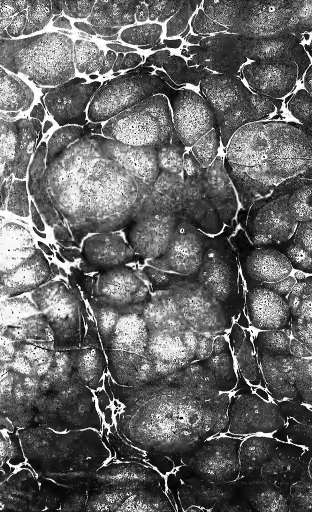
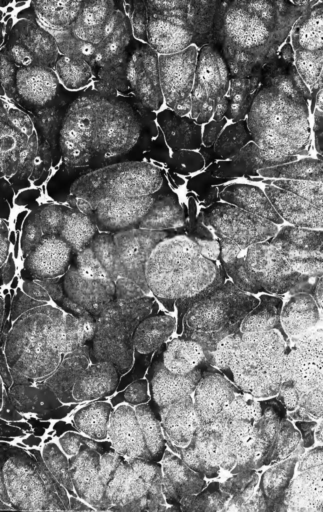

PAPIAS FILIIS SALUTEM .D.

ILLI utiq; Charissimi debui si potuissem: potui si meæ uolúntati Christus suæ gratiæ pōdus adhibuisset: earūdē (quas noui) litterarū disciplinas i præsentia uos edocuisse. At qa aut nři causa peccati: aut melius puidētis diuine dispositiōis gra ad psens sumus remoti: ne nō uideamini filii: si nō uiua uoce: ut debui: saltē eiusdē significatiōe: ut potui iterim qdā disciplinæ elemēta ad uestra erudimēta iuenire disposui. nec uobis solū filii: sed si aliquo gratiæ n deř patribus uel fratribus qbusdā iá satis olim a me petētibus: qbusdā autē & si nō petentibus: tamē cupientibus: omnibus uero: quibus pficere debeat: talentū nō ro occultandū sed usuris erogandū suscepi: opus qdem a multis aliis iam pridē elaboratum: a me quoq; nuper per spatiū circiter decē annoȝ: put potui: adauctū & accumulatū. Ad cōfertū igiř & coagitatū eiusdem exornationis & pfectiōis cumulū: qntū deus donauerit: adhuc sup addere pertentabo. Erit enim qbusdā spatiosum ac mare magnū innumerabilibus & diuersis plenū reptilibus naufragātibus: & i tranqllitatē tutissimi ecclesiæ portus redire & qescere uolētibus firma stabilisq; receptio: & a uiolētissimis uētoȝ flatibus uera defēsio: Qui si maliuoli nō fuerint: leni suauissimoq; docente magistro p hác ad uerá poterūt prouehi sapientiá: docente spū scō. Nolentes igiř nullo modo cogo: uolētes uero p xp̄m obnixius omnes rogo: imo adiurādo p eundē cogo: ut quoniá ad utrāq; uiá arrogātiæ scilicet uaná philosophiam & christi ueram: omnibusq; cōmunē sapientiá: hoc qdē ex omnibus: quas inuenimus scripturis electū atq; cōpositū opus inspicere approbař: aut ad idē ptractādū ne aspirēt: aut i christo id habere nitantur: posteaq̄ susceperint. Cōtra id uero qui fecerit: aut alteri faciēdi occasionē dederit: ipse qdē exterior homo ad præsens sit anathema: ut iterior ne peat i die iudicii. Insuper autē id solū ab omnibus pero remuneratiōis: ut cū ad legēdū hunc librū susceperint: nostri quoq; cū charitate meminerint: & p me Papia multiplicibus obsito peccatis ad humanatū p nobis deū exorēt: ut pfecta oium meorum delictorū uenia pcepta: diuini spiritus gratia purificatus & eiusdē ardentissimo amori iseparabiliter copulatus: deū deoȝ i syon uidere & i Hierusalem ppetuo laudare uno cū corpore cū ipsis omnibusq; orthodoxis coniūctus ualeā: amē. Iá uero de huius artis noie nō prætermittēdū uideř quæ quidē: & si olim qt uerbi & simpliciř uniꝰ alicuius dictiōis retinebat iterpretatiōnē: glossatiū uocareř. Iam uero definitionibus & secūdū regulas notatiōibus sententiis quoq; et multis id genus supadditis altius atq; aptius elemētariū doctrinæ erudimētū uocari poterit. Nec eni parua similitudo erit: cū sicut illius: sic istius infinita fuerit progressio. Quantūuis nanq; qs huius libri prouectu desudet: nunq̄ tñ ad pfecti opis cumulū usq; deducet: quia semp aliquid superabūdabit: quo ulterius assurget. De his hactenus. Iá uero ad rem accedamus.

Mniū in hoc libro inueniendorum pars habet auctoritates uř regulas certas: ps titubat firmo nullo suffulta suffragio. Alia uero cōibus & satis apertis patēt ratiōibus. Ac patētibus qdē notas ascribere supfluū iudicamus. Titubātibus aūt ut a nobis uř a quouis certo emēdētur uř cōfirmētur iuncto obelum cū puncto uel astericū cum obelo apponemus. Cæteris uero uelut de generř declinatiōe & tpe: quasi quasdá regulas omnibus subiungemus. Si qdem Masculinū. M. Fœmininū. F. Neutrū. N. duoȝ uel trium cōmunia generȝ. c. uel. o. dubia similiter denotabimus. Declinatio aūt nominis pma. p. secūda. s. tertia. t. qrta. q. quita. v. certis litteris discerneř. Anomala uero uř casu dficiētia sua ppria significatiōe cognoscētur. Verboȝ quoq; coniugatio p primá & secundá psoná uel p infinitiuū: in qbus semp agnoscitur: designabitur. Incertus autē temporis tenor si longa fuerit syllaba: uirgula: sin aūt breuis: pūcto notabitur: Ná diphthongi positiōis & cæteroȝ patētiū apicibus supsedēdū esse putauimus. Notare quoq; quēlibet aliqd citius inuenire uolentē oportebit: quoniá totus hic liber p alphabetū nō solū i primis ptiū litteris: uerum etiá in secundis & tertiis litteris & ulterius iterdū ordinabili litteraȝ dispositiōe cōpositus erit. Prima igitur diuisiōis notatio p. a. b. c. & ceteras sequētes fiet litteras: quæ i secūdo qdē distinctionis ordine p easdem. a. b. c. cæterasq; maiores litteras ante quaslibet cōmutatas subdiuideř. In tertio uero subdiuisionis ordine: qcquid sub una triū litteraȝ specie continetur ut in toto ipso spatio iueniař: quod quæriř unoȝ paragrapho tertio subdistigueř. Cū uero earūdē litterarū pmus secundus & tertius ordo obseruatus fuerit: idē in sequentibus litteris nō adeo custodiri poterit: q̄ non præpostere quis eas poq̄ fuerit. In ipsis quoq; primis secundis uel tertiis modis ppter diuersarū litterarū scripturā iterdū tatō uariabiř: uerbi gratia: Hyæna a qbusdá per i. Ab aliis p. y. uel per aspiratiōnē cū diphthōgo i penultia scribiř. Et quá uerbená qdá: alii berbená uocát hærbá. His ergo aliisq; qplurimis istrūtū de similibus pcauere ni erit inutile. Plures ēt alias

notatiōes:quas usu didicerit:ad citissimā oīum i
telligētiā inuenire quis poterit. At uero quorū
dā etiā auctoꝝ noīa ad eorūdē uerborū auctem
ticū primus quibusdā litteris:quoꝝ quosdā sub
notabimus præscribent. Isidorus Is. Augustinus
Aug. Hieronymus Hiero. Ambrosius Amb. Gre
gorius Gre. Priscianus Pris. Boetius Boet. Quicqd
autē i omnibus pene libris Prisciani Boetii alio
rūq; inuenimus isdē notatur apicibus. Cōmen
tū super Boetiū com. Boet. Remigius Re. Beda
Be. Origenes Orig. Horatius. Hor. Cicero Cic.
Hippocrates Hip. &c. De gestis logobardoꝝ ro
māoꝝ de historia Eusebii eccl'iastica. Horosius.
Galiēus Placitus. Eucherius. Virgilius. cōmenta
Virgilii: Horatii: Iuuēal: Martiāi & ceteroꝝ: quos
supsedēus Aimo. Plato. Fulgentius. Oēs littere
ad similitudinē uocis characteres accipiūt. A sub
hiatu oris cōgruo solo spiritu memoramus. Lit
tera. a. resonat laxo sub pectore prima: principiū
uocis ueterūq; iuentio prima: Nomē habens do
mini sum felix uoce pelasga: Exectantis itē dura
iterectio dicor. Illis p uerbis factis moderate su
pbis. Qui legis ista roga pro me cūctisq; labora:
Vt uera facta rapiat nos christus ad astra.

a Lra in oibus gētibus ideo prior ē lit
terarum: q ipsa nascentibus uocē pri
or aperiat.

Abba: syrum nomen est & hebræū: latine & græ
ce significat pater.

Abacus uel abax: tabula i q̄. uiridi puluerē formæ
pinguntur: qua philosophi utunt': que & pi
nax dicitur: que significat superiorem partē ca
pitelli: idest basis. Hic Abax abacis & h abacus
abaci a genitiuo greco abacos dicitur.

Ah ah uox dolentis. quæ ē iterectio: uel a ē præ
positio.

Abbacuch interpretatur amplexans: propriū est
prophetæ.

Abactus ab actu remotus de medus ablatus: uñ
latrones abactores dicuntur.

Abactor est fur iumentoꝝ & pecorum: quē uul
go abigeū uocant. ab abigēdo scilicet.

Abai Iulius mensis: q & qntilis: hebræū est.

Abi hebræe Iulius: Syrorū lingua Augustus dr.

A. ab. abs. e. ex. eādē fere significatōnē hñt: nā sūt
locales: tpales: & ordiāles: sed hoc differūt q
a. e. consonanti sequenti plerūq; præponunt':
ab uero & ex uocali & aliis nō asperis cōsonā
tibus: Abs autē. c. q. t. sequentibus præponit':
tā i appositione q̄ i cōpositione. Frequentius
etiā a. ab abs. passiuo uel ablatiuo iunguntur:
ut amor a uiro: & accipio abs quolibet: e. uero
uel ex: temporales sunt frequenter.

Abaddir: deus dicitur: quo nomine lapis uocat':
quē deuorauit saturnus p loue. dicitur quoq;
abaddier uel abdira uel abdentes: quē græ
ci badelion uocant.

Abaddon: ut Hieronymus dicit: labaddō dici de
buit hebraice: græce apollion: latine exterminās

Abanech: cingulū sacerdotale ē rotundū polymi
ta arte ex cocco purpura hiacynthoq; cōtextū:
ita ut flores atq; gemmæ in eo esse uiderent'
distinctæ.

Abarim: mons in quo Moyses mortuus ē.

Abartenum: inhonestum.

Abbason: infirma domus.

Abbas abbatis: pater monachoꝝ: nā abba pr
synace: unde & dicitur abbas.

Abas eius gtūs abantis: quā dux troianoꝝ fuit.

Abatis: subaudit' prepositus. i. q batos. idest mē
suras regias dispartit.

Abauus pr pau: quasi iā longe ab auo dictus.

Abdias interptatur seruus dñi. ppriū pphetæ.

Abdicare: repudiare. uel absterrere. abominari.

Abdicere uero abnegare. detestari: actiuū.

Abdira: lapis saturni: uel abdire.

Abdentes: saturnus dicit' a lapide abaddir.

Abdenago: līgua chaldæa iterptat' seruiēs taceo.

Abdere: abscondere. occultare.

Abdo iterpretat' seruus eius: propriū est pphete.

Abdomen græce: pinguedo carnis.

Abducere: ad rē ihonestā abscōdere abstrahere.

Abel iterptatur luctus. uel mirabilis. idem & ua
nitas: quia cito substractus est.

Abellana: arboris genus cuius nuces uirides stri
gunt: coctæ autē minus in cibo sumptæ capi
tis dolorē excitiunt: stomachi inflationem di
stendūt: corporis sani pinguedinē cōferunt.

Abessalon interpretatur patris pax.

Aberuncat: extirpat.

Abeston: lapis qui cū ignem non habeat ppriū:
alieno tamen sic ardet ut nō possit extingui.

Abia interpretatur dñs: uel pater fuit.

Abicere & pi̇cere ita distinguit': qđ i despectio
ne & neglectu est: hoc abicit':
Quod uero foris est pētus a salute & a beati
tudine alienū: hoc proicitur.

Abydos insula i Europa super hellespontū peri
culoso & angusto mari separata: græce dicta:
q sit itroitus hellesponti maris: i quo Xerxes
pontē fecit: & in græciam transiuit.

Abies dicta: q præ cæteris arboribus lōge eat:
hāc quidam gallicū uocant propter cādorē.

Abies ad alta sustollitur: significat enim cælestia
contēplantes.

Abietarius: lignarius: uel de abiete.

Abiicio cis. abieci. i. euolare: euellere.

Abigere: a se expellere. cōponit' ex ab & agere.

Abiectare: increpare. exprobrare.

Abiezer interpretatur lapis adiutorii.

Abigeus: fur iumentorū & latro pecorū ab abi
gendo: uel qui seducit alienū seruū uel pecus:

nam abigere est expellere minare. seducere: unde abactores.
Abila: sabæi: getuli: libani.
Abimelech interpretatur pater meus rex. uel nubilū. Augustinus dicit: patris mei regnum.
Abiona interpretatur amor. uel desiderium.
Abyssus: pfūditas aquarum impenetrabilis a qbus fontes & flumina pcedunt. unde dicitur abyssus.
Abyssus hebraice abaddon: græce apollion. latine populus prudens interpretatur: significat pfunditatem scripturarum uel infernū.
Abit: discedit: inde abitio dimotio. discessio profectio.
Abitus: discessus.
Abiugare: diuidere. separare. deligare.
Abiurare: rem creditam piurio negare.
Abiurare: furari.
Ablactare: a lacte subtrahere.
Ablatiuus casus dicitur: qa p eū nos auferre aliquid cuiq significamus. hic ultimus ponitur: qa a latinis repertus est: & ideo latinus dicitur: græci uero ablatiuum non habent: sed pro eo utuntur genitiuo & datiuo quoq.
Ablegare: condemnare. abrogare.
Abligurire: degustare: glutire. sorbere. deuorare: unde abligurigo id est uoracitas deuorator.
Ablunda: palea.
Abluere: delere. redimere. emundare.
Ablutio: mundatio sordium.
Abnegamus: si qd petitur: negamus: si qd obiicitur.
Abnegare: respuere.
Abnepos: filius nepotis dictus: qa seiūgitur a nepote. Est enim inter illū & nepotē pnepos.
Abnuere: recusare. contradicere. phibere: cui contrarium est annuere.
Abodias: nomen barbarum.
Abolla: genus togæ. uestis senatoria. duplex amictus.
Abolere: abstergere: delere. uel incendere.
Aboleo. es. eui. & ui: unde aboletū & abolitū: & inde abolesco deriuatur & abolitio. id est destructio. obliuio.
Abominari: cōdēnare. alienare. detestari.
Abhorrere: discrepare. discors eē. uel ualde horrere
Aborigenes: homines a pricipio ibi cōmorātes
Abhorris: scandalosus.
Aboriri male nasci. inde abortus & abortiuus.
Abortiuus dictus: q nō oriatur sed excidat.
Aborsū: altera in parte.
Abpatruus: pater propatrui.
Abrā pus uocatus pater uidēs populū pp Israel tm: postea abrahā: qd transfertur pater multaū gētiū: quod erat adhuc futurū p fidē. gennū aūt nō habetur in noīe: sed iuxta illud: multarum patrem gentium posui te.
Abra: quædam ancilla fuit.
Abradere: delere.
Abrech: hebræū uerbū qdā dicūt esse: & ex hoc sermōe trāsferri patrē tenerum: abba quippe dicitur pater: rech delicatus uel tenerrimus.
Abrenūciare: a se abiicere et refutare: despicere.
Abreptare: incipere ire.
Abrepticius: furaticius.
Abrogare: denegare: legē subuertere.
Abrogans: detrahēs. maliloquus. uel humilis q a se abroget. i. separet arrogans uero superbus. contrarius.
Abrotoniū pprium fœminæ apud comicos: & interpretatur amplexibus apta: græcū est.
Abrotanum herba calidæ uirtutis.
Abrumpere a se separe destruere.
Abrupta sanctio: aperta lex dicitur.
Abs præpositio. c. q. t. præponitur. q. i. apposita est ut abs quolibet. c. & t. i cōpositiōe: ut abscondo abscedo abstraho. ab. abs. eādē fere significationē habent: sed differunt: ut supradiximus ab abs absq deriuatur.
Absalon patris pax interpretatur p antifrasim eo q aduersus patrē bellum gessit.
Abscedere per absentiam: discedere uero per diuortium: secedere per singularitatem: decedere per mortem dicimus.
Abscissura: interuallum. ab abscindo. dis.
Abscidit arua q & urbes.
Abscere de memoria exire.
Abscōdo. dis. unde absconsum uel absconditū.
Absconsum cuiuslibet arte celatum. absconditū uero naturaliter abditum.
Abscedæ ædificii lateres cuniculi.
Absictus gēma nigra & ponderosa.
Absida græce: latine interpretatur lucida: eo q lumine accepto per arcum resplendeat: dicitur & absis absidos.
Absida est hemisperium.
Absilio: quod ē discedo: absilui & absilivi.
Absinthium amara herba ē: ē aūt græcū.
Absyrtus: frater medeæ fuit: quē fugiēs cū Iasone interfecit: a cuius nomine ibi in colcho dicitur fluuius ex illa parte maris.
Absisto & absto absti. absistere cessare discedere.
Absolere: ab usu recedere.
Absoletus: locus neglectus. & sordidus.
Absonare: inutiliter sonare. dissonare.
Absonum: inconueniens. distans.
Absorbere: deglutire.
Absorbeo bes. uel absorbeo bis bui uel sorpsi absorbitum uel absorptum.
Absp̄ernari: contemnere.
Abstemius: sobrius. astinens a temeto. i. uino cōponitur ex abstineo & temeto ut Quintiliani placet et dicitur abstemius cibi. i. parcus.
Absterret: propulsat. insectatur.

Abstinere: cohibere: abstinet illius & illa re. Abstineor a te dr.

Absto & absisto abstiti facit abstitum & abstatũ .i. longe stare.

Abstrudere: abscõdere: unde abstrusus. sa. sum. idest absconditus uttro clausus.

Absumere: conficere. finire. usurpare.

Absurdum: indignum. abhomdum. turpe.

Abuersor abuersaris: ab alio separari.

Abundare illa te dicitur ex ab & undare: quod est superfluere: unde abunde idest ubere aduerbiũ.

Abutor cõe apud antiquos. i. male utor unde & abusus & abusio: inde abnsitor taris: abusitatus. i. minus instructus scientia: inde etiã abusiue idest ipropriae. despecte: quod ab usu recedit.

Abuti: male uti quo bñ debet uti: uel modo contemnere & nõ uti: modo nimiũ uti.

Achab: interpretatur frater patris.

Achatia: succus siliquae.

Acca: species.

Ac cum componitur semper est praepositum: & accipitur etiam pro aduerbio similitudinis: ut haud secus ac iussi faciunt.

Achademia: uilla fuit frequenti terremotu cõcussa: dist. is miliario ab athenis. Hac philosophi elegerunt ut illorũ timore a libidine se cõtinerent. Interpratur uero tristitia populi: quia ibi neptunus bello superatus nauigio aufugit. In hac plato docuit: post cuius obitum eius scholam in tres ptes ẽ diuisa: qui i ea uilla remãserũt academici sunt dicti: qui uero ciuitatẽ Athenas sũt ingressi stoici nuncupant: quia in stoa. i. i porticu philosophabãt. Tertia secta ad diuersa loca gra ueritatis discernẽdae migrãdo: nullaq; hñs certã sedẽ pipatetici dicũt: Nã περι πατεῖν pipatein graece ẽ deãbulare.

Academici a uilla platonis frequenti terremotu cõcussa dicti: q dicunt nil ita esse certũ: quod nõ sit ãbiguũ: unde contra physici scire aliqd deficiũt: academici nihil.

Academia ex certo ueritatis opinatio: qui arcesilaus: cuius sectator Democritus fuit: dixit tãq i puteo alto ueritatẽ iacere.

Achaemenides: comes infoelicis ulyxis.

Achas graece tristis.

Achaia: prinicia graeciae ab achaeo rege. urbs & pnincia dicta undiq; circũsepta mari praeterq̃ a septẽtrione: huius caput est corynthus.

Acanthylis secundum aliquos. sed melius est acãthis: auis est uepribus & carduis pasci assueta dicta ἀπὸ τοῦ ἀκάνθου quae graece est spina de qua Theocritus in primo idylio sic habet ἀμφὶ δὲ πᾶσα περὶ πέπταται ὑγρὸς ἄκανθος & Virg. in aegl. Pallaemone & molli circũ ẽ ansas amplexus acantho. Idẽ in aegl. pollione: mixtaq; ridẽti colocassia fundet acantho. de eius noie Virg. geor. Erio littoraq; alcyonẽ resonãt & achantida dumi. hanc alii lucinã uocãt. i. carduelẽ.

Acaliculis. subaudit praefectus: idest pincerna: nã caliculi sunt uasa poculorũ.

Acanthos genus floris crocei coloris nomẽ herbae: quae in asyria nascit: unde uestis tingitur acanthina.

Achanthus: arbor in aegypto sp frondens dicta: quia spinis plena est.

Achaia: ciuitas: quae nunc mzibis dicitur.

Acharis: ingratitudo imemor beneficiorũ.

Acharon: ciuitas palaestinae: q̃ nunc caesarea dr.

Acarnan acarnaniae gentes.

Acatalecton: uersum dicũt: q legitimo fine concludit nulla remanẽte syllaba.

Acatalecticus uersus cui nihil deest in fine.

Achateon: uelũ maximum in media naue.

Achates: comes uel armiger aeneae: interpretatur uero seculi sollicitudo.

Achates: gẽma repta primũ i sicilia iuxta flumẽ eiusdẽ nois postea plurimis i terris: Est autẽ nigra habẽs i medio circulos nigros & albos iũctos & uariatos: similis emachati. Magi suffragio earum: si creditur: tempestates auertunt: fulmina sistunt.

Achatius: nauicula area.

Achaz interpretatur apphendens.

Achazias uero apphendens dominum.

Acephali: genus clericorũ: idest sine capite: q quẽ sequant ignorant. hi & heretici dicti: quorum nullus est auctor.

Accelerare: appropinquare festinare.

Acheldemach: ager sãguinis interpretatur.

Achaei: qui & argiui: ab achaeo Iouis filio dicti.

Accendere: inflãmare. incitare. stimulare. acuere. hortari. suadere. irritare.

Accentus: est aia uerborũ. siue uox syllabae: q̃ i sermone plus sonat caeteris syllabis:

Accentus: qui graece prosodia dicit: ex graeco nomen accepit: Nã graece pros latine ad: graece ode latine cantus est.

Accentus: sonus iflãmatio. impetus uociferatio dictus a cantu: q iuxta cantũ sit deprimendo uel eleuando aut circũflectẽdo. Vnde & tres sũt species accentus tresq; habẽt notas: acutus accẽtus notat uirgula quadã p obliquũ ascendẽte i dexterã partẽ sic andreas grauis a summo i dextram partem descendens sic τρίγωνον trigon. circunflexus de acuto & graui fit sic doctrina uel sic nostras.

Acer arbor cuius lignũ est coloribus imparibus: haec acer huius aceris. seruius aũt facit acri.

Acernus. na. nũ: de acere ligno significat.

Acer: in unãquãq; formã uegetus animus.

Acer & alacer & saluber & celeber quis acris &

alacer & salubris & celebris foeminina plerū-
q; faciūt: in utraq; tamen terminatione com-
munis etiam generis inueniuntur prolata.

Acerse: propriū pueri comati & delicati amatī.

Acerra arca thuris uel thuribulū uel thuratrū.

Acerræ urbs cāpaniæ nō lōge ab urbe neapolis.

Acerræ acerranus: sicut thebæ thebanus cumæ cumanus.

Acerra offula: furfuratio panis.

Aceruus: moles. aggregatio per. u. scribitur acer bus uero per. b. immaturus.

Acens: palea miliacea.

Acenes: genus securis.

Acheron fluuius iferorū: iterpretatꝰ tristicia: nam a fine χαίρειν chærein gaudere nū significat dicti uel facti penitere quē usq; ad tristiciā.

Acherontia: ciuitas apuliæ parua in monte.

Accerso sis. siui ab accio non inconuenienter desideratiuum dici potest: sicut arcesso. siui ab arceo: & lacesso siui a lacero: capesso capessi a capio: facesso. facessi a facio: quæ nō esse frequētatiua tertia coniugatio ostendit.

Accessio: emolumentum. lucrum.

Actio ē ius psequēdi quod cuiq; iure cōpetit.

Acestes: siculorum rex de genere troianorū fuit.

Acetabulum quarta pars eminæ: dictum q acetum ferat. duas uncias retinet & sex scrupulos.

Acetum dictum: quia acutum sit. uel quasi aquetum: uinum eni aqua mixtum cito in hunc saporem uertitur: unde acidū quasi aquidū.

Achialon iterpretatꝰ uidēs iudeo: uel uideo deū.

Aciare: ferrum durissimum.

Acidi græce genus pigmenti cola.

Acidalus fons quidam est: unde acidalia uenerís. i. festiuitas.

Accidens ē quod de pluribus & specie differētibus i eo quod q̄le sit ū i substatia prædicatꝰ uꝰ quod adest & abest præt̄ subiecti corruptionē.

Accidere dicimus malum contingere facto: obtingere forte: euenire casu: unde accidens accidentia accidentale accidentaliter.

Accidentia sunt quæ ex qualitate uel quantitate animi uel corporis uꝰ extrinsecus forte eueniendū trahuntꝰ quæ possunt icremētū uel diminutionē suscipere: p quæ cōparatio nascitꝰ sine qbus substantia intelligi potest ea uero nisi illa prior intelligatꝰ: esse non possunt.

Accidiari: stomachari: unde accidia: quæ est tædium animi uel anxietas uel contra.

Acidus: acerbus. amarus.

Achilles: pelei & thetidis filius fortissimus græcorum.

Achilles primæ & tertiæ declinationis: sicut ulysses timarchides bootes: & cetera in es desinentia sæpe sunt. & quando sunt tertiæ: utuntur ueteres datiuis eorū pro genitiuis: ut achilli achillis: ut apud Virg. immitis achilli. p achillis. sed magis tertiæ ea pferunt nominati auctores ut heraclide Asclepiade acu ite penelope arachne. Possūt tñ si pducte pferantꝰ datiui more græcorū eē p ablatiuis ut ruelius ara hne

Achilleus achilleos genitiuus: inde possessiuum achylleos: ut sit differentia nō abiecta.

Achilleus mutat eus diphthongū in es lōgā. Achilles: sic quoq; pseus pses: ulyxeus ulyxes orpheus. orphes. tydeus. tydes: q̄ græca fiunt & secūdū in es faciūt. uocatiuū in. e. græce ut o. achille: secūdū i us. faciūt genitiuū in. i. ut ulysseus ulyssei: & accusatiuū in. a. ut achillea. Et cōtra āphateus dicit̄ p āphates: & geryoneus pro geryones: & in eus desinit nominatiuus: magis græcū seruamus uocatiuū ut. o. penthea & capanea.

Achilleus: sine labiis dicit.

Accio accis quartæ coniugationis accitus penultimam productam facit. Accieo. accies secūde Accitus corripit penultimam: utrunq; tamen accitu: quod est aduocate.

Acies: ferri summitas. uel acumen oculorum. ab acuo.

Acies: exercitus dictus: q ferro sit armatus.

Achim. interpretatur paratus.

Achimaas interpretatꝰ frater sine consilio.

Acilus antiquitus niger significat: uel qui habet curuum nasum sicut aquila.

Acinari: tricari in paruo morari.

Acinacis gladius militaris lingua medorum uel parthorum.

Accitu accitum inde accentus: ad aliquid conuenire id est canere.

Accingere unde accinctus: componere. parare munire.

Accipere est ab alio: sumimus uero ipsi.

Accipienser genus nobilis piscis.

Accipiter auis unguibus armata ab accipiēdo dicta: quia sibi capiat: & ab aliis rapiat. hic accipiter huius accipitris & accipiteris antiq.

Accipitres græce harpyiæ dicuntur.

Accipiter interdum significat sanctos rapiētes regnum dei. interdum raptores.

Accipiensera genus auis.

Accipe pro audi. ut da pro dic.

Acyrologia impropria locutio ut atrige aures: quod pertinet ad genitalia.

Achirologia. a. sine chir uel chiros manus logos dictio trasfertur. i. immanualis dictio que ad manum non leuiter uenit.

Achis interpretatur quomodo est.

Accisa circuncisa.

Accitabulum quasi accitum ferro dicitur: id est sonabulum.

Accitare: sæpe euocare. frequētatiuū ab accio.

Achitofel interpretatur patris ruina.
Achiui & achæi græci sunt ab achæo Iouis filio dicti.
Aclamare incusare.
Aclides genus telorum teretes sunt: quos aptant lento flagello id est pertica.
Aclinus inclinatus.
Aclinum obliquum.
Aclinatum obliquatum.
Aclus tuscorum lingua iunius mensis.
Aconomintus, qui nulli communicat.
Acoboramus.
Achor uallis tumultus interpretatur.
Acolæ aduenæ, propinqui, aduenticii: eo quod aduenientes terram colant: dicti ab accolere id est habitare.
Acoleti inuitus.
græci.
Acolichi græce ceroferarii latine dicuntur a deportandis cereis.
Aconæ portus bithyniæ: ubi sunt aconita.
Aconitum herba uenenata: quæ in saxis nascitur ab aconito: quia acone græce dicit saxum: id genus ueneni de spuma cerberi natum dicitur: cum hercules eum sustulisset.
Acon græce cubitus.
Acuma uero talum.
Acpadi hebraice nouember mensis.
Achira græci dicunt: cum manus ac pedes frigidi fiunt.
Achabrin interpretatur scorpionis.
Achragas mons siciliæ est.
Acnatæ ædes.
Acratophorus uas uinarium.
Acredula insesma auis modica.
Acredo asperitas acerbitas, ab acris.
Aclius græce genus.
Acrimonia seuitia.
Acumen intellectus.
Acrylius res græcæ sunt.
Acrizimus panis leuiter fermentatus: quasi acro azimus.
Acroceraunia montes propter altitudinem & fulminum ictus dicti: græce enim fulmen κεραυνος ceraunos dicitur & acra ακρα summitas: ardentes summitates montium propter fulmina: quod ibi fuerit. Sunt autem inter armenia et iberiam asiæ incipientes a portis caspiis usque ad fontem tigris fluuii.
Acrocheria ligatura articulorum.
Acromata scenicorum carmina.
Acrotilia atriculi.
Acrotomi lapides dedolati.
Acu uelut tanquam uel quasi.
Acta accessus amœnus: amœna pars littoris: ripa nemorosa: loca lecta & amœna circa mare.
Acta iuxta ripā nemorosa.

Actarii diuersis actibus occupati.
Actelos finis uel terminus.
Acteos interpretatur splendens.
Actei athenienses ab actæo monte prope posito.
Actia bella: quæ Augustus contra Antonium & Cleopatram gessit in actio promontorio: actius enim locus est ægypti.
Actus: amplius & nemus.
Actitor actitaris quasi frequentatiuum ab actu.
Actiua uerba uel recta proprie uocantur: quæ in o desinentia assumpta r. facientia ex se passiua cum confestim dicuntur: possunt transire in quem fit actus: & coniunguntur genitiuo uel datiuo uel ablatiuo casui: ut abstineo iraru impero tibi: oro te: abstineor a te: impetor a te: oror a te: & hæc actiua semper actum significant. & faciunt ex se passiua, absque metuo or timeo or.
Actor, toris proprium penultimam corripit: sicut omnia græca.
Actolera urbs argiri: quam Diomedes & Olus in apulia condidit.
Actor defensor patronus causidicus aduocatus Actualia nomina ab actu dicta: ut dux rex cursor.
Actuariæ naues remis & uelis actæ.
Actualis scientia tres habet partes: moralem dispensatiuam & ciuilem.
Actuarius scriptor publicus: qui facit acta.
Actum interuicinale quatuor pedes latum quo iumenta agi possint.
Actubernalis uicinus proximus.
Actus mensura quæ habet, cxx, pedes in longitudine: hic et actus penitus dicitur.
Actutum aduerbium ab actu, i. celeritate derinatum, i. statim citoque pariter.
Actus tellude scuta in sene coiuncta.
Accubitus prandia a cibo: quasi accubitus epularum.
Accumbere in triclinio continua: recumbere in cubiculo dicimus: decumbere languidi.
Accubare toto corpore.
Accumbere cubito.
Accicula acutus, folleis, exilium.
Ac ueluti quemadmodum quasi.
Aculeus ab acu diminutiuum stimulus, cura anxietas, peccatum, asoria, uulnus.
Aceo acuis, uel aceo, aces: unde acesco: acui faciunt.
Acuere acutum facere, accendere: unde acumen subtilitas sensus uel tenuitas ferri.
Acuo aces: amarus fio.
Accupicta uestis: quæ phrygia dicitur acu ornata.
Acus aceris, neutrum: purgamentum frumenti.

Accusare est partogę: Incusare maiorum id est ad causam ducere.

Accusatoris est officiū iferre crimina: defensoris diluere: testis dicere q̄ audierit uel scierit.

Accusatiuus casus dictus: q̄a p hunc accusamus: ut accuso illū: & laudamus: ut laudo illū.

Acus cuius diminutiuū aculeus: ab acutus p syncopā dicitur: masculinum iuenit᷑: unde potest aculeus esse.

Accusatiuus primæ declinationis secundū rōnē in am facere debet: ut musam anchisam ænea̅ Frequentius tamē inuenimus accusatiuū græcum in græcis in an ab as. In en ab es: ut ænea̅ anchisen.

Ad ꝑpositio: tam in appositione q̄ in compositione plerunq; ꝓximitatē significat: ut adeo ad troiā ꝑ iuxta: sicut q̄ñ loco tēpori ꝑsonæ uł rei siue numero iūgit᷑: ut ad Italiam: ad bellum macedonicū: ad te cōfugio: uel ad montē: ad tria millia: In cōpositione etiam ut adm det rei alicui dirig: & est itentiuū: ut ad probat. Et cātiuū: ut ad q̄d hoc fecisti? Similitudinis: ut accōmodatus ad unguem: Significat contrarietatē: ut ad illū mihi est pugna ꝑ contra: additionis etiam: ut ad hæc mala: Ponitur ad sæpe ꝑ iuxta propter & usq; addit & apponit comparat & recolit.

Adactus expulsus ab adigo adigis.

Adagonista incitator certaminis.

Ad aliquid dicunt᷑ q̄cunq; ad se inuicē referunt᷑: ut seruus dominus.

Adam interpretatur homo siue terrenus uel terra rubra.

Adam i quattuor litteris græcis quattuor habet principia uerborū græcorū Anathole. Dysis. arctos. Mesimbria: id est oriens. occidens. septētrio: meridianus: q̄ etiam quattuor litteræ. xlvi significant.

Adamiani sunt quidam heretici: qui nudi quasi nuditatem adæ imitantur.

Adamare: ualde amare.

Adamas lapis durus: qui ferro uel igni uel alia ui non uincitur ꝑterq̄ hircino sanguine.

Adar interpretatur discensio hospitatio.

Adar in libro hester februarius mensis: q̄ ap̄ nos xii. Syrorū lingua martius dicitur.

·Adda currens uel turba.

Adas libra inter duodecim signa.

Adarios hebræorū lingua Martius mensis dicitur.

Adastria interp̄tatur petrosa uł dura: nā adra græce petra latine: uel ab adranes id est infirmus uel impotens: significat autē fortē: q̄ est dura & inexorabilis.

Adaperit pandit.

Adaquo as adaquaui.

Adasia ouis maior natu.

Adclinis iacens uel humilis ab acclinare.

Adcline: leniter erectum: q̄ magis adclinis & adcline facere debēt sc̄dm pris.

Adcoeleth hebraice: græce ecclesiastes. latine cōcionator.

Adegit ab adigo id est coegit.

Adelphoe de geminis fratribus interpretatur fabula est de ipsis facta.

Ademptus sublatus: ab adimo is ademi.

Adeptus: assecutus.

Adeo ualde in tantum: ꝑterea. certe.

Adeps id est pinguedo uel adipes: masculinum & fœmininum inuenitur.

Adebreiamim liber quītus græce deuteronomiū.

Ader hebræi dicunt: q̄ sit locus: ubi a Salomone templum ædificatum est: Eder uero turrem gregis nebulosam significare: sed uerius est ad hanc esse.

Adesim: exile tenue.

Adfatus & similia q̄ d. in f. debent mutare secundum priscianum: i q̄licus. loco suo inuenies .i. affatus: Similiter aggredior.

Adiaphora indifferentia græce.

Adiaphoros græce indifferens.

Adhibere: adiungere: unde adhibitus .i. iuxta positus.

Addico dicis addixi: dãno. compello. prosterno. deuoueo.

Adipsos: herba q̄ aufert sitim.

Adigere: compellere. cogitare. ex ad & agere.

Adimere: auferre. ex ad & emere.

Adineos macedonū lingua. mensis Ianuarius.

Adipata edulia adipe condita: cibi pingues.

Adipisci: consequi. obtinere.

Adita intrata: adita uero adiūcta: Hoc adytū huius adyti est jnterior pars tēpli: hic aditus ditus ingressus.

Adyta secretiores partes uel destitutæ per contrarium dicta: quod a paucis adeantur. id est a sacerdotibus: Nam adytum est templum.

Adita sunt: quibus admittimur: ostia quibus excludimur.

Adiectiua dicta: quia illis nominibus quæ substantiam demonstrant adiciuntur. hæc sumuntur ex accidentibus substantiæ nominum.

Adieniculatus: promptus. paratus opinus: nam adgeniculo est genua flecto.

Adiuuare te & tibi dicimus.

Adlabor quoq; & cætera similia licet sc̄dm alios quosdā dici possunt: tñ secundū prisciānū. dāl lucerunt: suo ergo loco inuenies.

Admestia obliuio.

Admetus: pastor ouium fuit.

Adminiculor aris tibi dicimus id est adiuuo: q̄si

ad mãum pono: unde adminiculum id est ad iutorium.

Admirari cõe apud antiquos fuit.

Admiramur uirtutes: miramur uero opera.

Admitto pro pecco neutrum: pro assumo ẽ actiuum.

Admissum: peccatum uel intermissum.

Admodite: genus serpentium.

Admodum ualde.

Admonitrum quarũdã rerũ mixtura: unde fit purum uitrum.

Adnare: adnatare. uenire.

Adnectere: adiungere ligare.

Adnutum: facile.

Adnigrari: prostrati. subacti. uilificati.

Adniti: instare. ad aliquid operam dare.

Adnuere fauere: hæc omnia & similia q̃ d. ãte. n. seruauerunt: melius secundum priscianum. d. in n. mutant.

Adolescens ab adolesco. inde adolescentia. i. flos ætatis a quintodecimo anno usq; ad. xxviii. annum.

Adolescentior minus adolescens: sicut iunior senior: Nã intersunt.

Adoleo es & adolo lis quod est cresco uel ardeo adoleui & adolui adolitum p regulam: p exẽplum adultũ facit. ut deleo seu adaugeo.

Adolescere inchoatiuum ab adoleo pro crescere, suel deicere: unde adultus iuuenis. i. iam prouectæ ætatis.

Adoptare: loco filii recipere.

Adoptio cum aliquis loco filii adoptatur. unde adoptiuus dicitur loco filii receptus.

Adonai nomẽ domini apud hebræos: quod generaliter interpretatur dominus.

Adonis qñ græce adonidos: facit latine adonidis: qñ uero adonios adonis. sic similia.

Adonis amasius fuit ueneris: quẽ gẽtiles ãniuersario solebãt plãgere. sicut ipsa planxit: de quo ppheta increpat israelitas.

Adonium metrum est duos pedes habens dactylum & spondeũ: & constat dimetro catalecticot ut fundite fletus.

Ador: quod ẽ genus farris ab adoro ablato o huius g's non est in frequenti usu: Inde denuatur adorea liba.

Adorea panis de adore libamenta sacrificiorum: laus bellica uictoria: bona existimatio.

Ador quondam dictum ab edendo: quia primo eo usi sunt homines: uel q̧ ad aras in sacrificio offerebant.

Adoreum tritici genus: quod uulgo dicitur semen ador.

Adoria: gloria uel bona fama.

Adoriri: incipere gigni. ordiri. illam rem conati. inuadere: inuenitur adorio.

Adorior cõe fuit antiquitus: unde adortus est: id est inuenit: uel subito natus.

Adordior uero adordiris adorsus facit, idest alloqui uel incipere.

Adortor cõe antiquitus fuit.

Adquirere adipisci ex ad & q̃rere.

Adquin: potius quinetiam ideo.

Adramelech Idolũ assyriorũ: quod samaritæ colunt.

Adranes græce infirmus uel impotens dicit'.

Adramen adraminis nomen fuit herois.

Adrastus tydei & polynicis socer fuit.

Adria ciuitas: quæ Illirico mari proxima fuit: unde adriaticum mare dicitur: & adrianus adrianum.

Adria pro adriatico mari: est autem superius mare: tyrrhenum inferius.

Adrimetus ciuitas magna apud pizãrium africe.

Adscio scis adsciui adiũgere sociare significat Adscitus peritus.

Adsentari blandiri. imitari.

Adsita: arbor cui incolumi aliud quod sustineat adiungitur.

Adtaminare inquinare: & q̃cunq; habent. d. ante. f. uel ante. g. l. n. p. r. s. t. q̃uis secundum quosdam ita scripta inueniantur: tñ quia secundũ priscianũ in easdẽ litteras. d. debent mutare: in illo potius ea ordine repperies.

Aduenæ de uno loco uenientes: Cõuenæ de diuersis: id est aduenticii.

Aduena ab aduenio. cõe est.

Aduerbium pars orationis est: q̃ adiecta uerbo significationem eius explanat atq; implet: accidunt sibi Significatio: Comparatio: Figura. Sed cum comparatio non accidat omnibus aduerbus: & accidentia debeãt esse generalia: & melius est pro comparatione spẽm addere: cum q̃dam sint primitiua: q̃dã deriuatiua.

Aduersor aris tibi dicimus. i. contraire: Sed boetius dicit aduersamini uiria. i. respuite.

Aduersuncat multum uere facit.

Adulor aris: unde adulatio idest blandities assentatio gloria forensis; producit penultimã: cõe antiquitus tibi dicitur.

Adulter alienum thorum uiolãs: unde adultero as aui actiuum est.

Adulter alienum uterum terens; unde adulteriũ. adulteror aris.

Adultus ab adoleo es iam maturior.

Adumbrare: assimilare.

Aduncare curare.

Aeca locus circæus trisyllabum.

Aebes: tardus strepidus. ab æbeo es ebui. quod ẽ scupetẽ obtũdi.

Aebeto. tas. idẽ frequẽtatiuum. uñ æbetatus: obtunsus.

Aedes uel ab adytu.uel causa differentiæ.
Aeger tristis aīo dicitur:ægrotus uero corpore.
Aeger dicitur:quod agatur infirmitate uel tristicia ad tempus.
Aegylopiū:uulnus quod intra oculū nascit̄.
Aegyptilla gemma nigra ab ægypto dicta.
Aegyptii ab egypto quodā rege danai fratre dicti:nā interpretātur affligētes hebraice.
Aegyptus interpretat̄ tribulatio uel mæror siue tenebræ uel mundus. Duæ aūt sūt ægypti:Inferior habet ab oriente syriam & palæstinam ab occidente libyam:&a septentrione mare nr̄m:a meridie montē:qui dicitur climax & ægyptum superiorē fluuiumq; nilū. Superior uero ægyptus in oriēte per longum extēditur cui est a septentrione sinus arabicus a meridie oceanus:ab occasu ex inferiore ægypto incipit.ab oriente mari rubro terminatur.
Aegyptus prius dicta est aer:finis ægypti canopeia est quæ libye principiū & ostium facit.
Aegragas mons siciliæ est.
Aegre aduerbium ab æger ægri:id est indigne grauiter.
Aegrotare dicitur id est infirmari.
Aegrotatio est corporis.
Aegritudo uero animi.
Aegripartus:qui pedibus editione capitis pariuntur.
Aelā filius sem a quo ælamite prīcipes persidis.
Aelam :porticus?sed melius interpretatur ante fores siue uestibulum:unde in ueteri translatione ezechielis habetur pastoforia noua gazophilatia id est paruæ cellulæ.
Aelamioch :uestibulum.
Aello celeno & steleno propria nomina harpyiarum.
Aelemēta sūt inicia rerū:aqua ignis aer t̄ra ex quibus oīa generant̄ uñ elemēta q̄si eleuamēta.
Aemulari: zelare.inuidere.imitari:uel etiā amare per æ scribitur. Aemulus enī inde deriuatur id est inimicus inuidens & de eodem studio certans liuidus.
Aena uasa ærea:ab ære dicta.
Aenus. na.num.inuenitur.
Aena grece latine dicitur anus.
Aeneadæ troiani ab ænea rege dicti:qui troianus fuit.
Aeneator.tubicen uel ænee coniuratio.
Aeneus.p aereus.dicimus.ab ære.id est de ære.
Aenormis:grandis cui addi' minuiue nihil pōt
Aenum caldariā dicimus:qa de ære est.
Aeolus uentorū rex filius hippotæ regis ī sicilia
Aeoliæ insulæ siciliæ:quæ & uulcaniæ dicūtur.
Aeon αἰῶν grece dicitur:quod neq; principium neq; finem sui præstat: quod nos per deriuationem æeuum dicimus.

Aeon.græce sæculum,uel æternum. αἰώνιος æonius:æternus sempiternus.
Aepitaphius tumulus mortuoꝝ.
Aepos: uersus heroicus q̄ ipo dicūt̄ gesta heroū
Aequus :quod est iustus per æ diphthongum scribitur. Equus uero animal per e.
Aequus per naturā:iustus uero per legē.
Aequæuus æqualis æui dicitur coetaneus.
Aequicula :genus mēsuræ ab æquitate ī cāpania
Aequo as ab æquo.unde æq̄lis & æq̄litas Inde cōponit̄ æquimanus:qui utraq; manu utit̄.
Aequinoctium: cum dies & nox sunt æquales.
Aquiperare :æquum comparare.
Aequitas est quod naturaliter ratio p̄suasit.
Aeque quicq̄.id est nihil.;
Aequor pelagus ab æqualitate dicitur:unde & camporum æquora dicimus.
Aer iuno grecæ dicitur.
Aera est aura aeris.
Aera singulorū annoꝝ cōstituta:ex eo q̄ oīs orbis æs reddere sub augusto p ānū cōpulsus ē
Aera latus sicut quadrati octonarii:binarius est angelus.
Aeramentum: æs equum uulgus uocat:q̄ in modum sit coloris aeris.
Aerarium thesaurus:publicus locus:in quo reponuntur thesauri uel pecuniæ ab ære:unde prius pecunia fuit.
Aer elementū plurimū habet raritatis q̄ cætera elemēta:unde deriuatur aerius.aeria.aeriū.id ē excelsus.sa.sum.aereus.ea.eū id est de ære.
Aeriani: heretici ab are dicti.hi uetant pro defunctis sacrificium.
Aeripedes dicūtur cerui:quia ueloces sunt:quasi.pedem portant in aera:eius nominatiuus aeripe ex tetrasyllabo fit trisyllabum.
Aericiana lanx aeris.
Aeromantia diuinatio ex aere.
Aeruscans æs minutum.
Aes alienum:debitum pecuniā a splendore aeris dictum.
Aes aliud dicitur corinthium:aliud campanum a regionibus quibus fit.
Aesca cibus dicta:q̄ eam os capiat.
Aesca uulgo dicitur:q̄ fomes sit ignis.
Aescaulaus.pater argentini qui putati sunt dii quasi et opere ampliauit.
Aescaurus piscis dictus:q̄ solus escas ruminare perhibetur.
Aesculapius apollinis filius:qui medicine artē laude & opere ampliauit.
Aesculapius pro asclepios æ pro a & interposita u.
Aesculus arbor glandifera per æ scribitur dicta ab esu : quod ex ea prius æscam homines sumpserunt.

Aestimare ẽ quod nõ ẽ putare: unũ aestimũ id est aestimatio: quae spẽs opiniõis ẽ uelut d' uisu.

Aestus quasi ustus dicit' calor uapor auiditas. tẽpus calidũ est: & aestus maris accessus & recessus uel ꝓcella: unde aestuaria dicunt': per quae mare uicissim uadit. ptinet aũt ad occeanũ fretum ad utrũq3 mare: inde deriuat' aestas. i. ab aestu meridiano dat' q pars illa flagrãtior sit: Inde etiam aestiua loca umbrosa. in quibus uitatur ardor solis. hinc etiam aestiuus. ua. um. uelud tẽpus quod pertinet ad aestatẽ.

Aestiuolum: aestiuum tempus.

Aetas dicitur pro anno uno & pro. vii. & pro. c. uel pro quouis tempore: unde aetas de multis saeculis dicit': dicta aetas quasi euitas id est similitudo aeui: nam aeuitas est perpetua aetas cuius initium uel finis ignoratur: quod graeci dicunt αιωѵ aeon.

Aetas prima hominis p septẽ dicit' annos quae infantia dicit'. Secunda aetas p alios. vii. usq3 ad. xiiii. quae pueritia nominat'. Tertia p duo septena usq3 ad. xxviii. ãnũ. Haec adolescentia nuncupat'. Quarta tribus septenis adiunctis usq3 ad. xlviii. protelat': que iuuentus uel uirilitas habet'. Quinta tribus itidẽ hebdomadibus usq3 ad. lxx. protendit': & senior dicit' declinata a iuuentute ad senectutem nõdum senectus. Sexta aetas ẽ hominis senectus quae nullo ãnorũ terminat' numero: haec quoq3 senium dicit. Aetates spirituales habet interior homo non in annis sed prouectibus distinctas: primã i uberibus utilis historiae: quae nutrit exẽplis. Secũdã iã obliuiscẽtẽ humana & ad diuina tendentẽ: quãdo nõ humanae auctoritatis sed passibus rationis nitit'. Tertiã iã gaudentẽ intrinsecus in quadã cõiugali dulcedine: quãdo anima mẽti copulat': nec iam libet peccare. Quartã i id ipm firmiorẽ: & cõtra omnia aduersa paratã. Quintam ex omni parte tranquillam uiuentẽ in opibus icõmutabilis regni & summae sapientiae. Sextã omnimodae mutationis in eternã uitam: quae ꝑfecta forma facta est ad imaginem & similitudinẽ dei. Septima iam quies est aeterna.

Aetas proprie dicit' duobus modis: aut eni hominis sicut isantia. pueritia. adolescẽtia. iuuẽtus & senectus: aut mundi cuius aetas prima est ab. Adã usq3 ad Noe. Secũda a Noe usq3 ad Abraham. Tertia ab abraham usq3 ad Dauid. Quarta a Dauid usq3 ad trãsmigrationẽ iude in Babylonium. Quinta deinde usq3 ad aduentũ saluatoris incarne. Sexta: quae nunc agitur: usq3 quo mũdus iste finiat'. Quarum decursus per generatiões & generata ita cõspicitur. Prima aetas i exordio sui cõtinet creationẽ mũdi. Primo eni die deus lucis noie condit angelos. Secũdo in firmamẽti appellatione caelos. Tertio in discretionis uocabulo speciem aquarũ & terre. Quarto luminaria caeli. Quinto animãtia ex aquis. Sexto animãtia ex terra & hominẽ quẽ appellauit Adam. Adã ãno. cxxx. genuit Seth: a quo filii dei. Seth anno. cv. genuit Enos: q cepit iuocare nomẽ dñi. Enos ãno. xc. gẽuit Cainã. Cainã ano. lxx. gẽuit Malaleel. Malaleel ãno. lxv. gẽuit Iareth. Iareth ãno. clxii. gẽuit Enoch: q trãslatus ẽ. Enoch ãno. lxv. genuit Matusalẽ. Matusalẽ ãno. clxxxvii. gẽuit Lamech. Lamech ãno. clxxxii. gẽuit Noe. Factũ ẽ aũt diluuiũ. Noe aũt. ãno. d. genuit Semcam & Iaphet Anno. dc. Secũda aetas post diluuiũ. Sẽ. c. ãno secũdo diluuii genuit Arphaxat. Arphaxat ãno xxxv. genuit Sale. Sale ãno. xxx. genuit Heber: a quo hebraei. Heber anno. xxxiiii. Falech. Turris aedificatur. Falech. xxx. anno genuit Ragau. dii ꝑmũ adorant'. Ragau ãno. xxxv. genuit Seruch Scytharum regnũ ichoat. Seruch ãno. xxx. gẽuit nachor. Regnũ aegyptiorũ nascit'. nachor anno xxix. genuit thare: regnũ Sicyoniorũ exorit'. Thare anno. lxx. genuit Abrahã: Zoroastres magicã repperit artẽ. Semiramis Babylonem condidit.

Tertia aetas Abrahã ãno lxxxvi. genuit hismael a quo hismaelitae: & ãno. c. gẽuit Isaach & hismael a quo hismaelite. Isaach ãno. lx. genuit Iacob: Argiuorũ regnũ inchoat Iacob ãno. xc. genuit Ioseph. Ii Iacob ãno. cxxx. cũ suis igressus ẽ aegyptũ Foroneus graeciae leges dedit. Ioseph cx. ãnis uixit. Graetia segetes habere coepit hebraeorũ seruitus ãnos. cxliiii. i aegypto. Cecrops athenas cõdidit. Atlas astrologium iuenit. Tres mille sexcẽti triginta nouẽ ãni sunt ab exordio mũdi usq3 i noctẽ occisi agni. Moyses. c. xx. uixit huius ãno. xl. hebraei litteras hẽret coeperunt. Iosue. cxx. ãnis uixit. ãno. xxxvi. Erichthonius primus q̃driga iũxit. Octoniel ãnis. xl. Cadmus litteras graecis tradidit. Aoth ãnis. lxxx. fabulae factae sũt. Delbora ãnis. xl. Apollo citharã repperit Gedeon ãnis. xl. Mercurius lyrã cõdidit. Abimelech ãnis. iii. chorus i graecia inuẽtũ ẽ. Tola ãnis xxiii. Priamus regnauit i troia. Iair. xxii. Carmẽtis repperit litteras latinas: Iepte ãnis sex. Hercules flamis se iniecit. Abesan ãnis. vii. Alexãder helenã rapuit: Abdon annis. viii. troia capta ẽ: Sãson ãnis. xx. Ascanius albã cõdidit. hely sacerdos annis. xl. Arca testamẽti capit'. Samuel & Saul ãnis xl. Homerus fuisse pbat' Quarta aetas. Dauid xl. ãnis regnat. Carthago a didõe cõdit': Gad natã & asaph ꝓphetãt. Salomõ ãnis. xl. Templum hierosolymis aedificatur. Roboam annis. xvii. Regnũ israel & iuda diuiditur. Abia annis. iii. sub quo abimelech põtifex claruit. Asa ãnis. xl. Achias Amos: Ieu: Ioel prophetant & azarias. Iosaphat annis. xxv. Helias Abdias Micheas &

helifeus pphetāt. Ozias āno uno. Helias rapit̃
Athalia ānis.v. Ionadab facerdos claruit: Ioas an
nis.xl. Helifeus morit̃. Zacharias ioiade filius oc
ciditur Amafias annis.xxix. Amos prophetat:
Ozias ānis.lii. Olympiades a græcis iuftituun
tur. Affyriorum regnum in Medos traufertur
Efaias. Ioatham annis.xvi. Romolus nafcitur
Ofee Ioel. Achaz annis.xv. Roma condi-
tur. Ifrael in Medos transfert̃. Ezechias annis.
xxix. Senatus fit romæ Manaffes annis.lv. Sybil
la famia claruit. Amō ānis.ii. Cēfis p̄mū agitat̃
Iofias annis.xxxi. Thales philofophus nafcit̃.
Ioachim annis.xi. Nabuchodonofor iudæā ca-
pit. Sedechias annis.xi. Tēplū hierufalē icenfū ē

Quinta ætas. Hebræoꝝ captiuitas ānis.lxx.
fit. Iudith hiftoria fcribit̃. Cyrus rex p̄imus Perfa
rū regnauit annis.xxx. Darius medoꝝ rex ānis.
xxxiiii. Indeoꝝ captiuitas foluit̃. Xerxes annis.
xx. Sophocles & Eurypides tragœdi funt. Hinc
artabanus regnauit mēfibus.vii. Arta Xerxes: q
& lōgimanus ānis.xl. Hefdras icenfā legē reno
uat. Darius nothus annis.xix. Hæc etas habuit
Platonē. Artaxerxes mēnō annis.xl. Artaxerxes
ocus ānis.xxvi. Demofthenes & Ariftoteles fūt
Xerxes ānis.iii. Xenocrates illuftris habet̃. Da-
rius ānis.vi. Alexāder Hierofolymā capit & Ba-
byloniā iterfecto Dario. Alexāder ānis.v. Ale-
xādriā cōdidit: Afiā obtinuit. Ptolemæus ānis
lx. Machabeoꝝ liber p̄mus ichoat. Philadelphus
annis.xxxviii. Septuagīta iterpretes agnofcunt̃
Euergetes.xxvii. Iefus fapiētie librū compofuit.
Philopat̃ ānis.xvii. Machabeoꝝ fecūdi libri hi-
ftoria cōponit̃ Epiphanes ānis.xxxiii. Romani
græcos obtinuerūt. Philometer ānis.xxxv. Sci-
pio Africā uicit: Euergetes ānis.xxviii. Brutus
hifpaniā fubiugauit Sorher annis.xvii. Thraces
Romanis fubiicunt̃: Varro & Cicero nati funt:
Alexāder ānis.x. Syria Romanis fubiecta ē. Pto
lemæus ānis.viii. Rhetoricā Roma recepit: Dio
nyfus ānis.xxx. Pompeius Iudæā capit: Cleopa
tra annis.ii. Aegyptus Romanis fubiicit̃: Iulius
annis.v. ħ p̄or Monarchiā tenuit.

Sexta ætas Octauianus annis.lvi. Chriftus nafcit̃ cōpletis
annis quinq; milibus.clxxxix. Thyberius annis
xxiii. chriftus crucifigit̃. Caius Callicula annis
iiii. Matheus fcribit euangeliū. Claudius annis
xiiii. Marcus euāgeliū edidit. Nero ānis.xiii. Pe
trus & paulus necant̃. Nero idē n̄ nifi tredecim
ānis poft eū Galba & Otho uno āno & vi. mē-
fibus defuncti fūt: Vefpafianus annis decē. Hie-
rofolyma a Tito fubuertit̃. Titus ānis.ii. ħ facū-
dus & pius fuit. Domitianus annis fexdecim q
& Flauius frater Titi filius Vefpafiani. Ioannes
apoftolus in pathmon relegat̃: Nerua āno uno
Ioannes ap̄lus ephefum redit: euangeliū fcribit
Traianus annis quatuordecim: Ioannes ap̄lus
requiefcit. Adrianus ānis.xxi Agla interpres ha-
betur: Helius uno Antonius pius ānis.xxiii. Va
lētius & Martion agnofcunt̃. Antonius minor
ānis nouē: Cathaphrygarū hærefis orit̃. Cōmo
dus annis nedecim: Theodotion interpres ha-
bet̃ Helius pritax āno uno. ħ pofcente fenatu
ut filiū cefarē faceret noluit dicēs fufficere fibi q
uel ip̄e impare meruiffet. Antonius ānis feptem
Quinta æditio hierofolymis iuenit̃. Seuerus an
nis.xviii. Symachus interpres habet̃. Macrinus
āno uno. breuitas nihil habet. Aurelius q Anto
nius ānis.iiii. Sabellius orit̃. Alexāder ānis qua-
tuordecim. Origenes habet̃. Maximinus annis
iii. Ifte uicit germanos: Gordianus ānis.vi. ħ de
Parthis & de Perfis triūphauit: Philippus annis
vi. Hic p̄mus impator chriftianus fuit. Decius
anno uno. Antonius monachus claruit: Gallus
ānis.ii. Nouatus hærefim cōdidit. Vallerianus
cū Gallieno filio fuo ānis qndecim: Cyprianus
martyrizatus ē. Claudius ānis.ii. Ifte gothos ab
Illyrico expulit. Aurelianus ānis quinq;: ħ chrifti
anos pfeqt̃ & fulmine cadit. Tacitus anno uno
nihil memorabile egit: Probus annis.vi: Mani-
chæoꝝ hærefis orta ē. Carus ānis.ii. una cū filiis
carino & numeriano: Ifte de pfis triūphauit: Di-
ocletiāus ānis.xx. Ifte diuinis libris adustis mar-
tyria fecit tūc maximiāus q & herculius cōftātiū
pofuerat regnare i occidēte q maximianus etiā a
maxētio filio i roma tyrānicē tenente expulfus
fuiffet poft ad geneꝝ fuū cōftātinū conftāti fi
liū fugit: a quo dū fuiffet fufceptus infidias ipfi
tendēs turpit̃ periit: Nā pater cōftātius religio-
fus religiofiorē filiū dereliquit cōftātium regni
bene pti hæredē: Maximinus quoq; i oriēte fi-
lius Cæfar erat ex genere diocletiani & Maximia
ni. Tūc uero lycinius afcit̃ i Impiū qa p̄us fue-
rat bonus: dedit fibi fororē cōftātinus. Maxēti-
us igit̃ tyrānus i urbe roma p̄mo fidei noftre fe
fimulat uenetatorē: & ob hoc oēs iniurias a chri
ftiāis rep̄mit: In uita aūt erat nimis facinorofus.
ita ut p cæteras quoq; ciuitates eius crudelitate
deterrerētur habitatores In oriēte fimili crudeli
tate. Maximinus fuerit: Sed maximino: Maxen
tio & lycinio fuperatis: q qdē p̄us focii regni fue
rāt fed dolofi & ifefti & deo cōtrarii folus cōftā
tinus obtinet regnū cū filiis. Galerius ānis.ii. ni
hil hiftoriæ dignū tulit. Cōftātinus annis.xxi.
Nicena fynodus cōgregat̃. Cōftātius ānis.xxx
iiii. & fratres eius cōftans & cōftātinus: q tū duo
fratres p̄us mortui fūt q̄ cōftātius. Antropomor
fitaꝝ hærefis orit̃. Iuliāus ānis.ii. ħ ex xp̄iano pa
gāus efficit̃. Iouinianus āno uno: Ifte iteꝝ xp̄ia
nus effectus ē: Valētiniāus ānis.xi. cū fratre ualē
te & gratiano: Gothi hæretici fūt. Gratiāus ānis
vi. Prifcilliāus hæreticus agnofcitur. Valens an-
nis.iiii. Hieronymus i bethleem prædicat̃. Syno
dus in conftantinopoli cū.cccl. epifcopis hæ-
refim cōdēnat. Theodofius annis.iii. Ioannes

anachorita claruit. Alexius claruit. Arcadius & honorius annis xiii. fratres fuerũt filii theodosii: In oriẽte Arcadius: In occidẽte honorius: Iohannes chrysestomus claruit. honorius ãnis xv. Augustinus episcopus claruit. Cõciliũ carthaginense. cc. xiiii. episcopor: pelagiũ cõdẽnauit. Theodosius ãnis. xxvii. Nestorius hæresiarches extitit. Marcianus ãnis sex. Chalcedonẽsis synodus agitur. Leo maior ãnis. xvi. Aegyptus errore dioscori latrat. Zenon ãnis. xvii. Acephalor: hæresis orta ẽ. Anastasius ãnis. xxvii. Fulgẽtius episcopus prædicat. Huius tẽpore Boetius scripsit cõmẽta cathegoriarũ seipso testãte. Iustinus annis quinq;. Acephalor: hæresis abdicatur. Iustinianus ãnis. xxxviii. Vuandali Africã extinguunt. Iustinus annis. xix. Armenii christi fidẽ suscipiũt. Thyberius ãnis septẽ. Longobardi Italiá capiũt. Mauricius annis. xxi. Gothi catholici efficiũt. Gregorius prædicat. Focas annis septẽ. Romani ceduntur a Persis. Eraclius ãnis uigintiseptẽ. Iudæi i Hispania christiani fiũt. Heraclonas annis. ii. Cõstãtinus filius heraclii anno uno. Constantinus ãnis uigintiocto Cõstantinus annis decẽ & septẽ. Sexta synodus. Iustinianus ãnis. ii. Pipinus senior. xxvii. carolus. xxvii. Beda obiit. Pipinus q supra. xvii. karolus & carlomannus simul. iiii. carolus q supra. xliiii. Papa Leo regnũ Frãcorũ annis. cxxx. Lodouicus. xxv. Lotharius uigintiquinq; Lodouicus uigitiocto. carolus. ii. carolus ultimus. ix. Berẽgarius uiginti octo. Vgo. xxxi. Lotharius. iiii. Berẽgarius. xi. Ab incarnatiõe dñi. cccc. xlii: Otto maior. xii. Regnũ Theutonicorũ. Otto minor. xxii. Otto puer. sex. Henricus maior. xxiii. Cõradus. xvi. Henricus minor. xiii.

Aether sũma pars cæli syderea siue superior aer feruens. Nã ponit pro aere & igne & elemento.

Aethra uero splendor elementi aeris.

Aethera generis fœminini locus i quo sydera sũt.

Aethereus: cœlestis.

Aeternitas est interminabilis uitæ tota simul & perfecta possessio: quod deo cõpetit.

Aeternus sine t̃mio: quod ñ habet initiũ ul' finẽ.

Aethni fortis.

Aethica moralis.

Aetiani heretici ab inuentore dicti.

Aetiologia causæ redditio: pmissæ rei pulchre ratio reddita.

Aethiopes homies nigri a filio chã dicti: ex quo originem trahunt: qui & chus dicitur. Chus eni hebraica lingua æthiops iterpretat. hi quondã ab indo flumine cõsurgẽtes iuxta ægyptũ iter nilũ & occeanũ i meridie sub ipsa solis uicinitate isederũt: quorũ tres sũt populi hesperii garamãtes & idi: hesperii sunt occidẽtes. Garamãtes tripolis. Indi oriẽtes: qcq̃d aũt eius est sub meridiano cardine ẽ circa occiduũ mõtuosa est harenosa in medio. ad orientalẽ plagã deserta ẽ: cuius situs ab occiduo atlãtis mõtis ad oriẽtẽ usq; ad fines ægypti porrigit.

A meridie occeano: a Septentrione nilo flumine clauditur.

Aethiopia tenebræ interpretatur.

Aethiopicus lapis ferreus.

Aetolia regio & urbs quædã est.

Aeto aquila.

Aethon nomen equi hectoris.

Aeuũ inde æuitas æternitas. perpetuitas. coæternus sempiternus.

Affatus allocutus: ab affor. aris. ex ad & fatus cõponitur: inde affamen. minis id est allocutio. inde affabilis. i. loquax. delectabilis.

Aphasia αφασιμ grece: taciturnitas latine.

Affari ab affatu. uñ affator. i. arator pl'r pducit ul' magis a greco affatos. i. abũde. uñ & corripit fa.

Affatim: abunde. largius itẽ unũ ẽ aduerbiũ.

Affectare: desyderare tẽtare appetere: ab affectu frequẽtatiuũ: inde affectator petitor.

Affectus ab afficio. cis: maceratus. cæsus ex ad & facio.

Affectus participiũ maceratus: nomẽ uero quartæ declinationis.

Affectus actio ul' passio desideriũ uolũtas inde affectio: dilectio. uel maceratio: affectua uolũtas animi.

Afficiantiuris grattari. macerari.

Afer unus ex posteris abrahæ fuit a quo africa. inde afer afra afrum.

Afæresis abscissio de principio uerbi: ut temno p contẽno.

Affirmare: approbare. unde affirmatio ẽ annũciatio alicuius rei ad aliqd: ut Plato philosophus ẽ

Affinis: pximus. uicinus uñ affinitas ppinqtas.

Affinis ẽ extraneus post uero cõiũgit affinitate.

Affiliatio: adoptio in loco filii.

Affidoxa sententia est: cuius pars honesta ẽ pars est inhonesta.

Affici: malis & bonis dicitur.

Afflare: aspirare. aspergere. attingere: unde. afflatus. aspiratus.

Affligere: malos opprimere.

Affluere: abũdare. inde affluẽtia & affluent' aduerbiũ.

Affore: euenire afforent.

Afforismus sermo breuis: integrũ sensũ propositæ rei scribens.

Afforismus ab aliis sũptus. orismos: sermo diffinitiuus.

Afforus: pisciculus paucissimus.

Afratum: quod latine spumeũ uocatur: nã grece αφρος afros: latine spuma dicitur.

Africa dicta q̃si afora: uel aptica quod sit aperta cælo ul' soli: uel ab uno ex posteris abrahæ de

cethura: qui dictus est afer.

Africa incipit a finibus ægipti pergens iuxta meridiem per æthiopiam usque ad atlantem montem: a septentrionali parte mediterraneo mari coniuncta clauditur: ab occidente in gaditano freto finitur: a meridiano occeanum contingit. habens has prouincias: Libyam cyrenensem: Pentapolim: Tripolim: Byzantium: Carthaginem: Numidiã: Mauritãiam: sitifensem Mauritaniam tingitaniam. & circa solis ardorẽ Aetiopiã: hic est uniuersus africæ ẽminus.

Africus uentus a meridie flans uersus africam: q & libs dicitur.

Afrodita te. dicitur uenus ἀπὸ τοῦ ἀφρου: apo toi afroi idest spuma maris & sanguie testiculoꝝ Celii: qbus dr̃ nata: generis ẽ fœminini.

Afrodin: græci uocãt deã paganoꝝ quã nos dicimus uenerem.

Afrodisios helinum lingua augustus mẽsis dr̃.

Afronitũ græce: spuma nitri.

Afron græce insipiens.

A.rum dicimus ciuem.

Africum uentum.

Africanum negociatorem.

Afrutabulum uasculum.

Affulare. leniter tãgere. assentari. obedire.

Affurcillare: labefactare.

Affusus: humilis. ab affundor.

Agabo qui negotia præcedit.

Agabula: conciliator idest lenocinator.

Agalma: figura. simulacrum.

Agamemnon rex fuit græcorum.

Agamus: sine coniuge.

Agania: hostia.

Agan: græce nimis.

Aganippe fons est boetiæ: q & aoniæ dicitur uallis pegasi.

Agape ἀγάπη charitas dilectio. labor alienus græcũ. hæc agapis, p̃prium ẽ fratrum charitas

Agar iterp̃tat̃ aduena uel cõuersa fuit ãplexibus abrahæ aduẽa cã generãdi data: q̃ post conceptũ angelo icrepãte cõuersa ẽ ad saram.

Agareni ab agar: idẽ & saraceni proseliti.

Agaricum: radix uitis albæ.

Agaso. domesticus leno: custos equorũ uel asinoꝝ: minister: officialis.

Agapeta uel agapes: lenocinator: & qui cum fœminis illicite cõuersatur.

Agathyrsi populi sunt.

Agathis: gẽma primum repta in Sicilia iuxta fluuium eiusdem nominis.

Agane: mater Penthei: q̃ filium interfecit.

Age: dic. fac. incipe. age aduerbiũ exhortãtis: exhortatiua uox.

Age loca uel uia in naui: per q̃ ad remiges hortator accedit.

Agellus ager. paruus diminutiuum.

Ageneuores: qui se sanctificant.

Agenoria: dea paganorum.

Agenor quidam rex asiæ patẽr cadmi phœnicis & europæ.

Agger terræ congeries ab aggerando: uel cuiuslibet rei coaceruatio. uel media strata: uł uallũ.

Aggerare. i. acumulare ab aggere. uel aggero ui gessi. idest congrego.

Ager agri latine: Nam græce ἀγρὸς agros dicitur Aug. significat ecclesiam.

Ager latine dicit̃ eo q in eo aliquid agatur uel a græco ἀγρὸς agros: nã græce uilla coagros dicit̃. Ois ager aut seminat̃ qui satiõabilis dicitur: aut inseritur arboribus: qui consitus: aut pascuis aptat̃: qui & cõpascuus: aut floribus: qui & florens idest hortus apibus congruens Item ager alluuius dicitur: quẽ paulatim fluuius in agrum reddit: arcifinius uero qui certis lineaꝝ regulis continetur: nouali autẽ: qui uacat ãno iremisso: Squalidus: qui sine cultura est: uliginosus: qui nunquã sine humore est. Subsecitus sterilis palustris.

Ager diuisus & assignatus est coloniarum.

Ager limitatus decumanis & cardinibus cõtinet̃

Ager p strigas & scãna diuisus: similis est aruis publicis: q̃ i prouintiis coluntur.

Ager mensura dep̃hensus. cuiusmodi uniuersus: ciuitati est assignatus.

Ager arcifinius ab arcendis hostibus dictus prius sine mensura. postea interuentu litium terminos cœpit.

Ager subsecuus a subsecante linea dictus: uł cũ cẽturia i extremitate finium assignatore expleri nõ põt: uel cũ inter quattuor lineas minus fuerit assignatum q̃ ẽ interclusum.

Ager subsecuoꝝ finibus conditiõe extraclusus: & nondum alicui assignatus.

Ager significat mundum.

Aggeus interpretat̃ festinus uel solẽnis nũcius.

Agialei a rege agialeo dicti: idẽ & Sicyonii idẽ & arcades.

Agialeia αἰγιάλεια ciuitas & regio illoꝝ q̃ nũc peloponessus dicitur.

Agyalei uici dicuntur: quo nomine Apollo ideo dictus est agyaleus: quia in uicis ei sacrificabãt nam ἀγυιεύς uicus.

Agilis: efficax. impiger. tenuis. ab agendo celerius: unde agilitas dicitur efficacitas. agilior agillimus.

Agina scapum ciciane dictum: q eo mẽsura põdens agatur.

Aginare: explicare. agere. fugare. negotiari.

Agiographa: sancta scriptura.

Agiographis: sancta scribentes. agios nãq; græce sanctus latine: graphia scriptura.

Agitare frequenter agere : ab ago agis : ablata s. & addita to.

Agitator: clasius. minator aselli.

Agglomerare: aggregare est.

Agmen exercitus ambulans ab agẽdo: id est eũdo in longitudine a portis.

Agineslionus: ptimus synodus. Agimasticus uero: secundus synodus.

Agnati: consanguinei sunt per uiros descendentes: dicti q; accedant pro natis dum desunt filii.

Agnes græce latine interpretatur casta uel martyr ab agon.

Agneiotes: qui se castificant.

Agnitio: cognitio.

Agni immaculati.

Agnomen: quod ex familia uenit: ut Scipio cornelius a cornelia familia ortus.

Agnomen: accidens nomen: ut Scipio africanus qui africam uicit.

Agnoscimus notos: cognoscimus ignotos.

Agnus dictus: q; p̃ cæteris animalibus matrem agnoscat.

Agnus significat christum.

Agon: certamen. desyderium: inde agonia. i. certatio.

Agonizor aris. i. certo as: inde agõista: certator.

Agonitheta p̃lii auctor: qui certantibus præest.

Agoniæ uictime uel hostiæ. Deriuatõnes quoq; uel compositiones quarundam partium q buscunq; modis possint fieri apponimus: ut ex his in cæteris siquid dimissum est partibus per similitudinem pateat: Sicut n. ab ago actuarius: sic a promo prõptuarius: Sicut ab ago agilis: sic a facio facilis: Sicut ab ago actualis: sic a spiro spiritualis. Sicut agilitas uel actualitas: sic spiritualitas: si reperiatur nõ absurdum erit cognoscere. sicut ab ago ager: sic a subeo suber. Sicut ab agri agrimonia: ita ab acri acrimonia: uel a parsi parsimonia: & a queror querimonia: Et sicut componitur agricola sic cælicola: sic quoq; poterit uillicola & sic similia: Si bene quæsiueris aut usus fueris: quæ hic non inueneris aut nondum forsitan reperta fuerint cognoscere uel reperire poteris.

Ago gis inde deriuatur agens: actus. ta. tum: ab agentis tis in dus fit agendus da dum participium & nomen: dum significat rẽ dignã agi.

Ab actus quoq; pticipio actus pticipiale nomen q̃rtæ decliatõis: aquo fi & hæc actualis & hoc actuale. & actualit̃ aduerbiũ: inde actuarius ria. riũ. & actualitas. actor. actrix. actio: Ab ago ẽt hic & hæc agilis & hoc agile agilimus. a quo agiliter aduerbiũ & agilitas forma: Inde quoq; ager agria quo diminutiuum agellus inde agrimonia agrimoniæ & agrestis deriuatur;

Ab ago quoq; agis agito frequentatiuum cũ participiis suis & nominibus. Agitatus tus. tui quartæ declinationis & agitator agitatrix agitabilis: agitatio: & cum compositis: ut subagito. & exagito: peragito: cogito: cogitatus. tus. tui. quartæ declinationis: cogitator cogitatrix cogitatio. Ab ago ager: ab agro componitur agricola & agricultura: Onager onos agri: inde deriuatur agro: quod non est in usu. unde componitur perago gras & pegrinus. Ab ago componitur exigo cum participiis suis & nominibus exigens exigẽdus exactus. & exacturus. exactor: exactrix exactio. & exiguus. a. uũ adigo circumago pago: trãsigo: abigo. dego subigo: Ab ago agon agonis. agonia: uñ agonista. hoc actum. ti. agmen agminis: cõponit̃ rego: unde rex regulus: Regia regius. gia. giũ regalis regimen: regulus regillus regula. a r̃ge Regno as cum suis deriuatiuis & compositis a regno. as. regnum gni: A rege componitur interrex. regificus. a rego deriuatur rectus. ta. ctum: rectitudo: Componitur auriga: arrigo: erigo. corrigo. surgo: unde compont̃ Insurgo resurgo: & cetera q̃ quisq; studiosus poterit inuenire.

Agraria lex agri populi romani.

Agrantos bizãtinoꝝ ligua augustus mensis.

Agratisma græce tactaculum.

Agragas mons siciliæ est.

Aggreditur: incipit.

Agredule ranæ paruæ in agro morantes.

Aggredior. ris. commune: itiquitus ex ad & graditur.

Agriston græce latine gramen.

Agrestis: asper. ferus. siluester.

Agrios αγριοσ græce ferus. agrestis.

Agricola significat deum patrem.

Agricola αγροικοσ rusticus agrum colens. cõponitur ex nominatiuo & accusatiuo.

Agrigentium: urbs Siciliæ.

Agrigentinum sal siciliæ in igne fluit: & aqua salit.

Agriofagite dicti: q; solas carnes feraꝝ edunt hi cyclopes uel monoculi dicuntur.

Agrypnia: uigilia.

Agrypneo αγρυπνεω hoc est uigilo.

Agrippa dicitur: qui in pedibus nascitur

Agrippa ꝓprium fuit: hic est Marcus agrippa.

Agrippa nepos augusti: qui pompeium frero siculo bello nouali superauit: & ab augusto corona rostrata donata est littore rubro.

Agripe mons boetiæ.

Agripeos hellinum lingua februarius mensis.

Agripenni illi dicuntur: qui non in toto quadrati: sed in longo sunt.

Ai αι articulus græcus.

Ais aidos infernus ἀϊσ ἀϊδοσ.
Ain oculus interpretatur.
Ain pro ais ne.
Aini naues fœminini generis.
Aio:incipio.dico. Aio is.it.deficit præterito perfecto:sed ait ponit᷑ pro preterito perfecto.
Aioi:excelsum in conuersatione.
Aiom:interpretatur frater meus.
Aius:sanctus.
Aiutani:heretici sũt:qui negant esse unius substantiæ trinitatem.
Alabastrum: genus marmoris: unde fit uas in quo diutius unguenta seruantur:& ideo pro unguento ponitur.
Alabanda:asiæ regio.
Alabandicus:genus marmoris.
Alabandina:gemma ab alabanda dicitur.
Alabastrites:genus marmoris.
Allabi:decurrere.
Allatantis palmulus:qui circa latera gerunt palmas.
Ala:qua auis in aera leuatur:unde alo as.
Ala:pars multitudinis exercitus:turmeæ equitum.xxx. Alæ dictæ:quia tegunt pedites alarum uice.
Ala exilla dicta:quia motus brachii ex hac ĩ modum alarum inchoet.
Alacer uel alacris:hilaris.uelox.argutus.latus.
Alacer cõmune ẽ:alacris uero fœmininũ inenit᷑ In utraq; tñ terminatione inuenit᷑ cõmune.
Alacrimonia:lætitia.
Alacritas:gaudium.
Alcaicum pentametrum constat pentimemeri Iambica:& duobus dactylis:ut uides ut alta stet niue candidum.
Alcaicum tetrametrũ ex duobus dactylis & duobus trocheis:ut lũa rubens zephyros minat᷑.
Alalachinos græce uox:quam belli tempore exercitus cum clamore unanimiter emittit.
Alam hærba radicis aromaticæ. ipsa est hinula
Alani:a fluuio alano dicti:qui ultra danubiũ fertur in europa.
Alare:spirare.redolere.
Alapa:colaphus.
Alapare:alapas minari.
Allapsus:incaute ueniens.
Alanes:equitum turmæ.
Alaris:caballaris.
Alarica: hasta uæhemens triangulum ferrum habens.
Alarus:olei filius.
Alatus ab ala dicitur:quod alam habeat.
Alba:uestis sacerdotalis linea stricta:quæ camisium dr.& poderis:& talaris.& subucula.
Alba:urbs Italiæ ab ascanio facta.
Albatus:candida ueste usus.

Albania:regio oriẽtis:unde albani dicti albo capillo. Hæc ab oriente sub mare caspiũ surgẽs per oram occeani septentriõali usq; ad mæotidas paludes per deserta & iculta extẽditur huic terræ canes ingentes sunt tantæq; feritatis:ut tauros premant & leones perimant.
Albani:gentes sunt in partibus asyaticæ regionis sitæ:quæ se posteros Iasonis credũt:hoꝝ glauca oculis id est picta inest pupilla adeo ut nocte plusq̃ die cernant hi iuncti amazonis fuerunt.
Albo bas actiuum est:inde albeo es. absolutũ unde albesco:dicitur tñ albico ꝓ albesco.
Albunea una de decem sibyllis dicta est.
Albunea castellum in sanis.
Albunea nympha:a qua nemus nomẽ accepit.
Albis fluuius inter saxoniam & uassaliam:cuius habitatores sueui dicuntur.
Albula fluuius italiæ:qui nũc Thyberis dr̃:olim dictus est:quod niuibus sit albus.
Albunea mater matuta:inde dictum est nemus quoddã & fons.
Alburnum:albescens exalbidum.
Alburnus:mons lucaniæ iuxta sellum montẽ.
Album candidum:sed album natura:cãdidum fit studio.
Albus:b.a.bum.unde albo.albas.& albedo:qđ nimium est carum in corpore.
Albus dicit᷑ tabula:in qua scribebantur milites: inde albiolus diminutiuum.
Alce: αλκἠ robur.
Alcides:hercules dictus:quia fuit uir fortis & famosus:Nam alce αλκἠ græce latine uirtus idea græce:latine forma dicitur.
Alcinous rex phæacũ cultor hortoꝝ põiferoꝝ.
Alcione:q̃ & alcedo auis marina:q̃ in pelago nidum facit:tunc per.vii.dies mare non mouetur.
Alcyone: maritima auis: medio fere hyemis: quod tempus fouendis partubus habet depatatum.oua in harenis deponit & per.vii. dies fouet: educitq; pullos: septemq; alios adiungit:quibus adolescant. Tantam autem gratiam diuinitus indultam his.xiiii.diebus habet hec auis:ut in his nullos motus procellosæ tempestatis nautæ horrescant:quos dies alcyonidas uocant. Nonne uos passeribus pluris estis ait dominus? Confide ergo homo.
Alchionium in littore maris inuenitur in locis scopulosis: quod alii asperam uocant.& generatur de spuma maris.
Alomene:proprium ciuitatis:uel mater hercul᷑
Alchomanium metrum:quod constat dimetro hypercatalecto:ut est hoc.uita quieta nimis caret ingenio.

b

Aldius dicitur qui adhuc seruit patrono.
Alæ dicunt᷑ i quibus pennæ p ordinem fixæ sunt: Alæ turme equitū id est equites.xxx.dictæ ꝙ tegūt pedites uice alarū. Alæ pilosa membra sub brachus dicunt᷑: ex eo ꝙ ex his in modū alarū motus brachiorū inchoet: quas quidam axillas dicūt: ꝙ ex his brachia mouent᷑. Nam cillere est commouere: has quidam subhircos uocant: ꝙ in plerisq; fetorē reddant.
Alebra: quibus quis alitur.
Alea: tabula lusoria dicta a quodā qui hūc lusū inuenit. Alea nomine pirgus dicit᷑ ꝙ p eū tesseræ pergant: Calculi uocan: ꝙ leues sunt & rotondi; Tesseræ dictæ: qa quadræ sunt ex oībus ptibus: hi sunt & lepusculi: eo ꝙ saliendo discurrant: unio id est canis. Trio id est suppus Quadrio plana.
Allec. pisciculus ad salsamenta idoneus. uel liquamen ex piscibus.
Ales: fœmininū. sed etiā masculinum inuenit᷑.
Alecto: una ex tribus furiis: luctifica interpretat᷑ maxima furiarum dicitur a uirgilio.
Allectare: frequenter allicere. spectare.
Allectus ab allicio cis: electus ad aliquid.
Aletas: eruditus.
Aleph: prima littera hebræorum: apud nos. a. deus interpretatur.
Allegare: insinuare. mittere. mandatis instruere.
Allegoria: mysteriū. similitudo.
Allegoria: alieni loquiū: cū aliud sonat: aliud ītelligit᷑: ut tres littore ceruos cōspicimus: id est tres duces. Allegoria p sniā presentis loci: notari oportet aliud: & aliud significari. Allegoria a quibusdā spūalis intelligentia accipit᷑: sicut beatus gregorius: q ea quæ p figurā dicta uel facta sunt de xp̄o uel eccl'ia allegorice īterpretat᷑: habet aūt septē spēs: Ironiā ātifrasin: ænigma. carientismos. paroemiā: sarcasmon. antismon. Itē allegoria uerbis siue operibus aliquādo figurat historicā rem: aliquādo typicā aliquādo tropologiā id est moralē: rationalē: quādoq; anagogē id est sensum ad superiora ducētē. Aliquādo ista oīa in facto: ut tēplum quod fecit Salomō iuxta historiā domus dñi iuxta allegoriā uel typicum corpus dñi. Iuxta tropologiā eccl'iam. iuxta anagogē supnā patria. Similit᷑ hierusalē: ciuitatē & hoīes: aīam ecclesiam. & patriam cælestem significat.
Alligurire: degustare ex ad & ligurire.
Alleluia exprimit᷑ laudate dominum.
Alleluia hebraice: latine laus dei.
Alleluia nomē dñi. laudate dominum: aut certe benedic nos deus simul in unum: quia simul sumus in unum: per fidem & unanimitatē digni sumus a domino benedici.
Alemanni: gens galliæ dicti: ꝙ iuxta lemānum fluuium stent.
Allenæ: corrigiæ frænorum.
Ales: quælibet auis ab alis dicitur gerendis: fœmininum est: sed etiam masculinum inuenitur: cuius genitiuus alitis facit.
Alere: nutrire. pascere.
Alexander magnus alexandriam condidit urbem: quæ caput est egypti. Iste uicit Illyricos Thracas. Thebas. Sardis. Iudeam. Babylonia Hircanos & Medos. Parothonium. condidit Babyloniam reuersus ueneno periit. alexādria ἀλεξανδρεῖα dicunt græci & alexandrea Sicnicia & nicea & similia. Alexandros dicūt græci: nos alexander: sicut menandros menāder: meleagros meleager.
Alpha prima littera apud græcos: quæ significat unum: sicut cæteræ secundum proprium ordinem significant.
Alpheus hebraice: latine milesimus. siue doctus interpretatur.
Alpheus fluuius helidis iuxta Pisas deus marinus.
Alphemius: uagus uel proprium.
Alpheus ἀλφειός. i. candidus uel fluuius. Aliter morbus facer.
Alfita: id est polenta.
Alga nascitur in aquis: dicta ab algore aquæ uel ꝙ alliget pedes: purgamētū maris ul᷑ herba.
Algeo es: unde algesco ichoatiuū id est frigeo unde algor ris. masculinum id est frigus quod etiam hic algus huius algus facit: unde algidus. algida algidum.
Algemo: dolor.
Algidus: mons. est ab urbe duodecimo miliario
Alia: urbs Italiæ iuxta cannas: ubi annibal romanos deleuit.
Alia: fluuius campaniæ.
Alias: id est i alio tpe: iterdū aliter: ad alios fines.
Alibi: in alio loco:
Allibrum dictum: ꝙ in eo loco librantur id est uoluuntur fila.
Alica græcum: genus frumenti.
Alibre: alimentum.
Alicastrum: simile est alicæ
Allicere: psuadere: ex ad & licio: quod nō ē i usu
Alicubi: uspiam. in aliquo loco significat.
Allicula: signum uestis. genus uestis.
Alicidæ: gemini oethus & ephialtes: qui ex ossa & pelio deiecti sunt,
Alienigena commune est: sed tamen figurate p allothetā iungitur cum neutro. sic cætera a genere composita: ut graiugena.
Alietus: auis similis aquilæ sed maior.
Alietus a græco alietos auis: qui uulgo smiriliū dicitur uel sparauerius.
Alienum æs: pecunia fœneraticia.

Alienus:extraneus.
Alienus:na.nũ.& alieno as.cõponit᷑ alienigena
Aliger:auis alas gerens uolucris.
Aliger:cupido dicitur:quia cito uolat.
Alifani:calices poculorum.
Alituia.id est incorruptum quid:ut unguentum
Alimenta:instrumenta.cibaria hoc alimentum.
ab alo.alis.lui.
Alimonia fœmininum . nutritia esca dicta ꝙ
eius sumptu corpus alitur.
Alimentum incorporale Alimonia uero corpo
ralis intelligi potest:inde alimones ab alimẽ
to.quo nutriuntur dicti.
Alioquin ꝙ si minus quod si nõ uł aliter:si alio
modo feceris:cõiũctio ratiõalis uł collectiua.
Aliorsum:aliam in partem.
Alipedes:equi ueloces q̃si alas pedibus hñtes.
Alypson ẽ q̃ñ ꝓ homie igrato grata põit᷑ ꝑsõa.
Aliptes:unctor.
Aliquatenus:aliqua ratione.
Aliquantis per:aliquandiu.ꝓ aliquantum tp̃is.
Aliquando aduerbium temporis infinitum .in
te penultima acuitur:ne duæ partes putentur
uel causa differentiæ ab aliquanto.
Aliquis alicubi aliquando aliunde aliqua abso-
lute proferuntur & infinita sunt tantum:ut
aliquis uenit:alicubi fuit:aliquãdo contigit.
Alio:ad locum.
Alibi:in loco.
Alias in alio tẽpore.uel aliter id est alio modo.
Aliunde uero de loco & per locum dicitur.
Aliquatenus aduerbium & alicubi & aliquãdiu
aliũde aliorsum aliquotiens aliquãdo aliquã
tũ aliquãtulum:componitur & aliquãsper.
Alites uolucres ab alis.
Alis fluuius Asiæ interioris:regnum Medorum
terminat.
Allium dictum ꝙ oleat:cuius odorem uenena-
ta fera non sustinet.leo quoq; & pardus fugi
unt:corporibus tamen humanis salubre est:
nam suo calore deducit & mingitur ac inte-
rius medicatur doloribus.oculis uero in ci-
bo crebrius sumptum caliginem inducit.
Allus de mulis dicitur.
Alter de duobus.
Almus.ma.mũ.sanctus.pulcher.excelsus.ab alẽ
do dicitur.
Alma:mons apud firmium.
Alnus nunc populus:unde naues fiunt dicta:ꝙ
alatur amne.alnus scapularis summitas uł li-
gnum:quod est una.
Alos alas:ui.auram moueo quasi ab ala:unde ali
tus pro alatus id est.spiritus flatus.Alo uero
alis ui.facit tam altus q̃ alitus secundum pri-
scianum:unde & alitor & altor.
Allobrox allobrogis de gallia.gallus.rufus dr:

Aloe species aromatica amarissimi succi:hærba
resistens uermibus & putredini.
Aleo in idia gignitur & arabia:arbor odoris sua
uissimi ac summi.
Allopathia passio ab alio in alium transiens.
Allophi id est alienigenæ.hi sunt philistei uł pa
læstini ab israel sepati.exorti sunt a Celio filio
messiam.
Alogi heretici dicti:ꝙ logon id est uerbum dei
non credunt.
Alogus nota:quæ in libris adhibet᷑ ad mendas.
Alopecia capillorum fluor ex malis humoribus
nascens dicta alopecia a similitudine uulpecu
læ:q̃ græce αλοπηξ alopex dicitur.
Allotheta uariatio generis per alienationem uel
mutationem.
Alpæ urbs galliæ:ubi momecrius fluuius orit᷑.
Alpes:ꝓprie mõtes aerii galliæ nã galloꝝ ligua
alpes alti mõtes uocãt᷑:Sunt aũt ubi gallia ab
italia diuidit᷑:unde alpinus & transalpinus.
Alpe curiæ a cucio tege dictæ:ubi est tritona.
Alphita:polenta farina.
Alpes:cum semper plurale sit quomõ syrtis.
tamen singulariter a poetis profertur:unum
tamen alpem & aliud syrtim facit.
Alpini uenti ab alpibus flantes.
Alsi alsisti idest frigui.ab algeo ges alsum alsu fa
cit.unde fit alosus.i frigorosus.
Altanus:flatus qui in alto est id est i pelago.
Altare:q̃si alta ara superius tantum ponebat᷑.
Altea malua siluatica ubiq; nascitur dicta:ꝙ in
altum surgat.
Alteribalanis dicitur lucernarum usibus aptũ.
Altercor aris pro quo alterco:uerba conicio.
Alter de duobus:unde alternus:na.nũ.& alter-
natim & altero.as.alteratio:componitur alter
cari & alteruter:quod est ex duobus integris
alterutrius ex corrupto & integro.
Alteruter.tra.trum.& contra.Ambo uterq;.
Alterutrum.ad inuicem.magis significationis
duas habet partes.alterutrum aut hoc aut il-
lud aut utrunq;.
Altilis ab olendo dicitur id est pinguis gallina
co ꝙ alatur.
Altitudo commune nomen excelso & ꝓfundo.
Altiundo componitur ex alto in alto.
Altilia uolatilia saginata studio.
Altilia ab eo ꝙ est alere dicta quasi alitilia:sagi-
nata enim dicuntur.
Altilitas ab alendo.ipsa res quæ alitur.
Altimeter quo metiuntur altitudines.quoddã
instrumentum est.
Altitonus id est deus.
Alto.as.nutrio uel altum facio subleuo.
Altrinsecus dextra leuaq; alterutrum.
Altriplex:duplex.dolosus.

Altrix:nutrix.
Altũ quasi alatũ:ũde alto as.altus.tior.issimus. Altũ supius & ĩferius dr̃:ad utrũq; eni ptinet: altũ nãq; dicimus cælũ & altũ mare.
Allubesco:faueo & consentio.
Allucere:iactare.
Alucinare uana somniare.
Allucinatio lucis alienatio.
Allucinaria uana somniatia.
Allucitæ somniatores.
Aluearia:præsepia.uasa apum.uel examina.hoc alueare.aris.
Alluere: perfundere. concurrere. innundare:unde alluuium uel alluuio id est iundatio aquarũ.
Alluuia:consumptiones riparum ex aqua.
Alluues etiam ab aluo locus cœnosus uel morbidus.
Alluuius ager:quẽ paulatim fluuius in agrum reddit.
Alueus fluminis meatus uel concaua nauicula: unde alueolus diminutiuum uasculum qđ libet uel aluearia.
Alumen dicitur a lumine:ꝙ lumen præstat coloribus tingendis.
Alumnus qui nutrit ab alendo dictus:licet etiã qui nutritur alumnus dicat᷑.
Alluta:pellis capræ a luteo colore dicta.
Aluus:inde alueus:unde aluearia:unde alueolus
Aluus: interius receptaculum cibi:uenter aspectus ipsius partis extrinsecus.modo facit hæc aluus lui.ueteres uero hi aluus dixerunt.
Aluius curiæ poliptictũ scriptũ. cõmẽtaria:codicilli:tabulæ:monimẽta:ãnales:historiæ libri.
Albus prætoris:nomina curialium:ubi sunt scripta:quæ sunt recitanda.tabula est:& habet albis litteris scriptos iudices & senatores.
Allux:pollex in pede.
Amma auis nocturna ab amando dicta hæc & strix dicitur a stridore.
Amabo:unde amabilis comicũ aduerbium.
Amadryades deæ fontium a gentibus dicuntur quas & nymphas quidam montium dicunt.
Amæ uasa sunt:in quibus sacra oblatio continet᷑
Amalech interpretatur lingens terram uel populus lambens siue relinquens uel lingens populum siue declinans.
Amalthea:proprium illius capræ:quæ Iouem in creta nutriuit.
Amanare:extra manare.
Amandat:relegat.extra longe mandat.
Aman interpretatur iniquitas.
Amania quo dicti sunt amanitæ: uocatur populus meus.
Amanus mons ciliciæ uel mons cappadocum qui & taurus dicitur:Interpretatur deus uigiliaȝ diabolum exprimit.

Amaracus genus floris iocundi odoris:ab amaraco puero:q dũ ferret unguẽta casu lapsus ex confusione & commixtione odorem creauit.
Amaritum unguentum:unde unguenta optima amaritana uocantur.
Amarillis:proprium fœminæ.
Amare ardenter.diligere uero leuius intelligit᷑.
Amarina genus urgulti amari.
Amarchat cappadocũ lingua agmen ĩterpretat᷑.
Amarus a sapore tractum:est enim insuaue.
Amacor:amaritudo.
Amarcha miser.
Amarchas peccata.
Amarchetes miseros.
Amartigenia græce de peccatorum origine.
Amasias interpretatur populum tollens.
Amasenus:fluuius uolscorum.
Amasius dictus ꝙ sit pronus ad amorem.
Amatheus interpretatur delinquens.
Amathus insula nenens.
Amaxa:græce axis dicitur.
Amazones fœminæ bellatrices dictæ ꝙ simul uiuerent sine uiris quasi amazoin:siue ꝙ adustis dexterioribus mammis mammes dicantur.
Amazones gothorum mulieres a uiris relictæ.
Ambages uerborum circuitus:obliquitates:incertum iter ab ambigo:unde ambigiosus circulosus.ambagibus plenus.
Ambio bis.biui.seduco.desidero.unde ambitus & ambitio.cupido honoris.
Ambigo.gis.deficit præterito.
Ambesus circum esus.ab edo componitur.
Ambifariam:ex ambabus partibus.
Ambigenes loca flexuosa.anfracta:difficilia.
Ambigere:dubitare.cõponitur ex am & agere: Inde ambiguum est:cum id quod scriptum est duas aut plures res significare uidetur.
Ambire:cupere.circumire honores appetere.ex am & ire:unde ambitio id est gloria.blandities gloria forensis.
Ambitiosus quoq; qui honores ambit: superbus.
Ambitus etiam quod quando est participium penultimã producit qñ uero nomẽ compit.
Ambitus circuitus.
Ambitus iudicium in eum:qui a largitione honorẽ suscepit amissurus dignitatem.
Ambitus inter uicinorum edificia locus duoȝ pedũ & semis ad circũeũdi facultatẽ relictus.
Ambigua ouis dicebatur:quæ cum geminos pareret cum ipsis altrinsecus positis sacrificatur unde deriuatur quasi ab utraq; parte habens agnos.
Amblygonius dicitur ille triangulus:qui hebetem angulũ habet.ut hic.

Ambo id est uterque a græco ἄμφω deriuatur.

Ambo uterque alteruter relatiua sunt: & ideo uocatiuos non habent.

Ambonem dicendo gradum significamus.

Ambro: deuorator. profusus. luxuriosus. glutto consumptor patrimonii. ganeo. popino.

Ambrones: populi scythiæ qui carnibus uescuntur humanis. Nam brosis græce cibus dicitur.

Ambroseum: odor diuinus.

Ambrotos ἄμβροτος homo dicitur immortalis. nam brotos βροτος homo βρῶσις græce cibus dicitur: quia inter cætera animalia cibo rationali utitur.

Ambrosia: esca deorum. quam latini apium siluaticum uocant.

Ambrosius cælestis odor uel sapor diuinus pulcher.

Ambulacrum spatium ambulandi.

Ambusilla: uenter.

Amburere: circumincendere.

Ambubagæ mulieres tibicines syriacæ.

Amburbale uel amburbium sacrificium: quod circuit ciuitatem.

Amebœum carmen duos introducit: sed difficilior pars respondet: quia non pro suo arbitrio sed aut maius aut contrarium respondet.

Amelum genus herbæ dicta quod iuxta fluuium melam nascatur.

Amelum: proprium loci.

Amœna loca dicta: quod amorem præstent iocunda. uiridia.

Amen: uere. fideliter uel fiat: quod est hebræum: sicut all'. & sicut in cælo a Ioanne audita sunt ita in terris cunctis gentibus pronunciare. hæc duo uerba ab apostolis sunt tradita.

Amen quod est iuramentum uel affirmatio hebraice. latine sonat uerum: ad confirmandum uera esse quæ dicta sunt: in fine ponitur.

Amendare: abscondere. extra commandare.

Amentia perpetuum. dementia uero temporale est uitium.

Amens sine mente.

Amentum dictum: quod media hasta ligatur: ut iaculetur: uinculum est.

Amera hora.

Amerina retinacula uimina ab urbe amerina dicta.

Amensias: interpretatur rogans.

Amerina urbs. in qua uimem multum nascatur.

Amerimum enim oppidum est italiæ:

Ametabaton sine transitione: Nam. a. sine: metabasis transitio.

Amethistus lapis pretiosus unus de duodecim unde amethistina uestis eiusdem coloris corripit penultimam sti ante na.

Amethistus lapis indicus inter purpureas gemmas tenens principatum: non ex toto igneus.

Amethistus præcipuus colore uiolaceus flammas emicat aureas notulasque purpureas: prætendit cor humilium christo commorientium.

Amethistizontus dicitur: quia eius extrema signacula in amethisti morem exeunt.

Amphiballus byrrhus uillatus uel planeta.

Amphi: græce utrinque.

Amphibena serpens dicta: quod duo capita habeat.

Amphibia sunt genera piscium.

Amphibolo: ambigo. dubito. unde amphibola dubia.

Amphibologia: dubietas dictionis: ut aio te æacida romanos uincere posse.

Amphibrachus dictus: quod in utraque parte breuem habeat syllabam: in medio longam ut amænus: nam brachys est breuis.

Amphibrachys huius amphibrachys.

Amphimacros græce latine amphimacrus dicitur.

Amphimacrus est: cum ex utraque parte longa in medio est breuis syllaba: ut ciuitas: nam macros id est longus.

Amphion quidam citharœdus perfectus atque thebanus fuit: hæc omnia sicut plura alia per ph. interdum secundum hoc: quod græca sunt: atque per. f. latinum quandoque scripta inuenies.

Amphitaba ex utraque parte uillosa tapeta.

Amphitheatrum locus rotundus ad spectaculum factus: Theatrum enim ex medio amphitheatrum est: quod est semicirculi figura.

Amphicisii: bimembres.

Amphitrita: dea maris. matrona neptuni.

Amphitrites: neptunus. ex amphi id est circum & tridente: quem tenet. uel est mare.

Amphitrites uxor neptuni.

Amphitrius mare: unde superiora deriuantur.

Amphora dicta: quod hinc & inde leuetur: recipit enim liquoris pedem quadratum: frumenti modios italicos tres.

Amphoreus ἀμφορεύς græce: hæc amphora latine.

Amphitheosis: consecratio.

Amphrysus fluuius Thessaliæ: circa quem apollo ob occisos cyclopas diuinitate spoliatus. Admeti regis pauit armenta: unde amphrysius dicitur. Inde etiam fit amphrysius. sia. sium.

Amiger: uulgo spatarius.

Amionton: lapis ueneficiis magorum resistens.

Amianton ligni genus: quanto plus arserit. tanto mundius inuenitur.

Amyclas proprium nautæ.

Amycus græce proprium fuit hominis. amicus latine dictus quasi animi custos.

Amiclus fascia pectoralis.

Amicus ab amando cuius diminutiuum est amiculus

Amicitia est uoluntas erga aliquem rerum bonarum illius causa: quem diligit cum eius pari uoluntate.

Amicitia ab amico dicitur: & amicitia & amicabilis uel amicalis id est amicitiæ aptus.

Ami dicuntur uigiliæ custodiæ.

Amicio.cis. cooperio.uestio.circũligo.ab amico uel ex am & icio: unde amicio & amictus participium

Amycla ciuitas lycaoniæ: in qua sunt nati castor & pollux.

Amigdon ciuitas asiana: inde amigdalina.

Amigdalon græce: latine longa nux. hæc dicitur nucula minor nux uel amandula.

Aminadab interpretatur concupiscentia amãs pronepos fuit iudæ: uel interpretatur mei populi spontaneus. id est christus.

Aminea genus uuæ quasi sine minio id est rubore: album enim uinũ fert. Amineus rubens.

Amiculum meretricũ pallium lineum: hoc matronæ sumunt.

Ami saxatilis piscis: dictus quod non nisi hamo capiatur.

Amitinus qui ex sorore patris id est amita procreatur.

Amison ciuitas ponti nobilis.

Amistidnas paruissimum ad potandum aptũ.

Amita soror patris quasi alia mater dicta.

Amitei. fustes. palli.

Amita magna soror aui.

Amitemum oppidum campaniæ fuit.

Am græcam prepositionem περι significat ut amplector ãputo ambio: ubi iterponitur .b.

Amnis fluuius ab amoẽitate dictus frondibus redimitus.

Amner patris lucerna interpretatur.

Amnestia obliuio malorum. αμνηστία

Amnites durus lapis similis nitro.

Amor inhians habere: quod amatur: cupiditas est eoque fruens lætitia: & fugiens quod aduersatur timor. Id si accidat ut sentiatur tristitia: proinde mala sunt ista si malus est amor: bona si bonus. Sancti ergo metuũt cupiũt gaudẽtque dolẽtque. Metuũt pœnã æternã: cupiunt uitam æternam: dolent differri a re: gaudent in spe. Item metuunt peccare: cupiunt bene agere: dolẽt in peccatis: gaudent in opibus bonis & in similibus Nã ut ait apostolus. Tristitia apud deũ pœnitẽtiam operatur: mũdi autem tristitia mortẽ.

Amo.as.at. inde dicitur amator: amatrix amario Amasius. sii. amabilis. bilior. bilissimus amabiliter: amor. ris. inde amicus: unde amicitia & amicor. aris. cõponitur adamo.as. adamans. tis. & deamo. deamas. & readamo.as.

Amo.as. unde amasco & amaturio defectiuum.

Amoensis genus gemmæ harenis & auro intermixtis.

Amodo deinceps.

Amœbeum carmen dicitur: cum duo paribus uersibus canunt: & aut maius aut contrarium alter respondet.

Amoliri: dissipare. amouere. abducere.

Amolum flos farinæ tenuis dictum quasi a mola egestum.

Amomum dictum: quod cynamomi odorem habeat. frutex botriosum sæmen reddens sibi cõnexũ flore albo hominũ somnos suauificat.

Amons: potens fortis uel populum duelleus.

Amona: calamus mensuræ.

Amon interpretatur fidelis nutricius uel populus turbidus in se confidens.

Amoniacus sal sub arenis in cyrena inuenitur.

Ammon dicitur iupiter id est arenarius uel aries libyæ. Nã cũ in libya bacchus sitiens iouem oraret: dicitur arietis sibi in similitudine apparuisse: fontẽque ostendisse: & ideo sibi templũ fecisse: in quo cornutus aries pingitur.

Amorreus interpretatur amarus uel inhabitandus dictus ab emor patre sichem: qui fuit filius chanaam: unde amorrei dicuntur.

Amos interpretatur potens fortis uerecundus uel populus albus. propheta domini fuit.

Amoth interpretatur aqua paterna.

Ampeloprasson aridelum. in uineis nascitur.

Ampelos agrios uitis agrestis alba. Ampelos leucos seu chryoma quã latini albã uitẽ uocant succus bacchaȝ eius lacuberibus siccis prestat.

Ampelos melas μελας uitis nigra: eademque labrusca cuius folia hederæ similia.

Amphiles tuscorum lingua maius mensis.

Amphisa prouincia græciæ.

Amphitheatrum circum spectaculum.

Amphicircos dubius circus quasi plenilunium.

Amplare amplans cochlea. signum. campana.

Amplexor & amplector communia sunt.

Amplitudo est potentia maiestatis aut aliquãrum copiarum abundantia magna.

Amplũ quod late patet: & per multa diffunditur.

Amplius: quasi in utraque parte plus.

Amri interpretatur crispans meus.

Amsanctiualles: quidã locus italiæ: cuius ualles descendũt ad iferos. id est ex omni parte sancti.

Amualles secreta loca: conualles: quasi circumuallatæ.

Amula: uinarium uas.

Amulæ dicuntur: quibus offertur deuotio siue oblatio: similes urceolis.

Amurca fex olei a mergendo dicta.

Amussis regula qua utuntur artifices ad dirigenda saxa: unde examussim.

Amussus tacitus. non mutiens.

Ana græce sursum: est autem interiectio deprecantis.

Anna interpretatur gratia eius. id est dei gratia fœcundata.

Anabibazon. id est sursum scandens.

Anabs:dubium.
Anabrata id est pulpita gradus scænæ.
Anaboladgium:pallium.amictus lineus fœminarum:quo humeri operiuntur:quod græci uel latini syndonem dicunt.
Anachoresis ē heremus græce.ide anachorita heremita reclusus:q deserta petit & solus hitat.
Anacreontica metra:que anacreon composuit.
Anacephalos:recapitulatio græce.
Anacoluton est:ubi inuenitur quot sine tot:uel econtra:ut illud. Quot sunt summa bonis ima parata malis.
Anacoluto figura ē:quæ aliquid dicit:quasi prætermiserit ante.
Anadiplosis congeminatio uerborum:ut hic uiuit:uiuit tamē:uel quādo ex ultimo loco præcedenns uersus:sequentis iteratur principiū ut illud:certent & cygnis ululæ sit tytirus orpheus.orpheus i siluis.iter delphinas anon.
Anaphora repetitio eiusdem uerbi per principia uersuum:ut dixit balaam filius beor dixit:homo cuius odoratus in naribus eius iteratur.
Anaglypha uasa græce dcā q̄ supius sint sculpta.
Anaglyfa id est eminens pictura.
Anaglyfarius sculptor.
Anaglyfi.sculpti.
Anagoge ducens sensum ad superiora:locutio ē quæ de premiis futuris & cælesti uita futura apertis uel misticis sermonibus disputat.
Anagoge excelsa intelligentia:supior sensus.
Anagnia ciuitas uersus campaniam.
Analepsia id est anathemia:hinc uina epilenticorū creantur ex anathemia stomachi in cerebri supiores ptes.dicta analepsia eo q̄ sanas ptes capitis sensu priuet.Nascitur autē uł fit ex negligentia stomachi:aut ex nimio cibo aut potus frigidos bibēdo siue nimium cogitādo uel ex digestione cibotum aut ex luxuria.
Analetica id est resolutoria:quod est medium uolumen cōmenti super perihermenias appellauit boetius:ubi omnes syllogismi rhetoricæ artis resoluuntur.
Annalia:opera per singulos annos.
Annales consules.
Annales:libri annua continentes acta.
Annales eorū quæ nostra ætas non uidit:historia quæ uidimus.
Ananias dei gratia interpretatur uel ouis hebraice qui & Sydrach lingua chaldæa:quod interpretatur decorus meus.
Anaginosco αναγινωσκω græce legere.
Anamantiton uoluntarie peccantium. uoluntarium peccatum.
Anaminisis cōmemoratio eius quod oblitos fuisse nos fingimus.
Analogia initium uel rectitudo alicuius uerbi.

Ananeel interpretatur dei gratia.
Anapæstus pes ex duabus breuibus & longa:ut bonitas.dictus quia remissionibus & ludis hic pes magis sit dicatus.
Anarchia:ubi nullius est potestas.
Annare:natare.
Anas ab assiduitate natādi auis dicta:ex quo genere quædam germaniæ dicūtur:quod plus cæteris nutriant.
Annas id est contrarcha.
Anasceue astrictio in his rebus:quæ uerisimiles non sunt sed pro ueris ponuntur:huic est cōtraria catesceua:q̄a cōtra fuisse repugnat.
Anastesis:resurrectio.
Anastrophe:uerbotum ordo præposterus:ut littora circum.
Anastrophe peruersio:nam ana per:strophe uersio dicitur.
Anathema pditio.Maranatha domini aduentus syrum ē:unde anathemare id est abominari
Anathematizo as.quod est maledico.
Anate:sollicitudine.cura.
Annates proximi.
Anatomici:medici membra aperientes uel alta scrutantes interpretatur.
Anatomen:apertionem.
Anatus miser.
Anathole:oriens.
Anathot nomen ciuitatis. uicus distans tribus millibus ab hierusalem.
Anatrupa stomachi uitium hoc est sensum euertens:cum quis uomit quod accipit.
Anchea ferrum in scuto:quod manu tenet.
Anceps : dubius istud an illud capiat . generis omnis.
Anciæ:cincinni dependentes iuxta aures.ab auribus græce dicte.
Ancilla ab ancillos græce sustentaculum.
Ancon αγκων græce latine cubitus.
Ancillari.id est famulari.humiliter seruire adulari.unde ancillator adulator.
Ancila uirga aurea.
Ancyle:scuti buccula.
Ancyle scutū breue rotondū:quod romāis cælo lapsum dicit̄:quod Romæ de cælo lapsū:dictū ē q̄ ibi esset caput orbis.ad cuius similitudinē alia sunt facta in tēplo martis.dictū quasi anxille: quod ē ī circuitu labrum habens Nam an circū xillon labrum significat.
Ancyrotum subtractio de multis cordibus uel sicut αγκυρα anchora:quæ multa rem fortiter tenet.
Anticyræ: insulæ : in quibus medicinalia colliguntur.
Anchises:pater fuit æneæ.
Anchisoy αγχίσου græce latie ·āchise ferit

ſicut cætera:q̄ in ou faciunt.
Anciſtrus græce latine hamus.
Anchyſeos hellenoȝ lingua ſeptēber menſis.
Anelo pro anelor:id eſt euactio perficio haurio.
Ancon ciuitas ſupra mare adriaticum:quam dolopes ædificauerūt.ab ancon αγκωμ græco curuum uel cubitus.
Ancones:incaſtraturæ uncini.
Anchora:quaſi ancia.id eſt curua manus dens ferreus.
Anchoræ ſunt:quibus iactatis naues in alto detinentur.dictæ ꝙ quaſi hominis manus ſcopulos uel harenas comprehendant. Nam χειρχειροσ græce manus.
Anchora ſuperior:nota eſt q̄ in libris apponitur ubi magna eſt res. Anchora inferior:ubi aliquid uiliſſime denunciatum eſt.
Anthrax αϛρόσαξ græce carbunculus.
Anchras:cōualles uel arborum interualla.
Ancuba:ſuccuba:ſubintroducta.
Ancuſa hærba ſanguinea.
Anctus:excruciatus.
Andabatæ: gens quædam: qui clauſis oculis pugnant.
Andena inſtrumentum ferreum foci.
Andes pagus:unde Virgilius natus eſt.
Andiolas:dubias:moleſtias.
Andiganer & arigauer id eſt in ſanitate & infirmitate interpretatur.
Andra androna mariſ concurſus angiportus.
Andreas græce uirilis:ſecundum hebræos decorus uel reſpondens interpretatur.
Andreas apoſtolus frater petri apud ſcythiam & achaiam prædicauit.Ibiq; ī ciuitate patras crucifixus eſt.ii.kalendas decembris.
Andreia αμδρεια ſiue ισχισ iſchys fortitudo dicitur.
Andria: dicitur fabula ab andro:quæ eſt inſula græcorum.
Androdani natus.Lapis colore niger pondere & duricia inſignis:unde & nomen traxit.pcipuus reperitur in africa. Trahere autem in ſe argentum dicitur uel æs: quiq; attritus ut æmatites in colorem redigitur ſanguinis.
Androdama:gemma argenti.
Androgeus:minois regis filius.
Androgynoſus:q utrunq; habet ſexum:hermophroditus Ander ανηρ eni uir γυνη gynez mulier græce.
Androgeni:gens q̄dam:hermafrodita.
Andromada filia cephei regis æthiopum a minerua inter aſtra locata propter perſei uirtutē qui eam a periculo draconis liberauit.
Andromache:uxor fuit hectoris:
Anedioſus tædioſus.
Auelus.a.ū.cōponitur ex an & alo alas.

Ampius.auguſtus.unde anelo.as.i.anxio. inde anelitus.i.incitator ſpirituſ uel flatus.& anelia .i.agonia.
An ne:ſiue an non aduerbiū interrogandi.
Anemos græce uentus dicitur.
Aneſis αμεσισ requies.
Anethū hærba omnibus cognita.acerrime ferueus:mictualis eſt.
Anethum cum.h.hærba hortolana in cibo ſumpta calefacit: & ſtringit odorifera: prohibet etiam ſternutamentum naribus oppoſita.
Anethium unguētum ex anetho & oleo factū.
Annet:fulget.
Anſemerinus: quottidianus ſynochus ex colera naſcitur.
Anſiſci:græce dicuntur qui ex utroq; latere umbram tranſmittunt:nam circa meridiē in auſtrum umbram mittere putantur.
Anſiperi:circum circa græce dicitur.
Anfractus: circuitus. iter difficile dictum ꝙ in utraq; parte frangatur.
Angeli græce: hebraice malaoth:latine nuncii: officii nomē eſt eū mittunt:ſpūs uero nomē naturæ:eſt quod ſemper ſunt.
Angelium:annunciatio.
Angelici:heretici quidam qui angelos colunt.
Angaria:publica officia dicuntur.
Ange:nomen montium cum coronis.
Anger:cruciator uel ſerpens.
Angunudo anxietas ab ango.uel angulus: quia in diuerſa ſe torquent.
Angina:glādula.morbus fanciū:tubera porcoȝ
Angere:ſollicitare.afficere.cruciare.
Angia ferrum inter bucculam ſcuti.
Angilla ſerpentina ab angue.
Angicia:nemus marſie.
Angiportus uicus ſine exitu uel locus deſertus ſine cōuentu:ubi flexura eſt.uel anguſtus & flexuoſus ī modū āguis:refugiū nauis.ædiū artiū.hic angiportus tu.& hoc angiportum.
Angyſtrum αϛκυσοσ græce hamus.
Anclare:haurire.
Anguis ſerpens dicta ꝙ ſit anguloſa.id eſt tortuoſa.
Anguilla ab angue dicta:ꝙ ei ſit ſimilis:q̄ cum fortius premitur citius labitur.
Anguilla qua coercentur in ſcolis pueri q̄ uulgo ſcutica dicitur.
Anicii : inuicti dicuntur αηικητοσ Anichos enim græce inuictus dicitur.
Anien.nis.inde anienus.na.num.
Anien fluuius quarto milliario ab urbe.
Anie īterpretatur quaſi anatoia αναγνωσισ id eſt recognitio uel quaſi arma id eſt libertas.
Anniferme:anni numeri.
Anni:circuli

Aniles:leues.ab anu id est uetula.
Animaduersio:ultio.sententia in reum:ab anim aduerto.
Animal commune nomen est omnium animã habentium:dictum ꝙ animetur spiritu & mo ueatur:animalibus autem nomen dedit adã: animatũ uero quicquid animam idest uitam habet dicitur:sicut homo.bos.arbor.hærba. Animal ab animo uel anima.
Anniculus ab anno deriuatur:id est agnus: qui habet unum annum.
Anima est substantia incorporea:intellectualis: rationalis:inuisibilis.immortalis:habẽs igno tam originem:nihil terrenum in se mixtum.
Anima inde animula:ab animo as.componitur exanimo mas:hic & hæc exanimis & hoc exa nime.Animus a quo animosus animositas componitur: magnanimus magnanimitas: pusillanimus:longanimis: unanimis & ani mæquior.
Anima nomen habet ab animo idest uiuifico.
Anima est uitæ:unde & sanguis dicitur: quia in sanguine est uita.Animus uero consilii & ui goris & discretionis.
Anima dicta quasi ανεμοσ:quod græce dicitur uentus:eo ꝙ semp sit in motu proprio & cor pora moueat uel q̃si anic id ẽ ananoia: quod græce recognitio dicitur:uel componitur ex a & ϝεμω nemo: quod græce tribuo dicitur eo ꝙ attribuat uitam corporibus. uel quasi ania latine id est uacua quod est incorporea: uel quasi a id est sine αιμάτοσ æmathos scilicet sanguine uel anaemath id est superior sanguis.
Animus est uoluntas animæ mens sensus eius.
Anima cum sit una eademq;:pro diuersitate ta men affectiõem uaria sumpsit uocabula:quo niam ipsa est spiritus:quo contemplamur:sen sus quo sentiamus:animus quo sapimus mẽs qua intelligimus:ratio qua discernimus:uolũ tas qua consentimus:memoria qua recorda mur:anima qua uegetamur.hæc omĩa una ea demq; est anima.
Animæ oculus est mens purgata aspectus uero recta uirtus uel perfecta ratio:uisus autem in tellectus.
Animatus quasi animo acutus: animosus uero animo & uiribus plenus.
Animus æquus uoluntas:pars animæ est qua sẽ titur & sapitur.
Animi pluraliter superbiam significant.
Animi perturbationes generales sunt quattuor cupido. gaudiũ. timor. & tristitia. Cupido cũ quis sperat quod nondum habet.gaudium ꝙ letatur ex eo quo iam fruitur. Timor cũ amit tere refugit. Tristitia cum iam de amissiõe do let. Sed spes & timor de futuro:lætitia uero at q; dolor de eo quod iam euenit.
Aner αϝηρ græce uir.
Anius:mons boetiæ.
Annit:incumbit.
Anniti:opitulari.conari.
Anniuersarium anni dies expleta.
Anniuersalis dies.anno expleto in eodem die.
Anobarba:flaua barba uel dura.
Anocatum sursum & deorsum: quãdo uenter & uomitus simul soluuntur.
Anologium dicitur quod sermo inde p̃dicetur.
Anologia græce similium comparatio:siue ꝑpo sitio dicitur a sine nomos lex:cuius hæc uis ẽ ut quod dubium est ad aliquid simile referat quod non sit dubium: & incertis certa pro bantur:hæc fit octo modis:qualitate:compa ratione:genere:numero:figura:casu extremi tatibus similium syllabarum & similitudĩe tẽ porum.Si unum defuerit non est analogia:ut lupus lepus:dissentiunt enim casu at regulari ter est unum trames sit masculinum. Simile est illi in omni declinatione limes erit igitur masculinum.
Anologia:similitudo locutionis.
Anoia ανοια græce rei notio dicitur.
Anodia medicamenta:quæ ad presens mitigant non sanant.
Anomala inæqualia:ut fero fers & similia.
Anomala quando stellæ particulas addunt & de trahunt.
Anomala extra regulam:nam anomia græce ini quitas dicitur.idest sine lege.
Anopsii nigri colores.
Ano mala extra regulam.nam a sine ϝομοσ no mos lex.
Annona:alimonia.anni copia.tractum est a tem pore q̃ romãi ad cibos uocabãt.id est nona.
Anastrophe conuersio.
Anorexia:fastidium.
Anquina funis nauis:quo anthenna ad malum constringitur.
Anquirens pro adquirens dicebant.
Anquiromagus genus nauigii celer.dictus: qd̕ anchoris & aliis instrumentis sit aptus.
Ansa:circulus quo uas tenetur.
Anser:auis quæ nocturnas excubias celebrat.ab assentionum de anserinus.
Anser dictus a similitudine annatis de eiusdem nomine.
Antagonista:decertator:prouocator.
Antaclasis:quæ eodem uerbo contrarium efficit sensum:ut expecta nõ expecto: imo peto: ut expectes.

Atticatauton: græce reciprocum.

Antanacaston prosegoriam appellationem reciprocam.

Antandrus insula uicina troiæ.

Antapodosis quotiens media primis & ultimis conueniunt: ut apud persium. Scire tuum nihil est: nisi scire hoc te sciat alter.

Antarcticos: quartus circulus cæli dictus eo q cōtrarius sit circulo arctico: qui dr australis.

An græce adnegatiua est coniunctio.

Ante significat pro græcū: & tūc est præpositio localis uel tēporalis: quæ cōponit & separatur: uel est aduerbiū & significat pteron. i. antea: deriuat ex hoc antiquus. qua. um: ex quo antiquarius.

Andestinas græci paradestes dicunt.

Antebiblium: codex datus pignus pro codice.

Antecænia merenda quasi post meridiē edenda.

Antecellere: anticipare: præuertere: præuenire: excedere.

Antediem: hoc est anteq legem statuant.

Antedicimariæ: heretici dicti qui uirginitati mariæ contradicunt

Antegenitus qdam fuit pythagorici dogmatis.

Antella ornamentum equi dicta quasi ante sellam: & postella quasi post sellam.

Antelibanus contra libanum loca sunt quæ sup libanum montem orientem respiciunt.

Antelongior quadrangulus: cū unum latus non solum unitate sed binario uel amplius alium præcellit: ut bis quattuor.

Antelucare: ante lucem surgere.

Antelucanus. na. num. tēpus ante lucem

Antimetabole: conuersio uerborum: quæ ordine mutato contrarium efficit sensum: nō ut edā uiuo: sed ut uiuam edo.

Antichioc nomen bestiæ in apocalypsi. Interpretatur enim honori contrarius. i. antichristus deo contrarius.

Antenna: lignum in transuerso mali positum: per quod dependet uelum. dicta quasi ante amnem.

Antenor: princeps troianorum.

Antepedes obsequia amicorum: circūpedes seruorum.

Antesignanus: propugnator signorum: primus signifer.

Antes: capita ordinum uinearum.

Antestari primus testari: uel ante iudicem statuere: uel teste uti ante iudices.

Antesterion septēber mensis ligua quorūdam.

Antæus princeps troianorum: qui filius terræ fingitur.

Antibacchius uel palimbacchius pes dicitur: qui iterat ab actione. constat ex duabus longis & una breui ut natura.

Anticyra: est insula ubi abundat helleborum ad capitis purgationem necessarium: & ponitur pro helleboros antiqua parte templi: quæ ortus respicit.

Antidotum græce dicitur ex contrario datum cōtraria enim contrariis curantur.

Antipota græce uox reciproca duobus choris alternatim psallentibus.

Antiphrasis: controuersia: contrarietas. anti contra: phrasis locutio.

Antiphrasis sermo est ecōtrario intelligendus ut manes idest mites eo q sint immites.

Antigono: quemadmodum uel in primis.

Antigraphus: nota est cum puncto q i libris apponit ubi in trāslatōibus diuisus est sensus.

Antipeargosis græce remburtio beneficiorum.

Antipodes genus monstri in libya plantas uersas habens post crura & octones digitos in plantis antipodes dicti quod contrarii nostris uestigiis putantur.

Antipophora obiectio tacite questioni sicut tu fortasse dixeris mihi. contraria relatio. responsio culpati.

Antiquarii libellarii qui antiqua scribunt.

Antiquum annorum multorum ut antiquum seculum. uetustus uero annis enumeratur dictū quasi antequam.

Antiquare: idest euacuare. uel ad pristinum statū reuocare.

Antisagoge est contraria inductio cum aliquid difficile ē & contrariū consequimus ut difficilis ratio belligerādi at plena fidei & pietatis.

Antis est anni ordo. antes uero extremi uinearū ordines uel maceriæ quibus uinea claudit dicunt a lapidibus uel assis eminentioribus: nā proprie antes sunt eminentes lapides uel constitutæ ultimæ in maceria uel fabrica: ad cuius similitudinē extremi ordies uineæ dici possūt

Antis: capillis mulierum a fronte pendentibus

Antisigma littera Ↄ contra C græce latine opposita.

Antistare pcellere.

Antisigma nota in his uersibus quorū ordo mutandus est.

Antisigma cum puncto ubi in eodem sensu duplices uersus sūt & dubitatur qui potius sit eligendus.

Antistes us sacerdos & princeps qui ante altare stat.

Antistropha reciproca couersio quando totum responsorium conuertitur.

Antithesis positio litteræ pro littera ut olli pro illi.

Antitheton ubi contraria contrariis opponuntur & pulchritudinem sententiæ reddunt. ut frigida pugnabant calidis: humentia siccis.

Antirheta græce contraposita. ut cõtra malũ bonũ est. & per infamiã & bonã famam oppositiones sunt quasi cotitra therá litterá mortuorum.

Antichristus: qui cõtra christum uenturus est dr̃.

Antonoma græce pronomen dicitur latine.

Antonomasia uice nominis posita ut maia genitus pro mercurio.

Antroici græce aduersi nobis dicũť illi. q̃ ex altera parte perustæ zonæ habitare dicuntur.

Antrapodince. contrapositiue.

Anthos græce flos.

Anthracitis lapis ignei coloris.

Anthrax tumor acutus a feruendo græce dicitur. Anthrax carbũculus ul' calculus p̃ciosus lapis.

Antiochiã ciuitatẽ Seleucus unus ex pueris alexandri condidit. cui nomẽ patris sui antiochi imposuit. ipsa est caput syriæ.

Anthiochiæ sunt duæ. una in syria: altera ĩ pisidia ab antiocho condita.

Antifates quidam qui humana carne uescebatur ex strigonibus feris fuit.

Antropomorpheon uel antropomorphesis mãdragora græce dicta q̃ habeat formam hominis radix eius.

Antropofagi gens græce sic dicta q̃ humanis carnibus uescantur.

Antroniscus: incastratura.

Anthropomorphitæ heretici dicti qui deum humana membra arbitrantur habere: q̃ in diuinis libris scripta sunt.

Anthropos græce latine homo dicit' eo q̃ sursũ ab humo subleuatus spectet quasi anatropos idest sursum uersus. anthropus homo.

Antrum quod ĩ p̃pos græcum est latine specum dicitur. uel antra quasi atra id est obscura loca.

Anualles. circumuallatæ. secreta loca.

Anubis lingua ægyptiaca mercurius dicitur: qui colitur ab ægyptiis & pingitur canino capite

Annuere: assentire alicui. ex ad & nuere componitur.

Anus uetula unde anilis quasi annosa. cuius diminutiuum anicula.

Anus res rotunda & intus uacua unde anulus inde componitur inanis & uanus.

Anulare candidum dicitur quo mulieres & picturæ illuminatur. fit ex creta admixtis uitreis gẽmis: anus uero quasi inanis masculinum & secundæ declinationis circulus uel foramen per quod exit stercus. inde compõitur annitergiũ.

Anuli per diminutionem dicti ab anis id est circulis qui sunt circum brachia.

Annus dictus quasi anulus id est circulus. inde ãnuus id est unius expleti anni & anniuersarium id est circulus totius anni ĩ eodem die uel anniuersale quod est idem.

Annale ẽt q̃ est singulorum annorum opus.

Annus cuius diminutiuum est ãnulus denominatiuũ anniculus id est unius anni agnus.

Annus alius solaris alius lunaris qui fit. xxx. diebus uel duodecĩ lunationibus. Alius magnus quando omnes planetæ eodem modo positi ad priorem cursum conueniunt aut iubileus qui septenis annorum hebdomadibus id est xlix. transactis fit. Est etiam unicuiusq; planetæ annus.

Annus ut uolunt a circuitu temporis dicitur q̃a ueteres annum pro circo ponere solebant. uel dicitur ab innouando cuncta quæ naturali ordine in eo transeunt.

Anxius: tristis. sollicitus. inde deponens anxior aris id est molestor.

Anxiferius: id est mæstificus.

Anxur: ciuitas. proprium iouis. masculinum.

Anxyrus dicitur iupiter barbatus.

Aon mons boetiæ ubi poetæ musas dicunt morari.

Aonii thebani ab aonia regione.

Aon mons boetiæ a quo aonides musæ dicunt'.

Anth interpretatur habitatio uel gloriosus.

Apagete: abscede & uade.

Apagesis recede. sis sanus. sis pacificus id ẽ trace.

Apania lingua cappadocum nouember mensis.

Aparctias græce septentrio.

Apparet qd' uidetur uel cognoscitur: paret' uero quod obseqť: quod deficit futuro infinito.

Apparitor obediens dictus: q̃ appareat & p̃sto sit ad obsequiũ. inde etiam apparitorium. ubi q̃cunq; res parantur uel adiutorium.

Apparitio quoq; id est ostensio q̃ græce epiphania dicitur.

Apparisis est eum id quod in animo quasi indicium deposueramus: opportune reposcimus.

Apathes: impassibilis græce.

Apathia græce impassibilitas.

Apella iudæus sine pelle.

Appellatiua nomina dicta quia communia sunt & multorum significatione consistunt.

Appellatio est communis similiũ nunciatio species nominis: ut homo uir fœmina: uel quã itelliguntur habentes animam.

Appellatiuum ab appellando dictum: quia sub una uoce corporaliter & incorporaliter multa comprehendit nomina.

Appellare aduocare.

Appellare: ad me compellere.

Appelleos: december mensis macedonũ lingua.

Appellitæ heretici dicti ab apelle p̃ncipe suo q xp̃m nõ uerũ hominem sed fantasma dicunt.

Appendere: æstimare perpensare.

Appenninus mõs italiæ dictus quasi alpes pœnici: quia pœnicus hannibal hos aperuit.

Appenita id est ad intima.i.penitus.

Aperio repperio comperio a perio compōit' qd' non est in usu:uel a pario:quod antiquitus fuit quartæ declinationis.

Apecia uel exyregmia id est indigestio.

Apera feritate dicit' cōmutata.f.in.p. Aper significat diabolum uel ducem ferum.

Apercularius:effractor.

Apes apis cuius diminutiuum pro e habet in lōgam prisc.apicula:q̄uis Ouidius: hæc apis dixit.cuius diminutiuum habet apiculam.

Apes dictæ quod pedibus se inuicem alligent uel pro eo q̄ sine pedibus nascāt' Apes suū regē defendūt:eo incolumi non mutant mentem amisso eo fidem & mella diripiunt ex agonia indiscreta equalitate laterum componunt.

Apex picis dictus:q̄ longe sit a pedibus id est sūma pars uerticis uel cæli uel galeæ uel montis uel litteræ id est uirgula:uel honor:uel distinctionis nota.

Apex pileum subtile:quo sacerdotes gētiles utebantur.ab apiendo id est alligando:nam uirgula q̄ in pileo erat connectebatur filo:quod fiebat ex lana hostiæ.

Apiaster hærba ueneniferaq̄ & apiruſius uocatur:quia contractis neruis quasi ridētē hoiem mortificat.hī ē sardonia pris. Apiaster ab apio.

Apianæ sunt uuæ:q̄ dulce uinum faciūt. uñ apianæ dicuntur ab apibus has infestantibus.

Apiastræ aues:quæ apes comedunt: unde & dicuntur.

Apiarium ubi sunt apes.sicut auiarium ubi sunt aues: uiolarium ubi sunt uiolæ:rosarium ubi sunt rosæ.

Apiago dicta:q̄ flores eius apes maxime appetant.

Apio.pis id est ligo.

Apiciosus:caluus.

Apiscor uel adipiscor antiquitus commune id ē acquiro.

Apis rex fuit argiuorq: q transfuectus in ægyptū: cum ibi mortuus esset: serapis dictus est.

Apis significat uirginitatis formam siue sapientiam & non malo inuasorem.

Apis apud ægyptios taurus est serapi consecratus quem in menphite p̄cepta dantem centū antistites prosequebantur. huius imaginem iudei fecerunt in heremo.

Apissimum : otium largissimum.

Apium genus hærbe:dictum q̄ eo apices id est capita antiquorum triumphantium uel poetarum coronabantur:quo internorum uiscerum dolores grauissima sopiuntur.huius corona ebrietatem dicitur prohibere.

Apium siluaticum.quem græci ambrosiam dicunt.

Apii forum:nomen oppidi.

Aplaysoy littera parthica.

Aplanos id est firmamentum dictum sine plane id est errore.

Applicare admouere.iuxta ponere.

Aplistia:superfluitas.crapula.saturitas.

Aplustre:armamentum nauis.uel uelum.supplementa nauis.i.conta & remi.

Apocalypsis græce:reuelatio dicitur:quam dominus meus Ioannes ob euangelii p̄dicationem in insula pathmos relegatus ædidit.

Apoca:litteratura.

Apocope abscisio de fine:ut sat pro satis.

Apocatastasis:omnium rerum uolubilitas.

Apocoenon id est figura a communi : ut ait ꝑ ſper hoc pater hoc uerbum:hoc est & spiritus almus.

Apochrysis:deaurano.

Apocoenon:excommunicatus.

Apochrysarius:thesaurarius.uel legatus.

Apocrysa:secreta scripturæ sunt quarum occulta origo nec patens patribus:in quibus apocryphis & si inuenitur aliqua ueritas:tamen propter multa falsa nulla est in eis canonica ueritas:q̄ recte a prudentibus iudicantur non esse sanctorum eorum credenda:quibus ascribūt'.

Apodanea dicta ecclesia sancti michaelis a pedis uestigio ibi impresso.

Apodix:socia.comes.

Apodylon ferula.

Apodixis ἀπόδειξις est ostensio.

Apodeterium ubi deponuntur uestes lauantium nam & apodeterin græce latine exuere.

Apodisterium græce:ubi ponuntur res ī balneo

Apophasis ἀπόφασις græce affirmatio & negatio.

Apophatica græce negantia:ut dies est dies non est.

Apopha abnegatiua.

Apophereta uasa a ferendo poma uel aliquid dicta

Apoflegmatizandi sunt.i.caput eis purgandum est.

Apogeum: ædificium constructum sub terris.i.antrum.

Apolimon:excommunicatio.

Aporisis:compositis uel circuncisis.

Apolano ἀπολαύω græce ponor perfruor.

Apollinaristæ heretici dicti ab apollinare:qui dicunt xp̄m corpus tantū sine anima suscepisse.

Apollo a gentibus sol dicitur eo q̄ sit solus. Titan dicitur quasi unus ex tytanibus qui aduersus iouem nō fecit.phæbus quasi ephebus.i.puer.uel græce nouus pulcher.Pythius a pythone serpente quem sagittauit unde pythia sacra celebrantur.

Apollo id est exterminans ꝙ humores suo calore pellat dicitur ἀπὸ τοῦ ἀπολλύειν id est perdere noxius. qui & infernalis dicitur.

Apologia excusatio unde apologeticum satisfactionis iudicium uerum testimonium.

Apologus ex rebus humilibus forma composita ad uiuendum ut sermo inter murem urbanum & rusticanum.

Apolus: diuinus.

Apologeticus liber id est satisfactionalis.

Apoplexia ἀποπληξία subita sanguinis effusio q̄ suffocat & interimit. Apoplexis eni græce percussio.

Aporia: anxietas. tædium. uultus. stimulus. abominatio.

Aporiari: attribulari. conuiciari. uel quasi pauper abiici. Nam aporos græce pauper.

Aporia dubitatio simulantis se quis sit aut quando dicatur.

Aporia ἀπορία græce indigentia fluxio deriuatio sordes.

Aposiopisis est cum id quod dicturi uidebamur silentio intercipimus ut quos ego sed motos p̄stat componere fluctus. suspensa locutio.

Aposioposis q̄dam figura ubi pōitur aliquid extra librum.

Apostata qui recedit de uia iusta post baptismū: & ad idola conuertitur.

Apostolus græce: lissa hebraice: latine missus dicitur. inde dr̄ apostolicus & apostolatus. cōponitur coapostolus.

Apostoli: heretici quidam hoc sibi nomen sumētes quia nihil possidentes proprium nequaq̄ recipiant aliquid in hoc mundo possidentes.

Apostagisma signaculum anuli quod ceræ infigitur.

Apostema: malum quod diuersis collectionibus id est causis euenit. apostomas eni græci collectiones uocant.

Apostrophe: transitus. regressus. reuersio.

Apostrophe ἀποστροφὴ est in aliquem districta conuersio cum in aliquem conuertimus actionem apud iudices.

Apostropha: pars circuli dextra & ad summā literam apposita sic.

Apotelesmata græce argutiæ res gestæ.

Apothecæ uel horrea græce repositoria uel recōditoria: eo ꝙ in his elaboratas fruges reponāt.

Apotheosis de diuinitate.

Apothesis repositio.

Apo græca p̄positio tithemi τίθημι pono.

Apotheosis translatio in deos laus.

Apotheosis græce consecratio mirabile uel laus siue deitas.

Apotonia maior pars semitonii q̄ a latinis decisio dici potest.

Apozima græce aqua cocta cum uariis condimentis.

Aprica loca q̄ sole gaudent quasi ἀφ. ἥλιοι id est sine honore siue ꝙ sint aperto cælo.

Apricum locus temperatus sine uento. nemorosum. mansuetum. amœnum. opacum.

Appretior. aris. comparo.

Apricitas. calor.

Aprilis mēsis dr̄ eo ꝙ germīa ī flore apiāt: græce uero xándicos: hebraice nisam: ægyptiace parmuth. Macedonice sanctiens appellatur.

Aperinus. na. num ferus asper. ab apro.

Apsum: uellus lanæ.

Aptare: componere.

Aptum: ornatum. fixum.

Aptum: ad tempus. utile ad p̄petuum.

Aptota id est incasualia suntq; indeclinabilia p̄prie tamen dicenda quæ nominatiuum solum habent ut iupiter qui & nominatiuus inuenitur & non accipitur etiam pro obliquis.

Apulia prouincia ubi conditum est brundusiū. unde apulus id est homo apulia.

Apud p̄positio adiungitur loco uel personis & significat παρὰ græce locale.

Aqua significat doctrinam uel populum & ī malo temptationem.

Aqua significat p̄dicationem sanctam. unde solomon: Aqua p̄funda uerba ex ore uiri & torrens inundans fons sapientiæ.

Aqua intelligitur sapientia aut spiritus sanctus seu populus.

Aqua dicta ꝙ superficies eius sit æqualis. inde aq̄tilis aquaticus. aquosus. aquarius. & componitur adaquare uerbum.

Aquilium summa pars capitis.

Aqualiculus uentriculus sed proprie porcorum pinguendo super umbilicum.

Aquarii: heretici dicti quia aquam solam offerūt in calice sacramenti.

Aquarius: signum dicitur in cælo.

Aquila ab acumine oculorum. dicta quia in euerberato usu solem aspiciat.

Aquila signum in cælo.

Aquila aquilinus sicut mustela mustelinus facit.

Aquilum antiqui dicebant fuscum uel nigrum.

Aquili species demonum q̄ in similitudie aquarum apparent.

Aquilo uentus ad sinistram septētrionis dictus ꝙ aquas stringat & nubes dissipet. est enim gelidus & siccus. idem & boreas quia ab hyperboreis oris flat.

Aquis ciuitas alpiscutiæ ubi sunt aquæ calidæ.

Aquitania regio ab obliquis aquis ligeri dicta.

ste a circio oceanum qui aqtanicus sinus dicit᷑. ab occasu hispaniā habet. a septētrione & oriēte lugdunensem. & ab euro & meridie Narbonensē prouinciam attingit.

Ar apud hebræos mensis secundus dicitur.

Ara græcum est: quod latine dicit᷑ pietas.

Ara cū altare significat per. a solā scribit᷑ & producit penultimā: cū uero cubile porcoꝝ per aspirationē & breuiatur ponitur. n. pro foos: pro penetralibus: pro sacris.

Ara dicta ꝙ uictime ibi ardeant uel a precationibus quas græci aras dicunt.

Arrabo bonis dictus quasi arra bona quod. n. datur pro coniugio bene datur. quod uero pro fornicatione non arrabo dicitur.

Arra dicta a re ꝓ qua datur: ut nō ipsa sicut pignus reddatur: sed ipsa sibi manente cætera compleantur.

Araba interpretatur insidiæ.

Arabia īterpretatur sacra eo ꝙ sit regio thurifera.

Arabes hi sunt & sabæi dicti quia in monte arabiæ sunt: qui dicitur libanus. & antelibanus ipsa est saba & panchaia.

Arabes humiles uel campestres.

Arabia augusto terræ tractu ad orientē uersus ad persicū sinū extenditur cuius septentrionalia chaldæa claudit: occasum sinus arabicus.

Arabs arabos græce. hic arabs bis & arabus bi latine.

Arabici hæretici dicti ab arabia: in qua sunt orti dicentes animam & corpus simul mori: simul resurgere.

Arabicus: lapis similis ebori.

Archid cabalcada.

Arach filius chanaam: qui arcas condidit oppidum in radicibus libani.

Aracynthus mons thebanus iuxta mare: alii in acta seu attide esse dicunt Vi. in actæo aracyntho.

Aracusia regio ab oppido suo sic dicta.

Aracunculæ fossæ paruæ instar arari sulci.

Aradius filius chanaam: a quo aradii sunt qui aradium insulam condiderunt.

Aradia gemma ex patria dicta eburnea est.

Aram interpretatur gens uel altus hiero. iracondiam sonat.

Aranea genus piscis. dictus ꝙ aure ferat.

Aranea significat humanam fragilitatem.

Aranea uermis ab aere dictus: ꝙ in aere fila gerat bombix.

Arachne proprium fœminæ: q̄ in araneam dicit᷑ mutata: quia cum diana contendit.

Arapennis a poetis dicitur: ab arando scilicet: ipse est actus quadratus undiq; finitus pedibus. c. xx.

Ararat mons armeniæ: in quo arcam post diluuium. historici sedisse testantur.

Arar uel araris fluuius galliæ germaniæ.

Arare ab ære: quia prius ære arabatur.

Aratrum ab arando quasi araterum.

Araxis amnis armeniæ in oriente.

Arbæ hoc est quattuor: quia ibi abraham Isaac & Iacob ī inferiore spelunca duplici sepulti sunt & ipse princeps Adam in iteriore hoc ē ebrō hec prius dicta arboch.

Arbiter. iudex. medius. īterpres: sed arbiter fit ex uoluntate: iudex ex lege. facit arbitri secundū Sallustium: secundum uero regulam Prisciani tertie est: Inde deriuatur arbitrium collegium arbitriorum multorum id est consensio.

Arbitrari ex animi iudicio: Iudicare ex lege communi antiquitus.

Arbor uel arbos fœmininum a robore deriuatū. eius seruat declinationem. Arborum omnia specialia nomina fœminina sunt: ut hi ficus: acer: excepto oleastro masculino. Nam nec siler neutrum nec rubus masculinum inter arbores poni debent. Sic quoq; spinus. Arbor significat hominem bonum uel malum secundum fructum suum uel uoluntatem. Arbor fructifera & sterilis dicitur: arbos uero non nisi fructifera. dicuntur autem ab hærbis: eo ꝙ prius omne nascens in herbam pullulet: genere autem fœminino arbores dicimus: poma uero neutro: exceptis paucis: hic oleaster: hic siler: hoc buxum: licet hec buxus dicatur.

Arbusta arboreta loca spissa arboꝝ: poma siluestria dicta quasi arboris hasta. uel loca ubi arbores sunt: sicut salictum: hoc arbustum: neutrum lignum uel fructus: hæc arbutus uero genus arboris paruæ: pomum rubeum habet frondesq; raras.

Arca dicta: ꝙ arceat uisum uel furem. Arca ab arcēdo dicta: fines enim agri custodit eosq; adire prohibet.

Arcades ab arcade rege dicuntur filio Iouis & calistonis. hi sunt græci sicyonii nuncupati a sicyonio rege: qui primum agyalei uocabantur. Inde arcadia sinus archaiæ: quam arcas cōdidit.

Arcas oppidum ad radices libani: quod condidit arach.

Arcadii magistri hesiodi. hic arcas proprium huius arcadis: hic & hæc arcas gentile de arcadia arcadis facit.

Archangeli græce summi nuncii dicti: ꝙ primatum teneant inter angelos Arcos αρχος enim græce princeps latine.

Arcanum dictum ꝙ ab eo omnes arceantur. inde arces dicuntur: a quibus hostes arceantur: q̄ sunt excelsæ partes urbis.

Archarius: auctor dispensator.

Archæ græce locus sublimatus doctrinæ magistri hic & hæc archos.
Archelia regna neutri generis.
Archetypus principalis figura. Arceo arces cui arcitum tu: unde arcesso: & arcus huius arcus: a quo architenens componitur & arci ballista.
Artus .ta. tum. ad differentiam arctus .i. ursa. Artior artissimus. Arx arcis arcitenens: arto artas a quo ars artis: unde componitur sollers tior. mus. sollertia: artifex artificium. artificiosus: Iners inertia ab arto articulus: a quo articulare & articulatus: artus artus: a quo componitur secundum quosdam arma id est artuum munimen. ab arceo arca arcarius: componitur exerceo: a quo exercitus & exercito tas & coerceo. unde carcer.
Arcesso siui ab arceo desideratiuum dici potest.
Arcesso dicitur ab arceo pro accio antiquitus: quod nunc accio dicitur ex ad & cio compositum.
Arcere: compellere. constringere.
Arcessere: aduenire. compellere. prouocare.
Arceretus: conflictus.
Arcera uehiculum in arce: sed non est plaustrum.
Archeogonie: initium genus.
Archimandrita pater spiritualium omnium heremita: agens annos fere .l.
Archirector aris commune antiquitus.
Architectus: princeps uel magister architectorum.
Architectus magister fabricarum uel fundamenti: qui domos tegit.
Archia principia αρχη græce principatus uel initium.
Archiepiscopus summus episcoporum qui tam metropolitanis quam episcopis præsidet.
Archigenes: princeps medicorum.
Arcifinius ager dictus: quod certis linearum mensuris continetur: sed arcetur fines eius obiectu fluminum montium arborum.
Archilochium heptametrum: constat tetrametro bucolico & tribus trocheis: ut est hoc Linea piscator tibi concidit in profunda ponti.
Archilochia metra ab inuentore archilocho dicuntur.
Archilochum constat dimetro hypercatalecto: ut est hoc: pulchra figura crucis semper auarus eget.
Archimagirus: princeps coquorum.
Archiposia: princeps bibendi.
Arcistis uel arcista sagittarius.
Archesterium græce monasterium.
Architriclinus maior domus. uel domo princeps trium lectorum quia in lectis solebant comedere. Nam archos αρχοσ græce princeps triniu κλιμη cline lectus.
Arcitenens apollo dictus: quod arcum teneat.
Arciua uel archiuia armaria: tabularia dicta: quod arceant id est prohibeant uisum. hinc arciui librarii uel armarii dicuntur.
Arcora dicuntur quæ super columnas fiunt.
Archoitot ægyptiorum lingua augustus mensis.
Archontiaci hæretici quidam a principibus appellantur quia quæ deus fecit angelorum opera dicunt.
Arcticos primus circuitus cæli uersus septentrionem: ideo sic dictus quia intra eum arctos est id est ursa.
Arctos græce ursa dicitur quæ & septentrio: quia septem stellis constat.
Arctos maior calisto plaustrum nominatur propter similitudinem: nam quinque pro carro: duæ quæ uno loco uidentur: pro bobus habentur: ea uero quæ sequitur plaustrum arctophylax uel bootes dicitur uel arcas. Arctos minor cynosura hæc phoenice nominatur: quia phoenices hanc nauigando obseruant.
Arctos foemininum est & appellatiuum: nam due arcti sunt maior calisto uel elice id est septentrio: minor uero cynosura dicitur.
Arctophylax dictus quod arcton id est elicon ursam sequitur: eundem booten dicunt eo quod plaustro hæret signum multis spectabile stellis inter quas arcturus est quæ a latinis septentrio dicitur.
Arcturus sydus post caudam maioris ursæ dicta græce quia in præcordiis bootæ est.
Arctos malus reus.
Architonion antiquitatem uel principatum.
Arcumen a latinis dicitur quod flos eius coloris uarietate arcum cælestem imitetur. ipsa est Iris uel irica arbor.
Arcus quoddam instrumentum dicitur sagittas arcens uel fornix curuatus aut camera ad similitudinem eius plicitus: quartæ declinationis masculinum. Quando uero pro Inde ponitur: quæ eius similis est: quidam faciunt secundæ: & inuenitur etiam foemininum: ab arcitus per syncopam fit.
Arcus significat scripturas sanctas ubi fortitudo noui testamenti quasi neruo duricia ueteris flexa est: hinc tanquam sagitte emittuntur apostoli.
Arculus diminutiuum ab arcu uel circulus.
Arcum secretum uel curuum aliquid.
Arculia proprium fluuii.
Ardalio: gluto.
Ardea ciuitas .xviii. miliaria a roma: hic & hec ardeas pro ardeatis gentile eius.
Ardea auis dicta quod ardue uolet. Imbres .n. formidans sup nubes uolatur ut procellas nubium sentire non possit: eadem tantalus uocatur.
Ardeo. des. arsi neutrum. ardeo uxorem pro amo.
Ardulio altus cum malignitate.
Arduus excelsus.
Area dicta: quod in ea sint arida: unde areola diminutiuum. Area significat ecclesias: ubi fructus ab i-

tegumentis purgant boni a malis affectu nō dum loto.

Areo.res.rui rere facit id est siccare: ide aridus.ormus.

Ariditas & harena. ide harenarius harenosus. aranea araneolus Aresco arista: cōponitur ex areo arefacio & aresio.

Arec ciuitas q̄ nunc fadec dicitur.

Arelatum galliæ urbs.

Arenantia: sicca. arida.

Areos bithyniensium lingua iulius mensis.

Arepticius: demoniacus. ab arripere.

Arestos ἀρεστος ois modus uirtus. ἄρθρος græce artus.

Arethusa fons siciliecum quo ueniens subtus mare Alpheus miscetur ab elide.

Aretalogus: falsidicus. mendax. artificiosus. Arete ἀρετη enim uirtus: logos sermo.

Arfaxath interpretatur sanans depopulationem.

Arfige: gens.

Arga cucurbita.

Argentum a græco quod ἀργυριον dicitur.

Argentum uiuum dicitur q excedat materias: quibus iniicitur. Inuenitur autem in metallis siue in argentariis fornacibus guttarum cōgregatione tectis inherens: Sæpe etiam in stercore uetustissimo cloacarum uel puteorum fimo: fit etiam ex minio imposito conculæ ferreæ patena testea supposita: cum circū lito uasculo circumdantur carbones sicq; argentū uiuū ex minio distillat.

Argestes: uentus. chorus.

Argeus mons cappadotiæ nūquā caret pruinis.

Argeus uel argius pducit penultimam.

Abargeos id est homo de terra uel pprīū mōtis

Argilla terra uinida ab argis dicta apud quos primum ex ea uasa facta sunt.

Argilla ciuitas est.

Argyraspidæ ob arma deargentata sic dicti milites qui sub alexandro militabant.

Argirippa urbs q̄dam.

Argirites gemma similis argento: nam argyriō græce argentum dicitur.

Argyrus uocabatur qui nunc nummus dicitur quia quam plurimum argento percutiebatur.

Argis sylua.

Argisterista: stationes: nundinæ. popinæ.

Argitis gieccula uitis generis albi duo habet genera.

Argi græce & argiui dicti ab argo rege filio apis Iidem danai a danao rege. Iidem quoq; argolici ab argo.

Argiuus. ua. uum id est e græcia.

Argo græce a celeritate dicta: uel q argus eius fuerit inuentor. hæc prius in mari fuit unde in cælum translata est. huius tota effigies nō uidetur inter astra sed diuisa est a pupe usq; ad malum.

Argos ciuitas thessalie. in singulari numero neutrum est: in plurali masculinum.

Argo nauis Iasonis dicta q̄ prima apud græcos perhibetur. Tullius fœmininum facit. masculinum pro cōditore nauis. Argus quidā græcus totus oculatus ampho αμφω.

Argutus. ta. tum sonorus curuatus breuis ab arguo.

Argutus qui argumentum cito inuenit: urbanus in loquendo astutus.

Arguere: accusare. uel ostendere. unde argumentum.

Arguo. is. ui. Argutus participium id est conuictus & futuri arguturus: unde argutor aris cōmune antiquitus.

Argutiæ documentorū experimenta.

Argumentor aris. cōe antiquitus.

Argumentum argute inuētum quod rei dubiæ facit fidem.

Argumentum ostensio: nam arguere ostendere dicebant antiqui: inde argumentari id est cū quadam necessitate probare.

Argumentum probatio uel breuis oratio uel fabula uerisimilis uel instrumentum mechanicum.

Argumentum quod in principio libri breuiter causam pandit.

Argumentatio: q̄ in disputatione fidem assertionibus facit.

Argumentum est ipsa sententia q̄ fidem pstat. Argumentatioq; ipsius sententiæ per orationem explicatio. Argumētum ratio rei dubiæ faciens fidem. Argumentorum uero omniū alia sūt probabilia & necessaria: ut si quid cuilibet rei sit additum: totum maius efficitur. Alia probabilia & non necessaria: ut si mater est: diligit. Alia necessaria & non probabilia: ut obiectu lunæ solis euenire defectum: hæc tamen aliis probabilibus & necessariis approbari possunt. Alia nec necessaria nec probabilia ut diogenes habet cornua: q̄ non perdidit q̄ quidem nec argumenta dici possunt. Dialecticus igitur atq; orator probabilibus utuntur siue necessaria sint siue non: philosophus uero ac demonstrator necessarium siue probabile siue non cum sola tantum ueritate pertractat. Nec probabile nec necessarium sophistis est attributum Boetius. Argumentatio uero est per orationem argumenti explicatio. cuius duæ sunt species syllogismus & inductio: Sed syllogismo enthimema: inductioni supponitur exemplum. Argumentum dicitur: q arguat mentem: arguit autem tanq̄ ignaram: ut intra se tanq̄ de ignorantia confūdatur & de-

relicto mendacio ueritatem deuote sequatur.
Argus tardus græce tamen ἀργὸς
Argos celere est: homerus primo Iliados καὶ κύνες ἀργοί id est celeres.
Archiani hæretici dicti. ab Archio alexandrino presbytero orti sunt: qui diuersas substantias patris & filii & spiritus sancti asserūt.
Arblatones: negotiatores de loco ad locum trāseuntes.
Aridam id est siccam ad distinctionem aliorum elementorum: proprie deus terram uocauit.
Aria alter.
Arida significat infructuosi hominis carnem.
Aricia coniunx hippolyti iuxta egeriam.
Ariæ mortuorum puluinaria.
Ariel interpretatur leo fortis dei ab ariel Idolo martis hierusalem significat.
Ariel lux mea deus: de qua Esaias ꝓphetauit. uæ tibi ciuitas ariel: quam expugnauit dauid.
Aries: pecus. quorūdam lingua mars dicitur. uel quod aris primo imponeretur: qui in alium efferatus capite percutit: a cuius similitudine aries dicitur bellicum tormentum: a quo muri dissoluuntur. Inde arietare id est ad modū arietis aliqd impīgere. Inde arietinus. na. nū.
Aries primum signum: quod in martio oritur qui est principium anni.
Arietes significant apostolos ecclesiarumq; principes.
Arietina uasa ex aretio Italiæ municipio rubra sunt.
Arigius sanctus quidam fuit episcopus.
Arilla ciuitas prope romam fuit.
Arillario coctio est particularia.
Arrigo actiuum subleuo.
Arimaspus gens in ponto uel proprium ducis uel fluuius auriflluus.
Arimaspi homines unū oculū hñtes: qui cū gryphibus bellātes smaragdos lapides ill' auferūt
Ariobarzanes motis asiæ inter massagetas & parthos.
Arioli incantatores dicti q: circa aras nefarias preces fundunt.
Aris ἄρης mars proprium dei.
Ariopagus Ἄρειος πάγος locus: ubi erant iudices: nam ares græce mars deus belli: pagos uilla. curia erat atheniensium uel ἀρετὴ uirtus: quia ibi tota uirtus ciuitatis erat.
Ariopagitæ atheniensiū curiales uel principales. Ariopagos enī atheniensiū curia dicitur.
Aripennis qui & actus dicitur ab arando dictus.
Aripuans interpretatur uisio feruens.
Arisare gruis est quando clamat. sicut miluus ui git. canis baubat.
Arisba ciuitas harenosa in fine græcie.
Arismapus fluuius auriflluus.

Arista dicta: q: prius ipsa arescat.
Aristobolus rex iudeorum fuit.
Aristophanes proprium poetæ.
Aristopicia hærba quæ prius mulieribus fœtis superfessa: post partum beneficio uaporis matricem purgat.
Aristolocia id ē taia: sūt duo genera lōga & rotūda: cuius radix trita cū mero potui data ueneno liberat: & cōtra oīum uenenoꝝ morsus ualet.
Aristoteles primæ & tertiæ declinationis sicut demosthenes. eurypides: drāces & cætera plura. philosophus fuit: cuius sectæ. aristotelici dicuntur.
Arithmetica numeroꝝ disciplina secūdū se: græci enī rithmō numeꝝ dicūt uel componit' ex Ἀρετὴ arete græce: quod ē uirtus & rithmō numerus. Arithmeticam id est numerorum ratōiem. ut iosephus ait abraham instituisse ægyptios primum manifestum ē.
Artitrāb id est. s. tertia in lege.
Arius populus hispaniæ.
Arma significāt multas & uarias res: nō solū bellica istrumēta sed etiā fere oīum artiū ut agrestiū nauataꝝ pistoꝝ istrumēta: q̄ oīa hñt singularia sua hoc nomē omonymū nō hēt singulare uel differentiæ cā ab armo generalis speciei ē. Ab armis deriuat' armariū libroꝝ ide armillæ q̄ & brachialia dicūtur græce spichele.
Armentum & inde armentarius & armo. as. cōponitur armiger armipotens inermis semermis id est non bene armatus.
Arma sunt: quibus protegimur: tela quibus pugnamus.
Armegedon īterpretat' cōsurrectio iniquoꝝ testiū uel mōs a latrūculis uel mons globosus.
Arma generaliter omnium rerum instrumenta unde ubi reponuntur armarium dicitur.
Armamenta: firmamenta nauium: uel locus ubi arma ponuntur.
Armamentarium uero ubi tm̄ tela armorum ponuntur.
Armariū: ubi quarūcūq; artiū īstrumēta ponunt' & libri: & i quo ꝓcipue arma sūt posita sicut Armētariū i quo armēta: uiolariū i quo uiolæ
Armacalci nauis armamenta. uel qui in pupibus arma portant.
Armena græce Τὰ Ἄρμενα uela.
Armelausa uestis uulgo dicta: quod āte & retro diuisa & apta i armis tm̄ clausa sit. c. ablata.
Armellum uas sanctorum uel uinarium.
Armentia apes essentia & extantia.
Armenta pecuaria greges bestiarū equoꝝ boumq; sit ab armis: qbus sunt apta dicta: nam scutis boum coria. prælio eq sūt apti: greges uero cæteri proprie collatæ uictoriæ causa.
Armentarius: armenti custos.

Armentarium uero locus in quo armenta sunt.

Armenia regio dicta ab armeno Iasonis thessali comite: qui amisso rege Iasone collecta eius multitudine quae passim uagabatur: armeniam coepit. & ex suo no[mi]ne nuncupauit. Est aut̃ sita inter tauru[m] & caucasu[m] cappadociae usq[ue] ad caspiu[m] mare, ptensa h[abe]ns a septẽtrione ceraunneos mõtes ex cuius collibus tigris fluuius nascitur.

Armenia syluarum qua tigrides abundãt. Armeniae duae superior & inferior: sicut pannoniae duae.

Armenicus genus pomi: quod ab armenia uenit.

Armillae pprie uirorum sũt ab armorum uirtute quae quõdã uirilia dicebãtur: eaedẽ & circuli & brachiales rotũdae: id est bogae. armi: spallae. Armi bestiarum solũmodo: qa hominũ sunt humeri.

Armipotens: bellator. armorum potens.

Armillum uas uinarium.

Armilustrium: quod armis locus lustrer.

Armitenens armipotens.

Armonia modulatio uocis & cõsonantia plurimarum uocum. pars musicae est quem discernit acutum & graue.

Armon interpretatur maledictiones sanctorũ.

Arnoglossos: q̃ a latinis plantago dicitur id est agni lingua.

Arnoglossũ: lingua bouina haerba est.

Arodandarum arbor: quae compte dicitur lorandrum: eo q[uod] similis lauro sit foliis.

Aromata graece latine odoramenta ab aere dicta nam odor quid est nisi aer contactus uel q[uod] ĩ naribus ponuntur.

Aromatizare inde deriuatur id est redolere.

Aromatis gemma odoris & coloris myrrhae.

Arrogare. ascribere. deputare. ĩde arrogans id est superbus. Abrogans uero humilis.

Arrogantiae omnis tumor quattuor hẽt species cũ bonũ a semetipso habere se quis existimat aut de sup sibi datũ credit sed p suis meritis se hoc accepisse putat: aut cũ se habere iactat quod nõ habet: aut cũ despectis caeteris singulariter uideri appetit habere quod habet.

Aaron ĩterpretatur mons fortitudnis: quia thuribulum accipiens obuiã ruinae stetit: & mortem exclusit.

Arothen interpretatur scotomatus.

Arpa dicta a gente arporum: qui hoc instrumentum musicum inuenerunt.

Arpalice una ex numero amazonum.

Arpax dictus: quia arripit ἁρπάζειν enim graece rapere est. & ẽ ĩstrumẽtũ horti. ferreus uncinus dictus q[uod] arripiat quod in puteũ cadit.

Arpen accusatiuum genus teli falcati: quo utebatur Mercurius.

Arpyae genus auium insatiabile manducandi ἁρπυιαι graece raptrices dictae: nã ἁρπάζειν graece rapere sicut accipitres.

Ab ἁρπάζειν tamen dicta aspirantur.

Arpinatis commune est & arpinatis huius tis dicitur & est gentile.

Arpinum castrum.

Arpi populus italicus.

Arquatinae forcises.

Ars dicta: q[uod] artis preceptis regulisq[ue] cõsistat uel a[b] τῆς ἀρετῆς id est a uirtute. nã cõsistit octo ptibus q[uo]q[ue] declinationibus: augustinus Ars ẽ bene recteq[ue] uiuẽdi uirtus: Augustinus Ars est facultas: quae p instrumẽtũ & materiã cõpetẽtis artificis puenit ad effectũ haec itaq[ue] significationẽ simplicẽ nõ habet sed intelligitur ad plura ut ars poetica grammatica.

Ars est eleganter operandi doctrina: uel usu cõparata facultas.

Arsaces reges persarum sicut augusti romanorum.

Arsenicum latine auripigmentum: cuius materia in ponto colligitur.

Arsis est uocis eleuatio: thesis uero positio ut arma.

Artaba genus mensurae syriacae: q̃ tres modios facit: & trientem.

Artare unde artatus: inde artus per syncopam id est frequenter arcere.

Artabatitae genus monstri dicti: q[uod] areti id est p[ro]ni ambulent. in aethiopia sunt.

Arthana mensis aprilis.

Arthaleon graece fortissimus.

Artaxata pluraliter ciuitas armeniae uel genus uestis peregrini.

Artamesii maius mensis uel artemesius.

Artemeysios byzãtinorum lĩgua aplis mẽsis pintinorum uero october: macedonũ quoq[ue] maius.

Artetabo artificium laboratae uestis.

Artemisia ab inuẽtrice dicta ut plinio placet haerba a gentilibus dianae consecrata. Nam graece artemis diana.

Artepta genus uasis ut pugilla.

Artemõ uelũ nauis breue: quod qa melius leuari põt ĩ sũmo piculo extẽditur malus & ãtemna.

Arteriae fistulae uel uenae dictae: q[uod] arectis teneant itineribus uitalem spiritum: uel quia p eas aer id est spiritus a pulmone fertur.

Arteriaca medicamenta: quod gutturis meatui apta sint.

Arteriari quibus fauces reumatidiant.

Arteriasis eo dicitur q[uod] uocẽ raucam reddat claudens arterias.

Arteticus morbus: ab articulorũ passione dicitur.

Articulatim: gradatim.

Articuli diminutiue ab artu id est mẽbro dicũtur sunt digiti. Articulus graece. ὁ. hic. & ἡ haec. & τὸ. hoc. pluraliter. οἱ. αἱ. τὰ. Articuli dicti q[uod] nominibus arctantur id est ligantur: ut hic orator

Articuleius articulus breuis. Inde. Articulatus articularis.

Articulũ ingeniũ argumẽtũ. Articulo diei illius id eſt in fine: in initio: in hora: in momento.

Artifex qui artem fecit generaliter: in quo tria eſſe debẽt. natura doctrina: uſus: priſc. hic & hec artifex. cis.

Artificium ars tñ manibus geſta. Nam ars liberalis dicitur. Artificium præſtigium. fallaciæ magiſterium.

Artion hærba: q̃ & ꝓſupida dicitur.

Artiplex: duplex Artitus artibus edoctus.

Artius græcorum enſis uel gladius.

Artocopus panis operator id eſt piſtor: nam artos ἄρτος panis: copos κόπος labor græce dicitur.

Artocrea: artos panis κρέας creas græce caro: inde artocrea quaſi panis carnem continens uulgo tortella.

Artotyritæ hæretici: qui panem & caſeum in ſacrificio offerunt.

Artox: malus reus.

Artiplices humidam & frigidam uirtutem habent in cibo ſumpti uentrem ſoluunt.

Artus dicti q' colligatis inuicem neruis artentur id eſt ſtringantur: quorum diminutiua articuli faciunt. Nam artus maiora membra dicuntur. Articuli minora: inde attuatim id eſt mẽbratim. hic artus huius artus & hoc artu unde artuatim antiquitus. ſic quoq; omnia q̃ faciunt in us & in. u. in utroq; quarte ſunt declinationis. fit autem artu ſ p ſyncopã ab artatus & facit artubus ad differentiam artibus.

Artus. ta. tũ. etiã inuenit'. tior. ſimus i Saluſtio.

Arcianenæ ciuitas in armenia.

Arua ab arando & colendo dicta id eſt tellus: inde ambarualе ſacrificium aruorum. & arualis id eſt ruſticus agreſtis.

Aruales fratres: qui duodecim ſimul ſacrificare conſueuerant.

Arias demens.

Arugo quidam color ſicut pedes accipitris.

Arrudes: edentes. circunſedentes.

Arula patella carbonum craticula.

Aruina pĩguedo: caro ferina: ĩde aruinula: adeps pingue.

Aruiragus: rex britaniæ.

Aruinare rumorem afferre.

Aruiſium promontorium chii.

Aruiſia. uina ab aruiſio.

Arrumpere: aggredi aperire: inde arruptus diuiſus apertus.

Aruncare. euertere. eradicare. alienare.

Aruns. cis quidam fuit. qui camellam interfecit puellam.

Arũdo canna dicta: q̃ cito areſcat. Auguſtinus. Arundo ſcripturam ſignificat: quæ eadem ſic ſcribitur: ſicut ſonum uocis lingue.

Aruſpex ariolus dictus: q horas uel aras inſpiciat. hi etiã exta pecudũ inſpiciũt ut futura prædicẽt. hanc artẽ tages inueniſſe dicitur. horas ideo inſpicere dicunt' quia per ſingula tempora obſeruare quid debeat homo: intendunt hæc tamen duo rectius aſpirantur.

Ars arcis ſumma pars ciuitatis Ἄρχομαι græce Incipio.

Aſa interpretatur tollens ſiue ſuſtollens.

Aſaſſis maſculinum genus ponderis.

Aſaleſam id eſt maioꝝ præpoſitus in lege.

Aſaph interpretatur congregans.

Aſaracus pater laomedontis auus anchiſæ princeps troianus. inde aſaraci id eſt troiani.

Aſſa lignum latum & dolatum ab aſcia: qua fiebat uel aſtulis.

Aſſe ſunt ſicci lapides. unde aſſæ tibiæ dicuntur quibus chorus canit.

Aſarenon qui eſt terminus damaſci latine dicit' atrium fontis.

Aſſares. latas. latinum eſt.

Aſaron genus pigmenti uel hærba.

Aſſarium nummus aſſis uel figura denarii.

Aſbeſtus genus lapidis archadiæ ideo ſic dictus q̃a accẽſus ſemel nõ poſſit extingui Nã aſbeſtus id eſt inextinguibilis: uel populus q̃dã.

Aſcalon ciuitas nũcupata ex nomine ceſloim nepotis caim. ipſa eſt philiſtim.

Aſcalonica: genus oleris.

Aſcana filius gomer nepos iapheti: a quo ſarmatæ.

Aſcanius æneæ filius fuit. qui albam condidit.

Aſcanius fluuius meſiæ.

Aſſedron: intellectum.

Aſcella locus ſub brachio dicta: q̃ ab eis brachia cillentur id eſt mouentur.

Aſcellulæ pinne uel ſquamæ diminutiuum.

Aſcendo ex ad & ſcãdo ſed ſubtrahitur. d. ſequẽ re. ſ. cum alia conſonante.

Aſſiſterium: monaſterium græce.

Aſcia ab aſtulis dicta: quas a ligno eximit. cuius diminutiuum aſciola eſt.

Aſcii græce dicuntur qui undiq; illuminant' nec umbram emittunt in meridie duobus diebus σκιά enim eſt umbra.

Aſcio. cis. ſciui. tũ. aſciſco. ſciui. ſcitũ. cuius ꝑmitiuũ. debet eẽ aſcio id. ẽ aſſocio adiũgo enoto.

Aſcitus peritus ab aſcio.

Aſclepius qui & æſculapius de ſexto utero natus dure faciens interpretatur.

Aſclepiadea metra ab aſclepio non inuenta ſed uſa. Eſt autem pentametrum. habet primum ſpondeum: ſecundum dactylum cũ catalecto ac deinde duos dactylos ſine catalecto. huic

metro post quinq; uersus clausula datur:ut si christus dederit hunc dominum uolo.

Ascra fuit insula unde fuit hesiodus:qui scripsit georgica.

Ascræus a uico ascra ubi natus est hesiodus.

Ascriptu qui capitis dant aliquod pretium.

Asseda assentator ab assequẽdo:eo ꝙ sequatʳ aliquẽ lucri causa.cliẽs bucellarius discipulus domesticus.ꝑsciãusꝉ.li & hæc asseda ab assequor.

Assector ari s commune antiquitus:unde assectator imitator.

Assentiæ ab assentio tis id est assentationes adulationes.

Assentior deponẽs deriuatur ab assentio neutro: dicitur tñ & assentio & assentor aris unde assẽtatio id est consentio:& assentator id est desẽsor.blanditor.confirmator.

Assentior id est.laudo.

Asseuerare confirmare.

Assentor taris tibi deponens:confirmo adulor.

Asseneus filius chanaan:a quo asseneí dicti sunt.

Aser fuit filius israel interpretatur beatus uel beatitudo.

Asseres:pali uel paxilli ab esse dicti:quia soli nec coniuncti in tectis ponuntur.

Asseres apud ueteres dicte sunt fœmine nõ quæ ubera dabant sed sub quarum cura nutriebantur infantes.

Asphalti lacus idem & mare mortuum : propter ꝙ nihil gignit nihil recipit niuum:sed neq; uentis mouetur:nec ullam materiam sustinet nisi quod bitumine illustratur: lucernam ardentem ferunt supernatare.extincto demergi lumine.hoc & mare salinarum dicitur idẽ & bituminis.& est in Iudæa inter hierico & zoara.Longitudo eius usq; ad zoara arabiæ dirigitur stadiis octingentis octoginta usq; ad uicinam Sodomorum.

Asphaltum bitumen.

Asphodillum albutium.

Asphodillos hærba quam latini albuciã uocant.

Assilio.ui.litum.aggredior.

Assidi capite censi.

Asia:palus lydiæ.

Asia totius orbis ad numerũ ptiũ t̃tia dr̃ ad magnitudinẽ uero dimidia reperitʳ:sic dicta a nomine cuiusdã mulieris reginæ.Duæ aũt sunt asiæ maior & minor.Maioris sũt ꝑncipales ꝓuinciæ.Arabia.India Parthia.Syria.Persis.Media.Mesopotamia.Cappadocia.Palæstina.Armẽia. Cylicia. Phœnicia.Chaldæa. Nysauria. Aegyptus & Lydia.Cõtinet uero colpos.Albanos.Parthos.Scythas & Hyrcãos.mõtes ꝑcipuos tauru:olympũ:caucasum.flũia ꝑcipua Nilũ. Indũ. Tigrim. Euphraten. Hydaspen Gangen & Tanaim.Hæc ab oriente ortu solis:a meridie oceanõ:ab occiduo mari nostro a septentrione mæotide lacu & Tanai flumio terminatur.Asia minor ab oriente. Cappadocia cingitur.ab aliis partibus undiq; mari circundatur.Nam a septentrione pontũ euxinũ habet:ab occasu ꝓpontidẽ & a meridie ægyptium mare.habet ꝓuincias Bithiniam Phrygiam Galathiã Lydiã Pamphiliam Hysauriã Lyciam atq; Cylicam.Asia minor ab oriente includitur Lycia & phrygia:ab occidente tegeæ litoribus:a meridie mari ægyptio:a septentrione Paphlagonia:

Asiaticus de asia.ꝑrisc.

Asiaris græce.inde asiaticus.

Asida auis struthio græce struthucamelon:hæc auis cũ uenerit tẽpus ut oua pariat:eleuat oculos ad cælũ:nec ꝑusq̃ uirgiliã stellam uiderit: oua deponit:sed cũ eã ortã uiderit:oua ĩ terra cooperit:& ea obliuiscitʳ:sed caliditas in terra illa excoquit:donec pulli producantur.

Asida:stella.uel auis.

Asia ad mediã ptẽ orientis habet ĩ oceano æoo ostia fluminis gãgis:A sinistra caligardamana:cui subiacet ad eurũ ĩsula taprobãe:ex qua oceanus ĩdicus uorari incipit A dextra hẽt imaui mõtis ubi caucasus deficit : ꝓmõtoriũ samara:cui ad aqlonẽ subiacẽt ostia fluminis otorogora:ex quo oceanus siricus appellatʳ ĩ his finibus idia ẽ Quæ hẽt ad occidẽtẽ flumẽ idũ:qđ rubro mari excipitʳ.a septẽtrione mõtẽ caucasũ Reliqua ut dixi æoo & indico oceano t̃minatʳ.hec hẽt gẽtes.xliiii.absq; ĩsula taprobãe:q̃ hẽt decẽ ciuitates absq; reliquis ĩsulis habitabilibus plurimis. A flumĩe Indo quod ẽ ab oriẽte usq; ad flumẽ tigrim:quod ẽ ab occasu.regiones sũt istæ.Aracusia pthia. Assyria psis Media situ terrarum mõtuoso & aspero.hæc a septẽtrione habẽt mõtẽ caucasũ.A meridie mare rubrũ & sinũ psicũ.In medio aũt sui flumina ꝑcipua.Idaspẽ & arabin. In his sũt gẽtes.xxxii.Sed generalitʳ dr̃ pthia quãuis scripture sanctæ uniuersã sæpe mediã uocẽt a flumĩe tigri usq; ad flumẽ euphraten Mesopotamia ẽ ĩcipiẽs a septẽtriõe ĩter mõtẽ taurũ & caucasum:cui ad meridiẽ succedit Babylonia:deĩde chaldæa.nouissima arabia q̃ & eudæmõ:quæ int̃ sinũ psicũ & sinũ arabicũ ãgusto terræ tractu orientem uersus extenditur:In his autẽ sũt gẽtes.xx.&.viii.a flumine euphrate quod est ab oriẽte usq; ad mare nostrum quod ab occasu est:deinde a septentrione id est a ciuitate datusã.quæ ĩ cõfinio armeniæ & cappadociæ sita ẽ haud procul a loco:ubi euphrates nascitur usq; ad ægyptũ & extremum sinum arabicum:quod ẽ ad meridiem longo angustoq; sulco saxis insulisq;

creberrima rubro mari id est ab oceano uersus occasum extenditur. Syria generaliter nominatur: habet maximas prouincias Comagenam phoeniciam palæstinam absq; saracenis & nabatheis: quorum gentes sunt. xii.

Asia. elatio., siue eleuans reuelata siue gradiens auferens.

Assis uel as. Assis genus masculini ponderis genus est. pro uno ponitur: pro integro aliquo uelut pro libra.

Assis duodecim unciis constans quiq; sic scribitur libra dicitur.

Assiduus apud ātiquos dicebat̄: q assibus cōferē dis ad æraniū assiduus erat uel ab assidere.

Assiduus assem dans dicitur id est uindex. q æs assidue dabat: qui & locuplex esse debebat.

Assiduitas: studiū. industria. pseuerantia. labor.

Asylum nunc templum alias locum: quem uiolare nefas erat: significat. interpretat̄ sine pœna uel timore id est domus refugii.

Asilus quē græci οἰστρον oestrum: rustici tabanum dicunt.

Asylum templum: quod Remus & Romulus condiderunt: ad quod quicunq; confugeret ab omni noxa liber esset.

Asyntheton uerba sine coniunctione: ut tempestas grando uenti: huic contrarius est polysyntheton: ut tectumq;. laremq;. armeq;.

Asymphonia græce: inconsonantia latine.

Asinus ab assīdo dictus: quia priusq̄ usus equorum esset: his homines utebantur.

Asinus dicitur quasi alta finēs Asina: asellus asella deriuantur: inde asininus. na. num.

Asinus significat corpus humanum uel populum gentilē. Asina significat carnē uel plebē dei noticia carentem sed iugo assuetam.

Assyria dicta ab assur filio sem: hæc ab ortu Indiā tangit: a meridie Mediā: ab occiduo tigrim: a septētrione mōtē caucasum: ubi portæ caspiæ sunt: unde assyrii qui nunc Syrii dicūtur ab euphrate usq; ad Indorum fines.

Assyrii interpretantur dirigentes.

Assir: uinctus.

Assisto tis ad adiuuandum uel parandum sum paratus: unde assistrix id est quæ assistit ut uoluntatem alicuius faciat.

Assium. spolium.

Asmath fortis morte.

Asmo interpretatur nouissimum eius.

Asmona celeriter numera.

Assoletum allisum.

Assolentes assilentes.

Asom silens festinus uel os ab osse non ab ore interpretatur.

Asopos fluuius de thessalia exit, pater æginæ matris æaci.

Asopum quod significantius dicitur græce ubi multa uænalia sunt.

Assor urbs regni iabin interpretatur aula.

Asor sagitta luminis interpretatur.

Asotus luxuriosus.

Aspar asparis propium cuiusdam barbari.

Asparagus dictus q spinosa sit frutex eius: ex qua nascitur.

Asparagi in cibo sumpti stomacho prosunt. calidi sunt: in aqua cocti omnes uesicæ causas curant & calculos frangunt.

Asparagus genus piscis optimi uel canceri marini uel fungi.

Aspergere. spargere: uñ aspergo ginis id ē aspsio

Aspernor. aris. antiquitus commune: nunc deponens dicitur.

Asperno. nis. actiuum.

Aspernari: despicere. detestari.

Asper asperi & p syncopā aspri fœmininū aspera a genitiuo fit: inde aspero. as. ui. actiuum est.

Asperum non planum intractabile durū: cuius partes in diuersa iacent: cui cōtrariū ē læue: & dicitur asperū quasi a spē leni refugiens uel sine plano comparatur asperior asperimus.

Aspeculario. assensio.

Apello. as. ui. expello.

Aspicio p unum. s. nam subtrahitur. d. cū sequēs syllaba ab. s. incipit & alia cōsonāte: ut aspiro.

Aspirare: flare. fauere. immittere. redolere.

Aspiratio sonus uberius eleuatus: cui contrarius est prosodia.

Aspidicæ uncini icastraturæ: fimbriæ: catenulæ.

Aspidocelanæ immanis bellua maris cetus aspis serpens: qui concite interficit.

Aspis dis somnifera dū percutit: qua nulla plus habet ueneni:

Aspita. ruina.

Asporto pro abporto dicimus. Prisc. Asporto. b i. s. uertitur: sicut aspello: nam apporto & appello ab ad componuntur.

Asportare: de loco ad locum portare.

Aspratiles: pisces saxosi.

As mons saxonie.

As fortitudo uel firmitas.

Asta cōtus cum ferro: cuius diminutiuum astile iaculum.

Astabari a Sabata filio chus: qui, olim subachei dicti.

Astarium ubi uænduntur bona proscriptorum.

Astaroth ouilia uel fractura expoliatorum.

Astarten interpretatur factura superflua. Idolum sidoniorū.

Astericus nota: quæ ibi apponitur: ubi aliquid omissum est: ut illucescat per eā quod deesse uidetur. Nam aster græce latine dicitur stella.

Astra stellæ grandes ut orion: stella uero q̄libet

& singularis. Sydera pluribus stellis facta ut pliades.
Astera: gemma ex india.
Asteces gemma candida habens intra se stellã candidam quandam deambulantem: unde ab astro dicitur.
Astipulari: interrogare. assequi. inuenire.
Astipulator. Idoneus testis uel promissor.
Astysmos est urbanitas siue iracũdia: ut Qui ba uiũ nõ odit. amet tua carmia meui Virgilius.
Astyona: hectoris filius.
Astos. tas stiti titum. & statum.
Astraba. tabella. ubi pedes quiescunt.
Astrisin mons mauritaniæ.
Astrocynos: canicula.
Astrologia est ratio: quæ conuersionem cæli & signorum definit potestates: ortus quoq̃ syderum uel occasus.
Astrologi: qui astris augurantur.
Astronomia astrorum lex: quæ cursum syderum docet Abraham autem hanc primum instituisse ægyptios Iosephus auctor asseuerat.
Astrolabium instrumẽtũ de circulo uel etiã quadrato factũ cũ fistula recta. dictũ q: eo astra labant id est ad nostrã cognitionẽ ueniunt.
Astrologia partim naturalis ptim superstitiosa ẽ Naturalis dum exequitur solis & lunæ cursum uel stellarum certas temporum stationes. Superstitiosa uero est illa: quam mathematici sequuntur: q in stellis augurantur quiq̃ etiam duodecim signa per singula animæ corporis membra disponunt: syderũq̃ cursu natiuitates hominum & mores pdicare noscuntur.
Astronõia uero ẽ una. e. septẽ liberalibus artibus
Astrosus: quasi malo astro natus.
Astruere. affirmare.
Asterco. equus ambulator.
Astula a tollendo dicta genus herbæ & regio.
Astruco onis accipiter maior.
Astur. sturis masculinum est.
Astures gens hispaniæ: quæ circa astruam flumẽ morantur.
Astu nomen indeclinabile: quomodo cornu ab ασυ urbs id est urbanitas eloquentia.
Astus: fraus. fallatia.
Astutus ab astu dictus: qui est callidus: inde astutia.
Assultus: impetus.
Assurgo tibi dicitur.
Assuetus rex fuit ab India usq̃ ad æthiopiam id est Artaxerxes.
Assuesco absolutum est: & inuenitur pro assuefacio: & assuetus sicut quiesco quietus: quæ magis sunt nomina.
Assumi dictum quasi arsum.
Assuri sunt assyrii ab asso filio sem.

Assur diabolus.
Assur diligens uel beatus aut gradiens.
Assur arguens aut conuincens.
Assurim nemus interpretatur.
Assurim ignis illuminationum.
Assum atrium meum.
Atabulus: fluuius.
Attacus & epyomatus ignotæ aues.
Atad interpretatur testimonium uel ramus.
Athaniel: tempus meum dei.
Atach: tempore tuo.
Athalia tempus domini: siue tempus eius: siue temporalis: sed melius regina fuit israel.
Atlos αθλοσ certamen.
Athlon αθλον premium certaminis.
Atta qui primus plantis ambulat.
Attalus rex paganorum ditissimus: cui populus Romanus testamento successit.
Attanuba: genus uasis.
Athanasia: græce immortalitas.
Athanatos immortalis.
Athax: fluuius. masculinum barbarum est.
Attaminare: inquinare. corrũpere. usurpare.
Athanas populus quidam græciæ uagans & dispersus siluis. & proprium hominis nomen.
Attanus sinus ultra scyticum oceanum urgens.
Attagab salubris.
At cõiunctio copulatiua: interdũ aduersatiua: ut At regina graui. licet hãc postponi sed metri cã: quod fere ĩ oĩbus ppositionibus inuenit.
At at interiectio timentis uel expauescentis.
Atauus: abaui pater.
Attegiæ maurorum casulæ dicuntur: quia ad tẽpus teguntur.
Atella oppidum campaniæ: hinc atellani ludi dicuntur.
Atellana pprĩũ comœdiæ ab auctore sic dicta.
Athenæ achaiæ ciuitas quasi athanatos id est immortalis dicta: uel a Minerua quæ græce αθηνα dicitur athenæ: quæ illam fundauit: declinatur uero tantũ pluraliter hæ athenæ.
Atheniensis id est assumpsit causa euphoniæ.
Athenas Cecrops condidit: & ex suo nomine uocauit eam Cecropiam. ipsa erat patria maguorum philosophorum. inde per alias terras multiplex doctrina diffusa est. Ibi apostolus Andreas annunciabat christum crucifixũ. Iudæis scandalum: gentibus autem stultitiã. Ipsis uero uocatis Iudæis seu græcis christum dei uirtutem & dei sapientiam.
Athesis flumen galliæ.
Ater niger. & ideo obscurus: quasi aer teter.
Athesis flumen Veronæ.
Atechnos inartificiales ατεχνοσ græce.
Attica uidelicet & atheniensis una ẽ lingua græ

coturn.qua usi sunt omnes græci attici.

Athenienses & attici ab Atti filia græci successoris Cecropis:a quo græci dicti cognominati sunt.

Atticæ genus columnarum quaternis angulis.

Attis florem designat:græci mineruā dicunt.

Atys pulcher puer fuit:quē amauit berecynthia id est terra.interpretatur uero atys flos uł puer uel impetus uel proximus.

Atticus burdonus.

Attigit:degustauit.

Atlas maximus gigas fuit:mō mōs massyliæ dr̄

Atlas rex æthiopum astrologiæ peritus:qui uisa gorgone in saxum mutatus est:q etiā frater promethei fuit & maternus auus mercurii.

Atlantides filius athlantis:quæ & hesperides fuisse dicuntur:stellæ sunt in unum positæ.

Atleta pugnator græce luctator.uir fortis.

Atnepos:filius abnepotis.

Athoici heretici:qui dicunt omnia peccata æqualia animamq; perire.

Atomus tenuissimus puluis:qui in radiis solis apparet:uel quicquid diuidi non potest græce enim α sine: Τομη inciso tome interpretatur.Sunt autem atomi uel in tempore uel in numero uel in corpore.Atomi.ccclxvi.faciūt unū ostētū.Ostētū unū & dimidiū facit unū momentū.Momēta duo & duæ partes unius faciūt prē unam.una pars & semis facit unū minutū.duo minuta faciūt unū punctū:quinq; uero puncta horā unā faciūt.hora igitur habet atomos.xxii.milia.d.xl.ostenta.lx.Momenta.xl.partes.xv.puncta.v.Aliter sine duo minuta.555.faciunt punctum unum.iii.uero puncta faciunt horam unam.

Athomia græce debilitatem stomachi.

Athomie.nesice hoc est debilitas.

Athoniel tempus eius deus:uel responsio dei interpretatur.

Attonitus:confusus.perturbatus.

Athos mons macedoniæ altior nubibus.

Atqui:quinetiam:ideoq;:potius certe.

Atquin:certum est saltem.cōiunctio rationalis.

Atq; coniunctio copulatiua ordinis cōmunis:sed raro postponit̄:quomodo etiā qa significat copulationē solā.Que uero semp postponit̄:& encleticū ē & significat non solum &:sed etiam ꝯ ē græcam quando repletiua ē:ac autē semp postposita & accipit̄ pro aduerbio similitudinis:ut haud secus ac iussi faciunt.

Atrade:december mensis.

Atralech·Idolum Assyriorum.

Atramentum dictum:quod sit atrum:cuius species picturæ & quotidiano usui necessaria est huius uas atramentarium dicitur.

Atramus:auis nigra uel uetustate niger.

Attracus:lugubris.

Attrecto.tas.taui.male contingere uel palpare cum pollutione.

Atrium magna domus : quod addantur ei tres porticus exterius.uel ab atro:quia atrium proprie culina dicitur q sit nigra.

Amensis:ianitor ostiarius.

Atridæ atrei filii id ē Agamemnō & Menelaus.

Amplices humidam & frigidam uirturem habent in cibo sumpti uentrem soluunt.

Atropos una ex tribus parcis irreuocabilis uel sine ordine.

Atrophia:nutrimēti cessatio græce dr̄.Est enī tenuitas corpis ex causis paulati cōualescētibus.

Atrox dictus:q sit tetris moribus id ē durus crudelis nec sui habilis:dirus uero imisericors dr̄.

Atrum nigrum.inde atrium proprie culina dictum q sit nigra.

Au interiectio indignitatis uel admirantis.

Auaricia aut generalis aut specialis:generalis qpe qua q̄sq; appetit amplius q̄ oportet.Specialis autem:q̄ usitatius amor pecuniæ dicitur.

Auaricia est nimia acquirendi:diuitias habendi uel tenendi cupiditas.

Auaricia cupiditas ab auere quod est cupere.

Auaricia est iniuriosa appetitio alienorum.

Auarus dictus:q sit auidus auri & nunq̄ opibus expleatur:inde auaricia.

Auans uacans.

Auarus qui non suo utitur:cupidus qui aliena desiderat.

Auceps:aues capiens:inde aucupor.

Aucilla: ortigometra.

Auctio crementum.publica uænditio.

Auctionator emptor:qui auctionem facit.

Auctionarius qui emit.qui res paruas uendendo & emendo lucra auget multa.

Auctio uænditio : qa emētes auget & uēdētes.

Auctius:amplius.uberius.

Auctoratio uænditio sub auctore.Auctoratus uero consuetudo priorum.

Auctor dux ab augendo.

Auctor quando significat auctoritatem communis generis est quādo auctionem auctrix facit fœmininum sicut cætera uerbalia.

Auctum:ampliatū.ab augeo.es.inde auctius & auctor & auctio & auctionarius & auctionator

Aucupari:insidiari.attentare.aues capere.

Aucupo pro aucupor ponitur.

Audacia temeritas quæ & confidentia dicitur in malo semper accipitur.

Audax qui non metuit:temerarius qui non existimat periculum,hic & hæc & hoc audax ꝓ arrogante ponitur propne.

Audacter:cum audacia.pro audaciter.

Audech:q fœderatū aut nuptiale factū suscepit

ἀκούειν Auden græci uocē dicunt:ab auditu.
Audeo.es.auſus.ſum.unde audax.cior.ſimus audacia.
Audio.auribus:capio.actiuum eſt.
Auditus dicitur quod hauriat ſonum uerberati aeris.
Audolaps animal acerrimum cornua longa & præcidentia,habens.
Auellere.auferre.extirpare.unde auulſus.ſa.ſum.
Auellana:ſpecies arboris.
Aueruncare.auertere.eruncare.eradicare.
Auena per.u.herbam:per.b.lorum ſignificat ꝑ calamo ponitur.
Auentinus mons in urbe roma dictus ab auentino rege albanorum:qui ibi ſepultus eſt:uel ab aduentu auium a flumine ad eam uolantium iuxta tyberim.
Auernus lacus ſicut & lucrinus infernus dicitur locus eſt enī in campania:ſuper quem eſt ſpelunca per quam ad inferos deſcenditur dictus auernos quia aues uolare deſuper non poſſunt præ fetore.
Aueſor.aris.deteſtor.
Auet:cupit.gaudet.īde auidus.auidior.auidiſſimus.auiditas.componitur auarus auaricia.
Aue græce dr̄ chære hebraice uel ſyriace.ſalalach ſiue ſalamalach id eſt pax tecum.
Aue auete & aueto ſalutandi uerbum eſt defectiuum.
Auehere.aſportare.
Aufero aufers abſtuli:quod eſt tollere ex ab & fero:ne ſi affero dicamus ex ad & fero compoſitum uideatur.
Aufidus fluuius Italiæ uerſus adriaticū apuliæ.
Augeo.ges actiuum eſt:unde auctus.ra.tum.auctor.auctrix.auctoritas.auctoriſta auguſtus augmentum.inde augmento.ras.tam.tatū.actiuū eſt ablata.o.communis generis eſt.
Augur or cōmune antiquitus pro quo modo dr̄ auguro.au.atū.neutrum.inde augur.
Augur qui haues colligit uel attēdit : inde augurium.
Augurium auium garritus quaſi auigarrium uł augerium:cum quis attendit quid aues garriant uel gerant & augurat.
Auguſtus auium guſtus quaſi auiguſtus locus ubi ponebantur carnes ad comedendum auibus:uel auguſtus auis geſtus.quando uero proprium eſt ab augendo dicitur.
Auguſtus rex filius actiæ q̄ nata ē de ſorore Iulii cæſaris id eſt octauianus pro auunculo ſuo ab augendo dictus : quia auxit romanum imperium.
Auguſtum apud Romanos religioſum nomen imperii quia augerent olim rem publicam.
Auguſtus menſis ad honorem auguſti octauiani dictus græce [illegible] dicitur hæbraice ἰλουα ægyptiace μεσορη, macedoniace. λωου
Auguſtum:amplificatum.
Auguſtiſſimum:famoſiſſimum.
Auguſtinus:magnificus.
Auguſti:ſolenniter ſtantes.
Auguſteū & tiberium genus marmoris.
Auguſta.aucta.pulchra.clara.ſancta.
Auguſtea genus chartæ præcipue ad honorem auguſti.facta.
Auia.deuia.inacceſſibilis.ſecreta:ubi non eſt uia: deuia uero uel inuia ubi ſi uia fuit uel ſi non fuit:modo non apparet.
Auia mater patris uel matris ab auo dicitur qui & ab æuo dicitur.
Auiaria ſecreta nemora dicta ꝙ tantum aues ibi ſtent.
Auidus multum cupidus ab auere:īde auiditas.
Auidus dictus ab habendo:quia ſemper habere deſiderat.
Aui priores maiores hominum:inde auitus.ta.tum.id eſt antiquus.qua quum.
Auigerus:augurator.
Auis ſine uia dicta:ꝙ uiam certam non habet: inde diminutiuum auicula deriuatur uel componitur augur.augurium. Auguſtus auguror.componitur auſpex auſpicium auſpicor aris.auceps cupis : īde aucupor & aucupium.
Auis caſta ex moribus dicta id eſt turtur : quia amiſſa priori copula caſta manet.
Auis tarda : eo ꝙ grauis uolatu ſit : ea eſt gradipes.
Aula:domus regia uel carcer uentorum.
Aula inde aulæa componitur.
Aulæa cortinæ uel uela picta:ideo dicta quia in aula id eſt in domo attali regis aſiæ ſunt inuenta.
Aulæum diadæma regis uel uelum ſiue corona uel profundum.
Aulici:palatini.
Aulicus:regalis.
Aulæa regalia ab aula.
Aulæ dicuntur fiſtulæ organales Aulæ græce cānula:inde auledus qui cannulis canit id eſt tibicen. Aulæ cannulæ aut chordulæ : quæ in organo reſonant.
Aulis.dis.inſula:in qua græci detenti ſunt dum irent ad troiam.
Aumatium locus ſecretus dicitur publicus ſicut theatrum.
Aunam:interpretatur meror eorum.
Auocare.ſeparare.
Auunculus frater matris : qui ab auo diminutiue ueniſſe uidetur.
Auunculus uero magnus frater auiæ dicitur.

Abortum cōceptum. immātuti partus effusum

Aura ab aere dicta: agitatus. n. aer auram facit.

Aura splendor: hinc aurum: ꝙ splendeat dicitur inde aurarii id est fautores.

Aura popularis: rumores. fama.

Auro as raui id est superaptare auro. actiuum est.

Auratæ genus piscium dictæ quod in capite auri colorem habeant.

Aureax: equus solitarius.

Aureliensis ciuitas franciæ.

Auricalcum dictum: ꝙ similitudinem auri & æris habeat: æs. n. græce dicitur calco.

Auricomus foetus. ramus aureus. comas aureas id est folia habens.

Aurifex dictus ꝙ aurum faxit: faxo pro facio.

Auriga: equorum agitator: proprie dictus ꝙ currum agat uel ꝙ hauriendo id est trahendo habænas ag t & regat.

Auricula auris parua: unde auricularius: auscultator: consiliarius.

Auripigmentum ob colorem dicitur: quod græci arsenicum dicunt.

Aurire: sorbere: audire. glutire. trahere. ferire. uidere: actiuum est: sed aspiratum debet esse.

Auris a uide rapiens uel hauriēs sonum uel ab audiendo: inde auritus ta tum. auriculum auricularis: auricularius.

Ausculto as: audio: componitur obaudio obedio exaudio subaudio.

Auris dei potentia exaudiendi intelligitur exauditio.

Aurosum: gilbum.

Aurigo: morbus regius.

Aurographia immensum pondus auri habētia.

Aurora proprium est pro dea. pro die appellatiuum: deriuatur ab aura: proprie enī ascensus est solis. prima pars diei aurora dicitur: in qua solet aer pulsu solis commotus auroram facere uel a primo splendore aeris sole percussi: qui græce eoos ηωσ dicitur.

Aurora dici putatur pro splendore quasi eurora. inde etiam aurum dicitur & aurarii quia fauoribus splendidos faciunt id est claros: & aurigæ quia splendorem sibi agant: qui fit auris populi id est clamoribus.

Aura dicitur splendor: hinc aurum eo ꝙ præ ceteris metallis splēdeat. inde etiā aurarii id est fautores: qui quasi fauore inauriāt homines.

Aurunci antiquissimi populi italiæ āte latinum.

Auscultare: audire obtemperare.

Ausim ausis ausit pro subiunctiuo ponit̄ audeā audeas at. ausim ausus sim & audebo.

Ausonia italia.

Auspex dicitur eo ꝙ auium auspicium intendat: ponitur pro adiuuante.

Auspicor aris deponens pro quo auspico inuenitur: incipio. adordior. consequor.

Auspicatur: incipit. initiū cuiuscūq; rei requirit.

Auspicium id est auium inspectus: demonstratō alicuius rei quo initium sumat.

Auster uentus a meridie: a dextris eorum: a sinistris africum habet: dictus ab hauriēdo aquas nam nubila nutrit & aquas dat: hic & calidus ē: q græce nothus dr̄ ꝙ interdū corrūpat uł uiciet aerem: inde austerinus id est meridianus.

Austerus ra rum: seuerus. iratus: inde austeritas sterilitas.

Austra idem & rota instrumentum ab hauriendo aquas.

Australis qui & austronotius.

Australis piscis dictus: ꝙ & undas hauriat ore.

Austrare: humefacere ab austro.

Austri nymbi uel uenti.

Austrinatus macer. i. uento austro corruptus.

Austrinus: calor meridianus.

Austro africus uentus dictus ꝙ hinc & inde austro & africo sit iunctus: idem est libonotus: ꝙ hinc sit libs inde notus.

Austrum: purpura. ornamentum sellæ regalis.

Ausus sa sum uł ausus sus sui id est audacia ab audeo.

Auus pater patris a æuo dicitur: inde auitus. ta. tum. auunculus auia: componitur proauus atauus tritauus abauus.

Authentes αυθεντησ dominus auctor.

Autem coniunctio expletiua: sicut uero quidem equidem quoq; enim nam nanq; uel ubicunq; coniunctiones ornatus causa uel metri nō necessitate ponuntur completiuæ dicūt oēs tn̄ inter alias species inueniūt. ut æneas uero uel aūt pius & fortis fuit: cōpletiua est quia si tollatur uero significatio integra manet. Sin uero dicā æneas quidem pius fuit ulixes uero uel autem astutus pro copulatiua accipitur: qa utriusq; rei sententiam simul significat cum substantia: potest etiam distributiua dici: quia distribuit diuersas res diuersis personis.

Aut coniunctio disiunctiua pro uel: quādo uero cum aspiratione & d scribitur nō significat.

Autentus princeps uel auctor. inde autenticus.

Autenticare: auctoritare pleuum firmum.

Autlops animal est acerrimū nimis: adeo ut nec uenatores ei appropinquare possint: habet enī longa cornua serræ figuram habentia ita ut possit arbores magnas & altas secare: & ad terram deponere: Cum autem sitierit uēit ad magnū eufratem fluuiū & bibit: & ibi frutex est: qui dicit̄ græce hericine habens uirgulta subtilia atq; prolixa: ueniens autem incipit ludere cornibus suis ad hericinā & dum ludit: obligat cornua sua in uirgultis eius: cum autē diu pugnans liberare se non possit: exclamat uoce

magna: Tunc audiens uenator uocem eius: uenit & occidit eum.

Autquin quinpotius.

Autum: secretum aut semotum.

Aytes.i.eius in fœminino αυΤησ græce

Aytoy αυΤου in masculino & neutro.

Autumare: existimare asserere.

Autumnus a tempestate dictus quando folia cadunt: & omnia maturescunt.

Autumnus ab augumento dicitur uel ab autumnando. Nam autumnare colligere dicitur.

Auxesis: auctio. augmentum paulatim ad superiora. figura est sicut nomina quædam confirmant dictiones a communione remota: quæ ostentationem & habitum possumus nuncupare.

Auxit: augmentauit. inde auxilium adiutorium.

Auxilior aris modo deponens: antiquitus commune pro quo auxilio.

Axa filia caleph fuit.

Axes tabulæ.

Axillæ: anes minores.

Axis cæli est septentrionalis linea recta per mediam pilam sphæræ. Axis dictus: quia in sphæra uel rota uoluatur. Duo autem axes sunt: quibus cælum uoluitur: boreus quem aquilonē uocamus: & alter australis: qui terra tegitur: & aphanes αφαμησ a græcis uocatur.

Axis septentrio: nam αξωσ axon dicitur græce.

Axiomata proloquia: & maxime propositiones in topicis.

Axioma obnoxium ueritati aut falsitati: ut Cicero disputat. cicero non disputat. Axioma αξιωμα dignitas.

Axungia: pinguedo ab unctione dicta.

Azabel fluens sanguinem uel sterquilinium interpretatur.

Azarias consilium uel auxilium domini interpretatur hebræum est: chaldaice abdenago dicitur.

Azima sine fermento: nam a sine. zima fermētū.

Azimus sincerus: non fermentatus panis.

Azirius interpretatur iracundus.

Azor interpretatur occisus.

Azotus urbs palæstinorum: eius habitatores azotii.

Azoti extra zonam morantur.

b

Littera & p scilicet ph uel f habent quandam cognatonē: nam p se ponunt ut ambo pro ampho buxus pro Βυξοσ publicus ποπλιΚοσ triumphus θριαμΒοσ puniceus φοιμικαιοσ purpureus πορφυρεοσ pro byrrho byrrhum.

Babel interpretatur confusio: ubi nunc babylon uocatur: hæc est turris babel: ubi confusio linguarum diuinitus facta est: inde babylonia denuatur ipsa prouincia.

Babylonem urbē mesopotamiæ Nembroth gigas post diluuium primus fūdauit. hanc a Nino uel a semiramide regina reparatam multi prodiderunt.

Babylon īterptat confusio uel male cogitatões.

Babiger: stultus.

Baburrhus: stultus. ineptus.

Baburrha: stultitia. ineptia.

Baccha sacerdotissa liberi patris a baccho: hæc & thyas dicitur.

Bacchatū bacchatæ sacris frequentatum uel margarizatum.

Bacca oliuæ uel lauri pomum. agrestis fructus hærbarum.

Bacca preciosa gemma.

Bachaon græce id est axis.

Bacchari. furere. discurrere.

Bacchania: furor.

Baccaris hærba. iocūdi floris & odoris: uel bacharis: q̄ fascinū tollit: q̄ galgago dr̄ genus floris.

Baccar: fructus.

Bace.i. herede.

Baccancia uel baccene hærba iocunda.

Bacchanalia: baccationes. furores.

Bacchanalia festi dies liberi id est bacchi: in qbus omnia delicta sine culpa fiebant: & matronæ adulterabantur.

Baccaulus in quo mortui feruntur.

Baccharium uas aquarum.

Bacchiadæ populi sunt.

Bacchia primo a baccho: quod est uinum dicta modo in usum aquæ transit.

Bacchus id est liber: qui inuentor uitis fingitur. unde bacchum uinum dicitur.

Bacchius pes dictus: q eo pede bacchia id est liberi sacra celebrātur. cōstat ex breui & duabus longis: sic ut canebant.

Baculus ide bacillus diminutiuum a baccho: qui eum inuenit.

Baculus significat disciplinā. ad maiores ptinet.

Baculus pastoralem custodiam significat.

Bacunus: rusticus. stultus.

Bacteris baculus.

Bactra urbs persarum gens uel regio iuxta assyrios: unde bactriani dicuntur. bactra pluraliter declinatur.

Bactratæ lapis scissibilis.

Bactriani a sale filio iectan: quos putant scythas fuisse: qui iuxta bactron fluuium consederunt. unde nominantur.

Bactrus fluuius orientis a rege Bactro: a quo bactrieni & bactra urbs uel regio: cuius planæ partes prophanis iugis ambiuntur: aduersæ uero indi fluuii fontibus terminantur. reliqua fluuius includit ocois.

Bactroperite qui portant uinum utris.

Badium equum antiqui uadium dicebant: qꝑ cæteris animalibus fortius uadat: hic dicitur fenaticus: necnon spadix a colore palmæ: quē siculi spadicum uocant.

Baser: grossus: ferinus agrestis.

Bagina dicta: qꝑ in ea mucro uel gladius baiulatur.

Baianula lectus: qui in itinere baiulatur.

Baiæ ciuitas campaniæ iuxta cumas balneæ littoreæ sūt id est portus a baiulandis mercibus dictus a baia baias: sicut a familia familias.

Baioaria est prouincia noricorum: ab oriente pannoniam: ab occidēte sueuiam: a meridie italiā Ab aquilone Danubium habet.

Baiulus: portitor. gerulus. nutritor. unde baiulo baiulas.

Ballal uanitas. uel lingua punica dicit' deus.

Bala interpretatur inueterara ancilla rachelis.

Balach interpretatur præcipitans uel deuorās excludens deuoratio glutitus.

Balaam uero populus uanus.

Balanum quoddam unguentum.

Balanus hærba.

Balanit æuniæ a magnitudine nomē sumpsetūt.

Balāitidæ gemmæ subuirides & corynthiæ æris similitudine media secāte flāmea uena.

Balani: grandes uiri.

Balanorum glandes uirides stringunt: coctæ minus in digestionē faciunt: fluxum omnem cōstringunt.

Balare propric uox ouium. Nam balantes oues sunt id est bidentes: inde balatus: a quo blandus blandior simus blandior iris.

Balastrou id est centifolia: hærba græci agrestiū malorū: flores dicunt Βαλαῦστιον balneum.

Balatrones: qui bona sua in baratrum mittunt: uel derisores in loquendo a balando.

Balatus tus prima producitur uox ouium.

Balbus a balando dictus: qui uerba non explicat: inde balbutio tis tiui neutrum est.

Baldach interpretatur uetustas sola.

Beleares insulæ duæ hispaniæ: aphrosiades & gēnasiades: quæ uulgo dicuntur maiorica & minorica. In his primum inuenta est fūda: und & baleares dicuntur. Ballein Βαλλειν enim græce fundere latine dicitur.

Balenæ immensæ magnitudinis bestiæ in mari dictæ græce qꝑ aquas effundant.

Balneum in plurali hæ balneæ: inde balneo as aui.

Balista genus machinæ ab emittendo dicta: torquetur enī uerbere neruorum: & iacit astas uel saxa Βαλλειν græce mittere: inde balena & balista.

Balsamum odoratus. est autem arbor. xilobalsamum lignum eius: carpobalsamū fructus seu semen. opobalsamum sucus eius dicitur.

Balteus ornamentum dependens a cingulo. uel cingulus militaris dictus pro eo. qꝑ signa ex eo dependent ad demonstrandū legionis militaris summā. i. sex millia dc: ex quo numero ipsi sunt: unde non tm̄ qꝑ cingit: sed etiam a quo arma dependent balteus dicitur.

Batia orbata.

Baptismus græce unctio: lauatio: facit etiam hoc baptismum. & hoc baptisma.

Baptisterium: tinctorium.

Baptæ cinædi & molles græce.

Barhabas interpretatur filius magistri eorum. i. diaboli magistri iudæorum.

Barach interpretatur fulgurans.

Barachias interpretatur benedictus domini u. l dominus.

Barachiel interpretatur benedictio dei.

Barathrum nimiæ altitudinis nomen dictū: quasi uorago terræ: terræ hiatus.

Barba uirorum: barbæ aliorum animalium.

Barbarus incultus uulgaris imperitus extraneus a barba & rure.

Barbarismus corruptela unius uerbi: ut ignoscere ꝓducta penultima ꝓ ignoscere uel floret pro florebit fit ī uerbis latinis. Quādo uero barbara uerba latinis inseruntur barbarolexis dicit'. Item quando in prosa uitium fit: barbarismus dicitur: quando uero in metro: metaplasmus. Barbarismus dicitur a barbaris gentibus q̄ latine oratiōis integritatē nescientes cū barbaris confundebāt. uel barbarismus a barbato: barbatus uero a barba & rure: qui nunquā in urbe sed in agris & syluis conuersatus est: uel a græco baraia Βαρεια latine depressio uerbi.

Barbarismus est adiectio detractio imutatio trāsmutatio litteræ syllabæ toni aspirationis. sed sala sopa. c. detractam habent: est igitur barbarismus.

Barbaricum barbarorum aliquid uel auro ornatum.

Barbatus. maior. uetus. princeps.

Barbita: fistula pastoralis.

Barbitus gẽus orgãi a barrho: ex cuius fit ebore.
Barbo barunculus.
Barca a barulando dicta: quæ cuncta commertia maioris nauis ad littus portat.
Barcæ gens africæ.
Barcocabas: stella. hebræum est.
Bardesanistæ hæretici. q christum cæleste corpus habuisse cõfirmãt: nec assumpsisse carnem ex uirgine.
Bardus: hebes. stultus. brutus. uel carminum cõditor.
Baria Βαρεῖα linea grauis a summo dextræ in sinistram deposita.
Barimathia ciuitas iudææ.
Barioua syriace filius columbæ.
Barptos gemma nigra cum sanguineis & albis notis.
Baruginæ: peregrinæ.
Barritanici flores qui in syluis nascuntur.
Barytona Βαρύτονα dicunt græci illa uerba: q̃ ante finem habent grauem accentum.
Barnabas filius pphetæ: uel filius consolationis
Barron id est liber.
Barones græce dicti: q sint fortes in laboribus. id est mercennarii.
Bartholomæus: filius suspendentis aquas interpretatur. uel suspendentis me. syrum ẽ. hic sortitus est indiam. hic apostolus lycaoniæ prædicauit in Albana urbe maioris armeniæ. decoriatur & per iussum regis astyagis decolatur viii. kal. septembris.
Barrhus rufus niger. barum ciuitas.
Barrhus elephas a uoce dictus: ide barrio ris riui. bary Βαρυ enĩ græce graue & forte sonat sonus elephantorum.
Basan accentuatur in fine id est ignominia uł syrchesis id est confusio.
Basan interpretatur siccitas: confusio.
Basã interpretatur pinguedo.
Basantes genus marmoris ferrei coloris uł duri.
Basaniço inscarnificatus græce.
Bassirides uaccæ uberes.
Bassaris sacerdotissã a basso id est bacho.
Bascandæ conchæ æreæ genera uasorum.
Baselus dicitur corruptæ:is enim est fasellus id ẽ genus nauis.
Bases uel basis: sessio columnarum. confirmatio fundamenti: nomen petræ durissimæ.
Bases syriace rex.
Basilis Βασίλισ regina.
Basileus Βασιλ υσ imperator uel rex fuit. ex Βασιλευω.
Basilica prius uocabatur regum habitaculum unde nominatur: nunc autem diuinum templũ: quia ibi est dei cultus.
Basilidiani hæretici a basilide dicti: qui christum passum negant.
Basilissa Βασίλισσα imperatrix.
Basiliscus Βασιλίσκοσ interpretatur regulus: q rex sit serpẽtum. Animalia enim cætera flatu necat & incendit. a mustella tñ uincitur: uel quia non audent sibi appropinquare serpentes. masculus est.
Basilica hærba genciana. uirtutem habet calidam & prope igniti. gustu amaro. in locis palustribus nascitur: cuius radix dolorẽ stomachi cõpescit & eparis ac splenis siue splenum ac cordis. Ischiaticus quoq; non erit. nec spasmũ patiet' nec tussim. nec colli dolorẽ q̃sq; ea usus fuerit. nec hydrops eũ tentabit aut suspirium. Ad pectoris etiã dolorem prodest: q̃maxime pleureticis optimũ remediũ præstat sanitas: lateris q; sedat dolorẽ. facit & ad serpẽtiũ morsus. extenuat spissos humores intra corpus: & fel rufum per uentrẽ & urinã deducit: rhenes purgat: & qui uenena acceperũt: a periculo mortis liberat: ut quid multa dicam: omni qui ea usus fuerit: dat sanitatem.
Basilius: primus custos populi.
Basis dicitur inferior iacens linea sic.
Basium dicitur quod uxori dat'. Suauium quod scorto Osculum filiis uel amicis: unde illud basia coniugibus sed & oscula dant' amicis. Suauia lasciuis miscentur grata labellis.
Bason altare uel fulcorium.
Basus curtus a base. & proprium est.
Basterna uehiculum est itineris mollibus stramẽtis composita. quasi uesterna.
Bata hebraice mola olearia dicitur.
Bathanum regio galliæ est.
Bathani id est frixones populus.
Batillum thuribulum: pala: ferrum quo colligũtur carbones.
Bathyllus cinædus.
Batin in daniele uestis linea & fœminalia significat. Batin siue fœminalia brachæ lineæ usq; ad genua sacerdotis pertingentes bath enim hebraicæ lineum dicitur.
Bathioca patena argenti ad sacrificandum.
Bathos hærbæ genus.
Batus siue badus decima pars chori sextaria L. capit.
Batus gemma. proprium pastoris cuius meminit Theocritus in quinto Idylio Ιω: μοὶ ωΚορυδ'ωσ.
Batus qui hebraice dicitur bath: eadem mensura est: quæ & ephy. Idem est: quod amphora.
Batuit: concidit. percussit.
Batulus: oppidum campaniæ.
Baubare: latrare. canum est.
Baubo as aui baubatum.
Baucalius gello: ubi infusio fit: uas est.

Bauca armilla.
Baxea calciamenta mulierum. propie comoedorum: quas haccheas dicunt.
Baxeus calceus.
Bdelliros demens uel aquæ ductus.
Bdellium genus lapidis.
Bedellium arbor aromatica colore nigra magnitudine oliuæ lachryma eius lucida & subalbida.
Beare: beatificare. inde beatus beatitas beatitudo quæ est status omnium bonorum congregatione perfectus.
Beatitudinis gradus sicut dona sancti spiritus in sermone domini septem sunt secundum mattheum. beati pauperes spiritu. beati mites: beati lugentes: beati qui esuriunt & sitiunt iustitiam: beati misericordes: beati mundo corde: beati pacifici. Nam octaua beatitudo: qui persecutionem patiuntur propter iustitiam: ipsũ ignem significat: quo septem probantur.
Beatus beneactus ab habendo quando uelit & nil patiendo: quod non uelit.
Beatus uere est: qui & habet omnia quæ uult bona: & nihil uult mali: ex his enim duobus beatus homo efficitur.
Bebius mons campaniæ ignem uaporans.
Bebryatus locus uel rex quidam.
Bebrycius populus thessaliæ.
Befax mendax.
Bifanus bilinguis.
Beelsebon ascensio speculæ uel speculum interpretatur.
Bel quod interpretatur uetustas idolũ est babyloniorũ: fuit uero hic idẽ belus pater Nini q̃ primus rex assyriorũ fuit: quẽ q̃dã saturnũ dicũt.
Bel: genus gemmæ.
Bella locus campaniæ malifer.
Bellantur passiuum pro actiuo bellant profertur. priscianus.
Bellare bellum agere dicitur in eadem significatione. bello & bellor & bellico & belligero.
Belgis ciuitas: gẽs galliæ: apud quã usus curruũ prius iuentus est: unde belgica prouincia dicitur.
Bellem græci mentem dicunt.
Bellerophon equus pennatus fingitur qui & pegasus.
Beelphegor interpretatur simulacrum turpitudinis siue ignominiæ. Idolum enim fuit moab uocabulo bahal super montem phegor: quẽ latini priapum ferunt.
Belga est beluatum ciuitas.
Beli multi uocati sunt reges precipue babylõis.
Belial interpretatur absq; iugo dudicans.
Belidæ belo patre procreati.
Belli portæ Iani gemini templum: quod bello aperitur: pace clauditur.

Bellona redemptor cetariarum tabernarum: in quibus salsamenta conduntur.
Bellona mater seu soror martis dea belli.
Belloregia: fortissima ciuitas.
Bellua immanis bestia maris & terræ.
Belues: mendacitas.
Bellũ prius uocatũ duellũ eo q̃ duæ sunt partes una uincens altera perdens: postea mutata littera: & detracta lr̃a. u. bellũ dicitur. Alii p antiphrasim dicunt a bono dictũ bellũ diminutiue: eo q̃ minime sit bellũ: inde etiam bellissimum superlatiuum & bellaria.
Bellus. id est gratiosus.
Bel uir interpretatur; inde bellum bellona dea.
Bellicus. ca cũ. bellicosus sa sum. & belligenus pprium. & bello as. pro bello ãtiqui dicebãt duellũ: ex quo perduello. cõponitur belligeror. bellisicus. bellipotens. belliger imbellis. rebellis. & debello as & rebello inde rebellio.
Beel uetus dicitur.
Beelzebub Idolum fuit accaron: quod interp̃tat̃ deus muscarum. zebub. n. uocatur musca. bel ipse est beel siue baal.
Beemoth interpretatur aduentus mortis.
Beemoth hebraice animal sonat. bestia ignota ẽ ideo aũt beemoth idest animal diabolus dicitur: quia de excelsis ad terrena cadens proprio merito animal brutum est factus.
Benacus: lacus Mantuæ magnus.
Benalia: benigna.
Ben hebraice interpretatur filius.
Bendidios aprilis mensis.
Benea interpretatur fontes uel excolationes.
Beneficus: bñfactor. largus: elemosynæ deditus
Benelinguatus: eloquens.
Bñficẽtia est q̃d agit charitas: ut psit proximo.
Beneuentũ ciuitas: quæ prius dicta Sannium.
Beniamin interpretat̃ filius dexteræ: q̃d ẽ uirtutis: dextera enĩ dicit̃ iamin: mater quippe eius moriens uocauerat nomẽ eius bononin. i. filius doloris mei: p̃ hoc mutauit filius dexteræ.
Beniuolẽtia quattuor modis captatur: a sui ipsius persona: ab aduersarii persona: a re ipsa: ab audientibus.
Benignus ad bñfaciendũ expositus: alios etiam sua dulcedine iuitans. prisc. a bene benignus.
Beo as aui.
Berbena hærba sagmen dicitur dicta quasi pura hæc & gerabone dicitur græce.
Berecynthia ciuitas in phrygia & mater deorum.
Beretheos græce october.
Becillum officium muliebre.
Beryllus lapis uiridis: apud indos candidus.
Beryllus est lymphaticus: ut sol i aqua limpidus figurat uota gentium ingenio sagacium.
Berõice & ptolemais urbes ægypti a rẽgibus dictæ

Beronix regina ægypti soror fuit ptolemæi.
Beroth: apud eos interpretatur.
Berola nomen mulieris: quæ uenit audire sapientiam Solomonis.
Bersabee puteus septimus interpretatur. uel puteus facietatis.
Bersabe oppidum.
Bersi barbari fuerunt.
Bessum genus uehiculi.
Bestia significat diabolum uel hominem ferum.
Bestiæ a uastando dictæ sunt. quæ morsibus & ungulis sæuiunt.
Bestia quadrupes mutum animal.
Beta Βῆτα apud græcos littera est & duo significat: apud nos uero genus olens betaphius inde deriuatur. i. insulsus. prisc.
Betacius denominatiuum a beta.
Bethania interpretatur domus obedientiæ.
Beth interpretatur filius uel domus uel confusio secunda littera hebræorum.
Beth siue batha mola olearia.
Bethezob interpretatur domus isopi.
Betheum domus idoli.
Bethel prius dicta est luza: sed postquã dormiẽs Iacob uidit scalam innitentem cælo & dixit: uere hic est domus dei & porta cæli nomẽ locus accepit bethel idest domus dei. Quando autem a Ieroboam uituli aurei fabricati sunt: uocata est bethauen. i. domus idoli.
Bethphage domus buccæ uel maxillæ interpretatur.
Bethica hispania.
Bethis fluuius hispaniæ.
Bethleem domus panis interpretatur ciuitas dauid: quæ alio nomine dicitur effrata: ibi enim uerus panis christus ortus est.
Bethsaida piscina in hierusalem: quæ & probatica. i. peculiaris dicitur quia hostiæ in ea lauabantur. interpretatur autem domus uenatorum. Est autem & ciuitas galileæ: unde petrus & andreas & philippus.
Bethsanis interpretatur domus solis.
Beuer beueri masculinum est quoddam animal.
Bianor: qui & Oenus filius mantus ucεῖ Ἴουο qui Mantuam condidit dictus bianor quasi animo & corpore fortis.
Bia βία græce uiolentia latine.
Bibera bis acuta.
Bibliopola græce: qui & libros uendit scriptor librorum.
Bibionare: sanguine inquinari.
Bibinarium autẽ est sanguis menstruus mulierũ.
Bibinum menstruum. i. fluor sanguinis.
Bibiones: qui in uino nascuntur. i. musciones a bibendo.
Biblii habitatores ciuitatis quæ biblos dicitur.
Bibix pugna.

Biblii artifices qui faciunt trapezitas uel nomen
Biblus Βίβλος iuncus codex liber uel duplex funis de naue.
Bibliotheca librorum recõditio: nam bibli libri dicuntur: quia ex biblis quasi iuncis fiebant: inde bibliotecarius repositor librorum.
Bibula papyrus dicta: quod humorem bibat.
Biceps duo capita habens uel bis acutum.
Biceria uestis fulua.
Bicoatur: duplicatur.
Bicinium quasi bicellium duæ cellæ.
Bdella Indiæ & Arabiæ arbor: sed arabicæ lachryma melior est.
Bidellium aqua quæ colligitur de uesicis: quæ nascunt̃ i ulmo: quæ faciunt ad uulnera corpis
Bidens ouis: quæ inter octo dentes: duos altiores habet: qua maxĩe in sacrificio utebãt. De bidẽte apud Au. Gel. lib. xv. ca. vi. Bidentes. p. Nigidius in libro de extis appellari ait nõ oues solas sed oĩs bimas bestias: neque tñ dixit apertius: cur bidentes. in cõmentariis uerũ qbusdã ad ius põtificiũ ptinẽtibus bidẽtes primo dictas littera imissa quasi biẽnes. tũ longo usu loquendi corruptã esse uocẽ & ex biẽnibus bidentes factũ quod id uidebat̃ dictu facilius. Iginus tamen iulius in. iiii. librorũ quos de Virgilio fecit. Quæ bidens est inquit hostia oportet habeat dẽtes octo sed ex iis duos cæteris altiores: per quos appareat ex minore ætate in maiorem transcendisse.
Bidental fulmen uel quod bis a fulmine percussum est: quasi bisdentes. uel sacrificium est.
Bidens instrumentum rurale & bifurcum genus rastri est uel anchora.
Bidentes: genus arationis.
Bidentare: fodere.
Bihæres habens duas hæreditates.
Bifera: secunda coniunx.
Bifariam bipartite: bilingue. ex utraque parte duas habens rationes. aduerbium discretiuum.
Biformes: duplices ianuæ.
Bifidus: in duas partes fissus.
Bigamus: secundus maritus.
Bigæ currus cum duobus equis.
Bigæ pro biiugæ sicut quadrigæ pro quadriiugæ duabus breuibus in unam longam.
Bigæ duo equi iuncti.
Bigens: duabus gentibus natus.
Bigenera de diuersis animantibus natura ut mulus.
Bigenerum de duobus generibus conceptum. uel bigermen.
Bigenes de duobus generibus natus.
Bigera uestis sussa id est ualla: quæ & bilis dicit̃.
Biiugus. ga. gum.
Bilanx discus uel libra duas lances habens.
Bilibris sextarius bis assumptus.

Bilices duplices.
Bilinguis fallax bifanus uel duas linguas sciens.
Biliosus dictus: q semp sit tristis ab humore nigro: qui & bilis uocatur.
Bilis: humor fellis: tristitia. iritus. iracundia.
Bilitas amaritudo.
Biluic adumbratio nocis aquæ scaturientis.
Bimaritus uel bimaretus secundus maritus.
Bimare: duplicare disputare.
Bimatus spatium duorum annorum.
Bimembres centauri.
Bimulus: bimatum agens sicut trimulus trimatum agens.
Bina tm̃ dicimus de his: quæ singularem numerum non admittunt: ut arma.
Bini dicuntur quasi biuni bino as aui. inde deriuatur binguana id est iugera.
Biothanathus: bis mortuus: dupliciter damnatus. βιαιοθάνατος thanatos enim græce mors dicitur. melius est per uim mortuus.
Bispatentia duas ualuas apertas habentia.
Bipedalis: duorum pedum.
Bipēnis securis q̃ duas pēnas habet. hæc & dolabra dr̃. hic & hæc bipēnis & hoc bipēne: ut bipēnis securis. uel est fœmininum.
Bipartitus: in duas partes diuisus.
Birenia græce aduerbium dicitur latine.
Biremis nauis duorum ordinum remorum.
Byrrhia iterpretat̃ uiriliter agens. b. i u. cōuersa.
Biricūtia: mater augusti.
Birsa corium: sed nunc significat locum: qui Thyrus uel cartago dicitur: quia corio bouis sit circundata.
Birsus uoluntas uitalis.
Birotum genus uehiculi.
Byrrhus a græco fit. uestis est: amphiballus: uillosus.
Bisaccia sarcina mantica.
Bisaltæ populus scytharum.
Bissextus dictus: qui bis sexies ductus assem facit: uel q dicitur bis. vi. kl̃. martias: quod est unus dies.
Bisse qui & bes dictus quasi bis triens uel triente demptus nam ex. viii. unciis constat: quiq sic scribitur. ss.
Bisultes porcus fissis ungulis.
Bissinica uestis candida.
Bisontes oues bobus fere similes: sed setosi & immansueti.
Bistonia prouincia græce thracia.
Bistonium stagnum in thracia.
Bistemia Troia.
Bisulcum: in utraq parte sulcatum.
Byssus genus lini candidissimi & mollissimi. dicunt quidam genus fenci grossioris esse.
Byssus in arbore nascitur uel sericum tortum.

Biti: proficisci: ambulare.
Bitere: ire.
Bitias unus ex principibus carthaginensium.
Bitidus: biformis.
Bitin græci humile uel mersum dicunt.
Bithynia asiæ minoris prima prouincia in ponti exordio ad partem solis orientis aduersus thraciæ iacet prius bebrytia dicta deinde mygdonia: mox a bithynio rege bithynia.
Bitoris populus est.
Bithinia urbs primo Mirandina dicta.
Bruscus genus auis.
Bitumen lacus asflari in iudæa. In syria autem limus est pessima & tera æstuans.
Biuira: secunda coniunx: quæ secundum habet uirum.
Biuera idem quod supra.
Biuida: fortis.
Biuium: duæ uiæ.
Byzacena: regio africæ.
Byzantium & Zengis & Numida regiones sunt Africæ. Bizantium ubi adrosinetus: ciuitas zeugis ubi carthago magna Numidia ubi hippone regium & rusigada ciuitates sunt: ab oriente habent syrtes minores & salinarum lacum: a septētrione mare nr̃m: qđ hēt Sicilā & Sardinā insulas: ab occasu mauritanā sitifensem: a meridie mōtes uzaræ: & post æthiopū gentes puagātes usq ad oceanū æthiopicum.
Bizantium urbs thraciæ quondam a Pausania rege Sparthanorum condita: post a Constantino principe in maius aucta constantinopolis dicitur totius caput orientis.
Blandus a balatu dulcis inuitans alios ad suam familiaritatē: inde blādiriæ affabilitas adulatio.
Blandiosus affabilis cōmunis.
Blande delitiose.
Blādiorris. cōmune antiqtus adulor significat.
Blandum: genus nauis.
Blasphemia: detractio.
Blas stultus: inde blacterare stulte loqui.
Balbutire: qui trepidat uerbo.
Blacterare sonus ranæ: inde blacterones inepte clamantes. blacterat camellus: hinnit equus.
Blatera purpura.
Blasto cubicularius.
Blateæ genus animalium lucem fugēs: per noctem tm̃ ambulat a colore dictæ. Siquidē cōprehensæ manum tingunt: unde & blattum colorem dicunt. potius sunt uermes.
Bleni tetri.
Blenones impudici hircones.
Blenniæ trunci: monstra. in pectore tamen oculos habent.
Blesus: balbus. uerba frangens.
Blitea stultitia.

Blitea hærba saporis euanidi quasi uilis.
Beta & blitum dicitur idem: herba est.
Boa nomen serpentis: q̄ ualide sequitur bouem.
Boare sonare clamare mugire uel uocare: unde dicitur bonus: quia omnes ad se uocat.
Boatus mugitus boum uel uox plena.
Boacabani october mensis hebraice.
Boba uehemens robur uel genus serpentis.
Bobinare conuiciari clamare. mulieris mēstruæ sanguinem inquinare.
Bobinator uicosus & inconstans boum pastor.
Boceta pascua. a bobus.
Bocomes stulti rustici.
Bocchus rex Mauritaniæ fuit.
Boedromion βοηδρομιῶν maius mensis.
Boelli hærba albi coloris.
Bootes nomen stellæ. septentrio. bootes bubulcus græce: ipse est & arctophylax id est custos ursæ: ipse est initium solstitialis & septentrionalis circuli.
Boetia prouincia dicta: quia dum Cadmus iram patris fugiens bouis uestigia secutus: ubi bos recubuit: ibi sedē cōdidit de noīe bouis boetia dicta: ubi Thebas construxit: eadē est & aonia
Boebus nomen fuit proprium.
Boetius dicitur a græco βοηθὸς. i. adiutor.
Boethentes. i. adminiculati βοηθεῖσθαι passiue.
Boglossa hærba lingua bouina. a græcis dicta q̄ folia asprima admodū linguæ bouis habeat.
Bogud. dis. nomen regis Mauror̄ masculinū ē.
Boys βοῦς græce latine bos.
Bogia torques damnator̄ quasi iugum bouis.
Bola palma manus.
Bolida honor magnus.
Bolus iactus morsus: quod est frustulum cuiuscunq̄ rei iam masticatum.
Bollona redemptor cetariarum tabernar̄: in quibus falsumenta conduntur: quas tabernas uulgo uocant cetarias.
Bombices dicuntur apud Seres frondium uermes qui sericum creant: ex cuius textura bombicinus fit. i. uestis quædam.
Bombix. bicos. græce uermis ē. penultiā ꝓducit
Bombinare conuiciari.
Bombus imitatio uocis tumidus sonus.
Bombeo βομβέω græce sono. hic bombus sonus: hinc bombizare.
Bona dea ātiquitus dicta ministra Veneris: quā sole fœminæ colebant: uel ceres est.
Bona caduca: facultas cui non succedit ullus hæres.
Bonacon animal: quod nimia proluuiæ uentris insequentes submouet.
Bonus qui benefacere est paratus.
Bonus uenustate corporis prius dictus. post ad animum translatum est nomen: cui non præualet malum.
Bonum esse essentiam uel naturam: iustum uero actum respicit.
Bonorum possessio est ius possessionis certo ordine certoq̄ titulo acquisita.
Bonosiaci hæretici sunt a bonosio dicti: qui dicunt christum filium dei adoptiuum nō proprium esse.
Borboricini & ignostici sūt hæretici: qui aīæ substantiam partem dei esse existimant.
Barborigmon græce sonus turbidus.
Bor serpens miræ magnitudinis & in cruore tumor suffusus sanguine.
Boreas uentus aquilo dictus.
Boreama arctophylax.
Borthon promōtorium numidiæ dictum q̄ aquilonem intendat. hoc hipponeregium postea dictum.
Bortama tecta manualis.
Borith hærba fullonis. de hac panes fiunt hærbaci: quibus siccatis utuntur pro sapore.
Bosforum mare dicitur quasi bos perforatum. i. iosquæ per illud transiit. idem propontis: alii dicunt hosporos. a βοῦς bos & πόρος transeo quasi transitus bouis φῶς φόρος phosphoros enim stella est matutina uel uespertina. Martialis phosphore redde diem. eundem uersum sæpenumero repetendo.
Bosor siue bosra cato interpretatur.
Bosta locus ubi comburebātur corpora boum uel statio boum.
Bos a βοῦς græco deriuatur. Bos bois debuit facere: sed interponitur. u. causa hiatus bouis: præter boum & bobus: quæ causa euphoniæ syncopantur.
Bosporius Iunius mensis.
Bosteon iuuenis.
Bootes stella: quæ plaustrum id est septentrionē sequitur: quæ etiam ab antiquis arctophylax dicitur id est custos plaustri: siue dicitur minor arctus: unde quidam eam septentrionem dixerunt hanc nauigantes spectant.
Bootes bubulcus græce initium solstitialis & septentrionalis circuli.
Botryo græce latex.
Botryones: qui aliena congregant.
Botrus græcum est fructus multi simul congregati uelut uuæ. unde botrū plyadas dicunt.
Boues græce latine triones: eo q̄ terram terāt & colant uel a boo boas quod est prop. ie boū.
Boues significant operantes.
Bouinus bouis similis.
Boor interpretatur in fortitudine: siue in quo ē robur
Brameta qui palmas dat uel brasifer.
Brachæ fœminalia dictæ: q̄ sint breues & uere-

cuncta corporis his uelantur.
Brachia sunt post lacertos: ponuntur tamen pro manibus uel lacertis. dicta a fortitudine. bary βαρυ enim graue & forte significat.
Brachium significat potentiam.
Brachycatalectus uersus in iambicis & similibus cui deest una uel duæ syllabæ.
Brachiæ fauces.
Brachilæ: quod succinctorium siue tedimiculū dicimus: quod nunc non brachiorum sed renum fit cingulum.
Brachys græce breuis uel pars circuli inferior.
Brachylogia breuis dictio: ut uenimus uidimus.
Bracium unde ceruisia fit.
Brachmani quidam religiosi populi in India iuxta paradisum.
Branæ a raucedine pulmonū dictæ ide fit tussis.
Branchos præfocatio faucium. græci enim guttur branchos dicunt.
Brancios hærba sabina.
Brassica genus oleris id est cito cana.
Brachtea tenuis auri lamina uel alicuius metalli inde brachteola diminutiuum.
Brauium remuneratio. præmiū. palma. uictoria. inde brauita: qui palmas dat uel accipit.
Brecaniæ flores syluarum uel britunicæ.
Brenenta domus fœtens.
Brephotrophium græce in quo infantes aluntʳ.
Bresith. hebraice: græce genesis latine generatio dicitur.
Breuis id est pressus contrarius: longo a brachys βραχισ græce: inde breuio. as. breuiarium breuitudo breue.
Briareus centimanus gigas.
Bria id est mensura.
Bryonia una alba & nigra uel ampeloleuce quā latini uitem albam dicunt.
Byssus liber de brisca urbe ubi colabatur.
Brith pactum interpretatur.
Britaneum deambulatorium marmoratotum.
Britannia oceani insula per longum in boream extenditur a meridie gallias habens: cuius proximum litus transmeantibus ciuitas aperit: quæ dicitur ruthubi portus: unde non lõge a morinis in austro positis menapos batauosq; prospectat: hæc insula habet in longum milia passuum octingenta. In latum milia. cc. A tergo autem unde oceanus infinite patet: orchadas insulas habet: quarum. xx. desertæ sunt. xiii. coluntur.
Britannia dicta q eius homines sunt bruti: quia stolidi erant & barbarum frendebant.
Broca labiosa bellua maris.
Bronia gemitia.
Bronichum græce a guttute quem gurgulionē dicimus.
Brosis uel brotos græce cibus dicitur.
Brotacum: apium agreste.
Bruchus locustæ similis: uel quæ nondum euolat: tamen maior.
Bruchus q labrum superius tumidū habet.
Bruma. geln tempus. hyems.
Bruma græce edacitas dicitur. tunc enim maior fit appetitus cibi: unde imbrumarii dicuntur quibus fastidium est ciborum.
Brundusium græci construxerunt dictū q̄ cotnua & caput & lingua i positione ipsius ciuitatis uideantur brunda enim græce cerui caput uel solida dicitur.
Brustum arboris uel hærbæ genus.
Brustemis terra quædam septimum clima cæli.
Bruscum materiæ genus.
Bruteo iui brutesco a bruto deriuatur.
Brutus dicitur quasi obrutus quia sensu caret: & enim sine ratione.
Bubalus sylnester bos ferus dictus q̄ sit similis boui: adeo sunt indomiti: ut iugum non recipiant.
Bubulcus: bouum custos.
Bubo fœda uolucris dirum mortalibus omen a sono nocis nomen accepit auis fætalis.
Bubones eminentes partes mamillarum.
Bubum: fenum languor.
Bucca dicta q ea cibos capiatur. uel a boo βοῶ id est uoco.
Buceta loca boum pascua: buceria uero armenta dicuntur.
Buceta bouum armenta: uel de quorū cornibus fit buccina.
Bucerum pecus bubalum uel uox inepta.
Bucephalon ciuitas indiæ a bucephalo equo alexandri.
Buccina similis tubæ sed longior: sollicitudinem ad bellandū denuncians: inde buccinare buccinator & buccinatus & buccinus id ē clāgor sonorus tubæ & buccinariæ uoces.
Buccidæ: boues cedentes.
Bucco garrulus cæteros loquacitate uincēs uel stultus.
Bucolicū carmen id est pastorale constat hexametro catalectico dictū a maiore parte id est bubus. quātuis opilionū capraiorūq; cantica in his habeantʳ.
Bucolica dicitur απο τησ βουκολησ id ē bouum custodia.
Buccula: uacula a boue diminutiuū.
Buda storia.
Bufo terrestris rana maxima.
Bugeus: spado.
Bullare: exundare.
Bulla genus uestis.
Bulla dicitʳ quæ in aqua fit spiritu uenti uel ꝑ pue
d

nis balteus.

Bullæ ornamenta regalium puerorum uel equorum dictæ q sunt similes rotunditate bullis: quæ in aqua inflantur.

Bulbi sunt pisces mali saporis. cetuli.

Bulus: baculus mali pastoris.

Bulimus fames magna a bu & τοῦ λιμοῦ. λιμοσ enim fames est.

Bulones cetarii qui diuersa genera piscium uendunt.

Bulergis consiliarius.

Bulga: saccus tortus.

Bumaste genus uitis: cuius uua in similitudine mammæ est.

Bumari mensura quædam terræ sicut iugera.

Buprestis animal paruū simile scarabeo longipedis: fallit inter hærbas bouem deuoratoq tacto felle ita inflammat ut rumpat.

Burbalia intestina maiora.

Burca: clauata.

Burdegalim urbs dicta: q burgū hunc prius galli habuerunt.

Burdo animal: quod ex equo nascitur & asina.

Burrit: uox bellinæ.

Burrides animalia manui.

Burræ fatuæ ul' insipidæ a fibula quam burra scripsit. uel a meretrice burra dicitur.

Buris curuatura aratri. buris dicta quasi βουσ ουρα quia est in similitudine caudæ bouis: est enim ea pars aratri: quæ flexa est.

Burgundiones dicti eo q Romani subactos illos per habitacula: q burgos uocant posuerunt: inde burgani dicuntur.

Burgone: castra. uel caulæ.

Burgus habitaculum magis hospitibus expositum.

Burranici flores in sylua nascentes.

Bursi: cauda græce.

Burrhum rufum & nigrum.

Busius. dis. rex ægypti qui immolare hospites consueuerat. hunc & hercules immolauit.

Busta: sepulchra. rogi. ubi cadauera comburebāt

Bustare: sepelire. funestare. a comburendo.

Bustheeta sepulchra ubi antiqui mortuos incendebant. uel sepultura in agro.

Busus: pinguis. obesus.

Bustuarius: cremator corporum humanorū.

Butaleum hærba: quæ croceum florem habet.

Butaneum herbarium dicitur: eo q ibi notentur herbæ.

Buteo. auis est.

Buteo: iuuenis.

Butis stella cometes.

Butyrum: pinguedo lacte colligit': est tamē pinguius & solidius: oleū cuia ex butyro fit.

Buto genus animalis.

Butus buta tum. ibutus imbuta tum ab ibuēdo.

Buxeæ calcei.

Buxus arbor est apicibus: id est litteris apta. hæc buxus arbor. hoc buxum lignum. buxus pro πυξοσ pussc: buxus i altū non pficit: fructū non habet: uiriditatem uero habet: significat nouellos fidem perpetuæ uiriditatis tenētes.

Buzi interpretat' despectus uel contēptus.

C & g. litteræ quādam cognationē hñtiná cū dicamus cētū & trecentos postea dicimus qdrigētos g pro c. ponētes. Itē inter c. cū aspiratiōe & c sine aspiratiōe est g. Nā in c leniori exterior fit pulsus i ch asperiori interior. In media g inter utrūq supradictoꝝ locoꝝ: unde inuicē pro se positæ in qbusdā dictionibus inueniūtur Gubernator, p κυβερνητησ gobio p gobio cere απο του χαιρειν. Cū q. quoq eandē uim habere c ondīt obliqui casus in qbus q in c transeunt qs cuius: & in uerbis quibusdam & eorūdem pricipiis ut loquor locutus sequor secutus.

C pro centū in numeri copulatione ponit'.

Caballus dictus. quod ungula terrā cauet et sic & sompes: uel a cauis pedibus dicit'.

Caballi aues nocturnæ: hæ ululæ dicūtur.

Cabiedes: uindi

Cabilla cabillatio.

Cabistercus: uacuū & inane: & illud intestinum: quod stercus capit.

Cabo: equus castratus.

Cabro quasi uespa longa est.

Cabro uermis dictus a cabone id est equo q ex equo creentur.

Cacabus & cucuma a sono feruoris dicunt' i græcis & latinis habentur. incertum est a quibus sit mutata.

Cacabus uas de testa: etiā de æramēto sicut olla.

Cacephaton dictio obscœna uel incomposite sonans: ut inuat ire & dura castra tenere: mala enim fuit compositio ab ea syllaba incipere: quam superior finierit.

Cacephaton obscœna enūciatio uel icomposita dictio in malā significatiōnē: ut arrige aures turpis est enūciatio: quia pertinet arrigere ad genitalia: fit autem sensu & littera.

Cachuchia κακουχια nomē sumpsit a corporis passione: nam græce malū uel uexatio dicit': fit eni itemperantia ægrotantis uel medicamenti: dicit' & κακωσισ hoc ē afflictio.

Caceuti: graciles. tabidi.

Cacieni: discipuli caci fuerũt. pro similibus ponit: cantores significat.

Cachinnare: ridere: nã cachinus est tacitus solutusq; risus.

Cachinno: nis ipse derisor.

Cacos κακος græce malus.

Cacosyntheton κακοσυνθετον uitiosa cõpositio dictionũ: ut uersaq; iuuencũ terga fatigamus & asta pro asta uersa:

Cacosytheton græce mala compositio dicitur: quando primæ syllabæ finis est i alterius principio: ut mater terra.

Cacus quidam ferus fur latens in auentini mõtis spelũca: ignes emittẽs: homines perdens quẽ alcides interfecit.

Cacumen: summitas. quasi capitis acumẽ.

Cadauer a cadendo morte dictum: uel caro data uermibus.

Cades ubi fons iudicii est.

Caderfida id est uersus.

Cades interpretat' sanctum uel sanctificans uel sanctificatio.

Cadere: ruere. inde casus casualis liter cadus caducus: cõponit' accido. incido. occido. excido. pcido. succido: cõcido. recido: & quæ ab istis fiũt. & stillicidiũ atq; mica.

Cadus uas uinariũ. situla lignea.

Cadus græce amphora: tres urnas capit.

Caduca hæreditas inde dicitur: quia hæredes eius ceciderunt: inde dicitur caducarius: q eam acõpit.

Caducum dicit' quod ab uno cadit in alterum p hæreditatem.

Caducũ flos malorum.

Caduceũ dictũ q cadere faciat lites: uirga uolatilis uel uirga mercurii. qđ est uulnus.

Caduceator: q lites pacificat.

Caduceatus: legatus pacis causa missus.

Caducus: lunaticus a cadendo dictus morbus.

Caduca frusta ex adipe. cada enim græce aruina dicitur.

Caducũ dr tentoriũ quo merces proteguntur.

Cælũ dr a cellando quod cælat secreta: uel qa cælatũ sit signis. id est stellis. unde cælitus aduerbiũ. Cælũ per æ scribit'.

Cæsaries capilli a cædendo cæpes cæsaries.

Cæsar a cæsarie capitis. cũ qua natus est: ut quia cæso utero matris natus est.

Coetus: multitudo. per oe scribit'.

Capharnaũ interpretat' ager consolatiõis uel uilla pinguedinis.

Caicus: fluuius græciæ:

Cayetæ portus promontoriũ italiæ forte a cayeta nutrice æneæ ibi sepulta dictũ.

Caiphas interpretat' inuestigator uomens ore seu sagax.

Cain interpretatur iniquitas odora.

Cain interpretat' possessio uel augmẽtatio. seu lamentatio.

Cainani hæretici: qui cain adorant.

Caister fluuius indiæ.

Caistri: genus auiũ.

Cala græce latine lignũ.

Calabria prouincia iuxta apuliam.

Calabry: uersus obscœni.

Calacte oppidũ uel genus uasis: inde calactinus.

Calagraris: ciuitas hispaniæ.

Calamaula canna: de qua cantat'.

Calameus ianuarius mensis.

Calamus canna a canẽdo dictus. hebræũ ẽ.

Calami hastæ cãdelabrorũ i modũ calamorũ fcĩ.

Calamus & penna instrumenta scribæ dictus q liquorem põat: unde nautæ calaĩ pro ponere dicunt.

Calamus in ezechiele mensura sex cubitorũ & palmi..

Calamus aromaticus ad similitudinẽ calami.

Calamitas a calamo: q intus uacuus extenus nitidus esse dicit': ita calamitas inanes & uacuos reddit homines: uł quasi cadamitas a cadẽdo

Calamitas: miseria. erũna. aduersus casus.

Calamizare: non læcta cantare.

Calamistrum acus ferrea: quæ calefacta contorquet capillos: unde & calamistrati dicuntur q crines calamistro contorquent ut crispi sint.

Calamitosus: exitialis. flæbilis. improbus. periculosus.

Calamites hærba nepta calidissimæ uirtutis. inde ex ea fit antidotũ: qđ diacalamites uocat': urinam & menstruũ mouet.

Calamitæ genus ranarũ.

Calamistroicos uel caniscos in modũ nucis deformatos.

Calandrius auis tota alba: cuius interiora oculorum curant caliginem: in infirmum aspicit si uiuere debet.

Calaman nomen loci uel ciuitatis.

Calare: ponere. uocare.

Calastica græce purgatoria.

Callas. fabrorũ foramina.

Calati: cyathi. canistri de uirgis: angusti i fundo: lati in ore.

Calaticũ ordei genus id est distichũ quia duos ordines habet.

Calazia gemma grandinis in igne posita frigus seruat.

Calathus: canister. uel cartallus.

Cala græce lignũ: unde deriuatur calathus poculi genus.

Calator: minister sacrorũ.

Calbæ: armillæ quæ militibus ob uirtutem dãtur.

Calbino:memor.
Calcaneus est sub talo dictus a calco: quod terram calcat. uel a calce .i. una parte.
Calcantum gemma dicta quod calcis est thymum id est flos: nunc uero fit multis modis.
Calcanar id est calcanariae a calce uiua dictae.
Calcana sibmuli animalium dicta: quod in calce ligat. hoc calcar huius calcaris facit.
Calcar unum: quod prius e duobus libat.
Calchas diuini penetus. proprium. hic calchas calchantos graece: latine chalchantis.
Calce propriumum est.
Chalus calcidos ciuitas in euboea prouincia.
Calcis prima pars plantae a callo dicitur. inde deriuatur calceare. inde etiam calceus id est calciamentum inde calcare componitur & calcitrare quasi calce retro ferire.
Calx uiua dicta: quod intus ignem habeat.
Calcius gemma aerii coloris.
Calciamenta dicta: quod in calo .i. in ligno fiant ea a calce.
Calciamenta fiunt ex pellibus mortuorum animalium & mortuum pedes: significant ferorum patrum nobis data exempla.
Calcedonius palidam ignis habet effigiem: sub nubilo in publico: fulgorem dat in nubilo uenustè fert fidelibus occulte familiaritatis gemma est.
Calcius smaragdus: gemma lapis.
Calculus lapillus terrae admixtus dictus: quod sine molestia sui breuitate calcet: unde calcus minima pars ponderis dicitur & sic scribitur.
Calculi in lusu tabulae dicti: quod pumas ordiales eat quasi per calles uel quod leues sint.
Calculus minima pars ponderis geminis gratis leuius appenditur.
Calculus numerus ratio sententia uel carbo uel lapideus gladius.
Calculator numerator: computatorum calculis .i. lapillis: quos antiqui tenentes in manibus numeros componebant. inde calculatorius liber de numero tractans.
Calculum ubi mortuum ferunt.
Chalcos aes. bene ergo aurichalcum aureum aes.
Chalcidicum metrum dicitur a chalcidos ciuitate in graecia.
Calcophonos lapis: qui pulsatus ut aes sonat.
Chaldaei ab arfaxat orti sunt quando ea caldei a caseth filio nachor fratris abrahae dicti sunt inde chaldaea & chaldaicus.
Chaldaei interpretatur captiuantes uel quasi daemones.
Chaldaei interpretatur feroces.
Calcos oppidum buriniae.
Caldicum: fon deambulatorium.
Calles iter pecorum semitae in syluis uiae tritae pecorum uestigiis: unde a callo pedum uel a calcando dicuntur.
Cales oppidum in campo fidicino. ubi uinum abundat: inde calenum dicitur bonum uinum. uel uas.
Calleo. es. huantelligo callide. ingeniose nosco.
Callidus: ingeniosus in de calliditas.
Caleo. es. lin per unum l calorem patior. inde calidus & calesco & calor deriuatur.
Calleo: quasi humilis leo. uel quasi callidus. ingeniosus & fortis.
Caletra ubi nespae nascuntur.
Caleph interpretatur quasi cor.
Caligo umbra nebula de spissitudine aeris facta: dicta quod maxime aeris calore gignatur: unde caligare obscurare & caliginosus.
Caligae uel caligulae .i. sandaliae a callo pedum uel quasi a colligando quia ligantur dictae.
Caligadamana promontorium.
Caligarius: artifex.
Caligaris uero clauus sine his calciamenta consui non possunt.
Caligarius a calo .i. ligno uocantur: unde fiunt.
Chalybs ferrum uel fornax uel gens a qua ferrum dicitur uel fitrea ferrea.
Chalybs populi gens pontica: apud quos inuenitur ferrum & sunt multa metalla. proprium. hic calybs bis.
Calices poculorum genus ex ligno ante factum proprium. hic calix cis: inde fit diminutiuum calliculus electiora pocula.
Caliendrum: capillatura. suppositus crinis pro naturali ornatu capitis uel quo ad ornandos crines capitis utuntur.
Callicalanus herba. haec insima dicitur a graecis ios chiamus uulgo milimindrum.
Callidus: uersutus in disputando. ingeniosus. subdolus: inde calliditas. Calidus uero affectus a fore feruidus.
Calroe locus ultra iordanem: ubi sunt aquae calidae potantibus commodae. fons proximus hierosolymis.
Calliope nomen musae: optima uox interpretatur uel sonoritas. i. mercurius.
Calliope interpretatur pulchra facies uel pulchra uox. Callion καλλίων pulchrior φωνή uox.
Callirhoe meretrix quaedam.
Calisto elice ursa mater Arcadis.
Calypso insula contra troglodytas sita.
Callimices: gemus simiarum.
Callit: ustiatur.
Calix uas a calida potione dictus significat potionem uel passionem.
Calix significat quod praeter modum & mensuram nihil fiat: uel in peccatoribus nisi per dei prouidentiam.
Calydon: ciuitas in graecia.

Calmum clarissimum.
Calones negociatores nauiculæ uel cellæ militum uel homines qui ligna militibus portãt nam græci lignum cala dicunt.
Calon oppidum ethruriæ.
Calones etiam dicuntur cothurni genus calciamentorum. hic calo.
Calopodiæ forme sutorum dictæ a calo id est ligno & pede.
Calpe in ultimis finibus oceani mons: qui dirimit europam ab africa. hispaniæ ꝓmontoriũ pars europæ.
Calta genus floris uel hærbæ uiola.
Caltudia dies festus.
Caltulum uinculi genus: uel ubi mortui ferunt a coacto loro dictum.
Caluaria ab ossibus caluis dicta per defectionem & neutraliter pronunciatur.
Caluariæ locus dictus: ꝙ ĩ eo damnati capite trũcabantur.
Calumniari: cau sari. præpedire. accusare falso a caluendo. i. decipiendo dictũ. cõe antiquitus.
Calumnior tibi & te inuenitur.
Calumnia accusatio falsa: crimẽ falso obiectum.
Caluere: amare. concremare. frustra decipere.
Caluitur: frustratur. moratur. decipitur.
Caluo uis inde caullo pro caluullo.
Caluus capillis leuiatus & rasus: inde caluicium id est dissipatio.
Callica: gemma uiridis coloris.
Callus: densa cutis.
Calx cis. inde calcar.
Calx calcina lapis est: inde calculus diminutiue dicitur.
Calx cis lapis coctus: aqua accenditur oleo extinguitur.
Cam interpretatur callidus. filius Noe fuit.
Cama lectus breuis.
Camasus amphibalus.
Cambio bis cãpsi põit carisius: & a græco esse uidetur καμπτω: unde & campso as solebant ãtiq dicere certo pugno: iter inchoo: ul' flecto latenter aufero: modo uero cambire pro commutare dicimus.
Camba: inflexa. tortuosa.
Cambuta. sustentamen uel baculus flexus pedũ uel crocia.
Cambre: nomen fabulæ.
Camera a curuitate dicta. est enĩ uolumen introrsum respiciens camus enim græce curuus dr.
Camera quasi camura. i. curua dicitur. lapidea domus.
Camedracontes genera serpentium.
Camelaucus: uestimentum papæ.
Camelia: hærba quædam.
Camælon quasi lacerta est quadrupes in ignem missa nõ ardet. sub aspectu mutat colorem.
Camellus ὁ καμηλος dictus ꝙ quãdo oneratr ut humilis fiat accubat: quia græci chame χαμαι depresse humi humile dicũt: siue quia cauus est dorso.
Camellus funis nauticus.
Camellus significat diuitẽ sæculi onustũ uel distortum.
Camelopardus dictus quia camello & pardo similis sit.
Carmelon: carduus syluaticus.
Camera ciuitas siciliæ: inde camerius. Virgilius.
Camerini dicuntur a quibusdam quidam habitatores eden id est paradisi sanctissimi homines uiuũt annos. cxx.
Camoene musæ a canendo dictæ quasi canentes amoenæ: uel amoenũ canens melos
Cameuniæ. storiæ lecti.
Cameuniæ: uigiliæ in hyeme.
Camedrios: herba breuis.
Camilla: sacerdos fuit.
Camillus: minister sacrorum.
Chamæmelos: hærba.
Chaminus græce fornax a caumate dicit'.
Chamipetos: hærba: hanc latini cucurbitalẽ uocant. ꝙ ex parte odorẽ cucurbitæ ferat.
Chamis lignũ sine ferro: quæ cantũ dicit'.
Camisia dr ꝙ in his dominus ĩ chamis id est lectis nostris. siue ꝙ prius fiebat a canabis.
Camisium uestis sacerdotalis usq; ad talos: ũde & talaris dicit': dicit' uero a similitudine camisiæ quottidianæ: quia de lino fit stringẽs superiora & iferiora: & significat munitionẽ cogitationũ & opeꝝ.
Chamos græce curuũ.
Camos idolũ moabitaꝝ.
Campania: prouĩcia italiæ: habet terras toto ãno uernantes.
Campanũ: genus æris a campania.
Campage: calciamenti genus: quo utebant' diacones romani: uel quibus a pontifice licentia daret': cæteris uero nõ.
Campanus morbus similis lepræ: qui in campania nascitur. Campanus a campania sicut hispanus ab hispania.
Campana ponderatio. hæc tamen duas lances non habet: sed est uirga signata libris & unciis unicuiq; aũt ponderi certus est modus ꝓpriis nominibus designatus: dicta quia prius in cãpania reperta est.
Campester in campo se habens. Prisc. hic cãpester: uel hic & hæc campestris. & hoc cãpestre.
Cãpestria succinctoria dicta: ꝙ hi qui in cãpo cõtendũt: his genitalia tm̃ operiũt. hæc & pizomata dicunt'.
Campitũ: fundus q in campo est.

Campus loci spatium & planicies dictus graece quod breuis sit pedibus .i. humilis non montuosus.

Campi significat sanctos uel diuinas scripturas: quia pastum animae praebeant. interdum latam uiam quae ducit in interitum.

Campsare iter flectere.

Camura curua: unde camera dicitur.

Camnnus apud hebraeos mensis quartus.

Camus genus freni dictus: quod sit breuis: nam chamos graece breuis.

Canaam interpretatur motus eorum siue zelus: a quo afri & phoenices & cananeorum .x. gentes ipse est filius cham.

Cana uetusta fortis sancta religiosa. dicitur autem canus cana canum a candido: unde canicies.

Cannam ueteres dixerunt arundinem. Sciendum tamen quod de lingua hebraea nomen sumpsit quod est calamus. cana syluestris coma arundo uel sagitta: unde cannetum .i. arundinetum.

Canabum a similitudine cannae dictum: siue a graeco canabos: quod idem est.

Canalis dicta: quod cana sit in modum cannae melius est foeminini generis.

Cana: uilla.

[illegible] interpretatur uelut commotio. dicti a chanaan.

[illegible] interpretatur possidens siue possessio ita est dictus simon a uico cana. ipse est & zelotes.

Cananiculus galileae.

Canabis a similitudine cannae: haec canabs bis genus herbae unde pannus efficitur uulgo.

Cancato: canna alba.

Cancer forceps aut ulcus ad similitudinem cancri animalis: e incensis debet fieri.

Cancer est masculinum animal & hoc cancer cancris de morbo antiqui dicebant.

Cancer [illegible] retro gradiens ut cancer. hoc cancer ris morbus. hic cancer ci. animal dictus: quia intestina in modum conchiarum habet.

Cancri uero domus cancta dicitur.

Cancer si quando ostreum diptycum suum ad solis radios aperientem inuenerit. clanculum se immittit ut conclusionem impediat: & sic uiscera depascit.

Cancer est quartum signum dictus quia cum ad eum sol uenerit: retrograditur in modum cancri.

Cancrantum quasi putrefacit ipsum est cancer.

Cancellare: concidere forare.

Cancelli ligna subtilia in transuersum facta in modum taxus: nunc uero & de lapidibus fiunt.

Cancellarius qui in cancellis primus est.

Cancellus cantorum excelsior locus: unde cancellarius.

Cancros graece milium.

Cancri cancelli.

Candauia: mons epiri.

Candela a candeo candes: sicut suadela a suadeo es.

Candelabrum a candela: quam sustinet dictum.

Candeo es ui candidus sum uel ignitus uel ferueo. neutrum.

Candido uero candidaui. actiuum id est candidum facio.

Candidus quasi candori datus studio: nam albus natura est.

Candidus sine macula: albus cum pallore.

Candes: uasa fictilia.

Candus: uestis regia.

Candetum galli appellant spatium centipedum

Caneo nes canui: inde canesco.

Canetum inter nigrum uiridemque colorem.

Cannae uicus apuliae in quo consulibus paulo & uarrone annibal romanos uicit: & ex anulis aureis eorum quinque modios impleuit quos carthaginem misit.

Canere: dicere. carmine respondere modulari uel uaticinari.

Cania: prouincia graeciae.

Canicae furfures.

Canis a graeco dici uidetur: apud illos .n. cyon cynos κυων κυνος dicitur: licet quidam a canore latratus dictum existiment: hic & haec canis, canis diminutiuum canicula facit.

Catulus autem fit a catus quod a cane per denominationem assumitur.

Catellus uero a catulo.

Canis significat diabolum iudaeum uel gentilem & in alia parte procuratorem ecclesiae pro consuetudine latrantem.

Canis terrenum animal & marinum piscem & caeleste sydus significat aequiuoce.

Canicula uel canis nomen stellae quae uicina tauro quae & syrius dicitur aestiuis mensibus medio centro caeli est: & dum sol ad eam ascendent duplicatur calor: & dissoluuntur corpora: unde canis dicitur: quia corpora morbo afficiat canicula annum suum: qui cynicus dicitur complet annis .M.ccc.lx. & quater.ccc.lxv.

Caniculares dies sunt .lxiiii. in quibus molestae sunt purgationes a tertio idus iulii usque in idus septembris.

Canibus nihil sagacius. plus enim sensus caeteris animalibus habent. Namque soli sua nomina recognoscunt: suos dominos diligunt dominorum tecta defendunt. pro dominis suis se morti obiciunt. uoluntariae cum eis ad praedam currunt. dominorum corpora etiam mortua non relinquunt. horum postremo natura est: extra homines esse non posse.

Canes albaniae terrae ingentes sunt: tantaeque feritatis: ut tauros premant & leones perimant.

Canini dentes sunt q in uicesimo anno existũt: uel fortes inter p̄cisores & molares.
Canier:leo.
Canisater iustum.
Canistrũ fixis cānis cōtexit᷑:unde & dicit᷑.
Canities senectus q̄si candicies a candore dicta.
Cano:mensis ianuarius hebraice.
Cano nis.cecini.componit᷑.īde succino.occino: cōcino.quæ tamen in ui faciũt p̄terítũ: sed'm uero quosdā i ni:inde canens cantus.cāturus. canendus.cantor.cantrix cantio.cantilena. frequentatiua canto & cantito.concinnus quoq; inde componit᷑.
Canon græce regula. consuetudo cōprobata.siue institutio.inde canonicus id ē regularis.
Canoppus:oppidũ ægypti a canopo gubernatore menelai dcũs:īde canopeia ægyptus dr̃.
Canopos sydus claræ inde lucet.
Canorus rarum.suauis.dulcis.cantu gratus a cano.
Canosia:nomen stellæ fulgidæ.
Canopeũ rete subtilissimũ quo repellũt᷑ culices & muscæ circa lectulos dormientiũ.
Cantare est tm̃ uoce uel clamoribus īsonare. Canere aũt modulari.interdũ uaticinari.
Cātate corde.psallere operibus dn̄o. Aug.
Canticũ est uox cantantiũ in læticia:laus:
Canticũ psalmi est.cũ id quod organũ modulat᷑ postea cantans eloquit᷑.
Canticũ canticoꝝ hebraice syrasirim dictũ.ꝙ oībus canticis præferat᷑.
Cantor dictus ꝙ uocē modulat᷑ in cantu.
Cantilena:cantus lenis:cantici cōpositio.
Cantanda:uermis terrenus.
Cantara: corbes.cuna.uel cerostata uasa ecclesiastica.
Cantharus:uas quoddam cum ansis :græcũ est: ut quidam dicunt:uulgo butticus dicit᷑:dicit᷑ tamen a cantando.
Canthaius:uas uinariũ.uel animal.
Cantarum:camera domorũ.
Cantatius uel cantarinus:equus castratus.
Cantarinũ:genus ordei id est exaricũ.
Cātus: ferrum circum rotas:uel ligna uulgo cauillæ:secũdæ declinationis est : pro canere uero quartæ.
Cantabries:tenuissimæ aquæ.
Cantabris:similis passio.infirmitas.
Cantaber:populus hispaniæ quidam:q & uascones cũ exiguis armis:quos uicit augustus.
Cantabri gens hispaniæ a uocabulo urbis & iberi amnis:cui insidunt appellati.
Cantes proprie sunt fistulæ.quaꝝ sonus artem musicam edidit:deæ quoq; cantes dicuntur.
Cantabꝛ: far caninũ:quo canes pascunt᷑: purgamenta tritici.

Canus cana canũ a cādido dictus: unde canicies caneo & canesco.
Canus equus q ex candido & nigro est.
Canusiũ oppidũ i uberimis locis est:unde canusinus nanum.
Caonia regio i Epiro a caone filio priami dicta sic:quem frater eius helenus inscienter īterfecerat: & hāc postea possidēs ex eius noīe uocauit:hæc prius molossia a molosso filio pirrhi.
Chaos confusio reꝝ:chaos græci dicũt materiā cæli & terræ confusam.
Cappadocia regio a ciuitate eiusdē nominis dicitur:hæc in capite syriæ sita:ab oriente armeniam tāgit:ab occasu asiā minorem:ab aquilōe mare cimmeriũ & temystrios campos:quos habuere amazones:a meridie uero taurũ mōtem:cui subiacet cilicia & isauria usq; ad cylicũ sinũ:q spectat cōtra insulam cyprũ.
Cappadoces a mosoch filio Iaphet orti sunt : uñ urbs meleca dr̃ apud eos.
Capa dicta ꝙ capitis est ornamentum: uel quasi capiat totum hominem uel duos apices:ut k habeat.
Capāna a rusticis sic dicta:ꝙ unũ tm̃ capiat.idē ē & tuguriũ uel domus pauper.
Capparis.g. fœminini frutech genus similis lentisco:dicta ꝙ habeat in summitatibus rotunda seminũ capitula.
Cappa a græcis dicta:a nobis k littera.latinis superflua.
Caperare:interrogare.cōtrahere.inde caperatum contractũ.rugosum.rigidũ.erectum.
Capareus promontoriũ insulæ euboæ:ubi græci naufragauerunt.
Capedo spaciũ:ut inter parietes a capio pis.inde componit᷑ intercapedo.
Capedo.interuallũ.cura.ardor.
Capedines:aīalia dicta ꝙ manu capiant᷑.
Capedulũ:uestimentũ capitis.
Capella diminutiuũ est a capra:capella uero pro ecclesia dicta q̄si capiens laus id ē populũ uel laudē:uel quasi capāna: qa paucos capiat.
Capere:accipere.actiuũ est.inde dr̃ capiosus:capax.capacior.cissimus.citas.& copulo as:inde copula. Dicit᷑ etiā frequentatiuũ capto tas.captabilis.cōponit᷑ incepto as.Denuat᷑ captus ta tum.a quo captiuus ua.uum.captiuitas.captura.capulus.caput unde capito tonis.capitaneus.capitalis.capitoliũ.capitulũ.capitellũ.capitularis.capuciũ.capister.cacumē.capillus.a quo capillaris.capillatura.corona .unde corono coronas:cōponit᷑ biceps triceps anceps præceps:inde præcipitiũ & præcipito tas. centiceps.occiput.synciput componit᷑ pcax procacitas.procus id est insecutor mulieꝝ.carcer.unde carceratus carcerarios cōponit᷑.cathena.

cathella cathænatus ta tũ. Muscipl'a municepſ modicus: caper capra. capella caprarius capreus capreolus capricornus. capella pro ecclesia quasi capiens ppl'm uel laudem pro laude uł populo. campus cāpestris cōponit' campico la cāpigena cāpana pticeps pticipiũ pticipo. pticipatō pticipator trix. occupo pas. mūcipeſ municipiũ. reciprocus reciproco ŕeiprocas. catus. a quo reciprocatiuũ reciprocabilis itercapedo. pedita manica. princeps: uñ principor aris. mācipo. inde mancipiũ. anticipo anticipator anticipatrix. Faux inde suffoco. Crux crucio executio forceps. Cælum cælitus cælestis cælicus: componit' cælicola cælebs cælipeta excelsus. Præcipuus. principium. Accipio acceptio acceptor trix. Similiter excipio incipio cōcipio pcipio uel præcipio recipio itercipio anticipio decipio suscipio furca. furcifer.

Capenas pro capenatis huius capenatis. cōe ē & gentile.

Capena oppidum uicinum romæ iuxta fontem egeriæ.

Capessere libenter accipere: obaudire. desideratiuum a capio.

Capesso . ui. capessiui & capessi.

Capetoleos december mensis.

Capera carpendis uirgultis.

Caph frictus manuum: uel curuati sunt. littera hebraica.

Capilli dicti quasi a itis p li.

Capillus ueneris dictus: q post allopeciā αλλωπεκια lapsos capillos recreet hærba est.

Capillare: concidere.

Capillamenta. summitates arborum.

Capito nis ppriuum. a capite deriuatur.

Capistrum a capite iumentorum dictum: q caput stringat.

Capis. pis ŕoctouitum est. diminutiuũ eius capidula genus est pontificalis uasis.

Capys & caricus principes troianorum.

Capitatum: q caput habeat.

Capitas: amplitudo. a capiendo.

Capitalis: astutus. uersutus superbus.

Capitale: caput pecuniæ.

Capitis diminutio. i. prioris status pmutatio: q̄ sunt tres. maxima. media. minima. Maxima ē: cū libertas & ciuitas amittit'ur deportatio: cū exulat. Media in qua ciuitas amittitur. sed retinetur libertas: ut in latinas colonias transmigratio. Minima autem cum nec ciuitas nec libertas amittitur sed prior status imminuitur ut adoptio mercenatus miles alterius & cet.

Capicensus taxatio possessionum: uel qui caput suum deducit ad censum ad honorem ad diuitias.

Capitecensus corona: quæ capite geritur.

Capitiũ summitas tunicæ: capitis foramē i ueste.

Capitilauium dies palmarum: quia tunc mons erat lauandi capita īfantium propter futuram unctionem.

Capitolium romæ uocatum: q fuerit romæ urbis caput

Capitolinus: capitolio seruiens.

Capitella dicta: q sint columnarum capita græce epystilia.

Capitulum diminutiuũ a capite: inde capitellum item & diminutiuũ.

Capitulũ qđ uulgo capitulare dr̄ idem est.

Capitulum dictum quasi alterius sententiæ caput.

Capitulum est breuis multoꝝ cōplexio sic dictũ qa breuiter capiat tota summam.

Capitula libroꝝ dicta: q breuiter capiant & contineant aliquā sententiā: siue quasi caput & titulus maioris scripti: unde clericorum capitulum dictũ: q capitula ibi exponuntur.

Caplo sus: clusus.

Caplum funis a capiendo dictum: q eo idomita iumenta comprehendantur.

Capo uulgo dr̄ gallus castratus.

Capo uel capus ex gallo gallinatio fit castratus.

Caprificus arbor appellata q parietes quibus nascitur carpit. Alii caprificum putant dictum: q ficus arbor eius remedio fœcundetur.

Caprificus infœcunda arbor in saxis monumentis nascitur.

Capreoli dicti q capiant arbores: sunt enim cincinni siue uinculi: quibus se innectere & suspēdere solent arboribus uites: ut sine lapsu fructus sustineant suos.

Captos & capras a carpendis uirgultis dicunt uł q captent aspera.

Capreæ sunt ibices quasi auices: eo q ad istar auium alta petant hæ si qñ aduersitatē præsenserint de altis cacuminibus sese præcipitātes suis se cornibus recipiunt illæsas.

Capra domestica. Caprea uero syluatica dicta q̄si capiens arduas: cuius filii capreoli dicuntur. acutum uisum habet: hærbas eligit quas comedit. ad alta nititur. fidem significat. capreæ interdum significat iustos ex gentibus.

Capricornus decimum signum: cuius figuram aiunt a ioue inter sydera locatam: eo q a capra sit ipse nutritus.

Capra amalthea iouem puerum dicitur nutrisse: unde cũ geminis hædis dicitur in cælũ delata

Capricornus ni. secundæ declinationis. q̄uis cornu sit quartæ: signũ est i cælo: cuius cauda i effigie piscis format': ut in extrema sui pte pluuias designemus: altera pte hircus simulatur.

Capreæ sunt quædam insulæ uel ciuitas campaniæ.

Caproriæ nobile castrũ uiennensis regionis.
Capronæ: iubæ equorum.
Capsa urbs in fœnicia.
Capsax: sextariorum. xii.
Capsit. lædit. cepit.
Capso: capio.
Capsus carruca undiq; contecta quasi capsa.
Capsa dicta ꝙ capiat in eatq; conseruet aliqd.
Capsella diminutiuũ: inde captio. dolus. insidiæ coniuratio conspiratio consilia.
Captare: frequenter capere.
Captatio: rumor aura popularis.
Captiuus quasi capite diminutus: qui ab igenuitatis fortuna excidit.
Catus. i. musio dictus: eo ꝙ acute uideat ĩ nocte.
Capua urbs campaniæ: quam capys rex albanorũ construxit: unde & dicitur: uel ꝙ omnẽ uitæ fructũ terra eius capiat. hæc inter tres maxias Romam & carthaginem numerata est.
Capus. falco. auis. a capiendo.
Capularis: senex. contiguus morti: uel reus capulo. feri dignus.
Capulus dr̃: uel ꝙ caput est gladii: uel quia ibi capitur ad tenendum.
Capulus: locus in quo mortui ferũtur. dictus ꝙ sup capita hoium fertur.
Capulum: funis unde indomita capiuntur.
Caput dictum ꝙ capiat cunctos sensus.
Caput mentem significat: quæ est caput animæ
Capys masculinum rex albanorum: qui capuam construxit.
Carra ciuitas mesopotamiæ: pluraliter hæ carræ.
Carabrio genus animalis muscæ similis.
Carabus nauicula discurrens in pado. i. lintet. est autem ex uimine & corio.
Caracalla: cappa.
Caractarismos informatio uel descriptio futurorum cum quadam illusione.
Charactera stilus.
Character ferrum coloratum. quo notæ pecudibus inuruntur. Character autem græce latine forma dicitur. imago uel effigies.
Charaxare: exinanire. scribere.
Caraxatum. idest scriptum.
Charaxia. exinanita.
Characteriæ sunt synodie locutiones: sicut dicit donatus: quas græci characteras dicunt.
Carracutium uehiculum altissimarum rotaꝝ q̃si carrum acutum.
Caradrion auis tota alba: cuius interiora oculos caliginosos curant: si uiuere debet ĩfirmus appropinquat illi: si uero mori: fugit ab eo. p medias noctes in medio sublime cæli dicitur uolare: significat christum.
Carbasus lini species mollissimi & candidissimi sed nunc pro uelis ponitur. nullo humore corrumpitur: nulla ætate uincitur.
Carbasa uela de carbaso lino. Carbasus pãnus.
Carbo dictus: ꝙ careat flamma: cum pruna extincta fuerit: carbo uocatur.
Carbunculus gemma dicta. quod in ortu suo rubet ut ignis post niger fit ut carbo extinctus. huius genera sunt multa.
Carcamis nomẽ loci ciuitatis.
Carcan & calano catsath & emath ciuitates sunt in oriente.
Carcer a coercendo in singulari hominum: ĩ pluirali equorũ custodia: unde carceralis carceranus carceratus Virg. tamen ruunt effusi carcere currus. Est autem undecunq; carcer arcens.
Carchesia pocula a loco carchesi uel spelunca.
Carcandus amnis armeniæ.
Carcedonia gemma.
Cardemon agryon id est nasturcium agreste.
Cardia græce cor.
Cardia cordis passio cum formidabili metu uino sanatur.
Cardia inde cardiacus morbus est.
Cardies cæli extremæ ptes axis: dicti ꝙ sicut cor uoluantur.
Cardo una pars ostii: ubi uertitur.
Cardea: dea cardini præficitur.
Carduus. genus herbe spinose.
Cardi sunt quasi ferrei pectines: quibus homines laniantur.
Carduelis auis dicta: ꝙ carduis & spinis pascitur id est acanthis.
Carex hærba acuta uulgo lisca. caricis corripit penultimam.
Carectum locus herbæ carice plenus locus spinosus.
Caceratores. i. lanarii: quia carariunt. i. capiunt uł claudunt.
Carensis: pastor. a caria. i. pane.
Carenum dictum ꝙ feruendo parte careat tertia enim parte musti amissa quod remanet carenum est: cui contraria est sappa: quæ feruẽdo ad tertiam descendent.
Carere. non habere: unde cariturus.
Careor pro careo antiquitus.
Careo res mi cassum cassu: ꝗuis cariturus. ta. rũ. faciat.
Cariohlum species pigmenti.
Carians. putrescens.
Cariet inueterascit: unde caries.
Caria prouincia Asiæ mons: quam hermus fluuius discernit phrygia regione.
Charibdis mare uertiginosum ĩ sicilia dicta græce ꝙ gurgitibus occultis naues absorbeat. ter in die stringit fluctus & ter uomit.
Charybdis charybdis causa alternitatis.
Carybdis uoratrix fœmina fuit: quã hercules in

mare precipitauit: quia boues eius furata sit.
Caryce ficus a copia nominatae: sunt enim uiginti uel triginta fructus fici in una massa.
Carientes illudentes.
Caries putredo uetustas uel ossa. Caries dicta quod eueniat lignis uirtute carentibus.
Cariosum inde id est uetustum.
Charientismos tropus quo dura dictu gratius proferuntur: ut interrogantibus nobis num aliquis nos quaesierit: respondetur bona fortuna: unde intelligitur neminem nos quaesisse.
Carina medium nauis a currendo dicta quasi currina.
Carinus quasi carens noy Nou. i. sensu.
Carinus gratiosus ἀπὸ τοῦ χάριτος. i. gratia.
Carinator maledicus. conuiciator.
Carinantes: argutantes.
Carisa uetus lena per calliditatem infallaces ancillae caturisae appellabantur.
Caristo as tam: G deatus fulgeo.
Charistia dies inter cognatos festus.
Charisteum marmoris genus uiride. dictum quod gratum sit sculptoribus gemmarum: eius. n. uiriditas reficit oculos.
Carystos ciuitas in graecia euboea: ubi strictum est mare.
Charismata dona spiritualia. gratiarum donationes.
Charisma huius carismatis.
Charites dicuntur graece tres unius nominis ut alii putant. credendum tamen magis est hesiodo qui illas in theogonia nominat in haec uerba.
Τρεῖς δέ οἱ εὐρυνόμη χάριτας τέκε καλλιπαρήους
ὠκεανοῦ κούρη πολυήρατον εἶδος ἔχουσα
ἀγλαΐην καὶ εὐφροσύνην θαλίην τ᾽ ἐρατεινήν
τῶν καὶ ἀπὸ βλεφάρων ἔρος εἴβεται δερκομενάων
λυσιμελὴς καλὸν δ᾽ ὑπὸ ὀφρύσι δακρύουνται
Latine sic uerti ipsi uersus possunt.
Tusque loui charitas praestanti corpore nata.
Oceano tulit Eurynome. si nomina quaeris.
Aglaie prima Euphrosyne Thaliaque sequuntur.
Ex oculis pulchrum aspiciunt. internius harum.
Sydereis irrorat amor lasciuus ocellis.
Carix herba acuta spartro similis.
Caret: patet. manifestat.
Carmelus qui hebraice chermel dicitur: mons est in confinio palaestinae atque phoenicis: sed non ille de quo nabal carmelus. ille enim est mons galileae.
Carmelus cognitio circuncisionis interpretatur.
Carmelum mons proprium loci.
Carmanni populus uersus meridiem remotissimus.

Carmi interpretatur uinea mea.
Carmentis ipsa est Nicostrata mater Euandri dicta quod carminibus futura praediceret. haec primum litteras repperit latinas: postquam cum filio de Arcadia uenit ad Italiam: a qua carmentalis porta romae dicta est.
Carmios nouember mensis.
Carmen uocatur quicquid pedibus continetur dictum quod carptim pronuncietur: unde purgantes lanam: quam discerpunt carminare dicimus uel inde dictum quod qui illa canerent: mente carere existimabantur.
Carminum uarietates apud boetium. xxvii. sunt. primum genus est elegiacum: quod constat primo uersu heroico: secundo prima penthemimeri heroica secunda dactylica ut hic. Carmina qui quondam studio florente peregi. Flebilis heu maestos cogor inire modos. Secundum dactylum tetrametrum: quod constat spondaeo dactylo catalecto. Item dactylo spondaeo: ut hic: heu quam praecipiti mersa profundo. Tertium quod constat primo heroico: secundo alcmanio dactylico tetrametro acatalecto. i. quattuor pedibus dactylicis nulla remanente syllaba: ut hic. Tunc me discussa liquerunt nocte tenebrae: luminibusque prior rediit uigor. Quartum ponit falenticum constans spondaeo dactylo tribus trocheis: ut hic. Quisquis composito serenus aeuo. Quintum anapaesticum pindaricum constans dimetro catalecto. Metra uero anapaestica principaliter constant anapaesto: recipiunt tamen frequenter spondaeum: uerum raro procelcumaticum: apud comicos autem & dactylum: saepiusque cum ultima superest syllaba in duas soluitur breues ut hic. O stelliferi conditor orbis. Sextum glyconium: quod constat spondaeo choriambo pyrrhichio: ut hic. Cum phoebi radiis graue. & si. Felix qui potuit boni. & item: uela nancti duces. Septimum est dactylicum dimetrum catalecticum cui nomen est adonio: ut nubibus atris. uel sic: quisquis uolet perennem. Octauum genus iambicum est hipponactium constans trimetro catalecto. Iambica uero metra imparibus quidem locis possunt recipere iambum & tribrachyn & frequenter apud comicos anapaestum: ita tamen ut multorum breuium iunctura uitetur. huiusmodi metrum bis ponit hoc modo. haec cum superba uertent uices dextera. Quisquis profunda mente uestigat uerum. Nonum est asclepiadeum: quod fit spondaeo & duobus choriambis pyrrhichio siue iambo: cui & pheregratium subiecit constans spondaeo dactylo spondaeo: ut hic. Si quantas rapidis flatibus incitus pontus uersat harenas. Decimum est saphicum: quod constat trocheo spondaeo dactylo duobus trocheis. Miscuit autem huic secundum semper uersum gliconium de quo supra

ius dictum:ut hic. Cum polo phoebus roseis q̄-
drigis lucē spargere coeperit. Vndecimū est iam
bicū anacreontiū:qđ constat dimetro catalecto:
cui secūdum uersum supposuit pheregurtiū:qđ
paulo ante cōmemoraui:ut hic. Quisquis uolet
pennē cautus ponere sedē. Duodecimū anapæ-
sticū parthemiacum est: quod constat dimetro
catalecto:ut hic. foelix nimiū prior ætas. Tertium
decimum sapphicum continuatum:ut hic. Vidi-
mus quantas dederit ruīas:q̄uis id dimetro ado
nio terminauerit sic. Sydera donat. Quartūde-
cimū iambicū archilochicū cōstās dimetro aca
talecto: ut hic. Quicūq; sola mēte præcipiti peti
sum maiq; credit gloriā. Quintumdecimū phalis
cū constans tribus dactylis & pirrhichio: ut hic.
Qui serere ingenuū uolet agrū. Sextumdecimū
iambicū archilochiū constans trimetro acatale-
cto:ut supra memoraui:cui mixtū elegiacum:ut
supra exposui constās:ut hic:q̄uis fluente diues
auri gurgite. Non expleturas cogat auarus opes.
Septimūdecimum phaleuticum posuit:subiecit-
q; ei dactylū archilochiū tetrametrū catalecticū:
ut hic:q̄uis se tyrio superbus ostro:comeret & ni
ueis capillis. In quo tñ ̹p spondæo siue dactylo
Imparibus locis trocheū repenes. Duodeuicesi-
mū dactylum alcmaniū constans trimetro hyp-
catalecto. hypercatalecticus autem uersus est: cui
syllaba superest:habetq; subiectū sibi pheregra-
tiū:quod ita constat:ut supra memoraui: spon-
dæo:dactylo spondæo:sed in loco proximo pro
primo spondæo est ubi anapesticū contra regulā
in tetrametro traditā inuenimus:ut hic. Omne
hoīum genus i terris simili surgit ab ortu. Vnde
uicesimū iambicū anacreontiū constāt dimetro
catalecto eodē semp repetito: ut hic. Habet hoc
uoluptas oīs. Vicesimū asclepiadeū: cuius supra
regulam posui:habetq; subiectū sibi iambicū ar
chilochiū dimetrū & acatalectū ut hic. Heu quæ
miseros tramite deuios abducit ignorantia. Pri-
mū & uicessimū heroicum hexametrū recipiens
locis oībus dactylum siue spondæum uel troche
um:ut hic. O qui perperpetua mundū rōne gu-
bernas. Secundū & uicesimū dactylū alcmanium
constans tetrametro acatalecto suppositūq; sibi
habet iambicū archilochiū:de quo antedixi: ut
hic. Sūt & eni pennæ uolucres mihi quæ celsa co
scendat poli. Tertiū & uicesimū trochaicū alcma
niū constans dimetro acatalecto:sane metra tro
chaica locis imparibus trocheū tribrachū & non
nūquā dactylū paribus cū supradictis:tñ etiā spō
dæū & anapæstū recipiunt huic generi subdidit
boetius:de quo supradictū est feregratiū qđ ̹p
spōdæo interdū recipiat anapæstū:ut hic. Quos
uides celsos sede soli culmine reges. Quartū &
uicesimū ē faleutiū habēs subiectū elegiacū:ut h̄.
Quid tantos iuuat excitare motus & propria

fatū sollicitare manu. Quintū & uicesimū est
mixtū uariis pedibus:quod incertū ē quo de-
beat censeri uocabulo. Aut enī dactylū adoni
um quod ̹p dactylo uel spondæo anapæstum
recipiat. Aut dactylū archilochiū tetrametrū:
quod itē ̹p spondæo siue dactylo anapæstū i
differenter admittat. Nā anapæsticū ratio sen
tire dissuadet:q̄ñ tā spōdæo uel dactylo q̄ ana
pæsto sit cōpositū:ut hic. Si uis celsi iura tonā
tis quæ nā discors foedera rex. Sextū & uicesi
mū archilochiū cōstans tetrametro catalecto:
ut hic. Puro claræ lumine phoebū. Septimum
& uicesimū archilochiū constans tetrametro
catalecto bucolico & tribus trocheis. Tetrame
trum aūt bucolicū est cū quartus pes dactylus
ē:qui partē finiet orationis. Quod apud boe
tiū genus ultimū inuenit:cuiusq; initium est.
Quam uariis terris aīalia permeāt figuris. Ob
serua aūt quicūq; legeris finalē syllabā in om̄i
bus metris indifferenter accipi. Dimetrū uero
uel trimetrū uel tetrametrū i metris iābicis tro
chaicis & anapæsticis per duplices i reliquis ̹p
simplices computare.

Carminū quoq; uarietates. xix. sunt in odis ho-
ratii. Prima oda est monocolos id est cātus
unius membri. Nā uersus asclepiadeus q dici
tur. constat spondæo & duobus choriambis
& pyrrhichio uel iābo. usus est aūt hac metri
compositiōe his tribus odis. Mecænas atauis
ædite regibus. Exegi monimentum ære perē
nius Donarem pateras grataq; commodus
Asclepiadeus dictus ab asclepiade poeta. Se
cūda oda est dicolos tetrastraphos. i. cantus
duobus generibus metri compositus a quar-
to facta replicatiōe:habet enim tres prīos uer
sus similes:q̄bus nomē est sapphicū: & cōstat
trocheo spondæo dactylo & duobus troche-
is. Quartus uero qui adonius dicit̄:cōstat da
ctylo & spondæo:usus est hoc metro in. xxvi.
odis. Iā satis terris niuis atq; diræ. Grandinis
misit pater & rubente:dextera sacras iaculatus
arces. Terruit urbem & cætera Mercuri facun-
de. Quē uirū potabis. Integer uitæ. partius iū
ctas. O uenus poscimus si quid. persicos odi.
nullus argento. Ne sit ancillæ. Septimi gades
ulla si iuris. Iactius otium. Martis. mercuri. na
te herculis. faune. Nō uides. mōtiū. Impios.
pindar. Diues est mihi phoebe. Tertia oda
ē dicolos distrophos. i. duplici genere metri
scripta a secūdo facta replicatione. Nā prior uer
sus:q glyconius dr̄. cōstat spondæo choriābo
pyrrhichio siue iābo. Secundus asclepiadeus
dicit̄:q in primo dictus est:usus ē hoc in. xii.
cantibus. sic te diua potens cypri. sic fratres
helenæ lucida sydera & cetera. Dum tu lydia
mater sæua & thure:donec gratus:uxor paupe

tis. Quantum distat in tactis opulentior quo me festo: intermissa quem tu mepo. Quarta oda ē dicolos distrophos: primus eni uersus dī archilochius constās tetrametro heroico & tribus trocheis extremo uel trocheo uel spondæo. Secundus uero hēt pentimeri iābicā & similiter tres trocheos extremo uel spondæo uel trocheo Superflua est una syllaba: hic tm̄ usus est hoc metro. Soluit' acris hyems grata uice ueris & fauoni: trahūtq; siccas machinæ carinas. Alterno terram quatiūt pede: Dū grauis cyclopū uulcanus ardēs urit officinas. Quīta oda ē tricolos tetrastaphos id est tribus generibus metra scripta a quarto facta replicatiōe: nā duo primi uersus asclepiadei sunt: tertius feregiatius constās spondæo dactylo & spondæo. Quartus glyconius. usus est hoc metro. vii. odis. Quis multa gracilis te puer ī rosa: pfusis liquidis urget odoribus Grato pyrra sub antro Cui flauā religas comam &c. O nauis dianam: uitas. Quid fles o fors. Audacte. Sexta oda est dicolos tetrastophos: p̄mi eni tres uersus sunt asclepiadei. Quartus gliconius: usus est hoc metro nouies. Scriberis uario fortis & hostium. Victor mæonii carminis alite: quam rem cūq; ferox nauibus. Nauibus aut equis miles te duce gesserit. pastor. quis deside rio. Albine nolis. extremum diuis. Iā ueris. Septima dicolos est distrophos: prior enim' uersus heroicus est: sequens tetrametrū ex quattuor pedibus constans & dicit' faliscus: utit' hoc bis tribus. Laudabūt alii claram rhodon aut mytilenē. Te maris. Quid tibi. Octaua ē dicolos distrophos: prior eni uersus constat coriambo & bacchio: uel amphibrachy: secūdus uero constat ex epitrito secūdo ex duobus choriambis & hic tm̄ hoc utit' metro: lydia dic per omnes: Te deos co rosibarim cur properes amando. Nona dicolos ē tetrastrophos: primi eni duo uersus q alcaici uocant'. constāt pentimemeri iambica & duobus dactylis. Tertius dimeter iambicus hypeatalecticus ex duobus iambis uel quattuor iambis & syllaba. Quartus pindaricus ex duobus dactylis & duobus trocheis. Vtiturq; hoc metro tricesies quater. Vides' ut alta stet niue candidū. Soracte nec iam sustineant onus: sylue laborātes geluq; flumina constiterint accuto. O mater' uelox Musis. natis: hic tibi q̄d dedicatū o diua. Nunc ē. motū. Aequam: nondū. O sæpe. non semp. q̄d belicosus. Ille & nophastō heu, heu. cur me Bacchum in remotis. Non usitata: Odi Angustā. Iustum descende. Delecta. Heh. O nata. Cælosu pinas. Tyrrheni. qualē. Ne forte. quæ cura. Phæbus. Decima ode monocolos ē. Hoc metrum constat ex spondæo & tribus choriambis & pyrrhichio uel iambo: utiturq; eo ter: Tunc quæsieris nefas quem, mihi quem tibi. Nullam uare. O crudelis. Vndecia ode dicolos' distrophos Nam prior uersus constat amphimacro & monometro iambico: Secundus uero trimeter est & iābicus claudus. Iambicus autem uersus non solū iambicū, sed heroicū recipit pedem cum solutionibus suis locis scilicet īparibus & tribrachim cunctis: hoc tm̄ usus est in hac Non ebur neq; aureum mea te uidet in domo lacunar. Duodecima monocolos est. Metro continet': quod constat ionico miore: uocaturq; synaphia: & hoc metro tm̄ hic: Miserarē est neq; amori dare ludum. Tertiadecima dicolos est distrophos: nam prior uersus est heroicus: sequens habet pētimemerim: & hoc semel utitur. Diffugere niues: redeūt iam gramina cāpis. Arboribusq; comæ. Quartadecima ē dicolos distrophos: prior eni uersus trimeter ē. iābicus sequens dimeter: & hoc utit' ix. Ibis liburnis inter alta nauiū amice ppugnacula. Beatus ille parentis lupis. Quid meremonis quoq; rogo te: qū repostum: mala soluta.

Quintadecima dicolos est distrophos: prior enim uersus trimeter est iambicus integer. seq̄ns uero constat pentimemeri heroica & dimetro iābico & hoc semel utitur. pecti nihil mea sicut antea iuuet. Scobere uersiculos amore perculsū graui. Sextadecima dicolos est distrophos. Nam prior uersus heroicus est: secundus ex dimetro iābico & pētimemeri heroica. & hoc utitur semel. Horrida tempestas cælum contraxit & Imbres. Niuesq; deducūt iouem nunc mare nunc sylue. Septimadecima dicolos distrophos. Nā p̄or uersus heroicus est īteger: secundus dimeter iambicus: & bis eo utit'. Mollis inertia cur tanta diffūdis in imis obliuiōe sēsibus. Nox erat. Octauadecima dicolos est distrophos: Nam prior uersus est heroicus: secundus trimeter iābicus. & semel utit' hoc. Altera iā terit' bellis ciuilibus ætas Suis & ipsa roma uiribus ruit. Nonadecima monocolos est: quæ constat trimetro iambico ñ est: quod semel utit': Iā iam efficaci do manus scientiæ. Monocolos est: quotiens oda in uno metro sine alterius admixtione est. Dicolos q̄ duobus metris scripta est. Tricolos & tetracolos similiter. Nota autem finali' syllaba indifferenter uti & quod iābicus uersus dicitur: & si oēs spondei sint una tm̄ iābo existente. Sunt & alia plura. & i cētimetris rithmus per se sine metro esse potest. Metrū uero sine rithmo esse nō potest: quod liquidius ita definitur. Metrum est ratio cum modulatione. Rithmus cum modulatione sine ratione. Metrum dactylicū hexametrū: quod heroicū dicit'. quod eo maxīe heroū uirorūq; fortiū facta canerentur: cæteris omnibus pulchrius celsiusq; est: unde opusculis tam prolixis q̄ succinctis, tam uilibus quam nobilibus aptum esse consueuit. Constat autem dactylo spondæo

trocheo. spondæum locis oibus præter q ultimum suscipit. dactylum: præter ultimum trocheum tm̃ ultimo: quod m̃ habet in loco spõdæi. Nã. xxiiii. tẽpo℞ esse debet: quæ est libra plena ut clumina multa polos radianti lumine cõplent. Heroicus post homerũ dictus. Nam antea pythius uocabatur: eo q apollinis oracula hoc uersu sint edita huic familiariter adhæret metrum dactylicũ pentametrũ ita ut nũq̃ sine eo ponatur. Quod recipit spondæum loco primo & secũdo: dactylũ oibus Catalectõ in medio & in fine. ut letanturq; pius agmina facta choris. Constat aũt duplici pẽtimemeri prima dactylica. uel spondaica: secunda dactylica. hoc autem & superius metrum ubi coniuncta fuerint: elegiacum carmen uocatur q miserorũ congruat modulationi. Nã elegios miseros uocãt: priorq; uersus hexameter sequẽs pentameter: qui suũ semper debet finire sensum.

Metrum dactylicũ faleutiũ pentametrũ cõstat spõdæo. dactylo & tribus trocheis: ut Cantemus domino deoq; nostro cuius gloria cum honore pollet. Metrũ dactylicũ sapphicũ pentametrũ cõstat trocheo & spõdæo dactylo & duobus trocheis cui post tres uersus: additur semiheroicus uersus: sicut ægypto pereunte quõdã. Mortis & densa tenebris opta: Quã dei uni facta gens agebat: lux erat orbi. Metrũ dactylicũ tetrametrũ catalecticũ cõstat spondæo dactylo catalecto dactylo spondæo: ut scũs Ambrosius: Squalent arua soli puluere multo Pallet siccus ager terra fatiscat: helyæ meritis impia secla Donasti pluuias: nos quoq; dones. Metrũ iambicũ senariũ recipit iambũ oibus locis: Tribrachym oibus locis præter nouissimũ: Spondæũ dactylum & anapæstũ locis tantum imparibus: pyrrhichiũ tm̃ ultĩo. Senex fidelis prima credendi uia. Abrahã uere fue inis serus pr̃. Metrũ iambicũ tetrametrũ recipit iãbũ oibus locis. Spondæum tm̃ imparibus A solis ortus cardine ad usq; terræ limitẽ. & Ambrosius: splendor paternæ gloriæ: Deus creator oium. Iam surgit hora tertia. Aeterne rerũ conditor. Recipit aliquando hoc metrũ etiam tribrachym locis omnibus præter nouissimũ: dactylũ & anapæstũ imparibus tm̃. Geminæ gigas substantiæ alacris ut curat uiam. Metrũ iambicũ tetrametrũ colophon: quod anacreontiũ dr̃: anapæstũ duos iambos & semipedẽ recipit. Age iã precor mea℞ comes irremota rerũ. trepidã breuemq; uitã. domino deo dicemus. Metrũ trochaicũ tetrametrum recipit trocheũ locis oĩbus: spondæũ omnibus præter tertio. cumq; alternis uersiculis: ita ut prior. iiii. pedes. posterior tres & syllabã. Hymnum dicat turba fratrũ. hymnũ cantus personet. christo regi concinnentes. In quo aliquãdo tertio loco prioris uersiculi spondæum reperies. factor cæli terræ.

Carnes dictæ quia caræ sunt: siue a creando: crementũ enim sæmen est masculi: unde a græcis creas κρεασ uocatur: hæc caro huius carnis antiquitus. unde carnucula & carnicula: ide carnificor cõponit̃: cõe antiquitus: Carnifex dicitur q carnẽ faciat. Inde carnificiũ. i. macellum: unde antiqui carnifex laniator spiculator.

Carinos byzantinorum lingua nouember mensis dicitur.

Charon ditis: qui & orchus græce.

Charon portitor inferni: nã acherõ est fluuius.

Carolus nauicula in paludibus. Carolus rex frantiæ fuit.

Carpa cepulla.

Carpatia nauis a carpados insula dicta: sicut a rhodo rhodia.

Carpatium mare inter ægyptum & rhodũ a carpatho insula illic posita dictum.

Carpados insula una ex cicladibus a meridie posita: dicta propter celerem fructuum ubertatem.

Carpentum pomaticum: uehiculi genus.

Carpentarius: qui facit carpenta: speciale nomen est.

Carpere: consumare. cõcidere. dilaniare. diuellerẽ.

Carptim sparsim.

Carptare: sauciare. ferire.

Carpensus: insula hispaniæ.

Carpenus arbor: quæ dr̃ carmus.

Carpitus fundus: qui in campo est.

Carpobalsamum fructus siue sæmen balsami.

Carpophorus deus paganorum græce: latine dr̃ frugifer.

Carpogratiani hæretici a carpogrates: o dixit christum de utroq; sexu progenitum.

Charta latine: græce καρτησ chartes: unde est tractũ. Charta℞ usus i mẽphite ciuitate ægypti primũ inuentus ẽ: sicut ait lucanus. cõficitur bibula memphitis charta papyro. bibulã autem papy℞. dixit: q humorẽ bibat.

Charta dicitur: quod carptim papyri tegmen decerptum glutinatur: cuius genera multa sunt.

Chartes græce masculinum est.

Carthago punice noua urbs dicitur: quæ a Didone duce & cæteris a phœnicia uenientibus. i. a tyriis in africa dicitur prius constructa: hæc antea dicta est Elissa. post tyrus. de hic carthago: nũc a gotthis subuersa caretro dicitur.

Carthago ante urbem romam. lxx. & duos annos ab helissa condita inuenitur. hæc sexcentesimo septuagesimo septimo anno: q̃ condita fuerat: a scipione deleta est. Que autem nunc est ab urbe condita dc. xxvii. iussu senatus reparata est. xxii. demum anno q̃ fuerat euersa deductisq; ciuium romanorum familiis: qui eam incolerent. restituta est & repleta

magno ante pdigio praecedente. Nam cũ mẽ
sores ad limitandum carthaginensem agrum
missi stipites terminorũ indices fixos nocte a
lupis reuulsos corrososq; reppetissent: aliquã-
diu haesitatũ est. utrum romanae paci expedi-
ret carthaginem reformari.
Carthago. ginis. inde carthaginensis.
Carteros graece. latine durus: inde carterus latine
deriuatur.
Cartallus confinus uel canister.
Cartallus graece fiscella latine.
Chartillago ossis speciem habet: fortitudinem ñ
habet sicut discrim narium & auriculae.
Carteriae sunt in cacumie arboris per quas funes
trahuntur.
Carus amabilis dilectus. unde & caritas: nã grae-
ce dilectio dicitur.
Carrum a cardine rotarum quattuor uel q; currẽ-
do sonet uel quasi currus.
Casa ẽ agreste habitaculũ palis harũdinibus uir-
gultisq; cõtextũ: qbus possũt tueri a ui frigo-
ris ul' caloris. Virg. atq; hũiles habitare casas.
Casa: hospitiolum.
Cassare: euacuare. priuar'. castrare: unde cassatus &
cassabũdus instabilis dubitans titubans.
Casso a careo res sum situ in a fit casso as.
Cascania interpretat' uberatio.
Cascum: antiquũ. uetus. uacuũ.
Casdei hi sũt: qui & chaldaei nunc dicũt' a caseph
filio nachor.
Casses retia lepoꝝ uel telae araneaꝝ: a capiendo
dictae: cuius singularis hic cassis huius cassis fa
cere debet: sed pluraliter tm̃ declinatur.
Caseus dictus q; careat sero: uulgo formaticum.
Casia haerba odonfera similis costo: ũn fit casiũ
oleũ uel unguentum.
Casia flores olentes odoris genus quod decoqt'
in oleo: & fit unguentũ.
Casia nascitur in arabia uirga robusta corticis pur
purei: folius ut piperis. Est autem uirtute cyn-
namomi similis: sed potentia inferior: unde &
pro cynnamomi uice duplex eius pondus in
medicamento admiscetur.
Cassidilis pera pastoralis.
Cassis sidis foemininum ẽ & graecũ a cuius actõ
fit haec cassida.
Cassis & retis genus & galea dr' a capiendo ;uel
capite.
Cassis de laminis: galea uero de corio: nã galeros
corium dicitur.
Cassis a tuscis a ca ite dicitur.
Casin apud scythas nix dr'.
Casiopa: insula maris magni.
Casium medicamenti genus.
Casius mons iuxta pelusium & alius ꝑpinquus
antiochiae est: cuius uertice sol prospicit' quar-
ta adhuc uigilia.
Casleu nouember mensis: q; & nonus dicitur.
Casloim: qui postea philisthim nũc palaestini. idẽ
& allophili. i. alienigenae appellati sunt. horũ
ciuitas regia est asc lon.
Casma hiatus terrae: dũ rumpitur terra: unde cas-
mare uerbum.
Casnomia musca uenenosa.
Casnar senex casnari senes oscorum lingua.
Casperia ciuitas italiae campaniae.
Caspia regna in asia sunt: quibus aditus est ad in
diam inter duos montes crotan & proconen
sum: ubi angustum est mare.
Castalius fons boetiae sub monte parnaso musis
sacratus: qui pegaseus uel helicon alis dicitur.
Castanea a graeco dicitur. hanc graeci Tokeroda-
ꝑos castanon dicunt quia fructus gignit i mo
dum testiculorum.
Castra sunt: ubi milites steterint dicta quasi casta
uel q; ibi castretur libido. Castrum uero singu
lariter oppidum. inde castellum diminutiuũ.
Castrum inde castrẽsis dignitas honor castroꝝ.
Castellum castellanus: sicut oppidum oppida-
nus.
Castitas: corporis incorruptio: Continentia ue-
ro post corruptionem abrenunciatio. Alii ca-
stitatem in coniugiis spiritualibus: continen
tiam in uirginibus intelligunt. Illa antem est
uera castitas: quae nec mente polluitur.
Castrimargia: gulae concupiscentia.
Castus primum a castratione dictus: postea pla-
cuit ueteribus etiam eos sic nominari: qui per
petuam libidinis abstinentiam pollicebant'.
Castimonia: pudicicia.
Castimonium sanchmonium.
Castigare: corrigere. hinc castus dicitur correctos
habens mores.
Castifer: qui flagellum portat.
Castulo onis: urbs est hispaniae.
Castor animal est nimis mansuetum, masculinũ
dictum quia dum uenator eum sequitur: mor
su dentium se ipsum castrat: ut euadere possit
testiculis ante faciem uenatoris proiectis quo
rum gratia uenator eum persequebatur. Sunt
enim apti medicaminibus. hos fibros uel põ
ticos canes dicunt.
Castoreum medicamentum: quod fit de testicu
lis castorum.
Castor per aedem castoris.
Castor & pollux apud paganos dii sunt habiti:
quos etiam inter sydera finxerũt: quod signũ
dicit' gemini.
Casula: uestis cucullata: q̃si minor casa: eo q; totũ
hoiem tegat: inde cuculla quasi minor cella.
Cassus a careo es: magis ẽ nomẽ. sicut lassus q̃ p-
ticipiũ maxie cũ uanũ significat: inde casso as.

Cassum: inane uacuum.
Casus a cadendo dictus: per eos enim inflexa nomina uariantur. & cadũt tam sensu q̃ littera.
Casus est ruina cuiuscũq; rei. In nomine uero casus dicitur inflexio.
Casus est declinatio nominis uel aliarum casualium dictionum: quæ maxime fit in fine.
Casus lapsus ruina. fortuna. omne periculum.
Casus uel fortuna est causa per accidens. rarus' euenientiũ. in his rebus: quæ propter aliquid aliud fiunt. ut qui causa uidendi amicum' exiuit: lapide sua grauitate cadenti percussus est.
Casus est inoptinatus euentus ex confluentibus causis in his. quæ ob aliquid aliud geruntur sicut cum unus abscondit aurũ: alter effodiens terrã ob aliud idem inuenit. hoc igit' fortuitu credit' accidisse: sed non de nihilo: nam proprias habet causas q̃ p̃us posuit: & q̃ post effodit
Casus dicitur secundum: quosdam: q̃ sine causa eueniat.
Cata κατα iuxta: sed apud græcos significat ab con: in pluribus compositis ad.
Cata multorum cantatio.
Cata funis cũ plũbo: quo altitudo tentat'.
Catabathynon accolæ montem uocant prope castra alexandri interpretatur descensus.
Catabole proprie dicitur: cum quid de sublimi inferius iacitur: uel cum aliqua res exordium sumit. unde hi qui ædium fundamenta iaciũt cataboletæ. i. deorsum initia fundamentorũ iecisse dicuntur.
Catabulum clausura animalium: ubi desuper aliquid iacitur.
Catadysmus diluuiũ uel euersio.
Catadysmus græce hyems: pyrosin uero æstas.
Catachsis abusiua.
Catachresticos usurpatiue.
Catachresis usurpatio nominis alieni: ut parricidam dicimus: non q̃ patrẽ occidit: sed uel fratrem & piscinam quãuis pisces non' habeat.
Catachresis. i. abusio & usurpatio dicitur.
Cata enim ab. chresis usio nominatur.
Catacesis doctrina.
Cataforas. i. africa tertium clima cæli.
Catadupla locus ubi Nilus de monte cadens nimium fragoris facit.
Cataphrygis hæreticis nomen prouincia phrygia dedit: q̃a ibi steterunt auctores eo℞ montanus p̃sca & maximilla: qui aduentũ sci spũs non in apostolos sed in se uenisse asserunt.
Catagrapho græce scribo.
Catalecticus uersus est cui una syllaba deest in fine: ut nubibus atris. uel sic. Quisquis uolet pemnem. Acatalacticus cui nihil deest. hypcatalecticus qui abundat.
Catalepsia passio epilepticorum: sed in hoc differt quod non spumant cataleptici, sicut epileptici qui & per os & per nares spumas proiiciunt. Catalepticorum passio a tibiis uel pedibus, inchoat: q̃ñ gressũ mouent tibia℞ dolorẽ uel frigdorem siue grauedinem sentiunt: fit autem uel ex nimio sanguine uel ex cole℞ feruore: q̃ conclusi in stomacho non habentes naturalẽ exitum caput grauant: & sensu priuant.
Catalon. totum.
Cataantis: contrarius.
Catalogus suscriptio: conscriptio.
Catalogus: numerus ordo uel series.
Catamitus ganymedes: mollis fuit: inde catamiti dicuntur molles'.
Catamerinos quottidianus.
Cataplectatio. i. conuitiũ.
Catapulta sagitta spicata. uel epulum.
Cataplasma: medicamentum dictum: q̃ in ductio fit sola.
Cataplus: aduentus nauium.
Catapota genus calicis.
Catapodia dicta: quod modica potes' seu ingluttiatur.
Catapates est linea cum massa plumbea. qua maris altitudo tentatur.
Cataractæ cæli fenestræ uel tonitrua.
Cataroæ hæretici: qui propter mundiciã ita se nominauerunt: gloriantes. n. se de suis meritis: peccatorum ueniam negant: Idẽ sunt catari.
Cathartica græce purgatoria latine.
Catarrus fluor reumæ iugis ex naribus: qui dũ a faucibus uenerit: branchos dicitur: dum a thorace uel pulmone tussis.
Cataseeue: destructio.
Catasceua confirmatio propositæ rei. Anasceua reuincit: non fuisse aut non esse quod factum proponitur.
Catasta genus pœne similis equuleo.
Catastaginos est catarro internus uiscerum distillans uel percutiens: si in stomacho tussim cũ nausea prouocat: si in pulmone cum grauedine thoracis & tussicula uæhemẽti & sputis spumosis aliq̃bus cũ raucedie & si sanguinẽ expuerint ad phthysim ueniũt & tabidi moriunt'. Aliquotiẽs expuunt & excreant pinguẽ saniẽ.
Catastropha cõuersio stomachi. i. subuersio: q̃d' est diaria solutio uentris: ut quicquid ibi acceperit non coctum digerat.
Catameros per partem.
Catidon κατιδον græce latine uidi: unde' catus . i. igeniosus: & catus q̃a acute uidet i nocte.
Catax a coxa claudus.
Catetizare: docere. instruere. imbuere.
Catecuminus istructus, siue audiens pro eo q̃ adhuc doctrinã fidei audiat: nec dũ tñ baptismũ pcepit: Nã catecuminus græce auditor int'p̃tat'

Cathedra excelsa sedes iudicis præsidentis esse solet.
Cathcia lingua persarum hasta uel tælum.
Cathcia quam horatius chaiam dicit: est. n. gēus gallici teli: quod si ab artifice mittatur: rursus ad eum redit qui misit.
Categoria: ascriptio. accusatio. prædicatio.
Categoriæ græce: latine prædicamenta dicuntur quibus per uarias significationes: omnis sermo conclusus est.
Cathællæ catænulæ colli sunt inuicem se compræhendentes in modum cathænæ: unde & dicuntur.
Cathænia: collare muliebre.
Cathæna dicta: ꝙ capiendo teneat utraq; uestigia: ne progrediatur: uel ꝙ se capiendo pluribus nodis teneat: inde cathænula: & concathænare.
Catepænon κατ' ἐπαινον latine per laudem.
Caterua multitudo: inde cateruatim: multipliciter congregatim collectim: & cateruanus qui in cateruis populi subsistit: & cateruare id est aggregare colligere.
Catetus perpendicularis linea est recte descēdēs: uel quæ ab angulo ducitur.
Catalis collis: ubi nunc lacus funditus est.
Catillo as aui deglutire uel sonare ut catulus.
Catillo gulosus a catellis dictus.
Catinisci & cymbia poculorum genera sunt.
Catigera rector doctor.
Catine ciuitas siciliæ: quæ libidinosa fuit.
Catine proprium est inde catinensis.
Cataypoisis per quandam imaginationem ostensio: quod ad unūquēq; attinet.
Catinum uas fictile: lanx. i. salinum.
Catyppis oppidum orientis.
Catilare per alienas domos infrontare: gyrare. a catulis circumeuntibus.
Cathmia genus lapidis: unde cypriū æs efficitur
Cathmus filius agenoris: qui ab Asia ueniens in Europam Thebas condidit in boetiam frater europæ & fœnicis.
Catholicus: rectus.
Catholica græce uniuersalis uel generalis.
Cathomi: uirgæ ferreæ.
Cathorin september mensis lingua cappadocū.
Caticœnodon id est secūdū torū mons: cuius quidem usq; in orientem unum iugum uidetur. sed multa sūt nomina.
Catones duo dicuntur fuisse amatores uirtutis: maior censorinus auunculus minoris philosophorum: peritissimus. Minor nepos eius rigidus dictus est & uticensis: q utice se interfecit
Catoblepa bestia quædam: cuius aspectus uitam aufert.
Catricula: furtus. circūuento. fraus.

Catrophilon græce fastidium cibi.
Catus: marina belua.
Catus denominatiuū a cane. i. doctus. sapiens. acutus: inde cato dicitur.
Catuli abusiue dicuntur quorūlibet animalium filii: nam proprie canū sūt dicti. per diminutōnem a catus qđ a cane per denominationem assumitur.
Catellus uero a catulo & catulaster.
Catux: sublimis.
Caua: uacua inanis: inde cauare. i. uacuare. fodere.
Caucasus mons scythiæ ab india usq; taurū porrectus pro gentium & linguarum uarietate dictus: nam cum in oriente in excelsum consurgit: caucasus dicitur: qui & ipsorū lingua: pro niue candidus dicitur.
Caucolæ lyxæ serui militum.
Caucula: singulariter masculinum.
Caucasus mons. q inter colchos: q sūt super cimericum mare & inter albanos: q sunt ad mare caspiū primū attollit: cuius quidem usq; in orientem unū uidetur iugū: sed multa sūt nomina: & multi hoc ipsū tauri mōtem credi uolunt: q̄ reuera parthoatras mons armeniæ inter taurū & caucasū medius continuare taurū cū caucaso putatur: sed hoc non ita esse dicet nit fluuius euphrates: quia radice parthoatræ montis effusus tendens in meridiem ipsū ad sinistram taurū excludit ad dextram.
Cauculus petra: quæ in uesica fit.
Cauculosi hi sūt: quibus tumor in uesica & apostema est: sunt illi: qui cum uorinam faciunt: uelut furfures supnatant: uel qui stranguria siue dissima laborant.
Cauctus: uasis genus.
Cauda pars extrema: inde caudatus.
Caudæ: insula parua iuxta cretam a meridie.
Caudea iuncea: quod iuncea cauda emergat. dicitur scirpus.
Caudex arboris radix uel ramalia in radice iūcta ueteres enim codex nos caudex: sicut illi clodus nos claudus.
Caudicatus radicatus.
Caudicæ nauiculæ ex uno ligno cauato factæ. dictæ: ꝙ quatuor usq; ad decem hoies capiant.
Caudex: petra.
Caudinum oppidū est: unde caudinus. na. num.
Cauea theatrū spectaculi locus: pōt pro aliquorū animaliū clausura: quæ uulgo capia dicitur quasi cauea.
Cauernæ: cauæ partes.
Cauere præteritū caui. declinare. uitare: habetq; in se negationem: ut caue fiat pro ne fiat.
Cauillatur: mordet: deridet. conuiciose iocatur. argumentis tergiuersatur: caute perscrutatur.
Cauillatio: iocus urbanus.

Cauillum idem est quod cauillatio: iocus cū conuicio.
Caullo diminutiuum a caluo pro calullo.
Cauis: auis aiacia.
Caula cancellum ante iudicem uel ingressus.
Caules cancelli tribunales: ubi sunt aduocati.
Caulæ munimenta ouiū uel sepimenta ouilium ouile eni græcum est. οισ enim ouis est. aulæ græce receptacula sunt.
Caulis generaliter hærbarū uel oletum medius frutex: qui uulgo thyrsus dicitur quod a terra sursum conscendat: ex quo dicitur quoddam genus olerum specialiter.
Caulis quia thyrsus eius amplius cæteris oleribus coalescat.
Caulis dicitur generaliter quicquid ī oleribus nascitur auulsis primis foliis dictus q coalescat: masculinum est: nam. v. liquescit.
Cauli cauliculi. cauliculi uero sunt ramusculi.
Caulonia: regio assyriæ.
Caulus uel agrestes uentus corus dicitur.
Caulonus mons uel oppidum calabriæ.
Cauma. tis. καῦμα calor æstus. græcum est.
Cauum profundum cum ambitu.
Cauum dicitur uacuum natura. inde cauatū manu.
Cauno: negociator.
Caunus: caballus.
Caupo negociator tabernarius a capiendo nimium dictus: unde cupa cauponum taberna.
Caupillus lignum cauatū quasi cymba lembus. carabus breuis.
Caupo caupona: quod significat tam ipsam tabernam q mulierem cauponula facit: ut leo leæna: draco dracæna leno lena: strabo straba.
Caurus pro corus uetatus est.
Causa est animi impulsus ad aliquid agendū rō uero gerendorū ordo ex causa uenientium.
Causa dicta a casu: quo uenit: est eni origo & materia negocii: quæ dum preponitur causa est: dum discutitur iudicium: dū finitur iustitia.
Caulula diminutiuum.
Causa aut argumento aut probatione constat: argumento qñ nec testibus nec tabulis dat. probationem sed sola inuestigatione inuenit ueritatem: unde & dictū argumentū. i. argutū inuētū. probatio autem testibus & fide tabularum constat.
Causarū genera sūt qnq. hōestū. admirabile. humile anceps. obscurū.
Causæ genus honestū est cui statim sine oratiōe nostra fauet animus auditoris. Admirabile: a quo est alienatus animus eorū q auditur i sunt. Humile: quod negligitur ab auditore. Anceps in quo aut iudicatio est dubia: aut causa honestatis uel turpitudinis particeps: ut beniuolentiam pariat & offensam. Obscurū ī quo aut auditores tardi sunt: aut difficilioribus ad cognoscēdū negotiis causa cernit implicata: causarū status sūt duo: rationalis & legalis. De ratōnali oriunt coniectura: finis: qualitas: translatio. De fine iudicialis & negocial. De iudiciali absoluta & assumptiua. De assūptiua concessio: remotio criminis: relatio crimis cōpensatio. De concessione purgatio & depcatio.
Causa est propter quā unūquodq sit. causarum tria sūt genera. deliberatiuū demonstratiuum & iudiciale. Causa dicit a chaos: quod fuit principiū oīum rerum: ide causa dicit origo uniuscuiusq rei.
Causa sine ratione pōt esse: ratio uero non sine causa.
Causales & rationales: quas quidam sub una specie ponere uoluerunt: hoc differunt: quia præcedit cā: ratio sequitur.
Causales cōiunctiōes ,ppe sunt: quæ causā ātecedentem causatiue significāt. i. res uenientes ex causa antecedente.
Causarius: litis amator.
Causeus: reus.
Causari: calumniari. exigere. in cām ducere.
Causidicus: orator. defensor. patronus.
Causis καυσισ græce interpretatur incensio latine.
Chaus latine quod græce chaos dr: huius chai facit confusio caligo cuius ablrō usus & Ouidius in metomorpho. sic hereboq chaoq.
Causos incendiosos. græcum est.
Cauterium καυτήριον dictū quasi cautrium quod urat & prouida sit in eum seueritas cautio: ut dū uideruntur sit auaritia refrenetur. Quod interdū pro signo: interdū p cura adhibet: ut uis morbi ignis ardore siccetur: ide cauterio as. i. inuro dano.
Cautio a cauendo dicta breue uel charta recordationis.
Cautes saxa asp rata ui maris. dictæ a cauendo a nauigantibus scilicet quasi caute.
Cautus a cauere. sollicitus. præcauens.
Cæa insula in oceano omniū frugū fertilissima.
Cebetes quē uirgilius nimis diligens cū alexandro alexin uocauit.
Chebron ciuitas iudææ. ipsa est arbe a nūero ita uocata: q ibi tres patriarchæ sepulti sūt & quartus adam. Ipsa est mambre ab uno amico abrahæ sic dicta.
Chebron ciuitas interpretatur coniunctio uel cōiugiū κλείεσθω cliestho. i. clausus sit.
Cecidit preteritū decado uerbo: succubuit periit. ad terram elisus est.
Cecini preteritum de cano. prædixi. cantaui.
Cecrops regnauit in attica. hic urbem athenas in

hellape condidit ex suo nomine cecropiam uocauit. hanc etiam minerua dr̃ construxisse.
Cecropii uel cecropidæ athenienses græci a cecrope.
Cecumini .i. mali feruores. Nam cacos malum καυμα græce æstus.
Ceculum uinũ campaniæ uel uetus dictũ ꝙ cæcet & confũdat ingenium.
Cæcula serpens dicta: ꝙ parua sit nec habet oculos.
Cæcus dictus: quod caret uisu: qui utroq̃ oculo non uidet: inde cæco as .i. cæcum facio. actiuum est.
Cæcum intestinũ dictũ: ꝙ sit sine foramine.
Cecutientes: lyppientes. parum uidentes.
Cedar filius hismael fuit: interpretat᷑ tenebræ uł mæror. Hieronymus tamen sic scribit cedar interpretatur: cum mundus totus in maligno positus sit.
Cedar regio saracenoꝝ trans arabiam sita: q̃ mari ægyptio contigua est.
Cædes occisio a cædendo p æ scribenda.
Cædo dis. cæcidi cæsum .i. incido ferio uerbero.
Cedo dis cessi cessum. locũ do dimitto p e scribit᷑ cedo pro dic nihil ãplius habet p e solum.
Cedrus arbor alta: cuius lignum iocundi odoris est & diu durans: nec a tinea unq̃ exterminat᷑ huius ligni resina cedria dr̃: qua libri illiti nec tineas patiuntur: nec consenescunt.
Cedrinus de cedro.
Cedrus magni odoris & imputribilis uirtutes & signa exhibentes significat: qui dicere possũt: christi bonus odor summus deo.
Cedrus suo odore serpentes fugat.
Cedri significant excelsioris potẽtiæ uiros & in malo.
Cedrus in creta africa atq̃ in syria nascitur.
Cædula charta.
Cephalenia insula maris magni.
Cephi monstra quædam ethiopiæ.
Cephesus fluuius.
Chein χειν iudicatores uel fundere græce.
Cella dicta: ꝙ nos uel aliquid occulte celet .i. apotheca: inde deriuatur cellarium.
Cellarium dr̃: quod in eo colligat᷑ ministeria mẽsæ: & quæ necessario uictui supersunt.
Celare: occultare. denegare uel sculpere: designãdo incidere.
Cælatum insculptum a cælio: qđ est ferramenti genus: quod uulgo cælionem uocant.
Cælare p sculpere p æ: p abscondere per e tm̃.
Celeber: frequẽs. festiuus. uenerabilis. preclarus. a cælo: inde celebritas: ꝙ nõ ibi terrena: sed cælestia tm̃ agantur.
Celebrare etiam ide dr̃ .i. cælo dignum facere. & celebrabile .i. dignum celebrari.

Celeber & celebris dr̃ briot rimus.
Cælebs cælo aptus. coniugii exps: uel cælo beatus. hic & hæc cælebs bis. quasi cælestium uitã ducens: inde cælibalis.
Chelæ brachia scorpii: quæ faciũt libram.
Celena: locus campaniæ.
Celeptra myrteum genus frugis.
Cele græce genus uasis uimineum. uel uilis supellex.
Celeno una harpyiaꝝ: raptrix fuit.
Celer uelox.
Celeritas animorum & factorum uelocitas uelocitas autem pedum a cellere.
Celer uel celeris & hoc celere & secundũ utrunq̃ comparatur celerissimus pro celletimus.
Cellere: affligere uel macerare superstare. inde cõponitur excello pcello .i. ualde macerare.
Celes cithara: qua canitus.
Celes oues auca.
Celes celicole.
Celeuma clamor nautarum. siue carmẽ sup mortuos. uel super lacum.
Celeus rex eleusinæ ciuitatis pater triptolemi q rustici operis instrumenta monstrasse dicitur doctus a cerere.
Cælia insula est Aug.
Cæli significant animas sanctas quãdoq̃: aliquãdo libros utriusq̃ testamenti.
Celia potio est a calefaciendo dicta ex succo tritici partem confecta suscitat᷑ enim ignea illa uis germinis madefactæ frugis: ac deinde siccat᷑: & post in farinam redacta molli succo admiscetur: quo fermentata sapor austeritatis & calor ebrietatis adicitur.
Chely græce brachium dicitur. ide chelys lyra dicitur. utrũq̃ tamen græcũ est.
Celarchos immortalitas.
Cælibatus uirginitas castitas dictum ꝙ cælo dignus sit quis.
Chelydrus serpens: qui fumare uiam facit. dictus ꝙ terra & aqua moret᷑: quasi chersidros: χερσοσ enim terra. hydor aqua dicitur græce. semper directus ambulat: nam si torsent se: dum currit. statim crepat.
Cælicola dictus ꝙ cælum colat: est eni ãgelicus.
Celicola commune est.
Cælicolæ larum pluraliter: facit tamen per concisionem cælicolũ quod maxime fit in patronymicis & compositis ut graiugenũ caprigenũ omnigenũ triuum diuum: amplorũ æneadũ dardanidum ausonidum.
Cæli significant euangelistas uel sanctos a terra eleuatos ferentes dominum.
Chelidon χελιδων hirundo.
Calidonia hirundinina herba ẽ: cuius sucus oculis meden dicitur: Nam ulcera i oculis & aspi

tudines siue albugies extenuat hirundinina di cta siue q͂ aduentũ hirundinũ uidet erũpere: siue q͂ pullis hirũdinũ si oculi auferũt: mater eorũ hac eis hærba medet: quod sic experiri potes: si pulli eius de acu oculũ pũgas: uidebis enĩ illico matrẽ ipsis florem huius hærbæ oculis apponere pro luminis reparatione.

Chelidonia hærba ortulana odorifera.

Chelidonia gẽma ex hirundinũ colore uocata.

Chelidoniacus gladius dictus: q͂ sic in modum caude hirundinis.

Chelys iustitiæ iudicium.

Cælitus de cælo. aduerbium.

Cælius tuscorũ lingua september mensis.

Cælũ ferramenti genus: unde cælare id est sculpere dicitur.

Cælius mons in urbe roma.

Cælius excelsus.

Celonis genus nauis: quã græci celectam dicũt. id est uelocem.

Celox species nauis. fœmininum est.

Celonitis gemma oculus indice testudinis uarius & purpureus.

Celonium stagnum siciliæ retro abiicit proximãtes odore.

Celtiberi populi fũt: q deuouentes se suo regi ñ post eum uiuere uolunt.

Celtiberi dicti a gallis q prius celtici dicebãt: & ab ibero hispaniæ fluuio: ubi consederũt: quorũ ex nomine uocata est celtiberia regio.

Cælũ dictum: q tanq̃ cælatũ uas impressũ lumĩa habeat: Alias autẽ a celando superiora cælum græce uranos dicitur.

Cælestis & cælitus denominatiua a cælo & cælitus aduerbiũ.

Celsus a cælo dictus: q͂ sit sublimis.

Cemata pecuniæ.

Cema pondus retinet niũ scrupulorum.

Cæmentũ a cædendo dictũ: q͂ crasso lapide sur git minorũ lapidũ congregatio uel cæsuræ lapidum. uel mendaciũ cogitationum. uel molles petræ.

Cæmentarius: qui uictũ manibus quærit: q cæmentũ operatur.

Cæmentari i. ecclesia.

Cemenas syluas obscuras.

Cemme preces conubii.

Cæna dr̃ a cõione uescentium.

Cœnon κοιϱοϛ græce cõe dicunt: q͂a antiquitus semel in die. i. sero communiter comedebant.

Cæna αϖο τοῦ κοιϱοϛ græce noua.

Cænaculũ superior pars domus: dictum a communione uescentiũ. unde & cænobiũ congregatio multorũ.

Cenchrias: genorosus.

Cencus serpens semp rectũ iter faciens.

Cenes interpretatur inspectio.

Ceneto: æstimo. iudico.

Cænix χοίϱιξ nomen mẽsuræ κοίϱοσ quoties sextanus quater assumitur. græcũ est.

Cænon κοίϱοσ græce latine significat nouũ uel commune uel mixtũ.

Cæno ouũ. neutrum.

Cæno as aui. tus sum.

Cænobiũ monasteriũ plurimorũ dictũ q͂ cõiter uiuant. Cænon enĩ græce commune dicitur.

Cœnobitæ genus monachorũ: quos cõiter uiuẽtes possumus appellare.

Cœnum: sordidũ lutũ. uorago. profundũ. inde cœnosus.

Cœnolentus: renouatus.

Cenos κεϱοσ inanis & uacuus: inde cenodoxia iactantia seu uanagloria.

Cenodoxus. inanis. gloriæ cupidus.

Chenophali genus monstri: dicti q͂r canina capita habeant.

Cenosura minor ursa dicitur arctor carrũ.

Cœnosus: lutulentus. a cœno.

Cenothaphia simulacra: quæ græci uocant morphonica.

Cenothaphiũ inane sepulchrum.

Censere: iudicare. sententiam proferre.

Censores patrimoniorũ & morum iudices.

Censores apud ueteres romanos erant: erat enĩ dignitas iudicialis.

Censorinus quasi censura dignus.

Censorius qui sensum quærit uel ex censura pulcher.

Censi dicuntur: quorum patrimonia publice annotata sunt.

Censuales sunt officiales: qui censum per prouincias exigunt.

Census pecunia opes facultas.

Censũ apud romanos Tullius seruilius ordĩauit

Censura iudiciũ cũ seueritate uindicta.

Censura honor q̃dam a censendo. i. iudicãdo.

Centaurea a chirõe centauro reperta genus hærbæ: eadem ligusios & fel terræ uocatur.

Centauri dicti αϖο τοῦ κεντειν τυ αυϱαι: qui primi equis sedentes dum e flumine potarẽt hoc nomen habuerunt. dicitur etiã cõfictum ad exprimendam humanæ uitæ uelocitatem quia equus uelox sit.

Centauris species uocabulũ indidit id est homo equo mixtus. dicitur enim monstrũ fuisse: hi alii peletronii: alii laphitæ dicũt.

Centauri a latinis breuitate dicti: nã hippocẽtauri dicere debemus ἵππος equus κεντειν pungere αυϱαι: rota chalcaris. quia cum superius essent homines inferius erant equi.

Centaurus etiam species nauis cuiusdã dicitur.

Centum significat perfectum numerũ: unde do

minus: qui reliquerit domū uel filiū & cætera centuplū accipiet: uel quia tetragonus ē .x. decies .x. Centū dr latine græce ekaTos quod ē taculus. Centū zona ellicia ueneris quæ legitimas nuptias ligat.

Centones apud grammaticos dici solent: q carminibus Homeri seu Virgilii ad propria more centenario: ex multis hinc inde compositis in unum sarciuntur corpus ad facultatem uniuscuiusq; materiæ.

Cēto filtrum collectio illius: qui uilissima uectigalia colligit in foro.

Centesimas dicunt lucrū in parte usuram.

Centiceps centicipitis.

Cētimanus a manus cōpositum eius seruauit declinationē huius centimanus. Notatur igitur nullū aliud ꝓprium uel adiectiuū uel mobile quartæ declinationis esse.

Centrū kēſTpoſ stimulus græce id est radius ferreus.

Centrum græci dicunt in cuius medio cuncta uerguntur id est punctum.

Centrū mediū cæli uel circuli cuiuslibet rei aut cumulus absidos.

Cantipeda genus animalium a multitudine pedum dicta.

Centuria mensura terræ uel uineæ habens p singulas partes .xx. pedes.

Centuria ager .cc. iugerum. qui apud antiquos cētum ingenbus existebat post duplicata nomē retinuit.

Centurias dicimus partes exercitus in centenos milites diuisas unde & qui his præsunt centuriones dicuntur: ergo succenturiati sunt non q in prima sed in secunda centuria sūt quasi sub prima centuria.

Centurio qui centum militibus præest: qui præest cohortibus militū uel manipularius.

Centurus centaurus.

Centussis componitur ex centum & assibus masculinum est.

Cenum: acutū.

Cephalea colla uarie destinata.

Cephas hebraice: petrus græce: latine agnoscens syriace caput: quod in capite sit cōstitutus apostolorum.

Cephalalgea keφaλaλγia capitis passio.

Cephalen keφaλnſ enī græce dicunt caput.

Cephalagria inde .i. humor capitis: & cephalia id est uena capitalis.

Cæpa dicta q non aliud sit q caput: inde cæpariū & cæpula quasi diminutiuū. cæpe huius cæpe in plurali hæ cæpæ harū cæparū. antiquitus ēt hæc cæpa pæ inueniť in singulari & cæpicius & cæpiciū.

Cephus signū æthiopū res pater andromadæ p pter ipsam inter sydera locatus dr.

Cœpio quod nō est in usu facit cœpi primus. supinum cœptū. Cœpi pro incipiendo p œ scribitur. similiter cœptus. pro capiendo per e solam. Inceptus per e solam.

Cepostua latine dr ortus sancti ioānis.

Cæra materies fuit litteraꝝ illaꝝ: quæ paruuloꝝ nutrices fuerunt.

Ceraunus figulus græce: nam latine cæra a græco kepoσ ceros: quod est idem.

Cerasa poma dicta a ceraso urbe ponti: quam luculllus deleuit: unde & hoc genus pomi i italiā deuexit: & a cerase ciuitate cerasum appellauit.

Cerasus kepaσoσ arbor ipsa fœmininum: cerasū fructus eius neutrū. cerasus hærba.

Ceras Tokepaσ cornu græce.

Cerata Takepaτa cornua græce.

Cerastes serpens dictus: q in capite cornua habeat primæ declinationis.

Ceras. adis corripit penultimam. neutrum est ꝓprium loci.

Cerates mensura duoꝝ calcūloꝝ uel unius siliq & dimidiæ & sic scribitur quem semibolum dicunt.

Ceraunia urbs græciæ.

Ceraunia mōs maximus sub quo immensæ sūt petræ.

Ceraunia montes epiri uel loca: quibus ionium mare ab hadriatico separatur: ubi fulmina cadunt a crebris dicti fulminibus: græce enim kepaυpooσ diciť fulmen.

Ceraunens lapis flāmeus a calore dictus inueniť ubi fulmina cadunt.

Ceraunos nota: quæ in libris apponiť: quoties multi uersus ꝓprobāť: nec p singulos obelať.

Ceraunize uuæ dictæ: q rubeant.

Cerberus inferorū canis: tria capita habere dr ꝓpter tres ætates i. infantiā iuuentutē senectutē: dictus quasi kpeoboρoσ id est carnē uorans.

Cercophytecus simia est caudata .i. maimon.

Certior comparatiuus a certus.

Cerdoniaci hæretici dicti a cerdone: hi abnegant xp̄m natū passūq; sed simulasse passionem.

Cerdones sutores. cerdo donis.

Chære græce: latine aue dicitur.

Cere propriū ciuitatis: quæ Agellina dicitur.

Cereale papauer dictum: quia longū. hæc cibo ieiuniū quasi cerere continetur.

Cerealia arma instrumenta pistoria.

Cerealius pistor a cerere .i. frumēto: qd' aptat.

Cerebrum medulla capitis: diminutiuum eius cerebellum.

Cerebrosus in cerebro patiens.

Cerefolium genus hærbe.

Cerenum in interpretatum hæres.

Ceres .i. terra quasi creates a creandis frugibus di

ctam asserunt appellantes eã nominibus plurimis. dicunt enĩ eã opem ꝙ ope terra melior fiat dicũt pserpinã frugem uestã ꝙ uariis uestita sit rebus. Eandẽ ignem dicũt quia eundẽ habet uelut ex ethere. & ideo uirginem putãt. quia ignis iuiolabile sit elemẽtũ nihilq; ex eo nasci possit quia cũcta consumit.

Ceres dea a paganis dicit̃ ꝙ usum frugibus iuenisse dicitur: ideoq; accipitur pro frumento.

Cæreus a cæra dictus: ex qua fit: quasi cannella ẽ.

Cerite penultima breuiatur. neutrum.

Cerins proprium est loci: sed ceres tis penultima producta patrium.

Cerethei & pheretei pugnatores doctissimi.

Chæret gaudet græce.

Cerimoniæ apud latinos dicuntur sacra omnia q̃ apud græcos orgya dicuntur. dicta quasi canmonia eo ꝙ his quæ in sacris offerũtur: i quotidiano carent homines.

Cerimonium & cerimoniæ pluraliter dictæ. q̃ tios uitiis carere faciant.

Cerinta uilis hærbæ genus.

Ceritus insanus amens ira cereris percussus.

Chermel hebraice dicitur: qui & carmelus. Reqre ubi de carmelo superius diximus.

Cernere aspicere. considerare lõge.

Cerno creui: quod est a cresco aput antiquos.

Cernida cribellus pollinis.

Cernida cribellum ad pollinẽ.

Cernui: iocci sunt sine sola.

Cernuus acclius: humilis pronus. in capite ruẽs

Chæro gaudeo græce.

Cæroferarius a ferẽdo cæreum dictus acolythus græce.

Cerognothi κέρόγῃοθι: tempus nosce.

Ceroma unguentum athletarum. inde ceromatirus ex eo perunctus.

Cerostata candelabra uasa ecclesiæ a cornibus dicta græce.

Cerota: firma. reparata.

Chersydros masculinum genus serpentis.

Certa: clara. manifesta.

Certitudo: propalatio.

Certare: pugnare. quasi certum se dicens habere.

Certamen pugna agonalis.

Certarim studiose uel cum certamine.

Certamina lusus a frequentia eorum quos græci agonas dicunt.

Ceros κηρος græce masculinum est.

Cæra latine cherubin plenitudo scientiæ dei interpretatur uel sancta mens in excelsis dei.

Cherub in singulari generis masculini. in plurali cherubin & est generis neutri.

Cheruci lineæ in malo nauis.

Cheruces funes nauium.

Ceruisia genus potionis a cerere.

Cerui dicti ἀπὸ τῶν κεράτων apo ton cerató. id est cornibus.

Ceruus æger ramusculos oleæ dum mandit: sanatur. ceruus fugiens spineta, penetrat illæsus oculis caligantibus serpentẽ deuorat & in eo æstu & ueneni ardorẽ ad fontẽ uadit mersusq; in eo caligiem & quæq; superflua exuit. Ad hec cum amoris incẽdio detinetur priore subsequentis caput renes suos sustentante natando uel per deuia syluarũ ad externas regiones deuenit. Fideles cerui significant.

Ceruus significat sanctũ & christũ.

Cerui furcæ sustentacula.

Ceruix dicitur: quod per eam cerebrum ad medullam spinæ derigatur: quasi cerebri uia.

Ceruix in singulari collum in plurali superbiam significat.

Ceruical dicitur: ꝙ sub ceruice ponatur a ceruicis græco.

Ceruicatus superbus.

Cerugium nauigium.

Cherulas colles uel ualles.

Ceruli dicuntur quidam pisces in ægypto.

Cerula nigra uel alta maria a cæræ colore. Nam cerula est uiride cum nigro.

Cerulus dicitur ipse color.

Ceruleus uero: quod ex cerulo constat.

Ceruleus niger cum colore uiridi marinus color est fuscus. C rulus naturæ. ceruleus fingitur.

Ceruleus bestia marina.

Cerusa quædam materies apta ad pingendum q̃ ex plumbo stannoq; conficitur hoc modo. In uase enim aceto acerrimo imposito sarmenta aminea collocabis: super sarmenta tabulas plumbi uel stagni tenuissimas pones deinde uas diligẽtissime claude illiniq; ne quid spiraminis exeat. post autem dies. xxx. uas aperi & ex distillatione tabularum inatam cerusã inuenies: quam eiectam inde & aresactam teres: & iterum aceto admixto in pastillos diuides.

Cæsa incisa occisa a cædor ris destructa.

Cesa sic appellant hastas galli.

Cæsa est græcum pluraliter & comata articulũ id est paruam distinctionem significant.

Cessibundus: instabilis. uacillans.

Cæsaraugusta terra conẽsis hispaniæ oppidum.

Cæsarea una palæstina altera philippi: quam ipse philippus frater herodis in honore cæsaris condidit: & ex utriusq; nomine uocauit: quæ & paneas dicitur. Tertia etiã cappadociæ: quarta mauritaniæ oppidum: quam Iuba rex maurorum condidit.

Cæsariati: comati.

Cæsaries coma a cædendo dicta. uirorum est tñ.

Cæsar interpretatur possessio principalis.

Cæsarum nomen a Iulio cœpit: qui bello ciuili āmoto primus romanum singulariter obtinuit principatum: dictus autem a cæso matris utero: quo eductus est: uel ꝙ cum cæsarie natus sit: a quo sequentes romanorum imperatores dicti sunt: quia comati essent. Quicūq; enim exacto utero nascebantur cæsones uel cæsares dicebantur.

Cæsonia uxor cæsaris.

Chesionomaton: multitudo nominum coniunctorum: diuerso sono una re significātiū ut ī esaia. Ve genti peccatrici: populo graui iniquitate: semini neq̄.

Cesidium: creditum.

Cæsim p cædes. quō uicissim per uices.

Cæsius lentiginosus quasi cæsus facie.

Cæsia: lenticulosa.

Cespes: terra gramine.

Cespito as aui: cadere: offendere.

Cestos κεστος zona ueneris. Ceston betonica uel lacturia dicitur a quibusdam.

Cæstus corium quoddam: quo inuicem pugnātes se cædunt: unde dr̄ cæsti brachialia pancratiorum.

Cæstus lora: quibus mala plumbea ligabantur: unde pugiles ludebant.

Cæstus: picturaq; arma.

Cæsus percussus incisus maculatus a cædo cecidi

Cæsuræ fiunt in uersu: in quibus cæditur. i. diuiditur: ut poola & cōmata.

Cetarii piscatores dñt abusiue. uel qui salsamēta piscium id est liquamen undunt. tractum a cete.

Cetaria uinaria: in quibus cete & alii pisces sunt: uel officina in qua liquamen ex piscibus conficitur.

Cete marinæ belluæ græce dicta ob immanitatē corporis scilicet psi nr̄o hæc cete: sicut tempe gr̄o horum cete: latine uero cetus dr̄.

Cete ingentia in profundo athlantici sūt infinite magnitudinis: quæ si qñ supernatāt fluctibus insulas adnare putes & montes altissimos ad cælum uerticibus eminere: quibus uisis nautæ terrentur.

Cæteri: reliqui ex eodem numero.

Cæterum. nam. sed.

Cetens interpretatur abscissus. Aug.

Cethei quidam sapientes herbarumq; inuentores.

Cethim filius iauan: a quo cethei. i. cyprii.

Cetieum cypri apud quos & urbs citiū uocatur.

Cetra scutū quoddam loreum.

Cetus ille fuit: qui andromadā uolens īterficere a Perseo interfectus est.

Cetus genus belluæ marinæ græce cete dicitur. Cœtus uero id est multitudo per œ scribitur.

Cetura interpretatur thymiama.

Ceu sicut. quasi.

Ceueo es: turpiter agere.

Ceuens. crissans. clunem agitans.

Ch. ph. th. prius scribebant græci. post singulas eas fecerunt. χ. φ. θ.

Cyacea nouem bet mensis.

Ciemus prouocemus. concinnamus.

Cyanea gemma scythiæ.

Cyane dea sicula. Cianeæ locus in mari: ubi saxa uagari dicuntur: quæ simplegades dicūt.

Cyanos gens immysia.

Cyaticus rex optimi imperii.

Cyathus unciam retinet & tres scrupulos pondus. x. drachmas appendit: a quibusdam dicitur casatus.

Cyathi calices maiores & angustiores fialis.

Cybanans: quasi tunica ferrea.

Cibaria: commeatus alimenta.

Cibare. cibum dare.

Cibarius panis qui secuis datur non delicatus.

Cybelus mons phrygiæ troiæ.

Cybele ipsa est terra dicta græce a cibo. i. solido uel απο του κυβισμου id est oratione capitis: quæ in eius sacris fiebat.

Cibele dicta a cibelo primo sacerdote uel a cibelo oppido.

Cibus dicitur quia capitur bucca: unde cibo. bas cibarius a um.

Cybus græcum est. Est autem in geometria figura: quæ longitudine latitudine & altitudie cōtinetur f. tꝫ corpus solidum. hoc etiā dicitur tessera bis bini bis. latine cubus.

Cibotus κιβωτος græce nos arcam dicimus.

Cicadæ ex cuculorum nascuntur sputo quæ æstate rumpuntur.

Cicatrix obductio uulneris liuor dicta ꝙ obcæcet uulnus.

Cicendela scarabeorum species dicta ꝙ uolās cādet. i. lucet: unde dicitur cicendele quia similiter luceat ut cicendelia quæ uitreas lampadas uocamus.

Cicer græcum est genus leguminis.

Cicnus olor. i. cignus.

Cyclades insulæ sunt in ægæo mari dictæ ꝙ in ciclo. i. in orbe sunt positæ: sunt autem. liii. quorū metropolis est rhodie.

Cyclades dictæ quod licet spatiis longioribus a delo in orbem tamen circa delon sunt positæ Nā orbem ciclum græci dicunt quidam autē propter scopulos: qui circa easdem sunt: circūdantur autem a pelago mirtoo tenentes a septētrione: ubi est tenedos in meridie: ubi est. mare carpathiæ Milia. d. Ab oriente ubi est pma rhodus in occasū ubi est cithera. M. ce.

Cyclas dis genus uestis a rotunditate dicta sursū stricta deorsum ampla.

Cyclopes:qui unum in fronte habent oculũ. hi & agiopagitæ dicuntur:quos india gignit.

Cyclopea saxa:in quibus ciclopes habitauerunt i sicilia.

Cyclops pis penultimam producit Virgi.

Cyclus græce orbis dicit᷑ uel gycus κυκλοσ græce circulus latine.

Cyclus ideo dicitur:quod in orbe digestus est:& quasi in circulo dispositũ ordinẽ cõplectat᷑ annorũ sine uarietate & arte uñ factũ ẽ ut q̃q; materia simplici informitate facta ciclica uocaret᷑

Cyclicæ dicuntur artes a græcis:quia origo earũ sicut circuli lateat:& quia indissolubilis sũt materiæ:ut licet desint:qui eas capiant:ipsæ tamẽ non pereunt.

Cygnus quidam iuuenis:qui dicitur mutatus in olorem auẽ quo nomĩe ipse olor noiat᷑.

Ciconiæ aues dictæ a sono:quo crepitãt quasi ciconiæ:quẽ rostro faciunt.

Ciconia pelargos πελαργοσ dicitur. Antipelargosis uero græce latine retributio bonorũ interpretatur:uirtus itaq; retributionis in his attendat᷑ auibus pietatisq; clementia quæ depositos patris artus per longæuũ senectutis plumarũ tegmine alarũq;.nudatos remigio circũstantes soboles ꝓprijs pẽnis fouẽtrac,collato cibo pascũt.hæ etiam quasi tessera militare dicũt᷑:& circa orientẽ a cornicibus dirigi.

Ciconia ab hispanis lignũ longũ uocat᷑ quo in hortis hauriũt aq̃s.idẽ hortulãi telonẽ uocãt.

Ciculi sunt aues a uoce propria nominatæ.hi ueniendi tp̃s habẽt miluorũ scapulis suscepti ꝓp breues & ꝑuos uolatus ne p̄ lõga aeris spacia fatigati deficiãt ipsi cuculi uel tuci dicuntur.

Cicũ granũ mali punici aut umbilicus lupini.

Cicur placidus mãsuetus prudẽs.pluralit᷑ cicures

Cicurus: domesticus sus.

Cicurare:mansuete facere.

Cicunia:fulica.

Cicuta genus hærbæ dictæ q̄ in thyrso geniculato nodos habeat cæcos.i.occultos.ut canna: inde cicurius hærbis uenenatus.

Cicutiens lippiens.

Ciddaris:mitratiara.pileus sacerdotalis.cuphia.

Cidnus fluuius ciliciæ ex tauro monte means.

Cydonia mala ab oppido:quod est in creta dicta ex quo pomo cidonicum conficitur.fit quoq; ex eo uinũ:quo desideria languentiũ fallũtur.nam uinum repræsentat.

Cydon:numerus annorum.

Cydones:puerorũ amatores dicuntur.

Cieo es & cio cis ciui citum eiusdem significationis.Sed a cio cis quartæ declinationis producit penultimam citum.a cieo uero breuiatur.

Cieo es inde cibus cibo as citus citor & cito aduerbium componitur concitus:unde concito dicit᷑.cito as:inde componitur sollicito tas᷑ sollicitus excerito as incito as icitamentũ suscito concito recito:& quæ ab his fiũt.a cieo es fit cõcio excio & accerso is accio: & q̃ ab his fiunt.ciuis ẽt ciuicus ciuil᷑ciuitas cõpoit᷑cõciuis᷑

Cygneus:candidus.

Cygnus mensura retinens.viii.scropulos.

Cygnus auis genus:quæ & olor dicitur q̄ totus᷑ sit albus plumis a canẽdo dictus eo q̄ carmia modulatis uocibus fundat.

Cygnus poeta quidam fuit.

Chiliarchos χιλίαρχοσ tribunus qui mille uiros habet.

Cyllaris:equus pollucis.

Cyllenus mons archadiæ:inde cillenius mercurius a loco dictus.

Cillere mouere.

Cilix:pirata de cilicia.

Cilices quidã populi:quos uicit Pompeius.piratæ erant a tharsis filio iauam orti sunt dicti a cilicia regione:ubi posuit eos Pompeius.

Chilia χιλια græce mille dicuntur.

Chiliaste græce milliarii hæretici sũt q̄ dicũt mille ãnos epulaturos scõs cũ xp̄o corporaliter.

Cilia dicta q̄ celent.i.tegãt oculos uel a cillẽdo id est mouendo.

Coeliaci qui passionem uentris patiuntur græce enim χοιλια uenter dicitur:inde coeliasis.i. assidua uentris solutio.

Cilicia asiæ minoris prouincia iuxta taurũ montem a cilice quodam nomen traxit:quem iouem dicunt fuisse.plurima iacet campis recipiens ab occasu lyciam:a meridie mare scythicũ a tergo tauri iuga.

Cilices pro piratis & piratæ pro cilicibus ponuntur.

Cilicus ca cum de cilicia.

Cilicium dictum quasi caprarũ pilicium:uestimẽtum est.

Cylindrus in geometria figura quadrata hñs superius semicirculum in solido.

Cylindrus lapis uolubilis in modum columnæ quo area coæquatur.

Cilũ:unde argentarii uel sculptores operantur: a quo celata uasa dicimus qui uulgo ciho dr̄.

Cillones homines angusti capitis & longi.

Chiliones uero aspiratiõe breuioribus labijs homines uocantur.

Cylus cithara.

Cyma:cacos.malus.

Cymarsus græce princeps uillæ.

Cima capita olerum græce:uel quasi coma.

Cymbala acitabula:quæ percussa inuicem se tangunt faciuntq; sonum per y.

Cymba:nauicula.

Cymen quo corrupto uocabulo cimbios appel-

lamus.

Cymbia quæ & urceola poculorum genera: uasa dicta ad similitudinem cymbæ.

Cym nomen uici indeclinabile neutrum.

Cymæa græce quæ & cumana latine cognomēto Amalthea una de decem sibyllis: quæ .ix. libros attulit Tarquinio: quibus erant decreta romana.

Cymea ciuitas campaniquæ: æ & cumæ pluralit latine dicitur.

Cymedia gemma: quæ inuenitur in cerebro piscis eiusdem nominis.

Cimeras: uas frumentarium.

Chimæra nomen nauis: nunc alias mōstrum .i. bellua. ore leo. postremo draco. medio capella. capite uomens ignem q̄ bellorofontes interfecit: tiphonis & hectriæ filia fuit.

Chimæra mōs ciliciæ: qui locis quibusdam ut fertur leones & capras nutriens: quibusdam ardēs: quibusdā plenus erat serpētibus. hūc bellorofōtes habitabilē fecit: unū chimærā dr̄ occidisse.

Cymæria una ex sibyllis: quæ italiæ fuit.

Chimerinoro picos quinis circulus cæli: qui a latinis hyemalis dr̄ quia cū huc sol uenerit hyemem facit.

Cimex uermis de similitudine cuiusdam hærbæ dictus: cuius fetorem habet.

Cimækeimai græce iaceo. kimetios keimenos iacens positus. kimisis keimesis dormino: inde kimiterion .i. pausatorium uel dormitoriū.

Cimiterium ubi iacent & dormiunt mortui. unū dr̄ græce cimiteriū quasi cimisterio: uel quasi mortuæ carnis turio aut tutio.

Cimiliarcha .i. thesauri custos.

Cimi hærba: propter similitudinem cimicis dcā.

Cymia uasa modica.

Cynici hæretici dicti ab immundicia. contra humanam enim uerecundiam in propatulo cū uxoribus coibant ut canes.

Cyminum itali dicunt: galli uero cuminum uirtutem habet calidam.

Cyminum græce cuminum latine.

Cyminus mons & lacus est.

Cymothoe una nympharum.

Cinabrium puluis rubri coloris. quidam hoc dicunt esse minimum.

Cinnamomū dictum q̄ in modū cannæ sint rotundæ uirgæ eius tenuissimæ. hoc aroma cum frangitur in modum nebulæ seu pulueris uisibile spiramen mittit.

Cinnamomum breuis arbuscula est sed mirae uirtutis & odoris cuius fructus stacte dicitur quicquid ab eo tangitur illæsum ab omni putredine & uermibus seruatur.

Cinnama unguenta.

Cinnamo neutrum pro unguento.

Cinari ut quidam putant acitabula: quæ percussa in modulos concitantur.

Cynabat syrorum lingua Iulius mensis.

Cincinni capilli dependentes.

Cincinnosus: cui capilli crispi dependent.

Cinctura lata zona: minus lata semicinctiū: minima cingulus.

Cinctutus pro cinctus paratus.

Cinædi dicuntur molles & curati ministri matris deum.

Cinei orti sunt a iethro genero moysi.

Cinæus nomen gentis.

Cineres ossa reliquiæ animæ.

Cinereus dosinus uel dosninus equus

Cynereth mare galilææ uocatur.

Cinericæ oues cineris colorem habentes.

Cinga fluuius.

Cingere: circumire. circundare.

Cingulum quo serui publici cingebantur obliqua purpura.

Cigulum hominis generis neutri. Nam animalium genere fœminino dicimus hæc cingula cingulæ ut equi & asini.

Cynici quidam philosophi parcissimæ uitæ nam cynos canis dicitur qui parcissimū est animal.

Cinis ex incendio dicitur ex eo enim fit: hic cinis uel cineris.

Cynips pis proprium.

Cinyphei hirci maiores a flamine africæ: quod & cinyps dr̄: ubi plurimi sunt.

Cynocephali homines: qui canina capita habēt similes simiis uel genus simiarum.

Cynoglossa hærba: quā latini linguam caninam uocāt eo q̄ ad morsū cānū iuuet trita cū sale.

Cynodontes canum dentes.

Cynomia græce musca canina uenenosa: cynon enim græce canis dicitur.

Cynomolgus arabiæ auis dicta q̄ in fruticibus cinnami nidos ponat.

Cinoth lamentatio hieremiæ. latitudo interpretatur.

Cynthius auctor troiæ quidam fuit ul̄ apollo ul̄ mons apollinis.

Cynthius andromade pater.

Cynthia luna a cyntho monte deli.

Cinnus tortio oris.

Cinus & prinus latine ilex & lentiscus arbores.

Chios insula ubi bonum uinum nascitur quod chium uocatur: in qua fons est hebetes faciēs.

Cio cis, ciui citum. cieo es similiter quartæ declinationis & secundæ .i. uoco clamo accio aicio scis inde ascisco.

Cyone urbs peloponessi.

Chios uuas grandes magis q̄ multas hēt: nomē dictū quod multū uini fluit: χέω eni ē fūdo.

Cyparissus idē & cypressus & cupressus arbor di

cta ꝙ caput eius in rotunditaté surgat: imputribile lignum.

Cypressus uel cyparissus: puer fuit quidam quem siluanus amauit: a quo arbor ipsa est dicta.

Cyprus insula a ciuitate cypro: quæ in ea est nomen accepit. ipsa est paphon i carpathio mari uicina austro famosa quondam diuitiis & maxime ære: quod ibi p nus inuentum est.

Cyprus insula ab oriente mari syrio: quod missicũ sinum uocant: ab occidente pamphilico: a septentrione aulone cylico: a meridie syriæ & phœnicis pelago cingitur.

Cyprius a um de cypro: ubi nobiles uites affluentes sunt. Cypcus cypricus cyprius uero cypriacus facit.

Cyprus interpretatur mixtura.

Cyprium æs.

Cyptus est arbor aromatica: cuius semen simile coriandri album & sublucidũ: quod oleo coctum & expressum cypros uocatur unde regale unguentum paratur. a flore cypro uocatũ: cuius odorem proprie refert.

Cyprius sisipa: quod est tenue.

Ciprus lignum inornatum & magnum.

Chir græce manus dicitur. unde chiraga manum rigiditas.

Ciragrica manuum dolor.

Cyras interpretatur lacerator.

Cirrha & nisa duo capita parnasi montis. I cirrha apollo. in nysa liber colebatur.

Cyrrhatus puer qui cyrrhos. i. capillos adhuc ferebat.

Circa iuxta erga. circa ad inuisibilem materiã uel locum pertinet. erga ad animi effectum. circũ ad tempus. circiter ad numerum.

Circæ insula orientis.

Circæ filia solis: quæ dicta est mutasse socios ulyxis.

Circæus est mons: ubi circæ habitauit.

Cyrcesso castrum imminens eufrati.

Cirolliões dicti. ꝙ agrestes sint: quos scotopitas uocant bonosi hæresim sequẽtes: qui christũ filium dei adoptiuũ nõ propriũ esse dixerũt.

Circinus aput carpentarios dicitur ꝙ uergendo circulum faciat Circinus circulus: ferrum uel lignum duplex unde fiunt circuli.

Circiter plus minus. prope fere ad numerꝫ refert̃

Circius: qui thracius uentus dicitur: eo ꝙ choro sit iunctus. hunc hispani gallicũ dicunt.

Circulus dictus eo ꝙ circunductione currat: inde fit circlus per synæresin.

Circulus est figura plana quæ sub una linea continetur: ad quam ex uno puncto quod itra ipsam est omnes quæ rectæ dicunt̃ lineæ: æquæ sibi sunt.

Circulus armilla uel frænum.

Circumeo. circumiui. circuitum.

Circum præpositio: quæ præponitur & separat̃ ut circunfero circum montem περὶ significat: & aduerbium loci περὶ circum ex hoc circiter fit: qđ significat peri pro iuxta sed tẽpori solummodo adiungitur ut circiter kalendas.

Circa quoqꝫ peri significat: quando pro iuxta ponitur: uel circa forum templum circa. x. annos composita tantum postponitur: ut quo circa loco coniunctionis causalis: & circumcirca ꝙ est aduerbium ꝗs̃ Ti περὶ significat.

Circenses ludi dicti ꝙ in circuneũdo enses positi erant: nam ex una parte aqua: ex altera enses per medium uerba.

Circus rotunditas quælibet. Circus romanus a circuitu equorꝫ eo ꝙ ibi circa metas equi currunt. Aug. Circuitus significat rerum temporalium cupiditatem: quæ in septem dierꝫ spatio quasi rota uoluitur.

Circulator qui famam portat uel circuit.

Circuncelliones genus monachorꝫ uagantium dicti ꝙ circum cellas uagentur: Solent enĩ discurrere hac & illac sedes nusq̃ habentes.

Circuncelliones hæretici insano amore martyrii semetipsos interimentes: ut martyres uocẽtur.

Circunluo is. i. circumfluo.

Circuncisio in carne præputii abscisio: quod solũ iudæis fit concisio exterioris pellis uirgæ.

Circuncisio uulnus: cum aliquid circunducto ferro abscinditur.

Circunforanus: quia aduocationum causa circũ fora & cõuentus uagatur.

Circunluuio locus: quem aqua circunluit.

Circunpedes obsequia seruorum.

Circunquaqꝫ. i. ex omni parte undiqꝫ.

Circunscribere: damnare. bonis propriis priuare concludere. in preiudiciis mittere delere.

Circunscriptonæ: callidæ. subrepticiæ.

Circuntextus uestis species: quæ græce cyclas dicitur dictum: quod sit rotundum palium.

Circunuenire: decipere.

Cyrenæus interpretatur hæres.

Cyrenæa regina fuit Libyæ quæ ex suo nomine ciuitatem condidit: quam cyrenen nominauit.

Cirri non cæsi capilli: quos græci mallones uocant.

Cyrillus quidam poeta fuit a quo dictum est cyrillium metrum quod constat pentametro hypercatalecto: ut regna superna patris laudat chorus angelicus κύριος dominus adonai kyrieleison domine miserere

Cyrintiani hæretici a cyrinto quodam mille annos post resurrectionē in uoluptate carnis futuros prædicant: unde græce chiliastæ latine millliani dicuntur.

Cyriocoralli: ornamentum. corona.

Cyritat populum alloquitur.

Cyrne insula dicta a cyrno herculis filio idest corsica.

Chirocleus quidam liber paruus. dictus q̄ clausa manu possit teneri. Nā chir manus κλειω claudo dicit͛ græce. Prudentius hunc fecit.

Chiron græci dicūt genus auri cuiusdam qd͛ hebræi ophat uocant.

Chirodita græce latine manicata.

Chirogiis: fimbriis.

Chirographium manus inscriptio: id ē cautio iter creditorem & eū qui mutuat͛ ut depositū non possit negari.

Cyrogrillus erinatus spinosus maior eritio.

Chironomōtes pantomimi sunt: qui manibus gesticulant͛. nā chir manus. ioculatores sunt.

Chironomon gesticulator.

Chirotheca uanti idest manus theca.

Chiron quidam græcus fuit qui medicinā iumentorum inuenit. inde pingit͛ media parte hō & media equus: dicitūr chiron qa chirurgus fuit.

Chirorgium ferramentorum incisio sine medicamento.

Chiron centaurus achillis magister.

Cyrurgia manuū operatio latine.

Chitos græce latine chitus o in u chiri facit genitiuum: sic similia.

Cyrus rex persarum primus qui laxauit captiuitatem hebræorum.

Cyrus strango.

Cyrus arbor nucis cyrrus circinus id est reflexio capillorum.

Cyrsum genus uehiculi.

Cyrsum urbs mauritaniæ.

Cis nomen patris saul.

Cisalamel interpretat͛ peritus.

Cisalpina gallia q̄ infra alpes est. sicut transalpina que ultra alpes dicitur.

Cisseus rex thraciæ.

Cis præpositio unde citra: sed cis solet adiungi propriis nominibus fluminum uel montiū. reliquis citra magis. ut cis thenū uel alpes. ictra flumē. A citra uero citer citenor citimus.

Cis componitur & separatur: & magis localem uim habet. ut cisalpes cis rhenū: possumus tamen ea uti per translationem in tpe & in aliis ut os definitū tempus & cis legem naturæ: sicut ultra deriuat͛ ex hoc & citra.

Cismos græce latine diuisio. scissio. corruptella. uitium.

Cisos: hedera.

Cis rhenum de ista parte id est maguncia. intra rhenum.

Cista grandis corbis. inde cistula cistella.

Cistella a costis uel cannis: quibus texitur dicta capsella.

Cisterna locus aquam colligens.

Cita uelox dicit͛ a cieo uel cio: unde cito as: a moco moneo actiuum est.

Citharæ & psalterii repertor tubal fuisse peribet͛: a græcis autē appollo reptor credit͛: quæ pectori humano prius fuit similis: unde dr̄: nam pectus dorica lingua cithara uocat͛: paulatim āt plures extiterūt spēs eius. ut psalteria lyræ. barbiti: foenices & pectides: q̄ dnr̄ idicæ q̄ & feriunt͛ a duobus simul: & aliæ plures.

Citarim cursim.

Cithara inde & citharœdus citharista citharizo.

Citaxus similis taxo.

Cythera insula ueneris: una ex cycladibus.

Cytherea uenus a loco: quia ibi orta est.

Citherius interius: exterius. ulterius uel quasi prius.

Cythæron mons Boetiæ iuxta thebas: pars parnasi.

Cithii cyptii a cythio urbe interpretatur calcabothe.

Cytisus genus arboris a cytiso insula: ubi abundant.

Cytisus genus fructicis. hærba odorifera.

Cithusum frumentum.

Cithocacia hærba dicta q̄ cito uētrē purget quā uulgo ciconiam uocant.

Citorius mons paflagoniæ: buxiferax.

Citor hebraice famula uel fumus dici potest.

Citra huc ad nos: ultra uero a nobis ad aliam partem: citra te absq̧ te: citra ultra extra absq̧. Citra præpositio non componitur & eandē pœne significationem habet quam cis id est localem. nisi q̄ ꝓpriis nominibus fluminum uel montium cis solet præponi: ut cis rhenum: cis alpes. Reliquis uero magis citra: ut citra sanguinem: citra cruorem uel forum: a cis citra: inde citer citerior citimus: utriusq̧ tamen interpretatio apud græcos est aduerbium.

Citreus de citro ligno.

Citrus arbor odorifera.

Citria dicta q̄ eius pomum ac folia cedri odorē referant.

Citrosa uestis dicta: quæ concrispa ad similitudinem citri.

Citus cita tum a cio penultimā producit: a cieo compit: id est uelox.

Ciues uocati q̄ in unum coetum coeant societatis uinculo adunati ad custodiendam legē a cieo es.

Ciues romani dicti quia testamēto liberi effecti.

sub consulibus uel principibus in numero ciuium romanorum erant. Cæteris autẽ libertis ꝓhibebat̃ ne uel in urbe roma uel infra septimũ ab urbe miliarium commanerent.

Ciuitas est hominũ multitudo in quoddã uinculum redacta cõcordiæ.

Ciuitas est collecta hominũ multitudo ad iure uiuendũ. hic & hæc ciuis. nam in is non potest finiri neutrũ inde ciuicus ca cum ciuilis ciuitas

Ciuilitas mansio hominum.

Ciuiles panes. serui ecclesiæ. uel qui expensas recipiunt.

Chium bonum uinũ a loco dictum. nam chius nomen est insulæ.

Chius & encheladus gigantum nomina.

Cizati: fons amorem ueneris tollens.

Clades dicta q̃ cutrẽdo lædat uel q̃ clã data.

Clades: morbus. tabes. calamitas. periculum.

Clam: occulte. absconse.

Clandestinus na num aliquid occultũ uel latens inde clãdestinare occultare. quod quia clã dicitur non habet t corruptam.

Chlamys gẽus uestis militibus & palæstris apta.

Chlamys dis græcum est.

Clamare uocare. insonare.

Clamare significat ualida intentione preces effũdere.

Clamo simplicis oris est. conclamo cũ aliis: acclamo incuso. reclamo post aliquã uel iterũ. inclamo: & succlamo murmurantis est: proclamo laudandi uel deprecãdi exaltatio. declamo rhetorizandi. exclamo eleuo uocem.

Clamosus dicitur quasi clamosus a calamo qui sonat.

Clamor rationabilium: clangor uero irrationabilium & sine anima.

Clam aduerbium per se & præpositio est. iungit̃ ablatiuo & accusatiuo & grauatur. deriuat̃ ex hoc clandestinus. facit diminutiuũ clanculum apud græcos est aduerbium tantum.

Claudire: claudicare.

Clangere: personare.

Clangor sonitus tubæ uel planctus. proprie uox anseris est.

Clanius fluuius campaniæ qui præterfluit̃ acerras ciuitatem.

Clancare: clarere. florere.

Clarius. i. apollo. dictus a claro insula.

Clarius. i. discus uel mensa.

Claritas est splendoris: claritudo uero nobilitatis

Clarus dictus a cælo q̃ splendeat.

Classis dicta ἀπὸ τῶν κάλων. i. a lignis: quod portat ligna: unde calones. i. nauiculæ: quæ ligna militibus portant.

Classes dictæ propter diuisionem exercitus: qui postea manipuli dicti sunt. Seruius. Classem ꝓ una naue ponit Virg.

Classes equites: inde classica. i. tubæ quas equites portant. inde etiam classendix dicit̃ conca: quã ferunt equites.

Classes nauiũ multitudo. nauigia.

Classis dr̃ ἀπὸ τοῦ καλοῦ plura significans & nauiũ multitudinem & hoium collectionem deriuatur inde classicus ca cum. sonitus est tubarum: inde classica nominant̃: quia classes ordines equitũ ut dicta est uocitur: quia maxime utuntur tubis.

Classica sonus tubæ.

Classica cornua: quæ conuocandi causa facta erãt a clamando dicta.

Clam ligna uolubilia in caueis ualidissimi fustes quibus ostia obseruantur ualli.

Claua qualis herculis fuit: dicta q̃ sit clauis ferreis ligata. hæc & cateia dr̃. est. n. genus gallici teli

Clauati socii dicti: q̃ sola caligis minutis clauis uinciatur.

Claudo uel cludo clausi uel clusi. inuenitur etiam claudeo: sed & claudo pro claudico.

Claudia gens est a claudo quodam antiquo uiro dicta.

Claudicaria: nauis sonora.

Claudere: claudicare.

Claudus dictus quasi clausus in eundo uel quasi clauus.

Claudicat claudus incedit uel sonat.

Clauis dicta q̃ claudat & aperiat.

Claui militum calciamenta militum.

Clauus uel fixorium: quo aliquid firmat̃: uel gubernaculum nauis uel temo uel remus.

Claui sunt: quibus ligno aliquid adhæret. dicti quasi chalybæi. ferrei.

Clauus gubernaculum nauis manica temonis. remus aut caput remi. Interdum autem acutus fit ex ferro.

Clauus uestis purpurata.

Clausula est in oratione breuis sententia sicut in epodo.

Calendix cõcha qua signũ tegit̃. fœmininũ est.

Clazomenii ciuitas asiæ pluraliter declinatur.

Clemens pius: sanctus: nobilis misericors: dictus ab eo: q̃ cluat id est ꝓtegat sicut patronus clientem.

Clemens cluentem mentem habens.

Cleophas frater ioseph spõsi uirgis mariæ pater simeõis: q̃ simeõ iacobo episcopo successit.

Cleophe maria mater ioannis & iacobi uxor alphei.

Cleopatra regina & soror ptolemæi rẽgis ægypti.

Cleo cles cleui cletum.

Clepo clericorum faldestorum.

Cleothedrum: in quo pluuiæ sternuntur sessoris.

Cleos κλέος graece gloria latine: inclytus id ē gloriosus.
Clepere: clā rapere. furari. subripere. celare.
Cleptes κλεπτης fur graece uel gippus a clependo uel κλεπτω.
Clepsydra uel cleyndria uas quod de fundo clā aquā emittit: dicit' aūt a clepere.: quod est furari: & hydor id est aqua.
Cleros graece dicit' sors.
Cleronomia graece haereditas.
Cleronomus haeres.
Clericus dictus q de sorte dñi est: uel qa dominus sors & pars clericorū est.
Clei libri noui & ueteris testamenti.
Cleribus peccatis.
Clibanus fornax furnus a cliuo dictus. q in erectione sit collectus. Cliuus eni ascensus dicit' flexuosus.
Clibanus ardens intrinsecus: conscientia impietatis significat.
Clibanicius panis in testa coctus.
Clibanari quasi tunica ferrea.
Clibola inclinata.
Cliba aspera d ffıcilia.
Clide urtica.
Cliens a colēdo patronum dictus id est amicus domesticus.
Clientes discipuli quasi colentes magistrū. q' prius colientes dicebant'.
Clientela: officium domesticum.
Clima mensura pedum sexaginta:
Climax gradatio. cū a quo sensus superior terminat': inferior incipit: ut est illud ex innocentia nascit' dignitas. ex dignitate honor ex honore imperium. hanc figuram nōnulli cathaenā uocant: quod schema est.
Clima assensio.
Climata ptes sunt celi. q̄ quattuor. i. oriētalis occidētalis septērrionalis australis. Alias uero septem dicūt' qa septē lineae ab oriēte in occidētem: sub quibus & moreshominū dispares & animalia specialiter diuersa nascitur: quarum prima est merois. secunda sienes. tertia catacoras id ē africa: q̄rta rhodus. quīta helespontus sexta mesopontus: septima brustenus.
Climata sunt in mēsuris agrorū quae undiq; hñt pedes. lx. sic.
Climateria natura rei icerta perfugia auxilia macula.
Climpia species colorum.
Clinus inclinatus: componitur aclinis.
Clinici sunt qui de lecto non descedunt' quia clinus dicitur lectus.
Cline κλίνη grece dicitur lectus.
Clinicus paraliticus.
Clingo excludo.
Cinxit: decurtauit.
Clio una de nouem musis historias canit: interpratur fama uel luna.
Clipsea ciuitas africae.
Clipeare: contegere. a clypeo.
Clipeola: anulus uel rotula.
Clypeus dictus ab eo: quod clepat id est celet corpus: periculiq; subducat. Clypeus peditum, scutum equitum est. Clypeum uero neutro genere ornamentū uel pictura dicit'.
Clysterizare per foramen manum aliquid immittere.
Clisciscere: disiungere.
Clitellae: sarcinae sellae. somae.
Clyton graece gloriosum.
Clitūnus lacus in umbria fluuius in meuania.
Clitunnus fluuius spoletinus de quo si stati ut conceperit bos biberit albū parit.
Cliuosus inclinatus inaequalis.
Cliuus monticulus siue ascēsus flexuosus.
Cloacae dictae q per eas colunt' aquae. has dicūt primū romae tarquiniū priscum ideo fecisse ut quotiens pluuiarū inundatio existeret: per eas aquae extra ciuitatē emitterent: ne strages aedificia fundamenta subuertet.
Cloantus princeps troianus. unde genus cluentius romanus duxit: ut uirgilius dixit.
Clode: clam. occulte:
Clodus pro claudus: uacillans pedibus.
Clodit fabricat. excutit.
Cloes folles uel pluma.
Cloma graece nos tantulum possumus dicere uel picem.
Cloto una ex tribus parcis conuocatio interpratatur.
Cloto colum baiulat: lachesis trahit: antropos occat.
Clunacia dea paganorū a clunibus dicta.
Cluere: pollere. excellere. uigere. protegere: unde dictus demens dementia.
Clunabulum dictum q liget' ad clunem id est pugio. est eni paruus gladius lateri adherens uel spata.
Clunior nobilior.
Clunes dictae q sint iuxta collum: quod ē lōgio.
Clunis masculini & foemini generis inuenitur.
Clura uel clurium simia dicitur: alias scythiae oppidum.
Clusinae urbs italiae: quae nū est tusciae.
Coaceruare. congregare. coaugumentare. compaginare.
Coagulum a colando uel colligendo dictum.
Coagulatus constrictus.
Coactus tatum constrictus in unum collectus a cogo gis.

Coactor:agitator aselli.
Choa insula una de cycladibus.
Choa uina uel unguenta:disyllabũ ẽ a loco, dcã.
Coalescere:simul crescere.
Coacematio concameratio.i.coniunctio arcuũ.
Coarguere:coercere.coartare.constringere.condensare.
Coaspis fluuius persidis nimiũ dulcis:inde coaspitis gemma uiridis fulgoris aurea.
Choare:inclinare se.uel insidiari.
Choatre populi sunt.
Chobar fluuius in babylonia interpretatur onus uel grauitas.
Chobor interpretatur exuberãs siue primitiuus.
Concaua buccina.
Cocem urbs in asia.
Coccineum sanguineum a cocco deriuatur.
Cocho anlatio.
Cocistrio tabernarius est græcum.
Cocitus:inferni palus:uel fluuius.uel omnia flumina ignea.
Cocytus dictus græce ἀπὸ τοῦ κωκυτοῦ id ẽ a luctu & gemitu:& significat quicquid hoĩes in luctũ lachrymasq; compellit.
Cocitos fuit dea atheniensiũ:quam solæ fœminæ colebant quæ psalterium exercebant.
Coctra infernalia.
Cocleatus lapis cocleis lapillisq; compositus & harena.
Coclear:mensura dimidia pars drachmæ.
Coclear in singulari neutrũ.in plurali masculinũ & neutrum.
Coclearium pondus retinet.i.scopulum & .v.
Coclearium quod pendet.græcum est.
Cocleæ.i.conchæ marinæ.
Cocleæ altæ turres & rotunde dictæ quasi cycleæ ꝙ per circulum conscendantur.
Coclea per circuitũ ascensus græcum est.
Coctum dictum quasi coactum ab igne uel ab aqua dum aptũ fit:a coco coxi deriuatur.
Cocula uasa omnia coquendi causa parata.
Coquus unde coquina deriuatur & culina.i.coquendi artifex.
Coccus græce rubeus uel uermiculus dicit̃ quãquã ipsius & purpuræ una sit materia coloris tñ diuersitas magna est.purpura eni nigra magis ex prio humoris cõchiliorũ.i.ostreorũ colore tigit̃.Coccus uero magis rubeus ex scđo
Codex librorum multorũ est.liber unius uoluminis.dictus a caudicibus arborũ:quod ex se multitudinem librorum quasi ramorũ contieat:unde uites codices appellantur.
Codex ĩs.diminutiuũ coduculus & codicillus.
Codex radix arborum uel ramalia in radice iuncta:ueteres enim codex nos caudex dicimus: sicut illi clodus nos claudus.

Codex lapis codices libri.cõmentarii historiæ.
Codicillus paruus codex uel scriptura nulla indigens solennitate:sed solũmodo testatoris uoluntatẽ significans.loco testamenti habetur.
Codia papauer.
Codrus quidam pastor uel poeta uanus de quo iuuenalis prima satyra. uexatus totiens rauci theseide codri.
Cohelet hebraice græce ecclesiastes:latine cõcionator dicitur.
Cœnomia non canina musca sed omnimoda p oe scribitur non p.y.
Cœnodos una ex linguis græcorũ mixta uel cõmunis qua oẽs utuntur.
Cenodoxus uanæ gloriæ cupidus qui famã captat.
Coeo is neutrum est:nam pro conuenio accipit̃ inuenitur ĩn actiuũ & passiuũ pro colligere.
Cœpi cœpisti defectiuũ tãtum præterita habet: & scribitur p oe:& significat captionem.unde cœptus ta tum.i.inchoatus.
Cohæres coniunctus unius hæreditatis.
Cœssentis.i.socii.
Coætaneus:unius ætatis.
Cœtus conuentus multitudo hominum.uel circulus.
Cœus & encheladus gigantes terre filii.
Cophilos græce follis.
Cophinos græce corbis.
Cophinus uas ex uirgultis aptum aliquid mundare.dictus quasi cauus.
Cogere:compellere.
Cogiarium:donatio imperatoris.
Cogitare a cogo gis:unde cogitatio dicta ꝙ frequenter cogat animum reminisci.
Coguabo ignarium:unde ignis excutitur.
Cognati dicti:quia sunt propinquitatis cognatione coniuncti nec sũt agnati:sed post agnatos habẽt:quia p fœmineũ sexum ueniunt.
Cognitio incognitorum prius notificatio.
Cognitor præsens præsenti datur ad litẽ soluẽdã ꝓcurator uero etiam absens ad omnes res.
Cognitus:notus.
Cognidium genus potionis ad bibendum.
Cognomen dicitur:quod nomini cognationis causam adiciat.uel cum nomine.
Cohibere:retinere.refrænare.uetare.
Cohibilis:conducibilis.
Cohibilius constabilius.
Coitus genus arboris.
Coinquino nas stercorare simul peccare.
Coire:concumbere.uel in unum colligere.
Coitus:concubitus.
Coitio natura genitura.
Cois uestis:quæ fit in insula coo perlucida.
Coinon κοινὸν uel κοινὸς id est cõmune uel

mixtum:in quo poeta & subintroductæ per sonæ loquũtur ut in iob & in æneide.
Colon fit:cum iam sentẽtia sensum præstat sed adhuc de sẽtẽtiæ plẽitudĩe aliqd supest & me diá distinctionẽ uocamus:qa punctũ ad me diá literá ponimus hoc apud oratores:apud poetas uero ubi post duos pedes & dimidiũ de parte oratiõis nihil superest:colon est.
Colon græcũ generis neutri singulariter & plu raliter.
Colon in uersu est:cum diuiditur uersus in partẽ orationis.
Colon est prolongata sententia.
Colon iterp̃tat̃ membrum. Cola dicunt̃ p quæ mustũ fluit:a colando dicta. hoc colum
Cola genus pigmenti:quod græci acida dicunt Cola ceruisia.
Colax κολαξ id est adulator. assentator:
Colaphizare κολαφιζω colum cædere.
Colaphus alapa pugnus.
Callanum castrum est. unde dicitur collina porta romana.
Collatio controuersia symbolũ.
Callanus gẽus lapidis pigmẽtorũ usibus aptus
Colare:liquare. purũ facere. curare.
Colatorũ. liquatorum.
Colacteus ex uno lacte nutritus.
Colatum uinũ purum uel uas proprium in quo deportatur.
Colax quidam pasitus adulator:a quo fabula di cta est.
Colchi gens orientalis iuxta caucasum mõtem. sæui sunt.
Colchos insula unde fuit medea:unde dicit̃ col chica.
Cole fel græce.
Colene ergo fellis morio.
Collecta dicit̃ eo q̃ colligatur populus ĩ unũ ut ostendat christũ in euangelium uẽturũ ppe.
Collectio uel ratiocinatio dicit̃:quando ex eo qd̃ scriptũ est:aliud non scriptum inuenitur.
Collectiuum est cum in unum colliguntur ea q̃ sunt argumentata.
Colega a colligo dicitur generis masculini:offi cium uirorum est.
Collega a colligatione societatis dicitur.
Collegarius:unus ex ipsis sociis.
Collegiati dicũtur q̃ eorum collegio custodiisq̧ deputentur:qui facinus aliquod cõmiserunt. Est enĩ sordidissimum genus hominũ patre incerto progeniti.
Collegium societas collegarum in uno honore positorum.
Collectiria argumenta.
Collegiatus carpentarius.
Cholera fellis effusio. nam græci χολιν bilẽ
& fel dicunt.
Colles significant sanctos uel minoris meriti & in malo.
Colles sunt præssiora iuga montium:q̃si colla.
Colere:honorabili recordatione uel p̃sentia fre quentare.
Colyrida subcinericius panis modicus & trian gulus.
Colyridæ panes quadrati de simila cum oleo in sartagine frixi.
Collibeo collibes collibui:& collibesco. compla ceo.
Collibia sunt apud hebræos:quæ nos uocamus tragemata uel uilia munuscula:ut cicer frixum uua passa poma diuersi generis.
Collibiste uero dicuntur:qui ea uendunt.
Collibus ubi mundantur uestimenta uel aquæ influens locus.
Colici sunt qui dolorẽ in parte dextra sup pecti nem & uentrẽ constrictũ habẽt. uẽtositatẽ pa tiũt̃:sanguinẽ mixtũ cũ stercore egerunt: his dolor ascẽdit ab ũbilicio usq̧ ad splenẽ totum iliũ dextrũ tenens. Descendit quoq̧ plerunq̧ ad unguinem sinistrũ perueniẽs usq̧ ad anũ. ab ilibus usq̧ ad renes infestis doloribus cin guntur:qui hoc morbo laborant ĩ sentiuntq̧ intestini ipsius id est coli grossitudinem.
Colica passio a colon id est itestino dicit̃.
Coli. dolores uentris uel uiscerum.
Colibrum pœne genus uel pecuniæ.
Colyphia dicuntur panes azimi & genus carniũ id est carnes assæ & semicoctæ qui est uictus athletarum.
Collisio est quotiens nouissimæ syllabæ finis in alterius principio est.
Collisiones sunt cum aspere consonantes in cõ structione sibi occurrũt sicsi iuret auriga p lo ra per flagella per fræna.
Collisuria. boues facientes opus.
Collis collinus:sicut follis follinus.
Colina coquina a coquẽdo dicta.
Collina turris est rome in colle sita.
Collyria sonant q̃ uitia occulorum tergant hoc collyrium medicamentum.
Colyria:pustulla curruum.
Colurus arboris genus.
Coluruus uero ex arbore coryli factus.
Coliciani hæretici a quodam colito dicti. qui di cunt deum non facere mala contra illud qd̃ scriptum est. Ego deus creans mala.
Colobium genus uestis dictum: quia longum est & sine manicis:hoc antiqui utebantur:sed quia nuditas brachiorum culpabatur:usus co lobiorum in dalmaticas est mutarus.
Coloni sunt cultores aduenæ dicti a cultura agri Sunt enĩ aliunde uenientes: atq̧ alienũ agrũ

locatum colentes ac debentes conditionem genitali solo propter agri culturá sub dominio possessoris. p eo q discolatus est fundus.

Colonia est quæ defectu idigenarum nouis cultoribus adimpletur. dicta q sit agriculturæ dedita.

Colophotium trimetrú a colephonio inuentore dictú cóstat ex spondeo & dactylo siue trocheo: ut hic Sic te diua potens.

Colocasia genus hærbæ species medicinæ.

Colophóia resina dicta est ex tyrrhena colophonia unde affertur.

Colophó quæ post ephesus dicta ē ubi fuit oraculum apollinis.

Colophium quod græci cronochiú dicunt.

Coloyron græci dicunt curtum.

Colo pro diligo. habito. & aro accipitur.

Colomelli dentes pro longitudine & rotúditate dicti. i. canini inter præcisores & molares.

Colona dicta q infusa coloret unum hærba est.

Colocynta & coloquintida cucurbita agrestis & uæheméter amará: q similiter ut cucurbita per terrá flagella tendit dicta autem coloquitida: q sit fructu rotundo atq; folis ut cucumeris usualis.

Colores dicti q calore solis uel ignis perficiunt siue quia in initio colabantur: ut subtiles essét. Colores aut nascuntur aut fiunt. nascuntur ut synopis rubrica paritonium. melinum. frecia: auripigmentú. cæteri finguntur.

Colores rhetorici sút qlitates uel species dicédi.

Colos color non uerus sed fictus.

Colossus uocatur statua marmorea & alta.

Colustrum lac nouum.

Columitas salus.

Columis a columna dicitur: quod firmus sit & rectus & saluus.

Columis corpore. Incolumis animo dicitur.

Colpus dicitur sinus græce.

Coltax claudicans a coxa.

Coluber colubri dicitur q colat umbras uel qd sit lubricosus: ceruum fuguileonem iterficit.

Coluber colubri cuius fœmininum colubra facit

Colum colatoriú a colando mustú.

Colus instrumentú unde fœmine nent. generis femenini secunde uel quarte declinationis.

Columfastigium templi rotundú.

Colos color.

Colum. i. longio quoddá intestinorum.

Collum significat ceruicé singulariter: colla pluraliter superbiam.

Collum dicitur q sit rotundú & rigidum caput sustentans ut columna.

Collum inde dicitur collarium. componit cola phus: inde colaphizo componit de collo in columis. inde dicit columna.

Collumna sustérans summitatum dicta a columine: nam columen est culmen summa fastigia.

Columbaria in summis lateribus natiuú loca cócaua sunt: per quæ temi immittuntur dicta q sint similia latibulis columbaræ. i. nidis.

Columbar genus uinculi neutrum est.

Collus: colli ornamentú uel pro collum.

Columbæ dictæ: q colla earum ad singulas conuersiones colores mutant: unde columbinus na. num. i. simplex.

Columba septem uirtutes habere notatur: caret felle: nullum lædit: aliéos pullos nutrit gemitum pro cantu emittit: iuxta fluenta moratur: granum eligit quod comedat: in foraminibus petræ nidificat: q oía in significatione conueniunt fideli animæ. significat etiam spiritum sanctum.

Columbinus lapis a colore auis dictus.

Colurnus de corylo: sicut quernus de quercu.

Coluri imperfecti circuli interpretantur. Sunt aút duo diuidétes cælum: unus per mediú cancre & capricorniú alter p medium arieté & librá. nec perueniunt nisi ad australem circulum: unde imperfecti dicuntur.

Colluuium collectio sordiú luxuria immúdicia.

Comma dicitur quando post duos pedes sylla ba remanet: quando uero post tres pedes nihil remanet: colon dr: quæ tamen nomina indifferenter ponút apud oratores quasi íntegrá sententiam periodon: partes eius cola: & commata dicunt ut sustinetis enl si quis uos í seruitutem redigit colon est. Si quis extollitur & cætera usq; ad plená sententiam cola & cómata sunt: plena uero sententia periodos. Interpretatur autem colon membrum: comma incisio: periodus clausura uel circuitus. cóma breuis distinctio.

Comma est prima positura uel distinctio orationis quæ subdistinctio dicitur & ad unam ptē litteræ punctus ponit. Media distinctio sequens nuncupat cú punctú ad mediam litterá ponimus. ipsa est & cola. ultima: quæ totam senténtiam claudit periodus.

Comma est in uersu: cum ipse diuiditur in semiquinaria uel semi semptenaria uel trochaica: ut Arma uirumq; cano. Semiquinaria. Arma uirúq; cano troiæ. Semiseptenaria munera cla ra dedit dat trochaica.

Comma particula sententiæ: inde comaticus & commatice breuiter.

Comaticú: articulatú. disciplinatú. breuiloquú.

Coma crinis non incisus græcú est proprianis ét ponitur arborum.

Comare. crescere. frondere.

Comata dicit concinnata. Coma dicit illud tm.

quod sex toni superuadunt diapason.

Comagena prima puicia firiæ a comagena urbe

Commanipularius: conscius collega uel comanipularius.

Coburere: exurere inde cobustus cobustio.

Combos & teutyca ciuitates uicinæ.

Comere: ornare. coma fieri uidet: actiuu est. inde comptus.

Come græce castellu.

Commeatus. alimenta. uictus. fruges. a comeando anomalo deriuatur.

Comeare eni simul ire meare uel transire.

Comedere: manducare. uorare. glutire.

Comedo uerbu anomalu comesum & comestu

Comedo a comedendo tinea uel uorax.

Comoedi dicti quia prius post comessatione ad eos audiendos uenire solebant hoies. Sed postea aggressi gesta uniuersorum & delicta corripientes in scæna proferebat.

Comoedia est q res priuataru & humiliu personarum comphendit non tam alto stilo ut tragoedia sed mediocri & dulci: quod sæpe etia de historica fide & de grauibus tractat personis.

Comoedia pro κωμῳδία.

Comoedia uillagæ carmen. na come κώμη dicitur uilla.

Comoedia in quattuor ptes diuidit in prologu prothesim epithesim catastrophen: prologus est præfatio fabulæ in qua licet absq argumento aliqd ad populu loq ex comodo poetæ ul rectoris. Prothesis e primus actus & initium dramatis. i. fabulæ cuius prothesis psona postea non apparet in fabula. & semp aperit i pncipio maxima parte. Epitasis est incrementu processusq turbationu. Catastrophe e custodia turbationu ad iocundos exitus. Comoediarum nomina ex quattuor rebus sumuntur a loco ut Andria. a facto ut Eunuchus: ab euentu ut adelphoe: a nomine ut phormio.

Comoedos catus agrestes græce uel castella. κωμος locus immodestus.

κωμάζω procax sum.

Comodipolium: manubium.

Commendare. laudabilem reddere.

Comentari. coponere. adiuenire: a comento. qd quod item fit a cominiscor.

Commento pro commentor inuenitur.

Comentum: mendacium. inuentu. fraus.

Commentabundus id est cogitabundus.

Commenta crimina ficta inuenta uel interpretationes: ut commeta uirgilii: deriuatur uero a comminiscor.

Comentaria quasi cum mente: sunt eni interpretationes ut euangelii.

Commentariu conciniu. i. breuiter ordinateq copositus liber.

Comentu uolumen libri.

Commentus id est cogitatio.

Commercia id est commutatio mercis. na a mercibus dr: quo nomie res uenales appellamus.

Commercia negocia.

Comercor comerens ritus: q aliquid deliquit.

Comessor ris. tio.

Comessatio. luxuriosa couiuia. a comededo dca.

Comesset: comedisset.

Comessatio: qsi mensæ collatio. supflua conuitato

Comessor oris. gulæ ac uentri nimiu deditus.

Comes uocatur ab ecclesiasticis uiris congregatio celestiu lectionum.

Comes socius a comitando dictus. seu a comeado uel a comeo is: quod no est i usu unde cosules romani comites dicti sunt: qa duo erat: Inde etiam ex ea cosuetudine unicuiusq comitatus prouisor adhuc comes uocat: qius in usu nisi unus sit.

Comes cois generis neutru etia coniuctu inuenitur. Lucanus. Imperiuq comes.

Cometes uel cometa. masculinu est.

Cometes stella e dictus: q comas luminis ex se effundat: quod genus syderis pestiletia: fame aut bellu uel regni mutatione significat: que latini crinitem uocant q in modu crinu flamas spargat: quas dicut ee. xxx.

Comici res lætas. tragici argumeta ex rebus luctuosis describunt. Duo sunt genera comicorum. ueteres: q ioculares extiterut: ut terentius. Noui q & satyrici: quibus generaliter uitia carpuntur: ut Persius. Iuuenalis: & nudi pinguntur eo q uitia denudent.

Comicus: qui comoedias describet.

Comilito tonis. militiæ socius.

Cominiscor: comentu comune fuit antiqtus.

Cominisci: quasi cu mente aliqd inuenire: cofingere. inenire. recordari.

Commor ris. deponens.

Cominatores. argentarii.

Cominus iuxta sine intermissione statim fere in præsenti simul prope de proximo: cui contrariu est eminus: cu duabus. m. scribitur.

Cominus a cu & manus dictum.

Comissa. uitia uel peccata.

Comissum: in fide traditu. creditu. coniunctum.

Comissura. coniuctio. ligatura.

Comus hylaris benignus.

Chomys & mnasylus satyrorum nomina.

Comites socii a comitando dicti uel cosules: inde comitatus id est tantum spatii: quatu unus comes tenet.

Comitatus. comitem tenens.

Comitia dicut quæ fiunt romæ ad creandos ma

gistratus kl' ianuarii in campo martio:ad quae ois populus romanus & de italia conueniūt.
Comitū imperii adeptio. uel locus seu tempus: ubi uel quando honores danť comiti.
Comitialis: morbus quo caduo tenenť. cui tāta nis est ut homo ualens cōcidat spumetq; dictus q; cui accidisset qñ comitia erant comitia admittebať haec passio caduca siue epilepsia uocať hr'q ea pariūť lunatici dicunť.
Comitari commune est apud Boetium:id est simul ire sequi
Comitas benignitas humanitas.
Comiter: benigne ornate:a comis deriuatur.
Comito pro credo & pecco:unde commissum id est peccatum.
Comizo κομίζω graece id est uebo.
Como mis id est orno uel pectino. inde dicitur coma & comatus ta tū: & hic & haec comis . & cōpositus. beignus & cōptus ta tum. i. ornatus: & comiter aduerbium: & comitas nomē. & compositur incomptus.
Commodū: emolumentū. merces. Incrū. proficuum: quo dominus inis est cū modo tpis.
Commodare id est praestare. quod sibi reddatur uelut pecuniam cum commodo aliquid dare id est pstare.
Commorari cū aliquo morā facere: uel aliquem retinere & morari facere.
Commoto pro commotor.
Come graece uicus castellum. Comos graece comessatio: unde comedia q̄ i cōuiuiis cantať.
Commolere: dentibus comminuere.
Comopolis municipiū graece.
Compages: iunctura. ingressus.
Compago coniunctio.
Comparare: emere. cum aliquo aequare. assimilare contra praeparare.
Comparo actiuum est: inuenitur tamen comparor deponens.
Comparatio terū cōtractus ex conuenientia.
Compareo uero corā appareo. aliení uideor neutrum est.
Comparatiuus gradus dicit' assimillatiuus: quia alteri comparatus plus significat: ut doctior hic q̄ ille.
Cōparatio dicit' aeqparatio uel assimillatio: f asc in uel defcēdunt doctus doctior idoctus idoctior: ad laudē quoq; uel uituperationē ut iustus et iniustus iniustior: uel ad mediū ut magnus maior sanctus uel latro.
Comparatio dicitur cum nomen alterius cōparatione praefertur.
Cōparatiuū est qď cū positiui intellectu uel cū aliquo participe sensu positiui magis aduerbii uim significat: fortior magis fortis: altenor magis ultra q̄ ille qui ultra est.

Comparatiua deriuanť a noībus adiectiuis sum ptis ex accidētibus substātiae nominis.
Comparatio autem fit in aequalia: i quibus semper notať eadē inaequalitas. aut saequalia. haec qña ut maius aut minus dicunť: q̄ nūq; absq; se sunt. Ois igiť cōparatio: aut i numero consistat aut in specie: ut q̄ innata uel q̄ aduētitia. uť quae pp se expetunť ut salus: uel q̄ pp aliud: medicina: aut in ui ut quod nō indiget: uť qď indiget: aut in aliqua affectione extrinsecus locata: ut quod pficit maioribus uel minoribus.
Companetici: cōsortes uicini quasi unum panetem habentes.
Compascuus ager di'tus: quia communiter ad pascendum nemis relictus sit.
Compater cum aliquo eiusdem filii pater.
Compatriota unius patriae. commune est.
Cōpati simul pati quasi ille qui patitur: unde sit compassio duorum uel plurium passio.
Compescere: pacificare. constringere. cohibere.
Compesco perfectum est: tamen deficit futuro infinito: quia formam habet inchoatiuae.
Compedire impedire: pedes continere. unde cōpedes dictae. qa continent pedes.
Compes compedis foeminium est.
Compello lis ad compullsionem. compello cōpellas ad pnocatione ptinet. illud cōpuli. hoc compellaui facit. ambo actiua sunt.
Compellor inuenitur deponens.
Compellare id est alloqui.
Compendiū: lucū. emolumentū. utilitas. a cōpēdere id est cōpetēter operā dar : uñ deriuať cōpensum & cōpenso sas. id est inuicē reddo.
Compensatio est cū aliqd aliud alterius factū cōtendiť utile uel honestū qď ut fieret illud qď arguitur datur esse commissum.
Comperire: cognoscere. inuenire.
Comperior pro comperio inuenitur prisc. Comperio peri.
Comperendinare differre i die tertia dilatare: excruciare.
Competendinatio: dilatio.
Competo tis: inde compes: & mutatione e in o
Compos id est perfectior uoti factus.
Competere conuenire. simul petere.
Competens proportio.
Competens uocatur quod post institutionem competat gratia christi.
Competenter: bene conuenienter.
Compilare: furari. depopulari. expoliare. depilare
Compilator qui aliena di'tis miscet sicut solent pigmentari in pila diuersa mixta contundere.
Compingo gis con iungo.
Compita dicta: quia plures in eis competūt uiae unde hoc compitum.

Copitalia festa: quæ in cõpitis fiebant: sicut terminalia: quæ in terminis: & quinquatria: quæ in in quinq; & similia: ut saturnalia uulcania floralia semper pluralia gẽn faciunt secundũ declinationem secundam & terti m ut uulcanaliorum & uulcanalium.

Complere: ad summũ implere.

Complecti simul uel totum amplecti ligare.

Complecto pro complector inuenitur: quod cõmune antiquitus fuit.

Complicare simul plicare.

Complices sunt qui uno peccato coniuncti sunt consilii. non in bono dicitur.

Complodere: repercutere. mutuo percutere.

Compluere: pluuia irrigare.

Compluta: irrigata.

Cõpluuiũ dictum: q̃ collectio pluuiæ conuenit.

Componere: coaptare. fingere: inuenire. ornare.

Compositus moribus uel cæteris cõueniens rebus comparatus.

Compositio quattuor fit modis ex duobus integris ut detego: ex duobus corruptis: ut imparo ex integro & corrupto ut perficio: ex corrupto & integro ut irruo.

Compos non possessor cuius completum est desiderium.

Cõpos mentis compositus mente. Compos ita in se fundatus: ut prosperitate uel aduersitate non frangatur.

Copotor uel compotrix simul potans: pro compotator a cõpoto as. s. simul bibere ultra modum.

Comptus cura ornatus. Compositus uero natura a como is.

Compte bene diligenter.

Compungi delictorum suorum reminisci & cõtristari.

Compunctio cordis dicitur de malis penitentiũ: dolor cordis.

Cõmulcare: conculcare.

Comulcere: turbare.

Cõmune imundũ uel inusitatũ uel quod a pluribus habetur.

Cõmune est: quod accidit omnibus tempore fere eodẽ: ut messis calor. publicũ uero ẽ: quod uniuersa ciuitas frequentat aliqua de causa uł ludi: dies festus bellum.

Cõmunis dr̃ qui ad plures pertinet uel lenis placidus omnibus conueniens.

Cõmunis dicit̃ spũalis esca: q̃a in cõe ad uiuificandas animas a cunctis percipit̃ dignis.

Communi diuidundo est inter eos: quibus cõmunis res est: quæ actio iubet postulantibus his arbitrũ dari: cuius arbitratu res: diuidatur.

C mmune est cum in duobus generibus unũ nomen communicat ut hic & hæc homo.

Commune uerbum est: quod una terminatiõe tam actionem q̃ passionem significat. i. in or ut largior: experior: ueneror: moror: osculor: hortor. Criminor: amplector tibi sunt communia lector.

Cõmunicare simul participare de uno pane.

Communicarium participatum communicatõ

Communicipes ciues.

Commutare cum uno aliquid mutare. uendere.

Commutatio cum aliquid datur: pro quo aliud accipitur.

Con loco cum præpositionis accipitur.

Cona poma syluestria uel fructus cyrsii dicti: q̃d conum imitentur.

Cona alta rotunditas.

Conari: attentare. anniti.

Conamen: nisus. tentatio.

Cona dicta quasi concaua.

Concameratio. fornix. transuolatio.

Cocameratum curuũ admodum circuli flexum.

Conchæ & codeæ dictæ: quia deficiente luna cauantur. i. uacuantur.

Concẽtus. i. cãtus mixtus. i. symphõia a cõcino.

Concentus etiam cæli dicitur esse a quibusdam id est consonantia planetarum.

C ncentor dicitur q in cantãdo cõsonat cũ aliis

Concenturiare: instruere. dictum a centuriõibus qui milites ordinant.

Conceptus: susceptus.

Conceptio partus quartæ declinationis.

Conceptus tantum in utero acceptus: aut in mente a concipio pis.

Conceptiones sunt: cum aliquid certum mente concipimus: ut si pares iungantur numeri par quoq; fiet numerus: g ræce hebdomades dr̃.

Concessio est cũ reus nõ id q̃d factũ est defẽdit sed ut ignoscat̃ postulat apud rhetores.

Concedere: permittere. donare.

Conciliabulũ locus in quo multi homines sunt in sua potestate.

Conciliabula dicta a conuentu & societate multorũ in unum ubi plures suis uiris sedent.

Concilio concilias conciliabulum.

Conciliare: amicum facere. ad integritatem reuocare.

Concilium tractũ ex hoc q̃ romani conuenientes communi intentione tractabant. Nam cilia oculorum sunt. quorum similitudine concilium dicitur id est conuentus.

Conchis. i. nomen piscis: unde tingitur purpura quæ sic appellatur.

Conchilia: pro purpura. genus coloris.

Concino nis nui concentum. i. cum alio canere. conuenire: prædicere. conuenienter canere. Concinno uero as aui. i. adaptare: componere consonare: apponere: iudicare.

Concinne composite.

Condimentum breuiter & ornate compositum.
Concitus cantus subtilis.
Concio contendo.
Concio populi multitudo ecclesia. a concieo es: de concionor aris. populum alloqui conuentum facere.
Concionator qui populum cōmonet.
Concionarius qui populum alloquitur.
Concitus festinus incitatus. a concieo es: inde cōcitare frequenter conuocare uel cōmouere.
Concitatio iracundia.
Conclassare: classes iungere.
Conclaue locus iclusus uel munitus siue domus quæ multis clauditur cellis. interior cella.
Concleatius lapis dictus q᷑ concleis lapillisq; & arena sit concretus.
Conclodere: delidere.
Conclusio inductionis est quæ aut concessionē illationis affirmat: aut quod ex ea conficiatur declarat.
Concordare: conuenire. unius cordis fieri.
Concordo & concordor.
Concors a coniunctiōe cordis dicitur. hic & hæc concors dicimus. Antiqui uero hic & hæc cōcordis & cætera a corde composita. prisc. hic & hæc & hoc concors.
Concupiscentia uel cupiditas nisi addatur cuius rei sit non nisi in malo intelligitur. August.
Concrepare: resonare. concinere.
Concretus a concerno. i. cōiunctus. coglobatus.
Concubium: excubiæ.
Conchula mensura tres coclear̄es habens.
Conchulæ maria animalia dicta: q᷑ sint cōcauæ.
Conchus lapis in mari: est enim conchula rotūda in duas partes diuisa: quæ diluculo de profundo maris ascendens ad littus aperit os suū & suscipit itra se rorē cæli & circūfulget eā radius solis. tūc fit speciosa & splēdida margarita.
Condenseo es & cōdenso as. i. fulcire. cōspissar.
Condensa spissa constipata opaca. significat secreta diuinæ scripturæ.
Condo dis didi itum: celare. reponere ædificare.
Condio is. iui itū. componere apparere salire.
Condus scythus patera poculum. i. cantus.
Condicere: constituere. denunciare. decernere.
Cōditio: cōuēctio. potestas. fortuna. casus. exitus.
Conditiones proprie testiū sunt a condicendo: quia non unus testis sed plures iurant dictæ quasi condictiones.
Condili. i. nodi. Inde condilogmatica passio id ē nodositas māuū. & cōdilo as. i. pugnis cædo
Condilomata glandulæ.
Conditura: impensa.
Conditum dictum q᷑ non sit simplex sed commixtione pigmentorꝫ compositum.
Conditaria domus cū curia & cæteris necessariis.

Condonare: concedere. ignoscere.
Conducit impersonale utile est significat.
Conducere: congregare. expedire. mercede constituta aliquid ducere.
Conducibilis utilis. i. in foro conueniens.
Conuentus habilis ad ducendum.
Conductio res in usum accepta constituta mercede.
Cone ciuitas est.
Connectere colligere.
Confecta debilitata imminuta examinata. a conficio.
Conferentia: collatio. confœderatio. sacratum. communicatio.
Confœderare: coniungere. in pace componere. consociare.
Conferta: in unum collecta. plena. comparata cōsociata. a confertio tis fersi tum. i. conspissare. implere.
Confessio duobus modis intelligit᷑: aut enī cōfessio iustitiæ dei in laude fit: ut confitebor tibi dn̄e & collaudabo te in cōfessione: aut dū quis confitet᷑ peccata ob ea indulgenda.
Confestim: statim. continuo. quasi confertim. i. coniunctim.
Conficere: deuorare. deliberare: interficere.
Confidentia in malis: fiducia in bonis eē solet.
Confidere: constanter sperare.
Confieri compleri. perfici.
Confinalis: dicitur genere uel loco affinis.
Confinis: iuxta positus. propinquus.
Confinius: urbanus.
Confiteri: manifestare. aperire. ꝓprii arbitrii est.
Conflagrare. incendere. concremare.
Conflare: in unum colligere. cōmouere. inuoluere. furari. copulare.
Conflatum: inuolutum. contextum. copulatum
Conflatorium: ubi ferrū uel argentū conflatur.
Conflecta: pro conflicta. id est afflicta.
Conflictare. concertare. conuincere.
Confligere: concertare. cōmittere. conflixi. cōflictum: unde conflicto as & cōflictus. i. pugna certamē. disputatio. quartæ declinationis.
Confluere concurrere. undiq; conuenire.
Conforaneus: unius fori.
Confodere: transforare.
Confossus: iaculatus. uulneratus.
Confraga: loca ubi uenti undiq; concurrunt ac se frangunt.
Confragosa: aspera.
Confundere: miscere. turbare.
Confusus. a confusione sceleris.
Confutere: deuincere.
Congelare: frigore indurare.
Congelasco. is. it. coit. miscetur.
Congerere: congregare.

Congeries:congregatio.
Congium genus mensuræ sextarios sex cōtinēs a coniungendo.i.per augmentum crescendo dictū:unde postea pecunia beneficii gr̄a dari cœpta congiariū est appellata:quā populo romano Imperator erogat:unusquisq; enim sui tēporis imperator fauorē populi captans adiiciebat ut largior uideretur in donis.
Congiarium donatiuū:uel mensura liquidorū sicut & congium.
Congredior.i.pugno.luctor concurro.cōfligo.
Conglutinare:coniungere.copulare.miscere.
Conglobare:coaceruare.
Congruus conueniens.
Congruus genus piscis.
Cōniuoli:concordes.coniuncti.
Cōniuere:consentire.
Cōniuens:consentiens.primam & secundam producit.persius.
Cōniuere:oculos claudere.interdum dissimulare parum dormire.
Cōniueo es niui & apud ueteres cōniuo uis conniui & connixi.
Conicere:æstimare.arbitrari.immittere.suspicari.interponere:unde coniector.i.opinor & cōiectio uel coniectura & coniector.
Coniectura:argumentatio.cōpatio.quando illa inueniuntur:per quæ possit aliquid cōprobari
Coniector uocatur aruspex uel interpres:quod coniiciat.i.inueniat uel interponat.
Coniectus:in uinculis missus.
Coniecturalis status est:quādo factum quod ab alio obiicitur ab alio negatur.
Coniferi cyparissi dicuntur:quia fructus eius conus uocatur.
Coniti:simul niti.
Conire:simul ire.consilium accipere.
Coitio:populi multitudo.
Coniuga:connubilis.comparticeps.
Coniugatio eo quod per eam ad unum sonum uel litteram multa uerba iunguntur.docet enim in quam syllabam exeat tempus:ne per imperitiam quis dicat legebo pro legam.
Cōiugium ē legitimarū psonarū īter se coeūdi & copulādi affectō īdissolubil̄.dictū a iugo:quo in nuptiis copulant̄:ne solui & separi possint.
Coniuum hærba lœtalis: quæ cū tritico generat̄ hāc hærbā sturni uescūt̄:nec ē eis fraudi.
Coniūctio est pars orationis indeclinabilis connectens ordināsq; sententiam.Coniunctio dicta quod sensus sententiasq; coniungat. Coniunctiones præpositiuæ grauantur omnibus syllabis:postpositæ uero acuuntur in principio. Coniunctio est pars orationis indeclinabilis coniūctiua aliarū ptiū orationis qbus cōsignificat.huic accidit figura ordo & species:figura simplex ut at:cōposita ut atq;. Spēs sūt copulatiua cōtinuatiua subcontinuatiua.adiectiua.causalis.effectiua.approbatiua.disiunctiua.subdisiunctiua.discretiua.rationalis dubitatiua cōpletiua.ordo.qa ē ppositiua & suppositiua.
Coniūctiuus modus dr̄:qa p eū cōiungit̄ aliqd ut locutio plena sit:ut cū dicam intende.
Conix auis genus.
Cōnixa:partu liberata.enixa.a cōnitor eris.
Conon in geometria est figura:quæ ab amplo in artum finit ut triangulum orthogonium.
Conopeum ræte:quo culices copiosi uel muscæ excluduntur ī modū tentorii.quo magis alexādrini utunt̄:qa ibi ex nilo culices copiosi dicūt̄ nasci:uñ conopeū dr̄ a canopo.i.ægypto.
Conopes:culices.
Conoppi:somnia attendentes.
Conopeum stragulū uel ræte:quod supra lectulos nobilium tendebatur.
Conquassare:confringere.commouere.
Conquinisco.scis.conqueri.i.caput inclino.
Conqueritur:accusat.uel grauiter querelatur.lamentatur.
Conquiro ris siui itum:quod significat acquirere.adipisci.cum alio quærere:unde cōquæstus lucrum:quando uero a conqueror ris deriuat̄ conquestus significat querelam.
Consanguinei dicti:quod ex uno sanguine.i.ex uno patris semine nati sunt.
Consanguinitas:sanguinis propinquitas.
Consarsum plumatum.uel acute textum.
Consistere:coniungere.inferre.irrogare.
Consciuit:intulit.consensit.
Conscius:particeps in conscientia.habens aliqd testis.
Conscientia:cognitio sui ipsius cordis.
Conscripti milites dicuntur:quia in tabulis conferuntur ab eo qui eos ducturus est.Sic quoq; patres conscripti conscribebantur.
Consectari:insequi frequēter.commune fuit antiquitus.
Consectatia pernicialis.
Consecrare:deo dare.
Consentaneus a consentiendo.
Consenuit restricta est.defluit.
Conserere:committere.interponere.
Conserta:innexa conglobata.
Consessus:spectantium turba.
Consequor:persequor.assumo.commune fuit antiquitus.
Considere:uno loco sedere.
Consideo & consido consedi faciunt.
Consisto & consto constiti constitum & constatum facit.
Consiliari:secum uoluere.iudicare.exquirere.
Consilium quod ex animi prouidentia alicui tri

buitur:uoluntas mens.
Consipere:saporem habere.
Consisterium rupis alta.
Consisti:constipasti.
Consiturus:insiturus.
Consitū cōstipatum.umbrosum nemorosum.
Consitus ager arboribus auctus.
Consolator:q soli se applicat & solitudinem allo quio suo leuat:hinc & solaciū.
Cōsolor ris.nunc deponens.antiqtus uero cōe: pro quo consolo apud antiquos inuenitur.
Consularia ipsa centuriata:quādo fiūt milites cō suli: uel ornamenta.
Consonantes litteræ dictæ:quia per se nō sonāt: sed coniunctæ uocalibus.
Cōsors dicitur:quod ad eū ptinet pars bonorū: nā sortē pro parte ueteres ponebant.
Cōspgo spsi:īfūdo.rpleo ex cō & spgo cōspsus.
Conspicari:rimari.itendere.credere deponens.
Conspicillo ita ut conspici possit:quod aiunt lō gis lineis.
Conspicuus:pulcher.altus.præclarus.
Conspirare:coniurare.consentire.
Consponsum:compromissum.
Constans dictus:q undiq; stat:nec in aliquā par tem potest declinari.
Constantinopolis urbs thraciæ primum a pausonia rege spartanorum condita uocata bizātium:quod tantum patet inter atticum mare & propontiden:uel quod receptaculum terræ mariso; habeat:post a cōstantino pricipe ma gis aucta:constātinopolis dicitur:& totius ca put orientis.sicut occidentis roma.
Consternatus:territus.conturbatus.
Consternor aris.terreor.mente cado:deponens.
Consternor eris ad terram cado.
Consternatus ppne mēte:stractus uero corpore
Constellationes latini uocant superstitiones ma thematicorū id est notationes syderū: quō se habeat cum quisq; nascitur.
Constips:particeps.
Constipare:inspissare.
Constitutio uł edictum dicitur:quod rex consti tuit.edicit uel facit.
Constructio a multitudine lapidū uel lignoꝝ di cta & strue quod est compositio.
Consolor ris deponens secunda longa.
Consolari:confirmare.dictū quasi consolidare.
Cōsobrini dicuntur q aut ex sorore aut fre aut ex duabus sororibus sūt nati:dci qsi consorini.
Cōsuere:quādo rupta & apta quæq; texunt.
Consueuerunt: arbitrati sunt.ordinauerunt.iudicauerunt.
Consuetio:consuetudo.
Consuescimus bona.insuescimus mala:assuescimus utrunq.

Consuesco consueui uel consuetus sum.
Consuescere:id est consuetudinem facere.
Cōsuetudo est ius quoddā moribus institutum quod pro lege suscipitur cum lex deficit
Consuetudo plurimoꝝ institutio:ritus uero ad iusticiā pendet:quasi rectum.
Consules dicti a consulendo : quia consulebant rei.p.sicut rex a regendo.Nam per.ccxliiii.annos sub potestate regum multa mala perdurātes:elegerūt binos cōsules per unū quēq; annum unū ciuilē alteꝝ militarē q p.cccclxvii. annos regnauerūt:dicti sunt ergo uel a regendo uel a consulēdo cūcta consilio.Idē quoq; iudices:idem & prætores nominabantur.
Consules generis masculini:unde consularis.cō sule dignus.
Consulo tibi consiliū do.nā consulo te interrogatiuū est:& tunc habet passiuum id est consi lium peto a te.
Consulere consiliū petere.futura exqrere.
Consultus:interrogatus.
Consulturus:interrogaturus.
Consultum prouidentia.
Consilium:placitū.inde consulere deliberare.
Consultus dicitur causidicus.consultus etiam q consilium accipit.
Consumare:ad finem perducere.
Consumere uero deuorare.
Consumptus:desunctus.direptus.
Cōsus κωμσοσ:consiliorū deus:cuius festiuitates consualia dicuntur.
Cōtactus:inquinatus.cōiūctio a cōtingo gis.
Contactio:coinquinatio.miseria.
Contagium morbus dictum:quia quicquid cō tingit polluit.ipsa inguinaria siue pestilētia uł lues dicitur.
Contaminare:corrūpere.deriuat' a tamen.
Contēnere:aspnari.nō curare.contempsi facit & contemptus.id est spretus.repulsus.
Contemplari:aspicere.rimari.Contēplo pro cō templor reperitur.
Contēptibilis:contēptui aptus.
Contendere:disceptare.pugnare. inde contētio disceptatio.pugna.litigiū.
Contentus uero a contineo:id est patiens suffi ciens pauco.
Contētiosus q non rōne aliquid sed sola ptinacia cōtendit:unde dicit' a contendo.
Contestari ad iudices:obtestari uero ad aduersarios pertinet.
Conterminus:iunctus uicinus.
Conterminalis:confinalis.
Conternās uitula tertium agens annum.
Conticeo.ces & conticeor ris.actiuum:inde con ticesco.
Conticere:simul uel statim tacere.nihil proferre

Conticinium noctis tempus dicitur: quādo cūcta silent.
Contiguus: proximus coniunctus. a contingo.
Contignare: comportare. coniungere.
Contignatio: coniunctio tignorum.
Continere: congredi uel coire. tenere simul: unde continentia & continua.
Continentia est post corruptionem sexus abrenūciatio: a contineo es: quod est abstinere. simul tenere.
Continens non solum in castitate post corruptionem sed ab omni uitio.
Continens dr perpetua terra nec ullo mari discreta: quae epiros graece dicitur.
Contingere: attrectare. contaminare.
Contigit facto: obtigit forte. accidit malum. euenit casu.
Continuare: coniungere dilatare. prolongare.
Continuatim: coniunctim. iugiter.
Continuo: confestim. protinus. illico. statim.
Contiquiae: imbrium collectio.
Contra cata κατα & αντι anti significat: & tunc est praepositio: cōpōit & separat ut cōtra adulterū dico: & contradico: quando uero aduerbium est ἐναντίος significat: ut stat contra.
Contrahere: simul trahere. abbreuiare. commutare.
Contractus locatio uenditio & caeterae spēs. conductio.
Contribules consanguinei: dicti quod sint ex una tribu.
Controuersia bipartita iuxta ciceronem: aut simplex est aut iuncta: & si iuncta uidendum est: utrum ex pluribus quaestionibus: an ex aliqua cōparatione. Simplex est: quae absolute cōtinet unam questionem: ut corynthiis bellum indicimus an non? cōiūcta fit ex pluribus quaestionibus hoc pacto utrum carthago diruatur: an eo colonia deducatur. Ex comparatione utrū exercitus contra philippum mittatur: an potius contra hānibalem teneatur.
Controuersor aris deponens. contradico.
Contubernium: cohabitatio ad tempus conuenienda: quod modo hic modo illic perficitur. unde & tabernaculum.
Contubernium quasi contabernium dicitur id ē unius tabernae.
Contudelon haerba quae nascitur in tectis graece.
Contueor eris contuitus deponens & cōmune id est conspitio.
Contuor eris contutus. i. defendo deponens & commune.
Contuet. statim. continuo.
Contum ferrum non habet: sed tm̄ cuspide acuta est: dicitur autem a conto.
Contumax dicitur quod cōtemnat superbus uel a tumendo.
Contumax in superiores.
Contumelia: iniuria. graue conuicium.
Contumeliosus qui audax est: & tumet uerbis superbiae.
Contumeliosus qui contumelias & conuicia iacit.
Contundere: frangere. domare.
Conualles depressa loca: montium interualla.
Conuallis illustris proprium nomen est uallis.
Cōnubium: coniugiū. a nubendo dictum.
Conuenae aduenae de diuersis locis.
Conuenit pro oportet impersonale.
Conuenio: alloquor. inuenio. exigo.
Conuenitur cum passiuum reperitur pro exigit accipitur.
Conuentus: congregatio. coetus.
Conuenustat: adornat.
Conuerto tis actiuū est conuerti preteritum.
Conuertilitas: conuersio.
Conuescitur: pariter comedit.
Conuexa: extrema caeli flexa.
Conuicior aris deponens. i. exprobro. inde conuicium. i. opprobriū. alii conuicium quasi conuocium dictum uolunt.
Conuiuia a multorum uictu epulae: inde conuiuor: conuiuium ago.
Conuiuo pro conuiuor dicitur.
Conuiua communis generis.
Couinnum genus uehiculi: quo beluacenses utebantur.
Conus est curuatura: quae in galea ponitur: super quam christae sunt.
Conus fructus cypressi quod rotunditas eius conum imitetur dicta.
Coph littera hebraea conclusio interpretat' uox.
Copadium particula carnis: quod graeci copium dicunt.
Cooperire. i. contegere: unde coopertorium. id ē amictus.
Cooperio ui. Nam comperio comperi facit.
Copia abundantia multitudo dicta quasi cū opibus: inde copiosus. i. locuples.
Copia a paganis dea fingebatur.
Cops id est copia. inde copsus id est copiosus.
Cophilos graece follis.
Cophinos graece corbis.
Cophinus uas ex uirgultis aptus ad aliquid mūdare.
Copsa ciuitas: inde copsatus.
Coptus ciuitas aegypti.
Copulor pro copulo antiqui dixerunt.
Copulare: sociare. iugare. coniungere. inde copula consocietas. & copulatim. i. contexte.
Copula foemininum singulariter. pluraliter haec copula & hae copulae.

Copulatiua coniūctio est: quæ copulat tam uerba seu substantias q̄ sensum uel sententiam: ut &. q. at. atq. qdem. quoq. ac. ast. sed autē uero.

Coquimella arbor quæ nixus dicit᷑.

Coquo coxi facit & coctus: inde coquina a coquendo dicta.

Coqna ul᷑ culīa a coquo dcā q̄ ē artifex coq̄ndi.

Coraustus dr᷑ superior linea cuiuslibet figuræ.

Choraules princeps chori: uel q cannulis id ē fistulis canit. aulos αυλοσ enī græce cānula dicit᷑: ūde & aulodeus id est tibicen: inde & choraules: q tibiis in choro canit.

Choraula cantator: proprie qui cornu canit: uel mimus.

Cora hebraice: latine corus dicit᷑. q est triginta modiorum.

Coragiū suffragium.

Coragiū urgiale funus.

Coragio pars est in ludis: quando prouerbia dicūtur.

Coralis: regionarius.

Coragros græce latine uilla dicit᷑.

Coraliticus: genus marmoris.

Coralium κωραλίομ urgæ sunt in mari nascētes sed detractæ fiunt lapideæ. de qbus fit medicina.

Coram & palam aduerbia sunt & præpositiões etiam dicūtur: quia præpositiua casualiū possunt esse: hæc significationem contrariam & semp i appositiõe sunt: sed corā magis ad psonas: palam ad omnia accipiūtur.

Coram in præsenti in aperto: palam uero euidēter in conspectu: alatiuo seruiūt.

Caratus propriū militis.

Coranus albus lapis durus.

Corax: coruus uetulus: nomē a sono gutturis accepit.

Corbona gazophilazium: ubi pecūia sacerdotū erat: interpretat᷑ oblatio.

Corbis a curuatis urgis: quibus texit᷑, uel a colādo dicitur.

Corbinus: chorda multiplex.

Corbulo gestator manualis: & latuarius.

Corcyra ciuitas optimi uini ferax: insula græciæ.

Corculum: paruum cor. diminutiuum a corde.

Corculus: id est lebæus a corde dictus: ipse est & taddæus: ipse ē & iudas iacobi: quē ecc̄liastica tradit historia missū edissam ad abagarū regē.

Cordauia: interior cella.

Cor cordis apud latinos dicitur a græco deriuatum: quod cardian καρδίαμ eni dicunt. In eo omnis sollicitudo & scientiæ causa manet quod ideo pulmoni uicinū: ut cum ira accenditur: pulmonis humore mitigetur

Cor cordis: inde deriuatur corculum: componit᷑ excors. uecors: unde uecordia. Socors & concors: unde concordia & socordia: & cōcordo as. cōcordit᷑ discors. discordia. duricors. grauicōrs. Cura etiā. unde curiosus. curiositas. cura curialis. curialiter. curiatim. curo as componitur decuno. icura. securus securitas. custos dis custodia id est cū cura statio. Augustinus.

Cor cogitationes significat.

Cordapsum: id est ileon: quod est dolor intestinorum.

Cordatus: gnarus. conueniens.

Concordatus uel qui canit cum cordis: ul᷑ qui facit illas.

Cordipūgus uersus uel quodlibet corda pūgēs.

Cordum serotinū: quod tarde nascitur.

Chorea sonus ludorum cantus uel carmina: dicitur a choro.

Chore interpretat᷑ caluicium uel caluaria.

Choreph caluaria uel campestria interpretat᷑ lūbaria uel tegumenta.

Corregionales: ex una regione.

Corepiscopi sunt uicarii episcoporum propt᷑ sollicitudinem pauperū in uillis & in uicis cōstitum. gubernāt sibi cōmissas ecclesias habētes licentiam usq ad subdiacones constituere.

Corydalus: genus quoddam uolatile.

Corydalis species auis quasi dulce canens dicit᷑.

Corium pellis byrsa: proprie dicit᷑ cum pellis detracta & subacta est.

Coriambus pes ex longa & duabus breuibus & longa constat: tempoꝝ sex. ut armipotens.

Coriambus dictus: quod ex hoc pede carmen cōpositū, choris aptissimū est.

Coriandrum quod græci corian uocant: cuius semen dulci uino datum promptiores reddit in uenerem: si supra modum dederis amentiam facit. in cibo sumptum calefacit & stringit: & somnū facit.

Coriales: ciuitas uolscoꝝ optima.

Corymbantes dii paganoꝝ: latine ministri matris deū ipsi & demones.

Corymbant uoculator.

Corycus est ciuitas ciliciæ: inde corycius.

Corintū ciuitas fuit pitataꝝ: ubi famosissimū est antrum id est templum.

Concula: uitia infantium.

Conficina: macellum.

Corrigiæ a corio uel a colligando quasi colligiæ dictæ.

Corylus species arboris nux auellana.

Corylus per y scribit᷑ a κορυλου inde colurnus.

Corymbata: nauis.

Corymbus κορύμβοσ cacumen.

Curymbi hederaꝝ baccæ: uuæ uel anuli uitium qui eas ligant ad pallos.

Cotineus unus equoꝝ solis.

Corinis mater æsculapii.

Corytheū commixtio omnium metallorum dictum a corynthio quam dū hannibal cepisset omnes statuas omnium mettallorum in simul conflauit. unde siquid ex ipso uel simile illi fit hoc nomen habet.

Conryntheus genus lapidis.

Corynthus urbs quam corynthus orestis filius nobilissimā græciæ ædificauit in achaia.

Coriti: subito naso. uel simul.

Coriosum: uestitum.

Coriolū spuma corio uestita.

Corion hærba: quam nos cimiciam dicimus syrii marubium.

Corrigibilis: habilis ad corrigendum.

Corripere: repræhendere. simul rapere.

Coris κορισ græce scorsum.

Coris κορυσ. ρευσ. cimex.

Corrigere: emendare.

Coritus ciuitas tusciæ.

Corita: equus masculini generis.

Coriolum ciuitas: unde coriolanus.

Coritus auus dardani.

Coritus mons ethruriæ a corito dardāiæ uitrico

Corium a corrigendo dictum. inde corrigia corrigiarius componitur ex corio as cortex.

Coryza κορυζα mucus nasi cū infusio capitis in os uenerit: & præfocationem narium fecerit cum strenutatione.

Conneus: aceruus lapidum.

Corneliana genus carthæ a cornelio.

Cornus & cornu idem significant. poniť etiam pro extremitate exercitus. i. alis. h cornus huius cornus genus tubæ. antiqui uero hoc cornuum dicebant: unde adhuc cornuorum dicunt & nūc dicimus hoc cornu huius cornu & hic cornus huius cornus: unde cōponitur secūdæ declinationis capricornus ni. Cornus uero fœminini generis genus arboris ēcuius fructus hoc cornum facit. Inde corneus a um: ide cornetum: locus ubi sunt corni: dicta cornus q similes cornibus ramos habeat secūdæ & quartæ declinationis dť esse a prisciano.

Cornix auis species: quæ dť uiuere ad millenanū: unde cornicor ris quasi cornix septe & importune loqui. deponens est.

Cornix plena uoce pluuiam uocat.

Cornicen: qui cornu canit.

Cornificium proprium oppidi.

Cornipes equus sonipes: quia corneum habet pedem.

Cornipeta cornu appetens bos.

Cornua significant sublimitates superborum Aug.

Corona generaliter dr: diadæma uero specialiter: nam est gestamen regi capitis: corona uero quorūcūq. dicta a corrigo uel qsi capitis rota.

Corona circulus capitis græce antyx .i. στεφανοσ dr. inde coronare. i. redimere. uelare.

Corona signum est ariadnes liberi uxor ab eodē inter sydera collocata. dicitur liber hanc coronam ei dedisse.

Corolarium dicitur: unde corona meretur. dictū q coronam ferat. uel. circunlocutiua ostensio ab ambitu coronæ quoddam ornamentum: præmium.

Corolarium quasi coronæ. i. pmii illatiuum: sicut collarium quod est in collo.

Corpulentus dictus: quod sit corpore ualidus & lentis carnibus.

Corpus proprie dicitur quicquid per quinq; sensus corporis capitur uel sentitur.

Corpus a corrumpendo dictum uel quasi cordis pus. i. custodia: uel q corruptum pereat uel coram positum: unde deriuantur corporeus corporalis corpusculum diminutiuum & corporo as actiuum.

Corpus ut dicit macrobius aliud dicitur solidum quod trina dimensione distenditur solummodo. i. longitudine latitudine profunditate. idē altitudine: ut bis bini bis: aliud mathematicū quod geometræ sibi proponunt cogitationi tantum subiicienda non sensui: ut punctū: qd indiuiduum corpus dicunt & linea. i. corpus unius diuisionis. i. tantum per longum. atq; superficies: quæ duabus diuisionibus æstimatur longo latoq; sed alto caret. hæc superficies si duplicetur: ut adiiciatur profunditas: solidum corpus efficitur: quod octo angulis continetur quod uidemus i tessera: quæ cubos dicitur. his geumetricis rationibus applicatur numerorum monas & punctum putatur quia sicut punctum corpus non est: sed ex se facit corpora. ita monas numerus non est: origo numerorum. primus ergo numerus i duobus est: qui similis est lineæ de puncto sub gemina puncti determinatiōe productæ: hic numerus geminatus efficit quattuor ad similitudinem mathematici corporis quod sub quattuor punctis longo latoq; distenditur. quaternarius quoq; geminatus octo efficit: q numerus solidum corpus imitatur quod dicunt bis bini bis: eodem modo fit ex impariter terni ter.

Corpus est quicquid maioribus uel minoribus suis partibus maiora & minora locorum spatia obtinentibus constat.

Corporeum: quod constat corpore ut animal.

Corporatum: quod sine corpore est: nec tamen nisi in corpore ut color.

Cohors qngētorum militū numerus a cohortādo.

Corsica insula a duce suo corso dicta multis promontoriis angulosa. hæc habet ab oriente tyrrhenum: a meridie sardiniam: ab occasu insulas balcares: a circio & septentrione lygusticū sinū

Cortina ab aliis Cortyna ciuitas cretæ.
Cortinæ a coriis quibus prius fiebant dictæ id ē pellibus.
Coorta.simul nata.uel subito.
Cortex cis liber dictus quasi corium tegens.
Corus uētus: qui ab occidente flat inter fauoniū & circiū dictus q ipse uētorum circulū claudat & quasi chorum faciat.hic autem caurus uł argestes dicitur.
Corus dicit & coaceruat nubila.
Corus dicitur circulsus hominum coniūctorū.i. ordo cantantium:dicitur a duo is:inde deriuatur chorea.
Corus mensura xxx.modiorum qui hebraice cora dicitur.
Coruus in tutela apollinis cum ab eo missus eēt cum cratere ad fontem inueniens ficus nōdū maturas expectauit donec maturescerent:unde fit:ut quādiu ficus non coquantur: bibere non possit.uel quia matrem cotoruida æsculapii phoebo prodidit ex quo prius candidus ē factus niger.
Coruus siue corax κορα̃ξ nomen a sono gutturis habet:fertur autem q non prius plene prebeat escam pullis suis:donec uideat similitudinem sui nigri coloris.
Coruinus niger similis coruo.
Coruscus.splendidus:uibrans.ide coruscare splēdere.flagrare.
Corruere:simul ruere.cadere.
Corrumpere:frangere.deuirginare.deuiciare.inficere morbo.uel malis moribus polluere.
Corruptela corruptio a corrumpo.
Cossi uermes in ligno:qui & teredones dicunt.
Cosmetæ dicuntur ornatrices cinium a comando.
Cosmus mundus ab ornatu.Nam cosmos græce ornamentum dicitur.
Cosmopeia:mundi fractura.
Cosmographia:mundi descriptio.
Cosmus fuit unguentarius.
Costæ dictæ:q ab ipsis interiora custodiantur.
Costi græce dīt:qui in extremis partibus exercitus maiores creant:dicti q castra ducant.
Costum:radix hærbæ.species aromatica.
Cossum:rugosum.contractum.curuum.
Cos cotis fœmininum est:proprie uero duri lapides cotes appellantur quasi cautes.
Cotana genus fructuum scilicet nucū.
Cote:incisio græce dicitur.
Cotei κοΤοσ ira & κοΤεω irascor iracundi.
Cotes pro cautes dicimus.
Coticula in qua circunducta collyria resoluuntur erat enim lenis.
Cotila:emina.in ezechiel.
Cotilon cyathus.

Coti lunacit.
Cotio ad comminandum.
Coti dicta q ferrum ad incidendum acuat.
Cotis dignitas corporis.
Cotizon:rex dacorum.
Cotula est hemina hñs cyathos sex. cote.n. græce incisio dī.quia igitur a sextario i duo æqua diuiditur cotula dicitur.
Cotyla κοΤυλη coxa.
Cothurnum altum.uel superbia.fastus.
Cothurni tragica calciamenta:quibus calciabant dicturi in theatro alta uoce similes crepidibus.hi calones dicuntur.
Cothurnus uenaticum & agreste calciamentum utriq pedi conueniens: unde siquis duobus discordantibus fuerit amicus cothurnus κοθορνοσ dicitur.
Cothurnix græcæ dicitur hortyx.
Cothurnices a sono uocis dictæ:quas græci hortygas dicunt eo q ulsæ prius fuerint in ortygia:cibos gratos hñt semina ueneno℞:& hoc animal solum morbū caducū patit ut homo.
Couenum:indigestio.
Couum inane uel uacuum.
Choū uinū uł unguētū de coo insula maris ægæi
Chous ē quod cælum continet uniuersa creatura
Coxæ dictæ quasi coniunctæ axes.in ipsis enim capita femo℞ iunguntur.
Coxa:femur.perna.
Crabro uermis dictus a cabone:ex quo nascitur id est ab equo.
Cragentes:graciles.
Crapula imoderata uoracitas dicta q̄si cruda epula:cuius cruditate cor grauat & stomachus indigestus efficitur.Est autem uini ciboq.
Crapulor aris deponens.
Crapulari.superflue manducare.bibere.inebriari.
Crassa:pinguis.fæcunda.spissa.
Crassus:sagina corporis. pinguis.a creando carnes dictus.
Crassor.ris deponens.deprædari infestari.
Crassari corporis est & saginæ:grassari uero animi & crudelitatis.
Crassator:depredator.latro.
Cras ad tempus futu℞ pertinet:ex quo crastinus na num:& procrastino as.
Crater uas uinariū facit ατο Τοὺ κρατεῖν id est tenere.hic crater græce latine hec cratera declinatur ab accusatiuo græco.
Crater uel cratera fialia uel uas hñs tres urnas.
Crates dicuntur:in quibus lutum pro lateribus crudis portare solēt dictæ ατο Του κρατεῖν quod inuicem se teneant.
Creacræ:tridentes.fuscinulæ.ad carnes de caldana proferendas.
Crealis:uitreis.

Creantes:graciles.
Creas:agrestes capræ.
Creas κρεας græce latine caro.
Creator a cremento:quod sæmen est masculi.
Creare.generare.formare: unde creatura dicitur quicquid a deo creatum est.
Creber:frequens.spissus.assiduus:facit uero crebra crebrum & crebrior creberrimus. & crebro aduerbium id est frequenter.
Crebreo es crebrui:inde crebresco id est innotesco multiplicor spissor.
Credere:confidere.sperare:unde credulitas.
Crecian græci usum dicunt Cresis usio.
Cremare:comburere.
Chremata χρηματα græce pecuniæ.
Chrematius græce pecuniosus.
Crematismos χρηματισμος græce oraculum dicitur.
Crematescentes:deficientes.
Cremera oppidum italiæ ubi trecenti fabii sunt interfecti.
Crementum semen masculi:unde animaliū corpora cōcipiunt᷑. Inde creatores parentes dicūt.
Chremes tos græce latine chremetis & chremis Nam in tos desinentia duplicem habent genitiuum.
Chremes interpretatur diues.
Cremes suspensus.
Cremiū:frixorium.a cremando.uel qđ ē aridū.
Cremona urbs ueneriæ in italia.
Cremunia sacrificia immolatio.
Crenis dis proprium nymphæ.
Crepere:spissare.dubitare.
Creperum asperum.dubium.incertum:unde & crepusculum.
Crepidæ genus calciamenti a pedum crepitu dictæ:clani militum:magni subtulares.
Crepidæ pauimenta uel ut quidam dicunt calciamenta consilentium apollinem. Est autē nominatiuus singularis crepis.
Crepido inde.i.extremitas saxi abrupta dicta ꝙ sit abrupti saxi altitudo.est autem ambitus uł summitas rei cuiuslibet.
Crepido pro ripa.ponitur.
Crepitaculum puerilis sonus minute uocis.a crepitando.
Crepitare:frequenter sonare.a crepitu.
Crepitus strepitus sonitus sonus flammarum a crepando.
Crepitalia in sonitu infantibus fiunt:hinc crepūdia.
Crepo as:diuidi.confringi.uel sonare. crepui & crepitum facit:inde crepor dictus: quod crepet id est sonet.
Crepolus madidus.
Cræpule κραιπαλη græce crapula.

Crepundia puerilia ornamenta indicia:quæ expositis infantibus adhibentur.
Crepundia significant puerorum initia lcunabula.insignia.cunabulum.
Crepulum Imber cum graui sono ruens.
Crepusculum:dubia lux inter diem & noctem, nam creperum dubium dicitur.
Cresco creui & cerno creui:unde cretum.
Cressa decreta.
Cressia prodigia taurus:quem pasiphæ amauit. in creta.
Croesus rex lydiorę:cui de sua felicitate iactanti: solon sapiens interdixit:non debere gloriari crastino nāque cruce suspensus est.
Creta insula græciæ pars quondam centum urbibus plena:hæc ab oriēte finitur carpathio mari:ab occasu & septentrione mari cretico.a meridie Libyco.
Creta gēus terræ albæ ab īsula creta:ubi ē melior
Cretensis:de creta insula.
Creticum mare:quod pamphiliam & ægyptum pertendit.
Ceretici dies iudiciales uel determinatiui apud phisicos.nam κρινω crino est iudico.
Cretio:certus dierum numerus:in quo institutus hæres aut adit hæreditatem aut finito eo excluditur per centum dies.
Cretus participium est procreatus per syncopam quasi natus.
Creusa uxor fuit æneæ.
Crian species est sententiæ:qñ additur persona.
Cribalon græce dicitur acus id est purgamentū frumenti.
Cribrum dictum ꝙ ibi curat frumentatū quasi cumfrugum.
Cribrare.frumentum cernere:purgare.exqrere.
Crimen a carendo nomine dictum ut furtum & cetera quæ non occidunt sed infamant. Inde criminalis.
Crimina capitalia:quæ in transitorio igne purgari non poterunt:quamuis apostolus plura commemoret:nos tamen ne desperationem facere uideamur breuiter dicamus. Sacrilegium.homicidium adulterium.uł fornicatio:falsum testimonium:furtum rapina. Superbia. inuidia. auaritia & logi temporis iracūdia:ebrietas si assidua fuerit & obtrectatio.
Criminor aris pro crimino inuenitur.
Criminor te dicimus:inde criminalia.
Crines proprie sunt mulierum dicti ꝙ uittis discernantur.unde & discriminalia.
Crimlus fluuius siciliæ.
Criones quasi curriones dei ꝙ discurrāt ab utraq parte labii.
Crypta spelunca cuneus uel turba hominum.
Cryphius frans.

Cryphia circuli pars inferior cum puncto: ponit' in his locis: ubi q̄stio dura & obscura dissolui non potuit.

Crissare: ceuere. clunem mouere.

Chryse & argirae insulae dictae indiae auro & argē to ita abundant: ut plaeriq; eas aureā superficiē & argenteam habere. prodiderit: unde & dicū tur.

Chrysanae uasa deaurata graece.

Crisis κρίσισ discussio uel salus percipienda.

Chrysibe in propheta erugo uel rubigo messiū.

Chrysites lapis crocei coloris.

Chrysimon nota quae in libro ex uoluntate uniuscuiusq; ad aliquid notandum ponitur.

Chrysos aurum graece.

Chrysoberillus lapis dictus: q pallida eius uiriditas in aureum colorem splendeat.

Chrysolitus lapis quasi aurum fulget: unde dicit' & uidetur e se emittere quasdam ardentes scintillas. Auri color chrysolitus scintillat: uelut clibanus praetendit mores hominum perfecte sapientum: qui septiformis gratiae sacro splendescunt iubare. omne genus serpentium fugat.

Chrysoclauus aurata purpura uel purpureum.

Chrysocolla dicta q uena eius aurum habere fertur. foditur ex metallis auri uel aeris.

Chrysocula lapis auro similis.

Chrysolauis aurea die nocte ignea: unde & dr̄.

Chrysopis auge tm̄ uidetur esse.

Chrysopassus purpureus auri color ac flammeus cuius splendor in tenebris flāmas euibrat oculis: quae est perfecta charitas: quam nulla sternit feritas.

Chrysoprassus indicus est colore porri succum referens aureis interuenientibus guttis.

Chrysoroas flumen.

Chrysotasius lapis quem: lux celat: prodit obscuritas.

Crispare: uibrare. concutere.

Crispus. clodus. uel curuus.

Crispus capillis retortis & retractis.

Crispido propiciatorii uel. iiii. anguli altaris.

Cristallus glacies graece resplendens & aquosus colore traditur: quod sit nix glacie durata per annos: hic & appositus radiis solis adeo rapit flāmam: ut aridis foliis fulgidum ignem praebeat: nihil aliud patitur q̄ frigidum.

Cristallum genus saxi candidi.

Cristaticum genus humi.

Cristatus: galeatus. id est zabatus.

Cristae sunt pinnae super galeam positae.

Cristutus honestus decens.

Criteis κριθεισ participium iudicatus.

Crisis nomen iudiciū significat graece.

Critici iudices. nam critos graece latine iudex.

Crito iudex moꝝ interpretatur.

Chro flos modicae haerbae miri odoris.

Crocitare coruoꝝ est proprium.

Crocitus uox corui.

Crocia dicta similitudine crucis.

Crocodilus croceo colore dictus animal quadrupes in nilo in terra & in aquis uiuens longitudine plerūq; uiginti cubitoꝝ. hoc solum ex animalibus superiorem maxillam mouere dr̄ similis lacertae: sed maior ita ut homines mā ducet: huic dormienti ore aperto hyarus īgrediens fauces uiscera dilaniat exitq; uiuus: qd' de inferno fecit christus.

Crocomagina confectio exp̄ssis aromatibus crocini unguenti.

Crocus dicitur ab oppido ciliciae quod uocatur coricium q̄q̄ & alibi nascatur: sed non tantum & tale: ut ibi.

Crocus aurei coloris habet florem. unde croceus cea. ceum.

Cromon perinthiorum lingua Iunius mensis.

Cromaticon: genus musicae. medium.

Croma Τοκρωμα graece uel frons atrii uel humor: unde cromaticus dictus: quia non confūditur uel colorem mutat.

Chronius prolixus corporis morbus. Chronos χρονοσ enim graece tempus dicitur.

Cronis nota tm̄: quae in fine libri ponitur.

Chronicon graece latine canon temporalium regnorum.

Chronica temporum series.

Chronici uel breues temporales.

Cronynion cepa canina.

Crotenium oppidū iuxta aretium: īde crotonite

Crotos graece pulsus dr̄. hinc cymbalum crotalum dr̄ a pulsu.

Cruces tormenta a cruciando.

Cruciarius cruce dignus.

Crucior ris uerbum.

Cruciari lacerari uexari.

Crudum dictum: q sit cruentum.

Crudeo es dui crudesco.

Crudelis in inferiores: fastidiosus in pares. contumax in superiores: ingratus in amicum. Impius in parentes.

Crudelis in sanguine dr̄ a crudo quasi cruento.

Cruentarus sanguinolentus a cruore.

Cruor dictus q diffusus currat. effusus uero cruor fit. in corpore uero sanguis. uel a cruditate. Alii dicunt cruorem uictimaꝝ sanguinem hominum esse.

Crumena: sacculus. criminis marsupium.

Crusma sonus musicae.

Cruminare: cuminare.

Crunicula: quae accipiunt illi qui uicem in bello seruant.

Crura sub genua usq ad talos dicta: q his curri-
mus. hoc crus huius cruris tibia.
Crusma quasi chrisma id est pulsus chordarum.
Crusta superficies panis. hoc crustum uel crustu-
lum de fragmento panis: hæc crusta de fragm
tis ligni uel lapidis.
Crustæ uasa crustallina uel tabulæ marmoris.
Crustula: panis oleo conspersus & coctiuus. a
crusta diminutiuum.
Crustula: eduli genus. uel pars pãis: uel placeta.
Crustumiũ oppidũ in græcia. uel fluuius Italiæ.
Crustumia pyra ex parte rubétia a crustumio op-
pido dicta.
Crustumia genus oliuæ: item & uolema: q uo-
lam complet.
Crux q lata est: significat opera charitatis: q lon
ga est usq ad terram: pseuerantiam usq i finẽ:
q sublimis supemũ finẽ quo cuncta referũt:
q profunda & in terram occulta profundita-
tem gratiæ: uel significat carnis mortificatio-
nem cum uitiis.
Cubile dictum q eo cubamus.
Cubilia corda significat. Aug.
Cubicularius custos cubilis. Cubicularis uero le-
ctus cubiculo aptus.
Cubo bas & cumbo bis cubui faciunt: sed cũbo
modo non ẽ in usu: nisi in' compositis: inde
deriuatur cubitus cubiti: inde cõponitur bicu
bitus tricubitus bicubitalis tricubitalis. Inde
etiam cubitus cubitus: a quo concubitus accu
bitus. Compõitur accumbo occumbo de. p.
incumbo suc. trans. recon. unde cõcubia. Recu
bo succubo: fecubo: uñ fuccuba pcubo icubo.
Cubitus dicitur: q ad cibos sumẽdos huic pcũ
bamus: quia in eo est manus.
Cubitus duorum fit palmorum.
Cubitus habet pedem & dimidiũ: significat opa
tionem. Cubitus geometralis sex nostros ha
bet cubitus.
Cubitus dupliciter dicitur: Vnus qui naturaliter
ad digitorum summitatem a cubito usq pro
tenditur: quali Moyses arcam mensurauit. Ali
us cubitus ẽ qui & maior dicitur: qui brachio
extensio toto cubito capiti prælato se esse de-
monstrat: quo arca noe demetita est.
Cubitale mufo.
Cubile lusum dicunt: cum duo pene iunctis cubi
tis pilam feriunt.
Cubia poculorum genera.
Cubio masculus.
Cubus græce latine tessera uel cubus dicitur quæ
octo angulis constat undiq: ut hic æqli
ter quadratum corpus ut bis bina bis.
Cucula per diminutionem dicitur a casula quasi
minor cella.
Cucullus generis masculini uelamen nigrũ uel
uelum capitis est.
Cucullus genus uestis monachalis: quam capi
dicimus: proprium autem pileum.
Cucula auis quæ dicitur curuca a cuculo dicta eo
ius oua fonet: a quibus perimitur.
Cuculus auis abiecta sua obliuiosa oua: aliena
calefacit: pigra ut interdum fame moriatur. di
citur a sono uocis.
Cucuma a sono feruoris dicitur uas æneum i q
do & ore desuper coopertum: in quo calefit.
Cucuma noctua: Cucuma & cacabus a sono fer-
uoris dicuntur uasa sũt. i græcis & latinis hæc
habentur: incertũ ẽ a quibus sint mutuata.
Cucumis uel cucumer nominatiuus huius cume
ris generis masculini dicti q sit amari fructus
eius. i. cucumeres.
Cucurbita quasi cucumeris spẽcie habet. Est aũt
calida & humida.
Cucurbitalaris herba dicta: q odorem ex parte
cucurbitæ referat: idem camipetos græce. Cu-
curbita unde sanguis dicitur. i. trahitur.
Cudere cedendo facere uel proferre aliquid exdu
dere. Incus inde dicitur.
Cudo dis di & cusi dr cusum: cuius frequentati-
uum cuso as facit: ex quo, componuntur incu
so recuso accuso excuso.
Cudere est feriendo incus dicitur: quod ibi ali
quid cudimus. i. ferimus.
Cui & huic pro monosyllabis accipiunt metrici
quia genitiuus in ius desinens una uult supe
re syllaba suum datiuum.
Cuius a cuium denominatiuum est: a quis cuiat
cui. cuiuscunq modi qualiscunq speciei.
Culcitra dicta: q calcentur. id est forcianti plu-
mis.
Culco uestigio.
Culeus saccus qui pice & bitumine liniebatur.
Culeus saccus ab oculendo. i. claudendo dictus.
In ipso enim parricidæ cum simia & gallo &
serpente inclusi in mari præcipitabantur: ut ip
sis contendentibus inter se homo maioribus
pœnis afficeretur.
Culex animal paruum uolatile ab aculeo dictus
quo sanguinem sugit.
Culices non tangunt hominem: si absinthium
cum oleo coctum superungat.
Culices centiales.
Culina latrina.
Culina uel coquina locus coquẽdi a coquo dicta
q artifex est coquendi.
Culit. uehementer percussit.
Culmus est ipse calamus cum spica: quia radid-
bus nascitur dictus culmus quasi calamus.
Culmen uero summitas.
Culmina dicta: quia antiqui tecta culmo tegebãt
unde tecti summitas culmen dr.

Culminare: culmen agere uel accumulare. actiuum est.

Culmites: pro diuites ponitur.

Culpa reatus. offensio. dicta quasi calũnia parta.

Culpare: in culpam ducere. increpare.

Culponei: rustica calciamenta.

Cultelli a cultura dicti: quia ex ipsis putationem ueteres usi sunt.

Cultura ab incolendo dicitur. significat sanctos cultores christi.

Cultus: ornatus. aptatus.

Cultus religio: quã credentes deo exhibemus.

Cululli: calices fictiles.

Culus dictus quasi curtus: ꝙ per eum interiora di curant.

Cum aduerbium potest esse: quando significat: & præpositio quando συν syn. & est copulatiua: ut cũ ducibus pugno: & per solã appositionem inuenitur. cũ loco eius semper in cõpositionẽ cõponitur: ut coniungo. eãdem enim significationem habẽt. nec scriptura multum differt. Antiqui enĩ p cũ conscribebãt & m in n & econuerso: ut cõis eundem. Pronominibus præpostere postposita eucletici uice fungit: ut mecum tecum secũ nobiscũ uobiscũ. Aliis postposita acuit ut quocũ quacũ quibuscũ. Quidam tñ dicunt ideo encliticum eẽ ne si acuetur aduerbium esse putetur.

Cumæ ciuitas in campania dicta απο Των κύματων id ẽ undis: quia iuxta mare sita ẽ uel απο Του κυειν pregnantem esse: quia troiani exeuntes de mari pregnantis mulieris augurium habentes illam ædificauerunt.

Cumæ cumanus: sicut thebæ thebanus.

Cumana nomine amalthea una de decem sibyllis quæ nouẽ libros attulit tarquinio. ipsa est & cumæa græce quæ quattuor sæculorum ordinationes scripsit.

Cumera: uas frumentarium.

Cuminum græce cyminum latine hærba. neutri generis.

Cumi interpretatur surge.

Cumulus aceruus mensuræ augmentum.

Cunabula lectuli: quibus infantes iacent dicta a κυω græce: ꝙ partui adhibeantur. hoc cunabulum idem est & cuna.

Cunabula: rudimenta: nutrimenta. initia. uel panni infantiæ.

Cunctari: dubitare. cogitare. trepidare morari.

Cuncto pro cunctor antiqui.

Cunctus ta tum a nando cunctor aris: & componitur cunctipotens cunctitenens.

Cuncti: omnes: si simul sunt. quasi coniuncti.

Cunctalis generalis.

Cundus: cyphus. datera.

Cuneus crypta. κρυπτω abscondo.

Cuneus collecta multitudo in unum quasi cuneus dictus: ꝙ in unum omnes coeant.

Cuneus quo aliquid funditur dictus a coeundo uel committendo.

Cunina paganorum dea curis infantiũ ꝑposita.

Cuniculi genus animalium agrestum dicti quasi caniculi: ꝙ canum indagine capiuntur.

Cuniculus transitus occultus occulta uia.

Cunnus est foramen.

Cupas uel cupos a capiendo dictum: unde caupo.

Cupes fastidiosus: superbus. cupidus.

Cupere: quelibet mundana inhianter quærere. Abire uero honores petere.

Cupiditas uel concupiscentia nisi cuius rei sit addatur: non nisi in malo accipitur.

Cupiditas est motus animi ad truendum se & proximo & quolibet corpore nõ propter deum.

Cupidus a capiendo multum dictus.

Cupido cupidinis. masculinum. proprium ẽ dei foemininum uero ipsam rem significat.

Cupidinarius: uoluptarius.

Cupio pis inde dicitur cupidus ras. cupido cupidinarius componitur percupio concupio & concupisco.

Cupitum: mulieris desiderium.

Cuplem rectis domorum: ꝙ copulent in se iu-ctantes.

Cupressus dicta eo ꝙ capite sit pressa. nam caput habet rotundum: huius arboris fructus dicuntur coni: eadem dicitur cyparissus.

Cupressus y in u apud latinos uersa. Cypressus dicta a puero eiusdem nominis: quem syluanus amauit.

Cuptare: cupere multum.

Cura est sine moderatione dicta: ꝙ cor urat sollicitudo uero a temporalibus moderata.

Cur interrogatiuum & relatiuũ est: ut causa ẽ cur fiat. cui oẽs species causarum respondent.

Curare: sanare. custodire mederi.

Cura appellatiuũ ꝓprius rei: potest tamẽ & de aliqua re intelligi: ut de ea deriuatur curiosus. curagis curator. curatio curatura. curalis. componitur securus decurio obscurus. tricurium. dicitur cura: ꝙ cor agitat.

Curculias nautæ suo more uocant funes: quibus in tempestatibus utuntur.

Curculio: uermis frumenti. uel fabæ.

Curcilla opillago.

Cures populi iuxta romam. pluraliter curetes populi pugnaces in creta insula ut Diodorus scribit in sexto historiarum: quos ait primos omnium greges coegisse: aliaqꝫ mansuefecisse pecora. mellis insup ac sagittãdi uenãdiqꝫ modũ induxisse. ꝓhibẽt hoium quoqꝫ coetus ad cõem uitæ & legũ disciplinã illas instruxisse: repisse ĩ super ensem galeã: ac cũ armis salt.di

morem: quorum strepitu per magno Saturnus deceptus è. Aiût ꝑterea ionem elá Saturno ab Rhea matre datû ab iis fuisse nutritû. Et multa de curetibus in creta prosequitur.
Curetes populi feroces in dalmatia.
Curia dr: q ibi cura de cũctis administretur.
Curia toga. i. aduocatio iuridica.
Curiales idem & decuriones dicti: q ciuilia iura procurant.
Curibus: paruis sabinis.
Curias. atis. sabinus.
Curitius uetustus.
Curricula dñr: quia non stant sed currunt: hæc & tempora dicuntur.
Curriculus & hoc curriculũ a currũ diminutiua.
Curriculum neutrum: spatiũ: ad currendũ aptum uel ipsum currendi officium.
Curriculo: celeriter.
Curro ris cursus currus: unde curriculus cursor cursio cursito currulus cruor: unde cruentus a quo crux cõponit: occurro inde occursus similiter p. trans. ex. de. præ. pro. in. suc. dis. cõ. re.
Curro is curso as & cursito as frequentatiuũ.
Curro ris curri. in cõpositis uero quibusdam geminat in quibusdam non.
Curio: præco theatri.
Curiosus: facetus. dicax urbanus.
Curii dicuntur philosophi a curio consule & philosopho.
Curis: uirtus. fortitudo. inde curitis. i. potens. regalis. fortis.
Curis hasta dicebatur lingua sabinorum.
Curulis sella magistratus uel triumphantium.
Cursus a uelocitate crurum dicitur.
Curules sellæ erant magistratus: in quibus sedẽtes iura populo dabãt: sic dictæ quia apud ueteres consules & prætores causa longinquitatis uel dignitatis per forum uehebantur curribus sellis insidentes & iura dantes: quæ selle solite erant deferri in curia.
Cursus uel currus quartæ declinationis & curriculus uel curriculum p diminutionẽ faciunt.
Cursor aris deponens est.
Currus uolubilia tempora significat.
Currus a cursu uel curro dicitur: quia rotas habere uidet: unde & carrum quasi currus.
Curruca est auicula: quæ alterius filios educat. hæc dicitur linosa uel cucula eo q cuculus dũ eius oua sorbeat sua relinquit quæ curruca tã diu fouet donec extracti pulli eam comedant
Curtus dicitur quasi carens toto uel cauda unde curto as aui tatus.
Curtina responsum.
Curtatæ: figure dicuntur semel bisue sic.
Chus filius cham a quo æthiopes geniti sunt.
Chus hebraica lingua æthiopia.

Chusi: interpretatur silentium.
Cuspis una pars hastæ: a cespite dicitur.
Cuspis fœmininum est gladius acutus quasi sp-ca.
Cuso as frequentatiuum a cudo: inde compo-tur accuso & incuso & excuso recuso.
Custos: seruator. pastor: procurator. hic & hæc cu-stos a custodio dis & custodia.
Cutis est: quæ in corpore prima est dicta q cor-pori supposita incisionem prima patiatur Cu-tis enim græce incisio dicitur. eadem & pell-
Cuticula diminutiuum quod antepenultimam producit apud Iuuenalem. cum bibat æstiu-contracta cuticula solem: canis canicula dimi-nutiuum cuius antepenultimam similiter p-duxit Persius in secunda satyra. Et quid eg-siccas insana canicula messes Iamdudum co-quit. Idem in tertia. Scire erat in uoto dumos-canicula quantum raderet. Martialis quoque in octauo in craticula produxit antepenultima. Parua tibi curua craticula sudet ofella. A cu-componitur intercus: unde intercutaneus u-subtercutaneus uel subcutaneus. cicatrix u-de cicatricare.
Cuia antique.

d

A. ponige: dom. u prod-
Dabyr oraculũ domini q-
erat factum in media in-
ore parte tẽpli: in quo e-
arca domini. hec appella-
tur sancta sanctorũ.
Dabyr interpretat' loqu-
Dabreiamin quod est uerba dierum. id est par-pomenon.
Dabæ populi indomiti.
Dacæ gothorũ soboles dicti quasi de gothor-stirpe creati.
Dacy populi scythiæ a dacia regione.
Dacycus. i. traianus imperator: quia dacos uic-
Dactylos digitus græce.
Dactyli fructus palmarum dicti q similitudi-digitorum imitentur.
Dactylus pes dictus a digito: q a longiori no-do inchoans in duos definit breues. Nam-nus. oppansa dicitur palma: pendentes digi-dactyli.
Dactylica metra ꝑncipalia sũt. Recipiũt tñ dact-lũ spondeũ locis omnibus in fine trocheum.
Dactylum metrũ heroicũ dr eo q maxia heroi-hoc est uirorum fortium facta canerentur & prælia.
Dactylos genus hærbæ id est pionia a similitu-dine digitorum dicta.

Dacusa ciuitas i cōfinio cappadociæ. & armeniæ haud procul a loco ubi euphrates nascitur.
Dacusata: ornata.
Dadan filius thegma: a quo gens æthiopiæ i occidente.
Dahæ scotiæ.
Daphinon: hoc est oleum laureum.
Dphnis nomen proprium
Dagon Idulum fuit i azoto: ubi arca dei capta ē
Dalida iterptat' paupcula l' situla cōiūx sāpsonis
Dalmannta: quod dicitur magedon:
Dalmatia prima prouincia græciæ a dalmatica eiusdem prouinciæ ciuitate dicta. Adhæret autem ab oriente Macedoniæ: a septētrione mysiæ: ab occasu Istria terminatur a meridie uero hadriatico clauditur.
Dalmatica uestis primū in dalmatia extitit tunica sacerdotalis cādida cū clauis & purpurá.
Dalum minimū ualū ad nauis prorā defixum.
Dalus: ticio græce.
Damascus urbs syriæ condita & nominata a damasco dispēsatore abrahæ perhibetur. hæc antea in oī prouincia syriæ tenuit principatū nō dū enī florebāt antiochia laodicia & apamia.
Damascus interpretatur sanguinem bibens: quia ibi abel sit caim interfectus: absconditusq; in sabulo fluminis.
Damascena arbor a damasco oppido dicitur cuius pomum stomacho mederi probatur. cætera noxia perhibentur.
Dama animal dubii generis.
Damæ animalium genus timidum & imbelle. canes nimium fugiens.
Dama uel damula dicta: q; de manu fugiat capra agrestis. genus feræ. capreoli similis christum significat uel sanctum.
Damen damenis: proprium hystorici græci.
D[illegible]mium sacrificium: quod in operto fit. & mu[illegible]eres faciunt bonæ deæ.
Dam[illegible]re punire. animaduertere.
Damnum insolita & nobis nesciētibus diminutio: iacturam autem scientes & ultro patimur: detrimētum uero leue damnū fit i parte. Varro tamen de lingua latina detrimentum inqt a detritu q; ea quæ trita minoris pretii sunt.
Damon & alphesiboeus propria nomina.
Dāmœtas: proprium [illegible].
Dan interpretatur iudicium aut iudicans: fuit uero filius iacob ex ancilla rachel: de quo rachel domina eius dixit: Iudicauit me dominus & exaudiens dedit mihi filium. De huius genere antichristus est nasciturus.
Dan interpretatur iudicium transiens.
Danai græcia danao rege.
Danatheton gramon figura plana plano pede i geometria.

Daniel interpretatur iudicium dei: quia inter presbyteros iudicium dei exhibuit: seu quia futura prædicebat. hic & desideriorum uir appellatus est: quia panem desiderii non manducauit & uinum concupiscentiæ non bibit.
Danizo Δανείζω fœneor græce.
Danus fœnus lucri græce: quod rustice damna seu fœnerator. uel fœnus dicitur fœneratorum fœneratio.
Danubius germaniæ fluuius dicit' a ui & copia niuiū: quibus augetur. Iste est: q i europa plus omnibus habet famā uel & Ister quia per numeras uadit gentes: mutatq; nomen & maiores uires acquirit. Oritur autē germanicis iugis in occidentalibus partibus barbarorum per gens contra oriente. lx. fluuios in se recipit septem ostiis in pontum fluit.
Dapes dictæ dans opes: prisc. hæc dapis huius dapis sed nominatiuus non est in usu frequenti
Dapes regū: epulæ uero priuatorum sunt.
Daphnis: filius mercurii. formosus puer. primus pastor.
Daphne arbor græce dicta q; nunq̄ deponat uiriditatem. hanc latini dicunt laurum. græciæ nympha quæ in laurum fabulose dicitur esse mutata.
Dapsilis largus græce: uel qui satis erogat dapes.
Dardanus ex Ioue & electra natus a Iano in phrygiam profectus: prius ibi rgnauit. post quē filius eius erichthonius: deinde nepos tros: a quo troiani dicti sunt. hic autem duos habuit filios ilum: qui cōdidit ilium: assaracū: qui capyn genuit: ex quo anchises pater aeneæ. ex illo uero natus Laomedō pater priami.
Dardanius proprium & primitiuū: abutitur tamē pro dardano pris.
Dardanus mons appuliæ.
Dares daretos græce latine daretis & daris facit sicut omnia quæ faciunt in tos. proprium cuiusdam græci.
Darius rex Persarū græce asuerus astyagis filius: qui destruxit imperium chaldæorum cum cyro cognato suo.
Dasia interpretatur aspiratio: ubi h poni debet tali notatur figura uel dasia id est flatilis. psylen uero græci dicunt.
Daticius dediticius p filiis datus: qui uictis hostibus se tradit.
Datiuus casus dictus quia per eum nos alicui aliquid damus: ut do tibi librum: hic & commendatiuus dr: quia per illum cōmēdamus: ut commendo tibi hanc rē: uel amicabil' q; per illum amicos salutamus: ut uenerabili patri salutem.
Datim per manus.
Datusa cappadocū lingua Ianuarius mensis.
Daucos herba foliis feniculi similis.

David interpretatur desiderabilis seu manu fortis uel misericors.
Daunia apulia dicitur a dauno rege socero diomedis.
Dausti: pascinaculi.
Danus interpretatur deuius uel dans uiam.
De græca coniunctio enim significat.
De non solū τοαπο significat: sed etiam Totoπεpi peri memoratiuū: ut de partibus orationis. accipitur etiam pro κα'Τα cata locali in cōpositione: ut deduco. est etiam itentiuum ut dedo: est priuatiuū ut desum. de quoq; nunc aufert memoratur sæpius auget.
Deambulare ire.
Deambulatorium: locus ambulandi.
Deambulacra: ubi deambulari potest.
Debellare: depopulari. expugnare.
Debacchatur peragatur.
Debello as actiū: debellor etiam dicitur.
Debilis dictus q per bilem factus sit fragilis: bilis enim humor est afficiens corpus: unde debilitas & debilitare id est debilem facere.
Debbora interpretatur apis uel loquax. Apis qa fuit ad bellum promptissima dimicans aduersus sysaram: quo perempto cecinit canticum: unde loquax dicitur.
Debris fons apud garamantas inuicē in die æstuans & frigescens.
Deca græce latine decem.
Decachordum: psalterium decem chordarū: qd hebræorum est propter numerum decalogū legis.
Decachinnare: deridere.
Decas decadis decenarius.
Decalogus: decem præcepta legis. Nam deca decem. logos sermo.
Decani dicti: q decem militibus præferuntur uel clericis.
Decalanzare: cantare cum lætitia.
Decalceatum de calce albatum.
Decantatos. i. centum.
Decapolis regio decem ciuitates hñs: quæ post uocata est cæsarea.
Decarpit: decrustat. minuit.
Decedere: per mortem exire.
Decem quod græci deca dicunt numeri a græca etymologia dicti sunt q ligent & coniungāt infra iacentes numeros. Nam desmos ligamen est.
Decempeda deriuatur a græco decapoda. fæmininum pertica mensuralis.
December dicitur quia decimus est a primo mēse & Imbribus quibus abūdare solet. December tñ ut uaroni placet a numero dictus est.
Decens: compositus a numero decem. hinc decorus & deciblis.

Decennale: bellum decem annis gestum.
Decentarius: ingeniosus. promptus exercitatus.
Decenter: pulchre eleganter.
Decernere: cēsere. definire. cōstituer. decreui facit.
Decerpere de maiori parum rumpere auellere.
Decertare pugnare.
Decet impersonale uerbum a decus uel decem deriuatur. i. bene apparet.
Decent cum persona ponit ouidius. Ista decent humeros gestamina uestros.
Decætero: denuo. deinde iterum.
Decempoys Δεκαπους masculinum græce latine hæc decempeda facit.
Decidum quod cito cadit. caducum a decidere. i. de aliquo cadere.
Decii duo fuerunt pater & filius. qui pro ciuibus hostibus sua se spōte dederunt.
Deciosi a deciduo dicuntur mures ob paruitatē corporis: dum nascuntur.
Decipere fallere: inde decipula deceptio tuscipula laqueus pedica.
Desciscere dissentire uel a propositio seiungi.
Declinare: uitare. delinquere. peccare. obtundere declinare. incuruare.
Decliuus: inclinatus locus.
Decluere decorare.
Decolor sine colore. Inde decolare. i. fuscare.
Decolor dictus q desit ei color.
Decor ris masculinū: & est formæ: hoc decus uero ris gloriæ est: & hæc indecor deformis.
Dedecor ris compit penultimam: nam a decor deriuatur. Inuenitur etiam simplex corripiens penultimam apud antiquos. decoris pro decorus ra rum.
Decor formæ pulchritudo a decem uel decenide deriuatur decorus ra rum egregiæ formæ pulcher ide ēt decoro as. decoratus decorosus
Decoro as correpta penultima a decus. id est honorare.
Decoquere. i. ualde coquere. conturbare.
Decoctor: deuorator. prodigus.
De contra uideo usu dr non ratione.
Decrepitus dr senex q morti ppior ad tenebras uergat: sicut crepusculum. alii dicunt q iam crepare desierit. i. loqui.
Decreuit ptm a decerno nis. statuit definiuit. inde decretum: præceptum. constitutum. apud Donatum in andria Ter. decernere ac de magnis rebus certā proferre sententiam. Idem Hecyra decreuerim: statuerim & defixerim.
Decretio: dispositio.
Decreta instituta proprie papæ sunt ad discernēda animi interioris dicta. præcepta uero regū a precipiendo.
Decudes decuriones.
Deculare. decurtare.

Decumanus limes maximus in agris qui ab oriente i occidentem per transitum dirigit quia pro eo q formam decimam facit: sic dicitur: Ager bis diuisus figuram decem numeri facit: ul dicitur a decimo fructu id e maximo.

Decumbere: infirmari.

Decurio: curialis. a curando ciuilia iura.

Decuriones dicti: q sint de ordine curiae uel decani

Decurio: princeps super. x. homines.

Decuria: numerus decem hominum.

Decuriatum quasi honore curiae dignum.

Decursa: finita. confecta. a decurso quod tamen e neutrum.

Decurtare: detrahere. detruncare. diminuere adimere.

Decursare: honorare.

Decus oris neutrum ad gloriam pertinet: inde decoro as.

Decussis. x. asses generis masculini.

Daedalus Cupalami filius genere atheniensis a minerua fabricam prius didicisse fertur hic labyrinthum in creta aedificauit. Inde daedaleus

Daedalus la lum. id e artificiosus. ingeniosus.

Dedan filius rhegma: a quo geus aethiopiae in occidente.

Dedecor ris corripit penultimam: Nam a decus deriuat & est commune id e homo sine decore.

Dedecet: non decet.

Dedecus: uituperatio: quod fit contra decus.

Dedecorare: id est dehonestare.

Dedere: tradere. componitur ex de & do as. inde dicit dedicio: quando uicti hostibus se tradut spontanea traditione.

Dedicare: deo dare consecrare. deputare.

Dedignari: sperare. indignari respuere.

Dediscere: quod didicerat perdere.

Dedititii deditione dicti quodam: dum aduersu populum romanum serui arma sumpsissent comprehensi stigmatibus affecti sunt. ex his post manumissi propter suppliciorum notas ad dignitatem ciuium romanorum no peruenerut

Deducere: diuidere. deportare: tenuado pducere.

Deduco: de amico producendo. diduco uero detraho.

Deductu: gracile. subtile: deportatu.

Deductiua uel pronominia dicutur. quae ab aliis deducta sunt. ut quispiam.

Defamare: detrahere. conuiciari.

Defaecare: decolare a faece purgare: inde defaecatum id est sine faece uel sordibus purum.

Defeciscor: id est deficio. uincor.

Defectus. tenuis. pallidus.

Defectus quartae declinationis solis & lunae uaris labores: solis cum inter nos & ipsum luna obiicitur. quod nuq fit nisi finita luna. Lunae uero defectus cum inter solem & ipsam umbra terrae obiicitur.

Defendere: protegere: inde defensor. patronus. auctor.

Defensores a romanis pontificibus costituti sut episcoporum adiutores: quibus honores iter clericos sicut & regionariis concedimus.

Defessus: lassatus. fatigatus. a defeciscor deriuatur.

Deficere: cessare. inde deficescere defatigari.

Deficio quando pro relinquo uel desisto ponit actiuum est: quando pro defeciscor uel uincor neutrum.

Definitio: pax. foedus. condiciones. leges. conuentio. Definitio est rei alicuius aequa comprehensio ex genere & differentiis proprie: ut homo est animal rationale mortale.

DE DIVISIONE DIFFINITIONVM EX MARII VICTORINI LIBRO ADBREVIATA:

Definitio philosophorum est: quae i rebus explicandis uel exprimedis explicat qd ipsa res sit & qualis sit: & queadmodu membris suis coustare debeat. Est eni oratio breuis rei uniuscuiusq naturam a communione diuisam propria significatione concludens.. Huius diuisiones in pres quindecim hntur. Prima species definitiois e usias id est substatialis: quae proprie & uere dr definitio: ut est: homo est animal ronale mortale. sensus: disciplinaeq capax: haec eni definitio p spes & differentias descendes uenit ad ppriu & designat plenissime qd sit homo. Secuda species est: q graece neomatice dicit. latine notio nuncupatur: qua notionem comuni non proprio noie possumus appellare. haec isto modo semper efficitur: homo est quod ronali coceptione & exercitio pest animalibus cuctis. No eni dixit qd est homo sed qa agat: quasi quoda signo in noticia deuorato. In ista eni & in reliquis noticia rei pfertur non substantia. Illa uero quae substantialis est definitionu obtinet principatum. Tertia quae graece ποιοτης latine qualitatiua dicit: quia ex qualitate nome accepit pro eo q quale sit id qd sit: euidenter ostendit ut illud ho est: qui igenio ualet artibus pollet & cognitione rerum: aut qd agere debet eligit: aut animaduersione quod inutile sit coutemnit. his eni qualitatibus exprssus ac definitus est homo. Quinta quae graece hypographice latine descriptio nominatur: quae adhibita circuitione dictorum factorumq declarat Quaentur enim quid auaris: quid crudelis: quid luxuriosus sit: & uniuersi luxuriosi auari crudelis natura describitur: ut si luxuriosum nolumus diffinire dicamus: luxuriosus est uictus non necessarios sed sumptuosos & onerosos appetens in deliciis affluens in libide promptus: haec &

talia pro descriptione definiunt luxuriosum.
5 Quinta quae graece ἐπίρρημα latine aduerbium dicitur: haec uocem illam de cuius re quentur: alio imo ac singulari sermone designat: ut conticescere est tacere uel cum terminum dicimus finem. Sexta quam graeci
6 κατὰ διαφορὰν nos per differentiam dicimus. Scriptores uero artium de eodem & de altero nominant: ut cũ quaeritur quid intersit inter regẽ & tyrannum: adiecta differẽtia: quid uterque sit difinitur. id est rex est modestus & temperans tyrannus uero impius & immitis. Septima quã graeci κατὰ μεταφορὰν latini per translationem dicunt: ut illud littus est quo fluctus elidit: hoc uarie tractari pōt mō ut moueat: modo ut designet modo ut uituperet aut laudet: ut moueat: nobilitas ē uirtutis modo apud posteros apex est corporis. ut laudet: adolescẽtia est flos aetatis: aut uituperet. Diuitiae sũt breuis uitae lõgum uiaticum. Octaua quã grae
8 ci κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ ἐναντίου latini per priuantiam contrarii eius quod difinitur dicunt. ut bonum est: quod malum non est. Iustum est: quod iniustum non est: & his similia. hoc autem genere uti debemus cum contrariũ notũ est. Nona quã grae
9 ce εἰκονισμός latine per quandã imaginationẽ dicitur: ut aeneas est ueneris & anchisae filius: haec semp in indiuiduis uersat: quae graeci atomos appellant. Decima κατὰ ὑπογραφὰν latini per
10 indigentiam pleni ex eodem genere dicunt: ut si quaeratur: quid sit animal respondeat' homo: rem eni quaesitã per praedictũ declarauit exemplum. Vndecima quam graeci κατὰ λό
11 γον: latini iuxta ratione dicunt. idem p indigentiam pleni ex eodẽ genere dicunt: ut si quaeratur: quid sit thesis: respondeatur quis eris: de
12 effectu arsis. Duodecima κατὰ ἔπαινον: latini per laudem dicunt: ut Tullius pro cluentio. lex est mens & animus & consilium & sentẽtia ciuitatis. Tertiadecima quam graeci πρός
13 τι: latini ad aliquid uocaut: ut pater ē: cui est filius: & dñs: cui est seruus. Quartadeci
14 ma dī generalis: ut Cicero in rhetoricis. gẽus est quod plures ãplectit' partes. Quintade
15 cima κατ' ἀναλογίαν τοῦ καθ' ἡμέρας: latini secũdum rei rationem uocant: ut dies est sol super terras. Nox est sol sub terris.

Definitiuus status est cum id quod obiicitur nõ hoc esse contendit'. Sed quid illud sit debitis diffinitionibus approbatur.

Desit deest: non est: minus est determinat.

Defetur: negat. abnuit. dissoluitur euanescit.

Defluit: defluxit. elanguit cessit.

Deflare: respuere. deucere: irridere.

Deflagrare: exardere. furorẽ deponere.

Deflectere: declinare deuertere.

Deflere: plorare. euacuare.

Deformis ad corpus: cui forma deest. turpe autẽ ad crimen uel ad animum refertur.

Deformis cui deest forma. Informis uero ultra formam.

Deformicata arbor de sectis astulis.

Defodio dis actiuum.

Defossus transfixus.

Defragrare diuulgare.

Defraudare fraudem facere.

Defresum: detritum. unde adhuc faba fresa dicit' quae obtrita frangitur.

Defrudare: defraudare minuere quo frui debuit.

Defrudo a fraudo componitur au in u mutata' sicut claudo includo.

Defrutum: uinum passum & coctum dicitur quod coquendo defraudatur.

Defungi: finire. significat liberare.

Defunctorie: transitorie. leuiter.

Defũctorium est quicquid ita dicit': uel fit ut ad finem alicuius rei spectet.

Defunctus: consumptus. priuatus spiritu: id est qui compleuit uitae officia: quia defungi est ab officio cessare.

Degener qui de genere nobili nascitur & in honeste uiuit.

Degener commune ē id est ignobilis impari genere: suo generi dissimilis.

Degenerare de suo genere exire peccando malis moribus.

Dexis δῆξις morsus graece.

Dego gis gi: componitur ex de & ago id est uiuo consisto demoror. neutrum est.

Degraphides caelatura.

Degri aegri.

Degulator dictus: q: gulae sit deditus.

Deicida est: qui deum occidit: sicut homicida qui hominem.

Deierare deos iurare: pro deiurare & male iurare.

Deificum: diuinum.

Dehinc & dein deinde & deinceps aduerbia sũt temporis uel ordinis. sed dehinc pprie de pñti tẽpore: uel ordie accipit': ut post haec ex hoc deinde quolibet alio uel lõginquo: ut postmodũ dein cõiter aut de futuro. Deinceps autem ab hodie inantea uel denuo uel alia uice: quia hoc fecisti: unde etiam numeri esse uidetur.

Deinitio. denuo.

Deintegro: iterum rursum.

Deimprouiso subito.

Dehiscere os aperire: timis interpatere.

Dehiscens: apertum hiatu. diffusum. ualde hiscẽs

Deiurant satis iurat. uerum iurat.

Deiurium: iusiurandum.

Delapidare: euertere. consumere. erogare. uastare.

Delanguere: deflagrare extingui.
Delargior commune antiquitus: ualde uel in diuersas partes distribuere.
Delator: accusator eo q detegat qd' latebat aut facultates prodat alienas.
Delecta de multis electa: a deligo gis
Delectat: placet. cordi est: impersonale uerbũ.
Delector aris deponens: id est iocundari. gaudere. placere.
Delere: diluere. destruere. extinguere.
Deleth littera quarta hebraica. D. interpretatur tabularum.
Delirus: mente defectus. propter ætatem ἀπὸ του λήρου: uł quod recto ordine quasi a lira aberret.
Delirat: errat.
Delirat: uanum significat.
Delphica una de decem sibyllis i tẽplo delphici apollinis genita: q añ troiana bella uaticinata ẽ cuius uersus homerus operi suo iseruit.
Delphica: ciuitas apollinis.
Delphos: locus ubi colebat' apollo.
Delphines fratres fuerũt nobilissimi. sub quorũ titulo colũnæ erectæ erant.
Delphines lupi: q ex alia parte sunt delphini.
Delphines belluæ marinæ dictæ græce eo q uoces hominum sequãtur: uel q ad symphoniã gradatim conueniant: qñ præludũt in fluctibus præcipiti saltu: tempestatem significant. hi proprie simones dicunt'.
Delphin delphinos græce latine delfinis dicitur tamen latine delphinus delphini.
Delia: diana a delo insula in qua nata est.
Delibare: degustare. tenue aliquid facere.
Delibatio: immolatio. parua gustatio: resloratio.
Delibor: immolor.
Delibare: sacrificare a libo tractum: unde sacrificabant.
Delibuit: unxit. inde delibutus: perfuxus bene unctus.
Deliberare. præmeditari. cogitare. retractare.
Deliberatũ: statutum. decretum.
Deliberatiuum genus dicitur eo q de unaquaq re quid aut debeat aut non debeat: in eo deliberatur.
Delicatus dicitur q deliciis pastus uiuat in epulis & in nitore corporis.
Deliciæ dictæ q his delectentur homines.
Delitior aris deponens.
Delitius: puer in deliciis matris nutritus.
Delictum: peccatum. a delinquo quasi derelictũ: quia derelinquit officiũ suũ qui peccat.
Delictum est quando mandatum dei nõ impletur: peccatum quando fit prohibitum: sed indifferẽter ponitur. Delictum dicitur quasi derelictum. & fit in cogitatione: peccatum uero in operatione.
Delicuit: in liquorem uersus est.
Deligit: probat. elicit.
Delidit: ruit.
Deligare: deferre. quod & delicare dicebant pro commertio litterarũ.
Delimat: acuit accendit. polit. stimulat.
Delinire: placare.
Delinquere: grauiter peccare. eo q relinquat dei mandatum.
Deliquia: loca depressa: ubi appropiquãtibus gallis. sacra q̃dã loca occulta romani defoderũt.
Deliquium: defectus: defectio.
Deliquio: obliuio.
Delirare: decipere. apud se nõ esse. aliena loqui.
Deliteo tes tui: qd' est latere: inde delitescens.
Delius: uates apollo: interpretatur declaratio: ide delia diana.
Delos insula in medio cycladũ sita: dicta fertur q post diluuium: quod ogygii tẽporibus notatur fuisse: prima apparuisset. Nam delon Δῆλον græci manifestũ dicũt. Ipsa dr̃ & orygia In hac insula Latona orta est uel enixa ẽ apollinẽ & dianã. Delos dr̃ ciuitas uel isula.
Delta littera apud græcos quarta: q̃ apud nos est d: & significat quatuor in numeris.
Deltoton. signum triangulum.
Delubra ueteres dicebant templa fontes habẽtia qbus añ igressum diluebat'. ide delubra a diluendo dicta. Ipa sunt nũc ædes cũ sacris fontibus: in qbus fide & aqua regeneramur. Delubra a lubro id est rasili ligno uel diluendis tectis: qa sub uno tecto multa sacella erãt.
Delubricatum: dilaceratum.
Delumbis: sine lumbo id est uirtute: hic & hæc delumbis & hoc delumbe.
Deludere: decipere. illicere.
Deluere. purgare. uel abluere. diluere uero permiscere. inde diluuium.
Demas dis. uinculum.
Demagis uæhementer.
Demere: detrahere: minuere.
Demensum: incisum. sectũ. defectũ uel mẽsuratũ
Demẽs dictus q diminutionẽ mẽtis habeat: est aũt tpalis: amens uero ppetuus.
Demeria græce cerealia. Demerius ergo cerealis.
Demetere incidere.
Demerius interpretat' nimium persequens.
Demetiri: desecare.
Demetrios bithyniensium lingua september mensis.
Demittere: deorsum mittere.
Demoliri: dissipari.
Demolior ris commune antiquitus.
Dæmones a græcis dictos aiunt id est peritos & rerum scios.

Dæmon græce dicitur ualde sciens per æ scribit.
Demonstrare: ostendere explanare.
Demonstratiua pronomina dicta eo q habeant demonstrationis significationem: ut hic: ego tu ille semper demonstrant. ille & ipse interdū demonstratiua. Interdum etiam relatiua.
Demonstratiuum causæ genus dicitur q unamquãq rem aut laudando aut uituperando demonstrat.
De more: ex consuetudine.
Demorari: tardare.
Demortuus: qui ante terminum sui officii: ut cōsulatus moritur.
Demo mis psi ptum interposita p causa euphoniæ: sicut pmo mis pmpsi promptum.
Dempsit: deduxit. diminuit.
Demulcere: oblectare. leuigare.
Dæmulus eiusdem artis æmulator.
Demū: postmodū. nouissime. itē: maxie uere.
Demusso: dubito. dissimulo.
Demutilare aliquid integrum detruncare.
Denarius dictus qa pro. x. nummis imputabat.
Denarius hēt siliquas decē & octo.
Denymphales feriæ erāt apud pagãos ob honorē nympharū: aquā ñ licebat inducere agris.
Deniq: postmodū. postremo. nouissime.
Deniq componitur ex denuo & quæ.
Densus sa sum: spissus.
Densare: spissare. urgere. uelare. artare.
Denseo es & denso as eiusdem significationis.
Dens dentis masculinum est: inde dētulus & dētatus. componitur edentulus. bidens bidental tridens.
Dentale pars prima aratri: in qua uomer inducit quasi dens.
Dentales aures aratri: quibus latior sulcus redditur
Dentes significant uerba maledica uel principes peccatorū: quorū auctoritate quisq de societate recte uiuentiū præciditur. & quasi incorporatur male uiuentibus. His contrarii sunt dentes ecclesiæ: quorū auctoritate i corpus christi trāsferuntur quiq ab errore gentiliū.
Dentes dñr quasi cibos. i. iudentes uel a græco odontes. i. edentes horum primi dñr pcisores sequentes canini quos collomellos uulgo dicunt: ultimi molares dicunt. In uiris plures. in fœminis pauciores dicuntur.
Denticare: dentes imprimere. uel mouere.
Dentrix. genus piscis pro multitudine & granditate dentium dictus.
Dentrices lapis est arboreus id est succinum. Nā dendros græce arbor.
Denuo: iterum. rursum.
Denunciare. omnibus notum facere.
Denus nomē pecuniæ: unde nummus denarius dicitur.

Deoda id est diuina.
Dehonestare conuiciari. contaminare
Deogratias interiectio computat sicut proh dolor proh nefas &c.
Deorsum: desursum. id est. desubter.
Depactus: defixus: q aliqd cōuenit a depaciscor.
Depalata: manifesta.
Depannare: dilaniare. de panno rapere.
Depascit: consumit deuorat.
Depasco & depascor passiuum accusatiuo iungitur: ut miseros depascitur artus.
Depeciscor a paciscor componitur. Nam corripit pacem conuenio.
Depectio: pacis confœderatio.
Depeculari cōe antiquitus: deuastare. inde depeculatus ta tum: pecora deprædatus. furatus.
Depeculatus est qui prædas exegit. uastauit.
Depeculatio: de publico deprædatio.
Depegisse: deflexisse. a pangendo dictum uelut transegisse a paciscendo.
Deperco a parco componitur a in e mutata.
Depelliculari decipere a pelliciendo dictum.
Dependere: reddere. pro alio satisfacere. soluere.
Depiasma factura uel ars.
Depilare: deuastare. extirpare.
Depilor te illam rem.
Depenite: turpi amore.
Deligere: perire.
Depygis denaticata. sine natibus. Nam pyga extrema pars corporis.
Deplexit: transuexit.
Deplet: euacuat.
Deponere: commēdare. soluere dimittere. de sublimi deprimere.
Deponentia uerba dicuntur: quia deponunt futuri temporis participiū: qd in dus desinit a significatione passiua: ut gloriandus. uel p antifrasim quia nunq ponuntr.
Deponens uerbum dicitur: quod cum similē habeat positionem cōibus: tamē deponēs dicit quasi simplex & absoluta q p se poni nō egēs alterius compositione: uel q deponat unā significationem: & alteram per se teneat.
Depopulari: uastare.
Depollat: dispoliat. detrahit: sed proprie ad purū redigit.
Deportare: de loco ad locum portare. spatiari.
Deportatio est cum libertas & ciuitas amittit & quis exulat.
Deposcere: petere. deprecari.
Depositum pignus ad tempus commendatum
Deprauare: praue facere. uel de pollicitatione recedere.
Deprecatio est cum & peccasse & consulte peccasse se reus confitetur: & tamē ut ignoscatur postulat.

Deprecari: mala precando depellere.

Deprecari: ualde preces efundere.

Depraedari: praedas facere. dissipare.

Depraedator: praedo. grassator.

Depretiatus dictus quod non sit aliquo pretio dignus.

Depretiari: de pcio auferre. deprimere. uilificare.

Deprahendere: pfecte cognoscere. ualde tenere

Deprimere: humiliari. tribulari.

Depromere. proferre. cantare.

Deptus secutus.

Depultus: pro depulsus dicitur.

Depudascens impudens. pudorem deperdens.

Derectum in rectum uadens; directum uero in latere rectum.

Derepente: subito.

Deridere: subsannare. de aliquo risum mouere.

Derigo q orta sunt. dirigo cum aliquid ostendo.

Deriuare deducere. de riuo trahere. de uia errare.

Deriuare: de riuo ducere. diuidere. pducere.

Deriuatio fit principaliter tribus modis litteratura & sensu. ut ab aureo aureus littera & non sensu: ut a fero fere. Sesu & non littera: ut ab uno semel. Item deriuatio littera & nō sensu fit sex modis transformatione ut a pois πουσ pes. abiectione idest dimminutione: ut ab honore honor: adiectiōe: ut a terra terrenus: formatiōe uel compositione ut a furca furcifer mutatione ut doctus us in or fit doctor. Significatione ut a formido uerbū formido nomē. Itē ad deriuationē cognoscēdā cū duae partes sibi comparantur: quae a qua deriuetur Sciendum q pars quae in numero syllabarum crescit ipsa deriuet. Que regula maxime consideratur in genitiuo nominis & i secunda persona uerbi actiue declinationis: ut facilis a facio cis a iustus iustitia. Si autem pares fuerit genitiuus & secūda persona uerbi: tunc requirēdus est intellectus reū scdm que prius alterę altero fuerit: ut a fumus fumo as. deuticio Istud perutile est scire. quod si nominibus uerba adherentia consonantem nominis seruat & non superentur a syllabis genitiui nisi a nominibus quintae declinationis. ueniant primaeq sint coniugationis sine dubio magis uerba a nominibus deriuantur: ut a spuma spumo as & a mora moror aris: a liberti libero liberas: miser ri miseror seraris., a uigil. uigilo as. ab estus estuo as. a luxuries luxurio as formido autem. caligo: propago palpo & indago quae una uoce nomia sunt & uerba magis nomina a uerbis deriuantur: quia genitiuus eorum uerba superat: Illa etiam uerba a nominibus traducuntur quae ers adherentia definūt i co to lo uel lor uel cinor uel cito uel go ut a faber frabrico as. a debilis debilito as. a pulus pulo. a gratis uel grates gratulor: a latro latrocinor. a febris febricito. a lites litigo primae coniugationis. Si quod aūt uerbum nomini appositum est cōsonante pcedente nō primae cōiugationis illud nō ex noie deductū: sed nois uidet esse principiū: ut a scribo bis scriba. Ab aduenio aduena & similia. Ex supradictis igit colligi pūt si primae cōiugationis sunt uerba noībus adherētia tūc multa & innumerabilia uerba a noībus tradunt: pauca uero nomina a uerbis. Si uero secūdae tertiae uel quartae sint cōiugationis: plurima noīa a uerbis: uerba uero a nominibus pauca sunt traducta. Nā a flos floris floreo es deriuat a supbus supbio bis. & his similia: pauca tn̄. Quod si tertiae sint cōiugatiōis. nomina iterminabilia a uerbis inuenies deriuata: uerba uero a noībus poene nulla. Deriuatiōes uero uel cōpositiōes dnt cum ex una dictione alia q̄libet format uel traducitur uelut ab hebraicis a graecis saepe: a barbaris quoq. a nostris uero q̄ saepissime. qd fit aut ex causa ut rex a recte rgēdo: aut origie. ut hō ab humo: aut a contrariis ut lucus a luce. mons a mouēdo aut denominatione: ut a prudentia prudens: aut ex locis quibuslibet uel rebus: ut a thebis thebanus a monte mōtanus. a silua siluanus: a luce antelucanus. Deducit etiā interdū p imutationē a proprietate sonore: qd factitiū dicit: ut tyntinabulū turtur. Nā licet noia ad placitū iucta dicant. tn̄ put placuit. q inenit earūdē dictionū originē aliūde traxit. Nō eni sicut latinus hoiem ab humo: sic graecus antropon: sed qa sursum cōuersus sit dixit. Paucae igit inueniūtur partes. quarę si pq-siens etymologiā aut aptā aut paulo latēt in iuenire nō possis. Mutāt aūt terdū litterā & sensum ut ab humo hiāus. Intēdū uero lrām & nō sensum ut labo bas labor eris oleum & oliuū: qnq sensum & nō litterā: ut a gramma grāmatica: aliqn uero nec sensum nec lram ni si forsitan declinationē sicut i qbusdā graecis ad latinā regulā trāslatis: ut pat i nro eadem est uox ideq significat apud graecos atq latinos. Quae itaq a barbaris hebraicis ul graecis sūt: non leuiter quā hēant originē dinoscūt ut numidia ab icertis sedibus lingua barbarorum eiusdē dicta. Mare quoq amarae qd hebraice sonat amarę: deus uero graece dr theos uñ & dr. Quae uero a nr̄is pducūt: a qbus fiant p etymologiā uetbi satis patet. In qbusdam uero psaepe latet: ut q a luceo lucerna dicat quis nouit? Nō uero q ab eodē luceo lucus dicat: leuit nouit: nisi qa gētiles ibi sacrificātes funalia ponebant: uel quod minime liceat uel caetera similia nobisq occulta.

Derogare: detrahere. uituperare.

Deror: septimus annus remissionis.

Descendere: desursum uisum uenire.
Descio minus sapio desciui facit præteritum. inde descisco id est desipio.
Desciuit: separauit. aperuit. deseruit.
Describere: exprimere. formare tractare.
Descriptio est proprietatibus quædam informatio rei tanquã coloribus quibusdam depictio: ut omnia simul ipsi rei æquentur nisi ex genere & differentiis fiat.
Desæuit: pedem retraxit: ab iracundia lenitus est: ualde sæuit. uel quieuit.
Desecari: occidi.
Deserere derelinquere.
Desertus: desolatus. egens auxiliis.
Desertum: derelictum dictum ꝙ nõ seritur: & idõ desertum est.
Desertores dñr eo ꝙ derelictis militaribus officiis euacuantur.
Deses desidis id est desidiosus. cessans ab inchoato proposito. piger inde desidia quæ a sedendo dicitur.
Desidere. deorsum abire.
Desiderare: auide petere. uel amare.
Desiderium est rerum absentium & nondũ adeptarum. Concupiscentia utrorũq; amor auiditas.
Desiduus: diuturnus.
Desidescere: negligenter agere.
Desidia: ignauia. pigritia corporis a ualde sedendo dicta.
Desino nis desiui: cessare significat refluere. pedẽ retrahere.
Desilire: descendere.
Desios perinthiorũ lingua nouember mensis.
Desipere: de sapientia exire. delirare: uñ desipisco
Desitum: prosperum botum.
Desimata: delinita forma.
Desitescere: contemnere.
Deesis græce deprecationes.
Desmo Δεσμῶ græce coniungere uel ligare uñ decem.
Desinas denas.
Desolare: solum relinquere.
Desolatus: de solo eiectus: inops. deiectus.
Desor: dissimilis sorte.
Desperatio dicitur ꝙ desit sibi spes progrediẽdi: quia quisq; peccatum amat: futuram gloriam non sperat.
Despicere: contemnere. uel deursum aspicere.
Despectare: frequenter aspicere. sine spe fieri.
Despicor cõe antiquitus inde despicabilis.
Despina Δέσποινα græce dominatrix.
Despotes dominatores græce Δεσπότης Δέσποζῶ dominor græce.
Despondere: ualde promittere.
Despuere: reiicere.
Despunctores: debitorũ expositores.

Desta: degustata.
Detestare: ualde stare.
Desto as destiti: quod est cessare.
Destinare: inceptare: designare. deputare.
Destituere: deserere.
Destinæ: furcæ.
Destrictus: iratus. seuerus. potens.
Desudare. elaborare. deponere sudorem.
Desueta: non assueta. de usu tracta.
Desultores dicunt̃ ꝙ olim prout quisq; ad finẽ cursus uenerat: desiliebat & currebat.
Detego gis detexi detectus: apertus. publicatus.
Deterior a bono detractior a malo peior. hic malus ille peior. inde deterioro as aui.
Deterior & deterrimus a deter. nam antiqui a deter sicut a sub subter. alii a detero uerbo id est deprimo.
Detestor commune antiquitus. id est execro. maledico.
Detestabilis: extra testimonium.
Detractare: derogare. dedignari. renuere.
Detractatio: aliorum bene gesta in malum mutare. uel minuere.
Detractor: qui detrahit.
Detrahere: lædere. cauillare.
Detrimentum: damnum. iactura.
Detrudere: excludere. propellere.
Detrusus: inclusus. expulsus.
Deuariare: prouehere. dissimilem reddere.
Deucalion filius promethei frater pyrrhæ uel maritus: duo q in diluio a pagãis remansisse dicitur.
Deuerticula: semitæ peruersæ a deuertendo: deflexio deuia in alteram uiam uel dies uertentes.
Deueho is deuexi deuexũ. id est declinatũ ꝓnũ.
Deuia: loca secreta. quasi sine uia.
Deuns deũcis qui & bes dicitur dictus ꝙ de assenucia minuitur id est undecim ad. i. quiq; sic scribitur fff. 555.
Deuoco accuso. desup uoco. deduco.
Deuorare: consumere dissipare.
Deuoueo es deuoui deuotum: debitũ destinatũ.
Deuouere: destinare: maledicere. inde frequentatiuum deuotare: per furorem maledicere exprobrare.
Deuotio: timor & obseruatio.
Deus siue dominus dicitur: uel ꝙ timeatur a cũctis uel ꝙ dominetur omnibus.
Deus & diuus ita distinguitur: deus semper est: diuus uero fit.
Deus hebraice latine dicitur timor: ꝙ ab omnibus timeatur: græce theos: quia theoro θεωρῶ dicit̃ uideo: ꝙ cuncta uideat. theo θέω quod dicitur curro: quia cuncta percurrat: unde deus dicimus protheos.
Deuterogamiæ secũdæ nuptiæ: gamos γάμος

enim nuptiæ interpraetatur.

Deuteronomion græce interpretatᷣ secunda lex idest repetitio & euangelicæ legis pfiguratio q̄ sic ea habet quæ priora sunt: ut tamen noua sint omnia: q̄ in eo replicantur.

Deuterosis græce nouitas. deuteres nouatiões.

Deuulgare: publicare. propalare.

Dexia: Δεξια græce dextera.

Dextanx uel decuux dictus qa decem unciis stet uel constet: quiq; scribitur 555.

Dexter: propitius. prosper. fauens: facitq; dextera dexterum.

Dextera manus dicitur a dando uel quasi dās extra. Ipsa eni pignus pacis datur: ipsa fidei & salutis testis adhibetur.

Dextera a dexia græco deriuatur.

Dextra significat fauorē & propitiationē. Aug.

Dexter dexteri & dextri: unde & a genitiuo fœmininum deriuatur dextera & dextra: sicut liber liberi libera.

Dextri dicuntur passus mēsurandi apud quosdā.

Dextralia: brachialia. genus ornamenti commune uiris & fœminis: ante manichas portātur. stringuntur uno clauo.

Dextraniola: armillæ.

Di dis eandem significationem habent: & sunt separatiuæ: ut diuido distraho: quod dia apud græcos facit. Sciendum tamen q dis tunc pponitur: quando sequitur. c. f. p. s. t. uel. i. cōsonans: ut discumbo differo disputo. dissentio. distraho disiungo. Aliis uero quibuscunq; cōsonātibus di præponitur: ut didrico. dimitto. & digero.. diluo: & ubiq; di producitᷣ. excipitᷣ dirimo & disertus.

Dia generosa. dio Διο græce duo.

Dia per uel propter.

Diabetes passio similis hydropi.

Diabolus hebraice dicitur deorsum miens.

Diabolus criminator.

Diacason: frequenter surgentes & sedentes i poplite.

Diacodion dicta q ex codia id est papauere fiat.

Diacon græce: minister id est diaconus.

Diaconium græce ministerium.

Diathece Διαθηκη testamenta.

Diadema uitta capitis regis: specialiter est gestamen regii capitis.

Diadema ornamētum capitis matronarū: quod retro astringitᷣ: & ex inde dicitur græce q perligetur: fit autem ex auro & gēmis contextū: & circūactis extremitatibus retro astringitᷣ.

Diaphne uesicæ passio ex urinæ frequēti dimissione: nihil enī tenet.

Diaphonia organum dicitur

Diaphonia uoces discrepātes.

Diaphoros græce differens.

Diaphoresis: per quam fit differentia.

Diaphoreticū id est cardiacum.

Diagonū linea ducta ab angulo ī angulū sic.

Diagnosticon græce cognoscentium.

Dialabis constitutū imperatorū siue diathete.

Dialectica est disciplina ad discernēdas rerum causas: intellectū mentis acuens: ueraq; a falsis distinguens dicta q in ea de dictis disputetᷣ. nā λεξιο græce dictio dicitur.

Dialyton uel asyntheton. i. solutū est figura quæ sine coniunctionibus effertur: ut uenimus uidimus placuit.

Dialogus duorum disputatio uel plurium. Nam dia duo: logos sermo græce interpretatur disputatio.

Dialogus capituli dictio delectabilis.

Diamaron a succo myrrhæ dicitur: ex quo conficitur.

Diameros persona comica mitrata.

Diameros persona de diebus biduum.

Diametros generis fœminini:

Diametrus circuli recta linea p centrū ducta i duas æquales ptes circulum diuidens sic.

Dia localis pposit p gficat: ut Διαρεξεω diareteno græce id ē pnipo uel duo uel de ui trans uel iter ut diareuas Διαρεξαω iterrumpis.

Diactoros: internuntius.

Diacorema: intercapedo.

Diastema: interuallum.

Diaconizo: transficho.

Dia græca pposit pro causali accipitur. ut est propter.

Dianoeas id est sententiæ.

Diapason musicæ artis symphōia: cōstat ex qnq; tonis & duobus semitonis id est de diapente & diatesseron: dicitur uero diapason de octo: quia octo uoces habet.

Diapason interpretatur de omnibus quia omnes habet uoces: uel quia cithara antiqua octo habebat chordas.

Diapente symphonia est quæ constat ex tribus tonis & semitonio: habet autem quinq; sonos inde & dicitur.

Diaplosion id est dupla proportio.

Diaphonia idest dissonantia.

Diaporesis idest addubitatio: ut quo me uertam nescio.

Diapsalma scd̄m quosdam hebraice interpretatᷣ fiat græce uero significat interuallum psallendi id est disiunctio uocum: ubi quædam requies distinctæ continuationis ostenditur.

Diapsalma in hæbreo sella h̄ est semp & iugiter. Item & diapsalma: qd̄ est pausatio.

Diapsalma significat interuallum: ut tamen psalma sit quod psallitᷣ: & significat qd̄ illa qbus interponitur sunt sempiterna. Diapsalma: cō

uersio sensuum uel personarum.

Diaquali dii inferi. Aquilos enim nigros dicebát antiqui.

Diarium obus unius diei.

Diameron biduum.

Diaschizo διασχιζω græce diuido.

Diarrhoea διαρροια lyenteria.

Diarrhoea iugis uentris cursus quottidianus.

Diasirmos figura ea quæ magna sunt uerbis minuit: aut minime extollit.

Diasirmos eleuatio uel impressio: cũ quæ ab aduersariis dicuntur dissoluimus.

Diaspermaton dictum: qa ex seminibus componitur.

Diastasis græce dissensio animaꝝ uel seditio.

Diastema interuallum uocis spatiũ ex duobus uł pluribus sonis mutuatũ: uel certe tractus pronunciationis.

Diastole id est distinctio dextera pars circuli: quæ supposita uersui contraria separat).

Diastole græce latine interdictum. est autem nota ad pedem litteræ posita: quæ male coniuncta separat: ne puer legens erret.

Diastoleu græci dicunt discretionem.

Diatesseron symphonia constat de duobus tonis & semitono. habet uero quattuor sonos: unde dr̃ diatesseron id est de quattuor sonis.

Diatyposis est descriptio: cum rebus personisq; subiectis formasq; & habitus attribuimus.

Diatyposis græce expositio.

Diati græce ꝓpter quid: Dioti relatiue causatiue qm̃. prũ.

Diatome id est media sectio.

Diatoniũ tertium genus musice durum.

Diatribæ: dissensiones uel disputationes sine locus conflictus: ubi discunt discipuli.

Diatritum id est abstinentia triduũ ad cognitionem febrium.

Dibulatio designatio.

Dico as cum penultima breui ad dicationem diis dona confero: deo consecro. Dico uero dicis penultima producta id est loquor.

Dicax loquax: urbanus qui uerbis bene loquitur.

Dicibile est quicquid uerbo nõ aures sed animus sentit & de ipso animo tenet᷑ inclusum.

Dicit q̃ semel nunciat. dico græce λέγω.

Dica chatta a dicendo.

Dico cis: inde dictũ deriuat᷑. i. dictio rationis.

Dicax cis: dica dicæ: dicto as: a quo dictito as dictamen: dictator dictatoriũ dictatura componitur addico interdico dedico prædico indico condico.

Dico cis cõponit᷑ inde abdico cas: prædico cas: dedico cas: indico cas: uendico cas: uindico cas uindicta. Index indiciũ: maledicus causidicus ueridicus falsidicus oium penultima longa.

Dicio per c solam potestas conditio imperiũ.

Dictio uero per t pars quælibet orationis ut nomen & uerbum.

Dichis græce latine fortitudo.

Diclux uocabitur antichristus: cuius numerus est dclxvi. per litteras græcas.

Dichos διχως bifaria.

Dicolos duoꝝ membroꝝ diuersitas. Dicẽdi tria sũt genera: dramaticon: exagematicon: mictõ.

Dichroæ. id est breues longe bitemporeæ.

Dictæi dicunt᷑ cretenses: nã dictæus est mons cretæ. aut in quibus dictamus abundat.

Dictatura ultima potestas imperatoris censoris.

Dictatores: quinto anno post reges expulsos romani aduersus generũ tarquinii creauerunt. hi quinquennii temporis imperio utebantur.

Dictatores dicti quasi principes & præceptores: unde & edicta dicuntur.

Dictæus mons cretæ: unde dictamus dr̃.

Dictamus hoc est pulegium agreste uel polegiũ martis: qa tæla excutit. dictus a dictæo monte cretæ: qui similitudinem habet polegii.

Dictum dicto as dictito as: dicturio.

Dictus participium pro dictantis.

Dictyma dicitur diana a græco δικτυον id est rete: quia sit dea uenatorum.

Dicubilis loquens.

Didascalus græce magister. doctor.

Didascalium magisteriale.

Didascalicon doctrinarum.

Didens firmus robustus ingens.

Didoneus uiuax ualens.

Didyma mons frygiæ insula.

Didymaoneas artes quas didymaon fecit.

Didymus græce thomas apostolus dictus est: qa diu hæsitauit in fide.

Didymus græce simillimus scilicet domini uel dubius.

Diditur: diuulgatur. diffamatur.

Dido beli filia de phoenicia fugiens pigmalionẽ fratrem suũ: qui sicheum maritum suum interfecerat. carthaginem in africa condidit.

Didomi διδωμι græce do.

Didrachma duæ drachmæ uel mensuræ sex scrupuli.

Didragmaton: genus poematis ĩ quo poeta nũq̃ loquit᷑: sed personæ subintroductæ.

Diducere: diuidere.

Diecula diminutiue parua dies.

Diennium: biennium.

Dies dictã a diis: quoꝝ nomina romani quibusdã syderibus sacrauerunt: uel qꝫ discernant lucem a tenebris.

Dies ĩde deriuat᷑ diecula dielscit: diare diurnus diuturnus. nitas. diutius diutiss me componitur meridies ĩ dimo dispit᷑ hodie: hodiernus quottidie quotidianus. pridie perendie postridie: biduo biduãus. triduo triduanus: die & nocte

aut intelligitur sine intermissione. aut in lætitia & tribulatione. Aug.

Dies significat continuationem: aut pro tempore ponitur.

Dies significat xp̄m. spūs spūalem Aug.

Dies inchoat secundū ægyptios ab occasu solis: secundū persas uel chaldæos ab ortu. Secūdū athenienses a sexta hora diei. secūdū romanos uero a media nocte incipit: unde & gallicinium gallorum est: quorum uox diei ostendit præconiū.

Dies legitimus. xxiiii. horarum est usq; dum dies & nox spatium suum perficiant id ē ab oriēte ad occidentē: & iterum ad orientem. Abusiue tū unius diei dicit̄ spatium solis ab oriēte in occidentē: uocatur autē dies a parte meliori

Dies fasti dicuntur: quibus ius fatur. Nefasti quibus non fatur.

Dies feriales in quibus res diuina fit: & abstineri a litibus conuenit. Profestis hi sunt contrarii. Atri dies q cōmunes dn̄r. Syderales qbus sydera mouēt̄: & a nauigatione hoies excludunt̄.

Dies pro tempore melius fœmininum dicitur: licet masculinum repenatur: nam de certo die tm̄ masculinum ntendum est. Ser.

Dies in singulari masculinum & fœmininum. in plurali masculinum tm̄: & masculinum certū tempus significat: fœmininū autem incertū tempus significat: ut longa dies pro tempus.

Diesis est spatia quædam & deductiones modulandi.

Diesim ueteres uocabant semitoniū: nunc uero sonū semitonio minore.

Diesis medietas semitonii.

Diesis certa subductio uocum: qn̄ antiq aliquid de integro tono diminuebāt: qd̄ fiebat solū ī productione quartæ uel quintæ uocis ad aliā.

Diespiter: diei pater. Iupiter: huius diespiteris & & diespitris.

Diæteles: sectiones.

Diæresis: diuisio syllabæ unius in duas.

Diæro: diuido græce.

Diæta obseruantia legis & uitæ uiuendi regula.

Diæta uitæ usus uel ordinatio ciborum: medicina īstitura: quid ægrotus debeat obseruare.

Diætici regulares.

Diezeusis disiūctio dicitur.

Differentia est qd̄ pe pluribus specie differētibus ī eo quod quale sit in substantia prædicatur.

Differre: dilatare. ī posterum dimittere.

Difficile: arduū. asperum.

Difficulter: raro. tarde.

Diffitetur: negat. abnuit: cōtradicit reclamat deficit diffutat disceptat.

Difi[illegible]scit dissoluitur. aut marcescit. languet arescit

Diffūdere: dilacerare. dispgere. im partire. alloqui

Digamus secundæ uxoris maritus uel duarum.

Digamiæ: secundæ nuptiæ.

Digama: figura dicta q duas habeat gammas sic F.

Digerere: disponere. collocare. consumere. exprimere.

Digestum: ordinatum. expositum. exhalatum.

Digitamentis id est libris pontificalibus.

Digitabulum: digitum.

Digiti dicti quia decem sunt: uel quia decenter iūcti sunt. primus dr̄ pollex: q inter cæteros polleat. Secundus dr̄ salutans uel demonstratorius: qa eo salutamus uel aliquid demōstramus Tertius impudicus: q p eum probri insectatō plærūq; exprimitur: quartus anularis: q in ipso anulus geritur. Idē & medicinalis: q eo trita collyria a medicis colligunt̄: quintus auricularis: q eo aurem scalpimus.

Digitus minima pars agrestiū mensurarum. habet grana ordei quattuor.

Digitus significat spiritum sanctum uel eodem repletos. Aug.

Digma urina.

Dignitas est alicuius hōesta/auctoritas cultu honore & uerecundia digna.

Dignitas decus: nomen. laus. gloria. summus honor.

Dignor aris cōe antiquitus p quo digno. Dignari idest dignū habere: inde deriuatur dignus gnior simus: dignatus dignatio dignitas digIanter componit̄ dedignor indignor indignus condignus.

Dignū: æquum. congruum. competens.

Digressi: abinuicem separati.

Dii uel dei quos pagani deos asserunt: homines olim fuisse produntur: & pro unius cuiusq; uita a suis post mortem coli ceperūt apud ægyptum Isis: apud cretam iupiter. apud mauros iuua: apud latinos faunus: apud Romanos. quirinus. apud athenas minerua. Apud samū Iuno apud paphon uenus: apud lemnon uulcanus: apud naxon liber: apud delō apollo. In quorum etiā laudes poetæ carmina cōponentes in cælos eos sustulerunt. Nā quorundā adinuentiones artium & cultum peperisse dicūt̄ ut æsculapius medicinā. fuerunt etiā uiri fortes: aut urbium conditores: quibus mortuis homies q eos dilexerunt simulacra finxerūt: ut haberent aliquod ex imaginum contemplatiōe solatiū sed paulatim hic honor persuadētibus dæmoniis ita in posteros irrepsit: ut quos illi pro sola nominis memoria honorauerūt: successores deos existimarent atq; colerent.

Dilapidare: erogare. despicere. prodigere. sternere lapidibus.

Dilapidata: lapidibus strata uia.

Dilatare: differre. prolongare.

Dilatatus: diues factus.
Dilator: qui differt. delator qui profert.
Diligere: amare. duos ligare.
Dilectio dicitur q duos in se liget: nam dilectio a duobus incipit: quod est amor dei & pximi in bonis tantum accipi solet.
Dilema graece cornutus: syllogismus latine.
Dilibuit unguento unxit. per di scribitur.
Dilibuntur: unguntur oleo.
Diligare probare.
Diligentia est acc uarta conseruatio suorum.
Dilituit latuit: inde delitescere latere.
Dilophō dr ibis quasi dilia Δειλια ο φιωσ ophi on id est formido serpentium.
Diluuium dictum q omnia aquis deleat. Primū diluuium fuit sub noe toto orbe. Secundum i achaia Iacob patriarchae & ogygi temporibus Tertium in thessalia Mose uel amphionis tē-poribus: qd maiorem partē populi assumpsit paucis per refugia mōtium liberatis: maxime in monte parnaso: in cuius circuitu deucalion fugit cum pyrrha.
Diluuium graece cataclismus. latine tempestas.
Diluere permiscere: unde & diluuium.
Diluere: diligenter purgare. & multum lauare. tē perare.
Dilucide: diserte plano sermone. euidenter.
Diluculo dictum quasi iam incipiens parua diei lux. i. aurora. aduerbiū temporis. Diluculū uero nomen est. i. aurora.
Dilucilascit: dilucescere incipit.
Dimensio: largitio. distributio.
Dimensus: separatus. mensuratus.
Dimetiri: largiri. diuersis mensuram tribuere: diuidere. efficere: separare.
Dimicare: armis pugnare.
Dimidiare: diuidere. medium efficere.
Diminutiuum est: quod diminutionem sui pmi tiui absolute demonstrat: ut rex regulus. id est paruus rex. Deriuantur pleraq ab appellatiuis. pauca a propriis: ut Sergiolus. annoniaster & seruant genera primitiuorum pleriq: praeter ranunculus statunculus: canicula & scutula & scutella quas illum. pistrilla: aculeus: āguilla ungula nubilum panicula. glandula ensicula. beatus. M. natius.
Dimouere: disiungere. diuidere deducere.
Dinus. bimus.
Dynamedia potestas herbarū id est uis & possibilitas. Nam in herbage cura uis ipsa dynamis Δυαμισ dicitur: unde & dinamedia nuncupatur: ubi eorum medicinae scribuntur.
Dina: proprium nomen filie Iacob.
Dina transfertur in causam. iurgii enim in sichimis ca extitit.
Dindyma mons phrygiae. pluraliter declinatur.
Dinumerare. diligenter describere. numerare.
Dicaeosyne Διкοσιοσυμη graece iustitia.
Diocesis Δι.ικησισ graece gubernatio: & hoc non secundum proprietatem uel potestatem: sed secundū affectum.
Dicein Διωκειν consectari.
Dioclis: qui docet. doctor.
Dyo Δυο graece duo.
Diomedem pagani deum asserunt: cuius socios in aues conuersos ita se ludificare dicunt: ut suis id est graecis colludant. alienos uerberēt: & ad templum diomedis rostro aquā portent: sed hoc uel fingunt: uel si aquā portant: uel tale aliquid ludificationibus daemonū fiunt eos a ueri dei cultu abstrahunt.
Diomedae: aues diomedis graece dicuntur herodios.
Diomedis urbs in apulia.
Diometria dispensatiua. ordine sapienter disposita scientia est.
Dione proprium mīs ueneris. & pro ipsa uenus
Dionaeum uenenum una cycladum.
Dionysia liberalia graece sacra liberi.
Dionysia gemma nigra mixta notis rubeis.
Dionysius byzantinorum lingua februarius mē sis.
Dios graece latine dicitur Iouis id est clarus. dios nouember mensis lingua macedonū.
Dios mensis martius bithyniensium lingua.
Dioscoria urbs colchorum: quam amphitus & cius aurigae castoris & pollucis condiderūt: & ab eis nominauerunt. Nam graece dioscori castor & pollux dicuntur.
Diota uas habens duas auriculas.
Diouolares: uilissimae meretrices parui stipendii uel diouolae.
Diotrepes: haeresiarcha interpretatur speciosus insulsus: uel decor insaniens.
Diple nota quam scriptores apponūt in libris ecclesiasticorum ad separanda uel demonstrāda testimonia sanctarum scripturarum.
Diplaperistichon. id est cum geminis punctis.
Diple superne obelata ponitur ad conditiones locorum personarum: ac temporum mutatas.
Diple obolismene interpōitur ad separandos i comoediis & tragoediis periodos.
Diplazo Διπλαζω graece duplico.
Diplomasarius: duplicator.
Diploys graece: dupla uestis. sagum.
Diplosa: diuisa separata.
Dipodia tertia pars heroici uersus: quae constat duobus extremis pedibus dactylo & spōdeo.
Dipondium duobus assibus constans.
Dipondius quasi duo pondera. id est librae. Nam pondus abusiuae una libra est.

Dipsas serpens exiguus intolerabilis: lucanus si dipsas siti interficit.

Dipticæ tabellæ: quibus corruptores amorẽ suũ inscribunt puellis.

Dipticon græce duæ tabulæ.

Diphthongus græce dicitur: cum binæ uocales iunguntur. Nam phthongus est sonus: & sin gulæ uocales suas uoces habent.

Diptota nomina dicta ꝙ tantũ duobus casibus declinentur: ut tabi tabo. Nam di græce duo: ptotos casus.

Dira: aspera. amara. execranda.

Dirce fons est thebis: & ciuitas quam cadmus construxit.

Directum eo ꝙ in rectum uadat.

Disiunctum: diuisum.

Diræ deæ poenaẽ dñr ultrices.

Diripere: in diuersas partes rapere: uastare. diuellere.

Direptio: separatio. discordia discidium.

Dirimere: diuidere. detrahere. separare.

Direptum: disiunctum. ablatum.

Dirigo gis direxi directum. cõpõit̃ ex di & rego

Dirimo mis diremi diremptũ: compõit̃ ab emo emis & di interposita r uel dirimo is.

Diripio pis diripui direptum componitur ex di & rapio.

Dirigeo es dirigui dirigere obstupere.

Dirimitores erãt: q suffragia populi in tabulis scripta reparabant.

Diritas: feritas adiro.

Diruere: dinumerare.

Diruitores: diuisores.

Diriuata: digesta. separata.

Diriuatorium: locus contubernii.

Dirocheus duplex refectio interpretatur. de uete ri scilicet nouo testamento: quem librum fecit sedulius.

Diruere: destruere. euertere.

Dirutus: eiectus.

Dirumpo: dispergo: dilacero. dissipo.

Dirus dicitur quasi diuina ira in id actus: aspera atrox detestabilis.

Dis græce bis latine.

Dis: diues. opulentus: hic & hæc dis huius ditis: hoc dite debuit dicere: quod singulare neutrũ non est in usu: sed pluraliter ditia. hic dis ditis proprium. i. πλουτοσ.

Discere cognoscere: discit qui non noscit: docet uero qui nouit.

Discedere: per diuortium recedere. separare.

Disceptat: cõtendit. disputat. usurpat. iudicat.

Discepit: diuisit.

Disceptus: diuisus. scrutatus.

Discernere: in duas partes diuidere. diiudicare.

Discerniculum: ornamentum capitis uirginalis ex auro.

Discerpere: dissipare membra lacerare diuellere. ex dis & carpere.

Discessio: diuortium.

Discinctus: remissus. incompositus.

Discingere: deligare.

Discidium: euersio. separatio. diuortium. dictum cum qs a pacto discedit.

Discindere: diuidere. perfringere.

Disciplina est præcepta quibus acceptis id quod desideramus implemus.

Disciplina a discendo dicta: uel quia ad discit̃ plena: & agit de his quæ aliter euenire nõ possũt. Ars uero etiam de his quæ aliter se habere possunt.

Disciplinæ liberalium artium. vii. sunt. prima grãmatica id est loquendi peritia. Secunda rhetorica: quæ propter nitorem & copiam eloquentiæ suæ maxime in ciuilibus quæstionibus necessaria æstimatur. Tertia dialectica cognomẽto logica. quæ disputatiõibus subtilissimis uera secernit a falsis. Quarta arithmetica: q̃ continet numeroꝝ causas & diuisiones. Quita musica: quæ i carminibus cantibusq̧ cõsistit. Sexta geometria: q̃ mensuras dimensionesq̧ complectitur. Septima astronomia quæ cõtinet legem astrorum.

Disciplina est quarũcũq̧ rerum scientia. Aug. In de disciplino as aui disciplinatus id est doctus

Discipulus: qui disciplinam discit.

Disciscere: disiungere. dissentire. discrepare. discedere. destituere.

Disciuit: dissensit.

Disclusum: diuisum. dimotum.

Disco posco compesco: quis inchoatiua nõ sint tamen quia eiusdem sunt formæ deficiunt in futuro infinitiui. pris.

Discophorus: discoopertus. discũferens.

Discolus: difficilis aut moralis indisciplinatus a scholis dr̃. uel a dis & colere.

Discolor alium colorem habens mutatus a primo color.

Discordare: diuersum cor habere dissentire.

Discordatio: disputatio.

Discordia: dissensio. diuortium.

Discerno nis discreui tum. distans dispersum. diuisum.

Discretio: discussio quarũlibet rerum consideratõ ad quid tendant.

Discrepare: discordare. differentiam habere.

Discrimen: periculum. distantia. labor. a discernẽdo: quod aliquando duarum rerum separationem ostendit: quæ coniunctæ esse possunt: ut in ornamentis mulierum: unde discriminalia dicuntur.

Discrimina: discrepantiæ: chordæ dissimiliter so-

nantes.

Discriminare: diuidere. interfecare. discernere.

Discriminator: discretor.

Discriminalia mulierum capitis ornamenta dicta quod caput mulieri a uiro discernant uel crines.

Discus antea scutus a specie scuti: unde & scutella post discus uocatus est: quod de eo escas apponant a quo discumbentes dicti sunt.

Discus dicitur dans escas id est ferculum. missorium. uasculum.

Discus: ludus plumbeæ scutellæ.

Discutere: examinare. disiungere. perquirere. componitur ex dis & quatio tis.

Discussum: iudicatum. diuisum.

Disdiapason: symphonia ex duobus constat diapason.

Dissentare: discordare. disconuenire: inde dissentatio.

Dissensio: separatio discordia.

Disseptum: intestinum: quod discernit uentrem & cætera intestina a pulmonibus & corde.

Disserere: exponere declarare. eloqui lucide.

Disertus eloquens. facundus. doctus.

Diserte: lucide. distincte.

Dissidere: discordare. ex dis & sedeo.

Dissidens: discrepans. absurdum discordans.

Disicio. cis. disieci disiectus: disperdere. dissipare diuellere.

Disiunctiuæ coniunctiones dictæ: quia disiungunt res uel personas.

Dissilio lis dissilui: dissilire: discedere. crepare. i diuersum cedere. rumpi. discrepare.

Dissyllaba: pars duarum syllabarum: ut musa.

Dissimulatio quod scit nescire se dicit. quod scio dissimulo: nescio quod simulo.

Dysenteria ulceratio intestinorum: continuum: qui primo solutionem uentris passi sunt: græce diurium dicitur.

Dysme Δυσμη occidens.

Dissipare: destruere. euellere: componitur a dis & sepe. uel separatio.

Dissiquidus: dies precipuus. clarus.

Dissituit: latuit.

Dismirando: emirando.

Dissoluo uis ui dissolutus: quassatus. fractus.

Dissologia: duplex locutio.

Dissociati: diuisi.

Dissortes: diuisi.

Dissonum: peruerse sonans. dissimile.

Dissonare: dissentire.

Dispages: genus serpentium.

Dispalatum: diffugatum.

Dispar: dissimule. discors: discrepans.

Disparare: separare. disiungere.

Disparile. dissimile.

Disparilitas: inæqualitas.

Dispectare: despicere.

Dispendium: damnum detrimentum.

Dispensare: distribuere. regere.

Dispensator: cui creditur administratio pecuniarum quia prius qui dabant pecuniam: non numerabant sed appendebant.

Dispartit: partitur. dissipat.

Dispectio: fastidium superbia.

Dispectus contemptus.

Dispesco o's scui: disto as significat.

Dispicatus: decoriatus. ruptus.

Dispiculare: sagittare.

Displodere: repellere. dirumpere.

Displacidus morosus inconueniens.

Dispellere: dispergere. in diuersum agere.

Dispello lis dispuli.

Dispondeus dictus quod constat duobus spondeis

Disponere: ordinare. collocare.

Dirigere: corrigere.

Dispuditum: puduit: rubor fuit.

Dispuere: renuere. reiicere.

Disputare est diuersa mentis ratione perquirere: ut ad rei ueritatem possit peruenire: quod in syllogismorum atque locorum ratione fit pertinetque proprie dialecticis: nam demonstrare est argumentationibus aut sub acutis positionibus: quoquo modo aliquid uerum ostendere quod philosophis pertinet. Cauillare uero per quasdam consequentias deceptorias falsitatem concludere: quod pertinet sophistis. Require in logica uel argumentis.

Dispungere donare: inde & dispunctores dicuntur: qui militibus dona erogant.

Dispuncta exorta.

Disquit audit. cognoscit.

Distentio occupatio.

Distendere: dilatare.

Distentus: plenus. pinguis.

Disterminat: disiungit. terminos aufert.

Distychon græce duorum uersuum cola uel opus Nam dis duo stychos græce uersus dicitur.

Distychum genus ordei dictum eo quod duo ordines habeat. id est calaticum.

Distinguo distinxi distinctus.

Discernere: seiungere. diuidere.

Distinctus: elegans. gracilis. uariatus.

Distinctio finem sensus facit: subdistinctio suspendit.

Distinctiones uel positurae quas græci uocant thesis tres sunt: distinctio. media distinctio. subdistinctio.

Distinctio est. ubi finitur plena sententia: & punctum ad summam litteram ponitur. Media distinctio est ubi fere de sententia tantum superest: quantum diximus: cum tamen respirandum sit: & punctum ad mediam litteram ponimus.

Subdistinctio est ubi nō multum superest de sententia:quod tamen mox inferendum sit & punctum ad unam litteram ponimus:tota sententia periodos dicitur:cuius partes sunt cola & commata id est membra & cæsa.

Disto as distiti distare:differentiam habere.cessare.

Distracta:elongata aut uændita.

Distrahere:diducere.uændere.

Distros macedonum lingua martius mensis.

Dysuria:difficultas faciendi urinam.

Dissolutores:singulares.

Ditare:diuitem facere.

Ditis.id est diues.singulari numero.

Ditis qui & pluton: quem poetæ regem inferni fuisse fingunt.

Dithyrambos carmen cæteris rithimis uæhemētius.

Ditipnus mons.

Ditrocheus pes duos trocheos habens.

Diu:multo tempore.tarde.

Diua dea:diualis diuinus.uel diurnus.

Diuaricare:disturbare.diffundere.dilacerare.

Diuellere:in duas partes diuidere.de suo loco extirpare.

Diuersus non solum pro uario:sed etiam pro separato & discreto accipit̄:inde diuersitas dicit̄.

Diuertere:ad diuersas uertere.

Diuerto tis:inde diuerticulum.

Diuersorium:locus in quo diuertitur de uia. domus hospitalis.

Diuersores:hospites.

Diuersorium:receptorium.hospitale dictum ꝙ ex diuersis uiis ibi conuenatur.

Diuerticulū diuersæ ac diuisæ uiæ:locus ad quē secedimus de itinere.

Diues diuitis locuples.hic & hæc diues. huius diuitis.

Diues pecuniis·locuples fundis dr̄.

Diuitiæ tristitiæ.

Diuidiosum molestum.

Diuidere:partiri.componit̄ ex di & uido dis secundū antiquos.uel quasi diuisis do.

Diuini dicti quasi deo pleni:augures.

Diuinare:augurari.

Diuinationis genera uarro quattuor esse dicit terram:aquam:ignem aerem.hanc geomantiā. hydromātiam.pyromantiā: æromātiā dicūt: diuinationis duo sunt genera ars & furor.

Diuinalis dicitur: quando ineffabilem naturam dei aut spirituales creaturas ex aliqua profundissima qualitate differimus.

Diuinacula:sortes.

Diuinitus a diuus uel diis factum:diuine uero ad similitudinem deorū id est theothen a theos sic quoq; humanitus & humaniter.

Diuint pro dent inuenitur.

Diuortium:separatio coniugii.repudium.flexus uiarum.

Diurium solutio uentris unius diei.

Diurnus na num adiectiua sūt diurna merces id est unius diei in diem diutina uero dicta ab eo ꝙ diu durauerint diuturna autem dicta a perpetuitate quasi æterna.

Diuus dicitur deus uel imperator:qui post mortem uelut deus habetur.

Diuus:diuinus.

Diusfidius filius iouis.

Diutius:a diu dictum ꝙ sit longo tempore.

Diuulgare publicare:omnibus notum facere.

Do id est dono:trado.concedo.Pris.do græce dr̄ didomi.

Do das dedi:dor non inuenitur quia est absonū sicut similia:sed dari uel date datus sum:datus est:dans daturus dandus dator datrix datio dapsilis datiuus datum componitur dono as cū suis.addo is:edo is.abdo is. dedo is pdo is indo idis.credo dis.subdo dis. condo dis.unde abscōdo dis.recōdo dis.reddo dis. circūdo as.pessundo as.uænūdo as uł uændo nā cū monosyllabis præpositionibus cōpositū do tertiæ fit cōiugatiōis:cū dissyllabis suā seruat coniugationē.Et hoc solū primæ cōiugationis uerbū a penultimā corripit.Do.n.in simplici ubiq; corripit̄ præter monosyllabum da:ut damus datis datur dabam dabo dare datus daturus:& quæ ex his fiunt dabamini datum datu dator.compōitur etiā dos dotis dapes discus seditō:cadauer.rudis ior.dextra oppidum gladius.cōmodo as.dens diuido is.

Docere monstrare instruere:inde doctor doctrix doctio doctrina doctrino as doctrinatus : doctus doctior simus.dogma dogmatizo zas : documentū:docilis docibilis:cōpōitur dedoceo edoceo predoceo indoceo condoceo idoctus:indocens doctiloquus doctiloquium.

Doceo & doceor passiuum actō iungitur:ut doceo grāmaticam.

Docilis qui facile docetur:docibilis uero qui facile discit.

Docilis qui doceri potest:est enim igeniosus ad discendum Tullius in rhetoricis ad herenium Nam docilis est ille qui attente uult audire.

Docticanus :qui docte canit.

Doctrina studiū honestarum rerum.uel artiū institutio præceptio.

Doctrinalis scientia dicitur:quæ abstractā cōsiderat quantitatem:abstracta enim quantitas dicitur ꝙ intellectu a materia sepamus uel ab aliis accidentibus : ut est par uel impar & alia huiusmodi:quæ in sola ratiocinatione tractamus cuius species sunt quattuor:arithmetica. musica.geometria.astronomia.

Documenta exempla similitudo.
Dodanim filius iauan: a quo rhodii.
Dodona oppidum epiri: ubi æs fabre funditur.
Dodona regio epiri. iuxta quam nemus est quer
cubus & glandibus abundans ioui consecra-
tum.
Dodone nes pro quercubus ponitur uel ioue.
Dodrans dodrantis masculinum ē: sicut hic qua
drans antis: quo nomine tres quælibet partes
nuncupantur: quarta remota: ut sunt. ix. ad tres
dicitur etiam dodrans: quasi quadrante dem-
ptus. quiq; sic scribitur. yy.
Dohec: diabolus. uel malum agens interpretat᷑.
Dogma decretum græce: inde dogmatizare.
Dogma a putando philosophi nominauerunt:
ut hoc puto esse bonū: hoc puto esse uerum.
Dogma doctrina.
Dogmatica propria consilii.
Doylos Δουλοσ græce seruus.
Dolabra dicta q̄ habeat duo labra. hæc & bipen-
nis dicitur.
Dolabra: ascia lapidaria. securis.
Doleo les dolitus dolor. doloro as: dolus dolosi
tas: componit᷑ condoleo les. subdolus.
Doleo illam rem & illa re dicimus.
Dolias græce dolose.
Dolor corporis inquietudo.
Dolones uaginæ: inter quas latet pugio sub ba-
culi specie. dolones tela abscōdita græce oxos
dicuntur id est acuta.
Dolo a fallendo dictus. habet enim in se latentē
pugionem.
Dolopes populus thessaliæ. pyrrhi milites fue-
runt.
Dolosus: insidiosus. dictus ab eo q̄ deludat: ut
enim decipiat occultam maliciam blandis ser
monibus ornat.
Dolus: occulta malitia l. blā. lis & sermōibus ador
nata.
Dolus sit animo: fraus circa fidem mutuam. insi
diæ loco uel telo.
Dolus est cum aliud agitur & aliud simulatur.
Doma tectum est uel atrium: quod non tegit᷑ ul᷑
spiraculum. do producitur.
Domata græci dicunt tecta: mœnia uel superio-
res domos.
Domare: mansuefacere. frangere.
Domo domas ui domitus actiuum est.
Domesticus d᷑ qui in una domo conuersatur.
Domesticus amicus: sodalis: familiaris.
Domicilium domus uel habitatio excellens cæ-
teras. turris celsior.
Dominus dictus q̄ domine᷑ creaturæ cunctæ.
Dominus per deriuationem dictus q̄ domui p̄
sit: uel quasi dans minas.
Dominicus dies proinde d᷑: quia in eo resurrecti
onis domini nostri gaudiū celebratur a chri
stianis.
Domix: proprium fluminis.
Dominor aris commune antiquitus.
Domini interpretatur sanguine.
Dominium. ius. tutela. potestas.
Domodos inferos: hospitia.
Domus deriuatur a græco Δομέω Δομῶ quod
est ædificare: in domos masculinū apud græ-
cos. hæc domus latine: inde domiciliū dome-
sticus: & domo as id est sub dominio facio: in
de dominor aris dn̄ator dominus: hinc aduer
bia in loco: domi. ad locum: domum. de loco
uel per locum: domo. diminutiuum domun-
cula.
Domus a domate ἀπὸ τοῦ Δώματοσ græ-
co id est tecto: hæc: domus huius domus uel
domi: & inuenitur per omnes casus secundæ
& quartæ declinationis absq; datiuo & ablati-
uo pluralibus.
Domus unius familiæ habitaculum est: sicut uni
us populi urbs. est autem domus familia ge-
nus seu coniunctio uiri & uxoris: & incipit a
duobus. Est autē græcum: nam græci doma-
ta tecta dicunt.
Dona: munera hominū: sacrificia præmia.
Dono as ui: actiū est: a quo donū donatus dona
tiuū: donatoriū: componit᷑ cōdono redono.
donaria proprie dicta: q̄ ibi dona reponantur
quæ in templis offerre consueuerunt. abusiue
etiam templa dicūr.
Donatio est cuiuslibet transactio: d᷑ autem quasi
doni actio: post quā dicūt dotem quasi do ne
præcedente enī in nuptiis donatione dos seq
tur: nam antiquis nuptiarum ritus erat: quo ma-
ritus & uxor se inuicem emebant: ne uideret᷑
uxor ancilla: inde est q̄ præcedente donatiōe
uiri: sequitur dos uxoris.
Donatistæ hæretici a donato quodam afro dicti
asserebat minorem patre filium & minorem fi
lio spiritum sanctum.
Donec: q̄diu: quoadusq;.
Donicum dicebant antiqui pro donec.
Donysa insula in mari ægæo.
Donum honorarium est munus debitum ut pa
trono. Item donum est dantis. munus accipi-
entis. donum deo: munus homini dat᷑.
Dor urbs fuit quondam potentissima: post ab
herode in honore cæsaris cæsarea dicitur.
Dor græce latine caprea dicitur.
Dorcas græce capreola præscium animal est di-
cta a dorco uerbo græco id est uideo quia acu
te uideat.
Dorcium: pulchra uisu interpretatur.
Dorcones: nudi uoratores.
Dorea siue dorica: una est ex linguis grecorum

quam habent ægyptii & syrii.
Doricon: ciuitas thessaliæ est.
Doris mater nereidum uel mare.
Doris fluuius siciliæ de quo Virg. Doris amara suam nō intermisceat undam. alter eiusdem nominis hipporegiam præterfluit.
Dorus quidam rex fuit: qui mersus in mare cum exercitu: unde mare doris dicitur: & exercitus eius nereides deæ.
Dorus neptuni & clypis filius fuit: unde dorii ps græciæ originem & nomen ducunt.
Dori nomen oppidi.
Dorius grauis sonus. in musica tonus.
Doris ciuitas in promontorio maleo.
Doricæ genus rotundarum columnarum.
Dorsum est a ceruice usq; ad renes dictum q sit i superficie durius & forte ad patiendum.
Dorsenus genus parasitorum.
Dosis græce datio.
Dosinipin græce da mihi bibere.
Dosin equus dictus q sit color eius de asino: ītē & cyreneus: agrestis generis sunt.
Dos dotis fœmininum est dicta quasi do item.
Dothayn defectio interpretatur.
Dotalis i. doti ascriptus.
Doxa græce gloria.
Draco serpens maior cunctis animātibus sine pedibus in speluncis requiescunt: & in aerem sustolli dicuntur.
Dracon dracontos græce declinatur: inde latine deriuatur draco: qui a speluncis tractus fertur in aerem: concitaturq; propter eum aer. est autem cristatus ore paruo & artis fistulis: uim autem non i dentibus sed in cauda habet.
Draco marinus aculeum in brachiis habet ad caudam spectantem.
Draconita uel draconitas gemma est ex capite draconis.
Dracontes gemma est. ex cerebro draconis euitur: quæ nisi uiuenti abscisa fuerit: non igemiscit: unde magi spgentes medicara gramia ut soporem capiant dormientibus dracōibus eā amputant. sunt autem candore trāslucido. usu earū orientales reges præcipue gloriant. Draconeta hærba dicta q sanguine draconis nata fertur: & esse draconi coloris: & flos eius ut lingua draconis. Siquis radicē huius hærbæ sanis confricet manibus: serpentes sine periculo prehendet: est autem terminaticiæ uirtutis si legatur mense Iulii Δαχρυοσ lachryma.
Drachma Δραγμα manipulus rapina.
Drachma Δραχμη octaua pars unciæ scrupulus tribus constat: hæc drachma huius drachmæ.
Drachma denarii genus uel certum pondus argenti. Drama græce latie fabula. hoc dramatis
Dramaticon uel misticō genus primum poematis græce: quod latine dicitur actiuum uel imitatiuum. Est autem genus dicendi: i quo nusq̄ poeta loquit: sed personæ introductæ tātū: drama enim græce latine fabula dr: sicut in prima ægloga bucolici est.
Draquili: manus inuidi.
Drepanum ciuitas non longe a monte eryce trāsi lybeum. dictum propter curuaturam littoris sui portus est.
Drepano græce dr falx: portus est: ubi uirilia cæli patris saturnus dr incidisse.
Dryades syluarū deæ ab arboribus dictæ.
Driogabaptes auis quæ in capite suo in modum galli cristam habet.
Dromedarius genus camelorum minor quidē sed uelocior: unde & nomen habet. Nam dromas græce cursus & uelocitas dicitur. centum & amplius milia uno die pergere solet: quod animal ruminat.
Dromedarius & dromas is idem. est animal minus camelo sed uelocius.
Dromedarii magri dromedariorum dici possunt.
Dromon græci cursum uocant.
Dromos: cursor græce.
Dromones sunt longæ & uelocissime naues.
Droselitus lapis uarius dictus: q si ad ignem applicetur sudorem mittit.
Druseo bellerum lingua mensis iulius.
Drusus patiens aut rigidus aut contumax.
Dualis geminus diuisus. a duo deriuatur. cōe est. Dualitas ide deriuari pōt: sicut qualis qualitas
Dubius quasi duas tenens uias dicitur inde dubietas deriuatur & dubito as uerbum neutrū & dubitabile.
Ducenti tæ ta dicti quasi bis centum.
Duco cis. xi. duc p duce facit impatiuum. ad differentiam. ablatiui dux cis.
Duco cis actiuū est: ide ductus. ductor. trix. ductilis. dux cis: cuius penultima breuiatur: licet duco producat.
Ducatus tus duco cas: ducto etiam ductas & ductito as: frequentatiua uerba. cōponit cōduco adduco: circum. ob. per. trans. uel traduco. ab. de. e. pro. in sub re. di seduco.
Ducere proprie est inter animalia quæ ire & duci possunt: portare uero quæ per se non eunt.
Ductile dictum q malleo producatur.
Ductus aquæ: aquæ decursus.
Dudum. olim. paulo ante: ātiquitus aduerbium temporis.
Dudum præteritum & futurum tempus significat dictum quasi diudum. Nam dum solet expletiua inueniri ut quidum agedum.
Duella dicta quasi duæ sextulæ. nam octo scrupulis constat: quæ sic scribitur. dd.
Duellio: rebellis. perditus. belligerator.

Duellum antea bellum dicebatur: quod duæ sint partes dimicantium: post mutata & d. tracta littera bellum dicitur.

Duere dare uincere.

Duit dedit.

Duent dabunt.

Dulcis: suauis: iocūdus amabilis. mitis misericors

Dulcis diminutiuū dulciculus la lum. hic & hæc dulcis & hoc dulce. dulcis cior simus. iter dulcedo dulceo ces dulcesco. dulcor ratus indulco cas. condulco cas: componitur dulciloquus dulcifluus & secundum quosdam indulgeo.

Dulcia dicuntur genera pistoru operis a sapoř sic nominata.

Dulcoratum: dulcedine repletum.

Duleusis seruitus: quæ & deo quantum oportet reddenda est & hominibus.

Dulia δουλία seruitus communis græce dicič idest deo uel hominibus uel naturæ: unde seruus dulos δουλοσ græce dicitur.

Dulichium insula: in qua regnauit laertes.

Dum: cum quoadusq; donec tantum.

Dum solet explentiua inueniri: ut agedum adesdū quidum. Inuenitur autem aduerbium temporis uel coniunctio causalis est quando ꝑ eina: εἰ μὴ coniunctione græca accipitur. Coniunctio uero subiūctiuo iūgitur cum necdum uel nondum aduerbium temporis est uel ductū.

Dumetum: ubi dumi idest spinæ nascantur.

Dumus spina: in qua nascitur mora syluestris id ē rubus.

Duumuir masculinum est: a uiro componitur.

Duumuir: qui super duos uiros. habet potestatē.

Dumtaxat sine præiudicio: tamen nanq; tantum

Dumtaxat componitur ex dum & taxat: aduerbium est quantitatis.

Duo uel duæ dicimus: quæ singularem non admittunt numerum: ut duæ epistolæ. bina neroquæ singularem numerum non admittunt ut bina castra arma.

Duo & ambo pluraliter secundæ declinationis. sunt in gtō & accusatiuo duorum amborum duos ambos: quāuis neutro dici soleat duum causa differentiæ: accusatiuus quoq; masculinus est. quando nominatiuo similis proferř: quomodo in neutro: ut duo uiros. Datiuos ablatiuos in bus in omni genere terminant.

Duodecim tabulæ dicuntur. quibus leges sunt a decem uiris inclusæ.

Duodeuiginti id est duo minus de. xx.

Duonus bonus.

Duplex duplicis duabus partibus constans generis omnis.

Duparis numerus est: cum minor bis in maiore numeratur: ut quattuor ad duo: ex hoc nascič symphonia diapason.

Duraconem græci dicunt nauim: quæ alio nomine triens dicitur.

Durachium Δυρραχιον est mons epiri: ubi est castrum quoddam petra dictum.

Duricia hærba galli crista.

Duro as actiuum: inde dureo eiusdem significationis. a quo duresco.

Durus rigus patiens difficilis. inde duricia.

Durare: pati. multum sufferre.

Dusios galli nominát dæmonas: qui assidue stu pri peragunt immunditiam. hi græce panitæ latine incubi dicuntur: iidem & pilosi. hos romani famosa ficarios dicunt.

Dusinum: incultum. dumosum.

Dux ducis commune dictus ꝙ sit ductor exercitus non tamen statim rex. in bello uero melius est dux nominari ꝗ rex.

e Præpositio est in compositione uel est priuatiuum: ut eneruis uel est intentiuum: ut enarro: uel pro extra ponitur: ut educo. præponitur b. d. g. l. m. n. r. u. & .i. consonantibus. Reliquis uero sequentibus ex præponitur: licet aliquando x. i f. uertatur. In quibusdam .s. aufertur: ut exequor.

Ea insula circes.

Eacides eaci nepos id est achilles.

Eacus pater pelei patris achillis: qui apud iferos iudex fieri dicitur meruisse.

Eale animal in india mouens cornua

Ean ἐὰν græce si causalem significat.

Ei εἰ uero si continuatiuum.

Eitenus eo usq;. caratione. hucusq;.

Ebdomades conceptiones: in aspiratis ponitur quæ fiunt in mente: quæ partim notæ sunt omnibus: ut si de æqualibus æqualia demas æqualia sunt quæ remanent. partim sapientibus tm̄ ut incorporea loco non esse. Hebdomades. i. conceptiones per b debent scribi. declinač uero hæc hebdomadas dis: & pluraliter hæ hebdomade. Hebdomada uero pro septimana ꝑme declinationis ē: & scribi debet t per p. Nā deriuatur ab hepta græco id est septem latine h in s mutata. Sed quia apud latinos p ante d non reperitur transit p in b secundum quosdam: & dicitur hebdomada. aspiratur hebdomas.

Ebenus arbor in india & æthiopia nascitur: quæ cæsa durescit in lapidem cuius lignum nigrū est: inde ebeninus.

Ebenus gemma speciosa & candida: qua aurum poliunt.

Eber nepos arphaxat:a quo hæbrei : interpretat' trásitus:eo q ab eius stirpe tráſierit deus tráslata gratia in gentes.

Ebestiś gēma speculi naturá habet i recentibus imaginibus:qq rutilet:experimétū eius est si ferméti aq stati addita refrigeret:aut si soli apposita aridá materiá accédat. Nascit' in corio.

Ebiones:pauperes.

Ebionitæ hæretici ab ebione dicti:uel a paupertate:christum enī prophetam solum uirū iustum putant effectum:unde bene a paupertate intelligentiæ dicti sunt.

Ebis:gurdus.

Ebor arbor imputribilis nigri coloris.

Ebur a barro id est elephanto dictum:elephanti dens est.

Eburneus nea neum de ebore.

Eccam:ecce eam.

Eccas ecce eas.uide uel aspice:quæ subaudiūtur: & in similibus pronomina sunt in accusatiuo tantum composita.

Ecatombeon teutorum lingua ianuarius mensis:aspiratur.

Echologus:excessus sermonis græce.

Ecce cum ostendis aduerbium est.

Ecere ecce:uel iurando per cererem.

Echineus patruus:ac semipedalis pisciculus:nomen sumpsit quod nauem adherendo retinet:hunc latini moram dicūt.

Echinus uas quoddam simile pisci.

Echinus a terrestri echino nomen traxit : quem uulgus ericium dicit:quia similiter aculeatus est spinis.

Echinus breuis pisciculus si præsenserit uim uētorum calculū ualidū accipit:a quo uelut ab anchora teneatur:ne a ui fluctuū excutiat' quod est iudiciū nautis futuræ perturbationis:fert' quoq; nauem tenere sicut anchora imobilem aliqdiu:quod tantū uirtutis nisi munere creatoris potuit suppetere.

Echiniaialia sunt parua:q̄ i littoribus gignūt': quorū caro minio similis é & dulcis:duplex testula spinis aculeata in modū castanearum.

Echinus iste terrenus:quem uulgo ericiū uocat: si quid insidiarū præsenserit spinis suis claudit' Idem etiá si quádo boreá flatuū coll'egent septentrionalé spirandi sibi uiam obstruit: quádo uero noti flatū sentit:ad septentrionem se confert:ut flatus declinet obuios.

Echidna serpens quidam uel pro cerebro.

Echinades insulæ dicuntur:quinq; sunt:quas fecit achelous.

Echion pater pentei gener cadmi:qui thebas cōstruxit.

Echidne gēma uipereas maculas exprimit.

Echios hærba dicta q capiti uiperæ semen eius simile sit:eadem é alchibiadia:folia habet longa.aspera.tenuissima.ipsa aspitas spinis puis similis:flores iter folia purpureos:radix pua & nigra:q̄ tr'ta & cū uino potata cōtra serpētiū morsum pdest uel añ uel postea. Est aūt una uis & hærbæ & seminis & radicis.

Echyra fabula q̄dam q̄ interpretat' iocus.

Echis ἔχεισ græce habes.

Echismos græce corruptella.

Ecclesia εκκλησια græce latine conuocatio dr: q omnes ad se uocet catholice:quod est uniuersaliter:nō enī sicut conuenticula hæreticorum aliquibus regionū partibus coartat' : sed per totū orbem dilatata diffunditur.

Ecclesiastes græce hebraice dicit' coeleth : latine concionator dicitur:idest salomon eo q sermo eius non specialiter ad unum sicut in prouerbiis:sed ad uniuersos generalit' dirigatur.

Ecclesiastes proprie concionator dicitur. In concione uero sentētia promitur p quam tumultuosa seditio comprimat'. Et cum multi diuersa sentiant per cōcionantis rōnem ad uná sententia pducunt'. Hic ergo liber idcirco cōcionator dr:quia salomon i eo quasi tumultuantis turbæ suscepit sensum:ut ea per inquisitionem dicat:q̄ fortasse p tētationé iperita mens sentiat. Ná quæ sentētias quasi p inquisitionem monet:quasi tot i se psonas diuersorū suscepit. Sed cōcionalit' uerax uelut extensa manu oīum tumultus sedat.eosq; ad uná sententiam reuocat:cū in eiusdé libri termino ait: finem loquēdi oēs pariter audiamus. Deum time & mandata eius obserua:hoc est ois hō. Si enī in libro eodé per locutioné suam multorū personas nō susceperat:cur audiendi finé secū pariter admonebat. Qui ergo i fine libri dicit omnes pariter audiamus. Ipse sibi testis est:q in se multorū psonas suscipiés quasi solus locutus nō est:unde & alia sunt:q̄ i eodé libro p inqsitionem mouentur:atq; alia quæ p rōnem satisfaciunt:alia q̄ ex tentati profert animo:atq; adhuc huius mūdi delectationibus dediti:alia uero i quibus ea q̄ rōnis sunt differát:atq; animum delectatiōe cōpescant.

Ecclesiasticū librum certissime iesus filius syrach nepos ihū sacerdotis magni hierosolymita cōposuit:qui liber apud latinos propter eloquii similitudiné Salomonis titulo prænotat': dictus aūt ecclesiasticus: quia de de ecclesiæ totius disciplina religiosæ conuersatiōis magna cura sit editus & rōne:hic aūt apud hebræos reperit':sed inter apocryphos habetur.

Ecclesiazo εκκλησιάζω concionor græce.

Eclipsis é defectus neccessaria dictiōis:ut hæc secum deest enī loq̄bat':quære me i Eg.

Echo uox aeris uel sonus in sylua uel in cauernis

resonans.

Echones: sacerdotes rustici.

Ecor sine corde uel consilio: alienus eiectus.

Ecquando. aliquando: ecce aliquando.

Ecquid en aliquid.

Ecquis en aliqui: ecce quis.

Ecthasis extensio syllabæ contra naturam: ut Italiã fato profugus: cum corripi prima debeat.

Ecthetha pibolus.

Ectos ἐκτὸς græce extra pris.

Ectologus excessus sermonis græcum est.

Ecudere: fabricare. excutere.

Equuleus paruus equus uel tormentũ quoddã dictum q extendat.

Eccum. componitur ecce eum.

Eccos: ecce eos.

Exda uorator insatiabilis. ab edendo.

Eda basterna.

Aedes omne ædificium: quidam uero dicunt qđ ad edendum sit factum: unde & dr. unde ædicula id est domuncula: inde ædiles dicuntur q ædibus præsunt.

Edepol per ædem pollucis. aduerbiũ iurandi.

Edentare: dentes excutere.

Edentulus: sine dentibus.

Edi ab edendo dicti: praui. n. pinguissimi sunt & iocundi saporis.

Edi sunt stellæ in sinistro humero aurigæ. quarũ occasus tempestate sequunť.

Edicere: imperare. præcipere. monere. extra dicere publicare: inde edicta: publicata.

Edicomatus eiectus.

Edictum: imperiale præceptum: qđ rex uel imperator edicit.

Edicta magistratuum sunt: quæ prætores urbani uel peregrini uel ædiles curiales scilicet prætores iura dixerunt.

Aedificium dici putatur: q fuerit prius ad edendum factum.

Aedificare: edes facere: i altũ edere. uel cõponere.

Aedificatio: noua constructio.

Aedis singulariter templũ dr. pluraliter ædes domos uel munitiones ciuitatis significat: inde dr ædilis custos templi. idem & æditutus: & illa res ædilitas dicitur.

Aedilicius qui ex ædile scriba est.

Aedilis custos ædificii id est capitolii. pris. dignitatis nomen est ad uiros ptinentis ideoq masculinũ est. ab æde melius per æ scribuntur.

Edissa urbs mesopotamiæ: quã cõdidit Nẽbroth filius chus: quæ ante dicta est areth post uerso nomine a seleuco rege dicta est seleucia.

Edipnia: difficultas anhel[illegible].

Edissero ris: narro expono.

Editicius iudex: quem una pars eligit.

Editio: expositio. ab edo is quasi extra datio.

Editus: ianitor. custos edis. unde & dicitur.

Edo es est inæquale significat comedo & facit pteritum edi.

Edo dis æquale est uerbum: compoňť ex e & do significat parturio uel compono uľ formo. inde editus editio.

Edit: profert. parit. facit orationem. manifestat. inde editum id est sublime elatum altum.

Editus: natus genitus.

Educo: manduco. consumo: inde edax & edulũ & edulus id est comestor. & edacitas id est uoracitas. & esca.

Edo es est cã differentiæ facit. in plurali nũ numero seruat regulã tertiæ cõiugatõis edimus editis edũt: similiter in pťo impfecto edebã bas bat: & plr edebamus batis bãt: & i futuro edã edes edet & edemus tis dẽt: & i oĩbus q solẽt in hac cõiugatione a prima nasci psona: hoc ẽ in tertia psona iperatiui edat: & in futuro optatiui: qđ est subiunctiui præsẽs. edã das dat. In oĩbus uero quæ solẽt a secũda persona nasci. corruptam inuenies regulã: es tñ quã a secunda psona accipiũt: producta ubiq seruať. Es ẽ este esto estote. Edo es est edimus editis edũt edebã bas bat edebamus batis bant. edi edisti edit edimus edistis ederũt uel edere. Ederã ras rat ederamus ratis ederãt. edam edes edet edemus edetis edẽt. Imperatiuo modo ede edit edemus este edãt. futuro esto tu esto ille edamus estote edũto. Optatiuo utinam essem esses esset: essemus essetis essent. præterito utinã edissẽ ses set: edissemus setis sent. Futuro utinã edam edas edat: edamus edatis edãt. Coniunctiuo cũ edã edas edat: edamus edatis edãt. præterito iperfecto cũ essem esses esset: essemus essetis sent pterito pfecto cũ ederim ris rit. ederimus ritis rit: præterito plusq perfecto cũ edissẽ ses set: edissemus setis sent. Futuro cũ edero ris rit ederimus ritis rit. Infininitiuo modo esse edisse edendi do dum. Supina esum uľ estũ usus exigit. Nam adesus ambesus comestus i compositis repitur: uetustissimi tam edo edis dicebant. penultimam corripit.

Edoea neretra græce pľt.

Edom filius esau: a quo idumei. interpretať terrenus uel sanguineus.

Edom seyr Idume esau una gens nominať.

Educare: enutrire. instruere. eligere.

Educere protrahere. eruere. subuertere.

Edulum ab edendo dictum quasi prægustatiua comestio.

Edulia cibi alimenta, apta ad manducandum.

Edurus. satis durus.

Effa interpretatur resolutio uel effundens est aũt regio in prouincia sabba.

Effari: loqui.

Effatus:extra uel aperte locutus.
Effari:uane loqui.alii effundere dicũt.
Efebus adolescens imberbis a febo dictus.id est sine calore imo ꝙ sit ad ηβην heben id ē ad pubertatem.
Effectus:lassatus.fatigatus.fractus sine affectu.languidus.
Effectus:perfectus.ab efficio cis deriuatur.
Effectus tus uel effectio:id est perfectio:uel ꝙ a causa efficitur:ut dies est effectus solis.
Efemera:simplex febris.
Ephemeris græce unius diei gestio.hæc apud nos diurnum uel diariũ uocatur.
Ephemerides libri:quibus quottidiani actus scribi solent.
Effoeminare:emolire.quasi foemiuam facere.
Effoeminatus:quasi foemina factus.
Effera ferinæ mentis.aspera.sterilis.
Efferor aris efferatus.mente ferina effectus.sine ratione immissus.
Effero:profero.lacero.superbio.
Ephesus urbs quã amazones condiderũt ĩ asia:interpretatᷣ uoluntas mea uel consiliũ.
Effecta quod est adaperire.uacuare.
Effoeta:sine foetu sterilis longeua dicta ꝙ sit frequenter foetu excussa.
Effoetus:exhaustus.uacuatus.
Ephexegis:explanatio superioris sermõis.exaggeratio.ut serpens res mortifera.
Ephialtes græce:latine incubus:fit antẽ hoc passio graui & ĩsolito somno suppressis:ita ut ꝑfocari se putẽt:aut aliquẽ sibi irruisseq eis corpus exanimare cõtendat:si aũt dormierit supinus plus suffocatᷣ:unde incubus dicta est amentis atq; sensus icubatiõe.Fit aũt hæc passio uᷝ plenitudine nimia cibi siue potus uel ex inanitate uel ex abundantia sanguinis.
Efficacia:perfectio.agilitas.
Efficax cis componitur effectus rapax qui facile potest implere quod uult.
Efficax effector uel uelox dictus ꝙ nullam difficultatem habeat in qualibet re facienda.
Efficere:perficere.leuiter implere.
Effidatus:perterritus.
Effigies:imago.forma.simulacrum.
Effigiare:formare.
Effine ẽ quotiẽs ĩ eodẽ sensu diutius ĩmoramur:ut cui bono inimicus nõ fuit.Quãdo ãt nõ accusauit aliquẽ aut uerberauit aut prodidit.
Effingere:assimilare:adumbrare.
Ephippia equoꝝ fræni sauine uel pectoralia.
Efflagitare:expostulare.
Efflare:spirare.
Effluere:largiter fluere.
Effnei:hæretici iudæoꝝ:dicũt ipsum esse christũ q docuit illos omnem abstinentiam.

Effodere.e terra aliquid eruere.
Effossus de terra cauatus.terebratus.perforatus.
Effoth uestis sacerdotalis:q̃ superhumerale appellatᷣ.Est aũt in caracallæ modũ sed sine cucullo.Huius uestimẽti duo sunt genera.unũ lineũ & simplex:qđ sacerdos habebat:alterũ diuersis coloribus auro gẽmisq; cõtextũ:quo soli põtifices utebãtᷣ:iterp̃tatᷣ ãt latine palliũ.
Effraim filius ioseph: interpretatur fructificatio uel augmentũ.
Effrata ex hebræo speculũ interpretatur:quod ẽ figura.
Effrata:ciuitas bethleem uel regio.
Effren:interpretatᷣ fructificatio pro duabus tribubus leui & ioseph.
Effrenatus dictus ꝙ præceps & ꝓnus & sine freno rationis sit.
Effrenis:sine freno.
Effugere:uitare.inde effugium id est effectus fugæ;
Effula:urbs est.
Effuncare:radicitus eruere.
Effutire.foras mittere.sicut garruli inepte loq.
Effutio tis:foras aliqd effundere sine effectu.
Egi græce:latine capra:inde ægis ægidis captia pellis.
Egetor ηγητωρ græce hortator & dux.
Egemon ηγημωρ græce dux.
Egemonicos ηγημωρικοσ q cæteris eminet.
Egenus.inops.pauper.sine gente & genere indigens.
Egenus:ualde pauper.
Aegæon:deus quidam marinus.
Aeger:animo tristis.
Aegrotus uero corpore ĩfirmus.
Egerare:spernere.detestari.
Egerate:execrate.
Egerere:euomere.uel p anũ emittere.
Egere:præteritum de ago agis egi.duxere.compullere.tulere.
Aegeria nympha fuit cui consecratus ẽ fons eodem nomine dictus sic etiam nemus
Egromai ἐγείρομαι græce uerbum id est surgo:inde εγερσεωσ liber id est resurrectionũ uel ascensionum.
Egeo illius rei & illa re dicimus.
Egere:ĩdigere.paupertatem pati.necessaria non habere.
Egestuosus:miseriis oppressus.
Aegeum mare inter tenedum & chium saxum ẽ ĩ mari potius q̃ insula:quod uidentibus ꝓcul capræ simile uidetur.
Aegeus pater thesei.quẽ ĩ mare se ꝓiecisse dicũt.
Egiale:una gratiarũ pulchritudo ĩterpretatᷣ.
Egilopiũ uulnus qđ ĩtra oculũ nascitᷣ.
Eγγισ græce:iuxta aduerbium latine:

Aegis ægidis fœmininum scutum palladis de coriis capræ. Nam æga græci latine caprā dicunt aut lorica aut forulus loricæ. Est etiā scutū louis de quo Virgilius ægiola concuteret.

Εκλειψις solis est quotiens luna.xxx.ad eandē lineam: qua sol uehitur pcurrit: quæ se obiiciēs solem obscurat eclipsis lunæ est quotiēs ī umbram terræ luna incurrit nō enim suum lumē habere: sed a sole illuminari putatur. unde & defectū patitur si inter ipsam & solem umbra terræ interueniat. patitur autem hoc.xv. luna eousq quādiu centrum atq umbram obstantis terræ exeat: uideaturq a sole.

Eglysim. id est angustias.

Aeglogæ excepta testimonia.

Aegloga dicitur quasi interlocutio dramatica.

Aegloga dicitur quasi ægaloga. æg. n. græce capram. logon sermonem de capris uel quasi de rusticis & uilioribus rebus dicunt.

Aegophthalmus gemma occulo caprio similis.

Aegones: sacerdotes rustici.

Aegonus collis quirinalis.

Ego εγώ græce: latine.

Egregius: nobilis. electus quasi extra gregē maximus. præcipuus. eximuis.

Egredior ris egressus. id est de loco ad locū exire.

Aegre: difficulter.

Aegreo gres. inde ægresco.

Aegrimonia: tristitia.

Aegritudo in animo. ægrotatio uero in corpore.

Aegrotare: infirmari. neutrum est.

Aegrotatius: qui frequenter infirmatur.

Eguit p̄t̄m de egeo es mendicauit.

Eyele. i. qui est nomen dei apud hebræos.

Ei interiectio dolentis unius syllabæ.

Ei datiuus cum deberet minui syllaba una a g̅to sicut omnia in ius facientia g̅t̄m: per dieresim pfertur causa differentiæ ei interiectionis. Sic igitur ei eidem eisdem per diæresim.

Ei si græce si.

Eia age id est propera.

Eiicere: euellere. educere. prouocare.

Eielios byzantinoꝝ lingua martius mensis.

Eiectus ab eiicio cis. idest expulsus.

Eigenia ευγένεια græce ingenuitas.

Eumenes ευμενης græce beniuolus.

Eiphnh citene. græce pax.

Eisebes ευσεβης græce plus.

Euilath indiæ regio sic dicta ꝙ possessa sit ab euila filio iectan post diluuium.

Eiulatus: ploratus. lamentatio. ab ei interiectione dolentis.

Eiulare: plorare alta uoce.

El deus uel fortis: quod nulla infirmitate opprimat᷑. est autem apud hebræos p̄mū dei nom̄. Secundum eloy. Tertium eloe.

Elabi: decurrere. effugere.

Elactare: a lacte tollere.

Elactuarium dictum ꝙ molle sorbeatur.

Elaphebolion teucrum lingua mensis augustus.

Elaphus græce ceruus.

Elam porticus.

Elamite: persæ. ab elam filio sem.

Elanguere: desluere. cessare. abolitum esse.

Elasis græce agitatio. bene ergo elasius agitator.

Elatus: superbus.

Elatio iactatio: confidentia.

Elatæ palmaꝝ folia: quæ sursum eleuātur. nec pēdent deorsum: sicut aliaꝝ arborum.

Elatæ palmaꝝ sunt productiores rami & excellētiores: interdum aurei coloris crispantes & ad excelsa semper tendentes: nunq̄ uirorem amittunt. quidam elatas abietes dicunt.

Elbidus ab elbo colore dictus: elbum. n. est medius color inter nigrū & albū. ab albo dicitur.

Elbidæ uuæ a colore dictæ: quæ uariæ dr̄.

Eleosis græce stomachi exulceratio.

Elæa græce oliua

Eleacii nomen gentis: nunc dicunt᷑ sequanii.

Eleatici ab elisan filio iuuan. græci dicti sunt: uñ & helisei. post uero eoles dicti sunt.

Eleazar interpretatur dei adiutorium.

Ellebonum circa eleborum fluuium plurimum. nascitur: unde & nomīatur. quod ueratrum dicunt romani. hærbæ genus.

Ellebonis pabulū nocens esteesca tñ coturnicum fit: & plærunq temperat᷑ ad salutem hominis

Electat: ructat.

Electra: genus arborum. succina.

Electrum dictum ꝙ ad radiū solis clarius auro reluceat. Sol enim a poetis electrō dr̄. huius metalli natura est: ut ad lumina clarius cunctis metallis fulgeat & uenenum pdat. Nam si illud īfundas ueneno: stridorem edit: & colores uarios emittit.

Electri tria sunt genera. unum quod fit permixtis tribus partibus auri & una argenti. hoc præciosius. aliud est succinum: quod sudat de arboribus pini: q̄ electrinæ dicuntur: fert᷑ quoq tertium naturale electrū uulgo uero asmaltū dr̄.

Electria gemma dicta quasi electa: in uentriculis enim galli inuenitur.

Electus: splendidus. excelsus. ex aliis electus. ab eligor eris deriuatur: ūde electio dū quidlibet ex multis eligitur.

Elegans: egregius. decens nobilis.

Eleganter: urbane.

Elegantia: excellentia. ab eligo. gis.

Elegi: netsus miserorum.

Elegiacum dictum modulatio eiusdē carminis miseris conueniat quod metrum constat prio uersu heroico: secundo prima pētimemeri he-

roica:secunda dactilica.ut Carmina qui quondam studio florente peregi. Flebilis heu mæstos cogor inire modos.

Elegos:castigatio.

Eleison græce miserere.

Elementum dicitur uniuscuiusq; rei initium. a quo sumit incrementum & in quo resoluitur. dictum quasi eleuamentum.

Eleinos ἐλεεινὸς & ἐλεημων græce misericors inde elemosyna græce misericordia.

Elenchitos: titulus libri cuiusdam Aristotelis Elenchos ἔλεγχος redargutio est. Elenchos etiã uocamus lapides in superficie ornamenti: qa illud illuminant.

Elæon Τὸν ἐλαιῶν græce oliuarum.

Elephantum draco ligat: cuius ruina mors est uictoris: uterq; n. certat: draco ut alliget: pedem quo sibi noceret: elephas ne pes posterior ne pede aut calle capiatur. s. angusto. aut sequẽtis non habeat auxilium Ambro.

Elephas a magnitudie corporis dici a græcis putatur. græce enim elephos mons dicitur. apud indos uero a uoce barrho uocatur. uox eius barrhitus dicitur: & dentes eius ebur: rostrum eius promuscida: quoniam illo pabula ori admonet: hos boues lucas dixerunt antiqui romani: boues quia cunctis animantibus grandiores uidebantur: lucas quia in lucania pyrrhus primo obiecit romanis: intellectu & memoria uigent. ccc. annos uiuunt.

Elephas græce latine hic elephas elephantis & elefantus ti a genitiuo græco elephantos: sed pluraliter tm̃ est secunde declinationis.

Elephas miræ castitatis creditur ita ut si perdiderit coniugẽ nulli copuletur. Inter syluas solus commoratur.

Elephas significat immanem peccatorem.

Elephantia genus serpentis elephãtia lepra. morbus dcã a similitudie elephãtis: qa sicut ille oibus aialibus: ita h̃ oibus passióibus maior sit.

Elessior: falsus laudator.

Elespontia est una de decem sibyllis ĩ agro troiano: quæ scribitur solonis & cyri fuisse tpibus.

Elesmoth hebraice: exodus græce.

Eleterra genus hærbæ.

Eleugata: purificata.

Eleusinum: oppidum atticæ prouinciæ.

Eleusis uel eleusin proprium loci.

Eleuteros græce liber liberi adiectiuum.

Eliaci græce dicuntur gyria conuenienti rigore errantes.

Elia añ dcã ab elio adriáo q̃ nũc hierosolyma dr̃.

Elias interpretat' deus meus: qui dũ in sacrificio altercaret' cũ quadringentis sacerdotibus baal inuocato nomine domini descendit de cælo ignis super holocaustum: quod cũ uidisset omnis populus cecidit in faciem suam & ait: dominus ipse est deus: ex hac igitur causa tale prius sortitus est nomẽ: quia per eum post cognouit populus dominum deũ: ipse & fortis dominus iterpretat': quia eosdem interfecit.

Eliachia iterpretatur dei resurrectio.

Eliceaursa maior.

Elicere: pducere. extrahere. solicitare euocare.

Elices sulci in manbus p quos aquæ eliciuntur

Eliconia ipsa est boetia ab elicone monte musis consecrato.

Elidæ dñr græci ab elide ciuitate græciæ

Elidere: excutere. tentare.

Elifac domini cõrẽptus uel deus meus me dispersit.

Elegere de multis extrahere. præponere.

Eliminare: extra limen eicere. efferre.

Eliuguis: mutus. balbus quasi sine lingua.

Elion. quintum apud hebræos dei nomen dr̃. & interpretatur excelsus.

Elipsis: collisio consonantium cum uocalibus aspere concurrentium: ut multum ille & terris iactatus & alto.

Eliquata: purgata aperta manifesta.

Eliquare declarare.

Elis elidis ciuitas est arcadiæ: in qua agitabatur currule certamen.

Elisa propium nomen didonis tyrium nomen est: latine dr̃ uirago.

Elisa filius iuuan a quo græci elisæi uocantur

Elysæus domini filius interpretatur: quia multas uirtutes fecit & famẽ pellens populũ a morte liberauit.

Elisabeth interpretatur dei mei saturitas

Elisus: repulsus inflictus.

Elisum: oppidum hetruriæ.

Elisii campi apud inferos sunt: ubi piorum animæ post corporis animæq; discretionẽ habitant dicti ἀπὸ τῆς λύσεως idest solutiõe iter aiam & corpus: qd' scd'm poetas in medio ẽ inferoꝝ suis felicitatibus plenũ: scd'm philosophos insulæ fortunatæ scd'm theologos iuxta lunarẽ circulũ ubi iam purior ẽ aer.

Elius: bacchus uocatur.

Elyxum quod i aqua solum decoquitur: lyxa enim aqua dr̃ eo q' sit soluta: unde membra loco mota luxa dicuntur.

Eloga initium exordium.

Elogia: laudes enucleatæ: summatimq; collectæ seu archana uel mysteria dei: uel carmina uel criminalia mala.

Elogium: hereditas in malo ordo criminum: titulus cuius liber rei prouerbium: prosapia eloquium fama ignominia. diuinũ responsum

Elomi interpretatur anetantes.

Eloquens: facundus. disertus. oratoris est

Elocutio unius uerbi uel sententiæ:eloquẽtia uero multorum.
Eloqui.expedite loqui.
Elpis ελπισ græce spes:propriũ cuiusdam sanctæ fœminæ Mediolanẽsis & martyriũ passæ
Eluctabile:expugnabile:quod uinci potest.
Elucubratũ:euigilatũ.elaboratum.
Elucubre:lucidum.
Elucius:aquarius.
Eluere:purgare.lauare.
Eluidius hæreticus:qui dixit matrem domini q̃tuor habuisse filios.q dicti sunt fratres domini & filias.
Elumbis:sine lumbis.debilis.
Eluo:luxuriosus.prodigus.glutto.ambro .uorax
Eluo qui sua superflue dispendit a luo luis.
Eluuies:uorago.liquor lacunæ fossæ:sordes domus.
Eluuio:diluuium.
Emathis uel emathia:quæ & thessalia ab Aemathio rege.
Emacitas:emendi auiditas.uel macritudo.
Eman interpretat̃ accipiẽs uel fortitudo eorũ.
Emanare:ebullire.procedere.
Emancipare iuris proprii dñm cõstituere q̃si extra manũ id est extra potestatẽ suã facere.
Emanuel hebraice interpretat̃ nobiscum deus significat:q͂a per uirginem natus deus homini bus in carne mortalis apparuit.
Emarceo ces emarcui id est lãgueo.
Emathia a noĩe emathionis regis dicta: post uero macedones.
Emathites.lapis sanguineus:unde & dicit̃.
Emaus proprium castelli:quod post nicopolis ẽ dictum.
Emax tenuis.macer:uel q amat aliquid emere.
Embadium area dicit̃ græce quando a circũposita terra segregatur.
Embolismus græce superaugmẽtũ dicit̃:eo ꝙ expleat numerũ annorũ cõmuniũ.q annus.xiii. lunares mẽses habet id est.ccclxxiii.dies.
Embroce:fomentatio græce.
Emblema superabũdantia uel obscuritas: quod celatur.
Emdolandola.
Emembris:sine membris.
Emendare.castigare.& corrigere.
Ememor:oblitus.
Emensus est:perambulauit.ab emetior tiris.
Emẽtior cõe antiquitus.ualde mentior.
Emere.ex alieno meũ facere:id est dare suum & accipere alienum.
Emo emis emptor emptrix emptio. empticius cia cium:componitur redemptor redimo adimo perimo:interimo.
Emergere:extra uenire.exurgere.
Emeritus:ualde meritus.
Emerinos græce circulus brumalis q nobis hyemem facit.
Emerita.arma mẽdicia.
Emerita:ciuitas quã postq̃ cæsar ædificauit: ueteranos ibi constituit.
Emeriti:milites ueterani:qui iam soluti a militia sunt.
Emeteros græce noster.
Emicare:præfulgere.exilire.exultare
Emicadiũ:uas olearium.
Emigrare uel transmigrar̃ de loco ad locũ transire.absolute.uel ad accusatiuũ transiens.
Emigranius:uermis capitis.
Eminet:præcellit.altum est.
Emineo emines nui.
Eminens sculptura naturalis color.
Emina appẽdit libram unam:quæ geminata sextarium facit:habet drachmas centũ.
Eminiscitur:in memoria reducit.
Eminiculæ:eminentes in memoriã.
Emin:horribiles uel terribiles gigantes.
Eminus:procul:ex interuallo:id est longius.
Eminus:proxime.non longe.prope.
Emissarius:flagitiosus.satelles.homicida.
Emissarius equus:qui ad equas mittitur.
Emissus dicitur ceruus quando ceruam sequit̃.
Emistis:species poculi:uno spiritu bibit̃.
Emites:lapis eboris:porus etiam uocatur.
Emonia & emonides gẽus.i.malefica i thessalia.
Emolire:acquirere.
Emolumentũ fructus laboris:acq̃sitio cuiuscũq rei.
Emoptoys effusio sanguinis per ora.
Emoptoyce:qui sanguinem emittũt.
Aemarogus:qui sanguinem per urinam faciũt.
Aemoris:fluxus sanguinis.
Aemorois:aspis nominat̃ ꝙ quicquid ab ea percussum fuerit dissolutis uenis per sanguinem emorit̃:hæc æmorois genus serpentis alia q̃ aspis:cuius cruor a percusso statim fluit.
Emori:ex parte uel pro ual de dicit̃.
Emos græce meus.pris.
Emphasis exaggeratio quæ paulatim uel gradatim crescit.
Empiria:experientia.
Empedocles philosophus quidam fuit q dum inuestigare contenderet loca æthnæ montis cadens in igneam foueam igne consumptus est unde empedocleus casus dicunt
Emphici dr̃r hi quibus collectio facta ĩ pulmõe siue thorace:& crepuerit & fouauerit idẽ sunt saniosi
Empyrũ ĩtellectuale cælũ id est ignis ἐμπυρ ignitus.
Empyria ignea.

Emperici medici: qui solam sectant experientiam.
Emphis: terroribus. conuicis.
Emphythefeos perpetuus cõtractus. cõmutatio
Empos: impatiens. amens.
Emporia græce latine mercatus.
Emporium: locus super mare: ubi negociatores exercentur.
Emporitica genus chartæ: in qua merces inuoluũtur: unde & dr. non scribitur.
Emptio & uænditio rerũ cõmutatio atq contractus ex conuenientia ueniens.
Empticius emptus seruus mollis conducticius.
Aemulari: significat amare. inuidere. sequi. studium habere.
Aemulus: simulator. imitator. inuidus. oblactãs.
Aemulor aris a quo æmulus la lũ æmulator mixtio. cum accipitur pro inuidere cõponit ex e & imolo. cũ uero p psequi quasi extra molere.
Emunctoria sunt forfices ad emungendas lucernas.
Emusilis rex auidus in auspiciis.
En cum ostendis. ecce aduerbium demõstrandi.
En pro an ne.
En ἐν græce pro in uel inter.
Ena coniunctio græca. id est dum.
Enas unitas: quæ secũdũ simplicitatem nominatur. Omne. n. quod simplex est: unum ẽ. Nõ autẽ oẽ quod unũ est: simplex est: qm̃ & unũ collectione dr. & unũ cõpositione: & unum similitudine: quæ omnia quia non totũ quod sũt: unũ sunt. uere unũ non sunt: sed unitatis nomen similitudine tm̃ mutuant: non proprietate. Monas enim unitas est: sed quasi secũdũ discretionem dicitur.
Enachim: stirps enach gigantum.
Enam uel enan interpretatur fontes.
Enagosis signum: hercules dr̃ cum dracone pugnans.
Enna proprium inde ennensis.
Ennagona id est nouem angulorũ. Nam ennea græce nouem: gonia γωνία angulus.
Enare: extra natare.
Enarmonicum: genus musicæ dulce.
Enantion ἐναντίον græce ante & contra significat.
Encheladus quidam gigas: qui sub æthna ignẽ uomere dicitur.
Encenia: initia. uel noui templi dedicationes.
Encenniare: nouum induere aliquid.
Encetegna maciola lignea: qua amphora tenetr
Enchiridion liber dictus q manu astringatur: dũ plurima continet.
Encliticon: inclinatiuum: ut q dixitq.
Encratite continentes.
Endeca syllabi: uersus undecim. syllaborũ.
Endeca græce undecim.

Endees ἐνδεής græce egens.
Endexia græce ad dexteram.
Endia ἔνδεια græce indigentia.
Endelechia secũdũ calcidiũ pfecta ætas. quasi entos lechia id est intima ætas: secũdũ aristotelẽ perfectio absoluta secũdũ platonẽ aĩa mũdi.
Endiadis figura: cum duo diuersa nomia in unã conuenientiam: coniunguntur: ut in partẽ & prædam. pro in partem predæ.
Endon ἔνδον intus.
Endogetum: indegestum.
Endogenia: naturaliter amæna.
Endoplorato: implorato.
Endongyum: initum
Endromys uestis est uillosa fortis hyemalis: qua philosophi utuntur.
Enea græce nouem. hinc eneaphthongon id est nouem soni.
Eneados hellinum lingua nouembris mensis.
Eneas siciliæ montes.
Enences ἐνεγκῆς græce inducas.
Enema: græce relaxatio.
Energia græce agilitas.
Energus: agilis.
Energia: imaginatio. actum rei incorporalis. oculis subministrans.
Energia rerum gestarum aut quasi gestarum sub oculis inductio.
Energumini dæmoniaci.
Energumini sunt qui contempta catholica doctrina operationes diabolicas imitantur.
Eneco cas cui & enecaui: enectus & enecatus id ẽ strangulatus.
Eneruare: debilitare.
Eneruatus: sine fortitudine. exulceratus.
Eneruis sine neruo. i. sine uirtute.
Emphaticos: exaggeratiue.
Enfiteari: negare.
Enfasis exaggeratio latiorẽ præbens intellectum figura est.
Enfireucus: quod ex ficis bonis apparentibus accipitur.
Enphrasis obclusio pori alicuius uel membri necessarii ac uitalis.
Engaddi locus ubi finitur mare mortuũ: interpretatur hebraice fons id ẽ baptismus uel oculus hædi aut uitulorũ.
Engallim uero in principio ẽ eiusdem maris ubi iordanis ingreditur: sed eandem habet interpretationem.
Engriphii azimi panes. i. subcinericii.
Eniautos ἐνιαυτός græce annus.
Enica: adultera.
Enydros coluber bestiola dicta q in aquis uersetr aqua enim græce hydros dicitur.
Enydius gẽma aqui exudans.

Aenygma:obscuriloquiū:obscura intelligentia.
Aenygma:q̄stio obscura:que difficile intelligitur nisi aperiat̄:& est tm̄ sensus obscuritatis: allegoriæ uero uis gemina est sicut Isaac ductus ad sacrificiū:significat humilem christū. Cum uero dicimus de comedēte exiuit cibus significat tm̄ de ore leonis fauum extractū.
Aenygmastita dicit̄ qui figuraliter uel obscure loquutur.
Enygameū:genus masculinū.
Enim cū sit coniūctio causalis γαρ significat:ut cole pudiciciam. Est eni fundamentū uirtutū est cōplectiua:cū δε græcā coniunctionē significat:ut sedeni. Inuenit̄ pro affirmatiua & maxime præpositiua:ut eni non sinam. Eteni uero dauc:similiter nam. Eniuero cōponit̄ ex eni & uero acuitur in penultima.
Eniochus:auriga dicitur.
Enipheus fluuius thessaliæ ab othry monte defluens.
Enipnion græce:insomnium latine.
Enipsistis:in excelsis.
Enitere:splendere.micare.fulgere.
Enitesco:claresco.
Eniti:conari.elaborare.generis deponentis.
Enixa:conata.ad efficiendum aliquid: uel partu liberata.
Enixius:districtius manifestius.
Enimeles canora uox modis & numeris composita.
Enoch interpretat̄ ædificatio:uel dedicatio. Ipius eni nomine ciuitatē ædificauit cain.
Enochilis:piscis stagneus.id est anguilla.
Enodare:de nodo tollere.declarare.planū facere
Enodis:sine nodo.
Enomat:cū dicitur:quod continet cōmunē nononem:ut homo ē qui rationabilitate uiget: & supponitur rationi.
Enoean εννοιας notionem dicūt græci.
Enno fons interpretatur.
Enosigeus cognomen neptuni quasi cōcitans.
Enormis:ingens sine mensura:uel forma cui nihil addi minui ue potest.
Enos iuxta ppriæ linguæ uarietatem homo uel uir dicit̄.p eo q̄ ipse fuit initiū nomen domini inuemendi:plærique arbitrabant̄ q̄ tūc primum in nomine domini & similitudine eius fabricassent idola.
Enos latine dicit̄ locus.
Emoerica experientissima hæresis: quæ inuenta est ab æsculapio.q̄ nō indiciorū signis sed solis constat experimentis.
Empistotama:contrarius nemorū.
Empneumatosis:græce inflatio.
Empus passio dicta ab apostemate i. intrinsecus uel in latere uel in stomacho.

Ensaperda:quoddam unguentum.
Ensis ferrum tm̄ omnis gladius.
Ensis:Inde diminutiuum ensiculus & ensicula
Ensicium a sequando uel ab ense dictum.
Entelechia absoluta perfectio ul' forma corporis
Enteat species maniæ idest lymphatici.
Entelos.mandatum uel præceptum.
Enteca:mens
Enthei furentes.
Entera: intestina
Entenia est interrogatio:cū interrogādo aliquid aceruamus & exaggeramus sinciam figurā
Entica:reposita rei copiosa substancia uocatur;
Enthymema cōceptio animi.
Enthymema q̄si i ania ενθυμοσ eni græce aia dr
Enthymema est imperfectus syllogismus i quo non omnibus constitutis ifertur festinata cōclusio:ut homo est animal: substantia igitur ē prætermisit enim alteram propositionē omne animal substantia est: sed tamen ab uniuersalibus ad particularia : sicut syllogismus tendit:unde a syllogismo duxit exordium
Entos intra græce ptisc.
Enucleare:aperire extra nucleum ponere
Enunciatiua .oratio est uox significatiua de eo quod est aliquid uel non est.
Eodum:aduerbium uocantis
Aeolica uel æolis.quinta ligua græcorum.
Elisa.n.fuit filius iauan:a quibus græci elisæique uocantur æolides.
Aeolus rex uentorū filius hippote in sicilia.
Eolicon tetrametrum : recipit:spondeum siue iambum uel trocheum loco primo. deinde. quos dactylos seu trocheum.
Aeolides.filius æoli.
Aeolidæ:populi thessaliæ.
Eo neutrum.cōposita ab eo actiua adeo adeor subeo subeor: Ineo ineor.abeo abeor. etiam transeo or.circūeo et Ambio or.
Eo is:unde deriuat̄ iter iturus iens eundum cōpōitur semita adeo circūeo.prætereo.ob. per. ex.ab.pro.præ.in.sub.redeo trans.ambio.
Eotatus:fluuius quidam.
Eoos dicitur primus splendor æris græce:quam nos per deriuationem autorā uocamus quasi eurorām
Eousque.in tantum
Eous homo de oriente:iterdū sol uel oriens trisyllabum est primā corripit & pducit syllabā.
Epactas latini uocāt adiectiōes ānuas lunares:q̄ per undenariū numerū usq; ad tricenariū in se reuoluētes:quas ideo adiciūt ut lunaris emēsio rōnem solis sequat̄:luna eni iuxta cursum suū.xxix.dies lucere dignoscit̄:& fiūt i āno lunares dies.cccliiii.remanētq; ad cursū solarē dies .xi.quos abiciūt:absq; his.n.nō iuenies lunā

quota sit ĩ quolibet ãno mẽse uel die. Istæ epactæ semper undecimo kal. aprilis repeniuntur. quo quota fuerit luna: tota erit epacta eodem anno. continet autem epacte circulo decemnouennali.

Epacoyein ἐπακούειν græce exaudire.

Epadiam: dicam: manifestem?

Epaginacus synochus tertius. i. nouissimus.

Epalleotheta græce alternitas: ut pandidus pris.

Epanodos quam nostri regressionem uocãt principum dignitas fuit.

Epanaphora est per principia sensuũ eiusdẽ uerbi in uno uersu repetitio: ut te focinus unda: te liquidi fleuere lacus.

Epanalepsis est sermonis in principio uersus positi eiusdem ĩ fine replicatio: ut crescit amor nũmi: quantum ipsa pecunia crescit.

Epangelia est promissio: qua iudicem attentum facimus pollicentes nos aliqua magna uł minima dicturos.

Epanleum: ascensio tortuosa.

Epar græce iecur est.

Eparcus: perfectus.

Eparchion græce statio uel taberna.

Eparchion: marubium.

Eparius: lapis a loco dictus.

Ephatar: purificatio.

Epithesis græce adiunctio.

Epatula: aqua.

Epheasis: iteratio crebra sermonis.

Ephebia: prima pars adolescentie.

Epectasis porrectio græce.

Epembasis: iteratio enumerationum. studiũ uerba repetentis.

Epenthesis uel parenthesis appositio ĩ medio ut indupator pro imperator.

Epexergasia quando uni causæ duas probatiões opponimus.

Epi græce supra.

Epiarsis: super sanus.

Epicharis ἐπιχαρισ græce. i. supgratiosus.

Epicaricus qui herpicam trahit.

Epicũ: laudabile. epos eni græce uersus p laude.

Ep coenon. promiscuum genus: quia utrunq; sexum sub uno genere nunciat: ut hic piscis.

Epicœnum græce super commune: nam promiscuum quod seqnitˀ: non est uerbum ex uerbo sed sensum expressit: quod est dubiũ uel confusum: quia sub uno articulo marem & fœminam comprehendit.

Epithema: anathema.

Epy: mons quidam.

Epicherema in rhetoricis ẽ latitudine diffãs & pductõe sermonis a dialecticis syllogismis. Cõstat autem tribus modis. i. prio triptito. scũdo quadriptito. tertio quincupartito.

Epicheremata execũtiones uel approbatões dñr

Epicheremata argumentationes græce.

Epichina id est substantia patris & filii & spũs sãcti super omnia preterita & futura.

Epicyclus ἐπικυκλοσ dicitur globus: qui sup aliquem circulum fertur.

Epicaustonium: locus unguentorum.

Epicurei dicti ab epicuro: quem ipsi philosophi porcum nominauerũt quasi uoluptatem hic enĩ uoluptatem corporis sũmũ boniũ asserebat. Nulla enim ꝓuidẽtia instructũ esse mundũ: nec non omnia constare corporibus: aiam uero nihil esse nisi corpus dicebat.

Epicurus ἐπικούροσ latine auxiliator.

Epicroculum pallium tenue meretricum a croceo colore dictum.

Epicroca: perlucida.

Epictesis: adiectio. porrectio. impositio.

Epicurei græce auxiliares.

Epidaunos fluuius de thessalia exit.

Epidaurus urbs græciæ: a qua æsculapius romã adductus est: unde epidaurius ipse dictus est serpens: in cuius specie uenit.

Epidaurus: epiri ciuitas.

Epidictica: demõstratiua scientia philosophoꝝ ẽ

Epidithesis: superioris rei correctio.

Epidromos uelum secundæ amplitudinis sed ad pupim.

Epidicazomenos ἐπιδικαζομενοσ fabula græca a nomine proprio dicta. in latino phormio dicitur ab alio nomine.

Epiphania græce apparitio dicitur uel manifestatio. hac eni die christus syderis indicio magis apparuit adorandus uel in baptismate ostensus est: uel ꝙ primo signo aquam in uinũ mutans se propalauit.

Epiferomenos: superueniens.

Epiphora lyppitudo oculorum.

Epiphi ægyptiorum lingua iunius mensis diciť

Epigramma: titulus: quod latine superscriptio dicitur. Epi ἐπι. i. supra gramma littera uel scriptio dicitur.

Epigri claui sunt quibus lignũ ligno adhæret.

Epilepsia ἐπιλεψια græce apprehensio dicitur quod mentem apprehendens pariter etiã corpus possideat: fit autem ex melancolico humore: quotiens exuberauit: & ad cerebrum cõuersus fuerit. hæc passio caduca diciť eo ꝙ cadens æger spumam patiatˀ. hos etiã lunaticos uulgus uocat lune cursu comitatˀ eos insidiæ dæmonum. Iidem & barbati. hic idem morbus comitialis dicitur.

Epilepticoꝝ duo sũt genera. Vnũ cũ tremore & somno. uel stertunt: quos dicunt dæmoniacos. hi ex parte sentiunt. Aliud sine tremore & sõno: hi sine sẽsu sũt. Qui cũ spuma ẽ &

tremore non curatur. Qui sine tremore est cu ratur.

Epilogus nouissima ps controuersie: quæ precessit habet.

Epilogus supra sermonem id est in fine narratio est misera.

Epimelas dicitur cum in candida gemma supnigricat color.

Ephimerides: computationes. actus singulorum dierum. calculatio. quottidianæ febres.

Epimene memoria uel biennium. repetitio crebra sermonis: quæ multa colligit unius uerbi iteratiõe decursa: repetitio crebra sententiæ.

Epimenia exenia quæ dabãt per singulos mẽses.

Epinasimache: supernaualis pugna.

Epinicea id est dies uictoriarum.

Epipata græce superuenientes dicitur: quia nihil negotii habet i naui nisi ut dato naulo transeat.

Epicrota: perlucida.

Ἐπιβοάω: a epibomai acclamo. quod per narratas tes breuiter cum exclamatiõe prõpit.

Epipede: id est plane figuræ sine profunditate.

Epirædia maiora uehicula.

Ephyre est corynthus ciuitas est angulus quasi lingua iuxta mare.

Epirica ciuitas græciæ.

Epiros græce ppetua terra nec ullo mari discreta.

Epirs urbs græcie.

Epirus ,pruincia græciæ a pyrrho achillis filio dicta.

Epirote gens a pyrrho filio achillis. prius persidæ dicti postea cum pyrrho rege ad italiam trãsire præsumpserunt.

Episcopus græce superintendens uel ĩspector dr̃ curam scilicet subditorum gerens: nomen est operis non honoris.

Episynaliphæ uel synerefis conglutinatio duarũ syllabarum in unam: ut ueni pro ueneri.

Epistylia dicta quasi supra stylos .i. columnas. Nã sthlus græce columna.

Epistola græce latine supermissiua dr̃. stola enim missa interpretatur. Nam ante chartæ & membranarũ usum: inde dolatis ex ligno codicillis epistolæ scribebantur. unde & portitores earũ tabellarii uocati sunt.

Epistolare: exponere.

Epitatto ἐπιτάττω græce impero.

Epitaphium græce sup sepulchrum: est enim titulus mortuorũ: ubi uita eorũ describitur.

Epithalamia sunt carmina nuptiarũ: quæ decantant ura scholasticis in honore sponsi & sponsæ. hæc primum Salomon ædidit in laudem christi & ecclesiæ: ex quo gẽtiles epithalamiũ sibi uendicarunt. dictum est autem: q in thalamis decantetur.

Epita suppositiuũ: ut ego ipse.

Epitherema argumẽtatio q̃dã cũ gẽus sub aliqd species uero sũt in qualitate ut disciplina. gẽus species. grãmatica. dialectica. & cætera.

Epitheton est supra nomẽ: præponit̃ enim ,pprio nomini: ut alma ceres: obscænique canes & dira celæno: nec ũq̃ ẽ sĩn noĩe uñ differt ab ãtanomasia hoc tropo uituparnus uel laudamus aliquẽ.

Epitheta sunt quæ latine adiectiua dñr eo q ad implendã significationẽ nominibus adiaciantur ut magnus dicitur philosophus.

Epithesis: impositio porrectio.

Epithima dicta q supponatur aliis adiutoriis præcedentibus.

Epithymum græce: latine flos thymi dr̃. flos. n. græce thymum uocatur. Est autem flos tymbræ similis.

Epithymiticon concupiscibile.

Epitoma: adbreuiatio. memoria.

Epitomarius: adbreuiator.

Epitriti pedes dicti q semper tres lõgas syllabas habeant & unam breuẽ. qui sũt quattuor. Epitritus primus ex prima breui & tribus longis: ut sacerdotes. Secundus ex secunda breui & tribus longis: ut conditores. Tertius ex tertia breui & tribus lõgis: ut Demosthenes. Quartus ex quarta breui & tribus longis: ut felcẽnnis.

Epitritus est: cum de duobus numeris maior habet totum minorem in se & insuper eius tertiam partem: ut sũt. iiii. ad tres. hic numerus uocatur epitritus: de quo eo nascitur symphonia: q diatessaron dicitur.

Epitrope permissio. cũ aliquid ipsis iudicibus aut aduersariis pmittimus æstimandum.

Epitrochasmus id est dicti rotatio cum succincte pstringit quæ sunt effusius dicenda.

Epizeuxis congeminatio unius uerbi: ut deus deus meus.

Eplasten: formauit. sine sine fit.

Epodos est clausula breuis in poemate: ubi i singulis quibusque maioribus sequentes minores quasi clausulæ recinunt.

Epodos additio super odas: nam epi supra odæ laudes uel cãtus: additũ ẽ. n. hoc. carmẽ a latinis.

Epomagdous numerus: qui intra se habet minorem: & insup eius octauam partem: ut. ix. ad. viii. hic numerus sonum parit quẽ musici tonum uocant.

Epops uolucris: quæ upupa uulgo dr̃.

Epos epodis. neutrũ est ideo dictũ est: quod habet unũ pedem maiorem: alterũ minorem.

Epos græce uersus & gloria.

Epoica disputatio est: quæ ex sincerissimæ rerũ scientiæ fonte manat.

Epotica primaria inquisitio: & subuectior contemplationis altior aliquãtulũ q physica: ut de natura angelorum.

Epulæ: opes. copiæ ãbitio pl'r tm̃ declinat'. Sigulanter epulum dr: & græce dr ευφρασια.

Epulo & epulor ãtiquitus: & epulo. onis ab epulando.

Epulaticius: qui epulis dat operã.

Epulæ ab opulentia dictæ. sũt autem priuatoꝝ: dapes uero regum.

Equus animal ab æqualitate dicitur: licet e breuietur. quia quando quadrigis iungebantur pares æquabantur: inde diminutiuum equuleus id est paruus equus uel genus tormentorum.

Equus: inde equulus & equuleus: & equinus: eqstris equa equula eques tis. equito tas. equitor equitatio.

Equaritia grex equarum uel uaccarum.

Eques q equo sedet i armis. hic & hæc eques tis.

Equester locus uel ordo equitum.

Equester qui certaminibus medius interuenit: p quem utraq; pars æquam fidem sequatur.

Equidem coniunctio completiua: licet alia possit esse. pris. Non equidem inuideo.

Equito equitas taui. uirg. neutrum est.

Equi marini dicti: q prima pte sunt equi postrema soluuntur in pisces.

Equi fluuiales quos hippotamos uocãt: eo q generentur in nilo flumine: nec ambulent. sed tantum natent.

Equus significat sanctum uirum in bono: in malo falsum: significat etiam corpus: quod regit' uel carnem uel superbos honores. Aug.

Aequiuoca dicuntur: quãdo multarum reꝝ unũ nomen est sed nõ eadem definitio: ut leo quãtum ad nomen pertinet & uerus & pictus est & cælestis: quorum diuersa est definitio.

Errare: uagari. in diuersum currere.

Erratum: peccatum. macula.

Erraticæ: erroneæ. uagantes. quasi extra rectum.

Errabundus. erraneus. similis erranti.

Erraneum equum uulgus uocat q i modum æreï sit coloris.

Aerator: debitor. reus. obligatus.

Erato una ex musis. poeta fuit. Interpretatur. inueniens simile. idest ars geometria. plecta gerens erato saltat pede carmine uultu.

Ercinæ aues dictæ ab ercino saltu germaniæ. ubi nascuntur: quarum pennæ adeo per obscurum splendent: ut quãuis nox sit: indicio tamẽ plumarum cursus uiæ pateat.

Erciscundæ diuisio hæreditatis inter hæredes. Erciscũdæ. n. apud ueteres diuidundæ dicitur.

Erebus inferoꝝ profunditas & recessus.

Erebus proprie est pars inferoꝝ: ubi qui bene uixerũt morantur. Nam ad helysiũ non nisi purgati perueniunt.

Erysipila est quem latini sacrum ignem appellãt per antiphrasim. Siquidẽ in superficie rubore flãmeo cutis rubescant: tunc moto rubore quasi uicina ab igne inuaduntur loca ita ut etiam febris excitetur.

Erga præpositio ꝯtra significat: sed qñ affectum demonstrat: ut bonus erga propinquos est: separata solum modo inuenitur: apud circa.

Erga græce opera.

Ergastulum εργαστηριον locus ubi aliqd' opus fit græce. n. opera erga στασις stasis statio id est operaria statio.

Ergastulum: carcer uel locus ubi damnati marmora secant: aut aliquid operant' ab erga qd' græce dicitur opera.

Ergastulum durum opus aliquod.

Erga & hemeras εργα και ημερας id est opera & dies.

Ergata εργατης uicinus uel operator.

Ergatiuum: contemplatiuum.

Ergo quando penultimam acuit coniunctio est rationalis. collatiua: illatiua. qñ uero in ultima circũflectit' causalis. & significat pp: ut Virg. uenimus illius ergo: id est causa illius. propter illum. & est aduerbium.

Ericium animal spinis coopertum: dictum eo q erigit se: dum spinis suis clauditur.

Erycis fines siciliani qua eryx ueneris & Butæ filius regnauit.

Erycina uenus dicta a monte eryce: ubi eryx rex fuit: & ipsa colitur.

Ercit custodit.

Erichthonius rex fuit atheniensium. huius nouissimis annis Iesus naue mortuus repent'. Aiũt uero inde dictum q Vulcanus motus in Mineruã i cõtentõe semẽ fuderit terræ græce. n. εριс eris contentio χθων uero terra dr: ex quibus duobus compositum est erichthonius: fuit uero uulcani filius & Mineruæ: qui p̃mus quattuor equos iunxisse traditur.

Eridanus fluuioꝝ rex. Virg. uel fluuius Italiæ q padus dr.

Eridanus signum. alii nilum. quidam oceanum dicunt. Inter hunc q̃dam est stella canopos dicta clara.

Eridanus a græcis dictus ab eridano solis filio. i. phaetheonte: qui in eo cecidisse dr.

Erigon græce hærba agrestis dr: q uere primo senescat. unde eam latini senetionem uocant.

Erymanthus arcadiæ fluuius & mons: ubi occidit hercules aprum.

Erinacii εχινοι nuncupantur prope magnitudine mediocrium cuniculorum: de cauernis petrarum procedentes gregatim in heremo: q̃ est contra mare mortuũ: pascunt'.

Erinacius figurã habet porcelli lactentis sed desons spinosus est: uuã exacinat acinisq; spinas suas ĩplet. significat uoluptates & sollicitudies

carnaliū uitiorū: quæ auferunt spūales fructus
Erinos circulus græce dicitur solstitialis: qꝗ æstatem nobis facit.
Erinnys nomen furiæ.
Erinys erinyos græce: latie h̄ erinys erinnyos eri nys o. in i. sicut amphibrachis amphibrachios amphibrachus.
Aeripedes equi uel cerui exeos. i. fortes habentes pedes dicti quasi æripedes. i. ueloces. Virg. fixerit eripedē ceruam pro æripedē per synerisim
Eripere: auferre. ab alio rapere. componitur ex e & rapere.
Aeris flos: erugo. æris conflationibus fit.
Eris græce lis. ginec mulier. hinc erugo. litigiosa mulier.
Eris uentris modicum.
Erisibe erugo id est messis erugo.
Erythræum mare rubrum ab erythræo persei & Andiomadæ filio.
Erythræa nomie terophila. una est de decē sibyllis in Babylone orta: quæ græcis ilium petentibus uaticinata ē: perituram esse troiam & homerum mendacia scripturū. dicta aūt erythræa qꝗ in erythra isula inuenta eius sunt carmina. hæc inter omnes sibyllas celebrior perhibetur
Erythra insula est.
Erythræus interpretatur rudens.
Eryx mons siciliæ ab eryce. Nam eryx ueneris & butæ filius æneæ frater fuit: qui pugnauit cū Hercule.
Ermana: calamitas.
Ermeos bithyniensium lingua nouember mēsis
Ermision lapis ignei coloris radians.
Ermius tuscorum lingua augustus mensis.
Erronei: errantes.
Erotema: interrogatio.
Eros epos amor. cupido.
Erotice interrogatiue uel amatorie.
Eruatio: eneruatio. extirpatio.
Erubitio: uersio. dilapidatio.
Erubere: uerecundari. confusū esse: inde erubesco
Eruca uermis modicus: qui toto corpore iter rūpit: qui morsibus uniuersa cōsumit id ē dolba.
Eruca ab erodendo dicta: frondiū uermis: i oleribus quoqꝫ nascitur.
Eruca herba dicta quasi urtica qꝗ ignitæ sit uirtutis.
Eructare euomere exhalare uel ex corde mittere.
Eruderat purgat. rus tollit.
Erudire: docere. imbuere.
Eruditio: doctrina. litteræ studium.
Eruere: euertere. inuestigare.
Erudo de ære creat': teriturqꝫ ut scribatur.
Erugo: uitium ferri. ab erodēdo: unde erugio as.
Erugo: sanguisuga. uel tinea.
Aerumna: miseria. clades. labor.

Erruncare: radicitus euertere. eradicare.
Eruo is eruor erutus id est ereptus. liberatus: cōponitur ex e & ruo.
Eruum: genus leguminis.
Esayas interpretatur saluator dn̄i uel salus. Saluatorē. n. gentium uniuersarum plusꝗ cæteri prædicat eiusqꝫ sacramenta. hūc fecit secari manasses rex: qui filiam eius uxorem habebat.
Esau filius Isaac id est ruffus. dictus o bcupidinem rufæ lenticulæ: cuius edulio primogenita perdidit. uel ꝓpter ruborem corporis edom dictus est. quod latine sanguineus interpretatur. Idem etiam seyr: quod est pilosus: quia nō habuit lænitatem: sed totus pilosus natus est.
Esau: roboreus. seu aceruus lapidum.
Esca. cæ. ab edendo dicta. inde escarius.
Esca cibus dicta: qꝗ eam os capiat esca uulgo dr̄. qꝗ fomes sit ignis.
Esculus arbor glandifera dicta ab æsu qꝗ ex ea prius escam homines sumpserunt: inde esculetū sicut oliuetum.
Esculentus: escæ nimium importunus.
Esdras propheta interpretatur adiutor.
Esebon interpretatur cogitationes uel cingulum mærons.
Esseda sunt gallorū uehicula.
Essedum. basterna. uehiculum.
Esseni populi i iudæa præ oibus religiosi palmis uiuunt: nihil gignunt & tamen sunt multi.
Esse uere propieqꝫ dr̄: quæ non intensione crescunt nec retractiōe minuunt': nec uariatiōe ꝑmutat': sed in ꝓpria semp uisuæ naturæ se mira custodiūt: quæqꝫ suo noie essentiæ noiant': ut x. ꝑdicamēta: Aug. Nulla essētia nō ob aliud essentia est nisi quia ē. Esse autem contrarium non habet nisi non esse: unde nihil est essētiæ contrarium.
Essentia dicta quia nec incipiens aliquādo nec desinens est: sed esse semper ꝓprium eius est.
Essentia: substantia. natura. uel æternitas: eo qꝗ semper est.
Esthalice cantum græce.
Esirea corynthus: antea sic dicta.
Esigia otium uel silentium græce.
Esmenos græce id est conuentus.
Esox. salmo piscis.
Esquilia uia est romæ: unde dicitur esquilinus mons in roma.
Este imperatiuum præsēs plurale. estote uero futurum de sumes.
Estema ramusculi quos faciunt cum gradus cognationum partiuntur: ut puta ille filius: ille pater.
Ester fœmina de iudæis captiua sed facta regina. interpretatur abscon sa.
Estethicon id est natura sentiendi.

Esti mare est apud animum nostrum. Arbitrarii uero iudicium animi proferre.
Estrida quam ueteres canapum nominauerunt.
Eth filius fuit chanaan: a quo ethæi sunt dicti.
Ethalia regio in græcia.
Ethan interpretatur fortis. robustus. uel ascensus.
Ethesia aura ab aquilone flans altatus dicitur.
Eteron græce alterum.
Eteromacræ e parte altera longior: ut bis ter.
Etiam coniunctio causalis. p[er]f. copulatiua.
Ethica moralis scientia: scilicet quæ uiuendi ordinem continet: quā socrates primus itendit diuidens eam in quattuor partes animæ: id est prudentiam iustitiam fortitudinē & temperātiam. Mores enim græci ethe non dicuntur.
Etymologia ē origo uocabulorum: cum uis uerbi uel nominis per interpretationem colligit̄ hanc Aristoteles symbolum. Cicero annotationem nominauit: quia nomina rerum nota facit exemplo posito: ut puta flumen quia fluēdo creuit a fluendo dicitur. cuius cognitio necessaria est. Nam si uideris unde ortum ē nomē citius uim eius itelligis. Non aūt oīa nomina a ueteribus sc[d]m naturā iposita sunt: sed inēdum sc[d]m q[uod] placet seruis & possessionibus nomina damus. hinc est q[uod] oīum etymologia nō reperit̄: q[uia] quædā nō sc[d]m qualitatē qua genita sunt: sed iuxta arbitriū humanæ uoluntatis uocabula acceperūt. Sunt autē etymologiæ noium aut ex causa datæ: ut rex a recte regēdo: aut ex origine: ut homo. aut ex cōtrariis ut lutū a lauando: dū lutū non sit mūdū: q[uae]dā etiā facta sunt ex noium deriuatione ut a prudentia prudens: quædā etiā ex uocibus: ut a garrulitate garrulus. quædam ex græca etymologia orta & in latinū decl[in]ata: ut domus a domate. quod græce dr̄ tectū. Alia quoq[ue] ex noibus locorum urbium fluminū traxerunt uocabula. multa ex diuersarum gentium sermone uocantur: unde & origo eorum uix cernitur. Sunt etiam quædam barbarorum nomina & incognita latinis & græcis.
Etymologia græce latine ueriloquium nuncupatur. Etymon enim græce uerum significat logos orationē id est sermonē: quæ est interpretatio nominis & notatio a tullio dicitur.
Etopopeia est cū sermonē ex aliena persona iducimus. ut cum fingimus personam mulieris uel uocem.
Etiologia: causæ redditio: ut ideo te diligo quia a te diligor. figura.
Etion: causale id est quod sumitur ex causa.
Etesiæ ετησιαι uenti græce.
Ethytes lapis qui reperitur in nidis aquilarum ut q[uod] aquilæ colorem habeat.
Etites lapis alterum lapidem cohibens intrinsecus. ἀετὸσ enim aquila.
Etinodiani hæretici qui dicunt mariam uirginē ante partum non post partum.
Etiotica partitur in ea quæ deforis contingunt quæ græci caturaca dicunt: ut furor tribulatio indigestio exacerbatio ex sole & cætera.
Aethna mons siciliæ ex igne & sulphure dictus Inde & gehenna. Inde æthnæus nea neū trisyllabum penultima producitur.
Aethna & hæc ossa.
Ethnici gentiles interpretantur. ethnos enī græce gens dicitur latine.
Ethonium paramentum. etymologia.
Ethruria pars italiæ dicta græce q[uod] eius fines tendantur adusq[ue] thyberis ripam. Alii dictum putant ab ethrusco principe: eadem & tyrrhenia a tyrrheno lydi fratre. hæc & tuscia a frequētia turis dicta id est sacrifici. Aruspicina ars ibi reperta est.
Etruna est cum per simulationem diuersum itelligi q[uam] dici cupimus: ut cum laudamus: quem uituperare uolumus.
Etrediæ: indigne uel moleste.
Eu græce bonum.
Eua hebraice uita uel calamitas interpretatur. eadē do. n. uitā hoī abstulit: dū calamitatē sibi dedit
Euadan: reposcere. flagitare.
Euagentes: parasceue. euangelicæ.
Euangelium bona anunciatō: græce enim εὖ bonum. angelus nuncius dr̄.
Euander bonus uir interpretatur: quidam rex qui de Archadia fugiens. habitauit: ubi nūc est roma: & adiuuit ueniētē æneam cuius filius pallas. Mater uero carmentis dicta est.
Euan euantis bacchus: inde euantes insanientes.
Euanuit subtractus est. refluxit: cuius præsens euaneo debet esse: sed non est in usu sed in eius loco euanesco.
Euado dis euasi.
Elapsus sum. eripui me.
Euat prouocat.
Euax interiectio lætantis.
Euboea ciuitas insula iuxta cumas.
Euboea prouincia ē i græcia: ubi mare strictū ē.
Euboica cumana uel campana.
Eubo. oleo.
Eubos: res.
Euboicum talentum: de hoc dr̄ cistoforium.
Eucharistia bona gratia interpretatur græce.
Eucharistice: bene. gratiose.
Eucharizoma ευχαριζομαι gratulor.
Eucharis euchatidos græce latine euchatidis id est gratiosus.
Euchima diæta. i. quæ boni suci sit: & digerat̄.
Euchius liber dr̄. i. dignus prærce: & euchios id ē bonus filius: quo nomine iupiter eū noiauit:

eum gigantem interfecit in bello.
Euchias bacca: quæ in sacrificio eius erat.
Eudoxa: claritas.
Eudochia: bona uoluntas. gloria.
Eudæmonis. i. bona dæmonitas q & boni ãgeli
Eudæmonis etiam dicitur Arabiæ pars thurifica id est beata.
Euentus: fortuna. exitus. sors.
Euentus ipsa res.
Euenta uero: quæ ab euentu ueniunt.
Euerberat: discutit. disiungit.
Euerrenda: distollenda.
Euerso sas facit ab euerto is dicitur.
Euerriatores qui defunctorũ umbras colligunt.
Euestigio: statim continuo.
Eueus filius chanaã: a quo euei. hi sũt gabaonitæ
Euphemia: bona forma.
Euphonia uocis sonus suauis. hæc melos a suauitate & melle dicta.
Euphorbium dictum: quod eius sucus oculorũ acuat uisum. quod duris carnibus superadiectum citius coqui compellit.
Euphrata regio ciuitas bethleem hebraice: fertilitas interpretatur.
Euphrates fluuius Mesopotamiæ de padiso exoriens copiosissimus gẽmis: q per mediam babyloniã influit. Salustius auctor certissimus asserit tigrim & euphratẽ uno fonte manare in armenia: qui per diuersa eũtes lõgius diuidũt & Boetius idẽ sẽtit sic tigris & euphrates uno se fonte resoluunt & mox ab iunctis dissociãt aqs Terra tñ quæ ab ipsis ambitur mesopotamia dicitur ex quo hieronymus animaduertit aliter d: paradisi fluminibus intelligendum.
Euphrasia: epulum græce.
Euganea locus galliæ lanæ ferax.
Euge aduerbiũ lætandi laudantis uel hortantis.
Euge gaude lætare bene bone uel gratulatio.
Eugenes græci dicunt: quos nos ingenuos uel nobiles id est boni generis.
Eugenia: nobilissima.
Euidens: manifestus certus.
Euidens euidentior tissimus euidenter.
Euiliath filius chusi a quo getuli id est mauri uel proprium terræ.
Euirare: effœminare. castrare. euacuare.
Euincti coronati.
Euiscerare: exinanire. euacuare.
Euiscus maluauiscus dicta q glutinosa sit.
Euitare: declinare. egredi.
Euitatus: uita priuatus. uel perteritus.
Eulogia græce benedictio.
Eulogiæ bona munera græcum.
Eulogium: responsum diuinum. prosapia. bona fama testamentum.
Eulogicus: benedictus.

Eulogetus: benedictus.
Eumatos: expolitus. uel ornatus.
Eumenes Attali regis frater: qui eumenia i phrygia condidit. Asiæ rex fuit.
Eumenides deæ infernales furiæ.
Eumorphos: bene formatus.
Eunuchus græcum est: quod est spado horũ quidam coeunt: sed tñ uirus emittunt: sed ad gignendum uanum & inualidum.
Eunuchizari: eunuchum fieri.
Euocati. qui militant sine sacramento.
Euocatio dum ad subitum bellum non solũ milites sed & cæteri uocantur.
Euolare: elabi. abire. opprimere. protrahere. mundare. nudare.
Euphrosine una gratiarũ. diuitiæ interpretatur.
Euproconia: narratio.
Eupolis eupoleos latine eupolis facit id est bona ciuitas.
Euprepia: pulchritudo. decor. eupertæ q̃ eni decens est.
Eurystheus rex græciæ fuit: qui imperauit herculi.
Eurypus est deductio maris uel aquarũ: quod fit secundum crementum uel decrementũ lunæ & maius malina minus ledona uocaẽ uł ut qdã dicũt piscia mãu fcã uł fluctuãs quodlibet
Eurypus mare ualde tẽpestuosum ppe athẽas.
Eurypedes græcus poeta tragicus fuit.
Eurus uẽtus dictus q ab eoo id est ab oriẽte flat est enim coniunctus subsolano a dextera a sinistra uero euro austro.
Euroauster uentus dictus q ab una parte habeat eurum ab alia austrum.
Europa Agenoris regis libye fuit filia: quã Iouis ab Africa captam cretam aduexit: & tertiam ptem orbis ex eius noie appellauit. Iste est agenor libyæ filius: ex quo libya id est africa dicta est.
Europa tertia pars orbis incipit a montibus ryphæis ac fluie tanai mæondisq paludibus: q sunt ad oriẽtem p littus septentrionalis oceai usq ad galliã & belgicam & flumen rhenum qđ ẽ ab occasu: deinde usq ad danubiũ. qui & ister qui est ad meridiẽ & orientẽ directus. põtus accipitur ab oriente. Alania est i medio: dacia ubi & gothia: deĩde germãia: ubi plurimã partẽ hunni tenẽt: quorũ oĩum gentes sũt. hui Nunc quicquid Danubius a barberico ad mare nostrũ secludat: expediam: id est mysiã thraciam: macedoniã achaiã: dalmatiã. pãnoniam noricũ rhetiã. apuliã. Italiã. galliã belgicã. galliã lugdunẽsem. Narbonẽsẽ puinciã. aqtaniã puinciã. & hispaniã. & qm̃ oceanus hẽt insulas quas britanniã & hyberniã uocant: quæ in aduersa galliarum parte ad pmspectum hispaniæ sitæ sunt: explicentur. Id est britannia. or-

chades.tile.hybernia.mephania.hi sunt fines totius europæ.

Euschematismenos figuraliter græce: dum aliud loquitur: aliud gerit.

Eusebia græce pietas. uel expressius theosebia.

Eusebius: pius.

Euseis fluuius: qui caucasis e montibus fusus cũ aliis pluribus in euxinum se præcipitat mare: unde & dicitur.

Euulsit: euertit. protraxit. afflixit. ab euello is.

Eutyches græce fortunatus uel felix. eu græce bonum tyce fortuna.

Eutyce fortuna uel hortatiue.

Eutychus græce: fortunatus latine: amens hebraice interpretatur.

Eutyciani hæretici dicti ab eutyche constantinopolitano abbate: qui christum post humanã assũptionẽ negauit existere de duabus naturis sed solam in eo diuinam asseruit naturam.

Euterpe. una de. ix. musis. Tibias tenet. interpretatur bene delectans. unde uersus. Dulciloq; calamos euterpe flatibus implet.

Eutus: somnus.

Eutismis genus.

Euxocotus. fundens orationem.

Ex modo pro extra accipitur ut excludo. exlex modo priuatiuum ut explico. exeo. modo intentiuum uel perfectiuum: ut exoro expleo efficio extendo.

Ex præpositio iterdum pro ualde accipitur: sicut excelsus. interdum pro extra ut exul.

Ex a quo extra exterior extremus extremitas & extraneus: componitur extorris exul.

Ex græca præpositio est. & hex græce sex.

Exacerbare: afflictare. exasperare.

Exaia græce habitus emolumentum.

Exacta: pquisita. perfecta. electa. ab exigo gis.

Exacinare: acinos quærere. commouere.

Exaduersum. aduerbium compositum.

Exaeres: nauis exordium.

Exaggerare. attollere. maius facere. sicut est illud & tu capharnaũ: quæ usq; ad cælum exaltata es non quidem usq; ad cælum exaltata est sed nimiam eius superbiam exaggerat.

Exagematicon secundum genus poematis qđ latine dr̃ enarratiuũ: i quo poeta tm̃ loqt̃ ut Sicelides musæ: & in parabolis Salomonis.

Exhausta. infecta.

Exhalare: spirare. redolere. effundere.

Exalba: non alba: sed prope alba.

Exaltare: sursum eleuare.

Exallage est mutatio: quando pro numero plurali singularis ponitur. figura est.

Exhameron liber quidam de sex diebus. nam ex sex. hemora dies.

Examen: iudicium. discussio cuiusq; rei: multitudo apium.

Examen filum medium: quo trutina statere regitur & lances æquantur. unde & lancis amentũ dicitur.

Examinare: explorare. discernere. æqualiter iudicare. ab examine dicitur.

Examplare: insinuare. aperire. amplum facere. inde exemplum.

Examussim: diligentissime. sine fraude. regulariť. amussis. n. regula uel mensura fabrilis est.

Exanclare græce exhaurire. peragere. euacuare. examinare. uel exinanire.

Exanclata per angulos exquisita.

Exanitus: territus. consternatus.

Exanimis uero mortuus. sine anima.

Exanimus & exanimis ponit Vir.

Exaplois: exemplaribus.

Exarare. id est describere.

Exasse ex toto. examussim.

Exasterans: ubertim fluens. uel exhauriens.

Exaticum genus ordei. dictum q; spicæ eius sex ordines habeant quod cantaricum dicitur.

Eschatos εσχατοσ extremus.

Exaudiri: bonorum est tm̃. audiri utrorumq;.

Exhaurire: consumere. uacuare. dissipare. tenuare.

Exhauritur puteus: hauritur uero aqua.

Exhaustus dictus quia inani & consumptus ẽ. uľ perfectus est.

Exauctoratus: deiectus.

Excandere: irasci. exardere.

Excapillare: exerere. discooperire.

Excedere recedere. ꝓcedere expellere. uľ expelli.

Excelsa alta.

Excelleo es uel excello lis eiusdem significatiõis exculi uel excellui secundũ alios facit.

Excellere: præfulgere. ante stare.

Excelsus: ualde celsus. elatus. immensus. altus. eminens.

Excepit: dolose suscepit. uel cum cura.

Exceptorium: collectorium. lacus.

Excerpta quæ græce dicuntur scholia in quibus ea q̃ difficilia sunt summatim pstringuntur.

Excetra hydra dicta est. uel multorum capitũ serpens: quæ si occiditur: surgunt de capite eius plures serpentes: nisi citius incendantur.

Excidiũ: incendiũ. euersio. excisio. ab excido dis.

Exciere: prouocare. euertere. expugnare.

Excillare: cum uxore esse.

Excipulum: uenabulum antiquitus.

Excieo es & excio cis exciui.

Excitum: commotum: uocatũ unde excito tas.

Excitatus: expergefactus. commotus.

Excitorium lacus Italiæ: ex quo qui biberint uini tædium habent.

Excodicare: circa codicem terram aperire: quod oblaqueare dicit: quasi lacus facere.

Excolere:mundare.
Excoalescit:deficit.
Exconsules dicti q̄ iam a cōsulatu exciderint p̄acto anno.
Excors:sine corde.uel consilio alienus.
Excreare:proiicere.expuere.
Excrementum quod supercrescit:ut in arboribus quod putatur.seu quod expuimus.
Excreta plena malicia:hæc est ira:quam canopū nominauerunt ueteres.
Exscribere:quod scriptum est transferre.
Excruciare:dilaniare.comprimere.
Excubare:pro foribus euigilare.
Excubiæ:uigiliæ.custodie.insidiæ.spolia.
Excubitores dicuntur pro eo q̄ excubias semper agant.sunt enim ex numero militum.
Excudere:feriendo eiicere.quia cudere est ferire: unde incus dicitur:quia illic cudamus.
Exculpit:dicit.aut sculpit.
Excussor:homicida.siccarius.grassator.latro.
Exdignum:non dignum.
Execrabilis:pessimus.abominabilis.sine sacro.
Exector communiter antiquitus pro quo execro.
Execratur:detestatur.horret.
Exequor:exequeris.executus.
Executor:causarum prosecutor.
Executor ab exequēdo id est expugnator castrorum.
Exedra absis.id est locus subselliorum.latinum est græce.n.cyclon dicunt.
Exedra exterior sedes ubi papa sedet qñ concitat populus.
Exemerinos quartus circulus cæli qui & equinoctialis dr̄:temperatus.habitabilis.
Exemplabile:quod alicuius comparatione exempli simile est.
Exemplare assimilare.
Exemplar imago.forma.documentum.exēplū.
Exemplar unde aliquid exemplatur.Exemplum uero quod ad aliud adducitur.
Exemplum ē:quod particulare propositum particulare quiddam contendit ostēdere hoc modo.Oportet a tullio consule necari catilinam: cum a Scipione gracchus fuerit iterfectus: sed ab inductione ducit exordium:licet ab eadem diffideat:cum illa a pluribus hoc autē ab una parte contendat.
Exemplum est alicuius peccati aut dicti præteriti præpositio cum certi auctoris nomine:ut oēs pro superna patria laborare debemus:sicut fecit apostolus:qui tot uerbera passus est.
Exenium:donum seruitium.
Exenthescon græce quæstionum.
Exempta:sublata.subtracta.ab eximo is.
Exemptores:tabularii.
Exequi:prosequi.causam dicere.

Exequiæ:prosecutiones funeris.
Exero ris erui.id est profero discooperio actm̄ est facit enim passiuum exeror.
Exertus:apertus.nudatus.extractus.
Exerceo ces exercui exercitus inde exercito tas tatus:arte uel studio uel doctrina:exercitus uero laboribus fatigatus uel contemptus ut dicit fulgentius.
Exercitus tus multitudo ex uno numero ab exercitatione belli dictus.
Exhæredo:ab hærede.
Exhæredatus:extra hæreditatem factus.
Exesa:consumpta.euacuata.ab edo es.
Exesum:siccum.
Exhaustum:tenue.subtile.
Exfauillare: exeruere.
Exfretat:nauigat ultra.
Exfebruare:expugnare.februare.n.purgare est.
Exhibeo es exhibui bitus componitur ex ex & habeo.
Exhibere:largiri.præstare.ferre.subministrarē.suggerere.
Exigo gis exegi exactus:quod est petere cogere repellere.eiicere.
Exiguus:imbecilis.infimus.multum egēs pauper
Exilio lis lui cōponitur ex ex & salio.
Exilium dicitur quasi extra solum ab exule:qd̄ diuiditur in relegatis & deportatis.
Exilis:tenuis.q̄ possit per angustum exire seu sine aliis gracilis subtilis.
Exilis dicitur a græco ἐξιγυλὸσ.
Exinde:deinde.confestim.
Eximius dictus q̄ sit ualde eminens singularis. maximus.
Eximietas.sublimitas.
Eximo is exemi exemptus:qd̄ est extra trahere. expellere.quasi ex aliquo emo id est traho.
Exinanire:uacuare.minuere.
Exippito tas tare:oscitare.os aperire.hiare.
Exisceratur:detestatur.horret.
Existimare:arbitrari.putare.
Exitium:clades.mors.calamitas.casus aduersus. exitus malus.
Exitiale:mortiferum.periculosum.
Exire:egredi.euadere.
Exlex exlegis.id est sine lege.producit penultimam.generis omnis.
Eximuit:minuit.
Exodium ludicra cantatio in theatris uel scurrilis turpitudo delectabilis.
Exodium initium cantilenæ: hinc exodiarii dñr qui choris præsunt.
Exodus exitus.nam odos græce uia.hic ode spenon.i.itinerarium.
Exodus liber exitū uel egressū populi isrl̄ de ægypto digerit:& ex ea causa nomen accepit.

Exodus:finis.
Exoleo les lui:exoletus:inde exolesco.
Exoleuit:in obliuionem uenit.deficit.corruptus est.interiit.
Exolescit euanescit.deficit.de memoria exit.
Exoletus:infamis.turpis.uanus.
Exoleo les leni exoletus excresco.
Exhomologesis preces uel confessio dr̃.græcum est.pro confessione peccatorum fit tm̃.
Exorcismus græce coniuratio uel sermo increpationis aduersus diabolum:ut discedat.
Exorcistæ adiurantes uel increpantes dicunt͛ accipiunt.n.de manu episcopi:sicut Canon ait cum ordinantur:libellum:in quo sunt exorcismi habentes potestatem imponendi manus super energuminos uel catecumios.quos hesdras auctores templi nominat͛ hos inuẽimus nunc esse exorcitas in templo dei.
Exorcizo græce adiuro.
Exordior ris commune antiquitus:quod est incipere.exorsus facit.
Exordium:principium.initium.
Exoriri:nasci incipere.exurgere.
Exorius.immanis insipiens.
Exorsus:locutus cepit loqui.
Exorsus ab exodi uerbo:qui aliquem odit.Odiosus uero qui oditur.
Exossatus ager sine ossibus.i.lapidibus.
Exotica uestis peregrina deforis ueniens græcũ ẽ.
Exoticus ca cum peregrinus na num.græcum ẽ odibilis.
Expartu:partu uacuata.
Exparata uacuata.
Expectat:demoratur.sustinet.prestolatur.
Expectatur qui uenturus est.spectatur uero q̃ uidetur uel approbatur.
Expedire:explicare.narrare.persoluer͛.quasi extra pedicam dare.
Expedit uerbum impersonale:conuenit.prodest oportet.
Expellere:de loco pellere.eiicere.sculpere.
Expendit:exoluit.prestat.estimat.patitur.
Expensũ:accuratum.cũ studio libens:inde expẽse accurate:& expensius.cũ maiori studio.
Expergiscor cõponitur ab ex & pergo.pergo uero ex per & rego facit exprectũ & expergitus antiquitus.
Expergiscor:a somno uigilo.
Experiri:probare.cognoscere.tentare.
Experiens:industrius.laboriosus.uigilans.perseuerans.
Experientia:probatio.industria tentamentũ.potest mali esse.
Experimentum:probamentum cognitio.hic experimentari.
Experitus:non peritus.uel ualde doctus.

Expers dictus q̃ sit sine peritia.
Exper extra partem uel patriam aliẽus.extraneus.
Expertia:extranea.
Exspex qui sine spe est:desperatus.
Expertus ab experior.rerum peritus.Expers uero ignarus dicitur.
Expiare:mundare.purgare.exigere.
Expiabilis:immundus.
Expilare:subripere furari.exterminare.occultare.
Expilatores:alienæ hæreditatis subuersores.
Expirauit:mortuus est:& deletus est.
Explere:finire.
Expletiua coniunctio.i.ornatiua qua ornatur oratio:quaq; ablata nõ minuitur.ut saltem siqua mihi de te suscepta fuisset soboles.
Explicit cuius prima & secunda persona non habetur in usu quia neutrum est nec ad homĩes pertinet.ad librum refertur.
Explico uero cas explicuit uel cauit ad hominem & est actiuum.
Explodere:elidere.uituperare.
Explosus:exclusus electus.
Explorare:exquirere.premeditari.
Expolia hostium præda dicta a pallis quasi expallia.uictus.n.detrahuntur.
Expoliare:nudare.mundare.mactare.
Expolire:elimare.insinuare in medio ponere.aperire.
Exposcere:cum desiderio poscere.
Exprimo is expressi.
Exprimit:aperit.imitatur.
Expressit:extorsit.ademit.exclusit.
Experta:ualde consumpta.
Exprodita:exclusa.
Exprobrare:increpare.diffamari.
Expromo is exprompsi:qđ est proferre apire.
Expugnare:pr sternere.diruere.debellare.
Expugnans:importunus.sinister.
Exputit:excreat.saliuam proiicit
Expungo gis xi expunctus ta tum.
Expungere:consumare.effugare.efficere.explere peragere.
Expuncta:finita.
Exanguis:sine sanguine.pallidus.
Exsomnis:sine somno.
Esors dicitur qui extra sortem est.alienus.extraneus.
Exta:mediæ pecorum partes.intestina febræ.
Extales & aui idem sunt id est uiæ alui purgandi.
Extat:extra stat.apertum est.superest.constat.tumet.
Extasis:mẽtis excessus.græce:quæ fit pauore mẽtis:uel aliqua reuelatione.
Extempla:repentina.
Extemplo:subito.i.extra temporis amplitudinẽ Ilico uero est continuo.

Exterreo es.exterrita.in timorem missa.
Exterminare:extra terminū ducere.
Externari:retro inclinari.
Externata id est a se alienata.id ē extra se nata.
Exter dicit' quasi extra terrā:unde potest dici externus.
Externuit:extraneū fecit.
Extelthinus:alienæ gentis.extraneus.
Eximus ab extra præclarus.præcellens.nouissimus.
Extingo,gis xi ctus:cuius simplex stigo in raro usu est.
Extiguit:expugnat.delet.fūdit:dstruit.mori facit
Extinctū dicimus lumen:restinctum uero recuperatum.
Extirpare:a radice subuertere.
Extispex extispicis dicit' q extra inspicit.
Extollere:laudare.erigere.
Extorris dicit' q extra terram suam est.sed proprie expulsus ui.
Extorquere:adimere.expugnare.
Extra contrariū intra significat sεω.& ab ex præpositione deriuat':apud græcos & apud nos aduerbiū est.ut extra me ite.
Extrahere:eximere.eruere.excludere.
Extra aduerbiū deforis significat:iteruallo interposito:pro præpositione ponit';ut extra unū diem:& solūmodo apponit'.ex eo deriuatur extraneus & externus.
Extraneus:ex alia terra:uel immaturus:quē exterrita auulsum eiecit.
Extra:exterior.extremus uel extimus
Extrafilatus exerto humero quasi extra filū manum proferens.
Extraordinarius est:q ob uirtutē promouet' ex ordine.
Extranus:extraneus.alienigena.
Extraniū:extra rationem extraneū.
Extreus:abortiuus.q de exercitio elicit' extra.
Extremus superlatiuū ab extra id est nouissimus
Extricare:exterminare.profligare.
Extrico producit penultimam:li et quidam corripiant ut apud homerum in iliade πολλι-τρι κυσίωσούσ.
Extrinsecus aduerbiū loci.deforis.
Extrudo:depello.longe abire facio.
Extruere:i alrū struere.sternere.Instruere uero aciem uel actionem.Astruere affirmare.Construere istruēdo cōiūgere.Substruere substernere.
Extuberat:tumet.extat.
Extūdo dis extudi.produxi.exclusi.expressi:studiose feci.
Extulit ab effero.eleuauit.protulit.erupit.
Exturbat.expellit.
Exuberare:abūdare.excrescere.
Exuere:deponere.nudare.spoliare.

Exul dicit' qui extra solū est.
Exulare:extra solū suū habitare.
Exulo a te dicimus.
Exul communis generis prisc.Exul ab exulo abiecta o:sicut uigilo uigil:præsulo præsul.consulo consul.
Exulcerare:exacerbare.eneruare.qsi ulcera extrahere.
Exultare:gaudere.gloriari.componitur ex ex,& saltare.
Exultatio uerboꝝ atq; membrorū:lætitia uero mentis gaudiū.
Exsumptuare:pauperem facere.
Exuro iis exussi exustus cōbustus:de quo nihil superest.
Exuo exuis exutus spoliatus:expulsus.liberatus.componit' ex ex & suo.
Exuuiæ:uestes spolia.ab exuendo dictæ.hæc & manubiæ:qa manibus detrahunt'.
Exuuiæ:spolia occisoꝝ hostiū dicūtur uel tunicæ serpentium.
Exuuiæ hoium dñr:iduuiæ deoꝝ apud pagānos.
Exuuiæ ul' iduuiæ uestes q: exuūt' uel iduūtur.
Ezechias iterpretat' fortis dñs uel fortitudo dñi.
Ezechiel interpretatur fortitudo uel imperium domini.
Ezin proprie græci dicūt habitū disciplinæ.

F

Littera a ueteribus addita digammi significatiōe ponebatur ab eisdem. Veteres latini dictionibus ubi nunc est.f. prius utebantur ph sicut & græci ϕ.sed postea illud.f. ab eolibus assumpserunt:posueruntq; tm̄ in oibus dictionibus latinis ubi prius habebāt ph ut fama.filius.factio.unde muta ostendit' eē. Digāma aūt dicta:quia duo habeat in figura græca gāma sicut.
Faba græca etymologia a uescēdo dicta quasi faga ϕαγειν eni græce comedere dicit':pmū eni hoies hoc legumine usi sunt.
Faba fresa dicta qp eam frendant id est frangant.
Faba syrica eadem est quæ & mella:quam græci loton uocant.
Fabarii:cantores apud gentiles dicebantur:eo qp in cibo pallentis leguminis maxime uterentur.
Fabaris:fluuius italiæ.
Faber tectonus græce a faciendo ferrum dictus.hinc deriuantur nomina ad alias artium materias sed cum adictiōe:ut faber.lignarius.faber ærarius:& reliqua propter operis scilicet firmitatem.Sic quoq; fabrica.

Fabricora:prouerbium in eos qui domesticis usi alimentis cum aliis laborant.

Fabor:loquar.a for faris.

Fabrateria ciuitas Campaniæ uel ornatus fabroꝝ uel materies.inde fabraterius.

Fabre:ingeniose.artificiose.docte.perfecte.

Fabrefactum:ingeniose compositum.

Fabrica:fornax fabroꝝ:quæ constat uentis & flāma.

Fabricauit:composuit.instruxit.muniuit.

Fabricor ris deponens ponit Macrobius.

Fabricatus est:inuenit.exquisiuit.molitus est.

Fabricompitum:ubi nunc lacus ē captiuis de hostibus:hæc fabricia domus dicta est.

Fabrilis a fabro perfectus.hic & hæc fabrilis : & hoc fabrile.

Fabulas poetæ a fando nominauerunt:quia non sunt res factæ:sed tm̄ factæ loquendo.ut ficto rū mutoꝝ aialiū iterlogo imago q̄dā uitæ hominū nosceret᷑.Sunt aūt aut æsopicæ aut libysticæ.Aesopicæ ab æsopo iuentore dictæ.cum aialia muta uel q̄ aiam non habent:inter se fermocinasse fingunt᷑.libysticæ aūt cū iter hoies & bestias cōmertium fingit᷑ uocis.

Fabulæ aut delectandi causa fictæ sunt:ut hæ q̄s uulgo dicunt:uel quales Terētius composuit: aut ad naturam reꝝ.ut Vulcāus claudus: quia per naturā nunq̄ rectus est ignis:aut ad mores hoium:ut apud horatium mus loquit᷑ muri:ut per narrationem fictam ad id quod agit᷑ uera significatione referatur.

Fabulæ sunt quæ nec factæ sunt:nec fieri possūt quia contra naturā sūt. Tullius uero fabula ait ē q̄ neq; res ueras neq; uerisimiles continet.

Fabulonis fabulatum inuentor.

Fabularius:fabulas componens.

Fabulo as & fabulor ris fabulas compono.

Face impatiuū facio cis sed nūc utitur per apocopam fac:& est ablatiuum fax facis.

Faces dicunt᷑ q̄ focos faciant:quæ græce lampades dicuntur.

Faceeproprium est.interpretatur os aperiens.

Facessit:frequenter facit.dissoluitur.recedit.cessat plus facit.

Facesso sis si.non incongrue desideratiuū dici potest a facio:sicut a lacero lacesso.Nam non esse frequentatiua coniugatio ostendit.

Facetus:qui iocos gestu & factis commendat:uī a faciendo bene dicit᷑.

Faceta:urbana uenusta.iocosa.bene morigerata. a faciendo uel fari dicta.

Facetior:hylarior.gratiosior.

Facetiæ:lepos.suauitas uerboꝝ urbanitas.

Facies est naturalis habitus & immutabilis: qua quisq; cognoscitur.

Facies dei noticia dei Aug.

Facies dr̄ q̄ noticiā faciat hois:& naturalis & certa.Vultus uero uarius.

Facies cæli uel caput orientalis regio est : ultima uero septentrionalis.

Facistergium & manutergium: a tergendo faciē uel manus dictum

Facinus est quicquid alteri nocet:quicquid uero agit indomita cupiditas ad corrumpendū animum & corpus suum flagitium dr̄.

Facinorosus a facinore q̄ alteri noceat.

Facilis dicitur.a faciendo nec tardo.

Facilior.limus.faciliter.facilitas.

Facere est neutrum sed tamen uim habet actiuā ut facio te & calefacio te.Sed in cōpositis cum omnibus pene p̄positionibus ē actiuū ut officio or:perficio or:conficio or:reficio or. Afficio or.efficio or.præter proficio deficio sufficio:nam calefatio tepefatio & similia calefio & tepefio loco passiuoꝝ habent᷑:sic quoq; defio.Cōponit᷑ etiā ide gratificor aris. ludificor aris.Excarnifico uero & uilifico & āplifico actiua sunt:quæ omnia coniugationem mutant.

Facio cis unde facesso desideratiuū & factito frequentatiuum.

Facesso is itū factum factura factor. componitur omnifactor.superficies.facinus.orosus.facilis facilitas.facultas.componit᷑ difficultas:difficilis.factio.factiosus.Componit᷑ cōficio of. ifde.ef.per.præ.inficio suf.con.reficio. mansuefacio.consue.pingue.calef.male.made. tepeare.dissuefacio floccifacio.uacue.cōmonefacio.perfectus perfectio.officiū.Componitur. officiperdi.affectuf.ctio affecto tas effectus effectio ctū.p̄ficiscor.inficior inficie.sufficiens. enter.entia.refectorium:pacificus.co cas.ædifico cas.benefico cas.ædifico cas.ædificiū fructifico.gratificor aris.

Factum & fictum & similia c coniungūt sequēti syllabæ.

Factio coniuratio.consensus malorum . unde factiosus:sæpe faciens deceptor.fallax.

Factiosus cū iter opprobria est . Seditiosus uero gratiosus potens & magnæ factionis dicitur.

Facos uermiculos dicunt.

Facodes hærba quæ in humidis locis nascitur.

Faculentus:face plenus.

Facultas:possibilitas.copia.opportunitas.matrimonium.

Facundus:qui facile fari potest.

Fagein φαγειν græce comedere dicitur.

Fagolydores græce manducantes male:fagio.n. comedo lydores maledictum sonat.

Fagus gi fœmininū genus arboris: ide dicta q̄ hoies prius hanc comederunt:qd᷑ est græce fage.inde fagitius na num.id est de fago.

Fallax dicitur:q̄ fando decipiat.

Fallax id agit unde q̃sq; fallat᷑:q uero mentit᷑ nõ omnes uult fallere sicut minius.

Fallo lis fefelli falsus: qđ᷑ est decipere fando.inde fallax cior:simus.fallacia.citer.falsus.unde cõponit᷑ falsidicus:falsifico.falso as. refalso as.

Falcastrũ a similitudine falcis dicit᷑:est eni ferramentũ curuũ ſcũ manubrio longo ad succidẽdum densitatẽ ueprũ:hi roncones dicunt᷑.

Falcatos currus antiq habebant.Nam cũ gladiis hærentibus rotis bellabant.

Falcidia lex dr̃ a fa cidio tribũo plebis.q sub octauiano legẽ fecit.ne qs plus in extraneos legaret q̃ ut quarta pars supesset hæredibus.

Falx cis est:qua arbores putantur uel uites dicta q̃ hac milites primũ hærbam filicem abscindere solebant.

Falcitare:putrare.secare.

Falco dictus q̃ falcatis:id est curuis unguibus sit hũc itali caput uocant a capiendo.

Faleg interpretat᷑ diuisio:ob hoc ita dicit᷑.qa tũc natus ẽ:quando diuisio linguage facta est.

Falena:genus piscis.

Falernus mons campaniæ ferax optimi uini.

Falernũ uinum a falerna regione campaniæ: ubi optimũ nascitur.

Faleutiũ pentametũ cõstat spõdeo dactylo & tribus trocheis.

Falibilis:subdolus.insidiosus.

Fallicetũ:licentia iudeoꝝ.uel insticia.

Falisci:populi sunt uersus campaniam.

Faliscus:culter uel securis.

Faliscũ tetrametrum cõstat tribus dactylis & pyrrichio.

Falsitas appellata ẽ a fando aliud q̃ uerum sit.

Falsitas est negare quod uerũ ẽ:fingere uero qđ᷑ uerũ non est.

Falternũ & amelũ succinum ad similitudinem uini & mellis dictũ.

Faluus:fuluus.eluus color.

Fama dicta q̃ fando peruagat᷑:est aũt nomen & bonaꝝ rerũ & malaꝝ.

Fames:cupiditas edendi : uel cuiuslibet rei : hæc fames famis.antiqui uero famei dicebãt:unde adhuc producitur fame ablatiuus quasi quĩtæ declinationis.

Fameo faminis.id est fama.

Famelicus a fame:exuriens.ieiunus. indignus.

Famæ:rumores.aura popularis.

Famægerulus:famẽ gerens.nuncians.

Fameuoth lingua ægyptioꝝ februarius mensis.

Famulia liberi ex liberis a femore dicta.Nam pro seruis non proprie dicit᷑.sed abusiue.

Familia familias græco more facit pro familiæ prisc.

Familiaris:domesticus.assuetus:usitatus.priuatus

Familiaritas:obedientia.amicitia.

Famix:contusio faucis.

Famosus:de quo fama loquit᷑ bene uel male.

Famulor aris:quod est obedire ex debito:obseq uero uolens.

Famulus:unus ex familia:seruus uero ex conditione seruitutis.

Famuli sunt ex propria seruorum familia.

Famulitiũ:famulatus.obedientia.seruitiũ.

Fana dicũt a faunis : quibus error gentiliũ templa construebat : uel eo q̃ ibi demonũ imagines appareant:nam fania græce apparitio dr̃.uel a fando.uel a græco phone id ẽ uox i hoc est a responsis quæ ibi dabant:unde phanatici:qui futura canunt.

Fandũ:iustũ prædicandum.

Faneus:pmõtoriũ ciliciæ dcm̃ a faneo rege.

Fanon dicit᷑ corporale.

Fantasia etiam alicuius faceus.

Fanuel interpretatur facies dei.

Far hebraice taurus dicit.

Farratus ta tum a farre.

Far frumentũ dictũ q̃ in initio frangeret᷑ : nõdũ eni erat usus molaꝝ.

Farra.frumenta farina.

Far farris solũ geminauit r.causa differentiæ for faris.

Farratior:fructuosior.

Farrago a farre dicta.est aũt hærba ordeacea:adhuc uiridis necdũ granis ad maturitatem turgentibus:cibus equoꝝ est.

Farrata pluraliter significat pingues cibos generaliter.

Fara uasa sunt luminatoria q̃ nos retia dicimus diuerso modo formata.

Faratobiæ syrtes:quas alias esse extra libycas ait lucanus.

Farcimen caro concisa minutata : dictum q̃ eo intestinum farciatur commixtione aliarum rerum.

Farcire:implere.spissare.

Farcio cis farsi fartum.componitur confertio refertio.

Fares diuisio interpretat᷑:qa diuisit membranulas secundarum.

Faria uel baria:multa eloquia.

Farina & furfures a farre dictæ:cuius sunt purgamenta.

Farmaceutria i est mulier faciens maleficia.

Farmacos φαρμακοσ græce maleficus uel ueneficus.

Farmati martius mensis ægyptioꝝ lingua.

Faros φαροσ insula uel ciuitas ægypti metropolis:a qua pharaones dicuntur.

Fartor nomen glutonis.

Fartum:ura tum.

Farus:cœnator uel cœnatorium.

Fas lex diuina. ius uero lex humana transire p ali enim fas est ius non est.

Fas: iustum licitum. a fando.

Fase: transcensus uel transitus dr: quia eadem nocte dominus per ægyptum transiuit & cuncta ægyptiorum primogenita percussit.

Fasces dignitates consulares: de fascis enim purpureis & auratis coronæ fiebant.

Fasces erant lanillæ id est fasciolæ purpureæ: qbus redimibantur coronæ lauri. quas qui gestabát in summis facibus id est dignitatibus positi dicebantur.

Fascia: qua tegitur pectus dicta q in modũ fasciculi corpus alliget. hinc & fasciolæ dictæ: quibus uulnera uel tibiæ colligantur.

Fascis congregatio lignorum ad deportandũ colligatorum pondus. inde fasciculus.

Fascinnat: adulando impetit. laudando decipit' grauat.

Fasei genus leguminis a faselo insula græciæ dicti secundũ quosdam. uel græcũ est.

Faselus nauicula quá corrupte baselum dicimus.

Fasianus auis uel pullus a faside isula græciæ unde primũ asportata est.

· Fasis: fluuius in colchide.

Fasis: græce nuncius.

Fassio: confessio.

Fatiscitus: solutus. consumptus. exhaustus. a fatisco

Fatima fabula quædam. notum.

Fator: faginator.

Fassus: confessus. dictus. locutus.

Fasta: honorata. dicta. aut locuta.

Fastidire: spernere. dedignari aspernari.

Fastidiũ: superbia. tædiũ. contemptio. arrogantia

Fasti libri quos consules habebant in quibus reges uel consules scribuntur a fascibus id est potestatibus dicti: unde ouidii libri fastorum dicũt' quia de regibus & consulibus æditi sunt.

Fastus: tædium. superbia. cõtemptus. quod a fastidio uerbo est. quartæ e declinationis. qñ uero pro annali accipit' id est pfestis a fastis & nefastis diebus sic dictum frequentius est secundæ sed inuenitur etiam quartæ ut apud lucanum nec meus eudoxi uincetur fastibus annus.

Fasti dies sunt in quibus ius fatur. Nefasti in quibus non fatur.

Fastus tus tui superbia.

Fastus fasti liber. uel honor.

Fastigium: culmen. sublimitas. summus honor.

Fata: responsa deorum pagani dicebant a fando. inde fatalis.

Fatus fata fatum a for faris: locutus fatum.

Fatale palladium in quo fatum troiæ continebatur. hic & hæc fatalis & hoc fatale. quod fato debetur.

Fathama plaga ut meridiana uel occidentalis.

Fateor tis fassus.

Fateri coacte: confiteri proprii est arbitrii.

Fatidicus: fata canens. sortilegus. diuinus.

Fatidiosum renidens annuens consentiens. uel deridens.

Fatisco cõponit' ab hisco. sicut de hisco uetustissimi tñ fatiscor & fessus dicebát uel fassus' lassus ex quo defeciscor quod qdã deriuant a fateor.

Fatisco ex fatim id est abundanter & hisco. i. apio

Fatiscit: aperitur. dissoluit'. euanescit. multũ hiat.

Fatigo gas fatigor gans.

Fatigatus itinere: lassatus uero robore.

Fatigare: satis agitare. cõtundere. domare. exercere

Fatim multum significat. sed non solum p se ponitur ut affatim.

Fatifer: letifer.

Fatum dicunt pagãi quicquid dii fant': nos autẽ ueri dei cultores ad melius reuocãtes dicimus qa semel locus est deus: hoc est incõmutabiliter: sicut nouit oia icõmutabiliter q futura sũt. Tria aũt fata eẽ fingunt pp tria tẽpora: præteritum quod iá in fuso inuolutum est: præsens quod in dygitis nentis est: futurum quod in lana & in colo est adhuc. fatũ aũt a fortuna ita separatur: quod fortuitu uenit nulla causa palam fortunam uocabant. fatum uero quod appositũ singulis & statutũ erat.

Fatum nihil est ut beatus Aug. aliq3 dicunt sed quod pudentia dei disponente fors agitur: fatum dictum.

Fatum est dispositio rebus mobilibus ihærẽs p quã disponens pudentia dei singula nectit suis ordinibus: & digerit in modũ singula scilicet dico locis & formis & tpibus distributa: ut hæc tẽporalis ordis explicatio i diuinæ mẽtis adunata prospectu prouidentia sit. Eadẽ uero adunatio digesta & explicata tẽporibus fatum uocatur. Quæ licet diuersa sint alterum tamẽ pendet ex altero.

Fatuus est: qui neq3 quod ipse uel alii fantur itelligit: stultus uero hebes corde. Fatuus & fatuclus uocant pan.

Fatuos quidam dictos putát esse a fatidice fauni uxore: fatua dicta qui præter modũ stupefacti sunt uaticinius illius usq3 ad amentiam.

Fauces a fundendis uocibus nominatæ: quia p eas fantur uoces quasi faces id est uoces.

Fauces dñr etiá aditus angustorum locorum.

Fausi september ægyptiorum lingua.

Fauisæ fossæ quædam in capitolio: quæ i modũ cisternarum cauatæ excipiebant dona iouis.

Fauonios ueteras uocabant quo nos spurios dicimus: qui ex patre incerto matre uidua geniti sunt. fauonios. n. quædam animalia dicunt quæ hausto fauonio spiritu concipere dicuntur: unde matrem potius q patrem sequunt'.

Fauonius uentus q graece dicit' zephyrus a parte dextra africũ a leua corum habet: dictus uero quod flores & germina eius flatu uiuificent': siue q foueat quae nascunt'. Austro eni flores soluunt': a fauonio fiũt.

Fauo operimentũ quoddam.

Fauonius etiam dicit' solis radius: quãdo tremulo fulgore resplendet.

Fauonium odiũ leue & sine causa ut a uento collectum.

Fauor: laus. assensus. a faueo es quod est consentio. laudo.

Faueo es faui fautũ: sicut laui lautũ. caui cautum. propter differentiam farũ. latũ. catũ.

Fautor: fauens. consentiens. laudator.

Fauus mel in cera dictus: quia comedit' magis q̃ bibitur.

Fauilla deserta igne: scintila dicta q p ignem facta sit. Nam phos graece ignis.

Fauus graece pan dicit'.

Fauni a fando uel απο της φωνης dicti: q uoce non signis uidentur ostendere futura in lucis consulti a paganis: hi uulgo incubones a romanis ficarii Fauni dicunt'.

Faunus latini pater: filius pici: filii saturni fuit. id est nepos saturni.

Faunus: modus antiquissimus.

Faustus: Felix. clemens.

Fauste: feliciter. prospere. pie.

Faux cis a fundẽdo uoces: unde cõponit' suffoco

Fax facis dicta q focus faciat: huius diminutiuũ facula.

Fax: laeticia.

Faxo pro facio antiqui dicebant: unde & artifex uel pro faciam: unde faxit.

Febris a feruore dicta: ẽ eni abũdantia caloris.

Febricitor aris.

Febrio febriui febritũ.

Februare: purgare.

Februa: dea paganorũ a februo plutone.

Februarius a februa id est plutone: cui eo mense sacrificabant: uel a febribus ualidis lupercorũ: hinc februariũ Numa pompilius in anno cõstituit: sicut Romani ianuariũ.

Fecialiani: populi phraeates.

Faeces reliquiae purificati uini uel cuiuslibet rei: ut olei.

Fecessant: discedũt. cessant.

Faecinia uua minuti acini & durae cutis dicta: q plus q̃ caeterae faecem habeat uel faciat.

Foeciales dicunt' per quos foedera & bella indicebant' id est sacerdotes.

Faecula uua decocta pinguis.

Faecũda a foetu dicta id est fertilis.

Faecũda: optima. uerbosa. abundans.

Faeda: turpis. deformis.

Foedus foeda foedum facit: inde foedare. polluere deturpare.

Foede: turpiter.

Foedus uero foederis pactũ uel pax. unde foederare pacificare: foedus componere.

Foederales sacerdotes: per quos foedera fiũt inter duas gentes.

Foedus da dum id est deformis per oe scribit': foedus quod est pactũ per oe diphthongum.

Foedus nomẽ hẽt ab hirco uel haedo f littera addita: hoc ueteres in graui significatione ponebant.

Foedus est pax quae fit inter dimicãtes a fide uel foetialibus id est sacerdotibus dictũ per quos pax fiebat. Alii foedera dicta putãt a porca foeda & crudeliter occisa: cuius mors optabat' ei qui a pace resciceret: quam antiq tam diu fustibus caedebant quousq deficeret: per quod significabatur si aliquis illud foedus rumperet tali morte afficeret'.

Foedus praeuenit: pax sequitur posterius.

Foedus da dum & hoc foedus per oe notatur.

Fel dictũ q sit bilitũ: gestans humorẽ qui uocat' bilis graece colen Την χολην prisc. hoc fel fellis. addito lis sicut mel mellis.

Fel terrae propter amaritudinẽ dicta ẽ centaurea.

Fefellit: decepit. mentitus est a fallo fallis.

Fellibilis: subdolus. amarus.

Felis graece cenia.

Fellineis oculis id est caesis.

Felis bestia mitissima dr̃: ut capreolus & dama.

Felibris adhuc laetus uiuens.

Felix dicit' per quẽ dat' & accipit' felicitas: ut felix locus tempus: uel qui accipit. hic & haec & hoc felix.

Felix felicis. feliciter. felicitas.

Felix simplex est: graece dicitur ευδαιμων eudaemon.

Feme fama graece: uides igit'. q a ex graeco uenit.

Foemellarius. foeminis deditus: mulierarius antiquitus dictus.

Femen est pars corporis: quae & femur dicit': sed femina sunt mulierũ: femora sunt uirorũ: dicũtur eni femora inter coxalia: qbus equis isidemus: hoc femen feminis. Femora dicta q ea parte foemina a sexu uiri discrepat. Sũt aũt ab inguinibus usq ad genua. Femina uero p deriuationem femorũ partes sunt: quibus i equitãdo tergis equorũ isidemus uel adhaeremus.

Feminalia uel femoralia appellata q femora tegant: ipsae & breccae q breues sint.

Femina a partibus femorum dicta id est a femie ubi sex speciebus a uiro distiguit'. Alii graeca etymologia ab ignea natura foeminam dictã putant id est phos φως φως. quia uehementer concupiscit. libidinosiores eni sunt

fœminæ uiris.

Femur femoris. neutrum est.
Fœna herbæ siccæ singulariter. hoc fœnum. inde fœnile dr locus ubi fœnum ponitur.
Fene græce auis fulica.
Fendo quod in usu non est: componitur inde of fendo. defendo. infensum.
Fœnus. noris: lucrū. pecunia: unde fœnoro as.
Fœnerator & qui dat mutuo: & q accipit latine accipitur.
Fœnerator ad lucrum dat.
Fenestræ sunt quibus exterior pars angusta iteri or diffusa est: dictæ q lucē ferant. lux. n. græce phos dr. uel quia p eas foras uidemus.
Fenens: pauper sine fide.
Fœnisecæ: fœnum secantes.
Feniculum latine uocatur: q eius thyrsus & radi cis sucus acuat uisum. Idem maraton græce: uł quia calida est id est sicca.
Feniculum una ex insulis quæ olide dicunt.
Fœnum dictum: q eo flāma nutritur quod est græce phos &c.
Ferax a fero fers id est fertilis. generis omnis.
Fera dicta q toto corpore feratur: aut q naturali utatur libertate: & desiderio feratur suo.
Feræ sunt q & si non sæuiunt: tñ siluestres sūt: & desiderio suo ferūtur. Bestiæ uero a uastando dictæ: quæ morsu uel unguibus sæuiunt.
Ferus ra rum: asper. durus & crudelis a ferendo se sine ordine. uel a feriendo: inde feritas. hic & hæc færalis & hoc færale: mortiferæ. triste.
Feratra tecta siluaꝝ spissa.
Ferascit: ferum facit. uel pax facta est.
Ferratū ferro præfixum a ferro as: qđ ñ ē i usu.
Fere pro iuxta. a ferus: q a fers. i. celeribus oia iux ta sunt.
Fere: prope pene.
Ferculum: discus. mensa edentium aut uasculum mensorum. in quo epulæ feruntur.
Ferculum a fero fers. prīs. Fercula uero pluraliter ministrationes epularum.
Ferre: portare. dicere nunciare. præbere. uel pati.
Ferreus rea reum a ferro proprie. de materia ferri: durus. perpetuus.
Feregratium metrum cōstat spōdeo dactylo spō deo uel trocheo: ut pontus uersat arenas:
Ferentarius: leuiter armatus sagitis uel fundis a ferendo se.
Feretrus fertilis. uel locus mortis.
Feretrum dictum q in eo mortui deferant & est græcum φερετρου quod latie capulus dr: q super capita mortuoꝝ feratur.
Feretrum dictum q ferat terrū id est mortuum.
Ferezei interpretatur fructificatio.
Feri tribus modis ostendūtur: uultu. uoce. gestu: quadrupedes. n. fuiit nunc equi.

Ferio ris percussi. a percutio suscipit. nam deficit suo percutior percussus.
Ferire: percutere.
Feriarcha arma subitis bellis recondita.
Feria a fando dicta eo q in creatione mundi per singulos dies dixit deus: fiat. Itē quia dies sab bati ab initio feriatus: ab eo dies solis id ē do minicus dies prima feria nuncupatur: quia pri mus est a feria. Item lunæ dies secundus: quia secundus a feria ē. i. a sabbato qui est feriatus.
Feriatus ociosus uel quietus.
Feriari: a malis operibus uacare celebrare.
Feriati dies sunt in quibus res diuina fit: & absti nere a litibus oportet: festi uero tm̄ otii & reli gionis sunt.
Feriferæ: feræ furentes.
Ferine: prope. plus minus. dubitantis aduerbiū: aut fere circiter.
Fermentum leuamentum a feruore dictū: q plus prima hora non potest contineri. crescēdo. n. excedit.
Fermentum significat peccatum. ponitur aliquā do pro bona doctrina. aliquādo pro mala. græ ce zima dicitur.
Feronia: flumius. dea agroꝝ. uel puellaꝝ.
Ferus. inde feritas duricia animi: ferocitas uero sæ pe laudē habet: ut ferox iuuentus aspera.
Ferox cior simus.
Ferocit: superbit. fastidit. pro nihilo habet. despi cit.
Ferox dictus ab eo q feritatē exerceat uł bestia.
Fero fers tuli a tulo antiquo habet. græce dicitur φερω fero per concisionē. i. facit secundam & tertiam personam fers fert: ad differentiam ferio ris licet temporis sit differentia: pluralia ferimus ferunt secundū rationem tertiæ: fertis uero per sincopā. In pterito quoq imperfecto & futuro regulā seruat tertiæ coniugationis fe rebam bas. feram feres. & i oībus aliis modis exceptis illis quæ solent a secunda nasci: ut fers fert ferte. ferto. fertote. ferrem. ferre.
Fero. fers. inde dicitur ferculum. fertilis. fertilitas. ferax. feratior. feracissimus. feracitas. fera æ. un de feris ra rum: & ferinus na num. cōponitur feretrum feretra. feretratus. formica: affero: trās fero. circum. ob. per. au. de. ex. in. sub. re. dis. cō. & quæ ab istis deriuāt. fenestra. paofer. ensifer pestifer. frugifer. æstifer. somnifer. lucifer.
Fertilis ager dicitur: fructuosus uero quisq com pendio dicitur.
Fertum dr oblatio quæ ad altare fert & sacrificat a pōtificibus: a quo offertoriū noiatur.
Feruet: bullit. irascitur. frequentatur.
Ferueo es & feruo feruis eiusdem significatiōis ferui & ferbi. ūde ferueso: & per b similiter fer beo es ferbui ferbesco.

Ferrugo:obſcuritas aut ferri raſura.aut nigra.a colore ferri.

Ferrucula.ferriginea.nigra ferrei coloris.

Ferrugo purpuræ ſubnigræ color:quæ fit in hiſpania:dicta aũt ferrugo ꝙ omnis purpura pᷓma tinctura eius modi ſit coloris.

Ferrũ dictum ꝙ farra id eſt ſemina frugum terræ condat.Idem & calybs a calybe flumine ubi ferrũ optima acie temperatur:rubigine caret.ſi ceruſa & gypſo & liqda pice pungitur.Itẽ ſi medulla ceruia uel ceruſa mixta roſaceo ũgit᷑.

Ferrum a feriendo dictum:quia cũ eo cætera ferrantur id eſt domentur.

Ferrum:tælum acinace.

Ferrumen:peccatũ.ſordes.nota ferri

Feſſus ſa ſum a fatiſcor id eſt fatigatus ta tum.

Feſcennina cantica nuptialia:quæ in nuptiis cantantur.

Feſcẽninus.na.num.nuptialis a feſcẽnino oppido campaniæ:ubi romani cœperũt deſcribere repræhenſorie.

Feſſureiũ copiarũ inopes.

Feſtalia:dies feſti.

Feſtiuus:dies celebralis.ſolẽnis

Feſtiui dies ex conſuetudine dicuntur:ſolennes uero qui ad homines pertinent:ut parẽtalia.

Feſtus:lætus.iocoſus.a feriando dictus.

Feſtiuitas dicta a feſtis diebus quaſi feria.eo ꝙ in eam res ſola diuina fit.

Feſtinare:accelerare.properare.

Feſſus ad omnia refert᷑:ut feſſus rerum dictus q̃ſi fiſſus:nec iam integer.

Fœta aliquotiens plenam:aliquotiens liberatã ſignificat.

Fæcunda:plena partu liberata.

Fœcialis pacis ſacerdos:uel corona pacis.

Fœtus dicit᷑ ꝙ adhuc in utero foueatur.

Fœtus tus a filiis pro fructu.fœtus ta tum.plenus na num.

Fœtura:partus.

Fetidus:putidus:nam fetet imperſonale id ẽ putet male olet.inde fetor fetidus da.dum.

Fetutina res fetida & inquinatiſſima ac mulieribus ſordida occaſio:quæ per mulierem fœtum facere poteſt.

Fex cis dicta ꝙ ſe uaſis mergendo affigat.

Fialæ:uaſa uitrea.dicta a fialin græco id eſt uitro ex quo primũ fiebant

Fiale:uaſa amplitudine diffuſa:chorda charitatis ſignificant.

Fibebella:lumina ſolis ortus uel lunæ.

Fibulæ ſunt quibus pectus fœminarum ornat᷑:a uiris portantur in humeris.ſeu cingulum in lumbis effluxe ſunt nec ſtabiles.

Fibræ:uenæ iecoris uel uiſcera.

Fibræ membrorum iunctura.

Fiber qui & beuer dicitur genus animalium:põticus canis & caſtor nuncupatur.

Fibula græcũ eſt:quã ipſi fiblin dicũt eo ꝙ liget.

Fibrina ueſtis:tramam de fibri lana habet.

Fibrinum:lana.

Ficatum:iecur.

Ficarius:qui ficus colligit.

Ficedulæ aues dictæ ꝙ ficus magis comedant.

Fictum a fingendo & componendo falſum.uel aliquid aliud ſicut capillos.

Fictum etiam dicitur quod inter duos componitur omni anno reddendum:qui & cenſus.

Fictilia uaſa dicta ꝙ fiant & fingãtur ex terra.fingere eni eſt facere & formare:unde figuli & fictile.

Fictilia primum in ſamo inſula inuenta ſunt.

Fictile:fragile ſicut caro quæ de luto fit.

Fictio:compoſitio.ſimulatio.

Ficus a fæcunditate dicta:feratior enim eſt arboribus cæteris.nam ter quaterq; in anno generat fructum.atq; altero matureſcente alter oboritur:hæc & caricæ a copia nominatæ.

Ficus uirides humectãt & deducũt & calefaciũt.humectant quidem:qa pingui ſucco ſunt:calefaciũt aũt propter ſuccũ.egerit᷑ uero dulcedo illorũ.Primæ ergo illoꝝ peſſimæ ſunt ꝑ nimiũ ſuccũ.ſequẽtes uero meliores:ſiccæ aũt callidiſſimæ ſunt & egerunt᷑.Siccæ quoq; in in aqua coctæ cũ iſopo oẽ pulmõis uitiũ cũ tuſſi curãt:tritæ cũ melle carbũculos curant.

Ficulnea:ficus dicitur.

Ficulnus de ficu ſicut populnus de populo colurnus de corylo.

Ficui domeſticæ & fecundæ agreſtis iuxta fertur inſeri ne illius fæcundæ fructus aura uel æſtu ad terram defluant.Alii uero groſſis agreſtis ad feracem alligans medentur eius infirmitati ut poſſit proprios fructus reſeruare.

Ficus uitiũ corporis generiſ maſculini quartæ declinationis.

Ficus quãdo arborem uel fructum ſignificat fœminini generis eſt & quartæ declinationis:uel etiam ſecundæ.

Ficus ſynagogam interdum ſignificat.

Fidus da dum a fido deriuatur:unde utrunq; ꝓducũt:nam fides breuiatur.

Fida:fidelis amica.certa.

Fidus in quo confidere poſſumus:fidelis uero q fidem tenet

Fides eſt qua fideliter credimus id quod nequaq̃ uidere ualemus:nam credere iam non poſſumus quod uidemus.proprie aũt & ſcdm ſonum fides dicta eſt ut Tullio placet ſi omnino fiat quod dictum eſt uel promiſſum uel placitum inter utroſque.quaſi inter deum & hominem.hinc & fædus.

Fid lis famulus dicitur: fidus uero amicus.
Fidelis fit ut domino seruus: fidus uero natura. Alter tempore cognoscit: alter semp inuenit.
Fideicōmissum dictum ut fiat quod a defuncto cōmittitur. Nam fides dr̄ eo ꝙ fiat. quod tamē fidei cōmissum nō directis uerbis sed precatiuis exposcitur.
Fidenæ: urbs italiæ: quam uegentani condiderūt quæ sexto milliario abest ab urbe: unde fidenati dicuntur pl'r. dicta qa ab his instructa est: q fidentes uiribus tyberim transmearunt.
Fidis id est chorda dicta ꝙ fidem sibi seruet: nec alterius sonos imitetur.
Fidis fœmininum: cuius diminutiuū fidicula: licet quidam eius nt'm fides esse dicant.
Fidicen a fide & canendo compositū. cōe est: sed tamen fidicina facit fœ. ninunū: unde melius masculinum ē.
Fidicula: cythara. uel fidicen id est citharœdus dr̄ quia rā concinunt inter se chordæ eius: ut bene conueniant.
Fidiculæ sunt ungulæ: quibus torquentur ī equuleo appensi: ut fides inueniatur.
Fido is fisus sum. neutrum passiuum.
Fiducia ī bonis rebus: cōfidentia ī malis accipit.
Fiduciarius possessor: qui rem alienā fiduciatam accipit.
Fidere: fiduciam habere: inde fidens.
Fidus. ior. simus. fideliter. cōponit' ꝑfidus perfidia fideiussor. A fido cōponitur confido cōfidens ior cōfidētissimus confidenter. hæc fidis fidicula. componit' fidiceu. fidicena.
Fieri pro firi uel fire dr̄.
Fiedicus propheta.
Figa græce fuga latine figura.
Figida: tæla ꝙ omnibus. sint contraria a figēdo.
Figida saturnia stella: ꝙ omnibus sit contraria.
Figo gis fixi xum facit. non go in ctum. propter differentiam fingo finxi: quod facit fictum.
Figere: imittere. inferre. fortiter uel stabiliter. imponere.
Figmentum: cōpositio. inuentio. a fingo.
Figuli: compositores luti a fingendo & plasmando dicti: inde & fictile.
Figo gis: inde dr̄ fixus fixura. componitur crucifigo gis xus: affigo præ. de. figo. suffigo. diffigo. re. con. per. trans.
Figura: similitudo. forma. sed figura hominis est forma naturæ. figuras ianimatis: formas aīatis præbet Aug.
Figura est quæ sub aliquo fine ut circulus. uel aliquibus continetur: ut triāgulus & cætera. forma uero est ipsius figuræ quædam qualitas ut trianguli & aliarum: ꝙ pulchrior uł mediocris uel quolibet alio modo constituta est qualitas formaq; nomīat'. hæc ergo duæ qualitates sū. Nā ab his dicit' figuratus & formosus. Spatiū uero ipsum quod ab ipsis lineis continetur. i. superficies in quantitate habetur. quod uero tribus lineis constat qualitas est.
Figura dicitur a fingendo id est componendo unde & figulus dicitur compositor luti. & est figura rerum. In nomine uero res artificiales: quæ aut ex una constat parte aut ex pluribus. Sunt autem tres. simplex composita & decōposita: ut magnus magnanimus magnanimitas.
Figura dictionis in quantitate comprehenditur. uel eni simplex est ut magnus: uel composita id est a compositis deriuata: ut magnanimitas.
Figura est quæ fit ex contextu sermonum ratiōe uitiosa.
Figurate loqui est cum aliud dicimus: aliud intelligimus.
Figuræ accētuum sunt. x. quia grammaticis pro uerborum distinctionibus apponūt': oxea. baria. perispomene. Macra. brachia bysen. hypodiastole. apostrophos dasia psile. ὀξεῖα βαρεῖα περισπωμένη. μακρὰ βραχεῖα ὑφὲν ὑποδιαστολὴ ἀπόστροφος δασεῖα. καὶ ψιλή.
Fila dicta quia ex pilis animalium sunt: uel qa tenuia sunt i modū pilorum: unde fila quasi pila.
Filiaster: priuignus: qui prius natus est.
Filiatum: curuatum.
Filius & filia a familia dicti sunt. Ipsi enim primi in nascentium ordine existunt. Nam ꝑ seruis abusiue familia dicit'. Quadripartitus ē autē ordo filiorum. Primogenitus ante quem nullus. Vnigenitus post quem nullus. Medius iter oēs. Nouissimus post oēs. Idē ē & minimus
Filii etiam quattuor modis appellantur. Natura ueluti cū dicuntur filii abrahæ iudæi. Imitatione ut ipsius abrahæ fidem imitātes ex gentibus. Adoptione quoq; qd' humana consuetudine nullum licet nescire. Doctrina sicut apostolus appellat eos quibus euangelium prædicauit. Filii autem ideo in legibus liberi appelantur: ut a seruis secernantur. quia sicut seruus in potestate domini est: sic filius in potestate patris. Inde etiam filio fit emancipatio: ut sit liber a patre: sicut seruo manumissio. Itē liberi dicunt': quia ex libero matrimonio sunt orti. Nam filii ex libero & ācilla seruilis sūt cōditiōcis. Semper. n. qui nascitur deteriorē parentis statū sumit.
Filia filiæ filiabus facit datiuus & ablatiuus causa differentiæ. Quod idem quædam fœminina faciūt: quæ ex masculinis transfigurātur non

habentibus neutra. & sunt animalium diuisű genus habētium naturaliter: ut deabus: equabus: animabus libertabus mulabus asinabus. nulla tñ causa dīx dicitur ambabus & duabus

Filius dicitur a φιλοσ græce id est amor.

Filix cis fœmininű hærba altissima radice. a folii singularitate dicta.

Fimbriæ uocantur ora uestimentoꝝ: id est fines. græci. n. oron. terminum dicunt.

Fimbrium generis neutri.

Fimbria ora in angulis palliorum fœmininű & neutrum.

Fimus stercus dictus q̄ per agros fiat. id est iaciat. Item dicitur: quia fit mus id est stercus. Idem dicitur lætamen.

Findo dis fidi corripit penultimam.

Fissum geminato ss quod est diuidere: dr̄. inde fissile fissura componitur diffindo.

Fingo gis fixi fictum. go in ctum abiecta n. Nā abiciūt n: quæ ctū habent pēnultima a uel i cā euphoniæ: ut frango fractum: fingo ctū: rego rectū: iungo iunctū. Excipit' cingo cinctū: tingo tinctū. stingo stinctū. & ex his composita: ut ango auctum: propter differentiam actū.

Finge. e componere plasmare. formare simulare inde dr̄ fictor. figulus. figmentū. figura. & figuro ras figurare. prefiguro ras & configura fictio cōpōit' effingo. a quo effigies. cōfingo

Finis quandoq; perfectionem significat: non cōsumationem: ut finis legis christus.

Finis: terminus. modus. dicti fines: q̄ agri funiculis sint diuisi. Inde dicitur finio is: definio. affines.

Finire: terminare. pficere. hic finis & hæc finis.

Finium regundorum dictio dicta: q̄ per eam regantur fines utrorūq; ne dissipētur: dūmodo non angustiore quiq; pedum loco: ea controuersa fit littera.

Fio fis factus sum: quartæ coniugationis neutrű passiuum sicut fido soleo audeo gaudeo pducitq; penultimam in omni dissyllaba licet ante uocalem: ut fio fiam. Inde cōponitur subfio.

Fio efficior in loco passiui uerbi facio uerbi pōit'.

Firmamentű in scripturis sanctis dictű q̄ sit cursu syderű & ratis legibus fixisq; firmatum.

Firmamentű etiam dicitur q̄ non sit inualidum neq; remissum.

Firmamentum cælum: ī quo sydera sunt. Nam inferiores cæli non firmi id est in eodem statu semper sunt perdurantes: sed uagi.

Firmamentű non p opter stationem: sed ppter intransgressibilem terminű: superiorum & inferiorum aquaꝝ intelligimus.

Firmus ex natura dicitur: ualens uero ex præcipuis uiribus ut athleta: uñ firmo firmas infirmo as & infirmus infirmitas.

Firmus. unde & formosus.

Fiscella uas uimineű gracile. forma ubi caseus exprimitur.

Fiscella a fiscina diminutiue.

Fiscina saccus a fisco per deriuationem.

Fiscina: instrumentum piscandi.

Fiscus saccus est publicus: unde fiscina & fiscella. hunc hñt exactores: & in eo mittūt debitum publicum: quod regi redd tur.

Fiscus est pellis: in qua testiculi sunt.

Fisinatus specularibus.

Fisicon græce naturale.

Fistula dicta q̄ uocem emittat. Nam fone φώνη uox est σ̃ελλω mitto græce. hanc quidā putant a mercurio inuentam. alii a fauno. Nonnulli a myda pastore agrigentino ex sicilia.

Fistule uero aquarum dictæ: q̄ aquas emitant.

Fistula breuis arbuscula est: quæ & cassia dicitur purpureum habens corticem.

Fistulo as fistulare: sibilare cum fistula.

Fisus fa sum a fido dis confidens præsumens.

Fictoria stomachi corruptela.

Fixit: infernit. sagitta percussit. intēdit. a figo gis.

Fixum id est immobile. firmum. infixum.

Flabra: flatus uentorum. a flo flas.

Flabrum: tempestas.

Flabri: uentosi. fabulosi.

Flaua: rosea. fulua.

Flacceo es mollesco is.

Flaccentia: contracta.

Flaccum quædam hærba cū fructu cito deficiens

Flagella uerbera proprie uirgarum sunt dicta q cum flatu & strepitu in corpore sonant. a flagri per diminutionem flagella dicuntur summæ arboris partes: quia crebros uentorum sustinent flatus.

Flagello as: corrumpo. flagellis cædo.

Flagitat: fortiter petit. rogat. exigit. interrogat.

Flagitiosus dr̄ q̄ flagiter id est appetat libidinē.

Flagitium dr̄ quicquid agit indomita cupiditas ad corrumpendū aīam & corpus suū: facinus uero quicquid alteri nocet.

Flagitia quæ in deum peccamus: facinora uero q̄ in hominem.

Flagitium dr̄ a flagitando corruptelam libidinis quæ noceat sibi.

Flagra dicta: quia cū flatu & strepitu i corpore sonant. unde flagellum diminutiuū.

Flagra. incendia uel flagella.

Flagrare per f & l ad flāmam refertur.

Flagrat: ardet. urit. uel uerberat. cædit.

Flagrans: splendens. refulgens. accensus. furens. ardens. uel olens. pulcher.

Flāma ppe fornacis ē dicta. q̄ flatu folliū excitet' uel amor: inde flamo as id est incēdo dis: ide flamesco ichoatiuū uel a flameo es antiqus.

componitur in flamo as actiuũ.flameo flamesco flamo flamasco.

Flameus ea eũ:fulgens.splendidus.

Flameum.neutrũ.ornatum rubrum.operimentũ quo fœminae obnubũt capita:dictũ a flameo colore.

Flamiger:qui flamas gerit.

Flamicus:locus in urbe.

Flamigena:de flama natus.

Flaminea uia in roma ita dicta.

Flamina:uentorũ discursus.a flando.

Flamines sacerdotes gentilium dicti ob hoc quia festis diebus sibi pileum pro sacerdotii eminẽtia imponebant:quod cũ per æstum ferre nõ possent:filo tñ capita ligabant:unde a filo flamines quasi filamines dñr.

Flamonius honor põtificalis:apud gentiles flaminalis dictus.

Flamendialis:sacerdos iouis.

Flascæ græce pro recondendis fialis primum factæ sunt:unde & dicuntur postea in usum uini transierunt.

Flatare: augere.uel amplum facere.

Flatores tibicines.a flando.

Flatus:uentus spiritus.aer.

Flaueo es:unde flauesco.id est resplendeo.

Flauus ua um.splendidus.

Flaui dicti sũt filii neronis uel descendẽtes ex eo.

Flauinia:arua uersus campaniam.

Flauius qui & domitianus frater titi filius uespesiani.

Flaxare:uigilias circumire.

Flaxerit:afflixerit.

Flecto is xi flexus actiũ.

Flectere:curuare.humiliare conuertere.mutare.

Flemina cum in manibus uel in pedibus caloris fulci sunt.

Fleminum cũ sanguis ambulando ĩ pedes fluit.

Flere est ubertim lachrymas fundere:quasi fluere plorare uero cum uoce:lugere autem cum aliquibus dictis miserabilibus:unde dicitur quasi luce egere.

Fleo fles fleui fletum.

Fleuas equitis quoddam genus ornamenti equi quod flexum uocant.

Flexilis:lentus qui cito flectitur id est flexibilis & flexura uel flexus xus rotunditas plicatura.

Flo as flare:spirare.redolere.neutrum: unde hic flatus tus flabrum flameu.flaminis.flamma.componitur conflo sufflo per.in.

Flocci id est nihili.inde floccipendo.id est parui pendo.

Flogates:gemma ex persida ostentans intra se quasi flammas.

Flora dea paganorum:quam præfecerunt florentibus frumentis.ministra ueneris erat: cuius sacra floralia dicuntur:quæ pluraliter declinantur.

Floralis ager a floribus dr̃.uel optimus.

Floreus rea reum:floribus plenus.

Floridum:uirectum.tempus florum.

Flores dicti:ꝙ cito fluant quasi fluores.

Flos floris.unde flosculus.floreo es & floresco.floridus.floreus.floralis.flora florulentus.

Flos a fluo addita culus flosculus facit diminutiuũ sicut mus musculus.

Flos unde nascit̃ fructus.uel decus.ornatus græce thymus dicitur.

Flos significat christum uel speciem iustitiæ ornamentum.

Floriani hæretici a floriano quodam dicti:q dicunt deum creasse mala cõtra id quod scriptũ est:fecit deus omnia bona.

Fluuius est perhennis aquaæ decursus a fluendo perpetim dictus.propriæ autem flumen ipsa aqua.fluuius ipsius aquæ decursus.Amnis uero ab amœnitate nemoris dictus.

Flumen fluminis neutrum:torrens qui a pluuia crescit.

Flumen significat gratiam sancti spiritus populi doctrinam.

Flumina significant cupidos hoĩes habentes in seculum sicut flumina in mare.

Fluctus dicti ꝙ flatibus uentorum agitati fluctuant.significant tentationes.

Fluctuo as:uacillo.

Fluctuans incertus dubius.reluctans.æstuans inconstans.in diuersa raptus.

Fluere:decurrere.deficere.uagari.interire.

Fluit quod naturaliter decurrit:ut humus:defluit uero quod ætate uel uetustate soluitur.

Fluo is xi xum uerbum neutrum:inde dr̃ hic fluxus xus fluidus da dum.fluuialis.fluuius.flumẽ flumineus.

Fluito as hic fluctus ctus a quo fluctuo as.fluuidus da dum.fluentum pluit.componit̃ cicũ fluo.re.con.dif.af.pro.in.per.subter.iter.mellifluus supfluũ fluctiuagus:& quæ ab his fiũt

Fluere tribus modis dr̃:humore rerum.sanie uiuorum tabe mortuorum.

Fluidus da dum fluens.

Fluitare frequenter solui.

Fluona lucina.a fluore dicta:quia liberet a partu fœminas.

Fluscellum:flosculum.

Fluuida:decurrens.

Fluxus xus uelut solutio sanguinis uel seminis.molle.uanitas.

Focalia a fuco id est oraria.genera uestimentorum.

Focatius panis cinere coctus & reuersatus: unde subcinericius dicitur.

Focaris petra uulgo dicta q̄ ferro percussa scintillā emittat. hæc pyritis græce dr̄.
Focarium ad focum faciendum.
Focalbos marinus piscis est. quasi boca dr̄.
Focillare: fouere reficere.
Focillares. domus dn̄r.
Focus ab igne colendo. antiquitus dictus. fos. n. græce ignis dr̄. Varro uero ait dictum q̄ foueat ignem. Nam ignis est ipsa flamma.
Focus fomes & nutrimentum ignis uel in quo ignis fouetur.
Fodere quasi foueam facere. uel terram sollicitare cauare.
Fodio fodis fodi fossum. inde fossor. fossa. fouea fossio. fossorium. componit' confodio per. sub in. fodico cas.
Folles dicuntur pelles: quæ de occisis pecudibus detrahi solent.
Follis uulgo manticum fabri dicitur uentosus latio uel ferens uel a flando eo q̄ aerem flando ignem ferant folles dn̄r a sacculo: quo cōdūt'.
Follinus faber a folle uel uacuus. prisc.
Follis follinus sicut collis collinus.
Folliculus theca frumenti in qua granum seruat' interius hæc super spicam uallo instructa munimen prætendit.
Folliculus dictus quasi per diminutionem a folle: quia similiter sit uacuus.
Folia græce φυλλα fylla dicuntur: unde ad nos deriuatur.
Folia ramorum discipulos apostolorum significant uel laudes siue sermonem doctrinæ.
Folia librorum dicta a similitudine foliorum arborum: uel quia ex follibus idest pellibus fiūt
Foliatum curuatum.
Folium significat uerbum dictū Aug.
Folium hærba dictum q̄ sine ulla radice innata indiæ littoribus colligitur. latine labium dicit'
Folium species aromatica. hinc foliata unguenta
Folligantes: uestis grossior.
Foliolera nerba compositionis.
Folobs sermo.
Fomes uel fomis. incendiū. radix. origo. firmitas
Fomes: lignum aridum quo ignis fouet'. uel astulæ minutæ aut a fungis nomīe accepto: q̄ ab his capiat ignem.
Fomentum: nutrimentum. medicamentum. adiutorium.
Fons fontis fontanus sicut mons tis montanus
Fon tis fonticulus sicut mons tis mōticulus. caput aquæ nascentis. dictus quasi fundens.
Fontamina sunt fontanæ.
Fontamen minis ortus aquæ intelligendi sunt.
For faris fatus. inde dicitur fans: unde componit' infans tulus cia fanum. a quo profanus fama famosus. componitur infamis infamia diffamo as fabula fabella fabulor aris fabulosus cō fabulor famen faminis. fas fabilis: componit' facundus facundis fatum. inde fatalis. cōponitur fatidicus. hæc supradicta a for fans dicunt'. Ista uero cōponuntur: propheta tia ticus. propheto tas. prophetizo zas. nefas nefastus. fastus. fastidium fastidio dis. affabilis ineff. interfator fatuus itas. cōfiteor profiteor bifariam trifariam.
Forago nota in extura significans cuiuscūq; diei opus.
Foramen. minis id est pertusum. a foro as.
Foralis: ager optimus.
Forasticus: exterior.
Forare: penetrare.
Forceps cipis fabri quod fortiter tenent. uel ulcus uel cancer uel quasi ferricepes seu formicapes: nam formū est calidum.
Forceps & adeps masculina sunt. antiquitus tamē fœminina.
Forcipes fabrorum: forfices sartorū a filo: forpices medicorum uel tonsorum a pilo.
Forca quam nunc faliscum appellamus nunc culter dicitur alias securis qua pontifices in sacris utuntur.
Forcus quidam deus maris.
Forculus dictus est a paganis deus. qui foribus præest.
Forda plena dicta a prægnante: quod proprie significat'.
Forensis a foro dr̄: qui foro nititur.
Fores pluraliter claustra: quæ foras uertuntur ualuæ uero quæ intrinsecus uertuntur.
Forem res ret rent & fore. huic desunt tempora & personæ.
Foret pn̄ns temporis pt̄i & futuri est: fore uero tm̄ infinitiui.
Forforaculum: tenebræ.
Forica: cloaca publica.
Forire dr̄ foras ire: inde foricas dicimus cloacas: in quas publica stercora fluunt. Nam latrinæ sunt priuatæ.
Fori: nauium latera concaua a ferendo onera: uel quod incessus id est uias ferant uel foris emineant: uel ubi calcatur uia.
Fori: tabulata nauium ubi remiges sedent. semp pluraliter.
Formosus a formo: quod est calidum. feruor. n. sanguinem mouet: sanguis pulchritudinem.
Forma: species. similitudo. simulacrū. liniamētū.
Formarū siue formatū in africa & hispania parietes dicūt de t̄ra formatos utriq; duabus tabul'
Formatæ epistolæ a sanctis. ccc. xviii. patribus in niceno cōcilio cōstitutæ ferunt': ne uidelicet quicūq; clericorum in transferendo se qualescunq; litteras confingeret a proprio episcopo

cōmeandi licētiā accepiſſe:oportebit igit' i ep'lis quæ formatæ habebuntur. litteras has ex earum ſupputatione exprimi:primas litteras græcas patris & filii & ſpiritus ſancti:quæ uidelicet ſunt ϖ. γ.α.pi.n.græce ϖα'Τηρ filius υοσ. ſpūs ſanctus agion pneuma dicunt'.quaꝝ ſupputatio eſt.cccc lxxxi.addenda erit præterea prima littera nominis petri apoſtoli cū ſupputatione ſua ſicut aliorꝝ. q̄ ſequuntur hæc eſt.ϖ.quæ littera ſignificat.lxxx. nominis epiſcopi quoqꝫ qui delegat epiſtolā prima ponenda erit.clerici cui licentia dat' ſecunda. epiſcopi ad quem dirigit':tertia.ciuitatis de qua mittitur:quarta.& eaꝝ ſupputatio. erit addenda ſupputatio indictiōis eiuſdem anni. Horum igit' elementorꝝ omniū ſupputatio erit deſcribenda ī ſummis redacta.ſeparatim etiam numerus litterarum.a.x.g.n.quod ſit ſecundū apices.lxxxxviii.

a	b	g	d	e	
alpha	uita	gama	delta	ebreue	epiſim
α	ß	r	∆	ε	ϛ
i.	ii.	iii.	iiii.	v.	vi.
ſſ	.i.	th	i	c	l
ſita	ita	thita	iota	capa	lafda
ζ	η	θ	ι	κ	λ
vii.	viii.	viiii.	x	xx.	xxx.
m	n	x	o	p	q
mi	ni	xi	omicrō	pi	coph
μ	ν	ξ	ο	ϖ	q
xl	l.	lx.	lxx.	lxxx.	lxxxx.
r	s	t	y	ph	ch
ro	ſigma	tau	ypſilon	phi	chi
ρ	σ	τ	υ	φ	χ
c.	cc.	ccc.	cccc.	d.	dc.
pſ	o lōgū	enatophe	echiſe		
pſi	omega				
ψ	ω	m	M		
dcc.	dccc.	dcccc.	mille.		

Quæ latine ita ſunt poſitæ.a.b.g.d.e breuis.z.e.longa th.i.k.l.m.n.x.o.p.r.ſ.t.y.f.ch.pſ.o.producta.Nam ϛ.υ.q.m.M non ſunt litteræ ſed ſupputationes.hæc autem quæ dicta ſunt diuerſe in formatis cōſueuerunt locari quia locādi modus a ſanctis patribus inſtitutus non eſt. Quidam.n. in ipſo epiſtolæ principio apices quos prædiximus ordinant ſummaqꝫ ſupputatione deſignati apices collocantur in extremis.

Quidam apices & apicum numeros.in calce epiſtolæ tm̄ ſufficienter æſtimāt poſuiſſe:ſed nō eſt diſcutiendū hoc mō tm̄:nt in eis ſit ea deprehendere:qualiter uero hoc uel illud fiat: exemplis duxi utile demōſtrare. In nōie ϖ & γ & α & in mēoria apoſtolorꝝ principis ϖ. gratia dei antiſtes. T. Venerabili præſuli ſalutē.qm clericorꝝ quidā diabolica fraude decepti cum longius a propria ciuitate deſtiterint litteris mendacibus a proprio epiſcopo licentiam cōmigrandi accepiſſe confiteri non metunt:utiliter a ſanctis patribus prouiſum eſt:nemini datam licētiā credi niſi id litteris quas ipſi conſtituere:quaſqꝫ formatas appellare placuit innoteſcat:unde ne fieri hic filius noſter de uagabundis illis credatur licentiam ſibi largitā formatis ſtuduimus apicibus declarare: cui quantū nobis uidere conceſſum eſt:bonæ actionis teſtimoniū tribuimus:unde rogamus ut charum eū & dilectū habere dignemini:liceatqꝫ uobis eum conceſſione noſtra ad quēcūqꝫ gradum uiſū fuerit promouere:om nēqꝫ:quā ſuper eum hactēus poteſtatem nobis licuit:uobis exercere ſit licitū: & ne ullus ſcrupulus hæſitationis remaneat ueſtro aio ea ſigna:quæ a ſanctis patribus.cccxviii. cōſtituta ſunt in Nicæno concilio placuit annotare.primæ igitur litteræ patris & filii & ſpiritus ſancti:q̄ in græco ſunt ϖ γ α.lxxx.cccc.i.ſignificat.p̄ma littera apoſtolorꝝ principis petri.ϖ.lxxx.pma nōis mei.T.ccc.In ſecunda delegati fratris.η.viii. Tertia uero ueſtri nominis.ϖ.lxxx.Quarta ciuitas noſtræ quæ eſt.ι.x.Indicio uero pn̄tis āni tertia eſt:quæ oīa in unum ducta.dc.lxxxv.conficiunt numerꝝ.Numerus uero hebraicæ dictionis. α.χ.η.γ.ſecundū græcā ſupputatōnē.lxxxxviii Aliter.Venerabili antiſtiti.T.ſalutē.Cognitū ueſtræ facimus ſanctitati nos multū licet renitētes: huic dilecto noſtro filio inſtanti & obnixe deprecanti tandē tribuiſſe licentiā:ita penitus ut omnē quam legaliter nobis licuit poteſtatē:uobis amodo conceſſa ſit:ut autē huius rei certitudo ſit ſolida primas litteras patris & filii & ſpiritus ſācti ſecūdū græca uocabula ānotauimus:primā quoqꝫ apoſtoli petri:primāqꝫ nominis mei:ſecundū filii ueſtri:tertiā ueſtri nōis:quartā ciuitatis noſtræ uidelicet ϖ.γ.α.ϖ.Τ.κ.Τ.ι.quarum ſupputatio ſecundū græca elementa cum indictione:quæ tertia eſt.dc.lxxxv.fiunt. Numerus uero.α.ϖ.η.lxxxxviiii.Materia quidem in formatis habeat' hoc modo.Excolat uero & ornet unuſquiſqꝫ litteras ſuas quibuſcunqꝫ uerbis uoluerit:priuilegia ſummorꝝ epiſcoporum ſunt cuiuſlibet eccleſiæ cōceſſiones pontificum:quorum materia hæc eſt: ut dicat pontifex erogatu cuiuſlibet digne perſonæ uel alia qualicunqꝫ ratione eccleſiæ illi:illa pontificali cōcedere & roborare dignitate. Anathema ponatur in calce epiſtolæ:habent aūt & priuilegia plogos ſicut & cæteræ epiſtolæ:& monogrāma huiuſmodi in fine.BTE.quod eſt bene ualete. Signum autem in priuilegii exordio uel chriſmon.uel crux dominica cum chriſmon erit.

Chrismon aūt huiusmodi effigiabitur specie ut autem plenius in hoc monogrāmate nomen christi appareat: tali mea sententia effigiabit' specie uel sic. Consueuerūt prætera i extremo margine priuilegii: quasdam ī signire orbiculus antistitis nomē & pauca quelibet uerba contiuentes in hunc modū. Præcepta & mundigutdia magnatū & potestatum sæcularium sunt tm̄ modo. Proprie autem regum uel principū præcepta signū certū nō habent in exordio: sed quod facere collubuerit uel crucē uel chrismon. uel litterā q̄libet circūdatam serpentibus: uel quodlibet aliud. Solet aūt p̄ma linea p̄ceptorū longis & æqualibus litteris figurari. Initiū aūt præceptorū huiusmodi est. In noīe sanctæ & indiuiduæ trinitatis. HE. gr̄a dei imperator augustus. Post hæc introducitur p̄sona Impatoris loquentis reddentisq; causā: qua inductus uoluerit illud p̄ceptū statuere dicens regiæ cōpetere potestati: ut taliū uirorū quibus ipse rogatus sit: non debeat cōtemnere p̄ces: uel aliā quā uoluerit cām. Post hæc qd loco uel hoī illi sua auctoritate concedat. In fine erit locādū: ut quicunq; contra illius p̄cepti decretionē fecerit: mille auri optimi libras uel tale quid: qd' instituere ipator uoluerit p̄soluatur: medietatem regi & medietatē loco uel hoī. Post hæc adiciendū ē: q̄ impator p̄pria manu subscripserit: & p̄prio signari sigillo iusserit. In fine monogrāma est ponendū: in quo nomē ipatoris & impatoris augusti & dei gr̄a connexū habeat'. uel alia q̄ ī peratorē deceant. Signū dn̄i ottonis serenissimi impatoris. Post hæc sic. Henricus cancellarius ureg. uercellensis episcopi recognoui. Factum anno dominicæ incarnationis. M. indicione. vi. anno uero eius impatoris regni. xii. actum romæ feliciter.

Formare componere. componitur infor. re. de. conformare.

Forme uerborū dictæ q' ad utrāq; rem tios ī formēt quid agamus ut meditatiua lecturio. i. legere uolo. inchoatiua ut calesco calere icipio frequētatiua ut scriptito frequēter scribo. Desideratiua ut uiso desidero uidere. Diminutiua ut sorbillo parū sorbeo. sunt & aliæ deriuatōes

Forma inde fit diminutiuū formula. unde etiam formella quæ etiam informatiōes casei significat. unde & formaticum dicitur.

Formascoto opere pistorio.

Formeū: sanguis calidus.

Formica dicta: q' ferat micas farris: cuius sollercia multa pendet. Dicuntur etiam i æthiopia formicæ esse ad formam canis: quæ arenas aureas pedibus eruunt quas custodiunt.

Formicoleon: animal paruum formicis infestū: unde dicitur esse leo formicis.

Formido as. timeo.

Formido timor ē. obiicit' uero oculis uel aīo sine habita rōne & maxie paruulis: pauor aūt cū timiditate animi subita & cōturbās occasio Metus motus interior animi subitus siue cordis factus ex aliqua tristi recordatione. Timor uero est accedens dolor mentis extrinsecus ex aliqua incidenti occasione. Timiditas uero sempiternum uitium animi.

Formidens: pinnæ illigatæ quibus uenatores ceruos capiunt.

Formidolosus a formo id est sanguine dictus cū se acute ad p̄cordia contrahit sanguis: qui cum sit timidus etiam timidum significat.

Formix: radix. ongo. aut firmitas.

Formon græce feruor sanguinis. inde fit forma. unde deriuat' formosus a um ior simus formositas & formo as. cōponitur informis de conformo de. re. in. formido etiā deriuat'.

Formū: calidū feruens. inde & formosus dr̄ oīa ī lnt sanguinis ex rubore pulchritudinē creat.

Fornax cis ab igne nominata. phos. n. ignis est.

Fornix: arcus. incuruatura. camera.

Fornices arcus ædificiorū: a qbus fornicariæ dcē.

Fornices arcus de fornacis coctura extructæ.

Fornix cis penultima corripit'. inde fornicor aris

Fornicatio dr̄ a fornicibus id est curuatis locis: in quibus meretrices prostituebant'. Est autem amor a legitimo connubio solutus & uagus explēdæ libidinis consectando licentiā. Scripturæ autē solēt fornicationē uocare nēm illicitā corruptionē sicut est idolatria & auaricia ex qbus fit transgressio legis propter illicitam concupiscentiam: sicut est illud. perdes omnes qui fornicantur abs te.

Fornicatio est omnis immundicia & pollutio.

Fornicatum id est habens fornicē id est arcum.

Fornia id est formcatio.

Foro as penetro: inde dicitur foramē: a quo fros.

Forpices tenaces a pilo. tonsorum enim sūt masc'. pluraliter.

Fors futurorum casus.

Fortuitus: prouentus. decretum.

Forte casu fortuitu.

Fors & forte nomina sunt sed p aduerbiis ponūtur: uñ deriuant' aduerbia forsan forsitan forsit fortasse fortassis fortuitu: fors qdem & forsan & forsitan dubitādi sūt: forte uero euētus pro fortuitu qd' fit a fortuitu deriuatio noie: fortassis uero & fortasse p temere: hæc tn̄ oīa dubitatiue dicunt' ab eodem prīs. in alio loco. Fortuna quoq;: unde fortuno as. fortunatus ior tissimus: componit' infortuitū: & secundum quosdā fortis quasi fortunam tenens uel fos.

Fortis dictus q' ferat aduersa: quæcunq; acciderit

siue a ferro: q fit durus. nec molliatur.

Fortis or fortissimus fortitudo titer: componit conforto.

Fortitudo mētis pars uirtutis est: q̄ aduersa æquanimiter tollerat: licet & corporis fortitudo uocetur.

Fortitudo est considerata periculorum susceptio & laborum perpessio: cuius partes sūt magnificentia fidentia patientia perseuerantia. Tull.

Fortitudo est cōtemptio laboris & pericul cum ratōe utilitatis & compensatione cōmodorum.

Forfans commune antiquitus prima persona sicut dor raro inuenitur ipsa res fatus & facio & fatum inde putat fas & nefas. ex quo fasti & nefasti dies. componitur affor. prisc.

Fortuitu subito casu.

Fortunam pagani uocant quicquid fortuitu uēit nulla palam causa. Item quicquid in uita uarietatis acciderit fortunæ aiunt esse: fatum uero appositum singulis & statutum.

Fortuna a forte nomē habere uidet quasi dea q̄dam res humanas casibus uariis & fortuitis illudentem. unde & cæcam appellant eo q passim in quolibet incurrens sine ullo examine meritorum & ad bonos & malos uenit.

Fortunatæ insule uocabulo suo significant omia fere bona quasi felices & beatæ a fructuū ubertate. preciosa. n. poma parturiunt & fortuitis uitibus iuga collium uestiuntur unde gentiliū error propter soli fæcunditatem easdem esse paradisum putauerunt. Istæ insulæ sunt i occano contra mauritaniæ læuam.

Fortunare beatificare. actiuum est.

Fortunatus: felix. diues.

Forum exercendarum litium locus a fando dcūs seu a foroneo rege: qui primus græcis legem dedit. hæc loca & porostra dicuntur: qa ex bello punico captis nauibus rostra ablata sunt & in foro romano præfixa. constat autem forus causa lege & iudicio.

Forum iulii ciuitas iuxta taruisium.

Forum apii: quo apius senator condidit.

Forum est locus conuentui p exercendis litibus relictus. ubicunq plures conueniunt forum est. g. neutri horatius dicit forum neutri in singulari mercatum. f ri in plurali masculini sedilia nautarum in nauibus.

Forus locus ubi calcantur uuæ. unde calcatorium dicitur.

Forus & fori dicuntur. habent autem quattuor species. prima est locus in ciuitate ad exercendas nundinas relictus: secunda ubi magistratus iudicat. tertia ubi uua calcat qd calcatoriū dicitur: quarta spacia plana in nauibus.

Foruli thecæ uel cistæ librorum tabulæ uel aliarum re ut spathæ dicti q deforis tegant hic forulus.

Fotum: calidum. uel feruens dicitur.

Fos græce lux uel ignis.

Fosforus græce lucifer. alii dicunt forte lucē ferēs fos enim græce lux.

Fossa: profundum. uorago. aliqd intus cauatum a fodio fodis: ide fossatum dictum: q multas fossas habeat.

Fossorium dictum q foueam faciat ipsa est fundicia.

Fossor oris qui terram fodit. unde & fossio.

Fotiniani siue paulianiani hæretici a fotio q xpm semper non fuisse sed initium de uirgine habuisse dicunt.

Fotum: refectum. molliter sustentatum.

Foueo foues foui foueor fotus unde foto as.

Fouere dicitur q fodiendo foueat arbores uel hærbas.

Fouere: curare. nutrire.

Facere: sordere. despicere. dictum a fracellus: quæ sunt distillicidia sterquilinii.

Fractus: debilitatus. laceratus. dissolutus. a frago gis.

Fraga poma syluestria uel genus hærbæ rubicundæ quæ terræ adhæret. & dr camelia uel loca montana: unde fragosus sa sum.

Fragile: molle. tenerum. flexibile: quod facile frāgi potest.

Fragrare: olere bene. odorem dare. spirare.

Fragrat per r ad odorem refertur quasi fracta specie. flagrat uero per l ad flāmam quæ flatu fit.

Fragor: sonitus crepor. fulgura. flamina fractarū rerum cōmotu dictus: quia sicca & arida facile frangit.

Fragor aris quod non est in usu. componitur suffragor aris suffragatoria quo suffragiū ffragor

Fragmenta dicuntur: quæ fracta sunt siue comminuta.

Framea. asta longissima apud armenicos. græcū ē

Framea: gladius ex utraq pte acutus: qua uulgo spatham uocant ipsa est & rumphea. Machæra uero gladius longus una parte acutus. Framea aūt dicta quia ferrea est.

Franci a quodam proprio duce dici putantur alias a feritate morum. Sunt enim in illis mores inconditi & naturalis ferocitas animorum: inde francia & hic & hæc francigena.

Franciscæ signa sunt: quæ hispani ab usu francorum franciscas uocant: quæ ante consules ferebantur: quæ secures dicunt.

Frangere: illidere. cōminuere. inde fragmentum.

Frago gis fregi fractum: cuius composita seruāt simplicis præteritum & supinum: ut infringo infregi infractum con. per. de.

Fracelli distillicidia sterquilinii sordiū glomusculi.

Frasis: locutio uel interpretatio uel sermo.

Fraterna: res fratris. uel aliud quid.
Fratrias: coniuratio. græcum est.
Fratria uxor fratris. fratris uxoris soror.
Fratrare: turgere. pubescere.
Fratres dicti quod sint ex eodē fructu. i. eodē semine nati: germani uero de eadem genitrice. Quattuor uero modis in scripturis sanctis fratres dicuntur. Natura ut Esau & Iacob. gente ut oēs iudæi. cognatione sicut qui sunt de una familia id est patria: quæ latine paternitas interpretatur. cum ex una radice multa turba generis diffunditur: sicut fratres domini. sicut abrahā loth fratrem dixit: cum esset filius fratris eius aram. Quarto modo fratres affectu dicuntur: qui in duo scinduntur spirituale: quo omnes christiāi fratres uocantur. Commune cum oēs homines ex uno patre nati pari inter nos germanitate iungimur.
Fratrissa fratris uxor: fratruelissa uocatur.
Fratruelis ex altero duorum fratrum natus uel res fratris.
Fratruelis matertera filius. uel fratrui.
Fratrueles: duorum fratrum filii.
Fraus: dolus circa fidem mutuam: inde fraudo as are. alienare. defraudare. manticulare.
Fraxinus arbor dicta: quod in aspera loca & fragosa nascitur.
Fraxineus nea neum. de fraxino.
Frea id est mundoalda.
Freda id est bannum.
Frecinnant: aues cantant.
Fredus marubium.
Fremere est furorem mentis usque ad uocis tumultum excitare. Frendere uero proprie dentes cōprimere uel concutere: unde & fræna dicuntur & frenetici.
Fremor est murmur hoīum: fremitus uero feræ.
Fræna dicta quod equos fremere cogant: uel quod hæc equi frendant id est dentibus comminuant: unde fræno as.
Frænū singulariter: hæc frena & hi fræni plr.
Frænare: cohibere. regere. coercere.
Frendens dictus quod minando frangit dētes & cōprimat stridens.
Frendeo es.
Fremiculi ulcera circa hiatum oris similia his quæ fiunt iumentis asperitate frænorum.
Frequentare. celebrare. sæpe agere.
Frequentes: plurimi. assidui. hic & hec & hoc frequens.
Frequentatiua uerba plerūque solent a participio præteriti temporis fieri ut scribo scriptus scriptito scriptitas & curso uerto uersus & uerso as. facit tamē euerto as & euertito as. Item uersus uersor aris & aduersor. Excipiuntur in go uel i sco desinentia quæ a præsenti faciunt frequentatiuum: ut ago agito lego gito uel lectito. scisco scisco. nosco noscito. A uideo. n. uiso is. & a lacero lacesso is. & ab arceo arcesso is. nō primæ sed tertiæ sunt coniugationis. frequētatiua uero primæ. Nam inchoatiua tertiæ meditatiua quartæ.
Fresa: fracta diuisa. mollita a frendeo des dicta.
Frestra: fenestra.
Freta loca maris āgusta a fremitu & frigore dcā.
Fretum dr: quod ibi mare semper ferueat. Nā fretum est angustum & quasi feruens mare.
Fretum siciliæ quod rhegium dicitur. Salustius ideo dici scribit: dum una olim esset siciliæ tellus cum italia: medium spatium abscissum est. Inde rhegium dicitur quia græce abruptū hoc nomine uocatur.
Frætus ta tum: fiduciam habens. adiutus. sustentatus.
Fribula: uasa fictilia quasi fragilia.
Fribtia: luna.
Frigdor: frigus. frigidum.
Frigduit: alsit.
Frigdent: frigescunt.
Frigere: torpere.
Frigidescere: frigidum esse.
Frigeo es xi. frictū: sicut augeo es. xi actū lugeo es luxi luctum.
Frigus gelu uel timor dicitur quod frigidum facit capur.
Frigutire: subtiliter garrire.
Frigula: genus auis.
Fringellus: pincio auis.
Fritillum: sistrum uel tuba quo uocātur ad ludū.
Friuolum: uanum. inane uas fictile.
Fritillus: tessera.
Friuolum dicitur quasi fere obolum. id est oboli pretium.
Frixum a sono dictum quando ardet in oleo.
Frixum: cicer. faba sole siccata.
Frosia insula in tyrrheno mari.
Frondare: purgare. putare.
Frondator putator.
Frondere: comare. uiridescere.
Frons dis inde deriuatur frondens. frondator.
Frondeo es frondesco. pris. li frons frondis.
Frondes de arbore dictæ quod ferant uirgulta uel umbras.
Frondens de frondibus totus factus: ut thorus.
Frondosus uero locus ipse qui frondes habet.
Frondator: auis genus.
Fronon græce sapiens. participium.
Fronimos sapiens nomen. bene ergo fronimius sapientissimus. inde infronitus. i. sine sapientia uel sine fronte. i. sine pudore.
Frons dis de arbore. frons tis ad partem capitis.

Frons ab oculorum foraminibus dicitur: hæc imago quidam animi mentis motũ specie sua exprimit dum læta uel mæstus est: unde dicitur frontatus. bifrons.

Fructa: pro fruita. id est adepta.

Fructificor aris. fructum facio.

Fructus nomen accepit a frumine id est eminentiore gutturis parte: qua uescimur: unde & fruges animalium.

Fructus dicitur abusiue. proprie uero agrorum & arborum.

Fructus a fruendo id est uescendo dicti.

Fructus significat opus. Aug.

Fructuosus. cõpendiosus. uel quod usu solo habet.

Frugalis: utilis a fruge dictus id est a fructu uel parsimonia: siue ut alii uolũt modestia & tẽpãtia.

Frugalitas moderantia largitas. temperantia parcitas liberalitas.

Frugalis temperatæ uitæ homo utilis.

Frugalis interdum largus. iterdum auarus.

Frugi homo utilis parcus temperatus modestus.

Frugi abstinens alieni parũo contentus. seruator cõtemptor diuitiarum. pnt. hic & hæc & hoc frugi indeclinabile. uel obliquus casus figurate omnibus iunctis.

Frugi frugem fruge res obliquos casus habet ueteres tamen & frux & fruges dixerũt noĩatiuũ Nunc autem dicitur frugi id est parcus uel auarus.

Fruges liquidæ sunt. frumenta uero arida & sicca quæ aristas habent.

Fruge prima ceres cœpit uti in græcia: translatis alimde semitubus.

Frumenta sunt ppie omnia: quæ aristas habẽt.

Frugem fecisti pro benefecisti: unde quidam frugificat dixit.

Fruges ãni utilitas: alimonia. uictus. cõmeatus.

Frui est propter se ipsum aliquid amare: ut deum: uti uero si quid in usum uenerit ad aliud quod amamus obtinendum referatur: ut peregrinatione pro patria.

Fruimur quibus nequaq̃ carere possumus: ut æterna. utimur uero quæ aliquãdo nec semper habemus: ut temporalia.

Fruitus: assecutus. adeptus. usus. possidens.

Frumen eminens pars gutturis: qua fruimur cibis

Frumendo: uescendo.

Frumentum aridũ proprie & siccũ. & quæ aristas habent.

Frumentor aris: frumenta colligo.

Frumentaria lex de frumentis dicitur. sicut agraria de agris.

Frunio: digero. perficio.

Frunisco: aris.

Frunissitur: fruitur. intercipit.

Fruor eris fructus: unde componitur usufructus fructifico.

Frux frugis quod non est in usma quo fruges & frugi. unde componitur frugifer a fructu. fructuosus: fructuositas. fructificatio.

Fructum dictum quod capiatur a frumine quod est summa pars gulæ.

Frusta: particulæ cuiuscũque rei. incisuræ. crustulæ.

Frustra: sine cã inaniter. uace.

Frustrari: decipere. eludere. fallere. inanẽ reddere.

Frustror aris commune antiquitus fuit.

Fruscellum: flocculum.

Frutex dicitur quod terram fronde tegat: cuius plurale facit fructeta. hic frutex cis.

Frutecta: arborum contectus. saltus. uepres.

Frusiasis: pediculorum multitudo aliquñ in capillis aliquñ toto corpore non sola quantitate.

Fucus nascitur in ponto foliis oleastro similis.

Fucare: depingere: mendaciis subornare.

Fucata: depicta. tincta adulterio contaminata: ficta non uera diuersi coloris.

Fucus apis genus quod nil operans alueariis se inserit: ut aliena mella consumat.

Fucus dictus quod alienos labores fœdat: depascitur. n. quod non laborat id est mella.

Fucus mendacium: fraus. dolus. astus.

Fucus hærbæ de qua tingitur uestis dicta quia mẽtitur alienũ colorẽ. unde dicitur fucatus.

Fucinus lacus marsiæ in italia.

Futio us: instabilis sum: unde futilis & effutio.

Fudi fudisti a fundo dis dilieci interfeci.

Fuga trãslatũ a græco φυγην in u mutato pns.

Fugax: uelox. a fuga id est uelocitate uel cursu.

Fugare: insequi. expellere: fugere uero trepidando q̃ cito secedere.

Fugo as. actiuum est fugio gis neutrum.

Fuginat: adulando impetit: laudando decipit.

Fugitare frequentatiuum a fugio gis.

Fugio pro φευγωεγευ in u mutato.

Fugio gis uñ dicitur fuga: fugax cior fugacissimus. fugitiuus: fugo as. unde componitur aufugio profigio trans. ob ef. pro. subter. dif. con. re.

Fugitiuus proprie: qui dominum suum fugit.

Fumicæ aquæ quæ fluunt ex riuo publico: quibus furtim quis ac non suo iure utitur.

Fulti sunt uasa aquarum paruissima.

Fulcire: firmare. sustentare. auxiliari.

Fulcio fulcis præteritum fulsi facit.

Fulcior fulciris fultum quartæ coniugationis.

Fulcimen uel fulcimentũ adminiculũ fust ẽtamẽ

Fulcra lecti uel tormẽta seu sedilia.

Fulcra ornamenta lectorum dicta quod in his fulcimur id est sustinemur uel quod thoros fulciant: siue caput q̃ reclinatoria uulgus appellat.

Fulcrum. fundamentum. ornamentum.

Fulcrum: summa pars lecti. uel sustentamentum.

Fulfreal id est liber sed non extraneus.

Fulgere: lucere. micare splendere. eminere ferire

Fulgeo es & fulgo fulgis fulsi eiusdem significationis.

Fulgetra lux quæ apparet ante tonitrũ.

Fulgor dicitur ꝙ splendeat idest appareat Fulgur uero quod conditur si cadat de celo

Fulguris sunt tria tactus afflatus attonitus.

Fulgur & fulmen ictus cælestis iaculi a feriendo dicta fulgurare. n. est ferire. fulmen autẽ collisa nubila faciũt. nam omnium rer: collisio ignẽ creat: fit autem ex uẽto & igne cum nubibus & impulsu uentorum emittit' Ideo autẽ fulminis ignis uim habet maiorem ad penetrãdum qr subtilioribus elementis factus est ꝙ̃ noster. Tria sunt autem eius nomina fulgus qr tangit fulgur qr incendit & urit ideo ternis radiis fingitur.

Fulgura & tonitrua simul exprĩmuntur sed illud celerius uidetur quia clarius. hoc autem. i. tonitrus ad aures tardius uenit ad instar securis procul cædentis cuius quidem ãte cernis ictũ ꝙ̃ audias sonũ. ubicũq; autẽ ceciderit: sulphuris odorẽ emittit.

Fulgurare splẽdere coruscare. ferire.

Fulguratus: fulgure percussus.

Fulgus rufus flauus.

Fulginas tis gentile generis cõmunis pnſe.

Fulica dicta quia caro eius leporinam sapiat lagoos λαγωοσ. u. græce lepus dr & piscis habet nidũ in medio aquæ uel in petris quas aquæ circũdãt: maritimoq; sẽper delectatur profundo. quæ dum præsenserit tempestatẽ fugiẽs i uado ludit: quã græci herodiũ uocãt

Fulica græce phene dr. hæc degenerẽ filiũ aqlæ pro suo dr nutrire.

Fulica species auis græce herodion: non alibi perrat sed i uno loco moratur satis ĩtelligibilis & prudentior omnibus auibus.

Fuligo est latine niger color. fauilla

Fulmen dr a fulgendo. Nam fulgere est ferire.

Fullo: lauandarius decorator.

Fulsit. emicuit a fulgeo est a fulcio uero sustẽtauit

Fultus sustentatus subnixus.

Fulua: flaua: rubea munda.

Fuluum cũ nigro rubeum.

Fumarium domus fumi.

Fumidus: fumosus plenus fumo.

Fumus dictus quod fiat ex igne & humido. ũde & uerbum fumo fumas.

Funa theda minor.

Funalia ꝙ̃ ĩtra cæra sũt dictæ a funibus quos ante usũ papyri cera circũdatos habuere maiores

Funarii equi dicti a genere uinculi. quo prius alligabantur. quos græci strophoros dicunt

Fundat homo prosternit: occidit

Fustorium: transitorium

Funti ab eo ꝙ fũgãt' officii honore aliquo hĩc & defuncti. quum compleuerũt officia uitæ

Funda dicta ꝙ ex ea fundatur lapides: hauius usus primo fuit in insulis quæ baleares dicuntur unde & dicuntur.

Funda genus piscatorii rætis dicta. ꝙ in fundum mittatur. i. iaculum.

Funda una pars maris

Fundo as fundamentum pono. fundo dis immisceo.

Fundare: fundamẽtũ ponere. construere stabilire

Fundamentum dictum ꝙ sit fundus domus

Fundamentum singulariter significat christum. plr patriarchas ꝓphetas apostolos & cæteros prædicatores.

Fundo: is fundi fusum generis actiui.

Fundo is fusor fusilis fũdus: a quo cõponit' ꝓfũdus dadum & fuscina fũdo capiẽs mutãtes

Fundo as fundatũ fundamẽtũ. funda fundabula e. fundabularis fons. cõponit' per. ob. circum. trans. ex pro. in. suf. dif. re. con. ef.

Fundibalus. funda emittens trãsiectorium

Funditus aduerbium loci a fũdo uel fundmaẽto

Fundus dicitur ab eo ꝙ sit omnium rerum fundamentum.

fundus & urbanum ædificium & rusticum intelligendum est dictus idẽ ꝙ eo fundatur stabilitur patrimonium:

Fundi. sunt possessiones agri campi predia uel

Fundum una pars aquæ.

Funebre. luctuosum: funereum uero quod ex funere constat funestum autem quod funere inquinatum est

Funerare sepelire. condere obsequium facere

Funeratus. sepultus. aut locus obscurus.

Funereus rea reum mortem ferens.

Funes dicti ꝙ antea fuerant i usu luminis circumdati cæra unde & funalia dicta hic funis huius funis.

Funestum. sceleratum. funere coinquinatum qd' minus sacra peragere potest flæbile luctuosũ.

Funestare. cruentare.

Funis. inde diminutiuum funiculus.

Funiculus. mensura.

Fungor eris functus.

Fugitur. persoluit. utitur. obsequitur administrat parcit uel deserit.

Fungi est agere defungi peragere. inde functus usus ministerium agens & functorum

Funus est omnis mortuus dum sepelitur dictũ a funibus accensis quos ante feretrum cara circundatos ferebant. funus imaginariũ tumulus sine cadauere funus & ferias prouerbiũ mortẽ dicit quando funere publico feriæ dicebãtur hoc funus funeris inde dr funestus funereus funebris

Fur a furuo idest nigro dictus. Nam noctis tẽporentitur ide furor aris.

Fur furis tertiæ declinationis cõmune & uerbale

sicut augur.

Fur duo significat furātē & furentem id est insanientem.

Fur pro φωρ græco. furúculus eius diminutiuū.

Furca dicta quasi ferens caput: quod patibulū minus pœnæ q̄ crux habet. Nā appensos & strā gulos statim examinat.

Furca furcula diminutiuum.

Furcifer olim dicebat' qui ob leue peccatum cogebatur ignominiæ magis q̄ supplicii causa furcam circa uiam ferre prædicans peccatum suū ceterosq̄ terrendo.

Furceps: ignarus.

Furcelle dictæ: q̄ his frumenta acillentur. id est moueantur.

Furcæ ciuitas in apulia ubi deuicit anibal romanos.

Furens: insaniens. sæuiens. bacchans.

Furfuraculum: trebellum.

Furfur masculinum est. prisc.

Furfures & farina a farre dicta cuius purgamenta sunt. hic furfur.

Furfures sunt etiam in urina.

Furfurio genus auis dictus: q̄ prius farrem i farinam redactum pascitur.

Furiæ dictæ deæ infernales quæ eumenides appellant' a lecto tisiphone & meggæra. hæ tres fœminæ eē fingūt' crinite serpentibus ꝓp eē tres affectus qui i animis hominū multas perturbationes gignūt id est uindictam cupere. opes desiderare. & libidis uoluptates appetere.

Furo is insaniui ab insanio dr̄ & furui: unde & furens & furor.

Furiatus qui furit ex causa: furiosus uero q̄ feraĝ ritu fertur: & ab eo furor non recedit.

Furinus dictus est iupiter uel proprium cuiusdam.

Furit: sæuit. irascitur. discurrit.

Furibundus: ualde iratus.

Furnus per deriuationem a farre dr̄: q̄m panis ex eo factus ibi coquitur.

Furor nunc amor nunc indignatio & ira.

Furo a furuo dictus: unde & fur tenebrosos & occultos cuniculos effodit: & eiicit ꝓdā q̄ iuēit.

Furtim: latenter occulte.

Furtiuum de furto secretum.

Furtum est rei aliene clandestina contrectatio. fuit autem capitale crimen apud maiores ante pœnam quadrupli.

Furtum est earum reꝶ quæ de loco ad locū transferri possunt.

Furtū est fraudulo rei contrectatio affectu lucrandi sibi uel alteri contra dñi uoluntatem.

Furua: fusca. nigra.

Furuū nigrum. inde furens & furni.

Furnū inde dr̄ fur. a quo furor aris furator furtū furti furúculus diminutiuū. furtiuus furca.

Furuaria uiridissima foliis perseuerant.

Furunclū unius quod nascitur: latine furúculus tumor in acutum surgens dictus: unde græce anthrax ἄνθραξ dr̄.

Fusanus & sanguinarius arbores.

Fusa a fundor eris: iacens. libata: infusa. strata.

Fuscina unde pisces pforant'. tridens creacra.

Fuscinulæ tridentes quibus carnes de caldariis ꝓferuntur.

Fuscus: aquilus. niger.

Fusile quod tantum funditur: sicut ductile tantū quod malleo producitur. hic & hæc fusilis & hoc fusile.

Fusi per hærbam iacentes: strati: occisi: fugati.

Fusum: solidatum. stratum.

Fusim: passim.

Fusina ferrariorum dicta quasi fundo capietis mutātes uelut ferrū es & cætera uel a fundendo ea.

Fusitera animal in India. quod fluctus haustos fistulis eructuat ita ut naues mergat.

Fustes sunt quibus iuuenes pro criminibus feriūtur dicti q̄ præfixi in eo fossis stent: quos palos rustici uocant.

Fusum dictum q̄ per id fundatur quod netum ē.

Futire: fluere.

Futilis uas aquarum per paruis oris.

Futile labile. Nam futilis est quoddam uas in facris uestæ superius latum: interius acuminatū ut si i terra poneret': quicquid liquoris haberet funderetur. Non enim licebat sacra illa terram tangere.

Futilis: inanis. uacuus. loquax. dcūs a uasis fictilibus: q̄ cassa & rimosa nō tenent: q̄ immiseris.

Futurum qd' uenturum est. a fio fis. uľa fui fuisti.

g

Littera a. γ tracta. cognationē hēt cū c. & qñ pōit' ante u uocali sequente: amittit uim suā sicut cū q ut āguis: quis.

Gabaon metropolis ciuitas hebræis data in hæreditate: de qua gabaonitæ supplices uenerūt ad Iesum naue. Idem & euei fuit.

Gabbari: inclusi barbari: unde gabbares mortuorum corpora condita.

Gabata patena uas. quasi cauata.

Gabriel hebraice latine fortitudo dei dr̄. ubi enī fortitudo dei uel potentia manifestatur gabriel mictitur.

Gaber: uir interpretatur.

Gad tentatio interpretatur uel accinctus siue latrunculus.

Gades insule sunt hispaniæ in occidente: hinc & gaditanum mare dr̄: ubi primum ab oceano

mati limen magni maris aperit᷑:ubi & hercules colūnas erexit pro fine.

Gadis lapſe dicit᷑ lingua tyriorū:q profecti a rubro mari occupantes eandē gadē.i.ſeptē nominauerūt:pro eo q̄ circūſepta ſit mari: inſula eſt in fine beticæ prouinciæ ideſt hiſpaniæ ſita:q̄ dirimit europam ab africa.

Gadir lingua pœnorū ſepes.

Gadir nomen propriū ciuitatis gadiris q̄d Salustius melius eſſe oſtendit neutrū.

Gaditanus lapis dictus ab inſula gadis.

Gagates lapis primo inuentus eſt in ſicilia:fluore fluminis gagatis iniectus. Eſt aūt niger:planus.leuis.& ardens igni admotus:ex eo ſcripta fictilia non delent᷑:incenſus ſerpentes fugat:demoniacos prodit uirginitatē deprahēdit:aqua accendit᷑:oleo reſtinguit᷑.

Galapes maſculinū.hoc gaulape pis.

Gaius interpretatur chaos.

Gala græce lac:bene ergo galathea lactea q̄dā cæli zona alba hoc nomie dicitur:q̄ uulgo ſtrata nominatur.

Galla genus pigmenti quod græce cecidan dr̄.

Galla fructus quernæ arboris medicaminibus & incauſtis adhibetur.

Galathites lapis dictus q̄ de ſe lacteum ſuccum emittat.

Galathea & gallia.

Galathea roma intelligitur mantua.

Galatæ ideſt galli acandore corporis ſic primum nominati qui i auxilio a rege bithyniæ uoca i parta uictoria regnum cum eo diuiſerunt primum gallogræci quaſi græcis admixti nunc ex antiquo gallorum nomine galatæ dicti quoq; regio galatia nominat᷑.

Galaticæ carnes ſunt a colore lacteo nominatæ confectio.

Galaad ciuitas que eſt in dimidia tribu manaſſe in qua iepte ſepultus eſt.hic.

Galaad tranſmigratio interpretatur.

Galaad interpretatur aceruus teſtimonii.

Galbana genera ueſtiū dicta a galbaneo colore q eſt ſublucidus & ſubalbus cū pallore.

Galbanum genus pigmenti uel ſucus de ferula

Galbanū ſpecies eſt multis apta medicaminibus

Galbaneos genus medicamenti de lacte.

Galea cultus capitis ſed de corio ē.caſſis uero lamina unde galeatus hō magis aptus galeæ.

Galearia pileus ſiue tyara.

Galici a candore dicti ūde & galli reliquis.n.hiſpaniæ populus cādiores ſūt. hi græcā originē ſibi aſſerūt a teucro ūde & naturali īgēio calēt Gallicum uentum hiſpani uocant qi ex parte galliæ eis flat:ipſe eſt circius.

Galenum uas uinarium antiq romāi dixerunt.

Galli a candore corporis dicti gala.n. græce lac ſecundū diuerſitates.n.cæli & facies hominū & colores & corporum quātitates & animorum diuerſitates exiſtunt inde romanos graues:grecos leues afros uerſi pelles.gallos natura feroces atque acriores ingenio peruidemus quod natura climatum facit.

Galienus quidā medicine artis peritiſſimus apud romanos fuit uel imperator romanus.

Giliola uas uini.

Galerus pileus ex pille cæſæ hoſtiæ factus inſtar galeæ uel paſtoralis pileus.

Galgala interpretatur tentamentum ſiue conſtipatio.

Gali dicūtur ſacerdōtes matris deum ob hoc ga mos eis erat caſtrari apud phrygiam:q omnia turpiſſima agunt.

Galos cæſar caſtrauit eis deuictis propter opprobrium eorundem.

Galli ſenones cū duce Brēnone romam captam incendere uelēt reſtitit eis manlius uoce anſeris excitatus.

Galliæ ſūt tres.togata ideſt lungobardia admorē romanorū.comata ideſt burgūdia & francia braccata id eſt teutonica a lōgis bracis.

Gallia belgica & gallia lugdunenſis diuerſæ.

Gallana .negon alieni mercator.

Gallicinium.gallorum cantus dr̄.

Gallicriſta herba ē q̄ naſcit᷑ locis ſolidis circa uias hæc ad morſū trita cū axungia & pāe domeſtico impoſita mox ſanat eadem & duncia dr̄ quia duncias diſcutit.

Gallicula.calciamenta paſtorum ſunt.

Galliruta cortex nucis ul᷑ glādis: corpus humanum ſignificat.

Gallicanus dr̄ a loco ſicut ruſticanus oppidanus capitolinus.

Gallicus ſinus maris magni qui narbonenſem prouinciam alluit.

Gallicū:aliquid ex gallia latum:gallum uero in gallia natum.gallicanus uero qui aliquid ex gallia affert.

Galies inſula africæ in qua āguis uel ſcorpius nō uiuit.

Galilea regio palæſtine dicta quod cādidos populos gignat:duplex eſt:ſuperior & terra opima & ferax.

Galilea iterpretat᷑ tranſmigratio uel reuelatio

Galilei populi de galilea. uolubiles uel rota interpretantur.

Gallinana: ſylua.

Gallit: perit.

Galliuit. periuit.

Gallus uir ſororis.

Gallus inde dr̄ gallina gallinarius: componitur gallicantus gallicinium.

Galunna uelamen candidum a gala ideſt lac.

Gallus a castratione dr̃. Inter cæteras.n.aues huic soli testiculi adimuntur.
Gallus pullus gallinacius dr̃ quasi gallinis aptus dicitur etiam a quibusdam gallus castratus id est capo:qui asportatur.
Gallinacius gallus qui reperto cibo dat signum uocis gallinæ.
Gallina significat christum:sapientiã.animam.
Gallus significat dominum uirum sanctum.
Gamaliel:retributio domini.
Gãma. γ .littera apud græcos:apud nos g significat tres.
Grãmarus:piscis genus paruus & uilis.
Gameon teucrum lingua iulius mensis.
Game græce hotioro.
Gamos γαμος nuptiæ græce.
Gamo γαμεω γαμῶ nubo græce.
Gamasus:fortis.agilis.
Ganea:taberna.popina.meretrix.
Ganeo uel ganeon uel ganeus:tabernarius.gulosus popinator.luxuriosus.comessator.
Ganeæ meretrices quæ morantur in occultis & subterraneis locis απο της γης a terra.
Gangalizæ:titillas.
Gangarida India a rege gangaro dicta.
Gangaridæ populi inter assyrios indosq; habitãtes iuxta gangem fluuium.unde & dr̃ hi gãgarides.
Gangaridus:fluuius armeniæ.
Ganges fluuius p̃hyson exiens de paradiso.pergit ad indiam.
Gangen quidam fontibus incertis nasci & nili more exultare contendunt.quidam uero a scythicis montibus exoriri.
Gangia:occulta loca:& subterranea.græcum est.
Gangrena quasi obmortua caro.gange enim nõ pmortuæ carnes sed adhuc monẽtes. dicunť.
Gannire uulpium est:sicut latrare canum.
Ganninat:cantat.
Gannium taberna.
Gar γαρ significat enim.causalis est.
Garamantes populi africæ proximi æthiopibus a garamante apollinis filio dicti ꝗ ibi ex suo noĩe garama oppidum cõdidit extremi dicti ga sæui & a cõsortio humanitatis remoti sunt
Garetinis idest donum.
Garganus:mons apuliæ.
Gargara mõtes phrygie.uel regio asiæ uberrima
Gargarus singulariter & gargara pluraliter idem significãt.
Garrire:multa uerba dicere.sordide loq̃ sine rõe.
Garrio is inde garrulo as diminutiuũ uerbum.
Garrulus:uerbosus proprie a garrulis auibus.
Garizim:diuisio interpretatur.
Garos:liquamen græce.
Garum liquamen piscium salsum:quod olim cõficiebatur ex pisce garon:&quis nunc ex infinito fiat genere:nomen tñ pristinum retinet.
Gasindius honor sub iudice.
Gas:hastas.
Gasiongaber:interpretatur consilia uiri.
Gaso id est stagno græce.
Gath filius Iacob ab euentu siue procinctu dicit̃ Quando enim peperit eum zelpha:dixit dña eius lya:in fortuna id est in procinctu uel euẽtu.tentatio interpretatur.
Gauata id est cauata g pro chẽt.id est concha.
Gaudium est elatio animi in his quæ digna sunt exultantis.lætitia uero est effrænata animi elatio.quæ modum nesciat:& in his quoq; quæ uitio sunt mixta lætatur.
Gaudium animi lætitia: exultatio uero uerborũ atq; membrorum.
Gaude genus ligni ex quo balsamum sudat.
Gaudeo gauisus sum. Audeo ausus sum . Soleo solitus sum. fido fisus sum. Fio factus sũ:neutro passiua nominant̃:qu orũ tñ p̃terita antiq̃ solebant ꝓferre:gauisi ausi solui fisi fii.
Gaudeo.unde dr̃ gauisus gaudium:a quo cõponitur gauisor aris.gratus gratior gratissimus. gratuitas gratuito.gratiosus.gratanter. gratulor aris:grates componitur ingratus & gratificor aris.
Grauia larus.
Gauina species uestimenti super humeros hũs purpuram.
Gaulus.genus auis qui & merops dr̃.
Gauleon insula ubi serpens non uiuit.
Ganrulus:scapha canale uel locellum.lembus.
Gauro γαυροω γαυρω græce gaudeo.
Gausape mappa quæ in mensis ponitur. uel qua tergitur.
Gausape pis:ablatiuo gausape.pl̃r gausapa.antiqui tamen hic gausapes quia græci gausapes dicunt:& hæc gausapa & hoc gausape. & pl̃r hæc gausapa:quasi a nominatiuo: quod hoc gausapum etiam dicebant.
Gaza ciuitas palæstinæ uel multa enxenia . dicta ꝗ ibi thesaurum suum cambyses rex persarum intulit.
Gazæ:opes.copiæ.thesaurus syriace.
Gazarenus hæbraice:latine aruspex dr̃.
Gazecum:regio.
Gazer interpretatur consolatio.
Gazophylatiũ γαζο φυλαττιο p̃ locus appellari solent:in quo diuitiæ seruantur phylattein φυλαττειp̃ enim seruare dicit̃.gazæ diuitiæ
Gazofilia idem quod exedræ.
Ge γη græce terra.
Geuallis hebraice.
Gennon:proprium uiri.
Ge aliud.

Gebal uallis uana interpretatur ·ge. enim uallis: bal terra.

Gebennæ sunt montana: ubi est posita ciuitas genua in burgundia.

Gebuseus filius chanaã: a quo gebusei: quorum fuit hierusalem: tunc dicta gebus.

Getur dictum quod ibi ignis habeat sedem: qui in cerebro subuolat unde ad oculos cæterosque sensus diffunditur. In iecore cõsistit concupiscencia. sicut. n. in corde sapimus ita iecore amamus. hoc iecur iecoris.

Gecur quod ibi ignis sit conditus: uel quod gerat cor ficatum.

Gectan filius heber a quo indorum gens orta est

Gedeon iudex israel qui occidit oreb zeb zebeæ & salmana. interpretatur autem tentatio iniquitatis eorum.

Gedeon. interpretatur experimentum iniquitatis eorum: frequenti eni præsagio contra hostes informatus est.

Gehenne nomen in ueteribus nõ inuenitur. sed primum a saluatore ponitur huius sermonis occasio fuit Idolũ baal iuxta hierusalem parua cãpi planicies irrigua & nemorosa fuisse legitur & locus in ea idolo cõsecratus. qui appellatur gehennon id est uallis filiorum hennon hoc in loco deserta templi dei uictima hostias immolabant filii israel. & comminatus est deus se locum illum impleturũ cadaueribus mortuorum futura ergo supplicia & poenæ ppetuæ quibus peccatores puniendi sunt huius loci uocabulo denotantur: Duplicẽ autẽ gehẽnam nimii ignis & sulphuris & frigoris plenissime in iob legimus.

Gehenna locus ignis & sulphuris: quẽ dici putãt a ualle gehennon idolis consecrata.

Gehenna: uallis gratuita.

Gehennon: uallis filiorum hennon.

Gelboemontes alienigenarum interpretatur decursus.

Gelela quoloquintida.

Gelgel. relatio.

Gelu frigus glacies timor dictum quod eo terra stringatur. ge. n. terra di. prisc. hoc gelu indeclinabile & hic gelus us & hoc gelum anniq

Gelidus da dum: frigidus.

Gelare: frigescere. constringere glacie.

Geldonia adunatio.

Gelonus: genus arborum.

Geloni populi scythiæ picti membra.

Gelones: gens arabum.

Gelonis. baucalis. uas.

Gelos græce. risus.

Gemmæ uocatæ quod instar gumi transluceant post marmora autem genera gẽmæ sequuntur pretiosi lapides dicitur. quia clari uel a uilibus discreti uel rari sunt.

Gemmare. gemmas emittere. pullulare ut uites

Gemere. dolore flere. proprie ex interiori mouere. Nam de sono uocis tractum est.

Geminis: singultus sonitus: fletus.

Gemini sunt non duo simul nati: sed etiã plures

Gemini idest castor & polus semper pluraliter declinantur naturaliter signum in cælo est.

Geminus: gemellus.

Gemino as geminatio.

Geminare iterare coniungere.

Geminanter: frequenter. crebro. sæpius

Gemini interpretatur dextera.

Gemo is gemui inde gemitus gemisco. gemebundus id est similis gementi.

Gen Ϡιϳι ϝηϳι græce terrã: Nam ten articulus est

Genas ϝηϳασ græce generas.

Genæ ea pars uultus quæ iter malas & auriculas est dictæ quod infans in utero: caput habet inclinatum ad genua.

Gene inferiores oculorum partes unde barba inchoat Nam græce τεϳϳυσ gennis barba hinc & gene quod inde icipiat gigni.

Genæ lachrymarũ locus sed gyne γυϳη græce mulierẽ uel uxorẽ significat ũde gynecciũ γιϳεικιοϳ dicitur locus ubi pluriæ residet mulieres

Genealogia græce generationis ratio uel linea.

Genearcha: generis princeps.

Genethliacum laus natalis.

Genethlici propter natalũ dierũ obseruationes dicuntur geneses. n. hominum per. xii. signa describũt. inde sunt mathematici sed gynecũ textrinum græce dictum quod ibi conuentus fœminarũ ad opus lanifici exercẽdum cõueniat.

Gene græce mulier nũcupatur.

Gener initium.

Gener est qui filiam alicuius duxit dictus quod ad genus augendum susciratur.

Genera dicta quod generent ut masculinum & fœmininũ. Cætera uero nõ proprie sũt genera sed hoc nominũ ratio & auctoritas uoluit

Genera uerborũ dicta: quia gignũt. ut amo amor

Generale: uniuersale.

Generalia nomina dicta: quia uniuersarum uel multarum sunt rerum ut animal.

Generare masculos parturire fœminas dicimus proprie uel concipere genera.

Generatim per singula genera generaliter uero simul omnia.

Generosus: honestus. celebris nobilis.

Generoth interpretatur quasi lucernæ.

Genesar lacus ãplissimus. in iudæa græce dictus quasi generãs sibi aurã de seipso spiratibus. n. auris. per diffusiora spatia agitatur: unde purior haustus eius ad potandum & dulcis

Genesis liber unde dictus quod exordium mundi

uel generatio in eo continetur.

Genesis græce generatio. hæc genesis huius geneseos.

Genesta: genus uirgulti amarissimi.

Genialis: lectus coniugalis. ingeniosus. uel gratus: uoluptuosus. a genio.

Geniales proprie dicuntur lecti qui sternunt nubentibus. dicti a generandis liberis.

Genialis: gratus propinquus affinis.

Geniculū diminutiuū a genu. inde geniculare.

Geniculat: flexis genibus adorat.

Genicularis hærba succenditur ob scorpionum uim repellendum.

Genimē generatio a gigno is: ideoq; corripit penultima. Nam in men desinentia quæcūq; a uerbis secūdæ uel tertiæ declinationis deriuāt corripiunt: ut genimē monimē. Quæ uero a priæ uel quartæ: pducūt ut lætamen: mūimē

Genimina: germina.

Geniolus qui habet ingenium.

Genisidium: generatio.

Genistæ hæretici iudæorū dicti quia de genere abrahe se esse glorantur.

Genitalia corporis partes a gignendo dicta. hæc & pudenda siue pubes pro uerecundia dicuntur. unde & operiuntur: dicūt inhonesta: quia non habent speciem decoris sicut membra q̄ in promptu sunt.

Genitalia unde uir generat: aut mulier parit.

Genitalis: terra in qua natus est.

Genitiuus casus dr̄. quia per eum genus cuiuscū q; quærimus uel ostendimus: ut anchise filius dictus a gigno is genui. genitus genitiuus. Dicitur autem possessiuus: quia possessionē ostēdit: ut cuius equus est iste? euandri. paternus quoq; dicitur quia patrem per illū ostēdimus ut cuius filius est hector? priami.

Genitor naturæ uocabulum est. Nā pater dignitatis est.

Genitrix mater a gignendo genetrix antiquitus dicta.

Genitura sæculi posteritas uel seminis materia: unde genus.

Genitus: natus. generatus. a gigno is.

Genius numen a paganis dicitur: q; quasi uim habeat omnium rerum gignendarum.

Genius deus naturæ. inde gēialis. i. uoluptuosus.

Genium: honor. aut dignitas. uigor. ordinatio.

Genomenon: factū participiū: grepton uero nomen.

Genios γεμειοσ græce barba.

Gens multitudo ab uno pricipio orta: ut iudæorum: siue ab alienatiōe secundū ppriā collectionē distincta: ut græciæ asiæ. hinc & gentilitas dr̄. gens aūt appellata propter generatiōes familiaꝶ id est a gignēdo: sicut natio a nascēdo gentes uero a quibus diuisa est terra: quīdecim sunt de iaphet. xxxi. de cham. xxvi. de sem: q̄ fiunt. lxxiii. uel potius: ut rō declarat. lxxii. totidemq; linguæ: quæ per terras esse cœperunt quæq; crescendo prouincias & insulas impleuerunt. filii sem quinq; gentes singulas pcreauerunt quoꝶ primus elam: a quo elamite pricipes persidis. Secundus assur a quo assyrioꝶ pullulauit imperiū. Tertius arfaxar: a quo gēs chaldæoꝶ exorta ē. Quartus Indi: a quo lydii Quintus aram. a quo syri. quoꝶ metropoli fuit damascus. filii arā nepotes sem quattuor hus & hul & geter & mes. hus tracōitidis cōditor. qui inter palæstinā & celesyriam tenuit principatū. unde Iob scdm quod scriptū ē. uir erat in terra hus. secundus hul a quo armenii. Tertius geter: a quo carmeni siue carie. Quartus mes: a quo sunt hi qui uocantur meones. Cætera require in hisidoro etymologiarum.

Gens: natio familiæ est.

Genus ad qualitatem refertur ut pomi

lingua gothorum antichristus uocatur: quod interpretatur dissipator gentium & seductor.

Gentiles sunt qui inter se eodem sunt nomīe ab ingenuis oriundi: quoꝶ maiorum nemo seruus fuit & ubi gentilitatem nulla capitis diminutio destruxit.

Gentiles sunt qui sine lege sunt: & necdū crediderunt. dicti quia sunt ut geniti fuerunt id ē sub peccato idolis seruientes. qui græce ethnici dicuntur.

Gentilitas est societas cōis nominis liberorū ut scipionum brutorum.

Gentiāna hærba nomen sumpsit ab Inuentore radicibus aristologie similis.

Genubius: intimus. iterior. domesticus. naturał.

Genua cōmissiones femoꝶ & crurum dicta q; in utero sint genis opposita.

Genu sicut cætera in u neutra sunt & aptota i singulari: & hoc genus antiqui & hoc genū dicebant. genu deriuat̄ a γονυ o i e murato. p̀lu.

Genuinus. id est dens.

Genuini dentes molares præcisores. i. canini.

Genius: amicus sodalis.

Genuinum naturale de genere tractum initium.

Genus: origo. propago. domus. uultus initium floris. a gignendo dictum uel a terra deriuatū ex qua oīa gignunt̄. ge γη. n. terra est græce. a genere uero genero as.

Genus dr̄ exploratio sexus per uocē carētē genere. nam illa uox non est genus: sed quod p eā intelligitur.

Genus quoq; dr̄: quod finali determinatione discernitur.

Genera a generando u'l a greco ge idest terra ūd e

cuncta procreantur: quæ quattuor modis dinoscunt᷑. Natura articulis. auctoritate & clausulis. Nā masculinū & fœmeninum naturalia sunt: reliqua artificialia.

Genus cognoscitur tam ab ipsa natura eius quā significat rei q̃ a terminatione uel declinatione ut uir. Genera igitur nominum duo principalia sunt quæ sola nouit ratio naturæ masculinum & fœmeninum. Genus in uerbo dicitur quia unum generatur ex altero: passiuum ab actiuo & actiuum a passiuo.

Genus est q̄d᷑ de pluribus specie differentibus i eo ꝙ quid sit prædicat᷑: hæc descriptio q̄dē est. quia genus proprie supra se genus nō habeat hæc igitur tria in genere requiruntur ut de pluribus prædicet᷑: ut de specie differētibus ut in eo quod sit. Nam cæteris interrogationibus nisi quid sit homo iterroganti animal non respondebitur.

Genus dicit᷑ tripliciter: dicit᷑. n. principiū uniuscuiusq; generationis uel ab eo q genuit; uel a loco i quo qs genitus est: ut horestes a tātalo dicit genus: & plato atheniensis est genere etenim patria principium est uniuscuiusq; generationis: sicut & pater Rursus genus dicit᷑ aliquotū collectio ad unū aliquid quodāmodo se habentiū & ad se inuicem ut romanorū genus ad romulum scilicet & ad suam inuicē cognationem ab aliis generibus se diuidentē Tertio modo dicitur genus: cui supponitur species.

Generis triplex est significatio idest patria parētes. origo. sanguis. Est item genus sub quo speciæ similes continentur: ut animal sub quo homo equus piscis & cetera. Est etiam tertiū illud genus quotiens rei qualitas indicat᷑: ut cuius generis sit uestis: qualis & quanta sit cuius numeri.

Genesus fluuius prouinciæ palestinæ.

Geomantia ex terra diuinatio. ge. n. terra uel geomantia diuinatio dr̄.

Geomema terræ mensura quæ longius acumine sapientū producta: maris & cæli spatia metit᷑ hæc in se continet liniamenta interualla magnitudines & figuras & i figuris dimensiōes & numeros. ge. terra: metron græce mensura

Geometer uel geometra: terræ mensor.

Geon fluuius de padiso surgēs uniuersam æthiopiam cingit dictus ꝙ incremēto suæ exundationis terrā ægypti irrigat. ge. n. græce terra hic apud ægyptios nilus uocatur.

Georgia terræ opera uel cultura. Inde & georgicum carmen de terræ cultura factum.

Georgius: rusticus: operarius terræ rusticatus

Gepte aperiens uel apertus interpretatur.

Gepton græce factum.

Gera dicta quasi diuina confectio medicinalis ā

Gerabotane græce dictum ꝙ remediis atq; ligamētis hoiū & purificatiōibus sacerdotū apta pbaret᷑ ūde pōtifices eā sagimē appelabāt quasi sancimē. hæc & berbena quasi pura dicta

Gerānoses sacerdotalis morbus. is & comitialis dicitur.

Gerare prouincia ubi bersabee oppidum cōdidit

Gerræ nugæ. inneptiæ.

Gerere a gero. portare.

Gerimus nostra uelut in natura aliqua quæ i nobis sunt: ferimus uero imposita nobis.

Gergeseus: filius chanaam. a quo gergesei.

Gergos agilis gergomus agilimus: græcum est.

Gercontinum: murum mundi ambitum.

Geryonen quem hercules iterficit. fingunt poetæ hispaniæ regem triplici forma prædictum: fuerunt. n. fratres tres tātæ cōcordiæ ut in tribus quasi una anima esset.

Geritis amnis a quo gerere oppidum.

Germani qui ex eadem matre ac patre nascuntur dictus germanus quasi ex eadem genimee uel eodem genere manans.

Germanus ex utroque parente: frater uero ex altero uel soror.

Germanicus frater claudii neronis. q germaniā deuicit: unde & dictus.

Germaniæ gentes dictæ ꝙ sint immanium corporum quasi immanes.

Germania post scythiam iferiorē a danubio iter rhenum oceanumq; conclusa Cingitur a septētriōe & occasu oceano ab ortu uero danubio a meridie rheno fluuio dirimitur. Terra diues popul᷑ innumerosis & imanibus: unde ꝑpter fœcunditatē gignēdi germania dicta ē

Germaniæ duæ sunt: inferior & superior.

Germania promontorium distans ab arabia. l. millia passuum: cui persis antecedit᷑.

Germen: surculus prægnās a generando dicitur generationis principium.

Geræos гнрæloσ græce senex.

Gerothocontium in quo paupes & propter senectutem solam infirmi homines curantur

Gero nugator dictus a gerris.

Gero gerens nugas. uel a garrio ris.

Gerus: uir fortis.

Gerneus baiulus portator.

Gerula: nutrix. portatrix:

Gero ris gessi gestū: inde frequentatiuum: gesto as inde gestio is motum corporis significat idest gaudium: inde gerulus componit᷑ nugigerulus. inde etiam gesticulor aris ipsa res gesticulatio. Inde etiā gestus tus gerondiuus cōponitur digero: egero de. in. sub. cō: agger. a quo aggero as exaggero as. belliger: armiger terriger niger flagro as.

nominata: q loco infinitiui iuncta cum articulo apud græcos accipiuntur.

Gerundiuus modus dictus q sub una litteratura actiui & passiui sensum gerat: ut cantandi do dum pro cantari & cantare. prisc. m dicit eē nomina qa separatim præpositionem recipiunt: quod uerbū non habetat: ut in conuertendo: duo uero membra gerundiui modi locū signi ficatur ut quo pergis lectum id est ad lectionē unde uenis lectu. i. de lectione: ponit & p ipsa te: ut mirabilis uisu. pro uisione.

Gerusia: renatus.

Gessa interpretatur insulæ sacrificiū uel incensū.

Gesa gladius.

Gessaris: lanceis.

Gessum hastæ iaculum.

Gessemani interpretatur uilla pinguissima.

Gessen locus ægypti in quo habitauit iacob.

Gestatorium: ferculum. uel feretrum.

Gestamen quicquid portatur sceptrum uel uirga a gesto as.

Gestamina id est arma a gestando.

Gestiuncula: minuta res.

Gesto as frequentatiuū a gero is. id est porto.

Gestator: portator: unde gestato iū portatorium

Gestio is a gesto as. i. exulto. desidero. gaudeo.

Gestit: luxuriat. lasciuit. desluit.

Gestire pprie malorū est: gaudere uero bonorū.

Gestus tus: motus corporis. uel nutus.

Geth ciuitas fuit allophylorum. Interpretatur autem torcular. hæc modo dicitur zaph.

Geth. interpretatur chaos: est autem ager unde Ioannes prophetauit.

Gatha uel gethes id est gothus.

Getha g unt gothice loquitur.

Gethæ nihil aliud nisi gothi: post getuli dicti.

Geter filius arā nepos sem a quo armēu siue cari

Gethia maleficiorum doctrina.

Gethicus: thracus. a getha.

Getulia mauritania.

Getula. maura. africana. mauritania.

Getuli gethæ fuisse dicuntur: qui a locis suis naues conscendētes loca syrtiū i libya occupauerunt. Africam autem libyes initio habuerūt. i. de afri: post getuli: postremo mauri & nūdæ.

Getuli ab euilath filio chus sunt exorti.

Gezabel fluxus sanguinis uel fluens sanguinem interpretatur: sed melius ubi est sterquilinium. Carnes. n. eius canes comederunt sicut helias prædixit: quem multum persecuta est.

Gezeb: reuelatio.

Gyas quidam princeps troianorū fuit.

Gyarus & mycone insulæ execrabiles & steriles: i quibus exulabant.

Gibbus: tumor in dorso. struma in pectore.

Gigantes dicti iuxta græcam etymologiam ge-genis id ē terrigenæ. ge. n. terra genys γένος genus dicunt eo q fabulose eos terra genuerit non uere. hic gigas antis.

Gigantomachia: gigantum pugna.

Gyges nomen gigantis græce.

Gigno is genui genitum: pro quo geno antiq.

Gigno. inde dr̄ genitus genitiuus genitalis germen germino as germinatio genus: a quo generosus ior simus generositas componit degener. a quo degenero as. generaliter genero as ator atio: genitalis generalitas ingens uel a genu secundū quosdā: uñ genus gingiua. cōponitur bēignus malignus: malignor ari malignitas genitor genitrix genus a quo cōpōit ingeniū ingeniolū. ingeniosus: cōponit igenuus ingenuitas: cōpōit igenitus primogenitus unigenitus dicitur geuer: componitur progenies. progenitus.

Gilbus color in quo medius iter rufum & albū color mellinus.

Gimel consolatio interpretatur.

Gimnos γυμνος græce nudus: hinc gymnasium locus exercitii schola uel domus balneorū

Gymnasiū γυμνασιον locus quo nudi exercētur græce exercitium dicitur.

Gymnasiū generali exercitationū locus: tñ apud athenas locus erat ubi sapientiæ studium exercebatur.

Gymnasia uel gymnastica γυμναστική fœmininum: exercitatio uel unctio.

Gymnales habitacula ubi philosophi exercentur

Gymnologisis rationaris a græco γυμνολογ, i ζω id est exerceo.

Gymnicus: ludus est uelocitatis ac uirium gloria. cuius locus gymnasiū dr̄: cuius genera sūt quinq;: saltus: cursus. iactus. uirtus. luctatio.

Gymnosophistæ dicti: quia nudi per opacas indiæ solitudines perhibent philosophari adhibentes genitalibus tm̄ tegmina.

Gyne γυνή mulier. hic gynæceū locus ubi hītāt gyneces: græce mulieres uel uxores significat.

Gyniciume: textrinum.

Gingiuæ a gignendis dentibus dictæ. caro est q̄ dentes gignit.

Gion luctus siue luctari interpretatur.

Gipides pedestri prælio magis q̄ equestri sunt usi.

Gypsum græcū est: est antē cognatū calci signis ædificiorum & coronis gratissimum.

Gyrgillus dictus: q in gyrum uersatur: est enim mobile lignum. ex quo situla cum fune i puteum dimittitur ad hauriēdā aquā & iō sic dr̄.

Gyris græce pollinis.

Girsit mare.

Gyrus: circulus. corona. circuitus. congregatio.

Gilād id est testes.

Gisina græce angulus.
Gissus diffinitio.
Gisus labium uel terminus.
Gyth melaneyon: quod uulgo dicitur terfolium
Gith nigrum semen pni. hoc gith indeclinabile.
Gith memphis & taphnis ciuitates ægypti sunt
Glaber: tasus. mollis. lenis. caluus sine pilis
Glabella est nuditas frontis inter duo supercilia glabrion nanq; græce dicitur. qualiscunq; ps corporis pilis carens.
Glabri barbas non habentes & leues dicuntur
Glabrio. caluus.
Glaties dicta a gelu & aqua quasi gelacies. i. gelata aqua.
Gladiatores qui in spectaculis se mutua cæde trucidant.
Gladii ancipites q duo habent capita.
Gladiolus hærba dicta q sit foliis gladii similibus & thyrso cubitali floribusq; purpureis.
Gladius generalis est. sed proprie dicitur q gulã diuidat id est ceruicem. ad hoc. n. primo fcũs est.
Gladius: pugio. ensis mucro.
Gladius piscis genus dictus: q rostro mucronato sit. ob hoc naues perfossas demergit.
Glandum & hæc glandula diminutiuum pars ē intestinorum.
Glandes fructus quercus: quibus homines prius utebantur. hic glans glandis.
Glarea stricta glutinosa.
Glarea minutissimi lapides quos aqua fluuialis trahit.
Glatos. nomen insulæ.
Glaucus γλαυκοσ color interdũ pro uiridi ponitur: quia admixtum habet uiror i albũ. Item glauci oculi pro psendidi & maris glaucus color dr. sed tunc quando canescit.
Glaucus equus ueluti pictos oculos habens & quodam splendore fusos.
Glaucus piscis a colore dictus: q albus sit: glaucon. n. græci album dicunt.
Glaucuma caligo oculorum: primæ & tertiæ declinatõis glaucuma glaucumæ & glaucumatis
Glaucus quidam deus marinus.
Gleba cespes terræ dicta q; sit quasi globus.
Glebo: rusticus. arator.
Glesides genus hærbe dicta q dulcis saporis sit ipa est & pæonia. nascit in siluis.
Glibatis. ignis.
Glyphes γλυφὴ græce sculptura
Glycerium nomen fœminæ dulcicula interpretatur γλυκυ græce dulce.
Glyginza genus hærbæ dicta q dulcem radicem habeat. eadem sadipsos. quia sicientibus sitim sedat.
Glypha. sculptura græce.

Glio mollities.
Glis animal. glis terra tenax. glis lippa uocatur.
Gliris animal in arboribus nutritũ latine dictus quia pingues eos efficit somnus. nam gliscere crescere est. hyeme enim tota dormiũt. psc. hic glis gliris prisc. fœm. glis gliris aial: inde fit inchoatiuũ glisco is.
Glis glissis incrementũ. glis glitis carduus. glis glitis terra tenax. glis glitis hærba.
Glirium: torpens. stupidum. ignobile.
Glisco is it: crescit. ardescit. argumẽtat. desiderat.
Globa: iunctura.
Globellum a globo instrumentum.
Globare: aceruare: in unum congregare. adunare
Globus: augmẽtũ. spissitudo. collectio: aceruus: uolumen: conuolutum. rotunditas lumen uł ignis hic globus utrũq; compit. Virg.
Globus lunaris generis masculini.
Globosus: rotundus spissitus.
Glomus glomeris filorum aggregatio generis neutri.
Glomerare: condensare. congregare. i unum colligere.
Gloria frequens fama de aliquo cum laude.
Gloria gloriosus glorior aris tor. cõponitur. inglorius glorifico.
Gloriat: præfert se. iactat. pris. deponẽs absolutũ
Glos gloris cognata fœminuum.
Gloriosus: clarus laudabilis.
Glossa græce lingua.
Glossa græce latine aduerbiũ quia quicquid ē illud uno uerbo declarat: ũde glossarium dictũ q oium fere partiũ glossas contineat.
Glossa: petra lapis similis est linguæ hũanæ. fertur autem deficiente luna solo cadere cui magi tribuunt potestatem.
Glossema græce interpretatio sermonum. uel cõgregatio.
Glunit: exoritur.
Gluten tinis generis neutri & hoc glutinum cõiunctio: confectio quædam quia glutinat aliquid. uulgo blitens.
Glutire: haurire. uorare. absorbere.
Gluto a gula dictus ganeo pdigus luxuriosus.
Gluo is gluere cutem detrahere uel excoriare.
Gnarus: peritus. doctus. sciens. strenuus.
Gnari qui peritiam primæ ueritatis insinuant.
Gnarificationes sermones.
Gnati filii dicti quia generantur.
Gnauus id est strenuus: sollers. fortis. sapiens.
Gnens. p. proprium hominis.
Gnidus insula ex illa parte saxi.
Gnesius γνησιοσ græce legitimus filius.
Gnoitæ & tritõæ hæretici a theodosiãis exorti sũt ex qbus gnoitæ ab ignorãtia dicti: qa puersitati a qua exorti sunt id adiciunt: quia christi

diuinitas ignoret futura de die & hora.
Gnomono γνομονω est stilus hemisperii mõstrantis horas.
Gnomon dr̃ tres qlibet quadrati de aliquo quadrato ĩ quattuor æquis partito partibus fic.
Gnotum: cognitum. siue coopertum est.
Gnoscit: ẽntit. expertur.
Gnosia cretẽsia a gnosco oppido uel ciuitate magna. quæ est cretæ.
Gnosia stelle nomen.
Gnosis græce scientia.
Gnostici hæretici qui propter excellentiã sciẽtiæ se ita appellare uoluerunt animam naturã dei esse fingunt. deum aũt bonũ & malum.
Gnoti scita græce. gnoeda irriguũ græce.
Gobius piscis.
Gog & magog interpretatur tectum & detectũ gentes ubiq; significantur. in quibus diabolus nunc in abysso inclusus tegitur quia non quantũ uult nocere pmittit̃ post uero ad nocendum in aperto ueniet.
Gog & magog filios iaphet gothos quidã putant.
Gog & magog quidam gethas & massigethas suspicant̃ ppter litteras hoꝝ p̃mas uĩ aliquos barbaros: sed toto orbe significantur esse: nã gog tectũ magog detectũ tanq̃ domus & ipse q pcedit. de domo id est gẽtes & diabolus uĩ ipsæ gentes mõ tectæ. qa in eis regit̃ diabolus: & post in apertũ de operto erupture.
Golgotha hebraice latine caluariæ locus interpretatur. dictus sic quia in eo loco damnati capite truncabantur. quidam tamen dicunt eo φ caluaria adæ ibi fuerit sepulta: cũ arbea legatur sepultus.
Gamos græce γομοσ onus.
Gomer mensura.
Gomer filius iaphet: a quo galatæ id est galli.
Gomi græce nos. inde gumen.
Gomor mensura antiqua habens ut quidam putant choenices. iii. id est sextarios. xii. Alii dicũt φ sit paulominus sextariis quinq; eo: φ sit decima pars oephi.
Gongros græce latine gongrus uel gonger genus piscis.
Gonoria passio uesicæ: cum quis ueretro seminis lapsu uexatur: non enim possunt cõtinere substantiam seminis pro debilitatiõe quã nisi diligentiam habuerint: mors sequitur.
Gony γoſυ græce latine genu.
Gordien frygiæ ciuitas: quæ nunc sardis dr̃.
Gorgades insulæ oceani: quas incoluerunt gorgonas fœminea alti pernicitate hirsuto & aspero corpore: & ex his insulæ cognominatæ. distãt aũt a cõtinẽti fra bidui nauigatione.
Gorgon monstrum humanæ formæ: quod sigs uidisset in saxum mutabatur.
Gorgon interpretatur terror.
Gorgones quas fingunt poetæ meretrices fuisse crinitas serpentibus: quæ se aspicienes conuertebant ĩ lapides habẽtes unũ oculũ: quo inuicẽ utebãt̃. fuerũt uero tres sorores. id est sthẽnio curyale & medusa nnus pulchritudis forcynis filiæ quasi unius oculi: quæ ita spectatores stupe faciebãt: ut uertere eos putarẽt̃ ĩ lapides
Gorgones dictæ quasi george id est terræ cultrices γη terra εργοſ opus.
Gorgeo γεώργεω græce colo terram.
Gorgo aduerbialis interpositio: ut porro prorsus nimirum.
Gorgos græce agilis bene ergo gorgorius per agilimus.
Gorgoteron græce celerius.
Gorgoros græce celeres.
Gorrida: terribilia: metuenda.
Gorriones cum horrore sonantes.
Gorpeios nouember mensis.
Gompphoma γομφωσιε græce inflatio
Gothi a magog filio Iaphet. noiati putãt̃ de silitudie ultimæ syllabæ: quos ueteres magis gethas appellarunt q̃ gothos gens fortis.
Gothi qui & gethæ prius circa scythica regna habitauerũt. q a sedibus impetu hunnorum depulsi: transgressiq; danubio romanis se dederũt: sed dũ iniurias eoꝝ nõ sustinerẽt indignati sibi regẽ eligũt, thraciã irruunt. Italiã uastãt obsessã urbẽ id ẽ romã capiũt. post gallias aggrediunt̃: patefactisq; pyrenæis montibus hispaniã usq; pueniũt ibiq; sedẽ locauerunt.
Gothi uuãdali heruli turgilingi. q & lõgobardi e germania pdiderunt italiã inuadentes.
Gothoniel interpretatur responsio dei.
Grabarũ reclinati capitis susceptio. Nam græce kapa caput.
Gracile: subtile. tenue. fragile. macrum. strictum breue: hic & hæc gracilis & hoc gracile. or. gracillimus. gracilitas.
Gradatim per gradus: caute ordinatim. tarde.
Gradior eris gressus dicitur gradus gradatim gradiuus. Cõponit̃ trans. cõ. pro. in. ag. re. di. e.
Gradipes apd̃ græcos uocat̃ auis: quæ apud nos tarda. eo φ graui uolatu retenta nequaq̃ ut cæteræ aues attollitur.
Gradiuus mars dicitur quod gradatim incedat̃ ad bellum.
Gradus: incessus uel fastigiũ quo ascendit̃.
Gradus gradus. a gressu uel gradior.
Grafia γραφη græce scriptura γραφειν græce scribere.
Gramma littera. grafium uero scriptorum dr̃.
Grafium γραφειον stilus uel bacculus studentis.

Graculus auis a garrulitate dictus. loquacissimus enim est.
Grai: graeci.
Graica: graeca.
Graius ia ium. i. idem graecus ca cum.
Graiugena pro graiigena i. in u mutato propter geminationem.
Graiugena nae commune est a graio natus.
Gramma γραμμα graece littera uel scriptio.
Gramma graece linea: unde gramma littera dicitur quia ex lineis constat.
Grammaticus litteratus.
Gramma graece qui latine scrupulus dicitur retinet sex tomos.
Grammaticos graece grammaticus latine.
Grāmatica a litteris nomē accepit. grāma. n. graece littera dicitur. teca. reconditio. est aūt scīa recte loquendi & origo & fundamentū liberaliū litterarū. Diuisiões aūt grāmaticae artis. xxvii. a quibusdā numerant' id est partes oratōis octo. uox articulata. littera. syllaba. pedes. accentus. positurae orthographia: etymologia. anologia. glossae differentiae. barbarismi. soloecismi uitia metaplasmi schemata tropi: prosa metra fabulae historiae.
Gramen graminis genus herbae dictum: quod germinetur: hinc omnis haerba gramen uocatur.
Graminor aris graminatur gramen mittit.
Granis pituita oculorum.
Grande ad corpus pertinet magnū uero ad aīam hic & haec grandis & hoc grande ior simus.
Grādis uel grandi natu nobili natu maior natu.
Grandaeuus: senex. grandis. aeui maior. antiquus
Grandiloquus maximus locutioris modus & sensus quasi grandia loquens.
Grandis: magnificus. excelsus. grandior grādissimus. tas ter. Componitur grandaeuus. grādiloquus: grandiloquium grandisonus.
Granditer: uehaementer.
Grando significat obiurgationes.
Grando dicta quod forma eius granorum habeat similitudinem: haec sicut nix uentorum rigore in nube duratur. ruptoque aere soluitur haec grādo dinis.
Granomastix: arboris lentisci gutta est dicta quod in modum granorum fit.
Grapho γραφω graece scribo uel sculpo.
Grassari: latrocinari uexare. animi crudelitas est.
Grata: decens. festiua. amabilis. quasi gratiae data
Gratari: gratulari. gratum futurum sperare.
Grator deponens.
Gratio: crudelitatis uoluptas.
Grates: supplicationes. gratiarum actiōnes pl'r: in s'o actō grates non plus.
Grates deo: grāe hominibus aguntur.
Gratis aduerbium id est sine merito ex dono.
Gratia dr' gratis data: quae sine praecedenti merito nobis a christo donatur.
Grae tres dicuntur. Euphrosyne quae interpretatur diuitiae. Euryale quod pulchritudo. Agalie quae sapientia.
Gratificus ca cum. gratū faciens bonum dr' aptus acceptus.
Gratificari: largiri. impartiri.
Gratificatus: gratiam largitus.
Gratiosus dr': qui plus unicuique quam meretur tribuit multorum amicorum amicus.
Gratus ta tum: acceptus. iocundus. pbatus amabilis.
Gratus ior simus.
Gratissimus anima & corpore dr'.
Gratuitum: gratis datum.
Gratulari: laetari.
Gratulor pariter cum alio & gratias ago significat.
Graticula: in qua assantur homines.
Grates que cōtexit' ex uiminibus.
Grauare: onerare. premere.
Grauis primitiuū dr': inde grauior grauissimus tas ter. grauida. hic & haec grauis & hoc graue hic & haec grandis & hoc grande: & grando. & uerbum grauo.
Grauis: honestus. honore dignus. plenus. ponderosus. seuerus.
Grauesco scis inchoatiuum.
Grauis pro constantia & consilio dictus: quia non leui motu dissilit sed fixa constantia & grauitate consistit cui contrarius est leuis.
Grauitas ex pondere animi & sententia constat grauitudo autem corporis est.
Graue natura. grandum uero ex accidenti dicit'. id est ponderosum.
Grauida est: quae proxima partui est. pregnans uero est quae concepit.
Grauiter: uehementer. dolenter. aegre. moleste.
Graeci ante thessali a thessalo rege postea a graeco rege nominati sunt qui cunctā hanc regionem regno incoluit cuius. vii. prouinciae sunt prima ab occidente dalmatia. inde epirus. inde hellas. inde thessalia. inde macedonia. inde achaia & duae in mari creta & cyclades. Illiricus aūt oīs graecia dr' graecorū quinque sunt liguae graeca eolica attica ionica Argiua.
Graecus homo dicitur. graecanica uero res qualis solet fieri in graecia.
Graecisso as & graecor aris a graeco.
Gregalis: uilis. popularis. rusticus. de plebe.
Gregarius uulgaris. de grege. de minoribus.
Gregare: congregare.
Gregati: adunati.
Gregatim globatim grege facto.
Greges caprarum & ouium sunt: armenta uero equorum & boum.

Gregorias:græce uigilias.
Gregoreo γρεγορέω uigilo.gregorius ergo uigilans siue uigilantius.
Gremium sinus uestis secretum:sinũ uero exterius sinuatæ uestis receptaculum.
Gressi partiopium ponit Virg.in sexto libro.
Gressus est confligens.
Gressus us.ambulatio.iter.gradus.
Gressutus:pedester.
Grex multitudo ppl's:minorũ aggregatio grex gis a grego as.Inde cõponitur aggrego congrego segrego egregius ide ẽt dr̃ gregatim.
Grex gis a grego as.actiuo.Sic faciunt in gis q̃cũq; nomina in x fiunt a uerbis desinentibus in go.
Gryllus animal nomẽ a sono uocis habet.hic secreto ambulat:terrã terebrat:stridet noctibus.
Gryna locus oraculi apollinis fuit in smyrna.
Grynea insula brinea antea dicta:nunc uero corcyra dr̃:i qua taxi nascũt:unde grynex taxi.
Gryneũ nemus in finibus ioniis apollini sacratũ
Gryfes dictus ꝙ sit animal pennatum & quadrupes.in hyperboreis montibus nascit̃:omni parte corporis leo.alis & facie aquilæ similis.equis uæhementer infesti sunt.
Gryfes sunt in scythia regiõe deserti animalia terribilia & ferocia:quæ corpus habẽt leoninum pedes uero rostrũ & alas sicut aquilæ:ideo per terrã currunt ut leones:per æra uolant ut aues & ibi custodiunt smaragdos quos tamen arimaspi bellantes sibi auferunt.
Grypus:superbus.ceruicosus pars.us.
Gros:orbis circulus.
Grosa.rasona argentarii.
Grossi primitiuæ & immaturæ ficus non habiles ad edendum quæ ad pulsum uẽti facile cadũt hæc grossus flores fici.
Grues a propria uoce dictæ.tali.n.sono susurrãdũ ꝓpat una sequũt̃ ordĩe lr̃ato:exce sa petũt castigat uoce q̃ cogit agmẽ. At ubi raucescit succedit alia.nocte excubias diuidũt tenentes lapillos suspẽsis digitis qbus somnos arguãt Senectute nigrescũt uespertiliones fugiunt.
Grus masculinum & fœmininũ.hic & hæc grus gruis.
Grues politã quandã & militiam uident̃ exercere naturalem.In nocte seu die uolantes.
Grumulus:strues.agger.congregatio cuiuscũq; rei.diminutiuum a grumo
Grunnitus porcorum ẽ de sono uocis factus unde grunnere uulgo dicitur.
Grusus:setosus.pilosus.
Gubernare:moderare.præesse.imperare.regere.
Gubernio qui & gubernator dictus quasi cohibernator eo ꝙ cohibeant prudentia sua hybernas tempestates.

Gubernator pto κυβέρνητησ.
Gula anterior pars colli:posterior ceruix dr̃ a gutture uel gustu dr̃.
Gulosus a gula:deuorator:assũptor.gluto.eluo.
Gumen græcum est.illi.n.gomen dicunt.est autem lachryma sudore exhalata lignorum ut cerasi & reliquorũ.
Gumi genus pigmenti.
Gumba:cuneus.
Gumphus:conglutinatio.concathænatio.
Gurga:inutilis.inepta.stulta.
Gurges locus uertiginosus proprie in flumine
Gurgulio animal dictus:quia pene nihil est nisi guttur.
Gurgulio a gutture nomen accepit cuius meatus ad os nares ptendit habens uiam qua uox ad linguam transmittitur.
Gurguneo:gluto.
Gurgus:celer.
Gurgustiolum antrum secretum angustum.
Gurgustum casa breuissima ubi pisces mittunt̃.
Gurgustium cella modica.domus pauperis.
Gurgustia loca tabernarũ tenebrosa ubi conuiuia turpia fiunt.casa breuissima pauperis.
Gustus a gutture dictus.sicut odor a naribus.
Gutta est:que stat:stilla uero quæ cadit.
Gutta quasi glutinosa.
Guttare parum fluere.
Guttatus color in equo albus nigris interuenientibus punctis.
Guttum genus uasis uel ampullæ quo unguẽta seruant̃ uel oleum athletarum.dictum ꝓ breuitate a gutta.
Guttus:genus uasis.
Guna uas uitreum:quæ a latinis in similitudinẽ cucurbitæ uentosa uocat̃:quæ alata spiritu p igniculum in superficie trahit sanguinem.

h

Aspiratio in latinis tñ iungitur uocalibus. In græcis uero a barbaris etiam consonantibus. Aspiratio ẽ sonus uberius elatus:cui cõtrarius est prosodia sonus æqualiter flexus. Aliquando pro aspiratione aliquando pro littera ponitur: sicut quando enim litteræ habet h non littera est sed nota aspirationis: quam græcorum antiquissimi similiter ut latini in uersu scribebant. Nunc autem diuiserunt & dexteram eius partem super litteram ponentes psilen notam habent quæ exilis uel leuis dr̃. sinistram autem notam da-

siá λασέίσῶ aspiratõis habẽt q̃ flatilis uocat̃ Aspiratio ante oẽs uocales põi põt post cõsonates uero q̃ttuor tm̃ more antiquo græcoꝝ c.p.t.r. chremes philippus: thraso: pyrrhus.

Ha interiectio expauescentis congeminatur et ã ha ha ha.

Habilis dictus q̃ sit ad hñdũ aptus & cõpositus

Habilis ior simus itas. hic & hæc habil' & hoc habile.

Habænæ retinacula equorum: dictæ q̃ ipsas retinentes aliquid habemus.

Habetoren græce foramen uel cauerna.

Habeo quasi habito retineo significat. abeo uero recedo: inde habitudo habito habitaculũ. habæna. cõponit' inhibeo: co. per. ex. re.

Habeo es. inde deriuat' habæna habitus habitudo habilis & cætera.

Habito as hab taculũ. tor. trix. tio. bilis. cõponit' cohabito as. inde componit' debilis adhibeo probibeo exhibeo & cætera. Dubius simus ie tis. unde componitur indubius.

Habere octo modis dr̃. Nam aut qualitaté habere dicimur. ut albũ dentium. aut quantitatem ut magnitudiné bicubitũ & cætera: aut ea q̃ circa corpus sunt: ut uestimẽtũ: aut dicimur aliquid in pte habere: ut in mãu anulũ: aut ptẽ ut manũ: aut in uase: ut i dolio uinũ: aut possessioné: ut agrũ: aut ut uxoré uiꝑ qui alienus est. Nã nihil aliud est nisi cohabitare.

Habitus consuetudine quadá colligit': q̃ nõ rõe aliquid & propria constantia sed usu facit.

Habitus & priuatio uisus. cæcitas. dignitas: indignitas.

Habitus corporis positio uel qualitas uestiũ siue acceptus ab habendo aliquid dictũ: sicut sciẽtiam in mente: uirtuté in corpore.

Habitudo habitus corporis uel cultus uestiũ cõpositio corporalis moles forma aut fortitudo species.

Habitus dr̃ multis modis: uel habitus ai sicut est cuiuscũq; disciplinæ pꝑprio usu firmata. uel corporis scdm q̃ dicimus aliũ alio succulentiorem & ualidoré: q̃ magis ꝑprie habitus dici solet. Vel dr̃ habitus eoꝝ q̃ mẽbris nostris commodat' extrinsecus: ut uestitũ calciatũ: armatũ quæ oĩa ab habere uerbo dñr: suntq; accidentia: ita ut possint etiá non haberi: uerum ĩ hoc interest quod quidá est habitus q mutat nos & a nobis non mutat': ut sapientia. quidá qui mutat & mutat' ut cibus. Tertiũ genus quod mutat' a nobis ut uestis prius reposita cũ induitur: nõ tñ mutat mẽbra: quod cõpetit xpõ: q cũ esset deus induẽs hoiem ñ ẽ mutatus i hominẽ. licet ipse homo in imortalitaté & gl̃iá melius q̃ uestis sit mutatus. Põt esse quartum genus: quod raro inueit': quod nec mutat nec mutat': ut anulus in digito. sed habitũ disciplinæ græci ἕξιν exin uocant. hunc uero scdũ ut uestitum exiua.

Hac: in parte ista. uel per hanc partem.

Hac illac per locum significat.

Hactenus: huc usq; usq; nunc. Quidá duas ptes faciũt. quidá unã. sed melius unam. hactenus quátũ ad arté duæ sunt partes pronomen & præpositio: sicut pubetenus & crurũtenus. sed usus obtinuit pro una parte haben aduerbiũ tpis. Omnis. n. oratio cũ desierit esse quod ei in alterius uim migrat.

Hæc pronomen per h & æ scribendum est.

Hæccine. ista: hæc ergo?

Heccui: alicui.

Heccedota & heccedoge cantiones ĩ carminibus

Helam sæculi uel urbi.

Hala: hircosus. olens.

Halare cum aspiratione: spirare. redolere. oscitare: alit' uero nutrit pascit.

Halcida nomen anguis.

Halys fluuius. q cappadociá armeniáq; dirimit.

Halitor: fortis. uel olerum cultor.

Halitus: aura. flatu. spiraculum. spiritus. uapor. ab halo as.

Hamatum uncinatum ad modũ hami plicitum.

Hamacrisus lapis arenis auroq; intermixtus.

Hammon iupiter sic dictus: q̃ i harenosis libyæ locis colatur.

Hammon libyce arenarius uel aries interpretat'.

Hamus qui a græcis ancistrus dicitur: ligamé circulus uncus: ansula qua capiuntur pisces cum aspiratione debet scribi: unde hamatus: í de hamo hamas & inhamo.

Hanccine: istam uero an istam.

Hannibal imperator africæ: qui multos interfecit romanos.

Harena terra soluta littore per h scribitur harena innumeras gentiũ multitudines significat.

Harena theatrum dicebat'. Inde harenarii: qui in harena deseruiebant & custodiá habebant

Harpax dictus q̃ arripiat ul' ab de ἁρπάζειν qd græce rapere est. & est ferreus uncinus dictus q̃ arripiat quod in puteũ cadit.

Harpe genus teli falcati. quo utebat' mercurius.

Harpyæ ἅρπυιαι genus auium insaciabile manducádi græce raptrices dictæ: nam ἁρπάζειν græce rapere.

Hareolus: iocundus.

Hariolari: diuinare. coniectare.

Hariolor aris.

Harmonia modulatio uocis & consonantia plurimarum uocum. pars musicæ est quæ discernitur inter acutum & grauem.

Harpa dicta est a gente arponum. qui hoc instrumentum musicum inuenerunt.

Harpalice una ex amazonibus.
Harpe genus gladii.
Harpheron genus gigantis.
Haruspicina:aris quam aruns tuscus primus fuerit cuius domus fulmine cremauit.
Hascine:has autem:an has?
Hasena harena:aut asas quas nos aras & lases quos nos lares dicimus.
Hasinodites:serpens similis harēis.generis masculini.
Hauens:stupens.amens.
Haurit:uidet.percipit.uacuat.bibit.sorbet.
Haurit trahit glutit fert.
Haurio ris si stum t assumpsit causa differentiæ: licet aspiratione differat.actiuum ē quartæ cōiugationis.
Haud pro non aduerbium ponitur quando aspiratur.& habet au diphthongum & d.
Haud secius:p nō minus.
Haud secus.non aliter.
Haud procul non longe.
Haud nei non ne?
Haustus hausta haustum.ab haurio hauris.
Heautontimorumenas:se ipsum crucians.
Hebal hebraice deficiens interpretatur.
Hebeo hebes unde hic & hæc hebes hebetis penultimam corripit.
Hebet:stupet.deficit.tremit.
Hebetet:obtundit.obstupescit.
Hebes hebetis:stultus.stupidus.obtusus.
Hebescit:qui naturæ usu tepescit:hebetescit.uero qui amittit aciem.
Hebitudo:stupiditas.fatuitas.
Hebræus:transiens interpretatur.
Hebræi ab heber patriarcha dicti de cuius genere sunt.
Hebrus:thraciæ fluuius est.
Hecaton græce centum.Inde hecatonben multiplex donum.
Hecate proserpina triuia ἀπὸ τοῦ ἑκατὸν aut q centū uictimis menelaus ei placauerit:aut q insepultos centū annos:apud inferos recipe nolit.
Hechasis poetica id est superflua uerbi repetitio excessio uerborum.
Hecthece romæ uocantur solaria de cænaculorum parietibus eminentia siue meniana ab eo q pimus ea inuenit:quæ nōnulli græcorum uocant.
Hector ris penultimam corripit:sicut omia græca in or.hector ris hectoreius græce sed abiecta i hectoreus.
Herulanus eunuchus.
Hedom:thraces ex parte.
Heheu interiectio dolentis dissylabum.utrunq producit.
Heia age uox exhortantis aduerbium:dissylabū primam producit.

Helamcad sin chaldaice:latine dr̄ deus deorum sanctorum.
Hellas regio apud isthmum.a nostris græcia dr̄
Hellines græci ab helline deucalionis filio.
Helle soror phryxi athamantis filia:unū hellespontus est dictus in quem cecidit.
Hellespontus sinus maris magni quod in angustias septem stadiorum stringitur.
Helles soror phryxi cum eo fugiens nouercæ insidias conscendit nauem signum arietis hñtem mox naufragium perpessa fratre liberato ipsa uero mortua hellesponto nomen dedit.
Heliopolis urbs ægypti:quæ interpretatur ciuitas solis.
Heliotrophium nomen hærba accepit:q æstiuo solstitio floreat:& q solis motibus folia circūacto conuertat:unde a latinis solsequia.dr̄ etiā incubū syluaticū necnō uerrucaria:q extingnat uerrucas in aqua pocata ul' i cataplasmate posita abstergat.helios ἥλιος græce sol tropos τρόπος conuersio.
Heliotropius gemma seu lapis uiridis coloris sāguineas hñs uenas.missus in argenteam peluem aqua plenam radios solis in sanguineū & obscurum uertit colorem.
Helledeabarim hebraice:deuteronomion græce secunda lex latine.
Helix.cis:proprium nomen maioris ursæ.
Heliton heros apud latinos.
Helite nomen stellarum.
Helue interpretatur deus meus iste:uel deus dominus gregis.
Helopos nomen anguis.
Heloy interpretatur deus meus.
Helorus fluuius siciliæ:q superfūdit' sicut Nilus.
Heluo:uorax.insaciabilis.
Helluat:multum bibit.
Helluabundi multum bibentes.ebriosi.
Helluel Machabæorum libro augustus mēsis.q sextus dicitur.
Heluus:rufus.pallidus.uel nausia.
Hem pro repente aduerbium expauētis: uox irascentis.
Hemiolius est cū de duobus numeris maior hēt totū minorē:& insuper eius medietatē:ut sūt tres ad duo & ex numero q hemiolius dr̄:nascitur symphonia quæ appellatur diapente.
Hemis græce semis.pris.
Hemus mons macedoniæ.idest thessaliæ.
Henchelie ciuitas græciæ a cadmo dicta: qa ibi conuersus est in serpētē.nam enchelios ἔγχελιος græce draco dr̄.
Hepta ἑπτά septem.
Heptememeris cū tres pedes sequitur syllaba.'
Hex ἕξ.hexaptota nomina dicta:q per sex casus uarietates habeant : ut unus.totus solus . ἕξ

sex & τῷ Τόσω ιο casus dr.

Hei interpellatur pellicius a pelle.

Heraclia ciuitas in ponto ab hercule dicta.

Hærbarum nomen ab aruis inflexum credit' eo q̄ terris fixis radicibus adhærent.

Hærbidus: locus hærbam habens.

Hærbosus uero qui facile generat hærbam.

Hærbidus hærbe color.

Hærbescit: hærbam gignit.

Hereus iupiter dr̄ propter singularem potestatē Nā herciscundæ græce dicit' familia.

Herciscūdæ familiæ diuidendæ familiæ.

Herculaneus eunuchus.

Hercules duo fuerūt argiuus & oetas. ἡρακλῆσ græce latine hercules interposita. n. pris.

Hercle id est per herculem. qui est medius fidius

Hærere arctissime insidere infigi. permanere p h. scribitur. obstupescere. stare. immorari.

Hæreo res hæsi hæsum. pri. Inde dicitur hæsito tas: componitur cohæreo. inde cohætētia. inhæreo. adhereo.

Hæredipeta cōis qui hæreditatem petit.

Hæres ab ere dictus. soluit. n. tributum id est æs auctoris. In hoc. n. uocabulo prima successio hæreditatis filius & nepos est. hic & hæc hæres hæredis.

Hæreditas est res quæ morte alicuius ad quēpiā peruenit iure nō legata nec possessione retenta. dicta a rebus aditis. uel ab ære: quia qui possidet agrum censum soluit. inde hæres.

Hæredium: prediolum. inde hærediolum diminutiuum: possessiuncula.

Heremia: deserta.

Heremus desertus locus in accessus.

Heremus est: ubi nunq̄ habitatum est: desertum uero aliquando: sed nunc derelictum. hinc heremita.

Heremitæ hi sunt qui & anachoritæ ab hominū conspectu remoti: nam heremus dicitur quasi remotus.

Herenica antiqua.

Hereos bithyniensium lingua october mensis.

Hæresis græce ab electiōe dr̄: q̄ scilicet unusquisq̄ sibi eligat id quod melius ei esse uidetur.

Hæretici dicuntur: qui de domino uel creatura siue de christo uel ecclesia praue sentiunt: ac deinde conceptam noui erroris perfidiam pertinaci prauitate defendunt.

Hereticum autem facit aut dum scripturæ sacræ figurata minus intelliguntur mysteria: atq̄ historicæ ueritatis & spiritualis sensus non consideratur differentia: aut dum p curiositate aīmus cupidus delectatur scire latentia.

Heri: domini. inde herilis uelut heri filius: uel ut quidam dicunt minor dn̄s. i. domicellus.

Heri aduerbium tēporis præteritam pximā diē significat: unde hesternus causa alternitatis fecit: cū debuisset herinus sicut diurnus.

Herymanthus mons archadiæ.

Heridanus padus fluuius liguriæ ab heridano solis filio græcis dictus qui & pheton nominatus est.

Hermafroditus: castratus. hoc est nec uir nec fœmina.

Herma: castratio.

Herme libellus id est pastoralis.

Herma dr̄ capitellū: qd' ponit' sup colūnam.

Herme simulacra sūt mercurii. tm̄ caput & pedes hn̄tia. Est autē græcum nomen.

Hermes id est mercurius. hermafroditus eni quo uterq̄ sexus appareat. hermes est enim mercurius & frodi ate uenus.

Hermones genus serpentium.

Hermonium anathema id est alienatio.

Hermon mons est: interpretatur anathematizatio scilicet peccati. hunc fœnices famor dicūt. amorrei sanyr.

Hermon hebraice consecratio interpretatur.

Hermula statua sine manibus ab herma deriuat'.

Hermus fluuius lydiæ q h. renas cū auro trahit.

Hermus & pactolus flumina aureum fundū habent. hic scindit frygiam a caria.

Hermenia & inde perihermenias hoc est de interpretatione liber aristotelis.

Hermes: interpres.

Hermogeniani hæretici ab hermogene dc̄ti: q materiam inducentes deum & matrem elemētorum esse eam corporarunt: quos apostolus elementis seruientes appellat.

Heruosus ponderosus.

Herna ramea ramix.

Herodes primus hircanū regem simul & pōtificem iudeo_ interfecit dolo & a Cæsare Augusto Octauiano iudæo_ regnū suscepit: ut tributis pesset: & romano pareret ipeno: cuius. xxi. āno xp̄s natus ē. Nā. xxvii. annis regnauit qui cū interfecisset quosdā filios suos. Aristobolum & Alexandrū semenpsū interfecit. huius aristoboli herodes qui cognominat' agrippa filius fuit. fuerūt autē q̄ plures herodes.

Herodes felicior gloriosus interpretat'. herodes. dæ. dis. huiusmodi. n. quæ in oy apud græcos faciunt genitiuū sæpe apud nos fiunt pme & tertiæ declinationis.

Herodinus græce felicius.

Herodiani qui herodem christum esse pnunciāt

Herodii aues græce: quas latini diomedeas dicūt

Herodius græce fulica. in psalmo ardea putat'.

Heroicum carmen dictū q̄ uiro_ fortium res & facta narrat. constat autem dactylo & spōdeo in fine trocheo hoc hemphicum dictum est prius: prior est omnibus metris. hunc primū

moses in cantico deuteronomii lõge ãte phe recydem & homerum cecinisse probatur.

Heros herois uir fortis aut cælo dignus. dictus a iunone græce. n. iũo hera dicit & ideo nescio quis filius eius heroos fuit dictus secundum græcorum fabulas: inde herous heroa heroũ.

Heroes terrigene terræ filii. quia hera græce ẽra.

Heroides maiores fœminæ dñr.

Heros & heroos græce. heros herois latine. sic similia.

Heroica: antiqua.

Heroici: antiqui.

Heroici uersus constant exametro catalecto: q reciproci sunt: quotiens scãsio cum uerbis deorsum ad summã cõscendit: ut est hoc uidimus ire deum: reducem sperare iubemur in cælum qualem uidimus ire deum.

Herodion: genus accipitris.

Herus asper & malus sed & proprie dñius.

Heruenus genus materiæ.

Hesperia italia ab hespero rege dicta.

Hesperia italia & hispania dictæ: q græce hespero stella nauigẽt in italiã & hispaniã. Nam si hesperiam solã dicis. italiam significas si adiicis ultimam significas hispaniam.

Hesperides filiæ athlantis.

Hesperidum insulæ dictæ a ciuitate hesperide: q fuit in fine mauritaniæ. In quaqꝫ hortis fingũt fabulæ draconem peruigilẽ aurea mala seruantem. Fertur autem ibi mare uarium ac sinuosis lateribus esse. ut uidentibus procul lapsus angustos imitetur.

Hesperus stella quæ sicut quidam dicunt primo ortu apparet. occidens uero uesperum facit in occidente apparens.

Hesperus græce lucifer latine.

Heston: sextum.

Hesternus na num pridianus na nũ ãteunnum diem causa alternitatis ab heri dictus quasi herinus ut nocti nocturnus

Hesus dicitur mars quorundam lingua.

Heu & heus interiectiones p h scribẽdæ sunt.

Heus aduerbium interpellantis uel interrogãtis. heu uero respondentis.

Heu interiectio metuentis proprie: hei uero dolentis.

Heu dolentis uel respõdentis iteriectio. monosyllabũ est. uel etiã dissyllabũ metri necessitate

Heuohe interiectio metuentis.

Heu heu interiectio dolentis dissyllabũ. utranqꝫ productam ponit boetius.

Heulbo: guttur.

Hex est græce sex.

Hexameter uersus quem nos ex numero pedũ senarium uersum uocamus: græci uero trimetrum duplicatum.

Hiacynthus pulcherrimus puer ab Apolline dilectus cuius cineribus flores sunt nati eodem nomine dicti.

Hiacynthus hærba habens florẽ purpureum dicta a puero eiusdem nominis: qui i saltibus inter purpureos flores iterfectus inuentus est.

Hiacynthus est lapis ceruleí coloris aliquãdo nebulosus aliquando purus ut fluctus uidetur. & est lucis purpureæ quãuis cum cælo moueatur. friget in ore sculpitur adamante. ex noie dicitur floris: qui hiacynthus dicit gemma ẽ.

Hiacynthus flos aromaticus purpurei coloris.

Hiacynthina gemmata hiacynto cuius penultimam corripit persius sicut & ab adamas adamantinus bombix bombicinus christallum christallinus & in similibus dictiõibus a græcis uenientibus.

Hiacinthus ẽ ceruleus color uirore mixtus cuius decora facies mutatur ut tẽporis uitam significat angelicam discretione preditam.

Hyades quinqꝫ stellæ i similitudine y græci.

Hyades signum i frõte tauri: q ortu suo pluuias facit: unde hyades dicuntur: quas latini suculas uocant.

Hyades aliæ stellæ sunt quam pluuiales.

Hyades hædi.

Hyas græce pluuia uel imber: unde hyades. dñr: quia ortæ imbres ferũt: uñ significant sanctos doctores & sunt in initio tauri.

Hiare: aperire. uidere. inuadere. patere: uñ inchoatiuum hisco hiscis.

Hians: os aperiens. ardens. amplians.

Hiatus u. tiũ est cum similes uocales ac similiter longe collisam fracturam faciũt sic: suscepisse liberos secundo omine.

Hiatus ab hio hias scissura. uorago ꝓsumptio: terræ apertio.

Hiatus ꝓpe ẽ hoĩs oris aptio trãslatus ꝯ feris qꝫ auiditas oris adapertione monstratur.

Hiberia: hispania.

Hiberi hispani a tubal filio iaphet exorti sunt.

Hiberia est etiam regio asiæ prope ortum armeniæ iuncta.

Hiberus fluuius qui nomen hispaniæ dedit: eã illustrans.

Hiberus nomen fluuii: inde hiber hiberi per apocopam nomen gentis iuxta eũ positæ i hispania: quod solũ in hac declinatione ꝓducit er: & ex eo cõposita celtiber celtiberi. hiber uero hiberi uel hiberus aut hiber hiberis & pluraliter hi hiberes proprie gẽs ab hiberis ꝓfecta q̃ ultra armeniam habitat. & apud græcos dr hiber hiberos. gẽis hiberos hiberoi fluuius.

Hibernum inter hyemem & uernũ est quasi hyeme uernũ: quod plerũqꝫ a parte totum significat hyemem.

I

Hibernus ab hyeme uel imbre.

Hibiscus hærba est ibicibus grata ad edendum.

Hic pronomen. aduerbiũ loci. aduerbiũ producitur. nomen corripitur.

Hic ꝑpositiuũ est & demõstratiuũ: & pro articulo accipit̃ & pro tũc: iste uero demonstratiuũ. is subiectiuũ uł relatiuũ. ille in loco aliquo lõge posito: potest demõstratiuũ & relatiuũ tñ esse: & cũ significãtia aliqua proferri. ut sic. Iupiter ille mouebat. ipse aũt & relatiuũ & discretiuũ. Hos. hoy. hou. he. oσ. ov. ois.. græce dicitur quod latine dicit̃ sui. quod in plurali facit. σφεισ. σφωι. σφισι σφαι.

Hic & hæc & hoc articulorũ loco accipimus ĩ declinatione: nã in oratione sunt ꝑnomina. nihil eni aliud nisi oytos. toytoy toyto ουΤοσ ΤουΤουΤουΤω. significat. sed ideo loco articulorũ ea accipimus: qa nascũtur ab hoc ho. toy. to. o. Τοu. Τω. quibus articulis & pronominibus græci utuntur.

Hiccine: hic ne.

Hicosium cæsariensis mauritaniæ oppidũ quod hercule illa trãseũte. xx. milia a comitatu eius discedentes construxerunt.

Hiera una ex insulis: quæ æoliæ nuncupant̃: dicta ꝗ sit collibus eminentissimis.

Hierapolis ciuitas.

Hieraticis gemma ancipitis coloris.

Hieratici peregrinantes dubii non habentes firmum locum.

Hieraticæ litteræ sacerdotales.

Hieremias excelsus domini ĩterpretatur: hic hieremias a reliquus transmigratorum lapidatus est in ægypto. uirgo fuit.

Hierolantia merentia.

Hierosolyma uisio pacis interpretatur: sic dicta. a a salomone quasi hierosalomonia.

Hierusalem dicta sale primũ quã iudæi sem filiũ noe quẽ dicũt melchisedech post diluuiũ i syria assecuũti q̃ regnũ fuit eiusdẽ melchisedech hanc postea tenuerũt iebusæi a qbus dicta ẽ iebus. sic quoq; duobus noĩbus copulans. i. iebus & salem uocata ẽ hierusalem: q̃ postea a salomone i melius restaurata hierosolyma q̃si salomonia dicta est: postmodũ uero ab elio adriano reædificata helia dicta est.

Hierusalem latine pacifica uel uisio pacis trãsfert̃

Hiezechiel fortitudo dei interpretatur.

Hillæ: falciciæ uulgo.

Hillitores scænici.

Hillitor: oitica.

Hilliticus maior uenetia.

Hilo: aquilo.

Hilus medietas ferulæ uel pro ullo ponitur.

Hilum qcq̃ ullũ apud ueteres significat.

Himanus mons positus inter coas & pasiardas.

Himela fluuius est campaniæ.

Hinc & ex hac parte: uel ex hoc tẽpore. ex inde. aduerbiũ de loco.

Hinnitus: acutus clamor caballi: nomen de sono tractum.

Hinnio is: stridere. acute sonare: ut equus.

Hin mensura est duplex: maior decẽ & octo sextatis minor nouem.

Hipanis scythiæ mons & fluuius.

Hipates grauissimæ fidiũ uoces.

Hipate hipatõ. B. principalis pricipaliũ. Nã hæc uox semp prima fuit ante q̃ proslambanomenones. R. adderet̃. unde etiã sic iterpretat̃ maxima magnæ: grauissima grauissimæ.

Hyperion sol est.

Hipatemeson principalis mediatũ scilicet chordarum. E.

Hipnalis serpens somno necat.

Hypocrita græce simulator iterpretatur quia dũ intus malus sit. bonũ se palam ostendit. Hypo eni falsum: crisim iudicium interpretat̃: tractum autem a specie eoꝝ qui i spectaculis cõtecta facie incedũt. ut populum fallant.

Hipoliticæ stellæ errãtes sequaces ut sol & luna.

Hyphonia dissimilitudo.

Hippomanes propne hærba ẽ ueneniferaq; quam eq comedẽtes i amentiã conuertũtur. dcã q̃si hippomanias id ẽ eq amentia: hippos. n. græce equus dicit̃. Dicit̃ etiam uirus qđ ab iguinibus equaꝝ distillat: cũ mares desiderant.

Hippochon genus poematis.

Hippodes quasi equipodes ꝙ equinos habeant pedes & humanam figuram.

Hippothamus equus fluuialis dictus ꝙ sit eqs similis in dorso: die aqua morat̃. nocte segetes pascit: in nilo est ιπποσ hippos equus est ποταμοσ fluuius quasi equus fluuialis

Hippodamia filia regis helidis: quæ cum multos porcos instinctu patris curru uelocissimo necaret pelope eam deuicit: eius auriga Myrthoo decepto pactione sua & in mare præcipitato.

Hippothamum fluuiale nauigium tardum.

Hyrcaldaice latine nigil dicitur ignis.

Hira locus tenebrarum. uel porcorum.

Hiras antima intestina quorum diminutione hilla dicuntur.

Hiras fratris mei uisio interpretatur propriũ.

Hircanus: indiæ mons.

Hircania nomẽ regiõis: dcã a silua hircania q̃ scythiæ subiacet. hẽt ab oriẽte mare caspiũ: a meridie armeniã: a septẽtrione albaniã: ab occasu hyberiam.

Hyrmos ĩitia cõtinuatæ id est productæ orõnis tenorẽ suũ usq; ad ultimũ seruans.

Hyrmos dicitur conuenientia uel series.

Hirobi qui ungulas non diuidit.

Hyrpices:tribuli.

Hirudo:sanguisuga.

Hirsi:hirsuti.

Hirsutus:asper.uillosus.setosus.pilosus. dictus ab eo q sit hirtus & pilis horridus.

Hirtæ aures.hirsutæ.pilosæ.setosæ.

Hirtus sonitus.

Hirtus:asperatus hispidus.historiam ui corporis assignans.

Hirpinus mons ē ī sabinis equoꝝ bonoꝝ ferax.

Hirqui:oculorum angulis.

Hirundo si qua pulli eius fuerint cæcitate suffusi:habet quoddam medendi genus quo eorum lumina reformet.

Hircosæ fungi duriores:quas græci appellant tagios.

Hircosus qui sudore corporis putet.

Hircus lasciuum animal & feruens semper ad coitū·cuius oculi ob libidinem in transuersū aspiciunt:unde nomen traxit.nā hirqui sunt oculoꝝ anguli.cuius natura adeo est calida ut adamantem quem nec ignis nec ferrum domare ualent:solus huius sanguis dissoluat.maiores hirci cyniphei dicuntur a fluuio cyniphe in libya ubi grandes nascuntur.

Hisagoga græce introductio dicitur eorum .s. q philosophiā incipiunt continens in se rōnem primaꝝ demonstrationum.

Hysagogam trāstulit in latinum uictorinus orator.commentumq; eius quinq; libris boetius ædidit.

Hisauria dicta q undiq; aperta auraꝝ flatibus pateat:metropol m seleutiam urbem habet.prouincia est.

Hiscere:os aperire:loqui.findere.

Hisci:aperui.

Hiscit uir loquit' eo q uelit loqui & non possit. quasi hiare incipiens.

Hisco hisčs inchoatiuū est ab hio hias.non tamē facit hiasco.cum omnia cætera inchoatiua secundæ persone primitiui addita cu fiāt. cōponitur inde hisco fatisco.

Hisonere:detinere.

Hisemeria græce æquinoctium.

Hisemerinos circulus æquinoctialis dicitur.

Hissera pila feriendo.

Hismaelitæ ab hismael filio dicti habraæ idem & sarraceni.interpretant' obedientes.

Hispida:spinosa.pilosa.squalida.

Hyspalim cæsar iulius condidit quam ex suo & romæ urbis uocabl'o iulia romula nūcupauit.

Hyspalia autem a situ dicta est eo q in solo paluštri suffixis in profūdo palis locata sit:ne lubrico fundamento cederet.

Hyspāia prius ab hybero amne hyberia dicta postea ab hispano hispania cognominata ē.ipsa & hesperia ab hespero stella occidentali:sita ēt iter africā & galliam a septentrione pyræneis montibus clausa reliquis patribus mari cōclusa.oīum frugū generibus fæcūda:metalloꝝ quoq; copiosa.Duæ sūt hispaniæ:citerior q̄ a septentrionali plaga usq; ad carthaginē porrigitur.ulterior quæ a celtiberis in meridiem usq; in gaditanum extenditur.

Hispaniæ gemmæ quæ reperiunt' ī littoribus hispaniensis oceani.igneæ & pluo dæ.

Hysterologia preposterus sermo cum quod p̄cedere debet sequr.dr̄ & hysteron proteron ut hi cererē torrere parant:& frangere saxo.

Hister flumen thraciæ uel scythiæ:ut seruius dicit:qui & danubius dr̄.

Historia narratio rei gestæ:per quam ea quæ ī p̄tento gesta sunt dinoscunt':dicta autē græce historia απο του ιστορειν id est uidere uel cognoscere. Apud ueteres enim nemo scribebat historiā nisi is qui interfuisse.historiæ genus triplex est·effemeris kalendaria.annales.

Historicus qui historiam scribit pantomimius.

Historiographi historiaꝝ auctores qui historias scribebant.Nam γραφω græce scribo.

Historidio hist. nam motu corporis assignans.

Histrio uel historio scænicus saltator ioculator.

Histriones sunt:qui muliebri indumento gestus. impudicæ fœminaꝝ exprimebant.hi etiam saltando historias demonstrabant dicti autem sunt siue q ab hystria id genus sit adductū siue quod perplexas historiis fabulas exprimerent.dicti quasi historiones.

Histriam hister amnis uocauit qui eam influit ipse est & danubius.habet autem a septentrione pannoniam.

Histri gens quæ originem a lochis ducit:qui missi ad argonautas persequēdos ut a ponto intrauerunt histrū uocabulo amnis quo a mari cōcesserant appellati sunt.

Hystrix:quadrupes spinosus.

Hytis filius prognes quē ipsa occidit deditq; mādūcari patri Tereo scilicet marito suo qui uim philomenæ intulerat sorori suæ:linguāq; abstulerat.

Hyades uernali tēpore nascunt' dictæ απο του υειν quod est pluere.Nam pluuiæ græce dicuntur.

Hyalin est uitium unde hyalinus splendens.

Hyaspis de græco in latinum uiridis gemma interpretatur.Hyas quippe uiride.piliaris gemma dicitur.

Hyaspis colore uiridi p̄fert uigorem fidei:quæ in perfectis hominibus nunq̄ penitus marcescit: cuius forti præsidio resistit diabolo.

Hyatides lapis est fuluus & rotundus intra se aliū

habēs lapidē: cuius crepitus sonorus ē: sed tñ sapientes dicunt id esse quenda spiritū. hydatides ipse ē emendros gēma ab aqua uocata. Exundat eni aqua ita: ut clausam in eo putes fontaneam scaturiginem.

Hydasmon humor hydropicorū. græcum est.

Hydaspes fluuius mediæ.

Hydor υδωρ græce aqua.

Hidra quod ex aqua genita uideret. Nam fertur fuisse multorum capitū serpens. i. nouem cuius uno abscisso capite ab hercule pro eodem nascebantur tria: sed hoc fabulosum est. Nam constat hydram locum fuisse uomentem aqs: quem hercules exardens exiccauit.

Hydra signum cum coruo & cratere figuratur.

Hydria uas aquarum dicta: q hydor græce aqua dicatur.

Hydroceli̇cos aqua circa testiculos coacta.

Hydrophoba aquæ meatus: hydor. n. aquā: phobon tumorem græci dicunt: hūc morbum latini lymphaticum uocant. fit autē ex canis rabidi morsu aut eius spuma. quam si homo aut bestia tetigerit: uel dementia repletur. uel in rabiem uertitur.

Hydrobia periculosa passio id est hydrophoba.

Hydrolæ dicuntur fistulæ: quæ in organo fiunt dictæ ab υδωρ hydor quod est aqua quo ex aqua & aere sonum reddant. aulæ uero fistulæ organales.

Hydroleon aqua oleo roseo mixto.

Hydromantia diuinatio per aquā. In aquæ enim inspectiōe umbras dæmonum euocare perhibent. Quod genus diuinationis a persis allatū fert. Quattuor genera diuinatōis Varro eē dixit: terra: aquā: aerem: ignē. hinc geomantiā hydromantiā: æromantiā. pyromantiam.

Hydromele aqua ex melle.

Hydromellū dictū: q fit ex aq & malis macianis.

Hydrops pis morbus dictus ab aquoso humore cutis. subcutaneus eni morbus est. hydropicorū duæ species totius corporis & uentris: q̄rū prima leuco fleumantia & hyposarca appellat. Secunda in duas diuidit species ascites & tympanites. hydropicorum est quo magis biberit eo magis sitire.

Hydri serpentes aquatici.

Hydrum serpentini.

Hydra ut poetæ fingunt draco fuit multorum capitum in lerna palude archadiæ.

Hydromantes qui ex aqua diuinant.

Hydrus aquatilis serpēs: a quo dicti obturgescūt cuius morbum boam dicunt: eo q fimo bouis medetur.

Hyenes fera bellua speluncam habens.

Hyeratica genus carthæ: quæ ad sacros libros eligebatur similis augustæ sed subcolorata.

Hierobotane. i. plantago.

Hyle proprium fluuii uel insulæ.

Hylen græci uocant materiā: quæ gignendi causas rebus omnibus dedisse existimatur.

Hylen uocant rege quādā primā materiam nullo prius modo formatā: sed oium corporalium capacē: ex qua uisibilia elementa formata sunt unū & eius deriuat ōe uocabulū acceperūt. hāc poetæ syluā noiauerunt: quia materiæ syluagæ sunt. uerum in hoc errat qdam gentiliū: q eā tāq coæternā deo coniungūt: ut hæc ab illo nō sit: qius ab illo formet: quod alienū esse a ueritate ipsa ueritas docet. De hac enim scriptura eloquitur sic. Qui fecisti mūdū de informi materia. sed materia facta est de nihilo. mundi at species de informi materia: quæ quidē ex nihilo facta præcessit. tñ res ex se factas non æternitate sed sola origine sicut sonus cantum. Nā qui uiuit in æternum creauit omnia simul.

Hyleon dolor ualidus & acutus & obuolutio intestinorum.

Hylion id est anima mundi.

Hylorhodon rosa agrestis.

Hyphe copulatio una ex prosodiis ē.

Hyetos græce pluuia.

Hymenedeum constat diametro catalecto ut est ignea sidera.

Hymettus mons est Athenis uicinus: melle optimo fertilis iuxta quem habitauit socrates.

Hymeneus dormitaris.

Hymen deus apud gentiles solitus in nuptiis inuocari de quo Catullus hymen hymen o hymen ades: & ouidius hymen hymen hymenæa uocant hymenæa frequentant.

Hymen græce uirginalis membrana intestinoq: hic hymen huius hymnus producit en.

Hymenæus deus nuptiarum a quodem hymenæo: q prospere usus ē nuptiis. uel ab υμην: quæ membrana uirginitatis est claustrum.

Hymen græce dicitur membranula mulieris id ē puerperæ: unde hymenæus dicitur.

Hymenæi iusti nuptiaq thon.

Hymnos carmen in laude dei υμνέω hymno est laudo. unde hesiodus librū cui εργα και ημέραι ita cœpit μουσαι πιεριηθεν αοιδησι κλειουσαι δευτε δι εννετε σφετερον πατερ υμνειουσαι. Hymnos primus dauid propheta i laudē dei cōposuisse manifestū ē. dei apud gētiles e qbus orpheus in sros cōposuit

Hymnus ē canticū laudantium pprie autē hymni laudē dei continēt. si ergo sit laus & nō dei & non cantet non est hymnus. hos primus ut diximus. Dauid cōposuit. tum alii pphetæ sicut & tres pueri. sed & ipsius dñi & apostoloq habemus exempla. In his primus hylarius floruit: post Ambrosius Mediolanensis eps.

Hymetus mons atticæ floribus & melle abūdās unde dicuntur hymetia mella.
Hyulcus: apertus. patens. diuisus.
Hyomanos: græce magister.
Hyios υιοσ græce latine filius.
Hypalage cum per contrarium uerba intelligun tur ut dare classibus austros: cum uentis naues demus: non nauibus uentos.
Hypalage est permutatio ut errātes stellæ q̄ nos errare faciant.
Hyparticon. i. substantiuum.
Hipapante domini. præsentatio dñi ī templum
Hipapante græce obuiatio dicitur: simeonis ui- delicet. & anne & cæterorum. hypantesin enī græce uel hipopātesin latine obuiare est.
Hypatia: consolatus.
Hypaticus morbus e iecoris passione dictus.
Hyper υπὲρ græca præpositio latine super uel trans.
Hyperapopha: super abnegatiua.
Hyperbaton υπέρβατον est transcensus q̄dam uerborum ordinem turbans: cuius species sūt quinq̄: anastrophe: hysterologia: parenthesis themesis: synthesis. hyp enim super. bathmos gradus est.
Hyperbole est figura fidem excedens augēdi mi nuendiue causa ut candidior niue. tardior te- studine: & sydera uerberat unda: & multiplica bo semen tuum sicut stellas cæli. ultra eum fi dem aliquid augetur: nec tñ a tramite signifi- candæ ueritatis erratur. sed ut uoluntas loquē tis non fallentis appareat.
Hyperbolice elate.
Hyperbole excellentia.
Hypercatalecton ubi super legitimos pedes sylla ba crescit ut apud Virgilium uulcano decoq̄t humorem. em. n. in fine uersus abundauit.
Hyperbetheus macedonum lingua october mē sis.
Hyperborei montes scythie dicti q̄ supra. i. ultra eos flet boreas montes undecim.
Hypechion græce paruum tugurium alto posi- tum. dr̄ pendens solanum.
Hypermetrus uersus est: cum finis unius synali- phen patitur a sequenti: ut terra latinorum ar- dua.
Hyperodino græce transgredior.
Hyperphania græce superbia.
Hyperlistotæ græce plures mali.
Hypo præpositio græca infra significat.
Hypocausa: subsidium.
Hippocentaurum fingūt hominem fuisse equo mixtum ad exprimendam humanæ uitæ uelo citatem. lapithæ enim uicti a thessalis ita uoca uerunt eosdem thessalos.
Hippocentauri dicti eo q̄ primum discurrentes in bello equites uelut unum corpus equorū & hominum uiderentur.
Hypocondriæ: præcordia.
Hypocondriæ ilia græci uocant costas molles.
Hypocritæ simulatores dicuntur: qui iusti esse ñ quærunt sed uideri.
Hippeus: hærba gladiolus.
Hipppoedes in scythia sunt homines humanā formā & equinos pedes hñtes.
Hippopothami equi fluuiales in nilo sūt.
Hyppodronū domus declinatōis ad necessitatē & per gyrū habens arcus deambulatorios sup quos deambulant homines.
Hippodronū ubi equi currebant. Nam ἵπποσ equus δρόμοσ cursus est.
Hippodronū. subleuata uia circi.
Hippogabis nauis in qua equos uehi solitū est.
Hippuris hærba: quā latini caudā equinā uocāt. hippus ut dictū est equus est ουρα cauda.
Hypodiacon græce subdiaconus latine dicitur. hi apud hebræos nathinnei uocāt.
Hypodiastole subseparatum.
Hypodigma prædemonstratio.
Hypodion græce scabellum uel subpedaneum.
Hypogæum constructum sub terra ædificium. i. antrum uel spelunca.
Hypographice græce descriptio: quæ rem decla- rat adhibita circitione dictoꝝ & factorum.
Hypomnesticon græce memoriale dr̄ latine.
Hypopātheos subministratio uel humiliatio illi us q̄ totus ubiq̄ est deus. Nā υπο hypo īfra παν pan totus θεοσ theos deus dicitur.
Hypostigme græce subdistinctio.
Hypostasin dicunt græci substantiam indiuiduā Nos uero propter inopiam noium psonam eam dicimus. nos substantiam uel subsistenti am appellamus.
Hypothesis uel axioma uerbum ex uerbo. protē tio dicitur uel rogamentum. familiarius uero præpositio.
Hypoteca cum res cōmodatur sine dispositōe pi gnoris. pacto uel cautione sola interueniente
Hypothetice personaliter suppositiue uel condi- tionaliter.
Hypothesis causa dr̄: ubi cum certa persona con- trouersia est id est rhetorica quæstio.
Hypothesis rhetorica causa: quæ circūstantiis cō stat. nam thesis dialectica quæstio sine circun- stantiis est.
Hypothetici conditionales syllogismi dicuntur ab hypothesis: quæ duobus modis dicit': aut eni p quandā conditionē aliquid acqescit qd' fieri nullo modo potest. ut ad suum terminū ratio perducatur ueluti cū res corporales mate riæ formæq̄ concursu subsistere demonstra- mus omnem formæ naturā subiecta materia

si non resultē cogitatiōe separamus. sed hæc nihil differt a simplici cathegorica aut in conditione posita consequentia ui coniunctionis uel disiunctionis ostenditur: ut si est homo animal est in affirmatione: uel si est hō equus non est in negatione possunt etiam hoc modo: cum homo est: animal est: per disiunctionem uero hoc modo: aut hoc est: aut illud est aut dies est: aut nox est.

Hypotenusa linea obliqua pendens ī aliqua pte.

Hypothenesis dicit̄ cū aliqua ppriis nominibus aptantur ut æneas ueneris filius & anchisæ.

Hypotiposion īformationum uel dispositionū.

Hypozeusis figura ubi in singulis sēsibus singulæ sunt clausulæ.

Hypozeusis est figura zeumæ cōtraria: ubi diuersa uerba singulis quibusq; clausulis pprie subiunguntur: ut regem adit & rgi memorat. crudelitas stimulat. ābitio deuastat. libido præcipitat.

Hypsipyle uxor iasonis. unde hypsipyla dicitur fabula de ea facta.

Hyems est cum sol breuiore soluitur circulo: unū idem tempus bruma dī.

Hyena bestia quæ concumbit ut mas & fœmīa. trisyllabum est. hyena in africa inuenitur cuius spina regente collum negt flecti nisi toto corpore. stabula sequitur porcorum uocabulū hūanæ uocis exprimere dicit: ut hoīem actu nocte accitū laniet: uomitusq; mentiens hūanos canes illectos deuorat: q si umbram eius contigerint: latrare nequeunt. inquirendo sepulchra busta eruit. leuius mas cassē q fœmina capitur in oculis multiplex uarietas & mutatio colore in quorum pupillis lapis inuenit̄: qui hyenia dī qui si linguæ hoīs subditur: prædicere futura facit. Quodcūq; animalium lustrauerit: moueri se non potest. Ideoq; magicam scientiā dī habere. cū leæna coit in æthiopia: nascit̄q; mōstrum crocotæ noīe. mūq; cōniuet aciē. in ore nulla gingiua. dens unus & paruus. capsulis clauditur.

Hylans gaudens. apud se serenus: unde componitur exhilaro as.

Hylaris & hylarus dī.

Hylarior gratiosior. hylaritas gaudium.

Hylas fluuius græciæ.

Hylace troiane.

Hyle cum siluestre.

Hyhe fatus in sylua natus.

Hyleus & filius centauri quos hercules pro lapithis dimicando occidit.

Hyerosolimbolus fcenus.

Hydrus fluuius tortuosus iuxta hadriaticū mare

Hibernia insula inter hispaniam & britanniam sita longior ab africa in boream spatio porrigit̄ hæc proprior britanniæ spatio terrarum āgustior sed solis cæliq; temperie magis utilis.

Hibleus siculus ab hybla ciuitate in qua abūdāt apes.

Hybrida dicitur ignobiliter & cōtumeliose. uēit ab ὑβριϛ quod est contumelia.

Hoccine hoc uero.

Hoc inde deriuatur hornus componitur modernus. i. modo hornus.

Hodie pro ozie. Nam antiqui ozie dixerunt.

Hodie id est hoc die & pro semper ponitur.

Hoch id est heu.

Holocaustum illud est ubi totum igne consumitur qđ offertur. antiqui enim cū maxima sacrificia administrarent: solebāt totas hostias sacras in sacro igne consumere flāma. & ipsa ctār holocaustomata. holon. n. græce totum dī. cauma icensio. uñ holocaustum totum incensum.

Homelia græce uerbum dī quod profertur ī populo. ad uulgus enim loquitur.

Homicida. componitur hominem cædens id est occidens.

Homœos græce similis uel æqualis.

Homo dictus quia ex humo est factus sicut legitur i genesi. Abusiue enī pronunciat̄ ex utraq; parte substantiæ totus homo id est ex societate aīe & corporis. græci uero hoīem antropū nominauerūt eo q sursum spectet subleuatis oculis ad cœlū ad cōtemplationem sui artificis. Duplex ē autē interior homo anima: exterior homo corpus uocat̄. hō ex diuersis subsistit substantiis id est mortali & immortali. Corpus eius diuidit̄ in quattuor elementa. Ratō enim terræ in carne est: humoris in sanguine: aeris in spiritu: ignis in calore. Definitur autē sic homo ē animal rationale & mortale sēsus disciplinæq; capax: qui ingenio ualet: artibus pollet. & cognitiōe rerum aut quod agere debet. eligit: aut animaduersione qđ inutile sit contemnit.

Homo ab humo dī: inde deriuatur diminutiuū homuncio homunculus homulus homullulus. & humanus humanitas neutraliter nitus hu mano humanas. componitur homicidiū homicida. semihomo. nemo. inhumanum.

Homo in sacra scriptura appellatur tribus modis Per naturam ut faciamus hominē ad imaginē & similitudinē nostram. Per culpā: Vos autē sicut hoīes moriemini. i. sicut delinquentes. Per infirmitatē maledictus qui spem suā pōit ī hoīe. id est in infirmitate.

Homo aut significat totū hoīem: aut mentem.

Homo Adā qui nō filius hominis. Augustinus.

Homogenis qdam fuit qui primus ad aratrum boues iunxisse fertur q postea fulmine interiit

Honestus est qui nihil habet turpitudinis.

Honestas enim honor perpetuus: quasi honoris status.
Honorabilis: honore aptus id est dignus.
Honorarium uinum dr: quod regibus & potentibus honoris gratia offertur.
Honorare: honorem deferre.
Honoratum: solenne. honoribus plenum.
Honos uel honor ris. gratia dignitatis. collatio in rebus uel dictis præmium. sacrificium ul' dignitas aliqua.
Hora cum h dicitur est: fine ea uero regionū uel finium.
Hora græcum nomen est: tamē latinū sonat. hora enim est finis temporis sicut oræ fines sunt maris fluuiorum uel uestimentorum.
Horrendus: horribilis. metuendus.
Horrere timere.
Horreo deficit futuro īfinitiuo sicut plæraq; neutra secundæ coniugationis: tepere. pauere. rubere: quæ supina non habent.
Horresco: pertimesco.
Horrificare: horrorem incutere.
Horrisonum: fragosum: cum horrore sonus.
Horrim gigantes.
Horripera qui horas petunt. hic & hæc horipera
Horizon huius orizontis. id est quantum spatii cæli uisus hominis super terram capere potest circa se in plano.
Horno tempus significat noriter & hoc āno ide homotinus: sicut cras crastinus. diu diutinus.
Hornus: alnus. spēs arboris. hæc hornus horni.
Horontes: flumen est syriæ.
Horror: pauor. metus peccatum. ide deriuat' horridus ior simus. itas. bilis. bilitas. bilr. horreo horresco.
Horologium dictum: q ibi horas legamus id ē colligamus. instrumentum inueniēdi horas.
Horoscopi mathematici dicti: q horas natiuitatis hominum speculentur.
Horoscopus est instrumentum quod rotūdum & quadrū habēs circūquaq; multas diuisiōes & mediclinū in medio: in quo duo sunt foramina: per quæ omnes horæ & stellæ cognoscuntur: unde astrolabius.
Horoscopus circulus signorū: ubi horaæ fit cōsideratio.
Hortatur: suadet animum erigit. puocat. istigat.
Hortor aris cōē ē p quo horto as hortor aris. inde hortamen hortatus hortatio. tor. tabilis. hortatious. componitur adhortor præhortor dehortor. exhortor. cohortor. un̄ e cohors.
Hoscine: hos uero.
Hospes est & qui uenit & ad quem uenit' ad hospitandum peregrinus. hi & hæc hospes hospitis facit. licet hec hospita dicitur.
Hospitium est cū aliquem in ipso recipimus aut ab aliquo recipimur:
Hospito as at: hospitium dat.
Hostiæ apud ueteres sacrificia dicebant' quæ faciebant deuictis hostibus: aut anteq̄ ad hostes pergerēt. hæc & uictima dicebatur.
Hostia sacrificium quando ad hostes ibant: uic⁹ima cum redibant ipsis uictis. per h.
Hosticus ca cum. hostilis inimicus. hostice hostiliter.
Hostilis inimicus a. hostis aduersarius.
Hostis dicitur ab hostire id est æquare: quia insta & æquare init bellum. hinc & hostorium dr.
Hostimentum dicit' lapis: quo exæquāt' pōdera
Hostire: æquare.
Hostita: æquata. planata.
Hostorium ni lignum quo modius æquatur.
Huc aduerbium ad locum significat uersus nosinde deriuatur horsum.
Huic datiuus monosyllabum uult esse.
Humanitus ab hominibus factum: humāe uero ad similitudinem hominum. sic similia.
Humanus iocundus qui habet circa h ies amorem unde & humanitas qua inuicem nos tuemur.
Humo as at: humo tegit. sepelit. actiuum est.
Humeo es. neutrum.
Humatus: humo tectus. sepultus.
Humens quod facit humidum: nō quod fit humidum uero quod extrinsecus habet aliquid.
Humecto as actiuū est & humeo es absolutum. unde humesco.
Humectat: irrigat. madat. humet. humidus est.
Humerus: scapula.
Humernli: qui extremitatibus axis fiunt.
Humilis ior limus humilitas. hic & hæc humilis & hoc humile.
Humilis: abiectus. ignotus. quasi humo. acdiuis dictus.
Humores principales sunt quattuor: sanguis: colen id est fel: melancolia quod est nigri sanguinis cum felle mixto. quartus flegma id est rigor.
Humus: terra inferior ab humore. hic humus humi. ueteres uero neutrū fecerunt.
Humus inde deriuatur homo & cætera.
Humor humidus humidior simus. hūiditas. humecto as & humeo es & humesco humilis & cætera.
Hunccine istum uero an hunc.
Hus uel chus terra in finibus Idumæ.
Hus terra gentilium interpretatur consiliator.

Inter fauces liquido spiramine currit: uocalis est & consonans Consonans est quotienscunque inte quaslibet uocalium reperitur i eadé syllaba: ut iaceo. ieiunium. disiceo. ioseph. iuno: iuuo. Alibi uero ubique uocalis é.
Quotiens uero inter duas uocales inuenit̃: p duabus cósonátibus hẽt: ut maia: troia: quã quidã scribi eã debere existimant: ut maiia. Sed hoc ratio non permittit q̃ tres uocales in una syllaba unq̃ scribantur.
Ia apud hebræos nomé dñi ũn ponit̃ quod etiã nouissima syllaba sonat de alleluia. la octanũ nom. domini illorũ quæ apud hebræos habentur: quod in deo tñ ponit̃.
Iabin interpretatur sapiens sensus siue prudentia intellectus.
Iabus id est deux. xi. uno subtracto de libra.
Iaceo iaces iacui. prostratus est: cubat. mortuus est. in plano est.
Iacio cis ci iecı iactũ: unde fit frequétatiuum.
Iacto as. iactus tus. iaculũ. Cópoint̃ abiicio. de. re. con. dis. ad. ob. inuicio. sub. pi̇cio.
Iacio is actiuũ é: iacior. ide iaceo es absolutũ.
Iacit. mittit. spargit. iactat.
Iacynthus pulcherrimus puer ab apolline dilectus: cuius cineribus flores sunt nati eodem nomine dicti.
Iacynthus herba hñs floré purpureũ: dicta a puero eiusdé nominis: qui in silribus iter purpureos flores interfectus iuentus é.
Iacynthus é lapis cerulei coloris aliqñ nebulosus aliqñ purus ut fluctus uidet̃: & é lucis purpureæ: qui cũ coelo moueat̃: finget i ore. sculpit̃ adamante ex noie dicit̃ floris: q iacynthus dr̃ gemma est.
Iacynthus flos aromaticus. purpurei coloris.
Iacynthina gemma ita iacyntho cuius penultima corripitur.
Iacob interpretat̃ supplantator: siue q i ortu plã tã fratris nascentis tenuerit: siue q eidé benedictionem patris subripuit.
Iacobus dictus domini frat̃: quia esset frater ioseph q quasi xp̃i pater habebatur.
Iacobus interpretat̃ populus uetustus.
Iacobus zebei a patre dictus frater ioãnis hi sunt filii tonitrui qui etiã bonarge. ex infirmitate & fidei magnitudine nominati sunt.
Iacobus ab herode occisus est.
Iacobus iterpretat̃ supplantator: hic in hispania & locis occidentalibus prædicauit & sub herode gladio occisus. sepultus é i arca marmorea. viii. kl̃. Augusti.
Iacobus alphei ob distictioné prioris a p̃re dicit̃ iste é iacobus minor q i euãgelio frat̃ domini nominat̃: qa maria uxor alphei soror fuit matris dñi quã cleophæ ioãnes nomiat. licet hac quidã aliã contendat. Iacobus alphei primus epũs hierosolymorũ ab apostolis post ascensionẽ dñi cóstitutus est: q dũ xp̃m prædicaret a iudæis de téplo p̃cipitatus lapidibus é obrutus: ibique iuxta templũ est humatus. Nat. de & ordinatio kal̃. ianuarii creditur.
Iacobus frat̃ dñi tãtæ scitatis: tãtæque iusticiæ & ppetuæ uirgitatis fuit: ut iosephus iudæorũ historicus pp huius necẽ subuersam hierusalem referat. hic p̃mus cp̃s ex iudæis hierosolymæ credẽtis ecclesiæ: ad quem paulus cum tito & barnaba pergebat.
Iactare: frequẽter iacere. spargere. gloriari. fatigare. extollere cum supbia aliqd dicere.
Iactantia: superbia. arrogantia.
Iactitat: frequẽter iactat.
Iactura dánũ: sed tñ hoc differũt q ia. turá scientes & ultro patimur: danũ uero i solito & ex i prouiso.
Iactura p̃prie dánũ quod i mari fit dũ periclitantes oia iaciunt. unde & iactura dicit̃.
Iactuarius est q iactura frequẽter patit̃.
Iaculũ a iacio missile telũ: ut lancea uel sagitta. i. de iaculo as at.
Iaculũ iactus uel gladius uel tessera.
Iaculũ genus piscatorii retis a iactãdo dictum.
Iaculare: mittere. sagittare.
Iaculus serpens uolans. exiliũt enĩ i arboribus & dũ animal uiderit iactant se super eum: & perimunt unde & dicunt̃.
Iachus idem & bachus.
Iader fluuius qui fluit a græcia in hadriaticũ trisyllabum facit Lucanus.
Iaphet iterpretat̃ latitudo. ex eo enĩ populus gẽtiliũ nascit̃ & qa lata est ex gentibus multitudo credentium.
Ialis id est uniuersalis.
Iair interpretatur illuminans.
Iam aduerbiũ temporis graué hẽt accentũ i uersu ut oia fere monosyllaba p̃positiua: p se aũt acutũ nisi écliticũ ei adiũgat̃. nã tũc accent̃: iã aduerbiũ tp̃is post hæc modo traíactũ est.
Iambus pes dictus a græco ιαμβιζειν quod é detrahere: huiusmodi enĩ carmine omnes inuectiones uel detractiones soliti sunt dicere. Cóstat uero hic pes ex duabus syllabis breui & longa ut pareus.
Iambica metra a iambo pede dicta: quẽ recipiũt paribus & iparibus locis. nã paribus locis tñ suscipiũt iambũ & tribrachũ p̃ter nouissimã & apud comicos anapæstũ: uitãdo tñ multarum breuium iuncturam: imparibus uero recipiunt & heroicos pedes id est nõ solũ iãbũ & tribrachum sed etiam dactylũ spodeum &

anapæstũ. Quod metrũ non solũ senariũ sed et a tetrametrũ inuenitur. Sic tetrametrũ reci pit oibus locis iambũ spondeũ iparibus locis tũ. ultima uero syllaba indifferenter est: ut senex fidelis. prima credendi uia est abraã A solis ortus cardine. Deus creator omnium.

Iambelegum idem pentametrum.

Iamdudum iamdiu. paulo ante. respondentis ẽ aduerbium: q̃diu interrogantis.

Iannes interpretatur marinus: siue ubi est signũ defecit. n. signum eius corã signis moyse: unde magi dicunt hic est digitus dei.

Iamq; etiam. adeo. etiam forte.

Iam: ex eo tempore.

Ianiculus mons in urbe roma trans thyberim. uel oppidum italiæ.

Ianitor: ianuæ custos.

Ianitrices duorum inter se fratrum uxores uocantur: quasi eandem ianuam terẽtes.

Ientaculum græce agratissima. primus cibus de quo ieiunium soluitur. unde & dicitur: nam iã e reprandere: dicitur.

Ientato: gusto ante prandium.

Ianua a Iano quodam dicta: cui gentiles omnẽ introitũ uel exitum consecrauerunt. Est autem primus ingressus domus uel uillæ.

Ianus a paganis deus dr: quasi mundi uel cæli uł mensium ianua. Duas facies iano faciunt: propter orientẽ & occidentem. Cum uero faciũt quadrifontem: ad quattuor mũdi partes: siue quattuor tempora uel elementa refertur.

Ianuarius mẽsis a ião dictus uel q̧ limes & ianua sit ãni. ipse enĩ principiũ & finis est ãni.

Ianuariũ & februarium. Numa pompilius addidit; duodecim mensibus annum complens.

Ianuarius græce seddoneos. hebraice thebet.

Iapix iapigis: uentus ab occidente.

Iapigis itali filia fuit.

Iapix: uelox.

Iapis iapidis nomen fuit etoli: qui ad uenetiæ partes uenit: a quo uenetia iapidia est dicta.

Iapides: spolia.

Iacynthus est cerulens uirore mixtus: cuius decora facies mutatur ut tempestes. uitam signat angelicam discretione præditam.

Iair mensis secundus. id est aprilis.

Iatus animal quod perforat crocodilum.

Idas uocatur apud hebræos mensis secundus.

Iaspis gemmæ species uiridis fulua.

Iatheos byzantinorum lingua iulius mensis.

Iath hebraice manus dicitur.

Ibyx ibicis gẽus quadrupedis. ibyces dicti quasi auices: eo q̧ instar auis ardua teneant & ĩ sublimi habitent ita ut uix hũanis obtutibus cerni possint: qui si quãdo aduersitatem aĩaliũ uel hoium pẽsenserit de culminibus saxoꝝ sese p̃cipitantes suis se cornibus illæsã suscipiunt.

Ibidem: in eodem loco.

Ibis ægyptiaca lingua ciconia.

Ibis auis ægyptia immunda ẽ præ omnibus uolantibus quoniam morticinis cadaueribus sẽper uescitur iuxta littora maris uel fluminum.

Ibis auis nili se meipsam purgat rostro aquam ĩ anum infundẽs. hæc ouis serpentium uescit᷑.

Ibiscus hærba mollis uel genus frondis qui ĩ arboribus nascit᷑: & hyeme aialibus cibus dat᷑.

Ibiscus genus uirgulti.

Ibrida dicit᷑ natus ex ignobili p̃re & nobili m̃re.

Ibidem uocant qui ex apris & porcis nascitur.

Ibus antiqui dicebant pro his illis.

Icarus Dædali filius cretensis ut fabulæ ferũt alta petẽs pẽnis calore solis solutus mari ĩ quo cecidit nomen imposuit icareum.

Icarea insula de cycladibus una quæ icareo mari nomen dedit. hæc inter samũ & myconium procurrentibus saxis inhabitabilis est & nullis finibus portuosa. dicitur autẽ icarum naufragio ibi interemptum nomen imposuisse loco.

Icinus marinum animal. a terestri icino nomen traxit: quem uulgus ericium uocat.

Icio icis & ico iois penultimam' præsentis corripit. ici ictus.

Icit: ferit.

Ichthyophagi gens orientis dicti quod uenãdo in mari piscibus tm̃ alantur. hi post indos mõtanas regiones tenent: quos subactos. Alexander piscibus uesci prohibuit.

Icius græce piscis.

Icon græce imago.

Icones: imagines.

Iconia: imago.

Icon saxum quod sonum captãs etiam uerba loquentium imaginatur.

Icneumon serpens est græce dictus: q̧ odore suo & salubria ciboꝝ & uenenosa prodat.

Icon ẽ imago cũ figurã ex simili generẽ conamur exprimere.

Icon ẽ psonaꝝ inter se uel eoꝝ q̃ p̃sonis accidũt cõparatio ut apud Virg. Nõ aliter q̃ si immissis ruat hostibus omnis carthago.

Icosædru in aqua humiditas.

Icosina: figura.

Ictericos græci noiant a cuiusdam aialis noie qd᷑ fertur coloris fellei. hũc morbũ latini arcuatũ dicũt: Varro uero ait a colorẽ auri appellari. idẽ est & regius.

Ictericus hydropicus.

Ictus ictus: percussio.

Ictus cta ctum ab icio iois.

Ictus p̃p̃e sũt flagelloꝝ ab agitando dicti.

Ictusia græce elementa.

Ida sylua uel mons in frygia iuxta troiam.

Idalius mons ueneri cōsecratus uel lucus ī cypro

Idan græci uocant inflationem uentris.

Idcirco propterea.

Idæa exēplar sicut plato asseruit cō discipulis. Nā tria principia cōstituerūt omnium .i. deū: idæam .i. exēplar, & materiā: quā græci uocant hyle.

Idæas dixerūt ipsas exēplares species quæ fuerūt in mente diuina cū istas natiuas spēs faceret. Nam illas idæas in mēte diuina aut ī archetypo mūdo semper esse dixerunt.

Idæa dicitur mater deorum quia in ida primum sit uenerata a romanis.

Idæa græce exemplar. proprietas. consuetudo. forma.

Ideæ dicunť originales species rerum.

Ideas plato quasdam esse dicebat id est species ī corporeas: substantiasq; constantes per se. ab aliis substantiæ ratione separatas ut hoc ipsū homo uel aīal quibus ideis participantes cæteræ res animalia uel hoīes fierēt. at uero aristoteles nullas putat esse substantias extra sed intellectū similitudinē plurimorū inter se differentiū substantialē genus putat eē uel spēm uel hominis uel eq uel platonis uel ciceronis.

Ideī species ē cū futura āte oculos reducimus.

Idem componitur ex id & demum: est autē masculinū & neutrum: sed masculinum producit penultimam. neutrum uero corripit & est relatiuū: quod iterpretať apud græcos αὐτὸς idem ipse uel hoc ipsum.

Identidem idem ipsum uel iterū uel ipse ille iterū atq; iterum crebro.

Identitas unitas. identidem neutrū geminatū ē .i. idem & idem: cuius obliqui deficiunt.

Ideon ἴδιον græce proprium. inde idioma .i. proprietas.

Idæum id est phrygium ab ida.

Idia ἰδία græce propria.

Idida dictus: quod dilectus deo & amabilis: quo nomine dicitur Salomon.

Idylion opus paucorū uersuū: sicut apud theocritum syracusanum.

Idin ἰδεῖν græce uidere.

Idna græce tubera.

Idiopathia græce dicitur passio ex se in se reciproca ut petrus diligit se uel itrinsecus ut feruco caleo & cætera.

Idioma proprietas uel consuetudo: nā ideon .i. proprium græce uel prouerbium.

Idiota ἰδιώτης imperitus græcum & inscius stolidus.

Idiota propria uel rustica lingua contentus.

Idiota rusticus. indoctus. ignarus sine litteris.

Idirum interpretatur transiliens u l saliens eos. Quosdam enim inhærentes humo & ima cogitantes transiliunt canendo. proprium est.

Idolatria græce idolorū cultura: siue seruitus. Nā latria latine seruitus dr: quæ quantum ad ueram religionem pertinet: non nisi uni & soli deo debetur.

Idolatra dicitur qui idola colit. cōmune ē.

Idolum ex dolo nomen accepit: q; diabolus cul tū diuini amoris uł honoris creaturæ iuexit.

Idolum est simulacrum quod humana effigie factum & consecratum est iuxta uocabuli interpretationem. idos enim græce formā sonat: ab eo est per diminutionem idolum deductū quod apud nos formulam facit. Omnis igiť forma uel formula idolū se dici exposcit. alias dicitur qui ignorant græcum.

Idolotitum: idolo datum uł immolatum.

Idoneum: perpetuum. interemptibile. acceptum.

Idris aīal qđ ī nilo flumie gignit. hoc ferť crocodilo dormiēti p os aptū isilire cuius ide uiscera dilanians eo tandē mortuo uiuus exit.

Idros: diabolus. seruus.

Idrus fluuius formosus iuxta hadriaticum mare.

Idume ciuitas. Idumæa regio ī q̄ palme abūdāt Virg. p̄mus idumæas īferā tibi māntua palmas

Idumææ ciuitas fœnicum. ubi palme abundant.

Idumæa ciuitas palmifera interpretatur terrena.

Idumeæ palmæ ab idumeorum regione: ubi plurimæ sunt.

Idumæi ab edom filio esau exorti sunt.

Idumæus interpretať sanguineus uel terrenus.

Idus ab edendo pleriq; latinorum dici putant: q; hi dies epularum apud ueteres essent.

Idus a diebus ductæ ut nonas a nundinis.

Idus græce latine cor uel medietas mensium uł dř diuisio nostra lingua ab edendo.

Idus dř diuisio scilicet mensis. iduare enim diuidere dř: uñ uidua dř a uiro diuisa: ubi enī sequens mēsis nonari icipit. hæ idus p̄r sēp decliať uñ idui sicut & oīa nomina pene festorū d erum

Iebus ipsa est hierusalē ipsa & salem: a iebuseis iebus postq̄ eam cœperūt dicta.

Iebuseus filius chanaā: a quo iebusei.

Iechonia præparatio dñi interptetatur.

Iecur ficatum.

Iecur iecoris uel iecocineris quod uenire uidetur a nominatiuo iecocinus quod nō est in usu & robur roboris & ebur eboris & femur femoris generis neutri: pro u o habent in obliqs.

Iephone interpretatur conuersio.

Ieiunia: ieiunia intestinorū dicunť .uñ & ieiuniū.

Ieiunus ua num: sterilis infructuosus.

Ieiunū parsimonia uictus: abstinentiaq; ciborū dictum ex quadam parte uiscerum tenui semper & uacua quæ uulgo ieiunū dicitur.

Ieiunū & statio dř: differt tamen. Nam ieiuniū est cuiuslibet diei abstinentia non secundum legem sed secundum propriam uoluntatem

Statio autem est obseruatio statutorum dierũ his tertiũ ieiunii genus qdã adiciũt: quod xerophagiã ξηρος siccus φαγῶ comedo dicũt id est abstinentiam ciborum humentium.

Ieiunioꝝ tempora quattuor sunt secundũ sacras scripturas id est primum quadragesimale ex ieiunio moysi & heliæ atq; christi. Secũdum iuxta canones post pẽtecosten alio die ichoatur iuxta quod moyses ait: initio mensis ordinam facietis uob s hebdomadas septẽ. Tertiũ quod a iudæis agebat̃ post tabernaculorũ solẽnitatem: quod ecclesia decimo die septẽbris mensis celebrat: sicut in lege scriptũ est. Decimo die mensis septimi humiliabitis animas uestras in ieiunio. Quartũ calendaꝝ nouembrium ẽ quod diuina auctoritate & Hieremie testimonio declaratur dicente domino. Tolle uolumen libri: usq; ad illud: Factum est in mẽse nono prædicauerunt ieiunium oĩ populo.

Iemini: dexter interpretatur.

Iepte: aperiens uel apertura interpretatur. iudex ĩ israel fuit.

Iepaticæ sacerdotales littere apud ægyptios.

Ier & erana hebraice iunius mensis.

Ieremias interpretat̃ excelsus domini: pro eo q; dictum est: constitui te sup gentes & regna.

Ierico ciuitas a iebuseis condita traditur: inde & nomen traxisse dicitur. hæc subuersa ẽ a romanis cum hierusalem obsideretur.

Iericho interpretatur luna.

Ierecontinus murus mundi ambitus.

Ieroboam interpretatur diiudicans populum uł diiudicans super nos. ieroboã iudicatio: siue cã ppłi: uel ut quidã aiũt diuisio ĩterpretat̃. qa ĩ regno eius diuisus fit populus isrł a dauid.

Iessai interpretatur insulæ holocaustum uel sacrificium.

Iesus hebraice. græce σωτὴρ soter latine salutaris siue saluator interpretatur pro eo q; cunctis gentibus salutifer uenit.

Ieu interpretatur ipse uel est.

Iphigenia soror orestis est.

Igitur collectio coniunctiua uel rõnalis sicut ergo itaq; quin: alioqn. imo. utiq;. atqn. hæc .n. p relationẽ colligũt sensum supradictum.

Ignarus: inscius. rudis.

Ignarium: unde ignis excitatur.

Ignauus: ignarus uiæ. idest rationis & uitæ. uł sine naribus: olfecisse eni ueteres fecisse dicebãt.

Ignauia: cum ignorantur artes corporis.

Igneus est qui ex igne constat naturaliter ut sol. Ignitum uero quod ex accidenti & tẽporaliẽ ut ferrum.

Igneus: spiritualis.

Ignescunt ardescunt.

Ignearius: ignem continens.

Ignigena: ex igne genitus.

Ignis sacer. ulcera pessima: quæ & carbunculi.

Ignis est inuiolabile elementum assumens cũcta q̃ rapit q græce φλοξ ἢ φῶς flox uel phos dr. Nã ignis ipsa est flãma. Qineqd ante ignem fouet focus est. Iuxta quoldã ex igne creat̃ cũcta: cum sine calore nihil nascat̃. sup aerem purus ignis dr cælum eẽ. iste uero ignis. qui sua natura sursum nitendo incedat: appetitum tñ in cæleste habens in superiorem tranqllitatẽ nõ potest euadere: quia multo aere superatur & in eum conuersus extinguitur.

Ignis calidus & siccus: calore aeri siccitate terræ sociatur. Est autem acutus mobilis leuis.

Ignis dictus q; nihil gigni possit ex eo.

Ignis significat spiritum sancte ardentẽ uel charitatem uel tribulationem.

Ignitus: igneus. ignem habens.

Ignitus ardentior uel acutus.

Ignipotens uulcanus dictus: quod potentiã habeat ignis.

Ignobilis: non nobilis. obscurus. contemptus.

Ignominiosus q dãnat̃ & de exilio reuocatur.

Ignominia potestate alicuius imponitur. infamia autem multorum consentiente sermone.

Ignominia a nomen nominis. addita a fit ignominia.

Ignominium dictum q; desinat habere nomen is qui in aliquo crimine deprehenditur: quasi sine nomine.

Ignorare: nescire.

Ignotus: infinitus.

Ignota pecunia infinita.

Ignotus obscurus. nulli notus.

Ignobilis. inertus.

Ignosco scis scit.

Ignouit mitigauit. concessit. pepercit.

Ignoscere: parcere: quasi non noscere.

Ii pro iui sicut ierat pro iuerat ab eo is. cuius imperatiuum i eat facit.

Ilis fluuius græciæ.

Ileia syriace september mensis dicitur.

Ille pronomen potest & in loco aliquo lõge posito esse demonstratiuũ & relatiuũ: nĩ idem eẽ & cũ significantia aliqua pferi tur sic iupiter ille mouebat. ille græce dicitur ἐκεῖνος.

Illecebrosus: fallax. insidiosus.

Illecebræ suasiones. uoluptates. blanditiæ.

Illecebra etiam singulariter inuenitur.

Illectio: oblectatio.

Illectat: illicita persuadet. illigat.

Illectus: seductus: inductus: omĩa enim ista sũt ab illicio illicis. illexi illectus illecto tas. illecebra illecebrosus. illectio.

Illepidum:insuaue.
Illætale:immortale.
Illætabilis semper tristis.
Ilex genus arboris ab electo dicta. huius enim arbons fructum homines primũ ad uictum sibi elegerunt idest glandem.
Ilex ilicis. unde iligna glans.
Ilex incitator. prouocator. ab illicio cis. communis uel omnis generis.
Ilia exilia laterum.
Ilium a græco ιλιοσαο ιλιαι idest uoluere quia ibi obuoluimus nos.
Ilia mater fuit romuli: quæ rhea uocitata est.
Ilian fœminini generis.
Iliaci: troiani.
Iliades troianæ matres.
Ilias: forsitan.
Ilithia lucina a loco.
Ilium troia græce ilion: unde hæc ilias iliadis & pluraliter hæ iliades.
Ilione priami filia.
Iliostrophon græce malua syluatica dicitur. eadẽ & alcea.
Illibata: incontaminata. intacta.
Illi similis ad uultũ refert᷑. illius similis ad mores
Illicet. actum est. sine dubio. continuo. scilicet.
Illico: continuo. confestim. subito. statim. aduerbium temporis.
Illicere. attrahere. decipere. puocare. in fraudem. seducere.
Illicio cis illexi illectum.
Illiginum proprium loci.
Illinc inde. de loco significat. sicut illic in loco.
Illuc ad locum. illac per locum.
Illinguis: mutus.
Illiccine ex ille & hiccine componitur pro illicie.
Illimus sine limo clarus.
Illino. nis. illiui. illitũ: unctum. perfusũ. actiuũ ẽ.
Illyria regio uicina italiæ iuxta hadriaticũ mare.
Illicus sinus illyriæ portus.
Illido dis illisi illisum: impulsum. fractum.
Illyricum regio hadriatici maris.
Illyricum generaliter omnis græcia est.
Ilium urbẽ ilus apollinis filius i phrygia cõdidit
Ilus assaraci frater qui ilion condidit: unde nomẽ accepit.
Ilua syrorum lingua september mensis.
Illudetanum hebraice september mensis.
Illustris nomen noticiæ ẽ. dictus quod clareat multis splẽdore generis uel sapiæ uel uirtutis.
Illustris clarus, conspicuus. manifestus.
Illustrare nobilitare. clarificare. illuminare.
Illuuies e: squalor. immundicia: morbus sordes.
Illuuies sordium est. a diluendo idest lauãdo in: gluuies uero uentris.
Illutus: sordidus.

Illuminat: lumen præstat. clarificat.
Imago: ubra ostensio. figura similitudo personæ
Imago dei est imaguncula similitudo modica.
Imber pluuia. nunc aqua marina alias fluuialis.
Imber lẽta & dẽsa pluuia ομβροσ græce dictus quod terram. inebriet. hic imber imbris: unde cõponitur september & cætera.
Imber ad nubes & ad pluuias ptinet.
Imberbis non dũ barbatus. imberbus antiquus.
Imbecillis quasi sine baculo languidus. & fragilis.
Imbellis: infirmus nõ. fortis: quasi nõ bello aptus
Imbrices tegulæ dicti quod capiant imbres hic imbrex cis.
Imbrumari dicuntur quibus fastidium est ciborum. broma βρωμα. edacitas est.
Imbrutus. sine intelligentia. imprudens.
Imbuere: instruere. imniare. incipere. iniciare.
Imbuit dicitur ab ara noua primo sacrificio desiccata.
Imbulli dicti uel quia sub uolumine sunt uel quia sub his ambulamus. sunt enim plateaũ porticus hinc inde.
Imbumentum: documentum.
Imbutus: doctus.
Immagistratus: in honore positus.
Immanis: non bonus. Nam mane ponum est uel non manu assuetus idest i mansuetus crudelis. igens. informis.
Immane asperum: nam manum bonum antiq dicebant.
Immane hispidum. horridum. ingens plus a mensura.
Immanior crudelior.
Immature: acerbum. inconsideratum. festinatũ
Imerios græce dies atq; nox æquinoctialis circulus.
Imerobaptistæ: hæretici ideo dicti quod die uestimẽta & corpora lauant.
Immemor qui oblitus est. ignarus uero q iscius
Immendat: deprauat.
Immensus dicitur q omnem modum metiẽdi transcendit.
Immensus dicitur deus: quia concludit cuncta ipse a nullo concluditur.
Imminet: altior est. instat. desupfundit.
Immittit interponit. incitat. inflãmat.
Imitari: simulare aut sequi.
Imitor penultimã & antepenultimam compit.
Immobile stabile. ratum firmum.
Immobilis qui penitus moueri non potest immotus uero qui nondum mouetur & tamẽ moueri potest.
Immune: improbum. culpandum uel munere liberandum.
Immodicus inanis. uentosus. uanus.
Immodestus. impudens improbus. petulans.
Immolare ueteres dicebant: qñ uictimas i mole

altaris ponẽtes ignẽ sacrificii subiiciebãt. Nũc autem immolatio panis & uini conuenit.

Immolator: sacrificator mulierum stuprator.

Immo potius aduerbiũ eligendi.

Immo uero. hoc iam uero.

Immo coniunctio collectiua uel ratiõalis sic: aut est sanus aut æger: sed non est sanus. imo est æger.

Immortalis dicitur deus sicut de eo scriptum est qui solus habet immortalitatẽ. quia in eius natura nulla est cõmutatio. Nam oĩs mutabilis nõ inconueniẽter mortalis dr̃: secundũ quod anima dicit᷑ mori: nõ quia mutet᷑ ĩ corpus uł in aliquá alterá substantiá sed in ipsa sua substantia: quicquid alio modo nunc ẽ aut fuit: secundũ id quod desinit eẽ qđ erat: mortale utiq; depræhenditur. ac p̃ hoc solus deus imortalis dicitur: q̃a solus incõmutabilis.

Immortalitas: incõmutabilitas.

Immundus est qui cum uxore sua dormierit: uel mortuũ tetigerit. nõ m̃ ideo peccator est.

Immunditia uocatur omnis incontinentia genitalium membrorum.

Immunis sine munere.

Immunis: minime munificus uel qui non facit munia id est officia: quia uacuus dicitur.

Immunis: intactus. illibatus.

Imon græce ceruix.

Impacta: impulsa. ab impinguo gis.

Impalasti: impugnasti.

Impandũ nota esse aduerbium: ut donatus dicit

Impãs. i. mãu regis seruus dimissus. extraneus ẽ.

Impar: inæqualis. ĩfimus. uel sine pare. ĩparilitas.

Impaneus: ubi nihil nascitur.

Impassibilis dicitur deus: quia perturbationibus nullis afficit᷑: quibus fragilitas hũana succumbit. uidelicet iracũdia ĩuidia & reliq̃s sed cũ irasci aut tale aliquid di: nostro usu dicitur.

Impatibile: quod quis pati non potest.

Impatiens: sine fræno.

Impedire: detinere. frustrari: quasi in pede dare.

Impegi: deueni. ab impingo gis.

Impendens: imminens.

Impendium: impensum. erogatio.

Impens: græce profugus.

Impensum: erogatum. largitum uel magnum.

Impenetrabile: inaccessibile. nõ transibile.

Imperare: iubere.

Imperatiuus modus dictus: q̃a ipso ĩperamus aliis ut faciãt aliquid uel patiant᷑ & cætera.

Imperatores apud ueteres dicebant᷑: qui in nũero præerant: postea uero ille tm̃ apud quẽ summa rei militaris consisteret. sed dũ diu duces titulis imperatoris fungerentur: senatus censuit Iulii cæsaris hoc tm̃ nomẽ esse: quod & sequẽtes cæsares habuere: ut hoc nomine distinguetur a cæteris regibus.

Imperium: potestas. iussio. perpetuum regnum.

Impero as. unde imperator imperiũ. ĩperialis imperiosus imperiosior & ĩperito frequentatiuum componitur ex in & paro.

Imperitat: frequenter imperat.

Impellicatus: concubinatus. a pellice.

Impersonalia quæ ex se nascuntur deficiunt futuro infinito: ut pudet.

Impersonale uerbum dictum quia persona sola deficiat quæ si addatur perfecti uice fungitur: ut legitur a me pro ego lego.

Impersonalia uerba cum per se infinita sint: personarum & numeroꝶ adiectõne pronominũ finiunt᷑ & loco perfectorum p̃ oẽs modos accipiuntur ut currit᷑ a me ꝓ ego curro. frequenter tñ sine ꝓnomine ꝓferunt᷑ & ipsũ actum significãt: ut currit᷑ ad uocẽ id est cursus fit: sed habentia passiuã uocẽ ablatiuo uel datiuo more passiuoꝶ iungunt᷑ & intransitiue intelligũtur: ut currit᷑ a me uel mihi: Actiuã uero hñtia si sint a pfectis uerbis eoꝶ constructionẽ seruãt: ut iuuat me q̃a iuuo te. placet mihi q̃a placeo tibi: cætera uero datiuo copulant᷑: & ĩtransitiua sũt. ut licet uacat libet mihi. Quæ uero nõ habent primas uel secundas psonas: q̃ pauca sũt uel datiuo iungũt᷑ ut modo dictũ ẽ. uel accusatiuo: ut oportet i lñ scire sicut decet illũ Ná deceo illum dicimus. Debet quoq; impsonale accipit᷑ cũ fieri iunctũ & tũc maxime subiunctiuũ sequitur. Debet fieri a me ut auctores legunt᷑: licet tñ p̃ ecclipsim datiui ea dicere ut placet me libet uacat: uel etiã ipsius accusatiui: ut placet dicer: uacat audire miseret pudet exceptis his quæ accusatiuũ & genitiuum sil᷑ assumũt: pœnitet pudet piget miseret me illius. Duo uero cum genitiuis aliorum applicãtur: quinq; tamen pronominum ablatiuis cõstruuntur: interest refert martini: mea tua sua nostra uestra.

Impartit: donat. imbuit. largitur. & partes dat.

Impartio & impartior dicitur. a partior componit᷑ impartio tis tiui.

Impetrare: obtinere. accipere. mereri.

Impes is id est impetus. ab impeto.

Impetigo: sicca scabies. prominens cum aspitate rotũditate formæ. & mẽbrorum decorem fœdat.

Impetus: animi feruor. incursus: impressio.

Impetere: incurrere. insilire.

Impiger: uelox. alacer. expeditus. industrius. agilis.

Impilasti conuicio. pro cædisti uel castigasti: impugnasti.

Impingo is it: offendit. incurrit. cadit. expellit. impellit.

Impingo gis impactum.
Impinguo uas:pinguẽ facio.significat lætificare.
Impius pro infideli ponitur:dictus q̄ sit a pietate religionis alienus.
Impius quisquis a firmitate fidei recedit:peccator uero qui praua actione fœdatur.Est igitur omnis impius peccator.non omnis peccator ipius.inde impietas.
Impius in parentes.Tul.
Impius in deum:peccator in se:pestilens in proximum.
Implacata.intuta isidiosa inquieta.suspecta isida
Implastrum dictum eo q̄ inducatur
Implere:saturare.
Implexa : innexa.
Implicare.illig. re.irretire.ipedicare.
Implico as cui implicitus
Implicascere:implicare.
Implorat:cum fletu inuocat:uel rogat.inquirit.
Impluuium solarium irruens pluuia tectum unde ruit pluuia.
Impolio is impoliui protraxi
Impolitus.imperitus asper incompositus inconditus. detentus.
Imponere est rem aliquam corporalem uel icorporalem alteri rei supponere.& per fraudem facere dicitur uel simulationem decipere unde impostor uocatur:cum aurum & argentũ uiliori metallo adulteratur.
Impopularis.inusitata.
Impopulabile uero illæsum
Importitor quidam deus a paganis agricolis habitus est
Importunus:inquietus:qui non habet portum idest quietẽ sine opportuno
Importunum dicimus in quo nullum refugiũ nauium quasi nullus portus
Impostura fraus:quasi superimpositura
Impostor:stropharius.strophosus.
Impos:non potens pusillanimus.
Impotens . sine potentia:interdum prepotens
Imprecari:maledicere .deprecari .expugnare.
Imprecatur:optat.intente rogat maledicit.
Impræceps in depressum in profundum in præcipitium .
Improbare:obiicere criminari.uituperare.
Improbus:importunus. impudens.inimicus.
Improbus dictus:q̄ etiam instet prohibenti.
Improuisus ĩ anteuisus:sed subito.improuidus uero non sibi prouidens.
Imprudens:incautus.segnis. secors non prudẽs
Imprudenter inconsiderate.insolenter .ipottune
Impubes bis:puer imberbis.ephebus.cõmune.
Impudẽs dictus q̄ ab eo pudicitia & pudor procul abest:contumeliosus inuerecũdus irreuerẽs.
Impudicus a podice uocatus:pudorem enim & fetorem dicit:qui turpitudinem refert.
Impudicus qui turpitudinem flagitio ifert impunis uero qui patitur
Impudicus.spurcus.corruptor adulter.libidinosus obscœnus.
Impulator concitator
Impulit:coegit.percussit.impegit.
Impello is impuli impulsum actiũ impultum p impulsum.
Impurus: coinquinatus.pollutus turpis.fœdus qui patitur turpitudinem.
Impune:sine poena.sine uindicta.aduerbium.
Impunitus qui poenam euasit.impunitor idẽ cõparatiuum.persius.
Impuritas:nenia.
Impuratus:impurus semper.
Imus ma mum:nouissimus.infimus. extremus. minimus.
Imus uero uerbum plurale ab eo is.uadimus.
In præpositio quando εἰσ uel κατα idest ad locũ uel contra significat accusatiuo iungitur:ut in urbem uado.in adulterium ducor. inuenit etiã p ad cũ hoc casu:cũ dĩ impulit in latus p ad latus:quando uero pro ἐν grꝛca præpositione ablatiuo seruit:ut in italia sum:in tempore ẽ.i loco ẽ.i illo ẽ.& ẽ localis tẽporalis psonalis:in compositione modo est priuatiua: ut indoctus infirmo:modo intentiua ut ipimo. Quidã dicũt pro pp ut in hoc ueni: & p cũ:ut in baculo meo transiui.p per:ut in urbẽ curro.In cõtra retiet:nec nõ ad priuat & auget In ꝑpositio modo significat ualde:ut icrepuit modo non ut inualidus:modo inter:ut bñdicta in mulieribus:modo aduersus ut tres in duo diuiduntur:modo p spatio temporali.& significat usq;ut a mane in noctem .
Ina ei ꝑtẽ grꝛce ut.
Innare:natare.transmeare.inde innabilis non habilis ad natandum.
Inaccessus sus:quo non acceditur.
Inaccessus a um participium sine origie uerbi.Nã accedor non dicitur.
Inachus achaiæ amnis a thessalia exit argolicos irrigãs campos:quẽ inachus rex a se nomiauit.
Inhalare redolere.flagrare .
Inanis uanus:nim nullam habens.sine causa.cõponitur ex in & anus.inde fit inanio inanis & inanitas:componitur exinanio .
Inarime insula regionis eiusdem:quam alueriam uocant.
Innatum:intus natum:quod non leuiter separatur .
Inaures ab aurium foraminibus dictæ:quibus ꝑciosa lapidum grana dependent.
Inauspicatus qui non est initiatus.
Inauspicato:sine requisitione.ex improuiso.

Incalere:ualde feruere.

Incana:ualde cana.iuuenalis.

Incanigenia:primigenia.

Incantare uerbis magicis constringere.

Incantator:qui artem incantandi uerbis peragit.

Incapitatum:sine capite.

Incautus:improuidus.

Incastraturæ.tabularum compaginationes.

Incassũ:irritũ frustra.infructuosũ sine causa.

Incelebris:desertus.

Incendere:exurere.excitare.

Incenctis:in gyro.

Incensum dictum quia igne consumitur dum offertur.

Incentiua:desideria carnis.stimuli luxuriæ.ab incitando dicta.

Incentiuum:irritamentum.aculeus carnis.cupiditas uinorum.

Incentor:suasor.stimulator.ab eo q incendat.

Incentiua.incitamenta.inflãmationes.

Incertus:dubius.obscurus.

Incessere:inquietare.redarguere.accusare.

Incesso is sit inuasit ingruit.

Incedo is incessi.

Incestare:coinquinare.polluere.

Incestus.tus in uirgines:in uiduas sacratas uel ꝓpinquas sanguine constitutum est. dictum ẽ autẽ quasi incastum uel απο του κεστου zona pellicia ueneris quæ legitimas nuptias ligat:si quis igitur legitimi matrimõii iura uiolauerit incestus dicitur.

Incestus a um qui facit incestum:incestus tus uero uitium.

Inciere:parere.initi.a ciendo & inuocando proximos.

Incipare:inuoluere.

Incipit:inchoat.initium sumit:componitur ex in & capit:quasi in capit:id est initium capit. nõ a cœpit.

Incincta sine cinctu:quia precingi fortiter uterus non permittitur.

Incircumscriptus termino carens:qui circumclaudi nequit.

Incitare:cõmouere.ꝓuocare.cõponit̃ ex i & cito

Incitamentum:inflãmatio.prouocamentum.

Inciti dicuntur egentes homines:quibus spes ultra progrediendi id est proficiscendi nulla restat:unde calculi qui in lusu tabulæ moueri ñ possunt inciti dicuntur.

Incinibiles:nocibiles.uel discordes.

Inclamitare conuitium agere:interdum corripe.

Inclytus:clarus.gloriosus.inuictus illustris.

Inclytus græcum est.Nam clyton græce gloriosum.

Includere:interius claudere.

Inclusibilis ad locum.iclaudibilis ad pedẽ refert̃.

Inclusores:qui gẽmas auro includunt.

Inclæmens:inexorabilis.imisericors.crudelis.

Inclæmentia:sæuitia.inexorabilitas.feritas.asperitas.

Inclæmentia cæli:intemperies cæli.

Inchoare:incipere.quasi contra chaos facere.

Inchoo deriuatur a græco noie quod est chaos.i. primordialis confusio quattuor elementorũ.

Inchoatiua a uerbis secundæ declinationis magis postulant ex regula e penultimam habere ut horreo horresco.Nam quidam etiã conticisco dicunt.Fiunt & ab aliis coniugationibus sed raro:ut amasco.hisco labasco.scisco.

Inchoatiua & meditatiua præteritis deficiunt & quæ a ꝑteritis fiũt & supinis:& q̃ a supinis deriuãtur participiis & futuro infinito ut tepesco esurio.inde dicta ichoatiua:qa initiũ actõis uł passiõis significant & cætera.Et deriuant̃ pleruq̧ a neutris absolutã uel intrinsecus natam significantibus passioné:quoq̧ pleraq̧ secundæ cõiugationis sunt:ut rubeo et rubesco.pleraq̧ dicimus ideo:quia ueniũt ẽt ex aliis uerbis sed raro:ut cupio cupisco.scio scisco. dormio dormisco.sentio sentisco.labo labasco.integro integrasco:qđ ĩ passiua significatõe ponit̃ cũ primitiuũ eius sit actiuũ.amo amasco. misereo miseresco.uiuo uiuisco unde reuiuisco.uesperasco quasi a uespero as. Omnia fiũt a secũda persona primitiui addita co: excepto hio as quod hisco facit non hiasco.

Incola:aduena.

Inquilinus signum perditæ patriæ.

Inquilinus dicit̃ q̃diu peregrinatur.incola uero dum inuenerit sedem.

Incolæ ab incolendo dicti:quia iam sunt habitatores & permanentes sed tñ aduenticii.

Incolatus tus:peregrinationis.habitatio.

Incolumis.a columna dictus.quasi erectus.fortis.stabilis.unde incolumitas.

Incolumitas est tuta atq̧ integra salutis conseruatio.

Incomitata:sine comite.

Incõmodum:damnum.dispendium.

Incompos:impotens.

Incomptus:incultus.incompositus.horridus.

Incõmutabilis deus dicitur:quia semper idem ꝑmanet.

Inconcessus:uetitus.non concessus.

Inconditus:incompositus.inordinatus.impolitus.rudis.

Incongruum:inconueniens.

Incompræhensibilis.qui non potest compræhendi.

Inconsequenter:incongrue.irrationabiliter.

Inconstans qui non est stabilis:sed quod placet ei rursus displicet.

Inconsultus dictus ab eo q non accipiat consilium.

Incontentione: mox de repente.

Incorporeus uel incorporalis ideo dr deus: ut spiritus credat uel intelligat esse non corpus.

Incorporalia nomina dicta quia carēt corpore unde nec uideri nec tangi possunt: ut pietas.

Incontinens: luxuriosus. uanus gulosus.

Increbruit: incrementum sumpsit.

Increbrescit: frequentat. innotescit.

Increbreo es increbrui. unde in crebresco.

Incrementum: nutrimentum. augmentum. ab incresco.

Increpare: obiurgare.

Increpitans: inclamans. data uoce appellans. insultans.

Increpo pis increpui increpitus: reprehensus. inclamatus.

Incubi ab icubando passim cum animalibus dicti: qui græce panitæ dicunt. iprobi sæpe exstitūt mulieribus & earū peragunt concubitū: quos dæmonas gallidusios uocant: quem autē incubone uulgo uocāt hunc romani faunū ficariū dicūt.

Incubi qui in esaia pilosi a græcis uero panas uocant. horū forma ab humana effigie icipit sed in bestiali terminatur: unde pagani dixerunt eum barbarum: rubicunda facie: caprinis pedibus: quem uolunt esse rerū & totius naturæ deum. unde pan quasi omnia appellat.

Incudes dicuntur quibus fabri ferrum domāt.

Incus dictus q ibi aliquid cudamus idest feriendo producamus. cudere enim cædere & ferire est. ueteres enim non incudem. sed intudem dicebāt: q in eo metallum tundatur id est tēdatur: unde & tudes id est malleus dict a tundendo.

Incus incudis cu prodiotur ubiq. Nam cudo unde deriuatur pduotur. fœmininum est.

Inculcare. insultare. iactare. infundere. iterare.

Inculcare quasi ualde calcare

Incumbere: urgere. instare

Incunabula: infantis primordia.

Incunctanter: indubitanter.

Incuriosus: sine cura & solliciutdine.

Incuria negligentia ab eo. q cure non sit.

Incursor aris incursatur in aliquem incurrit.

Incusamus potiores: pares accusamus incusamus uerbis. accusamus crimine uel facto

Incutere: ingerere. imittere. inicere. instruere. cōmouere. ualde quatere

Incucio tis incussi cōponit ex in & quatio quatis

Indagare inuestigare. inquirere.

Indago indaginis. inquisitio. inuestigatio. ferarū agitatio. ordo.

Inde de loco significat. uel exinde

Indecenter. incomposite

Indeclinatus. studiosior uigilans laboriosus.

Indecorum: inhonestum.

Indecor & dedecor indecoris penultima corripitur quia a decus decoris deriuatur. quis simplex decor is apud antiquos inuenatur correpta penultima pro decorus rarum

Indefesse. indeficienter.

Indefessus: infatigabilis indeficiens.

Indemnis q sine damno uiuat: dicit innocuus

Indens inserēs uel demonstrans.

Indepisci est aliquid incipere & perficere.

Indepsit. inuasit.

Indeptus: adeptus.

Index os ab indicando dictus. commune est

India dicta ab indo flumine quo ex parte occidētali clauditur. hæc a meridiano mari usq ad ortum solis porrecta & a septentrione usq ad montem caucasum peruenit hīs gentes multas & oppida isulamq taprobanem elephantis refertam. crysan & argyren auro & argento fæcūdas. tylen quoq arborum fructibus numquam carentem: in āno bis metit fruges. his hyemem & æstatem patitur. gignit autem homines tincti coloris. cynamomum & piper & calamū aromaticū mittit & ebur. Ibi ut diuus hieronymus scribit sunt montes aurei: quos adire propter dracones & gryphes & immensorum monstra hominum impossibile est.

India ab occidēte habet flumen indum: quod rubro mari excipitur a septentriōe montem caucasum. reliqua uero eoo & indico oceano terminantur. hæc habet gentes. xliiii. absq insula taprobane decem ciuitates habente & absq reliquis insulis habitabilibus plurimis

Indicus ca cū de india: indi uero a iectan filio heber orti putantur

Indicare: demōstrare. promere.

Indicatiuus modus est: quo indicamus uel diffinimus quid agatur: qui ideo primus ponitur quia pfectus ē tā psonis q̄ tēporibus & cæteris

Indicatiuus modus dictus quia significationem habet indicantis: ut lego legere me indico.

Indicere: fieri iubere: præcipere.

Indicium documentum ab indicādo dictum. signum. argumentum.

Indictio dicta quasi ualde dicto. Octauiānus enim augustus: postq̄ omnem subiungauit orbem in tres partes diuidens præcepit ut omnis homo censum daret a septem annis usque ad senem. hæc indictio prima facta est i esia ex quique annis & ut omne tributum ducebatur romam: tunc urbs illustrabatur lampadibus: qui annus lustrum dicebatur Sexto anno exigebatur census de africa per quinque annos & tūc item ānus ille quo tributum romæ reddebat

lustrū nōīabatur. Vndecimo anno ibat edictio per europā: & explens quoq; ānis quītodecimo anno effundebat census ī arca capitolii: & tūc dicebat una indicio. Completis enī .xv. alia indicio icipit: de qua Macrobius dicit īdicio deī ē rei publice exactio .i. cēsus totius orbis ī urbe roma completis: & tunc completis .xv. annis sex diebus illustrabatur.

Indicio quindecim annorū ē. p quinquēniū reddebant aureū denariū p quinquenniū argenteū p quinquenniū æreū unusquisq; pro se & pro tota familia sua: & habebat denarius ille decē nūmos in se: unde & dicitur.

Indiciones romani inuenerunt: quæ p singulos annos usq; quindecim uenientes rursus ad primi anni principium reuoluuntur.

Indicum in indicis inuenit calamis spuma adhærente limo: est autē colore cyanei mixtura purpuræ ceruleiq; mirabilem reddens. Est & alterum genus.

Indo indis indit imposuit īmisit insenuit.

Indico is it. indixi indictus: quod est præcipere. iubere. quasi ualde iubere.

Indo uero indis indidi inditus. quod est impōere quasi in aliquem dare id est alicui.

Indico uero as quod est aperte quasi interius dicare .i. ostendere.

Indifferens: sine dilatione. sine differentia.

Indigena dictus quod inde sit genitus.

Indigens: pauper egens.

Indiges pauper ab indigeo.

Indiges dicitur ille deus: q ex hominibus ad cōsecrationē uenit. ut æneas ita dictus quia cum homo fuerit indiguerit: quidam dicunt a contrario: q nullis indiguerit pnī. hic indiges indigetis ab egeo.

Indigetes proprie sunt dii ex hominibus facti qsi in deos agentes: abusiue omnes quasi non indigentes.

Indigestus: incompostus. inordinatus. non confectus cibus.

Indigestio quando cibus non digeritur id est nō conficitur.

Indigere: aliquando egere.

Idignari: stomachari.

Indignatus erectus erigens se.

Indignor illam rem & illa re dicimus.

Indignus a um: indigens: pauper egenus.

Indiscreta: non separata. indistincta.

Indisertus: ineloquens. infans.

Inditus: impositus. immissus.

Indiuiduum: quod solui non potest.

Indiuiduum dicitur: quod ex proprietatibus cōsistit quarum collectio non eadem est in alio ut plato hic. & hoc albū. sophronici filius si ei sit solus. Boetius de trinitate.

Indiuidua non modo subsistunt sicut genera & species: uerum etiam substant. Nam neq; ipsa indigent accidentibus: ut sint: informata enim sunt iam propriis & specificis differentiis. & accidētibus: ut esse poss. ut subministrant dū scilicet subiecta sunt: q genera & species non habent: quia eis accidentia non contingunt.

Indocilis: qui nihil discere potest. indoctus uero qui nōdū didicit & tñ discere potest.

Indoles proprie ē qdā imago futuræ uirtutis.

Indoles: origo nobilitas. generis incrementum. soboles uirtus uel bona spes.

Indoles indolis iuuentutis incrementum: ætas iuuenilis quæ dolos nescit sine dolo.

Indole: ingeniose aut bona spe.

Indolentia: ingeniositas.

Indomitus: inuincibilis. effrænatus. impudens.

Indubitanter: non dubie.

Inductio est quæ rebus non dubiis captat assēsionem eius rei quæ īstituta est. huius tria sūt mēbra: primū præpositio: quæ similitudis ostēdendæ rei necessario unius inducit aut plurimarum: secūda illatio quæ & assumptio dicit quæ cuius causa similitudines habitæ sunt introducit. Tertia cōclusio quæ aut cōsensiōis illationē cōfirmat. aut qd ex ea cōficiat declarat

Inductio ē oro per quā fit a particularibus ad uniuersalia pgressio hoc modo. si in regēdis nauibus nō sorte sed arte gubernator eligit: sic quoq; in regēdis equis auriga: nō dissimiliter in re publica princeps & similia: tunc & in oī quoq; re grauiter administranda ñ sorte sed arte eligi debet rector. sæpe quoq; multorū collecta particlaritas aliud qdam pticulare demōstrat. sic si neq; nauibus neq; curribus neq; agris sorte pponunt nec rebus qdē publicis rectores sorte ducendi sunt. Differt igit a syllogismo q ab uniuersalibus ad pticularia decurrit. estq; in eo si ueris pposinonibus contexit firma & imutabilis ueritas. At inductio habet quidem interdū maxima probabilitaē. sed interdū ueritate deficit ut in hac. Qui scit canere cantor est: & q luctari luctator: & q scribere scriptor: qbus & similis simul collectis inferri potest. Qui scit igitur malum: malus ē: quod non procedit. huic inductioni exemplum supponitur sicut syllogismo entymema.

Induco cis induxi inductus: intromissus. ad aliqd impulsus.

Induo uero induis indui indutus id est: uestitus coopertus.

Induo actiuū induor autem dicimus. & passiuū est.

Indulgere: dare opā. pstare uel ignoscere. parcere.

Indulgere. inde algere. id est parcere uel dulcescere.

Indulgeo indulges indulsi indultū: condonatū.

Indumentū dictum q intus ad corpus induat.

Indumina:indumenta.
Induperator pro imperator interposita du.
Induuiæ:spolia.uestitus.
Indupedit:impedit.
Industria doctria.studium.uigilantia.ab indulgere id est operam dare studio.
Industria assiduitas.cura.labor.ptinacia.instãtia.
Industrius:studiosus.laboriosus.efficax.faber.agilis.
Industriare:docere.
Industria frequens exercitium circa honestam rẽ.
Indusior.i.induor uestibus uel ornor.
Indus fluuius orientis qui rubro mari excipitur. unde india dicitur.
Indusiariu id est uestiarius.
Induciæ sunt foedens pattes:dictæ quasi in dies ora.dilationes.
Inedia:fames uel ieiunium.tenuitas.fastidium. stupor dentium.
Inedia dicta quod fit sine esu.
Ineffabilis dicitur deus:non quia non possit dici quod est fari:sed quia finiri sensu & intellectu humano nullatenus possit:& quia de eo nihil digne dici potest:ineffabilis est.
Inefficax:ignauus.iners.piger.
Inegargatongi.i.secundum qualitatem.
Innectere ligare.inuoluere.fingere.opponere.
Inhibeo es inhibui inhibitus:phibitus.
Inhibere:uetare.
Ineluctabile:quod uinci non potest.
Inexplicabile tempus:quod uitari uel finiri non potest.
Inenodabile:quod solui non potest.
Ineptia:stultitia.res uana.non apta.
Ineptus:apto contrarius est.quasi non aptus.id est stultus.
Inhærere:permanere.perseuerare.fixus stare.
Inergia effectus.
Inermis arrogans.
Inergumina:dæmoniaca.dæmonia.
Inerguminus:uexaticus qui a dæmonio arguit.
Ineritus nomen insulæ.
Inermis uel inermus:sine armis.uel uiribus.
Inertia:hebitudo:sine animi uiribus.
Iners sine arte:& ob hoc quidem nullius operis: segnis uero quasi sine igne id est frigidus per quod inutilem accipimus.
Inerticulus:remissus.pessimus.
Inertiosus:piger.segnis.tardus.
Inerticula uua nigra quã græci ωετ&υλῆμ.ευ pes uocant bonu uini & lenis:unde quasi iers dicitur quasi gustui non sit habilis.
Inetuum:incathæratum.
Inesco inescas cani.allicio.
Ineo is inui initum actũ.
Inite:intrare.

Inexorabilis qui nullis precibus flectitur.
Inexorabilis:inflexibilis.implacabilis.immisericors.
Inexpectatum:non prouisum.
Inexpertum:non probatum.ab experior.
Inexpiabile dictum quod non purgetur.
Inexplebilis:insanabilis.
Inexplorato inexperto.
Inextricabilis:insolubilis.
Infamia dicta quasi non bona fama.hic & hæc ĩfamis sine nomine.
Infamo as.
Infandum:nec dicendum.sceleste.uel nimium.
Infans homo primæ ætatis dictus ꝙ adhuc fari nesciat.nondum enim bene ordinatis dentibus non exprimit sermonem.hic & hæc ĩfãs græce ꞵιηωιοꞵ nepion dicunt pns.
Infantia prima ætas quæ porrigitur in septem annos.
Infatuus:non fatuus.
Infaustum:infelix.execrabile.
Infecunda:sterilis.
Infecta:non facta.uncta.colorata.infusa.
Infelicare:infelicem facere.affligere.
Infelix:sine felicitate.miser.
Infelicitas:miseria.
Infensus:iratus & offensus.
Infestus:molestus.
Infercit:replet.cumulat.
Inferre:importare.contraferre.inire.
Inferiæ:sacrificium mortuorũ sæpulturæ.debitæ.
Inferiæ dictæ ꝙ inferis fiant: nam pro mortuis fiunt.
Infermentaria id est tacita.dissimulata.
Infernum nonnulli in quadam terrarũ parte alii uero super terram existimant:sed tñ hoc aium pulsat:quia si infernum idcirco dicimus: quia inferius iacet quod terra ad cælum est hic ĩfertius ad terrã esse debet:unde fortasse per psalmistam dicitur:liberasti animam meã ex ĩferno inferiori.ut infernus superior terra.infernus uero inferior sub terra esse uideatur.Et quia in apocalypsi legitur:neq; sub terra esse inuentũ qui dignus aperire librum:qd obster.non uideo:ut sub terra infernus esse credatur.
Infernus cæcitas animi uel præiudicium.
Infernus est pars superior inferi in quo quieuerũt animæ iustorum ante aduentum christi. pars uero inferior infernus ĩ quo impiorum animæ quæ plurimũ peccauerunt traduntur. de quo propheta.liberasti animam meam & inferno inferiori.
Inferus appellatur eo ꝙ infra sit.sicut autem cor animalis in medio est:ita infernus ĩ medio terræ esse perhibetur:unde in euangelio legitur. filius hoĩs in corde terræ.Alias infera philo-

sophis dicuntur quod animæ inibi feruntur.

Inferus sinus maris magni: qui italiam attingit: quē græci ionium. itali inferum uocant.

Infertio tis infersi infertum repletum.

Infertū quod altari offertur atq; libatur uinum.

Infestus: innocens. inquietus.

Infestari: obiurgare. altercari. insectari.

Inferciale: illachrymabile.

Inficiatur: abnegat.

Inficere uero colorare. tingere. corrumpere.

Infiotari: crimen inferre. aut negare. mentiri.

Inficiæ: negationes mendatia.

Infigere: firmum ponere.

Inficiabilis: negabilis. infandus.

Infioator: negator qui non fatetur: sed contra ueritatem mendatio nititur mendax.

Inficiatio: negatio debitæ rei cum a creditore deposcitur eadem & abiuratio.

Infitetur: negat. non fatetur.

Infit: cæteris deficit. antiqui tamen infio dicebāt incipit fari.

Infidelis qui caret firmitate. īfidus uero qui fide.

Infindere: secare.

Infinitiuus modus dicitur quia personas & nūeros non definit. nec affectus animi certos hēt & ager uno ex aliis quattuor modis.

Infinitis uerborum utimur loco nominum scilicet pro nominatiuo & accusatiuo: ut bonum est monstrari digito.

Infinitum est interrogatiuo contrarium. ut qui q̄lis quantus: quot. quotus: cum in lectione graui accētu pronunciantur.

Infinita uerba dicuntur a defectōne numerorū: & personarum.

Infirmus dictus quasi sine forma id est colore. uł non firmus.

Inflare: flatu implere.

Inflatus: tumidus. uentosus. uanus. superbus.

Inflectabilis. semper tristis.

Infligere: imprimere.

Infligo gis inflexi inflictum. impactum. impressum.

Influctuat: æstuat. fatigatur.

Informatio: instructio. doctrina. compositio.

Informare: instruere. componere. docere.

Informis & hoc informe dictum ꝙ non habeat formam: sed quod ultra formam magnitudinem habeat.

Informe: turpe. uel īmensæ formæ. īde īformitas.

Infortunium: infelicitas. fortuna aduersa. miseria

Infra. ab in significat χατω aduerbium & præpositio est. Ex hoc inferus uł infer & infernus infra inferior infimus.

Infrænis indomitus: id est qui frænis non regił

Infrequens: absens. Nam milites cum uocati nō affuissent: infrequentes uocabantur.

Infrequentia: raritas.

Infringere: transgredi. iminuere.

Infronitus: insipiens: nam φροϛησιϛ sapientia dicitur.

Infronitus: sine fræno. indigestus.

Infronite: effrænate.

Infucatus: sincerus. purus. sine fuco.

Infula uitta sacerdotalis alba ī modum diadematis: a qua uittæ ab utraq; parte dependent: quæ infulam uinciunt.

Infulæ: ornamenta honorum. & omnium rerum & equorum ephippia siue tractu.

Infula fasciola erat.

Infusoriū uel suffusorium uas ē in quo oleū fit.

Infundere: immittere. miscere. implere.

Infusio: aspersio. immissio.

Infuruare: infuscare. effundere.

Ingeminat: iterat. plausu sæpius laudat.

Ingemere: ualde gemere. dolere.

Ingeniosus dicitur ꝙ ītus uim habeat gignendi quālibet artem.

Ingenium est interior uis animi quo persæpe inuenimus quæ ab aliis non didicimus: dictum quasi intus genitum uel geniū id est naturale

Ingenitus: innatus. naturalis.

Ingens: grandis. infinitus. ultra gentem suā. Ingentior. Virg.

Ingenui dicti ꝙ habeant in genere libertatem nō i facto unde græce eugenes dicūtur: id est boni generis. inde ingenuitas.

Ingerere: inferre. importare. illidere: componitur ex in & gero.

Inglorius: sine gloria. absq; honore.

Inglutus: infirmus.

Ingluuies uentris. ab ingluendo.

Ingluuies et fames gulæ. uoracitas.

Ingraminat: in gramen erumpit.

Ingrata: sine gratia.

Ingruere grauiter irruere. cum impetu superuenire.

Ingruo is: insto. inuado.

Ingredi: intrare.

Inguen is. neutri generis.

Inguina partes sunt corporis iuxta pudenda latinum est. inde inguinaria.

Inhiare: stupide intendere. habere desiderare.

Inhians: intentus. attendens. cōcupiscēs. īspiriēs

Inhibere: cōpescere. retinere. cohibere. morari. cōponił ex in & habere. quasi contra habere.

Inicere: immittere. inserere. īponere. ex ī & iacio.

Inisens: dicens.

Inire: inchoare. incipere.

Inimicus: contrarius. infidelis. quasi non amicus

Inimico cas componitur ab amico cas.

Initiū est rex a quo qd incipit ut fundamētū domus: principiū autem uerborum est exordiū.

Initium ab initio as uel ab ineo is deriuatur.
Initiare:sanctificare.innouare.
Initiatus sacratus.
Initiatus est consecrauit.obtulit.
Iniquitas ad mentis acerbitatem refertur:peccatū uero ad prolapsionem corporis.præcedit aūt iniquitas:sequitur peccatum.sed grauior iniquitas ē tāq̄ materia.item peccatum quod admittitur:piaculum quod admissum expiatur.
Iniquitatis tres sunt differentiæ:suggestionis:delectationis:consuetudinis.totidem etiam peccati:uerbi:operis:cōsuetudinis.item iniquus dr̄ q̄ non sit æquus:sed prauis operibus maculatus q̄uis christiāus.impius uero p̄ infideli ponit:dictus impius q̄ sit a pietate religiōis alienus
Initi:incumbere.confidere.ex in & nitor.
Iniugis:bos nunq̄ iunctus.
Iniuria:cum fit aliquid contra ordinem iuris.a iure in addita a fit iniuria.
Iniuriæ sunt quæ aut pulsatione corpus aut conuitio aures aut aliqua turpitudine cuiuspiam uitam uiolant.
Iniustus:iniustus.
Iniurium:contra ius contrarium.
Iniuriosus conuiciator.infectator.
Ino uxor regis athamantis.
Innamipoto a græcis dicta q̄ terræ adherēs odorem pini habeat.
Innocuus:sine dolo uel cui nocetur non nocens.
Innoxius:sine culpa.sine noxa.innocens.
Innocens:nulli nocens.
Inofficiosum testamentum:quod frustra liberis exhæredatis sine officio naturalis pietatis i extraneos reductum est.
Inola:corrigia libri.
Inoleo es inoleuit id est creuit.inualuit.cōsueuit.inhæsit.
Inolitamnata naturalis quæ non destituitur.
Inoleo es inolui inolitū.a inoleui uero inoletū facit secundū prisc.
Inolescere:sordescere.uel crescere.uel in unum cōiungi.uel innotescere.
Inomellū:uinum melle admixtum & uehæmenter agitatum atq̄ commotum.
Inhonesta:sine honore.uel genitalia:quia nō habent eum decorem quem habent cætera mēbra quæ in promptu sunt.
Inops inopis pauper.sine opibus.hic & hæc & hoc inops.
Inops qui sine terra est.ops enim terra dicit͛:q̄a opē fert fructificando.alias non sepultus.inhumatus.
Inopia egestas.paupertas.
Inopinus na num:insperatus.
Inopinatus:subitus.nō preuisus.inormis & hoc innorme.imane.imodicum.longum plus a mensura.
Inhorrere:expauere.uel pauorem facere.
Inhospita:inhabitabilis.deserta.
Innotescere:in notitiam uenire.
Innotuit:notum factum est.
Inotalgeum:oculorum humor.
In præceps:in depressum.in profundum.in præcipitium.
In præcipiti:in alto & abrupto.
Inpræsentiarum pro in præsenti ponitur.
Inquam quod futuri est solent plærunq̄ ponere p præterito uel præsenti.pro iqui.inquā:dic dixi inquam:certe dixi.
Inquio is it inquimus inquiunt inquisti iges dicere
Inquio in multis deficit.
Inquit:dixit.dicit.
Inquiens:dicens.
Inque loquere Teren.
Inquies sine quiete inquietudo.
Inquies trium generum inquietis quod q̄uis habeat in nominatiuo e correptam:in genitiuo tamen producit id ē homo sine quiete.
Inquietare:cōmouere.in quiete nō dimittere.
Inquilinus dictus quasi incolens aliena: non enī habet propriam sedem.
Inquilini sunt qui migrant & non perpetuo manent Aduenæ autem uel incolæ aduentitii perhibentur sed permanentes.
Inquinatus:sordidus.contaminatus.
Inquino as actiū.id est contamino.
Inquimus de q̄bus dubitāus.q̄rimus uero nota.
Inquiro is inquisiui tum actiū.componitur ex in & quæro.
Insania genus herbæ:quæ si edatur īsaniam facit hac uulgo milimindrum dicitur.
Insanus furiosus uel magnus.
Insanus ē qui perpetuo animi furore tenetur.insaniens uero subito īcitat͛ ira uel īdignatione.
Insania:furor amentia.
Insanire:furere.incitari ira.
Inscendit:ascendit.
Inscius dictus quasi sine scientia:unde inscitia uel insoentia.
Inscitia est sine doctria.īsciētia uero sine scientia.
Inscribere:accusationis est notare.
Insectari:insidiose persequi.
Insedit:inuasit.occupauit.ab insideo es.
Insellis:sine ictu sellici corporis.
Insequi·p̄seq.narrare.p̄gere.p̄p̄iquare.p̄seuerare
Inserere:immiscere.interponere.
Insero de arbore inseui insitum pro īmitto inserui.insertum.
Insertare:inserere.
Insertio:insitio.cum inseruntur arbores.
Insecta:incerta.indiuisa.
Insidiari:dolose:aliquē expectare.īsidias ponere.

Insidior tibi deponens.

Insidiæ loco siue tælo fiunt fraudes doli pluralit̃ declinatur.

Insidiosus dictus q insideat. Nam ꝓprie isidere est dolose aliquẽ expectare: unde insidiæ.

Insideo actiũ pterito deficit: p quo utimur isedi.

Insideo & insido dicitur.

Insigne: ornamentum nobile. hic & hæc isignis & hoc insigne.

Insignis: nobil̃. ꝑcipuus. gl̃iosus. magnæ famæ

Insignior: nobilior.

Insignitus: ornatus. designatus.

Insignire: ornare. decorare. exaltare insigne facere uel signum imponere. translatum ab animalibus quæ nota signantur.

Insigniter: egregie. nobiliter. excellenter.

Insimulare: criminari. accusari ficto crimie.

Insinuare: intimare. aperire. inserere. ostendere.

Insistere: perseuerare. urgere. statuere.

Insisto tis institi facit: sicut & insto institum & istatum.

Insitæ arbores dr̃. isertæ uero causæ aut fabulæ dñ: contra tamen inenit̃ in diuina scriptura.

Insicio dr̃ cum fisso trunco surculus fæcundæ arboris sterili inseritur: aut oculoꝝ impositio.

Insitores qui iserunt arbores.

Insolens: superbus. importunus. moribus nõ cõueniens.

Insolesco scis scit: sine consuetudine facit.

Insoleuit: illabauit. inhæsit. inualuit.

Insomnia: uigiliæ. uel insomnietas.

Insomnium dictum q insomno tm̃ appareat & aliqd ñ significet: uisio uero q̃ significat. phãtasiæ nocturnæ imagines.

Insomnium idem est quod somnium.

Insomnis: peruigil: qui dormire non potest.

Insons: innocens: inculpabilis. hic & hæc & hoc insons.

Inspectiua dicitur sapiẽtia qua supergressi uisibilia de diuinis aliquid & cælestibus mente solũ modo contemplatur.

Insperato: subito: quod non speratur.

Inspicare: faces findere.

Inspicio cis inspexi intus aspexi. contẽplatus sũ.

Inspectura: uisio. speculatura.

Inspirare: qd̃ subito uenit in mente deo aspirãte.

Instare: iminere. urgere. premere.

Instar dicere debemus non ad instar ut apud uirgilium instar montis equum diuina palladis arce & cætera. non ad istar dixit.

Instaurare: reparare ab instar dr̃ id est similitudie. Instauratio est quod reparatur instar id est similitudine prioris.

Instar magnitudo: similitudo exemplum.

Insternere: cooperire.

Instigat: immittit. hortatur. incitat.

Instillare: paulatim infundere.

Instinctu: cogitatione. aspiratione. impulsu.

Instite: paruæ linteolæ uel uastalæ: unde mortuorum pollices ligantur.

Institat: qui mortuum inuoluit.

Institutus: luctus publicus.

Institor: negociator.

Instituere: ordinare. docere. in statu ponere.

Instituo actiuum: etiam instituo grammaticam dicimus.

Institutio æquitatis duplex est. nunc in legibus. nunc in moribus.

Institutio: morum informatio.

Instruere: docere. componere.

Instructio uel constructio dicta q instringat & cohercere facit instructum.

Instrumentum est unde aliquid construimus ut culter calamus: istructum uero quod per istrumentum efficitur ut baculus.

Instrumentum artis est: per quod ipsa ars opat̃.

Insuadibilis: incredibilis: sine amficio. piger.

Insubili dicti: quia infra & supra sunt: uel quia in subulantur.

Insubula instrumenta tenuia.

Insubidus: secutus.

Insudare: cum sudore quærere.

Insuetcimus mala assuescimus uero bona.

Insuescere: extra consuetudinem efficere.

Insuetare: insuete inuadere uel insultanter.

Insulæ dictæ quod i salo sint sitæ id est in mari.

Insula dicitur terra undiq; mari circumsepta: cætera uero firma.

Insulæ signif cant animas uel ecclesiam dei.

Insultare: in[illegible]re. & de alterius iniuria gaudere.

Insumere: finire. deuastare.

Insutus: alligatus. uel non sutus. uel impositus.

Intacta: intemerata. integra. uirgo.

Intaminatus: incorruptus. impollutus. integer.

Intarisare: peruertere. disturbare.

Intarca: peruersus.

Integer: incolumis. plenus.

Integro as. integrasco. integrascit renouat.

Integritas: religiositas. castitas.

Intelligibilia sunt: quæ a conspectu mentis intelligi possunt.

Intelligo quod antiqui intellego proferebant intellexi enim intellectum: quod a lego cõponitur mutauit significationem.

Intelligo: sentio. cerno intra. id est in mente cognosco. unde intelligentia.

Intellectus ab intellexi deriuatur quod est interior mentis conceptio earum rerum quæ uere habent esse ut intelligantur.

Intellectus est præcellens species rationis. Nam altera species est opinio. & subdiuiditur in scientiam & recordationẽ. Scientia uelut de idea

recordatio uelut de natiua specie.

Intellectus ad artem refert̃ inde intellectualis.

Intemerare: ualde contingere. uel populari. & uastare.

Intemerata: incorrupta. intacta: & nulla temeritate uiolata.

Intemerabile: perpetuum. imortale. inuiolabile.

Intemperantia: immoderatio. leuitas. uel audatia.

Intemperies ubi securitas non est ad intemperationem temporis pertinet.

Intempesta nox: media nox: obscura. taciturna.

Intempesta. id est importuna quado nihil potest agi: & omnia quieta sunt. nã tempestiuum est opportunum.

Intẽpesta dr̃ quasi intempestiuũ uigilantibus certum tempus noctis est id est ante gallorũ cantum uel silentium omnino media nocte.

Intempestum: medium noctis tempus.

Intempestiuum: non temperatum. non suo tempore subitaneum.

Intendere: ad aliquid festinare. proponere. obducere. figurate: minari criminari. raro tñ in bono.

Intendit: ad aliquid tendit. supereminet. cõplet. uel intendit.

Intendo is. intendor ris. inde frequentatiuum intentor aris.

Intentat: intendit. multum minatur. obiicit. ĩpugnat. imponit infert.

Intenta: porrecta.

Intentus: ad audiendum paratus.

Intentio: propositum alicuius. uoluntas aliquid faciendi.

Intercalares dies dicti sunt. v. qui supersunt duodecim mensibus & incipiunt a nono kal̃. nouembrium & quinto kal̃. earũ dẽ finiũt̃ idcirco dicti q̃a interponũt̃: ut rõ lũæ solisq̃ cõueniat calare enim ponere dr̃. intercalare interponere.

Intercalatur: interposuit.

Intercipio cipis. ab inter & capio pis.

Intercaptum temporis: spatium inter duas res.

Intercipi proprie dicitur: quod interdum de medio tollitur. uel decipi.

Interceptus proprie dicitur: qui inter duos de medio tollitur.

Intercilium medium illud inter supercilia: quod sine pilis est.

Intercus cutis: aqua dr̃. quod græce υδρῶψ hydrops dicitur uel hic & hæc & hoc quasi adiectiuũ. Nec mirum id obseruare declinationẽ sui simplicis cutis q̃uis noĩatiui terminatiõe mutata: quod ĩ oĩbus fere compositis s̃ eniuenimus ut cor & concors caput & triceps. corpus & tricorpor. excepto exanguis nis. hic & hæc exãguis & hoc exãgue huius exanguis. quomõ oĩa sil̃ia. hic & hæc fortis & hoc forte. huius fortis. parẽ hñt genitiuũ noĩatiuo. nã hic & hæc dis & hoc dite huius ditis nõ ẽ regula.

Interdictum est quod a iudice non in perpetuũ sed pro reformando noie interim dicitur talia propositione eius actionis.

Interdicere: prohibere. uetare.

Interdiu: per diem.

Interdum: nõnunquam. aliquotiens.

Interrex: qui nunciat consules.

Interest & refert genitiuo solent adiungi omniũ casualium absq̃ q̃nq̃ pnoibus p quorũ genitiuis ablatiuos põimus possessiuorũ: ut ĩterest & refert: mea tua sua nostra uestra: quibus iungit̃ cura & subauditur omnibus re: & ẽ sensus ptinet ad meam uel tuam utilitatem.

Interea aduerbiũ tẽporis: potest eẽ & loci deriuatiuæ speciei: nam ab in deriuat̃ iter ex quo interea cõponitur. undæ & cõpositũ est ex integro & corrupto: na ea ex breui factũ ẽ longũ nisi dicamus q̃ ex ablatiuo componitur: ut quapropter.

Interea loci. aduerbium loci: infra locum.

Interimo is: mit interficit.

Interemptus: occisus. interfectus.

Interfessus: infatigabilis.

Interfusa: intermixta: frequentius recurrens.

Interna græce intestina. unde interni dicũtur qui dissolutionem uentris patiũt̃.

Interibi: interea. uel interim.

Interiectio dicta: q̃a semoĩbus ĩteriecta affectum cõmoti aĩ exprimit: ut cũ dr̃ ab exultante uah. a dolente heu. ab irascente he. a timente hei. quæ uoces quarũcũq̃ linguarũ pprĩæ sũt: nec in aliã linguam facile transferuntur.

Interiectio fit plerũq̃: alia pars ut nefas.

Interiectio ab aduerbiis apud latinos ideo accipit̃ diuersa. quia uidet̃ affectum in sese uerbi & plenam motus animi significationẽ etiã si non addat̃ uerbũ demõstrare: licet etiã uoces q̃ cuiusq̃ aĩ pulsu p exclamationẽ pferunt̃ significet ut pape: etiã si miror nõ addat̃. habẽt igit̃ diuersas significationes gaudium ut euax. doloris ut hei mihi pro & o dolor. Timoris ut at at. admirantis ut pape. interponunt & soni tuum illitteratorũ imitatiões ut risus ah he he & phi heu ohe au. accentus earũ non sunt certi. Aliæ quoq̃ pres oratiõis singulæ uel̃ plures interiectiue id est pro interiectione solẽt pferri: ut infandum. proprie tamen primitiuæ sunt ut pape oe.

Inter ab in. hinc intra intro intus & intra qd̃ spatium loci uel temporis uidetur significare. intro uero ad locum. intus in loco.

Intra interior intimus.

Intro as.

Inter aduerbium & præpositio significat enim τομ: ταξυ ut inter reges. modo Διὰ ut in

terrumpit.modo eſt: ut ora tenebant īter ſe.

Interea aduerbium loci eſt Ἐν τόπῳ. appõitur igitur & componitur.ab inter interea deriuatur quod ſemper eſt aduerbium.

Interiicio cis interieci interiectus.id eſt interpoſitus.

Intereo is interiuit uel interiit.id eſt periit: mortuus eſt.

Interitus:mors.diſſipatio.finis.

Interrita:ſine terrore.

Interlino is interlini interlitus:intermixtus diſtinctus.

Interluit:interlabitur.profundit.

Interlunium tempus illud lunæ inter deficientẽ & naſcentem.quando eſt.xxx.

Interminabilis:termino carens.

Intermina:internuncia.mediatrix.inſeparabili termino carens.

Intermittere:ad tempus dimittere & iterum ad idem reuerti.

Interne:ſecrete.

Internus na num ſecretus occultus ta tum.

Internecio quaſi quædam hominis maxima necio:mors uel pœna.internectus ti internecio facit abiecta c cauſa euphoniæ.

Internecium bellum in quo omnes perierunt.internecium quod nec in uſu ſit nec mortuum.

Internecida eſt qui falſum teſtamentum facit: & ob id hominem interfecit.

Internuncius:mediator.interpres.

Intereo:infundo.

Intentum:infuſum.

Interrogat:requirit.petit.

Interrogatiuum eſt quod cum interrogatione pfertur.ut quis qualis quantus:quot quotus: cum ſeruant ſuos accentus.

Interrogatiua nomina uel aduerbia penultimam acuunt:ut ubi eſt pamphilus?relatiua grauantur. interrogationi apud ueteres reſpondebatur.aut non aut etiã.percunctationi uero multa reſpõderi poſſunt.

Interologia:ꝓpoſteratio ſermonis.

Interpola ueſtis illa uocatur quæ cũ ſit uetus ad nouam ſpeciem recurſatur.

Interpolatus:iterfœdatus.uarieq́; maculatus corruptus.

Interuulſus:interiectus per internalla fuſcatus.

Interpolare:inquinare.interrumpere. interponere.interuenire.

Interpres:mediator.medius.expoſitor.pacificator.auctor concordiæ.

Interpres huius ſimplex pres in uſu non eſt.

Interpretor aris cõmune eſt:expono. transfero.

Interpres dr̃ ꝙ inter partes medius ſit duarũ linguarũ dum transfert.uel qui inter deum & hominem interpretatur:qui diuina iudicat myſteria.ipſe interpres eſt.Primũ autẽ ſcripturas ueteris teſtamenti de hebræo in græcũ .lxx. interpretes tranſtulerunt.ſecundũ editionẽ aquila tertiam & quartam theodotion & ſymachus ediderunt.ambo iudæi proſeliti. Quinta uero uulgaris illa interpretatio:cuius auctor nõ apparet:& ob hoc ſine nomine interpretis quinta editio appellatur.præterea ſextã & ſeptimam editionẽ origenes miro labore reperit:& cũ cæteris ſupradictis editionibus cõparauit. hi ſunt itaq; q ſcripturas ſacras de hebræo i græcũ uerterunt quiq; etiã numerantur. nã latinorũ interpretũ qui de græco in noſtrũ eloquium tranſtulerunt:ut meminit. Auguſtinus.infinitus eſt numerus. Si cui enĩ iquit primis fidei tẽporibus ad manus uenit codex græcus:atq; aliquantulũ ſibi utriuſq; linguæ peritiam ſenſit.auſus eſt ſtati interpretari.atq; inde accidit tã innumerabiles apud latinos extitiſſe interpretes.De hebræo aũt in latinũ eloquiũ tantũmodo hieronymus preſbyter triũ linguarũ peritus eas ſcripturas cõuertit: eloquenterq; tranſfudit:cuius interpretatio merito cæteris antefertur.Nã eſt & uerborũ tenacior & in ſententiis ueratior:& in uerbis clarior:atq; ut pote a chriſtiano interpretatio uerior.

Interſcapilium:ſpatium inter ſcapulas.

Interſecare:diuidere.ſeparare.

Interſtat:intereſt.

Interſtinguere interponere.

Interſtingo is xi interſtinctum.

Interſtitium interſtantia.interuallum uero ſpatium eſt.

Interualla ſunt ſpatia inter capita uallorum id eſt ſtipitum:quibus uallum fit:unde cætera quoq; ſpatia dicuntur a ſtipitibus uidelicet.

Interula interior tunica:hæc eſt ſuparum : quod uulgo dicitur camiſia.

Inteſtabilis ſine fide & teſtimõio:cuius teſtimonium non ualet.

Inteſtata hæreditas ẽ:q̃ teſtõ ſcripta non eſt : aut ſi ſcripta ſit:iure tamen non eſt edita.

Inteſtina dicuntur eo ꝙ corporis interiori parte cohibentur:quæ idcirco longis nexibus in circuloꝝ ordinata ſunt modo ſuſceptas eſcas paulatim egerant:& ſuperadditis cibis non impediantur.

Inteſtina uerborum domini myſtica mandata ſignificant.Gregorius.

Inteſtinus na num:domeſticum.intimum.

Intextus:plumatus.fabricatus.interuariatus.

Intiba herbæ genus cicoria dicitur.multas radices habet.

Intimus ma mum:interior ſecretus.intrinſecus.

Intimare:indicare.notum facere. ſignificare.

Intonat:increpat.tonitrus fit.

Intra dicitur ab in:ſicut inter.intus.intro.eius in

crementum facit interior intimus. Sed intus & intro solummodo sunt aduerbia. inter uero & intra casualibus iunguntur. ab intra intrinsecus & internus. ab intro. intro as.

Intractabile: asperũ. inexpugnabile. intolerabile.

Intricare: implicare. ex in & trico as: cuius penultima producitur.

Intro ad locum. intus uero in loco significat uel de loco.

Intro infundo.

Intrimisti: parasti. infudisti.

Introitus dicitur ꝙ per eum itroimus ad eius officium. Versus ꝙ per eum reuertimur ad itroitum.

Intubus græcum nomen est dictus ꝙ sit intus tophus: huius genera sunt duo: subamari & dulcis stomacho accõmodi.

Intubum syluaticum latini dicunt. Est autem genus hærbæ quam græci heliotropion dicũt.

Intudere ueteres dicebant: quod nos incudere ab incudendo ferrum.

Intueri: aspicere. considerare.

Intueor eris intutus: defensus. uestitus.

Intuta: infesta. insidiosa. inquieta. non tuta.

Inualescit: superat. occidit.

Inualere: superare.

Inualitudinarius: languens. sine ualitudine.

Inualidus: infirmus. uitiosus.

Inuadere alienum tollere uel possidere iniuste & in tenere.

Innuba innupta: quæ nondum nubit. licet pducatur nubit. tamen innuba pronuba inde cõposita breuiantur.

Inuehere: importare. uel uerbis mordacioribus stimulare.

Inuectiua ab inuehendo ubi mordacionbus uerbis aliquis repræhenditur atq; pungit.

Inuenire est quæsita. repente uero ultro occurrẽtia. inuenire est in id uenire: quod quærimus.

Inuentarius: facilis ad inueniendum.

Inuenustum: inhonestum. sine uenustate.

Inuergere: infundere. intus mergere.

Inuerecundus: improbus. impudens. amens.

Inuestis sine ueste: nondum enim habet stolam quod est signum maritalis uirginitatis.

Inuestigare: explorare. speculari.

Inueterator dictus ꝙ fit multum ex ueteri usus i malicia. i. malicia usus.

Inuia: sine uia. aspera. secreta. ipsa sunt etiã deuia inuicem se cauillantes.

Inuium dicitur ubi non est uia: deuium ubi iam fuit & modo nõ est. uel quod de uia trahit cũ ad id quis uenerit. peruium uero uia frequens hoc inuium extra uiam.

Inuidentia: inuidia id est malitia.

Inuidere: zelari. contra bona alicuius uidere: id ẽ cupere.

Inuidus dicitur ab inuidendo fœlicitati alterius. inuidus est qui feliciori inuidet. inuidiosus uero est felix ille: quid de alio inuidiam patit. itẽ zelus interdũ in bonã partẽ accipi solet: cũ quis nititur ea quæ meliora sũt æmulari. inuidia uero cũ quis uult aliũ esse quod ẽ aut maioris inuidet felicitati.

Inuidia dicta a nimis intuendo felicitatem alterius. i. inuidendo.

Inuiolat: immolat. cædit uictimas. secat libat.

Inuiolatus intactus integer.

Inuisum: odiosum: uel nunq̃ uisum.

Inuisere: uisitare. reuisere. requirere.

Inuisibilis trinitas: quæ nunq̃ oculis mortalium per suam substantiam apparet nisi p spẽm subiectæ creaturæ & corporeæ. Res. n. inuisibilis est. ideoq; non oculo sed corde quærenda est.

Inuitus: nolens. non sponte.

Inuitabilis: beneficus.

Inuitare: uocare.

Innuit: nutibus innotuit.

Inula quam rustici alam uocant. hærba est radice aromatica odoris sũmi cũ leni acrimonia.

Innuli filii ceruorum ab innuẽdo dicti: qa ad nutũ matris absconduntur in hin reperies.

Innuli uarii sunt coloris. significãt christum uel sanctum propter gratiarum uarietatem.

Inultum: non uindicatum.

Inhumatum: non sepultum: non humo datum.

Inhumanum: deforme. nigrum. uel qui non hẽt circa hoĩes amorẽ & miserationis affectum.

Inumbrat: occultat obscurat.

Innumeri: infiniti. sine numero.

Inuncauit manum appræhendit. uĩ manu intulit.

Inundare: augmentare. plenum esse.

Inuado modo absolutam modo actiuam significationem habet.

Inuocat: adorat. supplicat. prece poscit.

Inuolare in uolã id est i manum icludere. furari.

Inuoluere: circundare. obscurare.

Inuolucrum: absconsum. occultum. dictum ꝙ in se teneat inuolutum.

Inurere: infigere notas: sicut cum ferro candenti designare solemus.

Inurro is. inussi. inustum.

Inutilis: incõmodus. incongruus. non utilis.

Ioab interpretatur inimicus princeps militiæ dauid fuit.

Ioachin interpretatur cuius ẽ præparatio dei. Nemo autem putet eundem esse ioachin i principio danielis: qui in ezechielis exordio ioachĩ scribit. iste enĩ in daniel extremã syllabã chim habet. ille chin. & ob hoc in euangelio secũdũ mattheũ una uidetur deesse generatio.

Ioachaz interpretatur robustus.

Ioannes baptista interpretat᷑ domini i gratia: eo q̄ sit præcursor gratiæ siue initiũ baptismatis: per quod gratia ministrat᷑.

Ioannes euangelista uaticinio quodã nomẽ accepit interpretat᷑ enĩ dei gratia uel in quo gratia. Amplius enim cæteris apostolis eum dñs dilexit. hic fortitus est asiam: unde apud ephesum commoratus est & defunctus.

Ioannes apostolus & euangelista filius zebedei dilectus dei prædicauit asiæ & in epheso sexto kalen. ianuarii sepultus est: alii dicunt octauo klen. iulii. quando & sancti ioãnis baptiste festum est.

Ioas interpretat᷑ spetans uel domini robur: siue temporalis.

Ioathan interpretat᷑ robustus uel perfectus. fecit enĩ rectum i conspectu domini & portam tẽpli ædificauit excelsam.

Iob dolens uel magnus interpretat᷑ pp percussionem: iob ipse est q̄ ioab filius iareth filii raguel filii esau: quintus ab abr ham.

Iob filius zaræ de bosra rex idumæorum & ex eorũ genere ortus. ibi mortuus ẽ successor balæ filii beor: cuius tẽpora q̄uis nõ inueniebamus in chronicis: colligimus tñ ex libro eius tertia generatione posteriorẽ fuisse q̄ israel.

Iob librũ quidã moysen scripsisse arbitrãtur: alii unũ ex prophetis: nõnulli ipsum iob postq̄ a deo meruit consolari.

Iocari: ludere.

Iocor aris.

Iocinora intestina.

Iocosus: iocis usus. iocum neutrum & iocus masculinum.

Iocus: lepos. urbanitas. festiuitas. ridiculus.

Iocũdus: lætus. gaudẽs quod fit iocis aptus.

Iocũditas: delectatio. alacritas. amenitas.

Iocundior: hilarior.

Iohel interp̄tat᷑ deus dñs siue incipiẽs deo uel fuit dei: sic enĩ etymologia eius incerta est.

Ioadas hebraice sonat iusticia dñi. idem & barachias pater zachariæ.

Io filia inachi a ioue uitiata & i uaccã metu iunonis mutata: a iunone usq; in ægyptũ persecutionẽ passa: ibiq; reuersa isis dicta colitur.

Ionas interpretatur colũba siue dolens: ipse est & amathi sareptenæ uiduæ filius. quẽ suscitauit helyas: ut iudæi dicũt. Amathi enĩ hebraice ueritas interpretat᷑ ex eo q̄ uerũ helyas locutus est sicut mulier dixit. Nunc cognoui q̄ uerbũ dei in ore tuo uerũ est.

Ionathas interpretatur columbæ donum uel domini donum.

Ion uir fortis: & suo nomine athenienses uocauit: iones aũt hi sunt: qui & græci exorti a iuuan filio iaphet.

Ionia est una pars græciæ.

Ionia & caria regiones asiæ minoris: quas interfecat meander.

Ionica una ex linguis græcorũ est.

Ionice genus rotundarum colũnarũ.

Ionium mare dictũ q̄ io a ioue compssa & a iunonis instinctu in uaccam cõuersa per id transiit: uel ab ion rege græciæ. hoc mare tyrrhenum & bossorum dicit᷑.

Ionicus pes propter numerũ & inæqualẽ sonum dictus. ionicus enim minor ex duabus breuibus & duabus longis consistit ut diomedes: ionicus maior ex duabus longis & duabus breuibus: ut diuinitus.

Ionos rex in thessalia qui primus fecit monetã.

Iopas citharœdus didonis fuit

Iopen oppidum palæstinæ maritimũ: ubi saxũ adhuc ostẽditur retinere uestigia andromadæ cuius figura eminentior elephantis fuit

Ioram interpretatur quis est excelsus: sed melius deus sublimatus.

Iordãis iudeæ fluuius a duobus fontibus nominatur: quorum unus ior alter dan dicuntur hi copulati iordanẽ efficiunt: nascit᷑ q̄ sub libano mõte: & diuidit iudæã & arabiã q post multos circuitus iuxta iherico i mare mortuũ fluit

Ior hebraice fluuius dicitur.

Iordanis riuus iudicii interpretatur.

Iordãis hebraice descensio eorum dicitur.

Iosaphat domini iudicium interpretatur

Ioseph ab eo quod mater sibi alium addi optauerit uocatus est augmentum. hunc pharao sotophanec appellauit: quod hebraice dicitur absconditorum repertor. ægyptiace uero saluator mundi interpretatur: quia orbem terræ ab imminentis famis excidio liberauit.

Ioseph auctus uel filius ampliatus interpretatur

Iosef id est plasten: quem fictorem & figulum possumus dicere.

Ius quiamus a græcis dicta a latinis calicularis quod caliculi eius i figura cãtarorum nascunt᷑ ut est mali punici: quorum ora serata sũt habẽtes intrinsecus semina papaueris similia: hæc hærba & isana uocatur hæc & milimindrum.

Iosias interpretatur ubi est icẽsum domini uel domini salus: iste enĩ simulacra incẽdit.

Iosue interpretatur saluator: ipse enĩ in figuram xp̄i populũ a deserto saluãs i terrã repromissionis induxit.

Iosue hebraice dr̄ bennun: græce iesunaue: latine iosue: liber dictus a iesu filio nun: cuius historiã cõtinet: scriptura uero eiusdem est.

Iotacismus est quãdo in iota littera quæ ẽ græce i duplicatur sonus: ut maiandeo exlis est: ut unũ non duo sonare uideantur.

Iotacismus est ubi i plurimũ sonat: ut si dicas

iouiiunn ionis iure irascitur.

Iouentalis beneficus.

Iouinianistæ hæretici a iouiniano quodam monacho dicti asserentes nullam nubentium & uirginum esse distantiam: nullum & inter abstinentes & simpliciter epulantes esse discrimē

Iouis fert̄ a iuuādo dictus & iupiter quasi iuuās pater hunc autē ex priuato titulo iouē optimū dixerunt: dū fuisset incestus in suis. ipudicus in extraneis: sed hæc fingunt per figuras cū plane de ueritate ficta sint: unde turpe erat tales deos credi: quales homines esse nō debeant. Fingūt etiam iouem æthera iunonē aera esse: quod hæc duo elemēta iūcta sint.

Iouis dictus q̄si iauis. nā iauis. i. uniuersalis quia pro mondo a quibusdam accipitur.

Iouis gt̄s culus noīatiuus similis inuenitur

Iouis armiger aquila. iouis baiula fulminis dr̄ inuis ignis fulmen. iouis stygius pluto.

Iposileon horrolana hærba dicta. q̄ sit dura & austera.

Ipsus antiqui dicebant pro ipse

Ipse pronomē relatiuū & discretiuum ē & apud antiquos ipsus inuenitur: ūde iure neutrum ī um nō ī d facit: sicut relatiuū Relatiuū est: ut ego sum ipse æneas. discretiuū: ut ego ipse: tu ipse: nam discernit personā. cui iungitur ostēdens per se facere non per alium.

Ir concauitas manus. idem est & uola. medietas palmæ. neutrum indeclinabile.

Ira dei aut furor non perturbatione ro mētis sed uim qua iustissime iudicat uniuersam creaturā significat. Est etiam motus qui fit in anima quæ legē dei nouit: cū uidet eā a peccatoribus prætereri. uel ipsa mētis obduratio

Ira præsens est & ex causa nascitur. iracūdia uero uitium naturale & perpetuum.

Irascor ris iratus. deponens.

iracundus dictus q̄ accenso sanguine in furorē compellitur. ut enim flamma dicitur & ira inflamma est.

Iratus ira actus. pro tempore concitatus.

Ircosæ fūgi duriores: quas græci appellāt tagros

Ircosus qui sudore corporis putet.

Ircus lasciuum animal & feruens semper ad coitum: cuius oculi ob libidinem in transuersū aspiciunt. unde nomē traxit: nā irqui sunt oculorum anguli: cuius natura adeo est calidissima ut adamantē quē nec ignis nec ferrū domare ualēt: solus huius cruor dissoluat. maiores hirci cynphei dicūt̄ a fluuio cyniphe ī libya ubi grandes nascuntur. hæc tamē ira: hircosæ hircus hircosus rectius aspiratur

Ire: ambulare. ab eo is iui itū corripit̄ penultima

Irci qui tynai dicuntur ita spinosi: defenduntur tegmine: ut nec contingi possint.

Iris arcus cælestis qui multis coloribus descēdit ad terras: cuius nomē pagani iunoni consecrauerūt. Cameraria enim iunonis est.

Iris gēma coloris crystallini sexangulata dicta ex argumento iris. Nā sub tecto sole repcussa colorem illius iris imitatur in pariete

Iris illyrica a similitudine cælestis iris dicta: unde a latinis argumentum dicitur: qr flos eius uarietate coloris irim imitetur hæc in illyrico plurima est.

Irmos series orōnis tenorem suum usq̄ ad ultimum seruans ut principio cælum ac terras cāposq̄ liquentes spiritus intus alit.

Irrito as: prouoco. a rite uel ritu dicitur: dicunt quidam etiam irrito idest frustro.

Irrita: nanus. sine causa. inutilis. nana.

Irritum testamētum est q̄i is q testatur aut capite diminutus est: uel si non rite factum est.

Irritus non inuenitur.

Irudo: sanguissuga. uel hærba.

Ironia est sententia p pronunciationē contrariū habens intellectum: ut cū dicimus homini male agenti: bonum est qd̄ facis. Antiphrasis uerbo non uoce pronūciantis significat contrarium. sed suis tm̄ uerbis. hoc enim tropū callide. aut p accusationem aut p insultationē aliquid dr̄ ut ꝓphetiza nobis xpe. p contrariū est cum laudando deridet. p accusationē uerbo sicut in psalmo. Frater non redimit redimet homo. & dicit p contrarium frater non redimit. i. christus qui dicit ite nūciate fratribus meis: & aliquis homo redemptus est.

Ironi: subsanntores. derractores

Is pronomen relatiuum uel subiunctiuum

Isagoga introductio eorum scilicet: qui philosophiam incipiunt: continens in se rationē primarum demonstrationum. hanc transtulit in latinū Victorinus orator: cōmentumq̄ eius quinq̄ libris boetius edidit.

Isagogæ introductiones quibus ad aliud melius introducimur.

Isauria dicta: q̄ undique aperta antarum flatibus pateat. metropolin seleuciam urbem habet. prouincia est.

Isaac ex risu nomē accepit. Riserat eni pr̄ quādo ei ꝓmissus est: admirans in gaudio Riserat & mater quādo ei ꝓmissus ē dubitās ī gaudio

Isaac interpretatur risus.

Isachar interpretatur merces. ideo quia mandragoris ruben filii sui lya emerat introitū uiri: qui rachelli debebatur. unde cū natus esset dixit lya: dedit deus mercedem meam.

Isachar interpretatur mandati adimpletio

Isacus rector adam.

Isai interpretatur insulæ holocaustorum uel sacrificium.

Isara fluuius galliæ influens rhodano.
Isaurus fluuius italiæ uersus hadriaticũ fluit.
Is..oleth uir confusionis interpretatur.
Iscyphi:orientales.
Iscitio ilice scissio.
Isciniphes uermiculi græce. Sic quoq; multis aliis antiqui i adiungebant:quæ sine i in s repe- nes:ut iscoria:isculponei cæstus plũbo ligati.
Iscina ex iscite pisce quodã primũ dr. ẽquis ex alio genere piscium fiat.
Ischyros græce fortis.
Iseus dicitur serapis:habet sydera:uel quasi iustus quod est isos.
Ismerinus:tropicus æquinoctialis circulus.
Ismeria græce equinoctium.
Isis lingua ægyptiaca terra appellatur quam isin uolũt esse:fuit aũt filia inachi regis. Io dicta:q̃ græcia ueniens ægyptus litteras docuit & ter- ras collere. unde & terram eius nomine appel lauerunt & deam habuerunt.
Ismael filius habraham:a quo ismahelitæ:q nũc corrupto noie sarrhaceni quasi a sarrha: & ab agar agareni. interpretat auditio dei.
Ismalitæ intepretat obedientes sibi.
Ismara urbs thraciæ.
Ismaros & rhodope montes thraciæ.
Ismara montes thessaliæ uel thraciæ. unde isma- rus ismara rum.
Ismaris lapis asper & indomitus & oĩa atterens: ex quo gẽmæ raduntur.
Ismenus fluuius est.
Isopleuri græce æquilateri latine dicuntur: sicut trianguli æquilaterales. Isocheli uero duo late ra æqualia: tertiũ inæquale habentia.
Isopus hærba calefacit & flegma deducit.
Isopus humilis hærba cuius radicibus nihil for- tius & penetrabilius inter saxa significat cha ritatem. cuius uis purgatoria etiam est pecto- ris: significat purgationẽ a superbia.
Isos græce significat iustus uel æquus.
Ispitis græce dolia.
Israel interpretatur princeps dei siue directus dei illud uero quod israel uir uidẽs deũ siue mẽs uidẽs deũ omniũ pene sermonẽ. nõ tam uere q̃ uiolenter iterpretatũ mihi uidetur. Sensus itaq; talis ẽ Nõ uocabit nomẽ tuũ iacob id- est supplantator: sed israel. id ẽ priceps cũ deo Quomodo enim princeps sũ sic & tu q me- cum luctari potuisti princeps uocaberis. Si autẽ mecũ qui deus sum siue ãgelus quẽ ple- riq; uane iterpretantur pugnare potuisti: quã- to magis cũ hominibus hoc est cum Esau.
Israel interpretatur uir uidens deum. Tunc enim hoc nomen accepit: quando tota nocte lucta- tus uicit in certamine angelum: & oriẽte luci fero benedictus est ũde propter uisionem de

israel appellatus est: sicut & ipse ait. Vidi do- minũ de facie ad faciem: & salua facta est ani- ma mea.
Israelitæ ab israel filio israel noĩati. q fuit patriar- cha hebræorũ: a quo duodeci tribus iudæorũ israelis nomẽ sortitæ sunt. hic & hæc israelita israelitæ: unde israeliticus ca. cum.
Istanccine: istam' ergo. an istam?
Iste pronomen demonstratiuum est.
Istega: nauis lembus. tabularum nauis sup qd nautæ ambulant.
Istensior græci uocant monstra quæ sine capite uel manu generantur.
Ysterologia aspiratur dicta quasi υστεροn logi- on idest i extremo dicto. hæc hysteron prote- ron dicta id est i extremo primum.
Istic aduerbiũ in loco isto. istinc uero de loco isto
Istuc ad locum. istac per locũ. istic istec istoc com ponitur ab iste & hic & hæc & hoc: uel est a- diectio syllabica apocope facta p isticcina
Isticcine pro isticine. componit ab iste & hiccine
Isthmos mõs i finibus achaiæ: ubi ẽ corynthus
Istrignos quæ latine hærba salutaris dicitur: q dolorem capitis & incendium stomachi mi- tiget. hæc & uua lupina.
Ita: sic. in hunc modum.
Ita ad uerbum similitudinis primitiuum quod solum a corripit quis quidam quoq; puta ap- uerbium dicũt ideoq; persium compuisse.
Itaque coniunctio collectiua uel rationalis q̃ñ penultimam acuit.
Ithaca insula ulyxis patria. unde ithacus dictus est.
Italia. olim a græcis occupata: magna græcia appellata est. deinde a regis nomine saturnia mox est latium dicta eo q idẽ saturnus a ioue sedibus suis pulsus ibi latuerit. postremo ab italo siculorũ rege ibi regnãte italia noĩata ẽ cuius situs per lõgitudinẽ ãplius q̃ p latitudi- nem a circio in eurum extenditur: a meridie tyrrheno mari: ab aquilone hadriatico diudit ab occiduo alpium iugis figitur. terra omni- bus in rebus pulcherrima. soli fertilitate & pa buli ubertate grauissima.
Italia & hispania idcirco hesperiæ dictæ: q græci hespero stela nauigent in italiam & hispaniã Si hesperiam solam dicis significas italiam Si uero addis ultimam significas hispaniam quia in occidentis fine est.
Italia has prouincias habere perhibetur: uenetiã quæ prima est in incessu uincentiam & uero- nam: montemq; filisis. Mantuã quoq; sed & terminos ab annoniæ finibus usq; ad adam fluuium protelans ex eo tẽpre dicebatur. sibi quoque istria iungitur quæ amplior quam nunc est fuisse probatur.

Secundam lyguriam quæ a legendis legum inibus dicitur: quorum ferax est: in qua Mediolanum & papia usq; ad gallorum fines extensa præpositæ habentur.

Tertiam quoq; rhetiam primam.

Quartam uero rhetiam secundam.

Quintam uero quæ alpes scotiæ dicitur: hæc a lyguria usq; ad mare extensa ab occiduo gallorum finibus copulat. in hac terdona & monasterium bobii Genua & Saona ciuitates.

Sexta prouincia est tuscia: quæ habet intra se romam caput orbis aureliam umbriam: quæ rursus in se perusium & lacum dictorum spoletumq; habet.

Septima dicitur campania ab urbe roma usq; ad silerem lucaniæ fluuium: in qua capua & neapolis & salernis.

Octaua lucania a silere inchoans usq; ad fretum siculum per ora tyrrheni maris sicut & duæ superiores: dextrum italiæ cornu tenens attingit: in qua pestus lanuinus cassium consentiũ regium positæ sunt.

Nona est quæ in appenninis montibus nuncupatur: quæ appenninæ alpes alpis cuttiarum per mediã italiam pergentes tusciã ab æmilia umbriãq; a flaminia diuidũt: in qua sũt ciuitates foromaius mõs beluius Bobiũ & Verona.

Decima porro a lyguria æmilia incipiens iter appenninas alpes & padi fluenta. uersus Rauẽnã pergit. in qua est placentia. parma Bononia corneliq; forum cuius castrũ imola appellat.

V decima flaminia: quæ inter appenninas alpes & mare hadriaticum posita rauennã & quinq; alias ciuitates quæ pẽtapolis nocitat cõtinet

Duodecima picenus habẽs ab austro apẽninos montes ex altera parte hadriaticum mare usque ad flumen piscarium · in qua sunt ciuitates. Firmus esculus & hadria. quæ hadriatico mari nomen dedit.

Tertia decima ualeria cui est nursia annexa inter ũbriã & cãpaniã & picenũ cõsistit. in hac sũt ciuitates tiour carsio uel rheate furtone & mirenũ regioq; marsorum & eorum lacus fulcinus

Quartadecima Samnium inter campaniã & mare hadriaticum apuliamq; a piscario incipiens habetur. in hac sunt ciuitates rhæte ausidenna isauri antiquitate consũpta. Samnium a quo tota prouincia nomen accepit. caput harum ditissima est Boneuentus

Quintadecima apulia: consociata sibi calabria itra quæ est regio salentina: hæc ab occidente uel afri co habet sãniũ & lucaniã A solis uero ortu. hadriatico mari terminatur. hæc habet ciuitates luceriam sipontũ canusium age ẽtiã Brũdusium tarẽtũ in sinistro cornu italiæ identum

Sextadecima Sicilia. quæ: tyrrheno mari & ionio alluitur.

Septimadecima corsica.

Octauadecima sardinia: quæ utraq; tyrrhenis fluctibus ãbitur. porro corsicã a duce suo cor o: Sardiniã a sarde herculis filio noĩnauerũt Sed tamẽ ueteres historiographi lyguriã ad partes ueneriæ. æmiliã uero & flaminia. cisalpina galliã appellauerũt. Galli enĩ dũ italiam inuasissẽt ticinum & mediolanum pergamũq; & Brixiam quoq; construentes cisalpinam galliam regioni nomen dederunt.

Italica ciuitas ulterioris hispaniæ.

Italus & sabinus & sicanus fratres fuerũt: ex quibus nomina populis imposita sunt & regionibus: Nã ab italo italia. a Sabino Sabini a Sicano Sicani noĩati sunt Idem & siciliensis.

Itasius genus marmoris: est autem diuersis maculis distinctus.

Item: iterum.

Itenti nomen gentis barbare orientalis.

Iter est locus transitu facilis: unde appellatur aditus. Itiner autem longæ uiæ iter: & ipse labor ambulandi.

Iter itineris: quis hoc iter iteris & itiner neris antiqui regulariter protulerunt

Iterate: renouare. repetere.

Iterum: altera uice: quasi item alterũ. iteq; iterũq; frequenter.

tereus: idest parthus.

tidem: idipsum uel iteq; atq; iterum componitur ex id & idem.

Itineraria uiatoria.

ttureus populus.

Iturea regio. in israel.

Iuba coma. ceruix. galea.

Iuba rex maurorum fuit.

Iubar: radius solis uel stelæ aut stella quæ ante solem apparet.

Iubar dictum: q; iubas lucis fundat. hoc iubar huius iubaris. penultimam & antepenultimã corripit Virg.

Iubere apud ueteres dicebatur: ubi uoluntaris erat obsequiũ: imperare uero ubi debito imperio quisq; parebat.

Iuberum: luciferum.

Iubileus annus remissionis hebraice interpretat qui septenis hebdomadibus annorũ id est x'viiii. annis texitur: in quo tuba clangebatur & ad omnes reuertebatur ãtiqua possessio debita obsoluebantur: cõfirmabantur libertates hunc numerum in pentecoste celebramus.

Iubilatio est quando ineffabile gaudium mente concipitur: quod nec abscondi possit nec sermonibus aperiri & tamen quibusdã motibus promit: q; is nullis proprietatibus exprimat

Iubilum est cum tanta lætitia corde concipitur

quanta sermonis efficacia non expletur: inde iubilo as.

Iudas cōfessio interpretatur: quādo enim peperit eum lya dixit. Nūc super hoc cōfitebor dño.

Iudas iacobi q alibi appellatus ē lebeus id ē corculū latine: ipse in alio euāgelio thadeus scribitur: quē ecclesiastica tradit historia missum edessam ad Abagarū regem.

Iudas qui interpretatur confessor iacobi frater in mesopotamia: atq; interioribus ponti pdicauit: sepultus ē in media armeniæ urbe. v. klen. nouembris.

Iudas quidam frater domini scdm carnē: cuius nepotes a domitiano cruciant quasi de genere dauid & fratres domini scdm carnem.

Iudas scarioth a uico i quo ortus ē dictus fuit ex tribu isachar. q interpretat merces: ipse enim mercedem accepit de proditione domini sui.

Iudaicus lapis ē albus: uel possessiuū de iudæa.

Iudæa regio palæstinæ ex nomine Iudæ appellata ē: qui fuit unus ex duodecim filiis israel: ex cuius tribu reges habuit. hæc prius chanaan dicta a filio cham siue decem chananeorum gentibus: in quibus expulsis iudæi eandem possederunt: hæc autem porrecta est longitudine a uico Arpha usq; ad uicū iuliadē: in quo iudæorum pariter & tyriorum cōmunis habitatio ē. latitudo autem a monte libani usq; ad mare tiberiadis extenditur: i medio aūt iudeæ ciuitas hierosolyma ē uariarū opū diues: unde secūdū elementorū gratiā putauerūt iudæi eā promissam fluentem lac & mel: cum hinc illis deus prærogatiuā resurrectionis polliceretur

Iudeis scissura decē tribuū nomē dedit: nā antea hebræi siue israel nominabantur: ex quo autē in duo regna dei populus est diuisus: duæ tribus quæ de stirpe iuda reges habebant iudæi dictæ sunt reliq decē tribus quæ i samaria regem sibi constituerunt israel dictæ sunt.

Iudex dictus quasi ius dicens populo siue q iure discepter. iure autē disputare est iuste iudicare: nō est autem iudex si nō est i eo iusticia.

Iudicium est dum discutitur: causa cū pponitur iusticia dum finitur.

Iudicium iuris dictio iusticia iuris status: iudiciū prius iquisitio uocabat. In omni autē iudicio sex personæ quærūtur. iudex accusator & tres testes & reus. iudicium prauum pōt esse: iusticia uero iniusta non potest esse.

Iudiciale causæ genus est uel iudicialis constitutio: cū de ipsius psonæ facto poenæ aut præmii sententia datur: dictum est autem eo q iudicet hominem & sententiam suam ostendit utrum laudibus præmioue dignus sit: an reus supplicio condemnari.

Iudicū liber nominat a principibus populi qui præfuerūt in israel post moysen & iosue anq dauid & cæteri reges existerent. hunc librū creditur edidisse samuel.

Iudith uidua laudanda quæ iterfecit olofernem & liberauit israel de manu hostis: interpretat laudans uel iudæa.

Iuga montium ex eo appellata q propinquitate sui iungantur.

Iuga: montes. colles. hoc iugū iugi.

Iuga paria boum.

Iuga tabulæ sunt ubi sedent remiges: eadem & transtra.

Iugare: matrimonio cōiūgere: uel ad unū iugū.

Iugo as aui.

Iugalis cōiugio dicatus. uel iugo aptus.

Iugamēta: iuncturæ artuū.

Iugula a latinis uocatur orion q sit armatus ut gladius. & stellarum luce terribilis atq; clarissimus: in quo si effulgent omnia serenitas: si uero obscuratur his acies tempestas protendit.

Iugatiuus deus a iūgendo cōiuges.

Iugarius uicus arabis sita est.

Iugæ ioui sacratæ sunt a paganis: currus est unius iugi.

Iugeres unius diei opus aratoris.

Iugerum actus duplicatus facit: dictū ab eo q sit iunctum duobus actibus: constat aūt latitudine pedum. cxx. longitudine. ccxl. prisc. hoc iugerū iugeri. hoc iuger ris.

Iugis & hoc iuge id est continuus assiduus: sine defectione.

Iugitas: coniunctio societas.

Iugit miluus cū clamat: proprium est miluorum.

Iugiter. pleuetanter. diu. semper.

Iuglans a latinis nux dicta quasi iouis glans: id est sibi consecrata.

Iugum: collum. seruitium uel lignum quod in ceruicibus solet poni boum captiuitas par boum.

Iugulare: mactare. occidere. decollare.

Iugulum: occisio collum quod iugulatur decollatio dicitur.

Iulus ascanius filius æneæ & creusæ a quo iulius cæsar:

Iulius q primus impator fuit apud romanos dictus ē a iulo æneæ filio a quo duxit originē

Iulius & augustus mēses de nomibus iulii & augusti imperatorum nominati sunt. Nā prius quintilis & sextilis dicebant a martio pmo mēse.

Iulia augusti filia turpissime uixit.

Iulius portus q de lacu a iulio portus factus est.

Iulius mensis græce ωαμεμου hebraice tamul ægyptiace epiphi: macedonice panenos.

Iulia lex in adulteras fœminas data est.

Iumenta inde nomē traxerūt q nostrum laborē uel onus suo adiutorio subuectādo uel arado

iuuent. hæc sunt. bos equus asinus.

Iuměta significant intellectu eloquium carens

Iuncus dicit' eo q iunctis radicibus hæreat id est scyrpus.

Iunices boues iuuenes.

Iuniperus genus arboris dicta q ab áplo in augustũ finit. uel q diu retient ignẽ pruinæ eius id est ad annum. pyr. n. græce ignis dicitur.

Iunior & senior ad se inuicem comparantur licet neuter ad id ætatis uenerit.

Iunius mensis a iunone dictus dicitur a quibusdam. Alii sicut maium p maioribus ita iuniũ ero iunioribus romanis dixerunt.

Iunius græce εκατομβαιων hebraice sibá ægyptiace parmi macedonice ius.

Iuno a paganis dicitur quasi iano idest ianua eo q quasi portas matrum naturas pandat nubẽtiũ maritis. sed hoc philosophi poete autẽ iunonẽ iouis afferunt sororẽ & cõiugẽ ignẽ. n. & aẽrẽ iouẽ aquã & terrã iunonẽ interpretatur quorum permixtione gignuntur uniuersa unde coniunx dicitur iouis: Sororem autẽ quia mundi partes sunt dicuntur.

Iuno inferna. proserpina.

Iuno argiua quia apud argos maxime colitur.

Iupiter quasi iuuãs pater. quere iouis. hic iupiter cuius gẽs ad aliud transit nomen huius iouis

Iura sunt quæ a nobis iure possidenť. nec aliena sunt: dictum autem ius a iuste possidendo idest bene quod autem male possideť alienum est. male autẽ possidet qui uel suis male utiť uel aliena præsumit.

Iure merito iustitia uel potestate.

Iuriconsultus: iuris peritus. Iurisperitorũ auctoritas est eorum: qui ex duodecim tabulis uel edictis magistratuum ius ciuile interpretati sunt probatæ ciuium iudiciis: creditæq; sententiæ.

Iuramentum dicitur sacramentum in deum: Iura enim diuinæ leges sunt.

Iuratio ẽ cũ dicimus sic: bonũ mihi eueniat. Execratio uero cũ dicimus sic: malũ ille patiatur

Iurgari. altercari. litigare. purgare.

Iurgor & iurgo idem significabant ãtiquitus.

Iurgia: conuicia. causæ lites malæ actæ.

Iurgulus: contentiosus in lite.

Iurgium dictum quasi iuris garrium eo q de iure disceptent.

Ius lex humana est. Nam fas lex diuina est.

Ius ex his partibus cõstat: natura. lege: cõsuetudine. has tres quidã ponunt partes cõsuetudinis iudicato. æquo & bono pacto. Naturæ quidẽ ius ẽ: quod nobis ñ opinio: sed quædã innata uis afferat: religionẽ quæ & metu & cerimonia fit dei & pietatẽ quæ est erga patriã. parentes coniunctos sanguine: & gratiã: quæ est i memoria & remuneratione officiorũ honoris & amiciciarũ: uidicationẽ: per qua uim & contumeliã defendendo aut ulciscendo propulsamus: peccata punimus & obseruãtiam p quã ætate & sapiẽtia aut aliquo honore ãtecedentes ueremur & colimus: & ueritatem per quã damus operã ne quid aliter q cõfirmauerimus fiat: aut factum aut futurum sit: legis ius id quod in usu populi sanctũ est. Iam iura legitima ex legibus scire oportebit. Consuetudinis autẽ ius esse putať id qď uolũtate omiũ sine lege uetustas cõprobarit: quod sine lege æque ac si legitimũ sit usitatũ ẽ. In ea q̃dã sunt iura iam certa propter uetustatem: quorũ maximã partẽ prætores cõsulẽtibus edicere cõsueuerunt. Quod genus id quod argẽtario tuleris ex pensiõ a socio eius recte repetere possis. Iudicatũ est id de quo iam ante sentẽtia alicuius aut aliquorũ constitutũ est: sitq; ut de eadẽ re sæpe alius aliud decreuerit. Ex æquo & bono ius constat quod ad ueritatẽ & utilitatem cõmunẽ uideť pertinere Quod genus ut maior annis lx. & cui morbus causa est cognitorẽ det causæ suæ: qui p eo agat. Ex hoc scilicet iure nouũ ius constitui conuenit: & ex tẽpore & ex hominis dignitate. hoc i alio libro par uideť appellari: quod est id quod in omnes æquabile ẽ. ex pacto ius ẽ. si quid iter se pepigerit: si qd iter aliquos cõuenit. Pacta quædã legibus obseruãtur: ut in comitio aut in foro ante meridiem causam agere. Sunt quædam quæ sine legibus obseruantur ex conuentu quæ de iure præstare dicuntur.

Ius & lex differunt. ius enim dicitur lex scribitur Item leges humanæ. iura diuina sũt. Ius generale nomẽ est: lex autẽ iuris ẽ species. Ius uero dictũ quia iustũ ẽ. Omne autẽ ius legibus & moribus cõstat lex ẽ cõstitutio scripta: Mos ẽ uetustate pbata cõsuetudo. Cõsuetudo autẽ ius quoddã moribus institutũ. ius naturale quod cõmune est omniũ nationũ ius ciuile quod populus quisq; proprium instituit.

Ius gentium. bello seruitutes. captiuitates: dictũ q eo iure fere omnes utantur gentes.

Ius militare belli faciendi sollennitas.

Ius quir ciuum proprie romanorum: quo nulli tenentur nisi quirites: constat autem ex plebiscitis constitutionibus principum & dictus sine prudentia & responsis.

Ius liberorũ est cõiugiũ sine liberis inuicẽ p loco pignorũ alterna hæreditatis conscriptio.

Ius coquinæ uel pistorum a magistris iure dixerunt quia lex est condimenti eius: quã græci zemam uocant.

Ius ciuile æquitas cõstituta his qui eiusdem ciuitatis sunt ad obtinendas suas res.

Ius ciuile est: quod in legibus senatus consultis rebus iudicatis iurisperitorum auctoritate edictis magistratuum more æquitate consistit.

Ius iuris fit ex oleo uino aqua salsa & cæteris talibus ut pipere.

Iusiurandum iuratio: cum pro iure quis iurat.

Iusticia est qua recte iudicando sua cuiq; tribuunt̃ dicta quasi iuris status.

Iusticia est cõstans & perpetua uoluntas ius suũ cuiq; tribuens.

Iusticia est habitus animi: cõmuni utilitate seruata suã cuiq; tribuens dignitatem. Iusticiæ partes sunt timere deum. uenerari religionem pietate & humanitate: æqui boniq; delectatio: odiũ maloꝝ referẽdæ gratiæ studiũ continere

Iusticiũ luctus publicus uel publici iuris silẽtiũ.

Iusticium dicit̃ q̃si iuris statio: ubi ius cessat. Nã ibi sequitur iniusticia: ideo accipitur pro cõmuni luctu.

Iustus dictus quia iura custodit: & secundum legem uiuit. Iustus actu bonus est effectu iustus ex lege: æquus ex natura descendit.

Iusti dies sunt continui .xxx.

Iusum inferiori parte.

Iuuam filius iaphet: a quo iones græci & mare ionium.

Iuuo as atiutum actiuum est. id est auxilium do sustento.

Iuuat uero impersonale id est delectat.

Iuuẽcus bos nouelus dictus ꝙ icipiat iuuare hoĩs usus terram excolendo: uel quia ioui solũmodo iuuenci immolabantur.

Iuuenca iuuenis fœmina.

Iuuenis dictus ꝙ iuuare possit: est enim in ipso ætatis incremento positus & ad auxiliũ præparatus. Sicut autem infantia septimo ãno finitur: quartodecimo pueritia: adolescentia uero duabus hebdomadibus propter intellectũ & actionem. ita post hanc succedens iuuẽtus tribus hebdomadis pmãet propter illa tria intellectum & actionem corporisq; uirtutẽ. Ista ætas a xxx viii anno exoritur. & xlix consumitur: quando in fœminis partus cõficiũt. Sicut autem ĩ hominibus .xxx. annus pfectæ ẽ ætatis: ita in pecudibus & iuuencis tertius.

Iuuentus uel iuuentas una ætatum hominũ seu collectio iuuenum.

Iuuenta ipsa dea iunonis filia: uxor herculis.

Iuuenta & iuuentas ætas ipsa est: iuuentus uero multitudo iuuenum. iuuenis. inde iuuenculus uel iuuenalis. iuuenis iunior pro iuuenior facit pns.

Iuuenta hominis ætas. iuuenta uero decus iuuentutis sed abutitur.

Iuuentabilis beneficus.

Iuxta ꝓpe circa. prisc.

Iuxta significat πάρα græcum aduerbium. Aduerbium est quando p se uerbo iungitur: ut malorum uitã mortẽq; iuxta æstimo. loco prope uel propter quod est πάρα fungitur, quod & præpositio ut iuxta parietem.

Ixion postq̃ illicitos iunonis petit amplexus ad rotam serpentibus ligatus ẽ apud inferos.

Ixion auis de genere uulturis: alba & minor q̃ uultur.

Ixion propriũ regis lapytharum.

K Et q litteræ ideo dicũtur superuacuæ ꝙ c littera hæc possit implere uocabulũ. Nã antiq cũ a sequebat̃. k pponebãt: cũ uero u q. Nũc aũt karrago kalẽdæ solum per eam scribunt̃.

Omnia autem græca qualicũq; sequẽte uocali p k scribenda sunt.

K litterã Saluius ludi magister ꝑus latinis adiecit

Kabrata interpretat̃ aquila.

Kabina labrum inferius.

Kacoquina est corpus malis humoribus languidum & laborans.

Kai græce & latine Kai cancelli.

Kain interpretatur possessio: unde mater eius ait kareth: id est possedi hominẽ p deũ. Idem & lamentatio: eo ꝙ interfecto abel iterfectus sit & pœnã sui sceleris dederit.

Kalantũ græce menta agrestis: quæ uulgo nepeta dicitur.

Kalcatorium a calcando: id est torcular.

Kalceus genus calciamẽti regalis.

Kalceos romulus reppent .iiii. corrigiarũ assutaq;

Kaluna cẽtenarum numerũ notabat: ꝙ initio patricii senatores centũ fuerunt.

Khaldæi genethliacos significare dicũt̃: quos uulgo mathematicos dicunt.

Kalearcius lacus africæ.

Kalendaria per singulos menses: ephemeris uero unius diei gestio.

Kalẽdas nonas idus propter dies festos romani istituerũt: uel propter officia magistratuũ: his enĩ diebus conueniebant in urbibus: quidam aũt a colẽdo putãt: apud ueteres enĩ sicut apud hebræos principia mẽsiũ colebãt: uel a χαλῶ calo quod græce significat uoco: quia tũc uocabat populũ astrologus ut uideret accẽsionẽ id ẽ lunæ primæ initiũ: unde dicit isidorus ꝙ stabant sacerdotes supra portam ciuitatis ut uiderent accensum lunæ: & tũc nũciabat pontifici calo: calo luna nata est. & q̃n dicebat quater mẽsis ille quattuor nonas hẽbat: quãdo sexies

sex nonas.

Kalendæ neomeniæ: mensis inceptio pluraliter declinatur. pris.

Kaleph quasi cor aut canis interpretatur.

Kalon græce bonum.

Kalo κελω græce uoco: unde kalendæ idest uocationes.

Kalculum i quo mortui deferuntur. uel uestimētum detritum seu linteum.

Kaluariæ locum quidam putant dictum q ibi caluaria primi hominis idest adam sit sepulta: sed non est ita. Extra portam enim erat locus in quo capita damnatorum truncabantur: ūde caluariæ dicitur: Adam uero iuxta hebron & arbeæ sepultus legit.

Kaluus uocatur licet celius & natro caluariam dicant. Nam kaluaria singulariter: pluraliter uero kaluariæ.

Kaluates aquæ sunt.

Kalumnia per k scribendum quod est iurgiū. lis.

Kalumnia cōpilatio. a kaluendo id est decipiēdo

Kalumniari causare. falso accusare. uel criminari. decipere. exigere. impedire detinere.

Kalūmator: falsi criminis accusator. a calumniādo

Kam interpretatur calidus. posteritas enim eius calidiorem terræ partem possedit: unde ægyptus ægyptiorum lingua kam dicitur.

Kan œne dulces uel græce musæ.

Kanaam filius kam interpretatur motus eorum p motu enim patris id est opere maledictus est.

Kanaam olim a filio kam siue a decē kananeorū gentibus uocati. nunc iudæa dicitur.

Kananeus possidēs siue possessio interpretat' ita dictus est simon: qui & iudas a uico in quo natus est.

Kanifer. senex.

Kanonus ianuarius mensis hebraice.

Kantos. id est acutus.

Khaos græci dicunt materiam cæli & terræ: q primo facta ē confusa & informis: de qua postea omnia in proprias species prodierūt hanc & hylen appellant: quam latini materiam uocāt Omne eni iforme ūde aliqd fit materia dicit' pīde poete eā sylua nominauerūt hoc khaos i declinabile. hic chaus chai.

Kappa idem & capitulū capitis ornamentum est kapa enim græca littera nominatur: a qua nostrum k sumpsimus græce significat. xx.

Kapadnarius: uoluntarius.

Kapatis a græcis nomē sumpsit q habeat in sūmitate rotunda seminum capitula.

Kapisterium quod agnis & furoribus in capite ponitur. & dicitur a capiendo eo q in purgandis frumētis uētiletur ut purget.

Kaplere cædendum proferre.

Kara græce apud poeticos caput dicitur.

Karadath hebraice latine idonei affectus.

Karatharbe ciuitas dicitur.

Karismata gratiarum dona. hoc karisma tis.

Kharis Χαρισ græce gratia interpretatur. unde caritas ut quibusdam placet quod duos in se legeti quod ē amor dei & proximi maior autē hæc est ōnibus quia diligit & credit & sperat qui autē nō diligit: q̄uis multa bona faciat frustra laborat Dilectio i melioribus rebus accipi solet: amor uero magis carnalis est.

Karitas uel dilectio unius rei nomen est.

Karitatem uoco motum animi ad fruendū deo propter se ipsum: atq proximo propter deū.

Karitat: ppe alloquitur plebem.

Karneam pagani dixerūt i domorum hostis cardinalem deam.

Karthaginis ablatiuis genitiui assumit ensis kartaginensis. Sic tertiæ declinationis cætera.

Khartes græce masculinū ο χαρτισ του χαρτου latine hæc charta huius chartæ.

Karus græcum est sicut & caritas: id est amabilis dilectus.

Kisses rætia.

Kassiculum ræticulum.

Kaat iterpretatur confirmatio uel patiētia.

Katabarynon locus non longe a castris Alexādri magni. ubi nilus magno sonitu descendit.

Karta præpositio per uel contra uel secundum ea significat.

Katadiaphoran græce id est per differētiā latine.

Kata ātiphrasi dcm qd' minime liceat p cōtrariū

Kata antilexim græce aduerbiū dicitur id est notatio. quando nomen pro nomen ponitur ut meta idest terminus glosa dicitur.

Katago κατάγω græce deduco.

Kataidiopathiam. id est secundū reciprocationē

Kata metaphorā græce latine per trāslationem.

Katapheresin græce latine per priuatiuā eius cōtrarii quod definitur dicitur.

Kataipotisin græce latini per quandam imaginationem.

Katacresticon græce abusiue.

Kataanalogiam græce iuxta rationem.

Katapenon græce latine per laudem.

Kataphrasin græce affirmatio.

Kacoethes id ē malos mores habens. nam cacos malos. ethes mores.

Kathecus perpendicularis linea uel illa q̄ dicitur ab angulo sic

Katerizare. imbuere instructione sacramenti.

Katecuminus græce auditor iterpretatur uel instructus pro eo q adhuc doctrinam fidei audit nondum tamen baptismum percepit: & quia primum exhortationis præceptum est in lege: audi isrl dominus deus tuus deus unus est.

Katecuminus audit tantum nondum petit. competentes uero illi dicuntur qui post doctrinã fidei post continentiam uitæ ad gratiam percipiendã petendo festinant.

Kategoria est accusatio.

Kategoria est dilatio nominis: ut puta sella: & sequitur interrogatio. Quid est sella.

Kategoriæ græce prædicamenta dicuntur latine: quibus per uarias significatiões oĩs sermo cõclusus est. istrumenta categoriaæ sũt tria. Pria æquiuoca. Secũda uniuoca. Tertia denoĩatiua Species uero sunt decẽ. Substantia. quantitas. qualitas. relatio. situs. locus tempus. habitus. agere. pati. Apellatas aũt constat categorias: qa nõ possunt nisi ex subiectis agnosci. Quis enĩ quid sit homo possit agnoscere nisi aliquẽ hominem sibi ponat ante oculos quasi subiectum nominis.

l

Interdum pro d ponitur ut latum pro datum: & calamitas pro cadamitas.

L uetustissimæ græcorum pro n scribebant. unde signum quinquaginta: quod illi p n nos p l scribimus. lympha pro nympha.

Labarum signum bellicũ fuit ꝑciosius cæteris qđ iperatorem præcederet: & a militibus adoraretur: quod constantinus i crucem uertit.

Labatum uexillum regis.

Labitur: deficit. nutat. soluitur. uacillat.

Labo as neutrum & labor eris depõtiens in una significatione ponũť.

Laban interpretatur dealbatio.

Labani nunc libyes quondã putei uocabantur.

Labadõ ut hieronymus dicit hebraice. græce appollion: latine exterminans.

Labdacismus est: ubi l plurimum sonat. sic. sol & luna lucent: alba leni lactea.

Labdacismus est uel si pro uno l duo pronuncientur. l quotiẽs unũ l exilius duo largius sonãt. nã unũ largius duo exilius proferre debent.

Labdacismus id est labdæ. A. uitiũ. quæ græca lĩa latine dr̃ l & signĩf cat apud græcos. xxx.

Labefactare: conquassare. fœdare: conuellere.

Labefacit: cõmouet. conuellit. subducit.

Labellum diminutiuum a labro paruum labiũ.

Labens interdũ uelox. decurrens. moriens. a labor eris.

Labeones dicunť qui sæpe per iniuriam cadunt.

Labyrinthus est perflexi parietis ædificium: quale ẽ apud cretam a dædalo factum: ubi fuit Minotaurus inclusus: in quem siquis sine glomere introierit: exitum inuenire nõ possit. Quattuor autẽ sunt labyrinthi. primus ægyptius: secundus creticus. tertius in lemno. quartus in italia: omnes sic constructi ut dissoluere eos nec sæcula possint.

Labyrinthus inmeabilis instructõ domus.

Labyrinthus inde dictus ꝙ nemo labi inde possit. uel quasi labor intus.

Laberna gladiator uel fur ferramentum latronũ uel dea furum. uel qui filios alienos seducit.

Labes: ægritudo. ruina morbus. a lapsu.

Labescit: conuellitur. mouetur uacillat.

Labia a lãbẽdo dicta. quod aũt supius: labiũ dicitur: qđ inferius eo ꝙ crassius sit labrũ: alii mulierum labia alii uirorum labrum dicunt.

Labilis: lubricus. uanus. a labor. eris.

Labina lapsum inferens dicit alluuio.

Labina terra aquosa & labilis in qua quis labitur dicta a labe uel quasi lapsum inferens.

Labin filius mesarim a quo libyi qui quondã putei dicebantur.

Labitur: cadit. uacillat. deficit. soluitur. fugit.

Labor eris deponens absolutum.

Labor eris lapsus. & labo as. componitur elabor illabor. præ. pro. col. di. deriuatur labilis.

Labor: studium. cura. uigiliæ. miseriæ. calamitas.

Labor & labos sicut honor & hõos huius laboris

Laborare: instare: uel ægrotare. contendere.

Laboro as deriuatur labor laboris laboriosus laborator trix collaboro.

Labrum dictum ꝙ in eo leuatio infantium fieri solet. diminutiuũ labellum. idẽ & alueus uas eneum est.

Labrum uasis est labiũ uero oris dicitur.

Labrusca uitis agrestis dicta ꝙ in labris id est extremitatibus rubi siue agrorũ finibus nascať.

Lac a colore nominatur ꝙ sit albus liquor. leucos λευκοσ enim græce album dr̃ cuius natura ex sanguie procreatur. nãm post partum si qđ sanguinis non dum fuerit utẽri nutrimẽto cõsumptũ: naturali meatu fluit i mãmas: & earũ uirtute albescens lactis accipit qualitatẽ. hoc lac lactis. Antiq hoc lacte dixerũt. plurale nõ habet: nã hæ lactes partes sunt intestinoꝝ: cuius singularis noĩatiuus hæc lactis: a græco galactides dictæ.

Lac inde lactens & lacto uel lacteo.

Lacedæmonia in peloponesso condita est a lacedæmõe semeles filio. hæc sparta a sparto phoronei filio uocata: qui fuit filius inachi.

Lacedæmonii spartani dicti sũt: qui a cadmo uocati undiq; sparserunt se.

Lacedæmonium genus marmoris.

Lacæna helena a loco.

Lacænus de lacaonia.

Lacerare: laniare. uexare. diuellere. conuiciari.

Laceto as. inde laceratus. tor. lacesso is & lacesco is & lacerus. componuntur de lacero.
Lacer uel lacerus participialis a lacero.
Lacerus qui lacerat.
Laceratus qui laceratur.
Lacerna genus cucullæ subtilis. genus byrri utrũ q̃ uillosi: quo utuntur uiri uel fœminæ. mantellum.
Lacerna pallium fimbriatum: quo olim soli milites utebã: inde dicta quasi ãputatis capitibus fimbriarũ neq̃ ita laxis. ut sunt penularum.
Lacerdus: clades inguinaria.
Lacheseos scitũ inutabile necessitatis oratio.
Lachesis ex tribus parcis: quæ trahit filum id est uitam. interpretatur sors.
Lacessit: affligit. detrahit. instigat. prouocat. exasperat.
Lacesso siui lacessere dictũ a canibus uł feris q̃ solent lacerando prouocare. coniugationis tertiæ correpta.
Lacesso a lacero desideratiuũ sicut arceo arcesso.
Lacerti musculi brachiorum.
Lacertus qui iunctus est humero.
Lacertuosus: ualens. constans. fortis.
Lacertus genus reptilis. dictus eo q̃ brachia habeat. Genera lacertoꝝ plura sunt ut uotrax salamandra stellio.
Lacertus genus piscis & serpentis. dicitur & hæc lacerta.
Lacinũ oppidũ in calabria a conditore lacino.
Lacinia: ora uestimenti. extrema pars uestium.
Lacinare: lacerare. frequenter lamare.
Lacinus latro fuit in sicilia: quem hercules interfecit.
Laciniosum: laceratum. pãnosum. uarium.
Lacoon lacoontos græce lacoontis latine. unde laconia in græcia est.
Lacoon: filius priami sacerdos apollinis.
Lacones pro laconici secundum græcam declinationem. Nam laconia ipsa est lacedæmonia.
Lachrymæ a laceratione mẽtis uel ut alii dicunt a græcis Δακρυοῦ.
Lachrymo as bilis: inde deriuatur lachrymabile id est flæbile. triste.
Lacto as unde lactens id est sugo.
Lactans quæ lac præbet. lactens cui præbetur.
Lacteo lac sugo. lacto lac præbeo nato.
Lactare: decipiendo seducere. circumfraudare.
Lacto as actiũ: unde lacteo absolutum. unde lactesco.
Lactentia quasi succo lacteo plena.
Lacteus circulus est uia q̃ in sphæra uidet̃ quasi alba quam circuit sol & ex splẽdoris ipsius trãsitu lucere facit.
Lactea zona circulus quidam in cælo: qui locus lucidior & albior cæteris apparet. unde lacteus uel galathia dicitur uulgo strata.
Lactis singulariter. pluraliter hæ lactes: partes intestinorũ a græco galactides.
Lactuca hærba quædam dicta q̃ abundet lactis uel quia nutricentes fœminas implet. hæc & sarralia dicitur: quia deorsum eius in modum serræ est. lactuca frigida est. non tamen noxii rigoris in cibo sumpta. fastidiosos languidos iuuat: priusq̃ habeat succum. imbecillum tañ corpus facit. ex parte sanguinem acquirit. hæc plurimum nimt fœminis. ĩ uiris tñ usũ ueneris coercet. trita cum sale combustis medetur.
Lactucæ agrestes ualdæ amaræ sunt. significant flætus pro peccatis.
Lacturnũ pagani aiunt deum messis adhuc lactescentis.
Laculata uestis est: quæ lacus quadratos cum pictura habet intextos aut additos acu.
Lucunaria quæ cameras subtegunt & ornãt quæ & laquearia dicuntur.
Lacunaria pendentia lum˙aria quasi lucunaria .i. aere lucentia. hoc lucunar ris.
Lacuna dicitur ois aquarũ congeries: uorago. fouea aquarum in quibus pisces latere possunt.
Lacus dictus quasi aquæ locus: stat enim hec profunt. idem stagnum ab eo q̃ stet cuius diminutiuum lacuna facit.
Lacus dicitur: quia per illum decurrit frugum liquor. torcular. hic lacus huius lacus a laqueatus per syncopam infernum significat.
Lacum aperire: fraudem parare.
Lael interpretatur ascensio.
Lagana cibus editus pistoria arte. græcum est.
Laganus genus panis. primum in aqua post in oleo frigitur.
Lageos græce genus uitæ latine præco quæ dicitur pro eo q̃ cito ad maturitatem currant. Nã lagos græce lepus dicitur.
Lagos græce lepus a uelocitate sic dictus.
Lagois græce fulica dicta eo q̃ caro eius leporinam sapiat auis uel pisces.
Lagena & situla græca sunt inflexa ex parte ad latinam regulam illi enĩ lagenos dicunt uel sitle: nos lagenam & situlam uas uinarium.
Laguncula alii interpretes batum transtulerunt.
Lagus pater ptolemæi regis ægypti: qui regnauit in alexandria.
Laicus popularis. laos λάοσ. n. populus græce.
Laios græce loquax.
Lallare lac trahere.
Lama piscina dicitur a quibusdam barbaris inde lamisio propriũ. sic multa sunt occulta.
Lamasse hebræum est quod. lxx. interpretes trãstulerunt in finem magis pro uictoria cõtinẽt aquila uero. id est ei q̃ præbet uictoriam. symmacus trisiphus uł palma

Lambere: libare. tactu distringere. lingere. absorbere.
Lambo bis. unde labium. labrum. a quo labrusca componitur plambo.
Lamæ dicuntur confracturæ uiarum: quæ fieri solent pluuia interueniente.
Lamæ fracturæ cuiuslibet metalli.
Lamech interpretatur percutiens. iste enim percussit & interfecit cain.
Lamentum: planctus: lamentus uero lecti.
Lamentari gemendo uel flændo miseriam deplorare & memorare.
Lamentatio: gemitus. flætus lachrymæ. ululatus
Lamia uel sena in esaia genus monstri: ut quidã dicunt.
Lamiæ quas fabulæ tradunt infantes de uentre corripere ac laniare solitas & iterum tradere uitæ a laniando dictæ.
Lamiscæ id est fasciolæ.
Lamus quidam nobilis a quo lamiæ nobiles.
Lampas græce flamma in uertice lucens dicta quod inanis uenti motũ ostendere uideatur.
Lampas interpretatur lucens uel ardens.
Lampas maior candela uel maius lumen: inde lãpo id est luceo.
Lampas ideo solsticium æstiuum dicitur. quia tũc lampas solis claritatem & calorem maiorem accipiat. hæc lanpas lampadis accusatiuũ lampadẽ uel lampada lampades uel lãpadas secũdum græcos sicut simili a græca.
Lampena stelle nomen.
Lampius græce incedula.
Lamprobius splendidius ex græco.
Lancumine carceres apud syracusas: ubi est mõs cauatus.
Lamus titonus fuit laomedontis filius ab aurora amatus. genuit menon.
Lana a laniando dicta id est uellendo. hic & uellus dictum quod prius lanæ uellerent.
Lana & lanicium idem significant.
Lanarius tætiarius.
Lances uasa quibus sacrificatur missoria. hæc lanx lancis statera.
Lancea est hasta habens amentum i medio: dcã quod æqua lance id est æquali amento uibratur.
Lanceola hastæ similis.
Lancinare: bellicare. trucidare. lacerare.
Landula: alauda genus auis.
Langobardi uulgo ferũt nominati a lõga barba.
Laniare: discerpere. lacerare. uellere.
Lanicium pro lana.
Lanificium lanæ opificium.
Lanificæ: lanam operantes.
Lanigeræ lanam gerentes.
Lanista laniarius carnifex a laniando corpora gladiator. macellarius: qui carnes laniat ferro.

Lanicium cura ouium est: ut lanas habeant.
Lanugo prima capillatio in barba: a similitudine lanæ. uel quasi lana supra poma.
Lanus fluuius fertur ultra danubium a quo alani dicuntur.
Lanx: uas quoddã. statera. trutina. disci genus pse. hæc lanx lancis.
Laos λαοσ græce populus. unde laici quasi plebs dicitur.
Laodicea ciuitas asiæ. interpretatur tribus amabilis
Lappa hærbæ genus dicta quod habeat caulẽ ingentem per terram dispositũ. hæc a græcis philãtropos dicitur quod uestibus inhereat.
Lappago genus hærbæ. Horatius.
Lapatus hærba breuis.
Lappacia uel lappella genus hærbæ: hæc i cibo sumpta stomachũ confortat uentrẽ reprimit. urinam prouocat. ructum excitat: nascitur locis sabulosis & lateribus.
Lapis dictus quod lædat pedem: dura uel mollis petra.
Lapicidina locus ubi lapides cæduntur.
Lapicidides artifices lapidum.
Lapidare: lapidibus obruere. dilaniare. dissipare.
Lapidarii campi in liguria esse dicuntur.
Lapillus paruus lapis uel gemma.
Lapis deriuatur lapillus. lapideus. lapidosus.
Lapido as lapidatio lapidator lapidarius. componitur dilapido lapicidides lapicidium.
Lapis uel lapides christum designant & sanctos discipulos: & in alia parte duros corde. significant.
Lapides preciosi. xii. istis nominantur nominibus
Iaspis: sapphyrus: calcedonius: smaragdus: sardonyx. sardius: chrysolitus: berillus: topacius. chrysopassus. ametisthus: hiacynthus.
Lapis iaspis uiridis est coloris unde dominum significat: qui est pascua pabuli & refectio oium electorum. significat etiam electos: quorũ fides nũq marcescit sed semper in operationis uigore perseuerant. Secundus lapis sapphyrus: licet i sui natura non sit preciosus sed in mysterio ualde pclarus. Nam ae eum colorem habens significat sanctos qui cælestia mente petunt dicentes cum apostolo: nostra conuersatio in cælis est. Tertius calcedonius: multo est uilior quam sapphyrus in natura: sed mystice & ipse ualde inuenitur preciosus. Est enim fortissimæ naturæ adeo ut omniũ sculpentium argumentis resistat: unde significat sanctos fortes: & qui inuicti sunt iter aduersa huius sæculi. hẽt etiã idẽ lapis similitudinẽ lucernæ pallentis: i quo sanctorum humilitatem significat: qui in præsenti uita pallidi id est despicabiles habentur: ipsi tamen in obscuro loco lucent. aliis lumẽ sciẽtiæ & ardoris fidei & dilectionis demõstrant. Quartus smaragdus pretiosus est in sui

naturæ: sed preciosior in electorum figura: qui tātæ est uiriditatis: ut omnium superet uigorē hærbarum: aerem etiam circumfusum uel imagines aspicientium uirides reddat. si moles eius fuerit ampla. huius genera lapidis sunt multa: sed preciosissimus inuenitur in scythia regione deserti: quos tamen gryphes custodiunt cum quibus arimaspi homines unum oculum habētes bellum gerunt ipsosq; lapides eis auferūt. lapis itaq; smaragdus nimiæ uiriditatis christum significat: qui pascua æternæ refectionis suis datus est fidelibus: & in deserto. i. in secretis cordibus fidelium & a terrenis curis remotorum reperitur. Sed gryphes id ē maligni spiritus eum tollere fidelibus nituntur: non suæ causa salutis sed fidelium inuidia: quem tamen arimaspi. i. electi unum oculum mentis habentes: cū malignis spiritibus pugnātes subripiunt. sic quoq; per hunc lapidem designantur: quorū fides nūq̄ marcescit: & alios suæ uiriditatis exemplo & doctrina erudiunt: & i xp̄i doctrina confirmant. Quintus sardonyx compositum ex sardo & onyce. cuius genera sunt plurima sed præciosior tribus coloribus distinguitur in subteriori nigro. in medio rubicundo in superiori candido uel aliter: primam partem habet nigram mediam candidam superiorem rubeam: significat sanctos: qui nigri id est contemptibiles uidentur sed tamen innouati per gratiam baptismi splendore fidei & albedine uirtutum adeo irradiantur: ut si necesse fuerit per charitatis officiū proprium sanguinem fundant id est rubeū. Sextus sardius qui terræ rubræ speciem habet: & significat sanctos: qui licet ad sublimia intuenda ducantur: suam tamen semper student recognoscere fragilitatem. recordantes se esse filios adæ q terra rubra interpretatur: unde & hic bene sextus ponitur: quia ille sexto die creatus est: cui dictum est. Terra es: & in terram ibis. Septimus chrysolithus: qui quasi aurum fulget & uidetur emittere ex se quasdam ardentes scintillas: cuius species illos significat qui in luce supernæ sapiētiæ resplēdent: suasq; uirtutes atq; sentētias cum uerbo exhortationis: uelut scintillas in proximos effundunt: quibus ad amorem dei & proximi alios accendunt. Octauus berillus: qui uiridem & pallētem colorem habet: qui illos designat: qui æternorum & dei contemplationi inhærentes cura fratrum ad pallorem redeunt: dum exteriora temporalia per uitam actiuam fratribus ministrant. Nonus topacius qui lapidum omnium colores in se habet: unde & dicitur quia παν græce totū dicitur: quo nihil reges carius in thesauris suis habere possunt. nasciturq; in insula ægypti: quæ dicitur topacion. significat sāctos o bus uirtutibus refertos multisq; uirtu ibus quasi coloribus relucētes. Decimus chrysopassus: qui aurei & uiridis est coloris: quod ip̄o noīe manifestatur: parū distans a berillos. significat electos sapiētia resplendētes & uiriditate fidei semper ad cælestē uiriditatē tendentes. Vndecimus hiacynthus qui filis aquæ est radio solis perfusæ. significat electos sapiā nō humana sed diuina repletos: quæ sig ificat per radios solis aquæ immissos. Duodecimus ametisthus: q tribus principalibus coloribus resplēdet id est purpureo uiolaceo & roseo p quod significat sanctos. q cælestem habitū gerūt in terris: & ad societatem angelorū: uetum sūt cæli. quod designatur per purpurā: quæ præcipuū & regale est indumētum. In uiola quæ humilis est hærba: & tamē optimum habet odorē. humilitas illorū exprimitur cū bonæ opinionis odore. In roseo aūt colore charitas intelligitur: quæ i tantū in illis uiget: ut usq; ad passionē martyrii nō solū pro amicis sed etiam pro inimicis ipsis prosiliat.

Lapistrum genus hærbæ.

Laphytæ gentes thessaliæ fuisse perhibent' iuxta pelion montem a laphyta filio apollinis dicti hi laphytæ centauri sunt.

Lapsana genus hærbæ græce. ipsa est & amoracea.

Lapsus: decursus. a labor eris.

Lapsina lapsus. laptatum potio e lacte.

Laqueare: uincire. ligare: unde laquear id est funis catharna: nam laqueus uinculum retinaculū.

Laquearia sunt: quæ cameras subtegunt. hæc & lacunaria: quod lacos quosdā quadratos ul' rotūdos ligno uel gypso ul' coloribus hēat p̄sc. hoc laquear ris id est tabulatum a laqueo.

Laquearia cameræ. catharnæ aureæ. ornamēta tectorum. funiculi de quibus candelæ de camera suspenduntur ut fila candelarum.

Laqueus: uinculum. retinaculum quo inretiūt' pedes animalium: unde laqueo as id est implico.

Laqueatus: receptaculum. puus & ornatus.

Laqueariorum pugna erat fugientes in ludo homines iniecto laqueo impeditos: cōsecutosq; prosternere: amictos umbone pelliceo.

Lardum pro laridum dictum q in domo conseruetur. nam lares domos antiqui dicebant.

Lar laris masculinum domus uel ignis.

Lares domus uel familiæ dii patrii aræ foci. sacra penetralia.

Larex species arboris a castello laricino dictus.

Largiri: tribuere. prisc. largio pro largior quod cōmune antiquitus.

Largitio: remburio. præmium. merces.

Largitas est donatio humanitatis: largitio uero ambitionis.

Largius uel largiuscule uberius. affluentius affatim plenius.

Largus: munificus. humanus: unde largitas ele-

mosynatum.

Laryssa ciuitas thessaliæ unde larisseus id est thessalus. laryssi urbs illirici nobilissima.

Larius lacus est uicinus alpibus per .xl. tenditur milia.

Laruus: umbratilis. falsidicus. maleficus.

Laruali: dæmoniosus. incantator.

Laruæ ex hoibus facti dæmones dicuntur q̄ mali merici fuerunt: quaꝝ naturam esse dicūt terrere. paruulos. in angulis garire tenebrosis.

Laruæ noxiæ umbræ. dam natorum animæ.

Larua imago: quam portant ante uultum.

Larunda. quidam lamiam dicunt.

Larus in pentarheuco gauiam significat: auis q̄ solet semper sedere aquis.

Lassare: fatigare. grauare.

Lassanum uasis genus: in quo exoneratur uéter.

Laser hærba quæ nascitur in monte hosco bagi: ubi & ganges fluuius nascitur: cuius succus p̄mum dictus laseridicum: q̄m manat ĩ modũ lactis deinde usu deriuatiue laser: hoc & a quibusdam opiũ cyrenaicũ dicitur: quia apud cyrenas nascitur.

Laser generis neutri legumen est.

Lassasco is: lassare incipio. infirmor.

Lasciuus a um libidinosus. fœdus. petulans. mollissimi actus homo.

Lasciuia a luxu dicit᷑: petulantia uero ab eo ꝙ male petit alienum pudorem.

Lasciuia: iocus. petulantia.

Lascimio is lasciuiui. id est luxurio.

Lassus: labore fatigatus. grauatus.

Lassitudo: fatigatio.

Lassus pticipiũ pro lassatus per syncopam.

Lata ampla. patula spatiosa.

Latebra: locus occultus. a latendo. latibulum.

Latebratim: occulte.

Latefurens nimis furens.

Late loca omnia loca.

Late longeq; quadrum est.

Latebrosus: obscurus. occultus.

Latere: occultari.

Lateo es deficit futuro ĩfinito sicut pleraq; neutra secundæ coniugationis.

Lateo. inde deriuatur latex latens latus. unde lateralis latito as: latebræ latebrosus: latibulum latesco scis: latrina latro latrociniũ latrocinor latium: latinus latenter. componit᷑ deliteo.

Lateranum palatiũ fuit neronis quod dictũ ē ul᷑ a latere septentrionalis plagæ qua sitũ est uel à laterana quam nero dicitur pepensse cũ tradidit se uiro. in quo pallatio nunc magna est ecclesia romæ.

Lateres & laterculi dicti ꝙ lati formentur circum actis undiq; tabulis quattuor.

Laterculi sandulæ. lateres autem crudi sunt q̄ & ipsi inde nominati ꝙ lati ligneis formis efficiuntur. prisc. hic later lateris.

Laterculus pedis unius in latitudine. xxiiii. unciarum in longitudine.

Laterculum dictum ꝙ ordinem habeat stratum annorum.

Laterem unius casus quamuis ablatiuus eius singularis & nominatiuus & accusatiuus plurales inueniuntur.

Latero as.

Laterna dicitur eo ꝙ in ea ignis lateat. uas lucernæ est.

Latex aqua quæ latet in uenis .i. proprie liquor fontis.

Latex uinum etiam dictũ ꝙ in uasis lateat.

Latitia: spatiosa aditu.

Latibulum. tenebrosũ. lustrum.

Latiæ: mundiciæ. uel latinæ.

Latiare: latinare.

Latifundus: late possidens.

Latini a latino rege fauni filio dicti sunt. Nã latinus Italiæ rex fuit: qui ex suo nomine latinos nominauit: qui postea romani appellati sunt. hi & quirites.

Latinus proprium regis soceri Aeneæ. uel gentile a latino latinus. & possessiuũ: ut latinus ager latina familia. latinũ uerbũ. latium autem uel a latẽdo uel a latitudine nomiatur. a latino latinitas a latialis ul᷑ latiaris cõmune triũ generum componitur latinigena: quomodo troiugena i in u propter geminationem mutato.

Latinus filius fauni filii pici: filii saturni. Virg. primi bi.

Latinæ sacrificia in latio constituta ioui.

Latium pars italiæ dictum: q; saturnus a ioue fugiens ibi latuerit.

Latium pro Italia.

Latium urbs Italiæ a saturno cõdita.

Latitudo: superficies. planum.

Latomi in regnorum libro lapidum cæsores græcum est.

Latona dianæ & apollinis mater.

Lator: portator. a feror ferris. latus.

Lathos arboris genus.

Latratus est uox canum.

Latrare ad canes pertinet. uel indecenter. uel importune uerba proferre.

Latrator Anubis dicitur Mercurius apud ægyptios capite canino figuratus.

Latresontes græce seruientes.

Latrensis seruitus.

Latria græce dicit᷑ seruitus soli deo neq; ulli creaturæ debita. unde idolatria dicitur.

Latrina: secessus. publicus locus ubi lauari solebãt sordida. locus priuati secessus a lateo.

Latro incessor uiarum a latendo dictus. uel a late

tis custodia.

Latro est qui furatur & occidit. unde a latitando in insidiis dr. fur uero ē qui alienū aliqd occulte & timēdo subtrahit a furuo. i. nigro dictus.

Latro aliquando uenator.

Latrus leuus.

Latro a latendo dictus communis generis. latro cinoratis.

Laturnus deus lactescentibus frumentis pfectus

Latus dictum quia iacentibus nobis latet. prisci. hoc latus teris: unde latero as lateralis.

Latus ta tum: spaciosum. diffusum. unde latior latissimus lantudo latus tior latissimus.

Lauare: abluere delere.

Lauo as & lauo is in una significatione sed lauis pro humectas magis dicitur & ātiquitus præteritū laui supinū lautū & antiquitus lauatum

Lauacrum balneorum genus. ablutio. baptismus a lauando.

Laudare: celebrare. extollere.

Laudatio est ipsa laudantis oratio: laus uero ipsa uirtus nitēs: quæ etiam sine celebratione cōstat.

Laudunæ ecclesiastica uasa.

Laudeis. proprium ciuitatis.

Lauerna dea furum. uel latro qui alienos filios seducit.

Lauerna: ferramenta latronum.

Lauina uxor æneæ latini regis filia: a qua lauinia urbs unde lauinia littora.

Lauinium æneas in italia condidit cui uxoris nomen dedit.

Lauinū prius dictum a lauino fratre latini post lauinium a lauinia.

Laumedon qui constructa troia non soluit uota numinibus.

Laomedontia pubes troiana.

Lannechil id est talio.

Laurus a uerbo laudis dicta. hæc enī cū laudibus uictorꝝ capita coronabat. apud antiquos autē laudea nominabat. hanc græci daphnē uocat ꝙ nunꝗ deponat uiriditarem.

Laurus. inde laureatus ta tum proprium laurentius & laurētia & cōprehensiuū laurētū & myrtetū & laureus a ū. & laurus ri & laurus laurus.

Laurentum propriū ciuitatis dictū a lauro īuenta in arce ubi latinus stabat. inde patronomicum uel possessiuum hic & hæc & hoc laurens.

Laurea: uictoria. corona.

Laureatus: coronatus.

Laureus laureolus diminutiuum prisc. uictoria.

Laus laudis ipsa uirtus nitens.

Laus: claritas. ornamentum. decus. gloria nomē.

Lausantes: lauantes.

Lautumnia: custodia carceris.

Lautumniæ: uincula. cathænæ. carceres.

Lautumnium supplicii genus a tarquinio supbo inuentum ad nomen sceleratorum.

Lautus· locus. generosus. honestus. celebris. a lauo lauas.

Laxa. luxuriosa. indulgentior.

Laxamentum: spatium. requies. intermissio.

Laxare aperire indulgere.

Lazarus interpretatur adiutus eo ꝙ morte a domino fuerit re uscitatus.

Lea: leo fœmina leæna.

Leanus leonis filius.

Lebes uas coquendi aliquid sup ignē olla ænea.

Lebes tis secundum regulā prisciani fœmininū est sed tamen ouidius masculinū facit. Vigiti filios operoso ex ære lebetes.

Lebetes ænea sunt uasa in usu coquendi. græcū ē cacabi minores uel ollæ.

Lebeta olla generis fœminini.

Lebecinæ popinæ.

Lebeus interpretatur corculus a corde. idem & tadæus. ipse & iudas iacobi.

Lebna interpretatur candor. dealbatio.

Lecebra: seductio. occulta blandicies. uoluptas.

Lechitus in regnorum libro ampulla olearia.

Lecitator prouocator.

Lectica: stratus. storia camera. cubile. grabatū. puluinar. spingæ. pūicati. spōdā. pluteus genialis cunabula. ferertū. capulus. scamnū. scabellum. suppedaneū. scansilia. sedes. thorus. palustrū. thronus. subsella. cathedra. soliū. sella subsellia curulis. tripodes.

Lectica lectus imperatorꝝ. sponda uero exterior pars lecti. pluteus interior.

Lecticæ a lectis hærbis dicuntur: quibus consules portabantur.

Lecticalis dicitur qui facit lectulos.

Lectio dicitur quia non cantatur ut psalmus uel hymnus sed legitur tm̄. hic enim pronunciatio sola quærit. illic modulatio. unde oportet ut quando psallitur ab omnibus psallatur: cū orat ab omibus oret: cum lectio legitur facto silentio ab omnibus audiatur.

Lecti pro electi. primi.

Lecti filia fratris.

Lectisternia ubi homines sedere uel iacere consueuerunt.

Lectito as frequenter lego.

Lectores a legendo uocati. hi enim prædicāt populis quid sequātur. idē & pronunciatores dicūtur ꝙ porro annuncient. Tāta. n. & tam clara erit uox eorum ut ꝗuis longe positorum aures adimpleat. quorum ordo a prophetis cœpit quibus dicitur: clama ne cesses. porro uox lectoris simplex erit & clara & ad omne genus pronunciatiōis accommodata plena succo uirili agrestem & subrusticum fugiens, sonum

Nō humilis nec adeo sublimis: non fracta nō tenera nihilq; fœmineū sonans non cū motu corporis: sed tn̄ cū grauitatis specie. Auribus eni & cordibus consulere debet lector: nō oculis: ne potius ex ipso spectatores magis q̄ auditores faciat.

Lector dicitur a colligendo animo quæ legit q̄si collector. uel a legendo id est percurrendo unā nauis dicitur legere quicquid trāsit.

Lectus lectulus a lectis hærbis quibus fiebat dr: significat requiē. Aug. uī uoluptates corporis

Lecturio legere uolo. prisc. a lectu. lecturio meditationem significat.

Lædere: percutere. detrahere. carpere.

Lædo is læsi læsus læsura.

Ledona æstus maris: decrescens dicitur.

Legale ex lege sicut imperiale ex imperio.

Legalis rectus: talis qualem lex præcipit.

Legat: testamento donat uel allegat: legationem facit.

Lego as legationē facio uel mitto. lego gis lectionem lego. Est tamen in prima syllaba differentia. nam lego gis pēultima breuiatur: lego gas penultima longa.

Legatum: legatio defuncti.

Legatarius testationis est cui aliquid testamento delegatur relinquitur & donatur.

Legatus: internuncius. uel missus.

Leges diuinas moyses primus omnium hebræis explicauit: phoroneus uero rex græcis. Mercurius trimegistus ægyptiis. Solon Atheniēsibus. lycurgus lacedæmoniis: ex apollini auctoritate. Numa pompilius qui Romulo successit in regno romanis prius leges dedit. Deinde cum populus seditiosos magistratus ferre non posset: decē uiros legibus scribēdis creauitq; leges ex libris Solonis in latinū translatas duodecim tabulis exposuerūt. leges autē redigere in libris primus consul Pōpeius īstituere uoluit: sed nō potuit paulati uero antiq leges uetustate atq; incuria exoleuerunt. Nouæ autem a constantino cæsare cœperūt & reliqs succedēribus erantq; permixtæ & inordiatæ. postea theodosius minor augustus ad similitudinē rogatiani & hermogeniani codicē factum cōstitutionē a constantini tēporibus sub proprio uniuscuiusq; imperatoris titulo disposuit qui theodosianus dr̄. Sed Iustinianus melius & in itegrū leges restituit. Oēs autē leges aut diuiæ sūt hūanæ. aut diuiæ natura. hūanæ moribus. Fax lex diuina est. Ius lex humana. Transire p alienū fas est. ius nō est. Ius generale nomen est: lex aūt iuris ē species. Oē eni ius legibus & moribus cōstat. Nam lex est cōstitutio scripta a legendo uocata. Mos autē lōga consuetudo de moribus tracta. Consuetudo uero ius quoddā moribus cōstitutū: quod p lege suscipit: cū lex deficit. Na differt: scriptura an rōne consistat: qn̄ & ratio legē cōmendet. Porro si rōne lex constat lex erit oē quod ratione cōstiterit dūtaxat quod religioni cōgruat: qd̄ disciplinæ conueniat: quod saluti pficiat. Cōsuetudo autē uocata quia in cōi est usu. lex est cōstitutio populi. quod maiores natu cū plebibus sanxerunt. Nam quod rex uel imperator edidit constitutio uel edictum uocatur.

Leges quædam ab his dūr q eas cōdiderūt. Satyra lex: q̄ de pluribus simul rebus loquit̄. Rhodiæ uero naualiū cōmercioꝝ sunt a Rhodo insula: in qua antiquitus usus mercatorum fuit.

Leges: societas. pax. fœdus. conuentio.

Legere nauticum uerbum est: quia nauis dicitur legere quicquid transit. lectitare uero ad freqntiam refertur: nam legere ad tempus.

Lego gis leg lectus. Ex eo cōposita præteritum eiusdā seruāt. ut colligo collegi: relego relegi quod dīæ causa nō mutat le in li sic perlego. Excipiuntur mutantia simplicis significationem. Negligo neglexi. diligo xi. itelligo intel'exi: qd antiqui interlego dicebant.

Legere librorum dicimus uel ad custodiendum commendare.

Legere prætenre uel colligere significat.

Lego gis gi lectus lector trix tio. lex legis unde legalis iter. componitur legitimus: legisperirus: legisdoctor. legifer: exlex: eligo: preeligo: deligo: diligo: relego: perlego: negligo: colligo. & quæ ab his fiunt. deriuatur legumē: unā ligura. liguno ns. lecturio ns. lectito & secundū quosdam lego gas: unde legatus legatarius legatio: cōponitur delego: relego: collega.

Legio sex milium armatorum est ab electo uocata quasi lecti, id est armis electi: proprie autem macedonum lingua phalanx. caterua gallorū nostra legio dicitur. habet. lx. centurias uel cētenarias. xxx. manipulos. xii. cohortes. cc. turmas.

Legio minor sex milium: legio maior. xii. miliū.

Legionarii: legalia de legione.

Legi recar: legis constitutor.

Legumen a legendo dictum quasi electum. ueteres enim meliora quæq; legebant id est fabā: lenticulam: pisam. siue q manu legantur nec secentur.

Leucos λευκοσ id est albus.

Lelex lelegis penultima corripitur proprium gētis: uel cum lex legitur & non fit.

Lælius quidā seuerissimus romanus fuit: ad quē scripsit Cicero libros de amicitia.

Lemannus fluuius galliæ: a quo lemanni.

Lemannus lacus prope lasonnam.

Lembus nauicula breuis: quæ alias dicitur cym-

ba & capillus.

Lembus genus naviculæ velocissimæ: quas dromones dicunt.

Lembus vestis regia.

Lemni ce id est fasciolæ purpureæ.

Lemniscata id est maior palma gladiatorum.

Lemnias in libya credunt nasci truncos sine capite, oculos & os in pectore habentes.

Lemnia genus monstri.

Lemnos insula vulcani: inde lemnius vulcanus.

Lemnius luctuosus dicitur.

Lemnunculus lembus.

Lemniones larvæ animæ mortuorum.

Lemniones umbræ quædam: quæ cum corporibus morantur vel quasi a remo cuius umbra in sequebatur fratrem suum Romulum.

Lemures umbræ vigillatorum dicti quasi laresmo.

Lemures diabolicæ imagines: quæ apparent in nocte noxiæ.

Lepsis græce sumptio dicitur.

Lena græce amictus villosus: rotundus duplex qua infulati flamines sacrificabant. huius inventor dicitur lenas.

Lenas proprium cuiusdam qui invenit lenam.

Lena id est coitus. sagum quoddam. vel palla.

Leæna leo fœmina. leæna fœmininum leonis fœmina.

Leneos martius mensis dicitur lingua punicorum

Lenæus liber a leniendo corda. dicitur enim quod ipse invenisset vinum. vel a lacu in quo expressis uvis vinum currit: qui lenos græce dicitur.

Lenis: dulcis. mansuetus. cõmunis. placidus.

Lenire: placare. mitigare. mulcere.

Lenimentum. placatio vel species qua lenit luna.

Lenitas. mansuetudo. misericordia.

Leno præpositus meretricum sive seductor: dictus quod mentes miserorum blandiatur & leniendo seducat.

Leno lenunculus vel lenulus.

Leno a leniendo dictus: cõis generis: invenitur tamen fœmininum lena.

Lenocinari: seducere. conciliare. turpi adulatione blandiri.

Lenocinium: meretricatio. circumventio. seductio

Lenos græce lacus: in quo uva exprimitur.

Lentare: tardare.

Lento as activum est: unde lenteo: inde lentesco lentescis it sensim se flectit. de virgultis dicitur.

Lentaculum: crustacia.

Lenterna: viticula modica.

Lentea: fovea.

Lente: paulatim. gradatim. tarde leniter.

Lenticula in regnorum libro vasculum æreũ quo ungebantur in regno a liniendo dictum.

Lentis: navis pusilla.

Lens lentis. legumen.

Lens dis al'. lentis genus leguminis dicta quod humida & lenta sit. vel quod adhæret humida. hæc in cibo sumpta deducit magis ventrem & urinam.

Lentigo est vestigia macularum parva in rotundo a specie lenticulæ dicta.

Lentiscum genus virgulti dictum quod cuspis ipsius lenta sit & flexibilis & mollis. huius fructus oleum desudat: cortex vero resinã: quæ mastix dicitur.

Lentiscus arbor.

Lentus mons Arcadiæ.

Lentum: molle. tenue. & quicquid flæxibile est.

Lentus. tardus. segnis. inefficax. languidus. otiosus.

Leo græce rex interpretatur eo quod princeps sit omnium bestiarum. cuius genus trifarium dicitur id est breves iuba crispa: qui imbelles sunt. longi & coma simplici acres animo.

Leo est corruptum: leæna vero totum. græcum est lea usurpative dicitur.

Leo quintum signum quẽ fortissimum hercules in græcia interfecisse dicitur: indeque inter astra collocatũ ob memoriam eius virtutis: seu quia præest quadrupedibus: vel quia sicut leo fortior est cunctis animalibus: ita sol cũ ad hoc venerit plus fervet. Ad caudam eius septem sũt stellæ in triangulo crines Beronicis.

Leon leontos græce declinatur. Amb.

Leo piscis est genus.

Leo leæna vel lea. Quinque sunt quæ faciunt fœmininum in a. Draco dracæna. leo leæna. leno lena. caupo caupona: strabo straba. hæc communia esse tam ipsa natura quam exempla græcorum ostendunt: nisi quia faciunt in a fœmininum.

Leo significat christum. in malo etiam diabolũ sæculare regnum.

Leo leonis. a quo leæna. leoninus leopardus leo dalus.

Leontofomos bestia: cuius cinis cum carne datus leonem interficit.

Leopardus ex adulterio leænæ & pardi nascit'. & tertiam originẽ efficit: unde & dicitur.

Leochrysus gemma est colore aureo vena candida interveniente.

Lepidum: molle. dulce. gratum. a lepore quod est mollissimum animal.

Lepidus facetus & homo mollis. Facetus vero qui iocos factis cõmendat.

Lepistum genus vasis.

Lepistum vas vinarium antiquitus dictum.

Lepista genus vasis.

Lepitudo epifora.

Leporina genus hærbæ dicta quod caulem mollẽ

mittat id est saturiona.

Lepo. leporis eloquentia uel facundia: hic lepus leporis. prisc.

Lepos: urbanitas. iocunditas: uoluptas a lepore quod est mollissimum: unde gratum aliqd lepidum dicimus.

Lepra asperitas cutis cũ pruritu & squamosa laphitæ hærbæ similis unde nomẽ sũpsit cuius color nunc in nigredinẽ uertitur nunc in albedinem nunc in ruborem quæ ita dinoscit' si uariatum inter sanas cutis partes color diuersus appareat: aut si ita se ubiq; diffundat: ut omnia unius coloris q̃uis adulteri faciat.

Lepre est albor in cute: non candor a pruritu dcã

Leprosus a pruritu nimio scabiei dictus.

Leptis oppidũ afncæ in prouincia tripolitana.

Lepus filius fratris.

Leptopericæ: minutæ febres.

Leptomeres græci dicũt oleum sabinum: quod est oium tenuissimæ uirtutis & penetrabilis.

Lepus onotis uenantis canẽ fugit.

Lepus blãdicies.

Lepus aĩal timidũ quasi leuipes dictũ. quia uelociter currit. unde græce lagos dicitur.

Lepus significat timentes deum & humiles.

Lepus leporis masculinũ tantũ tertiæ declinationis us correpta solum inuenitur. unde lepos lepusculus: unde & lepuscellus: diminutiuum animal timidum.

Lepusculi tesseræ dicuntur: quia exiliendo discurrunt.

Lepus, genus piscis de similitudine capitis dicit'

Leretica a lertæ id est inuectio.

Lerna lacus uel palus i arcadia: ubi fuit serpẽs hydra cum multis capitibus: quæ ab hercule interfecta est.

Lernæus anguis hydra: quæ in lerna interfecta dicitur.

Lærtia regna: in quibus lærtes regnauit pater ulyxis.

Lærtiades ulyxes.

Lesbos insula in troade: unde lesbos alceus.

Lesbia damnose bibens interpretatur.

Lestes λησθής græce latro. cõmune est. prisc.

Lestrigones fert homines gigantes: unde dicit' lestrigonia populi ætnæ insulæ: qui humana carne uescebantur.

Læsus a lædor ris. afflictus. offensus tristis.

Læta: gaudens. fertilis. luxurians. hylaris. pulchra

Lætamur de nostris bonis: gratulamur de amicorum.

Lætamen dictum eo q᷑ suo nutrimento læta reddat gramina: lœtale uero mortiferum nam lœtum mors dicitur.

Letaniæ græce latine dicuntur rogationes: quæ inducuntur propter rogandum deũ & impetrandum. Exhomologesis uero pro sola confessione peccatorum accipitur.

Letargia est oppressio, cerebri cum obliuione & somno. a somno dicta.

Letargus mortifer.

Letargus genus morbi id est obliuio' mentis qa letes obliuio dicit' græce: unde letea id est obliuiosa. hinc etiã leteus fluuius iferoꝝ ex quo qui potat quicquid passus ẽ obliuiscitur: & ad superos reuertitur iteꝝ corpora ingrediuntur animæ: hoc poetæ fingunt.

Letargus quo comprimuntur ægri ad falsum somnum.

Letafagi obliuionem edentes.

Lœtifer mortem ferens: nam lœtum id ẽ mors.

Lœtiferum: mortiferum.

Lætitia est mẽtis gaudium cum uitiis mixtũ: cuius lator liber esse dr: exulatio uero uerboꝝ atq; membrorum.

Lætor aris deponens absolutum.

Lætor id est gaudeo græce ευχαριστέω εχαριστω eucaristo.

Lætus per æ scribit' quod a latitudine dicitur unũ lætitia. lætor aris: nam lætus dr eo q᷑ mentis gaudio dilatetur: lœtum uero id est mors: qđ per œ scribitur quidã per se dicunt uenire. quidam a leo les id est destruo quod tñ in usu nõ est sed componitur inde deleo.

Læua dicitur quod aptior sit ad leuandũ aliquid & portandũ: ipsa. n. gerit clypeũ ensem & alia ut dextra sit expedita: unde leuus a um id est sinistrum uel contrarium Virgilius. Si mens nõ læua fuisset id est stulta. Item si quæ numina leua sint pro prospera.

Leuare: erigere. adiuuare. soluere. reficere: unde leuamen id est solatium. adiutorium. requies: oblectamentum.

Leucas leucadis uel leucadium pmontoriũ ẽ: ubi pugnauit Antonius cum augusto.

Leucate ĩ pmontorio epiri: ĩ quo octauiãus uicit Antoniũ & cleopatrã: a nitore nimiũ dcũs. nã λευκος græce albũ & est iuxta ambrachiam.

Leucas bellũ nauale: quod octauianus gessit cũ antonio.

Leucate mons est in arabia.

Leuce ciuitas iuxta hadriat' cum mare.

Leucon græce album.

Leuca græce alba.

Leucas significat cucullum.

Leucothoe λευκοθόη curto filia orcami uel leucothea id est alba dea: quæ est aurora.

Leucrocota animal uelocissimum in india.

Leucocinus aqua & oleum

Leuca compositura in lõgum

Leue: subtile inualidum. friuolum.

Leuga finitur passibus mille quigentis.

Leugas galli uocant: græci uocant stadia. nos miliaria.

Leui interpretatur assumptus id est ex omni populo electus uel additus siue appositus: dixit enim lya cum eum peperit: mecū erit uir meus: quia peperi ei tres filios. hic fuit duodecimus filius israel. qui electus est ex omibus ad portanda uasa uel ministrandū deo in tabernaculo uel in templo. a quo leuitæ dicti sunt.

Leuiatan id est serpens de aquis: qui in huius sæculi mari uolubili uersatur astutia. interpretatur autem hebraice leuiathan additamētum eorum hominum. s. quibus in paradiso semel culpā præuaricationis intulit: & hāc usque ad æternā mortē psuadendo quottidie adiicit.

Leuidensis uestis dicta: quod raro filo sit dēsata: leuiterque extensa.

Leuigare: polire. linire. dealbare. leuem facere uel lenem.

Leuir uiri frater dictus quasi a læua uiri uel leuis uir id est sinister. læuir ri a uiro componitur.

Leuita uasa ænea.

Leuis: manis. uentosus uacuus. uanus uel imberbis & lenis pulcher.

Leuis si instabilitatem mentis uel exilitatem pōderis significat breuis & est le: si uero planum uel leuitatē tactus: uñ leuigatus. longa fit le.

Leuitas: uelocitas uel inconstantia.

Leuis leuis in uerbis dicitur.

Leuiter: summ manu. tenuiter.

Leuitæ de nomine auctoris dicti: de leui enim nati sunt. hi græce diacones. latine ministri dicūtur. hic leuita leuitæ.

Leuiticus liber appellatur eo quod leuitarum ministeria & diuersitates uictimarum totusque in eo ordo leuiticus annotetur.

Leuitonum: colobium lineum sine manicis qualibus monachi ægypti utuntur.

Leuum: sinistrum contrarium.

Lex est quam populus centuriatis comitiis sciuerit & decreuerit.

Lex est mens & animus consilium atque sñia ciuitatis a legēdo dicta.

Lexis græce latine locutio id est quælibet syllaba uel uox quæ scribi pōt.

Lexis lexeos hoc est dictionis uel elocutionis.

Lexa: luxuriosa q̄si laxa id est inutilis.

Lia: amurca.

Liues: ruina.

Lya interpretatur laboriosa: utique generando plurimos labores q̄ rachel fæcunditatæ pariendi experta est.

Liba: degustamenta sacrificiorum prima. dicta eo quod libeant & placeāt: hæc & placēta dicuntur. hoc libum singulariter.

Liba panes tōsuræ barbæque excubiti dicuntur.

Libare: sacrificare. gustare. fundere. leuiter tāgere.

Libamina prima sacrificiorum degustamenta.

Libanus phœnicum mons: in quo cedrorum arbores etiam maxime & excellentissime sūt p̄ cæteris arboribus.

Libanus montibus terræ iudææ præcelsior est. significat christum.

Libanus interpretatur candidatio. cuius ea pars q̄ est super eum ad orientalē plagam respiciens antelibanus. i. contra libanum appellatur.

Libanus quæ & thus dicitur: arbor arabiæ imēsa succū aromaticum fundens dicta a monte arabiæ. ubi sabæi sunt: nam mōs eorum libanus dicitur: ubi thura colligūnt: unde scriptum ē odor tuus sicut odor libani.

Libanum: thus masculum.

Libanumannes thuris masculi pulueres.

Libana genus chartæ ob honorem libyæ prouinciæ.

Libanotes id est rosmarinus anteq̄ thus sciretur hac hærba deos placabant.

Libassius liber.

Libare proprie erat quando pateras mero plenas aris fundebant. Nam libare proprie fundere ē unde liber dicitur. Nos iuxta uerborum distinctionem imolamus panem libamus calicem libare proprie fundere est sumptum a libero: qui uitis usum repperit.

Libella tertia pars ponderis: parua libra.

Libenos hellenorum lingua martius mensis.

Libens: plena uoluntate uolens.

Libenter aduerbium. cū magna uolūtate. ex aīo.

Liber unius uoluminis est librorum multorum liber est etiam interior tunica corticis quæ ligno cohæret: quia ante usum charte de libris arborum uolumina fiebant: unde scriptores a libris arborum librarios uocauerunt: qui ātea bibliopolæ dicebantur.

Librarii autem idem & antiquarii dicūtur. Sed librarii sunt qui noua scribunt & uetera. Antiquarii uero qui antiqua tantum. unde & dicuntur.

Liber dictus quasi litterarum uber id est abundātia: unde libellus librarius.

Liber est corticis īterior pars: dictus a liberato cortice id est ablato. Est. n. quiddam medium inter lignum & corticem.

Liber libri uolumen uel cortex corripit penultimam.

Liber a um: non seruus. producit penultimam. hic liber liberi id est bacchus similiter pducit penultimam. hi liberi horum liberorū .i. filii.

Liber ra rum francus homo: unde libertus & libertinus.

Libero as componitur delibero as. liberalis liberalitas & libtas. liberior rimus: & hi libi hore

liberorum: libra libræ. libro as. libramen. tor. tio. cóponit bilibris. & q ab his fiūt.

Libera ia promiscui ludi hébant apud paganos ob honoré liberi. pluraliter declinat. pnsc.

Liberalis: largus. munificus. dictus q libéter donet: nec murmuret.

Liberalitas: donatio. hūanitas. largicas

Liberaliter: magnifice. large. plene. benigne.

Liberalis dictus q liber id ē largus sit ī dádo.

Liberare: eruere. redimere. eripere.

Liberi filii ideo ī legibus dnī: ut isto uocabulo a seruis secernant: qa sicut seruus in potestate ē domini: sic filius ē in ptáte patris: inde etiá filio fit emácipatio: ut sit liber a pře: sicut seruo manumissio. Itē liberi dicti qa ex libero sunt matrimonio orti. Ná ex libero uel ancilla serui si eiusdē cōditiōis sunt: semp eni qui nascit deteriorē parētis statū sumit.

Libertas cōditionis ē: liberalitas uero beneficentiæ & largitatis.

Libertus uocat quasi liberatus. Erat enim prius iugo seruitutis addictus: libertorū aūt filii apd antiquos libertini uocabant quasi de libertis nati. Nūc uero libertinus aut libertus factus: aut possessus ab alio.

Liber qui & dionysius & post morté deus habitus: hunc gentiles uitem ostendisse dicūt hospiti suo in attica: hic liber quádo bellauit ī india multas habuit fœminas in exercitu suo: quæ & bacchæ dicebantur: nō tam uirtute nobiles q furore.

Liber a libetaméto appellatus dicit q quasi per eius beneficia femina in coeūdo liberétur. Idé muliebri & delicato corpore pingit pp mulieres sibi attributas: & unū propter excitádum libidiné: unde & frons eius pampino cingit: sed ideo coroná uiteá & cornu habet. qa cū moderate uinū bibit lætitiam præstat: cū uero ultra modū lites excitat: id est quasi cornua dat. Idem & lyæus dicit græce q uino multo membra soluant.

Liber aliquádo uinū significat. qa id inuenisse liberū poetæ finxerūt.

Liber fit tribus modis: qui species sunt & partes libertatis. Ná uno quolibet modo factū liberū eē cōstat: una qdē pars ut cēsu liber fiat: cēsebant eni id est cōnumerabant antiquitus soli ciues romani. Si quis igit iubente uel cōsentiente domino nomē detulisset & censum ciuis romáus fiebat: & seruitutis uinculo soluebat: Altera pars uídicta dr. Vindicta uero ē uirgula quá lictor manumittēdi serui capiti ipōnēs eundē seruum ī libertaté uídicabat. habēs quædam solēnia uerba adeoq uídicta uocabatur. Tertia uero pars est si quis suprema uoluntate in testamenti serie seruū suum liberū scripserit.

Liberū arbitrium est arbitrium potens retinere rectitudinem bonæ uolūtatis propter ipsam rectitudinem.

Liberū arbitrium est liberæ de uoluntate iudiciū.

Liberū est: licet. tutū ē. fas est.

Libet: placet. in aīo dulcescit. i magna est uolūtate: unde libens enter tius. libētissime. libido.

Libet ipersonale a libeo es: quod modo non est in usu.

Libethros fons ē: ubi colūt musæ unde libethrides dicunt.

Libya africa dicta q inde libs fluat. id est africus. Alii dicunt epaphum iouis filium ex cassiota procreasse libyam quæ postea in africa regnauit. cuius ex nomine libya dicta est. mater fuit agenoris.

Libya tertia pars orbis & libya cyrenensis infra istam libyam maiorē est.

Libya cyrenaica & pentapolis post ægyptū ī parte africæ prima est. hæc incipit a ciuitate parethonia & montibus catabathynon dr locus ī secūdo mari usq ad aras philenorū extendit post se habet usq ad oceanū meri. ianū gentes libyæ æthiopum & garamantum: hinc est ab oriente ægyptus. a septentrione libycum ab occasu syrtes maiores & troglodítæ. contra quos insula calypso est: a meridie æthiopicus oceanus.

Libya cyrenensis proui[illegible] a cyrene urbe metropoli quæ i eius est finibus dicta.

Libyci a filio chaim sunt exorti.

Libycon: hibitátes littora.

Libido p̄ bi cupiditas ē animi. liuido uero p̄ u liuor ē corporis. Sūt aūt multæ uariæq libidines: sicut uescendi quæ ira uocat: uel hēndi pecuniam: quæ auaricia nominat &c. Cū igit non additur cuius libido nō solet animo occurrere nisi illa quæ in carne corruptibili plus omnibus seuit: hæc autem sibi nō solúmodo corpus uerūetiam [illegible] totum commouet & uēdicat hominē animi affectu simul cū carnis appetitu cōiuncto.

Libido dicta eo q libeat alienus pudor.

Libidus dictus quod qd libet agat.

Libidiosus dictus: qa facit quod libeat.

Libyes & libyo dicunt.

Libys: afer uel olla ænea.

Libyssa una de decē sibyllis.

Libystis libystidis: libyca libysticida afra uel maura.

Libysticæ fabulæ sunt dum hominū cum bestiis aut bestiarū cū hominibus fingit uocis eē cōmertium.

Libitina paganorum dea libidinis quam quidá uenerē īfernalē dixerūt: tū lectus mortuorū uel

locus in quo mortui cõtutant' libitina dici'.
Libitina mors uel dea paganorũ a libando:iuxta cuius templum erat cimiteriũ mortuorũ.
Libitinæ:popinæ.
Libitus tus.uolũtas.desideriũ.
Libitus:oblitus.immemor.
Libo as.sacrifico:offero.libor imolor.
Libra.xii.uncis pficitur:& inde habetur perfecti ponderis genus:quia tot constat unciis quot mensibus annus.dicta autem q̃ sit libera & cuncta intra se habeat pondera conclusa.
Libra signum in cælo dicitur: quã etiam habere brachia id est scorpiõis chelas græci fantur:dicta uero ab æqualitate quia octauo kal'.octobris sol per id signum currens æquinoctium facit.
Libripens libripendis a libra & pando componitur:id est trutinator:qui pensat aliq̃d.
Libra.ueritas.iusticia.rectitudo.perfectio.
Librarii scribæ q̃ faciũt chartas publicas.
Librare:trutinare.quatere.examinare.
Librat:crispat.torquet.micat:uibrat.
Libramentũ:æquilibrium.
Libri uocant' a libertate legẽtiũ.Remotis enim ab hoc officio seruis solis tm̃ liberis studium legendi dabat'.Scribebãtur aũt diuersis coloribus quos facere poteris huiusmõi factis cõfectionibus: Argẽteas lřas facies:si florẽ æris & alumẽ æquis põderibus & argẽto cõtriueris: Aureas facies si alumen & æris flos æquo põdere aceto ĩfusum de auro ĩ aurum usq; ad mellis attici crassitudinẽ triti perduxeris. Aereum colorẽ facies si sal & alumẽ rotũdũ æq põderis in æreo uasculo aceto ĩfuso ĩ æramento teras usq; ad mellis attici crassitudinẽ hoc etiã ferreũ facit.
Libri:uolumina.annales.monimẽta.codices.testamenta.
Librũ dicimus pẽsum lanæ:hinc libraria dicitur & lanipendium.
Libs uentus africus.
Libum genus dulciamenti.sacrificium.hoc libũ & hæc liba.
Liburnæ naues dictæ a lybiis.Sunt eñi naues negotiatorum.
Liburnus nauis maxima:uel genus uehiculi.
Liburna nauis uel archa.
Liburni populi acolæ hadriatici maris: prompti sunt ad mouendum.
Lycamba quidam q̃ spernit archilochũ generũ.
Lycaon rex quidam in græcia:qui cum iouem ĩ hospitio suscepisset uoluit probare diuinitatẽ illius:unde scd'm fabulas uersus est in lupũ:q̃ cuiũ pater fuit helicis id est ursæ maio is q̃ αρκτοσ arctos græce:unde lycaonis signũ dicitur.

Lycaonia regio a lycaone rege dicta.
Licanos hypaton dicta q̃ licanos græce index digitus est ad demonstrandum quæ est quarta chorda.licanos uero meson id ẽ ĩ media.
Lichinus genus marmoris:idem & parius.
Licet aduerbiũ permittendi.
Licet:quãuis coniunctio explectiua.
Licet:fas est:ius est.uerbum impersonale a liceo quod non est in usu.
Licetur:appreciat:non habet in usu hoc uerbum amplius.
Liceo & liceor:enfaticos significat aliud q̃ licet.
Licentiosus cui multa licent.
Licẽtiora:maiorum mancipia:q̃bus multa licẽt.
Licenter:licite.unde licentius.
Licæus λυκαιοσ mons arcadiæ.
Licæus deus paganorũ:de quo fingũt q̃ quidã arcades cũ deo suo lycæo sacrificasset: exinde quandam demenetũ gustasse:& in lupũ fuisse mutatũ:annoq; decimo ĩ figura propria restitutũ:unde pan lycæũ putãt nominatũ: lupus enĩ lycos λυκοσ græce dicit'.
Lycia regio in finibus asiæ dicta sicieo q̃ cyliciæ sit adiũcta ab oriente. Ab occasu & meridie mare & a septentrione cariam habet: ibi est mons chimera qui nocturnis æstibus ignem exhalat sicut in sicilia ætna & uesuuius in campania.
Lycii populi de lycia.
Licia sunt quibus stamina telarũ ligant' quasi ligia dicta.
Liciata:ordinata preseminata.
Liciecores apollinis responsa.
Lychiæ ĩ oliuæ dictæ q̃ optimum dent lumen: nã λυχνοσ lychos lumen est.unde lichiniũ dicitur.
Lychinius dictus quasi lucinius:q̃ lumen det:ẽ eni cicendela lucernæ:
Lychni:candelæ.lucernæ.cicendelia.
Lychnos abestos:lucerna inextinguibilis.
Lycius id est lupinus:ipse est pan a lycia.
Lyciniũ genus uestimẽti est dictũ q̃ textura eius ligata est in totũ quasi liginium.
Lycios bizantinorũ lingua maius mensis.
Lycisci dicunt' canes nati ex lupis & canibus.
Liciatur:auctionatur uel qui augmẽtum facit cõmutando.
Licitari:uænditiõe exponi.
Licitator:suasor.prouocator.
Licitatio:proposita uænditio:cum emptor super uædito augmentũ facit.
Licitatio ubi licet publice uændere.
Licitũ quod licet alicui.fas.
Liciunt':defluunt.
Licium fanum apud delon:unde apollo lycius noiat':uel απο του λυκου id ẽ lupo:q̃a sicut

lupus terram siccat.

Lichinus lapis purpureus in india lucernarũ splẽdens fulgore: unde & dicitur: nam lychnos græce lucerna: tactus sub sole digitis paleas trahit: incendium extinguit.

Lychus cretensis.

Licius annus dicebatur: quo lites disterminabãt.

Lychni: cicendelia lucernæ.

Lychnites lapis flagrantiam excitat lucernæ.

Lycon græce dulce.

Lycos λυκοσ græce lupus.

Lycophtalmus gemma quattuor colorum ex rutilo sanguineo in medio nigrum candido cincta: ut luporum oculi.

Lictor dictus quod album filum habeat circa tẽpora de serico.

Lictor idest uirgifer: q ante sedem prætoris uirgam ferebat.

Lictor genus officii illorũ q ante iudicẽ preces portabant.

Lictores: apparitores. præcursores: q ante iudicẽ fascẽ ferebãt. officiales. ministri crudelitatis

Lictores ecclesiæ assertores. hilarii sunt & i choro inter clericos in missa appostolum legunt: ut q subdiacones faciunt: & hi faciunt. hos africa uel reliquæ regiones habent.

Lyctos cretæ ciuitas.

Lycus lucius piscis.

Lydia sedes antiqua regnorum quã pactoli ũda exruit in diuitias torrentibus aureis. hæc ãtea Mæonia dicebat: quæ dum pro breuitate duos fratres. reges lydum & tyrrhenũ ferre non posset. hic eriors tyrrhenus & cũ ĩgẽti multitudine pfectus loca galliæ occupauit & tyrrheniam nominauit. lydia autẽ a lydo regis fratre q in prouicia remãserat cognominata est. Cõiũgitur autẽ ab occidẽte minori frygiæ: ab ortu smyrnam habet: quam melos fluuius cingit: cuius cãpos pactolus & hermus circumfluunt aureis arenis. ditissimi.

Lydia asiæ minoris prouincia unde lydi.

Lyde græce aranea.

Lideros græce maledictus.

Lyen id ẽ splen. quo ridere dicimur. prisc. hic lyen lyenis ræricula.

Lienosus a splene dictum est: græci enim splen lyen dicunt.

Lyenteria dicta q per eam facilius cibus labendo pertransit. lyenõ enim lene. interia intestina græci dicunt Qualemcunque enim cibum acceperint incoctũ digerunt præter semina pomorum. quæ difficile digeruntur.

Lyæus liber uel uinũ dictus græce ab eo q curã soluat.

Ligare: innectere. inuoluere.

Ligo as auis. tor. trix. tio. turus. ligans ligandus ligamen nis: ligatura. cõponitur alligo. re. ob illi. sub. subligar. col. celligo. osus. ositas.

Ligaturæ: uittæ. sacræ. teniæ.

Liget fluuius galliæ: qui ex plurima parte terminus est aquitanicæ prouinciæ.

Ligna dicta q incẽsa cõuertant i lumen lichnos λ χνου enim græce lumẽ ẽ: unde & lichnus.

Ligna significant peccatores igni deputatos.

Lignũ uitæ christus est.

Lignũ secũdm quosdam limo genitũ: unde ligneus id est de ligno & lignarius. cõpõit lignifer

Lignarius generaliter ligni opifex dicit.

Lignus genus gẽmæ ardentis.

Lignisios hærba uocata q a locis humectis nascitur: folia hẽt oblõga angusta lanuginosa subalbida. caulẽ cũ ramis lanuginosis: in summo capite cauculos hẽt: i qbus flos uiolacius prominet: cuius semẽ uino datũ ad serpẽtũ morsus & scorpionũ ictus pdest: adeo ut qdã affirmãt eã scorpiõibus suppositã: stuporẽ his lãgorẽq cõcutere: hæc a græcis centaurea dicit.

Ligones dicti quia terram leuent: quasi leuones fossoria.

Ligo: fossoriũ. rastũ ferrũ. hic ligo ligonis.

Ligulati genus calciamenti q foliati dicitur.

Ligulæ: corrigiæ caligarum a ligando dictæ.

Ligures prope alpes: colunt dura & frigida loca de liguria.

Ligures langobardi fuerunt ẽlati burgũdiæ.

Ligula pro lingula per concisionem.

Liguria a legendis leguminibus dicta: quoq; ferax est. prisc. hic & hæc ligus uel ligur ris.

Ligusticum hærba hortolana a regiõe liguria in qua plurimum nascitur dictum.

Ligustra flores candidi.

Ligustrũ græce κυκλαμεσ flos albus sæpibus plærũq; hæret cuius orpheus in argonauticis meminit.

Ligustrũ ligustri genus floris uel hærbæ.

Ligurire: summatim gustare. lingere. a lingo uel lego.

Lycurgus rex legũ lator propter temulentiã uini abscidi iussit uineta: unde per furorem bacchi sibi crura amputauit.

Liliũ lactei floris hærba unde & dicit quasi lacteum christũ significat: lilia uero angelos uel cõfessores iusticia candidatos.

Liliũ promontoriũ siciliæ dictũ ab eiusdẽ nominis ciuitate: quæ ibidem sita est.

Lylibæũ ciuitas siciliæ est.

Lima trãsuersa omnia antiqui dicebant: inde & limites & limina: & hoc limũ limi.

Lima semitoniũ plato uocauit minus ẽt accipit.

Lima ẽ unde fabri ferrũ limãt a limendo.

Lima dicta q lene faciat: uã limũ lene est.

Limare: purgare. polire. acuere. producere.

Limatus politus. electus. magnificus.
Limax: uermis dicta quod in limo nascatur. haec limax cis.
Limbus est quam nos ornaturam dicimus: quae ambit extremitatem uestium: aut ex filo aureo contexta assutaque extrema parte uestimenti. limbus ora uestis auro texta uel fibulatorium
Limen: patrimonium. domus. familia. lar. uel terminus.
Limen liminis ostiorum domus est per quod intratur dictum a limite nam limina sunt aediũ limites uero regionis uel finium.
Limen graece portus.
Limentinum pagani dixerunt deum qui liminibus praeest.
Limelta semitonia.
Limes terminus agris positus.
Limes est regionum: limen uero aedium. prisc. hic limes limitis. limitaneus.
Limina ostiorum dicta: quod transuersa sunt ut limes & per ea sicut in agrum per limites intrent.
Liminium: captiuitas: seruicium. quando quis de limine id est de domo asportatur
Limites transuersae uiae. limum. n. transuersum est antiquitus: unde limes dicitur. limes decumanus ab oriente in occidentem respiciens cardo a meridie ad septentrionem. Nam antiq omnia transuersa lima dicebant a quo & limina ostiorum & limites agrorum hinc & limus dicitur cingulum quo serui publici cingebantur obliqua purpura. limites maximi in agris duo sunt cardo & decumanus. Reliqui uero limites angustiores & inter se distans imparibus interuallis & nominibus designati
Limitare: terminare.
Limielis quoddam genus marmoris.
Limis: oculis obliquantis. uel obliq intendentibus subtilibus. obliquis.
Lymina graece stagnum.
Lympha aqua απο της νυμφης per y scribitur & n in l mutatur.
Lymphari: bacchari. discurrere. sicut lympha
Lymphaticus proprie dicitur: qui ex aqua contrahit id est huc & illuc discurrere. sed pro furiosis hoc usurpant poetae.
Lymphaticum latini ob aquae metum uocant id est aquaticum stolidum: qui aquam timet hunc graeci υδροφοβαν uocant.
Limpidum: purum. praeclarum: ab aquae specie dictum. manifestum.
Liminiscus id est uirgula inter geminos punctos iacens.
Limon id est pestis.
Limo pro oblique ponitur.
Limosum: paludosum. luctuosum.
Limotheus flumen siciliae.
Limum dicebant antiq omne transuersum.
Limus: cingulus: quem publice habent serui dictus quia transuersus habet purpura id est limam.
Limus id est lutum caenum: dictus quod lenis sit.
Limus uestis quae ab umbilico usque ad pedes producitur.
Limus id est strabus id est tortis & obliquis oculis.
Linamis graece uirtus.
Linarium lignum graece.
Linaria raetia.
Linarius: raetiarius.
Linamentum: directitudo.
Lynces bestia uarii coloris dicta quod in luporum genere numeretur: lycos enim graece lupus: hic & haec lyncis: a cuius accusatiuo fit haec lynca. prisc.
Lynx animal ex cane & lupo natum uel extremi catuli luporum.
Lynx cis & lyncis cis & lynca cae lupa celebralis.
Linea uestis quae ex solo lino fit: unde & dicitur.
Linea dicitur qua lignarii utuntur: ne tortum aliquid construant.
Linea est incorporalis quae ita mente concipitur ut sola longitudine censeatur: latitudinemque habere non possit.
Linnae: saga quadra & mollia sunt.
Lingo gis. xi. leniter ago id est aliquid lene superduco: inde ligua liguosus. lingula per concisionem ligula: componitur trilinguis. bilinguis.
Linguax cis linguae copiosus.
Linguosus qui nimia potest proferre.
Lingula: parua lingua.
Lingo gis xi. prisc.
Lingere: lambere. libare. gustare. Est enim impressa linguae lenitate gustare.
Linguae sacrae tres sunt. hebraea: graeca latina. quae toto orbe maxime colluntur: nam priusque superbia turris illius diuideret una omnium nationum lingua fuit hebraea: modo uero inter caeteras graeca clarior habetur & sonantior: quae quinque partibus uariatur. Prima est κοινος id est permixta uel communis: qua omnes utuntur. Secunda attica id est atheniensis: qua usi sunt omnes graeci auctores. Tertia dorica: quam habent aegyptii & syri. Quarta ionica. Quinta aeolica. Et sunt in obseruatione graecae linguae huiusmodi certa discrimina. Sermo enim eorum ita est dispartitus. Omnes orientis gentes in gutture uerba collidunt sicut hebraei. Omnes mediterraneae in palato sicut graeci. Omnes occidentis gentes uerba in dentibus frangunt sicut itali. Latinas autem quattuor quidam dixerunt id est priscam sub saturno: latinam sub latino: romanam sub poetis: mixtam barbarismis: lingua uero a ligando cibum potumque dicitur: uel quod inarticulatos sonos & uerba liget.
Lingurius lapis dictus: quia fit ex urina lyncis tempore durata.
Liniamenta: effigies. figura. forma.

Linamenta extremitates corporum utputa ubi finitur tendens deorsum auricula: unde picto res uocant linamenta imaginum impssiones quas postea coloribus manifestant
Lino is linire in diuina pagina reperitur. qđ est inungere. idem significat fere quod lino
Lino: imbuo. distinguo.
Linire: aliquid leniter superducere. colorare. in ungere leniter crepitare.
Lino uel linio.
unde litura: & quæ ab hac fiunt. cõponitur illi no re. ob. pns.
Lino is liui & leui & lini facit supinum litum
Linitepia: lineus pannus tegens pedes. hoc lini tepium.
Linostilia uestis dicta quod linum in stamine habeat lanum in trama.
Linosa uulgo ais quæ dicitur curuca
Linquere: peccare. uel dimittere.
Linquo is liqui lictum liquens præsens participium ptm̃ non habet.
Lintea quibus tergebantur. hoc linteum.
Lintres naulculæ uel carabi breuissimi.
Lintris: nauicula parua. cupillus
Linter lintris singulare fœmininum est.
Linum ex terra nitenti specie oritur dictũ a græco quod est linariũ: siue q sit molle & lene
Linsa dea bestiarum syluestris.
Lynx λυγξ lupus uarii coloris similis leopardo.
Lipans insula siciliæ sicut æthna
Liparæus ab insula lipari quæ in æolia est
Liparea genus gemmæ a liparo quodam dicta
Lype λυπη tristicia.
Liperus: tener. mollis. delicatus.
Lyppio lyppiui oculos humidos habeo
Lippitudo est uicium oculorum quod humore defluente fit.
Lipsana reliquiæ.
Lipotomia stomachi defectio uel animi āgustia
Liquamen dictum: quod soluti in salsamento pisciculi eundē liquorem linquant: cuius liquor appellatur salsugo uel muria.
Liquet: datet. apparet. constat. impersonale a liqueo es: quod non est in usu.
Liquens: fluens. aut purum.
Liquare: dissoluere.
Liquo as actiũ. hinc liqueo licui absolutum: ũde liquesco. dicitur tamen & liquor eris deponēs producitur prima syllaba. Virg. liquiť humor & cum liquentia mella.
Liquefio liquesis liquefactus solutus.
Liquo a & liquor eris: liquidus dior dissimus liquamen liquor oris. componiť obliquus
Liquida: pura. perspicua clara. defæcata.
Liquido: clare. aduerbiũ est.
Liquitur: defluit. manat. decurrit.

Liquis: defluxus. decurrens.
Liquor oris aqua humor soluta puritas.
Lyra dicta a uarietate uocũ q diuersos sonos efficiat: hãc mercurius fuisse diciť hoc modo. Egrediēte nilo reliquit testudinē: q̄ putrefacta & exsiccata neruis in corio extēsis: & a mercurio pcussa sonitũ dedit: ad cuius similitudinē mercurius lyrā faciēs orpheo tradidit.
Lyra signũ ideo inter astra locata diciť: qa a mercurio de testudine inuēta orpheo est tradita a musis inter sydera locata.
Lirantes: arantes.
Lira est genus arationis: cũ agricolæ facta semēte dirigũt sulcos i quos seges decurrit.
Lyrici poetæ dicti a uarietate carminũ.
Lyricum carmen erat: in quo ancdēt laudes puerosq deorum & pugiles & equi iuuenes & uina referri.
Lyricus uocať heroicus reciprocus: cuius uerba ĩ principio uersus heroici posita ĩ ultima elegiaci parte iterant: ut est. Vidimus ire deũ reducē sperare iubemur. In cælũ qualem uidimus ire deum.
Liris fluuius cāpaniæ minturnensis.
Lis inter duos comittiť & mora finiť. Rixa uero inter multos.
Lis a contentione limitis prius dicta: qui agros dilcernit. hæc lis litis.
Lisa hebraice: apostolus græce: latine missus dr.
Lyra longa.
Lysias orator penultima breuis.
Lysis grece solutio.
Lysimachus solutor litis.
Listrigones gētes sunt crudelissimæ ut ciclopes
Listrismos est cum plures sensus breuiter expeditos in unũ locũ concernat & cũ quadā festinatione decurrit: ut cicero rempublicā quærentāsi utrāq hoīum: cōiuges. liberos.
Lita: illita. distincta. linita a lino is.
Litare: sacrificare. immolare.
Lito litas litamen. sacrificium.
Litargirum spuma argēti purgamentũ.
Littera dicta quasi legitera: q iter legentibus pstet: uel q in legendo iteretur: uel a litturis: quod plerunq in ceratis tabulis antiqui scribebant: unde & delebanť.
Littera ē minima pars uocis compositæ & litteratæ. uel sic: littera est uox quæ scribi potest indiuidua.
Litteræ cōmunes sunt ut scribere legere qa multi eis utunť: liberales uero quia eis tm̃ utuntur qui sciũt loquendi dictādiq rōnem litteræ aũt sunt indices rerũ signa uerborũ. quibus tanta uis est ut nobis facta uel dicta absentium sine uoce loquantur
Litteræ græcæ & latinæ ab hebræis uidēť exortæ

Illi enī prius aleph. post græci a simili alpha nos a traximus. Hebræi. xxii. elemēta. Græci. xxiii. Latini inter utrūq. xxiii. habuerūt.

Litteræ hebræorū a lege cœperunt per Moysen Syrorum & chaldæorū per abraham: unde cū hebræis numero & sono concordant: solis caracteribus discrepant.

Litterarū græcarū usum phœnices primū inuenerunt. Cadmus uero agenoris filius græcas litteras a phœnice in græciā. xvii. primus attulit. his palamedes & alii cæteras addiderūt: litteras uero latinas carmentis nympha prius italis tradidit: sic dicta quia futura canebat: proprie uero nicostrate dicit.

Litteræ: doctrina. scientia.

Litteralis scientia de litteris.

Litteratus uero litteras doctus. litteris plenus.

Lites: iurgia. discordiæ. altercationes.

Lites sunt ipsæ discordiæ de re: litigiū uero litis actio id est altercatio.

Litigiosum est de quo litigatur.

Litigator qui litigat.

Litigiosus qui unit litigio.

Litigare: id est de lite agere id est altercari. placitari. unde litigium.

Liticines cornicines: qui cornicantur: qui cornu canunt.

Liton græce latum.

Liptote figura quæ minus dicit & plus significat. ut munera ne spernas pro libenter suscipias: uel cōtra cū plus dicit & minus significat.

Lithos λιθος lapis græce.

Littorariæ amnicæ naues sunt: quæ alio nomine trabariæ siue caudicæ dicuntur.

Litostrata: elaborata. arte picturæ paruulis crustulis ac tessellis tinctis in uarios colores.

Lituma: patientia calcata. uel crudelitas infixa.

Liturgi ministri cælestes.

Lituus tuba curua siue buccina aut baculus.

Lituus uirga incurua pastoralis

Liturialis: latria. seruicium religionis. Aug.

Litura: cementum alicuius scissuræ. compositura litura dicta quod liniendo teratur

Lituræ sunt litterarum destructuræ: quia in ceratis tabulis antiqui scribebant ideoq; sæpe delebantur: unde & dicuntur.

Littus: unda. procella uentorum. æstus. finem sæculi significat.

Littus oris quidam dicunt: quod fiat a lito as: q ibi euntes & reuertentes soliti erant litare.

Littus terra erat mari uicina dictum: quia fluctu eliditur: unde littoreus & littoralis: uel q aqua alluitur: Cicero.

Liuia uxor Octauiani cæsaris quæ habuit filios Drusū & Neronē claudiū primo probū sed postea pessimum. Drusus uero melior apud Miguntiam interemptus est: hæc uero ante cæsarē nupserat Tiberio neroni de quo habuit iādictos liberos: & isti priuigni q cæsares sūt appellati dicūt filii augusti cæsaris eos diligētis

Liuida uel inuida nigra.

Liuens: liuidus. iratus. niger. subniger. inuidus. hic & hæc & hoc liuens tis.

Liuor: macula. nigra. nigredo uel inuidia.

Liuor pro inuidia dicitur. nam liuidus est plumbeus idest pallidus. proprie autem liuor plaga uirgarum. inflatio uulneris cū pallore.

Liuellus liueolus de plumbo.

Liuis lenis in uerbis.

Liuitinum locus romæ est: quo occisi gladiatores precipitabantur.

Lix caper λυξ græce lux.

Lyxa aqua dicit ab eo q sit soluta: ūde & solutio libidinis luxus: & mēbra loca mota luxa dicūt.

Lyxa aqua antiquitus dicta: unde & elyxa res dr.

Lyxa seruus militis uilis uel luxuriosus mercenarius dictus ab eo q sit solutus.

Lyxa officiū uiri: masculinum est.

Lyxa ciuitas a lyxo flumine mauritaniæ.

Loca singulæ terræ sunt partes: sicut i corpore locus est pars una multa in se cōtinēs mēbra.

Locare: collocare: mercede cōducere. cōsolari.

Loco as.

Locatio est res ad usum data cum definitione mercedis.

Locationes: fundamenta. possessiones.

Locrus latine gent ē calabriæ: græce uero locros facit nominatiuum.

Locri aiacis socii. insula locrensis.

Loculus ad aliquid ponēdū factus per diminutionē a loco. ut ad uestem pecuniáue custodiendam uel deportandū aliquid.

Locuples dictus quasi locis & possessiōibus plenus diues: copiosus. prisc. hic & hæc & hoc locuples tis.

Locus id ē opportunitas. statio. humus ager.

Locus singulariter masculinū: pluraliter masculini & neutri. hi loci & hæc loca.

Locus dicit quodcūq; illud ē qd partes corporis tenet. siue supra siue a latere. siue subter sit & p oē corpus corporis locus definit d ē ante & retro dextera & sinistra sursum & deorsum.

Loci particulæ quæ obtinent singulas particulas corporis ad eundē terminū copulatur ad quem particulæ corporis.

Locus est sedes argumēti uel unde ad propositā quæstionē trahitur argumentum.

Locusta dicta q sit pedibus longa ut hasta: ūde græci tam maritimam q terrestrem astacon uocant: hæc nō nisi nuptu diuino fert deuastare: hāc quoq; auis deuorat selechis cui creator iexplebilē deuorādi naturā dedit sigficat

populos uel turbas.

Lodices: sagi qbus homines cooperiuntur.

Lodix cis foemininum ē pnsc.

Lodices a ludis dici putant: theatrales eni his faciem cooperiebāt cū lupanar intrabāt.

Logica græce rationalis dicitur: disciplina est q̄ disputationibus subtilissimis uera discernit a falsis.

Logica rationalis uocatur per quam discussis rerum morūq; causis uim earæ rationabiliter pscrutamur: quā plato subiunxit: diuidens eam in dialecticā & rhetoricā.

Logice ius partitur: definit: colligit: colligit uero demonstratiue uel disciplinabiliter pbabiliter siue dialectice sophystice uel cauillatorie.

Logice ces. & hæc logica cæ: quæ sic definitur a Cicerone. Logica ē disserēdi diligēs ratio: hāc peripathetici diuidūt i pertiam inueniēdi & iudicādi. Stoici nihil laborantes de inuētione in sola iudicatiōe cōsistūt: de qua multipliciē præcepta dātes dialecticā nūcupāt. Plato hāc etiam dialecticā uocauit: quæ id quod unum est possit i plura partiri: uel quæ multa sunt in unū colligere. Aristoteles ut Cicero definiens logicā atq; diuidēs in diuersa i probabilibus tantū ponit dialecticā logice uno qdē modo est trina ptitio: nā uis logicæ aut definit aliqd aut ptitur: aut colligit. Colligit tribus modis aut eni ueris & necessariis argumentatiōibus disputatio decurrit & disciplina uel demōstratio nominat: aut tm̄ probabilibus: & dialectica dicit. Necessaria tm̄ & pbabilia mixta utrisq; dant: aut aptissime falsis & sophystica uel cauillatoria dicit. Sūt igitur duæ diuisiōes quæ ita se cōtinēt. Inuentio qppe cæteris oibus uelut materiæ loco supponit: qa nisi hæc fuerint illa non erūt. Formeeni sunt iuētioni supuenietes & argumēta quæ dixi facientes: q̄ hoc modo cōposita rursus iudicatiōi materia fiūt.

Eteni cū definit aliquis uel rei propositæ diuisionem facit aut colligit inuenit diuisioni definitioniq; differētias accōmodatas atq; argumēta iā dicta inter se diuersa: sed an recte definiat diuidat aut colligat iudicatiōe ppendit.

Logos græce & sermonē significat & rationē.

Logici poetæ dicti qa in naturis & i moribus rationē adiungunt.

Logicon græce rationale uel dialecticū.

Logismus: cogitatio.

Logiū manuale: qd̄ latine dicit̄ rōnale.

Logiū pannus duplex auro & quattuor textus coloribus: habēs magnitudinē palmi p quadrum: cui intexti erāt. xii. pciosissimi lapides: hic pannus supra humerali contra pectus pōtificis annectebat̄.

Logotecta græce dicitur qui sermonem facit in populo id est qui edictum imperatoris foris populo nūciat.

Loiter græce luter latine.

Loi declinātes dæmones de honore āgelico.

Loligo hærba amara.

Lolium & reliqua adulterina semina zizania in euāgelio nuncupāt̄. sed ea propriū genus habent non ex tritici semine trāsmutant̄.

Lolium hærba amarissima & inutilis. Virg. infelix lolium.

Lomellum castrū maximū in liguria.

Longa in longitudine posita perseuerās tempore uel loco.

Longanimis siue magnanimis dictus ꝙ nullis perturbet̄ passionibus: sed uniuersa patiēs est sustinendo.

Longanimis perseuerātia. patiētia.

Longaria id est longa scriptura.

Longe: procul. eminus. & pro ualde e longīquo

Longe lateq; ex utraq; parte in multas partes aut ubiq;.

Longæuus ꝙ sit lōgi æui id est tēporis.

Longæui seniores. maiores. ueteres. p̄sci: antiq.

Longæuitas: lōgi tēporis uita.

Longi: cantiones.

Longinquus a lōge se habens. longe separatus. multorū annorum.

Longio intestinū uocat̄: eo ꝙ sit longum.

Longū: lōgo tpe extēsum. diuturnū. innorme.

Longus longior simus.

Lōgitudo id est extēsio localiter uel tēporaliter.

Loquax cis nō loquēs sed uerbosus & garrulus: unde loquacitas.

Loquentium ius quattuor modis distinguitur. Sunt quid in quos sentiendi ac dicendi amplitudo dilatat: hæc laudanda est. Quosdam sentiendi & dicendi simul inopia angustat: hæc miseranda. Quidam efficaciam dicendi habent sed non sentiendi acumen: hæc sola despicienda & reprimenda. Quidam acute sentiunt sed ex inopia locutionis obmutescunt: hæc adiuuanda est. quæ omnia in manāte aqua considerari possunt.

Loqui est hominis: oloqui obtrectantis: alloqui persuadentis hortantis uel iubentis: eloqui oratoris.

Loquor uerbum deponens actiuam uim habet: locutor. locutio. loquella. loquax. ior. simus. loquacitas: componitur eloquor al. ob. præ. e. per. col.

Lora retinacula iumentorū. coria. loramina.

Loramenta dicuntur tabulæ uel reliqua ligna q̄ mittuntur in parietibus: unde & salomon loramento ligneo circundatum fundamētum ædificii non dissoluet̄.

Loramenta plura lora uel laquearia, ligamēta.

Lorandrum corrupte uulgo dr̃ q̄ sit foliis lauri similis arbor uenenata interficit animalia. & medetur serpentum uexationes græce arodādrum dicitur.

Loranus: tortor.

Lorica: thorax munimentũ pectoris.

Lorica uocata eo q̄ loris careat: folis enim circulis ferreis contexta est.

Lorca uilla ē ab urbe miliario duodecimo.

Lorip. s dicitur tortos habens pedes in similitudine lori: uel annpodes.

Loriston græce significat tempus præteritũ infinitum: id est tam modo perfectam rē q̄ multo ante perfectam.

Loth interpretatur declinans siue uinctus: factis eni sodomorũ nō consensit: sed illicita carnis incendia declinauit.

Loth ipse ē lyda. ipse est diospolis.

Lotos λωτὸσ genus arboris quam latini mellam uocant.

Lotus genus arboris uł ligni: uulgo faba syriaca dicitur.

Lotiũ urina dictũ: quod eo lotaud est munda uestimenta fiant.

Lotopobolum prouícia erroris.

Lotus: lauatus. mundus.

Lohusta fuit uenefica famosissima: quæ de gallia ad Neronem adducta est. ut eius propl̃ıs doceret.

Loxos zodiacus.

Luapatiatur. persoluat.

Lubentina dea a libidi e.

Lubellũ per diminutionē dictum a globo corrupt. quasi globellum.

Lubricus: labilis. luxuriosus. leuis. friuolus. defluens.

L . bricus dicit' locus ab eo q̄ ibi labit' quis.

Lubrica: lena. meretrix.

Lubrũ: rasile lignum.

Lucanicæ dictæ q̄ prius í lucania factæ sunt: carnis confectio est.

Lucana faba.

Lucanũ: matutinum. a luce.

Lucar lucus aptus uel uectigal uł æs quod ex lucis extrahit'.

Lucat erogatio q̄ solebat in lucis fieri. hoc lucat aris.

Lucas interp̃tat' ipse cōsurgēs: uel ip̃e leuans.

Lacenna: æreorũ armorũ splendor.

Lucellum paruum lucrũ.

Lucelia est lucina.

Lucena ciuitas apuliæ.

Lucerna a lychno dicta est ũde breuis ē lu nō a luce ubi lu longa est.

Lucernanũ. candelabrũ.

Luce. es luxi luctum debuit facere: sed auctoritas deficit.

Lucida: splendida.

Lucide: aperte: eleganter. distincte.

Lucidum quod aliunde illuminat'.

Lucibile quod per se lucet.

Lucifer d ctus q̄ inter omnia sydera plus lucē ferat. Est autem una ex planetis quæ proprie iubar dicitur. Fertur autem q̄ hæc stella oriēs luciferum occidens uesperum faciat.

Lucifer solem præcedens & mane nuncians tenebras noctis lumine sui fulgoris aspergit: hæc peragere circuli sui partes annis. ix. dicit'.

Luciferiani hæretici a lucifero syrmiæ episcopo orti sunt qui episcopos catholicos qui coustātii persecutione perfidiæ arrianorum consenserant & postea correcti redire in catholicam delegerunt: hos recipere nolentes ab ecclesiæ cōmunione recesserũt.

Lucifugæ: lucem fugientes.

Lucigena luce genitus uel genita.

Lucina dea q̄ lucē nascētibus præstat hoc poetæ fingunt.

Lucinam alii iunonem alii lunam dicunt q̄ partubus præest.

Lucinare: suadere.

Lucinium dictum q̄ lumen det. Lychnos enim græce λύχνοσ lumen est. Est autem cicēdela lucernæ.

Lychnos abestos fingunt poetæ quoddam ueneris fanum atq; ibi in candelabro lucernam sub diuo sic ardentem ut nulla tempestate uł uel imbre extingueret': unde sicut abeston lapis: ita istud lychos abestos lucerna iextinguibi is dicitur.

Lucretia a poetis dicitur fuisse matrona nobilis romana n. ptis bruti pulcherrima. quá cũ uiolenter oppressisset tarquini regis filius illa marito collatino & propiquo suo bruto uiris fortissimis indicauit: & ad uindictam eos cōstrixit: deinde semetipsam peremit.

Lucret us auctoris sermo.

Lucretilis mons in fabinia.

Lucrinus lacus proximus bais dictus: q̄ olí propter copiá piscium lucra magna idest uectigalia præstabat.

Lucrinus & auernus lacus sunt in campania iter quos mare irrumpit.

Lucrinus mons in italia iuxta mare: unde lucria paulus. oppositus est peloro.

Lucrũ ex negotio fit incrementũ.

Lucrosus quæstuosus.

Lucrari aliq d ex negotio adaugere. adipisci. quæstum facere.

Luctantes dicti q̄ erecti inuicem se teneant qui græce athletæ uocantur.

Luctationis locus palestra dicitur.

Lucto pro luctor.
Luctito pro luctitor.
Luctare pugnare.
Luctus dictus ꝙ sit hūano cordi q̄si uulnus uel ulcus cui ſmando cōſolatiōes adhibent᷑.
Lucubrare:uigilare.præliari.
Lucubratio:uigilia.lucerna.qa antiqui ad lucernas uigilabant.
Lucubratio:nocturna lumina:alii lucubratiūcula diminutiue.
Lucubros dicta ꝙ lucē faciat umbris:eſt enī hærba quā latini lucernalē uocant ab eo ꝙ ad lucinia faciat.
Lucubrū dcm̄ ꝙ luceat ī umbra:ē enim modicus ignis q ſolet ex tenui ſtupa ceraq; formari.
Luculētū.dagr.luce pleuū:na ātiq lētū ꝓ pleno dicebāt:unde ſomnolētus & temulētus.
Luculētus dictus ab eo ꝙ ſit lingua clarus & ſermone ſplendidus.
Lucullenm genus marmoris albi dictum a lucullo conſule.
Lucus locus amœnus:ubi multæ arbores ſunt.
Lucus dictus κατα αντιφρασιν qa caret luce pro nimia arborꝝ umbra uel a collocādo crebris uiminibus:ſine luce ꝙ ī eo lucebāt funalia pp nemorꝝ tenebras.
Lucuſtinus:attactus.
Ludere:exultare.decipere.illudere.defluere. laſciuire.
Ludo is luſi luſum.ludo is ludus ludi:a quo ludificator.ludicrū.ludibrū.luſor.luſus.cōpōit᷑ alludo.colludo.il.de.per.inter e.pro.
Ludi a lydiis dūr noīati ꝙ ibi ꝑmū id genus delectatiōis fuerit īuētū aduerſus famē:quo facilius ſpectaculo occupati eſuriē tolerarēt: uel ut alii dicūt a luſu qa iuuenes ſolebant p dies feſtos ludi exultatiōe populū delectare.
Ludus aut gymnicus ē ut circenſis:aut gladiatorius aut ſcæticus.
Ludi in honore populi erant.
Ludus gladiatorius dictus ꝙ ī eo iuuenes uſum armorum diuerſo motu cōdiſcant gladiis aut pugnis certantes.
Ludia uxor luſoris dicitur.
Ludificare:deridere.decipere.fallere.allicere.
Ludifico pro ludificor:cōmune.
Ludibrū ē aliq̄ res q̄ ludo & cōtēptui hēri digna ē modo uero ꝓ oībus crimibus ponitur.
Ludibunda adoloſcens.
Ludicrū ludibrū.turpe.
Ludicra q̄ ī ludis gerunt᷑ turpia & inhoneſta ludorum certamina.
Luere:ſoluere pœnā.purgare.laxare.
Lues a labe & luctu uocata:ē enim morbus late peruagatus & repētinus lāgor ſimul cū morte uenit eadē ē peſtilētia.priſc.hæc lues.

Lugdunū ciuitas galliæ dictū quaſi lucis dunū: id eſt mons:qa ibi oratores certabant.
Lugeo & luceo luxi ꝑterītū facit ſupinū luctum: ſed a luceo deficit.a lugeo uero ēt luctus dī.
Lugere:eiulare.plorare uel mærere cū dolore habitū imitare ſordidū:lugere cū aliqbus dictu miſerabilibus:unde dicitur quaſi luce egere: plorare uero cum uoce.flere autem lachrymis ubertim fluere.
Lugens dictus luce egens.
Lugubre:luctuoſum.exitiale.funeſtū.
Luicio:iuris uerbum eſt.pœna.
Luligo auis quæ plurima dicitur eſſe in oceano mauritaniæ.
Lumbare uocatur lumbis religetur uel hæreat: hoc & renale dicitur.
Lumbare:brachæ modicæ.
Lumbotorū coxale.
Lumbi ob libidinis laſciniā dicti quia in uiris cā corporeæ uoluptatis in ipſiſ eſt:ſicut fæminis in umblico.
Lumbulū ſup lumbos iacens caro eſt.
Lumbucus uermis inteſtinorꝝ dictus quaſi lubricus:quia labit᷑:uel qa in lūbis ſit:horꝝ aūt tria ſunt genera:rotundi longi & lati.
Lumentū uitrū.
Lumen eſt quod a luce manat ut dies ut candor lucis.
Lumē dicit᷑ a luo:quia eo oīa abluuntur ſicut a mo numen ut uult priſc.
Lumina oculi dicūtur quod ex his lumē manat. uel ꝙ clauſam teneant lucem:aut extrinſecus refundant.
Luminare lumē emittere:unde dicit᷑ hoc luminare huius luminaris & pluraliter hæc luminaria id eſt ſol & luna uel cæteræ ſtellæ & cætera.
Luminariorum genera uaſa dicūtur focus: ignis lucerna: ichinus cādelabrū cæreus. lacunaria funalia.lampas.fax.laterna:lucubrū.pyra. rogus.boſtar.farus:lucifer.
Luna dicta quaſi lucina.Sumpſit aūt nomē p deriuationē a luce ſolis eo ꝙ ab eo lumen accipiat & reddat.
Luna inde lunaris lunaticus:componitur interlunū plenilunū.
Lunæ prima figura bicornis.Secūda ſextilis.Tertia dimidia.Quarta plēa.Quīta iterꝝ dimidia Sexta iterꝝ ſextilis.Septima iterꝝ bicornis.
Luna ciuitas fuit italiæ ī finibus liguriæ & ethruriæ cui ꝑlabit᷑ macra fluuius.
Lunaris annus idem & communis p.xii.lunares mēſes decurrit id eſt diebus.ccclxviii.
Lunatus in modum lunæ formatus ut panis
Lunatici dci ꝙ ꝑ lunæ curſu comitēt᷑ eos īſidiæ dæmonū:nde & barbatriꝑe & morbus comitialis.hic & επιληψια epilepſia dicitur.

Lunulæ sunt ornaméta mulierū in similitudine lunæ dependentes.bullæ.
Luo luis lui lutū debet facere pducta penultima
Luo duas habet significatiões & scdm alterá dr: inde lutū a quo luteus:cópōit luculétus lues luxuriosus:cópōit elluuies.elluo cóluuies.illuuies polluo.Scdm alterá significationē dicitur ab eo lumen.
Lustro as.uñ cópōit lupus.illustris.a quo lumino as:lux luceo es sco.lucar lucus.lucerna. cópōitur luscus luna lucia lucidus & quæ ab his fiūt cópōit iterluceo.col.per.re.præ.luculétus. lucifugus:añlucanus: cóponit alluo.per.il.ab.di a quo diluculú diluuium &c.
Lupa meretrix a rapacitate dicta.
Lupa animal a lupo uel meretrix:unde lupanar.
Lupanaria cellæ meretricū prisc.
Lupata dicunt fræna duriora inæqualiū & aspernimorū dentiū ad domandos equos.
Lupati fræni id est acculeati.
Lupata a lupinis détibus & inæqualibus dicta.
Lupercus deus luporū:ipse est & pan:unde lupercal:prisc.
Lupercal appellatur locus ubi pan deus colitur: cui sollénia ludicra celebrant quæ luperca uocant ubi meretrices conueniút.
Lupercalia gentiliū cultus lupæ nutricis martis.
Lupi genus pisciū:qui alios deuorát in mari.
Lupini genus leguminis:græcū est:tristes dicti quia amari sunt.
Lupi bestiæ sunt q insidiant ouibus:quarū gutturi iuadūt:ut cito strágulét:feri & rapaces: ac natura corpis rigidiore:ut facile non possint ceruicē flectere:ípetu uero quodá suo ferunt: & ideo sæpe luduntur:qui si priores hoiem uiderint uocē eius quadá naturæ ui feruntur eripere:Vnde uirg.in bucol.lupi merim uidere priores:unde & subito tacēti dicit lupus ē in fabula.Quod si præuisos senserint depoñút feritatis audaciá.
Lupus a græco tráslatū ē:græce.n.lycos λυκοσ dicit.qd rabie rapacitatis quicqd inenerit trucidet.Alii aút dicūt ideo dictū q quasi leonis sit ei uirtus in pedibus:unde quicquid pssent pede nō uiuit.Ambro.
Lupus scyllæ folia sugere cōsueuit.
Lupus toto áno nō áplius q.xii.dies coit.famē diu portat & post lóga ieiūia multū deuorat.
Lupus piscis lucius.
Lupus signficat diabolū uel hæreticos:& in bono paulum.
Lupos æthiopia mittit ceruice iubatos & omni colore fere uariatos.
Lupus q & canicula ferreus arpax dictus:quia si quid i puteū ceciderit rapit & extrahit. ἁρπάζειν arpe eni græce est rapere.

Luria genus potionis.
Luridus:pallidus.liuidus.tabidus.merēs diuersi coloris.pallens.
Luridus dictus a loro q sit pallidus & eiusmodi habeat cutem.
Lurcones:deuoratores.
Lurgo:glutto.
Lustra:lupanaria loca.uel abdita.
Lustrū quíquénii tépus ē apud romanos dictū: q censu p quíquénniú in repub. peracto urbs roma lustrabatur.
Luscinia auis inde dicta qa cátu suo significat ortum diei:quasi lucinia:eadē & acredula.
Lusciciusq i die parū uidet his ob scuratos ocl'os
Lusciciosus q uespño aut nihil uidet aut parū.
Luscus dictus q ex parte lucē sciat.
Luscos cocltes dixerūt átiq:uñ & cyclopes coclites dci q unū oculū phibeátur habere.
Lusit a ludo is.fefellit.decepit.
Lusitatio:lusus breuis.cachinnus.
Lusores falsi testes.
Lustra obscura latibula ferarū per contrariū dicta q parū illustrent.
Lustrare:illuminare.peragrare.circūspicere.
Lustrale dicit a lustrádo uel a lustro id est spatio quinq annorum.
Lusus us.iocus a ludēdo dictus.
Lusus frater mariti.
Luteus roseus uel rubeus:rubicūdus uł croceus.
Luteū:splendidū.
Lutes:splendentes.
Luteola crocei coloris
Lutulentus.turbidus.
Luterris uas æneū.xl.batos capiens a luēdo.
Luteres i regnorū libro conchæ uel cantari aqrū dicūtur.
Lutū dictū p antiphrasim:qdá putát q non sit múdū.Nā lotū est múdum.
Lutū sigficat pccorū glutinū & i bono carné xpi
Lux ipsa substātia ē:lumē uero quod a luce manat:sed hoc cūfundūt auctores.
Lux dies uł sol:sed alia ē lux dici:alia ē sol.amb.
Lux cis qd diluat tenebras dcá.uñ luceo.sco.lucar.lucus.lucerna.luscus.luna.cópōit lucifer.lucifugus.luculétus.lucidus añlucanus.itē luceo.perluceo:colluceo.reluceo.
Luxa mēbra dñr:q loco mouēt idē quassata.
Luxus:luxuria.uoluptas.dissolutio abūdantia.
Luxus dicit quasi laxus.
Luxus us.inde luxuria.luxuriosus:luxurio as.
Luxuriatur:lascit.defluit.gestit.
Luxurior aris pro quo luxurio.
Luxuries luxurici ubertas.id quod fæcundat.
Luxuriosus quasi solutus i uoluptaté.ūde & mébra loco mota luxa dicuntur: prodigus uero sumptuosus:qui oía ut porcus agit & pdit.

m Littera obſcurum ī extremitate dictionum ſonat: ut tēplum apertum in principia ut magnus: mediocre in mediis: ut umbra. Trāſit ī n. maxime c.d.q.t. ſequētibus: ut tandē anceps nūq̄ identidē: am etiam ſequēte f.m.in n. mutat: ut anfractus ſicut ancifus anquiro: uocali ſequēte intercipit b. ut ambages. ambeſus ambuſtus. ambitus & combuſtus: finalis ſubtrahit' in metro uocali ſequēte in alīa dictiōe: ut illū exſpirantē: licet uetuſtiſſimi nō ſubtraherent. Anceps etiā uel liq̄da dicit': quia poſt mutā poſita ſicut r. l. uel in eadē ſyllaba cōem faciat ſyllabam.

Macabeus bellator interpretatur.

Machabei de iſrael erāt a machabeo iuda dicti.

Machamos december menſis bizantinorum lingua dicitur.

Macarios græce beatus.

Macarini quidā hæretici.

Macharoneſon creta inſula ſic primū dicta.

Machaon æſculapii filius. medicorū maximus.

Mache grande.

Macedoniani hæretici a Macedōe cōſtātinopolitano epō dicti: negātes deū eē ſpūm ſanctū.

Macedonia ab æmatho rege prius emathia dicta: poſtq̄ uero macedo deucaliōis maternus nepos ibi regnauit: a ſuo nomine uocauit eā macedoniam.

Macedonia habet ab oriēte ægeum mare. a borea thraciā. ab euro euboeū & macedonicū ſinū. a meridie achaiā. a fauonio mōtes acroceraunos ī anguſtus hadriatici ſinus. q̄ montes ſūt cōtra apuliā atq̄ brūduſium. ab occaſu dalmatiā. ab euro dardaniā: a ſeptētriōe meſiā.

Machelath interpretat' principatus.

Macheloth interpretatur ab initio.

Macellum dictū q̄ ibi mactentur pecora.

Macellarius laniſta: qui carnes laniat ferro.

Maccellare id eſt occidere. inde macellum locus & macellarii homines.

Macetæ: regiones.

Macetu origani.

Machæra gladius lōgus ex utraq̄ parte acutus: Machæra uocatur locus in macello: ubi maxie actiones fiebāt commertii: unde & macellum dicit'. uel a macerādis carnibus.

Machæræ petrinæ id eſt cultri de ſaxis in Ieſu naue

Macerare: cruciare. lacerare. torquere: urere.

Maceriæ ſunt parietes longi: quibus uineæ clauduntur: Macron enī græce longū dicitur: hæc maceries ſepes eſt.

Macer: exilis excisus. tenuis Virg. Heu heu q̄ pingui macer ē mihi taurus in eruo.

Macra: macerata.

Macer: cra. crum. cri cræ cri.

Macianū pomū: quod noſtri terræ malū dicūt.

Macies: corporis exilitas.

Machil eſt tunica talaris tota hiacynthina.

Machina fabrica inſtrumentum manganum: inſidiæ compoſitio.

Machinari: moliri. cogitare. fabricare. inſtruere. conficere.

Machinor aris. cōmune antiquitus fuit.

Machiones cōſtructores parietum.

Machiones dicti a machinis: quibus inſiſtunt ꝓpter altitudines parietum.

Macor oris. pro macies.

Macra fluuius italiæ terminus inter liguriam & tuſciam.

Macrobii gens habēs ſtaturam. xii. pedum: fert' in India eſſe: unde & dicitur. macron enī græce longum dicitur βιοτος uita dicitur eſſe: hinc macrobii dicuntur qui ſunt longæ uitæ.

Macrologia eſt longa ſentētia uel oratio: res neceſſarias comprehendēs.

Macronoſia longa & grauis ægritudo.

Mactare; occidere. affligere. īmolare.

Macto as. actiuum.

Mactatus: occiſus.

Macte maior facte magis aucte aut magnæ uocatiuus eſt: macte uerbum eſt bene alicui optāns: ut Virg. Macte noua uirtute puer inquit. id ē multum aucte

Mactra magida græce uulgo mōſtrum dicitur.

Mactus magis auctus: dictum eſt a ſacris: quando enī uinum ſuper uictimam fundebatur. dicebatur mactus eſt taurus: id eſt cumulata eſt oſtia & magis aucta.

Macula: turpitudo. peccatū. nota.

Macula eſt ueſtigium ī qualibet parte corporis nigrum uel album.

Maculæ ſunt foramina rætis.

Maculare: polluere. contaminare. uariare. īde maculatus contaminatus.

Maculoſa: uaria.

Madet aſperſus eſt ſanguine uel unguento humidum eſt.

Madentia: humida loca.

Madeo es. unde madeſco madidus componitur madefio. madefacio.

Madefacere: undare.

Madet: exurit: coquit.

Madidus: īfectus uino uel aqua ſeu qualibet re.

Madian interpretat' declinans iudiciū.

Madian filius iaphet. a quo medi.

Madian & efa regiones ſunt trans arabiā abūdātes camelis & dromedariis: omniſq̄ prouīcia appellatur ſaba. Interpretat' uero madian iniquitas; efa reſolutio uel effundēs.

Madius mensis dictus. q tunc terra madiat: qui & maius.

Mador pluuia.

Maius mēsis a maioribus natu dictus. uel a maiestate ut uult Ouidius in libro fastoꝝ.

Malech hebraice latine chorus.

Magalia lingua pūica casa pastoralis. & dicta q̄si magaria: q magar punici nouā uillā dicunt.

Magalicæ dicuntur a græcis semisphena in monochordo.

Magas ægre magnus.

Magdalena dicta ē maria a magdalo castello ubi fuit orta.

Magdalum: turris.

Magi sunt qui uulgo malefici ob facinorū magnitudinē nuncupant: qui q̄uis uideant nec corpore nec anima mutant aliquid.

Magi sunt qui sydenbus philosophant: dicti q̄si magas. id est magni.

Mage ponit pro magis: sed hoc poetica licētia.

Magorum primus zoroastres rex bactrianoꝝ fuit: quem Ninus rex assyrioꝝ prælio interfecit. Hanc artē multa post sæcula Democritus ampliauit quādo hippocrates medicinæ arte efflonuit. Apud assyrios aūt magicæ artes copiosæ sunt: h̄ magus magi: unde magicus ca. cū.

Magis est alteꝝ e duobus præferre utrum cōpetit potius uero alteꝝ dānet.

Magis aduerbiū compādi. ut magis bonus iste q̄ ille: q̄uis iste sit bonus.

Magister maior ī statione. Nam ϖασιο graece statio dicitur.

Magister componitur cū multis: ut magister militum: magister a secretis id ē primus consiliarius: a caliculis id est pincerna. Sic quoq̧ a responsis. qui dat regalia: ab athis qui p̄eēst mēsuis: & multa alia his similia quibus subauditur magister: uel aliqd tale: ut concuis minister. præfectus. & hoc scd̄m græcos.

Magistratus prætores uel consules dicti q maiores sunt reliquis officiis.

Magmentum alii pinguissimum ītestinum: alii secunda profecta: cornutus uero quicquid mactatur id est distrahitur.

Magnalia id ē p̄stantiora: magnifica salubria.

Magnanimis & magnanimus dicitur id est liberalis & munificus.

Magnanimus dictus quod magni animi & magnæ uirtutis sit: huic cōtrarius ē pusillanimis.

Magnates: nobiles: præclari. potētes.

Magnessa ciuitas thessaliæ.

Magnetes populus thessalie.

Magnesia regio scythiæ uicina thessaliæ.

Magnes lapis indicus ab inuentore eiusdem nominis dictus: cui tanta uis est ut ferrum ad se trahat: q si iuxta eum adamas positus fuerit mox remittit. Magnes tanto melior est: quanto magis ceruleus: anuloꝝ quoq̧ ferrorum: quos rapit q̄si cathenā facit uelut ferro uim suam præbeat: hic magnes magnetis.

Magnificat: collaudat. p̄clarum habet exaltat.

Magnificus egregius. magna faciens. magnificentior tissimus: cōponitur quasi magnificēs: quod non est in usu.

Magnifice: egregie. excellēter.

Magnificētia: celsitudo. sublimitas. magnitudo dignitas: amplitudo.

Magniloquus: gloriosus. magni se faciēs.

Magnus maior maximus: magnitudo magnalia pluraliter. maioro as maius maiusculū maiestas magis: unde magister componitur magistro as: magisterium magistralis magistellus. componitur magnifico as. magnificus. ca. mis. mus. minitas. magniloquus.

Magnum & paruum ad dignitatem refertur uel indignitatem. Longum & breue ad quantitatem corporis uel temporis. Multi & pauci ad numerum: sed in partibus abutuntur.

Magnopere est ad magnū opus pertinet.

Magnum ad animū refertur: grāde ad corpus.

Magnū est omne quod rarum ē & speciosum.

Magnus annus dicitur quādo omnia sydera certis temporibus: numerisq̧ completis ad suū locum uel ordinē reuertuntur.

Magog filius iaphet: a quo arbitrantur scythas & gothos traxisse originem uel massagetas: interpretat uero decretum.

Magudaris ris tim. quod significat genus frugis caulis: qui nascitur ex ea pte unde scyrpus auellitur uel siligo.

Maguncia ciuitas germaniæ.

Maia mercurii mater. pris. maia pro ucrsa maia apud grecos ai diphthongus ē: apud latinos pro duplici consonante: sicut aias pro αιας aeas.

Maiugena maia genitus id est mercurius.

Maiestas: honor. dignitas. splendor dicta quasi maior potestas.

Maiorica & minorica insulæ hispaniæ maior & minor: quæ & baleares dicuntur.

Maius mensis dictus a maia matre mercurii siue maioribus natu. nā huic maioribus: sequentem minoribus consecrauerūt: unde iunius dictus. Ante enī in cēturias maioꝝ & iunioꝝ diuisus erat populus. hic maius & madius dr̄.

Maius græce artemysios: hebraice iar: ægyptiace pachon.

Mala græce obstetrix: mala græce mela. mala mantica q duas quasi pēdentes maxillas habeat.

Mala poma sunt generis neutri: mala etiam maxilla diminutiuum facit uel pessima.

Malachias interpretatur angelus meus uel domini id est nuncius. Quicquid enim loquebatur quasi a domino mandatum credebatur. Idem etiam beidmas sacerdos.

Malachim qui liber est regum secundus: proinde dictus: quia reges iudæ & israelis gestaque eorum per ordinē tempoꝝ dirigat. Malach enī hebraice latine regnū interpretatur:

Malachias serenitas absque uēto latine.

Malachia: mollicies. græcū est.

Malachina: emendatio.

Malagma: medicamentū dicta. ꝙ sine igne maceretur & cōpræhendatur.

Maleforus bizantinoꝝ lingua september mensis dicitur.

Malach hebraice: angeli græce: nūcii latine.

Malaciana a loco unde prius portata sunt dicta.

Malacydonia dicta ab oppido: quod est insula creta.

Malagranata idest punica: dicta ꝙ interius grana habeant olentia quæ comeduntur. significat ecclesiam de multis gentibus cōgregatā. uel gratias habētes.

Mala omnia poma mollia a malis uocamus: sed cū adiectiōe terrarum: in quibus nota sunt ah: ut p̄sica mati ma: cydonia punica & cætera. Mala dulcia uis egeruntur. flegma nutriūt: fellis ardorē mouēt inflationes faciūt: quia uis frigida ē & hūida. Mala uero acida & matura oībus cōmota sunt & bene digerūtur. Sunt & agrestia mala: stringunt corpus. cocta bene digerūtur succus eoꝝ suspiriosis prodest.

Mala græce ouis dicitur. hic malanomos pastor ouium.

Malassas: maceras. subigis.

Malaxatus: maxillatus aut certe subactus.

Malatus: maxillatus a malis.

Mabbella uestis quæ ex maluaꝝ stamine cōficitur quā alii molocinā uocant.

Malba: mauritaniæ fluuius.

Malchus interpretatur rex uel regnaturus.

Malæ sunt eminentes sub oculis partes: dictæ ꝙ infra oculos emineat in rotūditate: quæ græce μῆλα appellātur: siue ꝙ sint super maxillas.

Malæ: maxille. male. inique.

Malech hebraice parturiens interpretatur.

Malea: promontoriū laconiæ.

Maleū: promontoriū græciæ: ad quod nemo uenire potest nisi magno circuitu.

Malæus mons in superiori india: ubi septentriones page apparent; umbram in septētrione facit.

Malle p duo l. magis uelle. mallē etiam.

Maledicere: increpare: detrahere. actiuum.

Maledictum iurgiū. probra: amaritudo linguæ: uel maledictio.

Malefici: uenefici. malefici ob magnitudinem facinorum dicuntur: & hi sanguie & uictima utuntur: & sæpe mortuorum corpora contingunt.

Malefida: non tuta. periculosa.

Maleiurus: periurus.

Malleus: martellus uulgo dictus ꝙ dū quid calet & molle est cædit & producit illud. inde malleolus diminutiuū.

Malleolus est nouellus palmes innatus prioris anni flagello dictus ob similitudinem rei: ꝙ in ea parte qua decidit ex ueteri sarmento prominens speciem mallei habeat.

Malesuada: quæ ad malū cōpellit id est male suadens. malesuasa uero q̄ ad malum suadetur.

Malidus: emollitus effectus.

Malignor aris. atur. malitiā peragit.

Malignus a male. sicut a bene benignus.

Malignus: qui malitiæ uotū uel opus pagit.

Malitia: cogitatio p auæ mentis dicitur: malignitas uero malitiæ uotū uel opus appelatur.

Malitiosus: calidus. uafer. astutus. uersutus. subdolus. insidiosus. maliuolus. inuidus. male cupiens alteri.

Malina crescens æstus maris.

Malo. magis uolo componitur. malo mauis mauult. & pluraliter malumus mauultis malunt. malui. malā futuꝝ sed nō ē in usu. Imperatiuo deficit. Optatiuo mallē maluissem mali. Subiūctiuo cū malim mallē maluerim maluissem maluero. Infinitiuo malle maluisse. participiū malens: licet sine l: debeat esse.

Malobaꝝ: genus unguenti.

Malogranatum dictū ꝙ intra corticis rotunditatem granoꝝ contineat quantitatē. Idē & malum punicum.

Malogranatū neutrū pomum significat. malogranata fœmininum arborem; malogranatū & malum granatum dicitur.

Malomellū: genus pomi a dulcedine pomi dcm ꝙ fructus eius mellis saporem habeat: uel ꝙ in melle seruetur.

Malos & ægeæ ciuitates sunt.

Malos μαλοσ græce coma uel lana.

Malonē græce comā capitis dicūt. quā nos cirros.

Malua: genus hærbæ hortolanæ: quæ ex græco μαλαχη malache dicitur eo ꝙ mouendi aluum soluendique naturā habeat.

Malua hærba diminutiuū eius maluaceus idē non bonus & uilis ut malua.

Maluauiscus hærba dicta. ꝙ glutinosa sit.

Malua agrestis: maluauiscus siue altea.

Malum nullam esse naturā dicimus: quia natura oīs aut incōmutabilis ē sicut deus: aut cōmutabilis ut creatura. malū uero ideo natura nulla ē, quia accidēdo in bonā naturam efficit eā

uitiosam:ꝙ dũ discedit natura manet & malũ qđ inerat nusquã ẽ:ac ꝑ hoc malum nihil est: quia sine deo factum est nihil. deus aũt malũ nõ fecit. a diabolo uero inuẽtum est malũ nõ creatũ: uerũtamen non ẽ dicendum: qa alicubi aut aliquãdo erat malũ. unde fieret diabolus malus: sed qa uitiũ est: dum esset angelus bonus supbiẽdo factus est angelus malus. & ideo recte dr̃ ab eo inuentum esse malũ.

Malum dupliciter appellatur. unũ quod homo facit. quod est peccatum. alterum quod patiť quod est pœna. Malum autem tunc plenum dicitur esse cum & præteritum est. & impeditur: ut sit & dolor & metus.

Malus malum dictum a nigro felle: quod græci μελαν melan dicunt: unde & melancolici dicti sunt homines: qui conuersationẽ humanã refugiũt. & amicoꝝ caroꝝ suspecti sunt: qbus abũdat nigꝝ fel.

Malus: unde malitia. alitiosus. ositas: malignus malignitas. malignor aris. maliuolus maliuolentia.

Malum si pessimum significat breuiatur: & quæcunqꝫ deriuantur ab eo uel componuntur: ut maliuolus malignus. Si autẽ significat arborem nauis uel pomũ producitur.

Malus pulchritudie & fructu aliis arboribus præminet. & odore delectat: & umbra ꝓtegit ab æstu: quæ oĩa in xp̃o considerantur apte.

Malum a græcis dictũ: ꝙ fructus eius sit pomorum rotundissimo tũ. unde hæc sunt uera mala quæ uehementer rotũda sunt. Mala græce μελα mela dicuntur.

Malum punicũ dictum quia ex punica regione translatum est. Idem & malogranatum interius rubet: exterius candet.

Malum ꝑsicum: cui breuis uita ad modicum cõcessa ẽ: trium geneꝝ fertur esse: duracinus: armeniacus & pessimus: ꝑsicũ a persia dictum.

Malũ generale placitum dicebať: quando totus conueniebat populus ter i anno.

Malus est arbor nauis: quo uela sustinenť dictus ꝙ habeat instar mali in summitate: uel qa q̃si quibusdã malleolis ligneis cingitur: quorum uolubilitate uela facilius eleuentur.

Mambreæ ciuitas iudeæ uocata ex uno amico abrahæ: ipsa est & arbe idest hebron.

Mambreæ: uisio.

Mambres interpretatur mare pelliciũ siue mare in capite.

Mammæ mulierum dicũtur: mãmille uirorum: ubera pecudum.

Mamma: unde mãmilla mãmillaris mammillata mater: & quæ ab hoc fiunt.

Mammæ μαμμη græce auia.

Mammona apud hebræos diuitiæ dicuntur.

Mãmona demon ille dicitur q diuitiis & lucris carnalibus ꝑest. Mamo uero pũice trepide dicunť pueri: q lac diu sugũt a parẽtibus.

Mãmuræ: ciuitas duoꝝ fratꝝ.

Man quod est mãna. interpretať quid ẽ hoc. cũ em deus prius plueret mãna filiis israel: quasi mirantes dixerũt. quid ẽ hoc.

Mãna hebraice sacrificiũ uel uictima dicit̃.

Manaen interpretať consolans.

Manales lapides qui in modũ cylindoꝝ per limites trahebantur.

Manas: malas. maxillas.

Manasses: filius ioseph dictus ab eo ꝙ pater eius oblitus sit laboꝝ suoꝝ: hebraice eni manasses dicit̃ obliuio.

Manasses interpretať obliuiosus siue ꝙ oblitus est. fuit enim oblitus dei.

Manare: ꝓfluere. exire. erumpere.

Manceps seruus: hic manceps cipis. pris.

Mancipium est manucapto datiuus ẽ. & iũgitur figurate aliis casibus oĩbus. uel ẽ quod de manu in manũ transferť ut liber: & est oĩs generis ĩdeclinabile ꝑ oẽs casus.

Mancipi res ueteres appellabãt: quæ alienabanť per quãdã nexus solẽnitatẽ ut adhibitis non minus quinqꝫ testibus romanoꝝ ciuium puberibus. & alio eiusdẽ cõditiõis: q librã æneã teneat atqꝫ æs ita dicẽs: hoc ego ex iure quintum meũ esse aio. hoc quoqꝫ emptũ est: hoc ære æneaqꝫ libra. Deniqꝫ ære ꝑcutit librã: idqꝫ æs dat ei a quo accipit rẽ illã precii loco.

Mancipiũ non sexum sed conditionẽ significat: mancipiũ dicit̃ quicqđ manu capi subdiqꝫ potest. ut homo equus ouis.

Mancipare: mancipiũ facere. manu tradere in seruitutẽ redigere. nutrire.

Mancipare: in potestatẽ mittere: emãcipare uero de subpotestate emittere.

Mãcipatio dicta: quia res manu capiť.

Mancipatus ẽ uinctus est.

Mancipalis originis ciuis uel loci officiũ gerens.

Mancus dicit̃ manu carẽs.

Mãdare: iubere. præcipere. cõponiť cõmendare. demandare.

Mandatũ est quod olim in cõmisso negotio alẽ alteri manũ dabat. Ratũ uero erat quasi rõnabile & rectũ: unde quod polliceť dicit ratum eẽ. mandatũ in manu depositum in fide traditum.

Mando is. a molo dictum: uel quasi moueo dẽtes. unde mandibula: componitur manduco: quasi mandendo ico uel hio.

Mandere: masticare. comedere.

Mandibulæ sunt maxillaꝝ partes: moles dentiũ unde & dicũtur.

Mando as. iubeo uel cõmendo.

Mando is. comedo. cuius pteritum quidã mandi: quidã mandidi: alii mandui.

Manducare: comedere. ad hoies ptinet solũ: q̃si manũ ducere ad os.

Manduco: or idem significat antiquitus similiter mando or.

Madulus: genus clausuræ horti.

Mandicus lignea hominis figura ingens: quæ solet orcensibus malas mouere quasi manducando.

Mandrator: cauillator.

Mandragora lœtalis ægris: tamẽ uigilia laborãtibus somnũ frequẽter accersit.

Mandragora genus hærbæ: cuius pomum simillimum paruo peponi: quem latini malũ terræ uocant: hanc propheræ & anthropomorpheos appellant eo q̃ habeat radicem ad formam hominis. Anthropos ἀνθρωπος enim græce homo dicit.

Mandragora: hærba aromatica. pomi eius optimi sunt odoris in similitudinẽ pomi maciani. qui incõmodo uigiliaꝝ laborãt. haustu huius pomi releuant. qui secãdi sunt. si exteriorẽ huius corticẽ biberint. non sentiunt.

Mane lux matura & plena nec iã crepusculũ dictum a mana: mãu eni antiqui bonũ dicebãt: quid enĩ melius luce? Alii dicunt a manibus: quoꝝ conuersatio a luna ad terram est. Alii ab aere: qa manus id est rarus & pspicuus ẽ.

Mane inde maturus ra. rũ. itas. maturo as: a quo maturasco componitur immaturus. prematurus matutinus.

Mane significat peractis errorum & peccatorũ tenebris.

Manere: stare. expectare. perseuerare. restare. relictum esse.

Maneo es. si. maneor ris mansus.

Manes: umbræ uel aniẽ mortuoꝝ: infernus aut sepulchra fauillæ quoq̃ malorum aut monumenta.

Manes dicti boni a manu id est bonum.

Manes mortuoꝝ deos pagani dicũt: quorũ potestatẽ inter lunã & terras asserũt: quos putãt dictos ab aere. quia manu. id est rarus est: uel quia late manãt per auras: uel p antiphrasim manes. i: mites: cũ sint imanes & terribiles.

Mangones: id est negotiatores. q̃ ideo pueros uel aliud emũt ut carius uændant.

Mãgon nis. seductor: qui uulgo dr̃ mãganus.

Mania μανια id est sane mentis alienatio sine febribus. aut hilaritatem aut. uãitatem aut timorem nũciat. unde ab ĩsania dicta ẽ: hãc eni græco maniã μανιαν uocauerũt. ex quo nomine multe significationes possunt ostendi. Nos uero a mẽtis turbata sanitate sub cuius dñnio corpus agens sanũ dici minime põt. Manicoꝝ eni spẽs multe sunt. ut subito rideant. irascant. plangant. timeãt. cantent. saltẽt

Mania ab insania uel furore dicta. nã græcoꝝ uetustas furorẽ maniam μανιαν και μανικον furiosum appellauit. siue ab iiquitate quã græci maniam. uel a diuiatiõe. quia diuiare græce μαντευομαι dicit. Maniæ hæc signa sunt. aliena loquũtur. hoies timẽt. in tenebris se abscõdũt. alii ferro se peutiũt & præcipitant. alii cũctanter sunt mstes & taote. uel quia oĩa q̃ eis fuerit pcepta faciũt. alii inobediẽtes sunt & nudi currũt. uel illicita faciũt: hæc causa nascit ex coloribus nigris & nimiũ uiridibus. aut qui biberint succũ hyosciaminis aut succũ του μανδραγορου mandragoræ. aut conii: quod latine dicitur cicuta: multi etiã sine uenenis & coleribus in hãc passionẽ incidũt ex nimio uino: uel quibus solet sanguis ex naribus aut ex æmoroidibus uenire: & nõ uenis aut quibus cerebꝝ siccũ est & calidũ. Calorẽ hñt liuidũ & subnigrũ uel sanguineum. Qui aũt taciti sunt: humore ĩfestant frigido & sicco. Qui uero loquũtur & clamãt. calido & humido. Sunt etiã qui p nimiũ meditatiõis studiũ maniam ĩcurrũt: hos anteq̃ in causam ueniãt sic cognoscos: primo patiunt cõsuetas uigilias: egrediunt nocte i cassum. Sunt eni inquieti: nec uno loco sedere possunt: & assidue male faciũt: nõnũquã sine causa irati sunt: aliquotiens expoliãt se incongrue: & tinitus aurũ ab eis frequẽter audit: nec odorem bonũ nec malũ sentiunt: ex his interrogati uera respondent.

Manicæ sunt uincula qbus manus uinculantur. licet etiam tunicarum sint.

Manico as p manũ tenet uel mane surgit.

Manticulare dolũ uel strophas excogitare.

Manichæi a quodã manes dicti: hi duas naturas duoq̃ pricipia boni & mali int̃ se bellãtia fingũt: & xp̃m non de uirgine natũ sed corpus hñisse fantasticũ credũt. blasphemãt pphas: uetusq̃ testamẽtũ: nuptias quoq̃ spernunt.

Manifesta: clara. pspicua. certa.

Manifestare: apire ad manum: foras stare uel facere ad manum.

Manifestũ: conuictũ. comptum. apertum.

Manifestũ: manet fessis tuitio.

Manifestarius: nocens.

Manipulus dicit fascis sceni uel culmi: q̃ manu capiat uel impleat.

Manipulus ducẽtoꝝ militum dictus: siue quia bellũ primo mane incipiebãt. uel quia anq̃ signa essent manipulos id est fasciculos alicuius hærbæ p signis faciebant.

Manipulares milites dicti sunt.

Manipulus ligatura culmoꝝ temeratio oparii.

Manipulares:signoꝝ portitores: manipularius uero dispensator.
Manipulati:aggregati.
Manipulosus:directus.
Manipulus breuis nũerus militũ sex aut.xii.uiri
Mansa:comesta:mãsueta.Aug.mansa masticata.
Mansitat:frequenter manet.
Mansus:mãsuetus.
Mansuefacit:mulcet.placat.
Mansuetus ẽ qui nulli iniuriã irrogat . Modestus uero q nec læsus irascitur.
Mãsuetus:mitis.uel domitus.q̃si mãu assuetus.
Mansus dictus a manẽdo ꝙ integrum sit.xii.iugeribus.
Mantilia mappæ uillosæ mensales.
Mantilia nunc pro opiendis mensis sunt:sed ut nomen ip̃m idicat olim a tergẽdis manibus. uel quasi mandelia a mandendo.
Mancia μαντεία græce diuinatio.
Manticora anial in idia ferox & uelocissimum.
Mantica:pera uiatoria:sportella. bargilla . bisaccia uulgo.
Manticula:mantellaria.
Mantipara:leuata.
Manticulare:furari.fraudare.
Menticulo as mãticulatio:fallacia uel lenociniũ.
Mantũ hispani uocãt ꝙ manus tangat tñ:ẽ eni breuis amictus.
Manto tiresiæ filia uatis fuit:mantuam condidisse dicitur.
Manto tiresiæ filia post interitum thebanorum in italiam delata est.& in uenetiã q̃ gallia cisalpina dicitur.
Manuales forcipes ferrarii.longũ ferratũ.
Manubiæ spolia rapinæ res de præda manu collectæ.
Manubiæ dictæ ꝙ manibus detrahunť: id ẽ uestes mortuorum.
Manubrium dictũ ꝙ manibus teneatur: uulgo manicum dicitur.
Manumissus libertus diciť quasi emissus.'Apud ueteres eni quotiens emittebãt eos alapa percussos circũuagebãt:& liberos confirmabãt: unde dicti ꝙ manu emitterenť.
Manutergium a tergendo manus dictum:sicut frontergium a tergendo faciem:linei panni solent esse.
Manni qui & burides dicti ꝙ mansuetudinẽ manuum sequantur.
Manus dictæ ꝙ per ipsas mandimus : uel ꝙ sit optimum membrum:nam manum bonum. uel ꝙ mutat hoiem.
Manus dicta ꝙ sit totius corporis munus . Ipsa eni cibũ ori ministrat & oia operatur.
Manus:multitudo.turba uel pretium.Aug. opera significat.

Manus impositio ideo fit: ut per benedictionẽ detur aduocatus spũs sanctus. Tũc eni paraclitus ille post mũdata & bñdicta corpora libẽs a patre descẽdit:& quasi sup baptismi aquam tanq̃ super pristinã sedẽ recognoscens quiescit: Nã legitur ꝙ in principio spũs dei ferebatur super aquas.
Manum antiqui:bonum dicebant.unde & mane diciť:quod bonũ sit:& manes iferi:qa nõ sunt boni & imane.
Manus scd̃m quosdã dicta quasi means nudat manubriũ inde manualis cõponitur manica manipulus.eminus.cõminus.cẽtimanus.manicus.mansuetus.mansuesco.immanis.mantile.manutergium.mancipo as.mancepſ.mãcipis.mancipium & cætera.
Manzer:filius scorti.
Mancerinus:adulterinus.
Mappalia:pastoralia tabernacula.
Mappæ epulaꝝ sic dictæ quasi manuppæ: cuius diminutiuum ẽ mappella:hæc mappa oratius ponit:mappa pictura uel forma ludoꝝ.unde dicitur mappa mũdi.
Maran hebraice amarum
Maranathan domini aduẽtus.syrum est.
Maranatha magis syrũ est q̃ hebræũ: quãuis & confine sit utriusq; linguæ:interpretať dominus noster uenit:ut sit sensus:si qs non amat dominum xp̃m sit anathema:& sequiť dominus noster uenit non contendamus:hoc maranatha thæ.sicut pascha ee.
Marathonius cãpus ὁ μαραθών ĩ hellade p̃lii crudelissimus.
Marathon τὸ μάραθον græce feniculũ.
Marbonei hæretici iudeorũ dicũt ipsum esse christum qui docuit eos in omni re sabbatizare.
Marca dicitur comitatus terræ alicuius unde ipse marchio dicitur.
Marca diciť pondus argenti minus libra.
Marcere:languere.arescere.
Marcescit:languescit.
Marcipor pro marti puer antiqui dicebãt.
Martius primũ deriuať inde mars.martius a um martiaticus ca cum.mauors etiam ex quo mauortius cia um.diciť autem maspiter martis pater:sicut diespiter diei p̃r iupiter:hic & hæc martialis & hoc martiale.
Martius diciť uel a marte quẽ romani colebãt: uel quia tunc cuncta aganť ad matrẽ & ad cõcubendi uoluptatẽ:hic mensis græce distros. habraice adar.ægyptiace famenor.
Marcionistæ a martione hæretici dicti q cerdonis dogma secutus:alterũ bonũ: alterũ iustũ deum esse asserunt.
Marcomãni populi quidam in europa.
Macor:defectus quidã.a marcẽdo dictus.

Marcor oris ipsa res: macor enī est macies.

Marcus interpretat̄ excelsus mandato utiq; propter euangeliū altissimi.

Marcus malleus maior: dictus ꝙ maior sit ad cædendum.

Marculus: malleus pusillus.

Mare significat sæculū uel populos. Aug. fluctus huius sæculi.

Mare elemētū est totū: maria uero partes maris.

Mare est aquaꝝ generalis collectio: oīs enī congregatio aquaꝝ siue salsę sint siue dulces abusiue maria nuncupant̄: proprie autē dictum ē aquæ eius amaræ sint. Mare altius eē t̄ris phisici putāt: maris certus est color: sed pro uarietate uentoꝝ mutat̄. Salsum uero uel amarum idcirco dicit eū ambrosius esse: quia cum diuersi fluuii in illud currant: solis calore ac uentorum flatibus quicquid puꝝ ac leue est rapiatur: quod uero graue siue terrenū relinquitur

Mare magnū est: quod ab occasu ex oceano fluit & in meridiē mergit: deinde ad septentrionē tendit: quod inde magnū appellatur: qa cætera maria in cōparatiōe eius minora sunt. Istud est & mediteraneū quod p mediā terrā usq; ad orientem ꝑfundit̄ europā & asiā africamq; disterminans: cuius primæ partes quæ hispanos ꝑfondūt hibericus sinus & balearicus appellant̄. deide gallicus: mox ligusticus qui iuxta genuam urbē ē proximus. post hæc tyrrhenus qui italiā tāgit: quē græci ionium: itali infernū uocāt: inde siculus: qui a sicilia usq; ad cretā uadit: inde creticus: qui in pamphiliā & ægyptū pertendit. Inde helespōtus: qui in septētrionem se torquens anfractibus magnis iuxta græcias & illyricū i angustias vii stadioꝝ stringit̄: quo Xerxes ponte nauibus facto in græciā cōmeauit. Ibi est Abydos inde diffusus æquore patenti rursus stringit̄: & facit proponnidem: qui mox i quingentos passus coartat̄: sitq; bosphorus. Inde est pōticus sinus amplissimus a tergo mæotidis paludis: hoc mare magnū pro diuersis locis uariis nominibus uocat̄: uel a positione cæli: ut supū & inferū: uel a memoria regis ionicū: Ion ꝙ pe rex græciæ fuit. unde Iones athenięses. Et sciendū ionicū esse immensum ab ionia usq; ad siciliā: & huius partes esse hadriaticū achaicum & epiraticū. Sinus dicunt̄ maiores recessus maris: ut i mari magno Ionicus: i oceano arabicus: qui & mare rubꝝ: quia oceano ascribitur. Rubꝝ uero ꝗuis sit: tn̄ non talē naturā habet: sed pp adiacētē terrā: ꝗ oīs rubra ē. Ob hoc etiā rubræ gēmæ huius littoribus inueniūtur: qa humi iuolutæ & terræ & maris colorē hn̄t. Hoc mare in duos sinus scindit̄: in ꝑsicū ab oriente & in arabicū.

Mare mortuū dictū ꝙ nihil gignat uiuū: nihilq; recipiat ex genere uiuentiū. sed abiiciat: neq; uentis mouet̄ resistente ibi turbine bitumis: & oīa uita carētia in profundū mergunt̄: nisi pro bitumine illustrent̄. Dicūt accēsam lucernam supnatari: & hoc & mare salinaꝝ siue lacus asphalti. id est bituminis.

Mare galilææ idem & tiberiadis & stagnum genesar.

Mare cū totū significat est propriū: cū uero partes appellatiuū.

Maria: æra: uina: mella: ordea: & gtōs plurales & datiuos in usu raros habēt nisi apud uetustissimos: apud quos multa inuenis deficiētia. Sed oportet nos analogiæ rationē scire: usum tn̄ auctorum magis æmulari.

Mare ueliuolū: per quod uelis naues uolant.

Mareotides uites a loco dictæ: mareotis enī regio est ægypti.

Mareoticæ uuæ a regiōe ægypti: mareotides dictæ uñ prius uenerūt: sunt albæ & nigræ.

Mareoticū uinum.

Maredus: madidus. udus.

Mares: masculi uel mariti: hic mas maris.

Marræ: sappæ. instrumēta rusticoꝝ.

Marra terebrum: idem uerrubius.

Maresuam hebraice october mensis

Margidus: lassus. grauatus.

Margarita prima candidaꝝ gēmaꝝ dicta ꝙ i cōchulis marinis inueniat̄.

Margaritū & margarita neutri & fœminini generis

Margaritæ conchæ sunt maris: quæ concipiunt rorem certo tempore: quibus captis eximitur unio mox durescens: nec unꝗ duo reperiut̄: unde unio dicit̄

Margo ē pars uel summitas cuiuslibet loci & rei maris: unde dicit̄ hic & hæc margo.

Maria mater domini.

Maria cleophe siue alphei uxor: quæ est mater iacobi episcopi & apostoli: & simonis & tadei: & cuiusdā iosep. Maria salome uxor Zebedei mater ioānis euāgelistæ & iacobi. Maria magdalene. istæ.iii. in euangelio reperiunt̄. Atmo Iacobus & Iudas & Ioseph filii matertetæ domini fuerūt. Iacobus quoq; & Ioānes alterius matertetæ domini. Maria iacobi minoris & ioseph mater uxor alphei soror mariæ matris domini quā cleophe Ioānes nominat: ul' a patre uel a gētilitatis familia uel alia cā. Maria salome a uiro uel a uico dr̄: hanc eandē quidam cleophe dicūt: qa duos uiros hūerit.

Maria illuminatrix siue stella maris iterp̄tat̄: genuit eni lumē mūdi: sermōe aūt syro dn̄a nūcupat̄: quia genuit dn̄m

Maris syriace domina.

Maridis græce particulæ.

Maria multarum aquarum congregationes appellantur: ut in genesi legit' correpta penultima: inde deriuat' marius na num quod a mari côtinet'. ut marinû monstrû: maritima uero loca mari uicina dcã q̃si maris intima uel terminus.

Marinus color cæruleus.

Marisca: ficus ani.

Mariscæ extra ꝓminêtia: quæ uulgo ficus dicit'.

Marica: nympha agrestis latini mater: a qua fluuius uel ciuitas dicit'.

Marillis: roma antiquitus dicta.

Maritus: qui coniugê habet a mare dictus: quasi mas: unde dicitur maritare: q̃si marito dare.

Maritare: fœtare.

Marmaria: ubi populi sunt ferocissimi: marmarides dicti.

Marmora dicunt' eximii lapides: qui maculis & coloribus cômendant'.

Marmor græce a uiriditate dictû: q̃uis postea diuersorum colorum inueniatur. Est eni porphyreticum: lacedæmoniû. scythicum. symmaticû: chium: hoc marmor ris.

Marmor aliquotiês pro mare ponit'.

Marmoreû: de marmore.

Marm reû æquor: id est splendens. relucens ut marmor.

Maron: interpretat' amaritudo.

Maros: mons epiri.

Mars tis: pro pugna uel deo belli ponitur: inde hic martius tia quo martialis: mauors tis: unde mauortius a um.

Mars quasi maris id est pugna uiri dicit'.

Marsus: romanus.

Marsi gens italiæ dicta a comite liberi marsia qui usum uitis illis ostendit: cui statuâ fecerunt.

Marsi & maurucini iuxta fucinum lacum sunt.

Marsi populi incantatores sunt: quos græci usquos uocant: q multos serpentes habent.

Marsus pro incantator ponit'.

Marsyas fluuius phrygiæ a nomine marsyæ ibi sepulti.

Marsya fluuius lidorum a marsya dictus q uictus ē ab apolline cantâdo: de cuius sanguine fluuius nascitur.

Marsyda: fons i phrygia saxeus erat.'

Marsupium sacculus pecuniæ a græcis nomen inflexum.

Martha: irritans. prouocans: syriace interpretatur dominans.

Martê deû esse dicût dcm̃ quasi mas: quia per uiros pugnat'. Item quasi effectorem mortuorum nam a marte mors dicit'. hunc adulterum dicût: quia belligerantibus incertus est exitus: nudo pectore statuit bello sine formidine se quisq; obiciat. Gradiuus dicitur q pugnantes i bellum gradatim eant.

Martellus: mediocris malleus.

Martyria in mortario ex pice fiunt: unde & dicitur sciola partia.

Martia. mœnia romana palacia a marte.

Martyres græce: testes dicunt': unde dicti quia ꝓpter testimoniû christi mortê passi sunt: unde & testimonia martyria græce dicût' μαρτυρ martyr martyros græce & o martyros prisc.

Martius mensis nouorum dicit': quia initium anni est. Idem & nouû: uel propter initium germinum: hic primus mensis apud hebræos dr.

Martius câpus: uallis q̃ possessio fuit quiri & romuli: i quo colebat' mars: & romana iuuêtus exercebat': qui olim fuit tarquini superbi: quo reiecto marti consecratus est.

Marrubiû hærba campestris amara: græce prasiû dicitur.

Marrubii: populi marsorum iuxta mare.

Mas ris. id est uir: cuius diminutiuû masculus: inde masculinus na um dr̃ maritus. & marito as.

Mas dictus quasi maioris sapientiæ q̃ uxor: ûde & eius caput dicit'.

Massa: magnitudo: collectio: prisc. massa ꝑ maya græco dicimus.

Massagetæ pluraliter scytharum origine populi sût: dicti quasi graues & fortes getæ: hi inter scythas & albanos sunt..

Masculus per diminutionê a mas fit addita culus. Masculinus uero dicitur qui ad masculû pertinet.

Masculus dicitur succus arboris arabicæ: quæ uocatur thus: dictum q sit natura rotundum in modû testiculorum.

Massicus mons campaniæ ferax uini optimi.

Massylia ciuitas africæ est nô longe ab atlâte hesperidum: a qua massyli dicûtur: quos massulos nos corrupte uocamus:

Massiliam urbê phocêses a cyro expugnati & in ultimos galliæ sinus nauibus ꝓfecti: armisq; se aduersus gallicâ feritatê tuêtes côdidert: & noie ducis nûcupauerût: hos uarro trilingues eê ait: qđ græce loquât' & latie & gallice.

Massyli: gens maurorum.

Masanissa rex numidarum fuit.

Maslingua: genus auis parieth dicitur.

Maslot hebræi: græci parabolas: latini ꝓuerbia dicunt.

Masphat hebraice iudicium interpretatur.

Maspiter martis pater.

Maspit' huius maspitis & maspitris: id est mars.

Mastigia: corrigia qua mantellum conglutinat'.

Mastygia taurea flagella: uel malus seruus neq̃.

Masticiala dicta q colorem masticis habeat: crocea est

Mastix resina lentisci gutta est: hæc granomasti-

cis dicta quasi in modū granoꝝ est.

Mastiscon græce uirorum fortium.

Masticare: comedere.

Mastruga a barbaris latinis nomen est insertum uestis germanica ex pelliculis feraꝝ. dicta quasi mēstruosa: qui ea induuntur quasi i feraꝝ habitū transformantur. mastruga fortis ualde lingua sardorum.

Massucus: edax.

Mataxa dicta quasi metaxa a circuitu scilicet filorum. nā meta circuitus est: uel q̄ transferat in strumentū est texendi.

Mata: tapetum.

Mata uulgo cella dicitur: grego. in dialogo. inde matula pro culcitra. Hiero.

Mateca noua mors interpretat᷑.

Mathematica latine dicit᷑ doctrinalis sciētia quæ abstractam consyderat quantitatē. Abstracta enī q̄titas est: quam intellectu a materia separantes uel ab aliis accidentibus: ut est par impar: uł aliis huiusmodi in sola rōe tractamus: cuius spēs sunt quattuor. Arithmetica. Musica. Geometria. Astronomia.

Mathematici idē & genethliaci dicti q̄ de nataris hominū disputant. primo magi dicti sunt post uulgo mathemathici: quoꝝ superstitionis genus constellationes latini uocant. id est notationes syderum.

Matesis sine aspiratione dicit᷑ instrumētalis scientia ut facere ostium quod aperiri non possit. cū aspiratione uero doctrinalis.

Mathematicum corpus insubstantiale.

Maton theon μαΤοῦ θεοῦ p deū: μαΤοῦ Διὸς per Iouem μαΤοῦ ἀπόλλω per apol. inē.

Mater dicitur q̄ in efficiat᷑ aliqd. mater enī quasi materia est: pater uero causa.

Mater a māma dicta quasi mā mas terens.

Mater græcū est μήΤηρ: īde dicitur maricula. matertera. maternus na num. matrimoniū. matrona. matria. componit᷑ cōmater. matricida. matricidiū. materia.

Matertera matris soror dicta quasi altera mater.

Materia quasi mater dicta: q̄ ex ea aliquid efficiatur: sicut elemēta materiā reꝝ dicimus.

Materia occasio uel sylua.

Materia uel materies dicit᷑: sed materies artificiorum. materia uero cōsilioꝝ.

Maternus ex pte matris.

Matthæus hebraice donatus exp̄mit᷑. idē appellatur leui: ex qua tribu fuit ortus. In latino autē publicanus uocatur: q̄r ex publicanis ad apostolatū electus est. Matthæus sortitus ē æthiopiam. Matthæus apostolus & euangelista ex publicano electus primū p̄dicauit in iudæa: postmodū in macedonia & passus ī psida: iacet i mōtibus parthoꝝ. xi. kal. octobris.

Matthæus & matthias per duo t sunt scribenda: q̄r græci per Τ & θ scribūt μαΤθαῖος.

Mathesin μάθησιν tetraden id est doctrinam quaternariam.

Matthias qui inter apostolos solus habetur sine cognomine donatus interpretatur. pro iuda enim donatus est & restitutus loco eius. Matthias interpretatur der paruus de. lxx. discipul᷑ unus: pro iuda subrogatus sorte electus: cuius natalicius dies ē. vi. kał. martii.

Maria intestina q̄ sordes emittūt: unde matiarii dicuntur q eadē tractant ac uendunt.

Matina saltus in calabria.

Matrinus: qui matrē habet.

Maton uł maten ubi dicit græcus iurat. sicut matontheon.

Matrona est quæ iā nupsit. dicta quasi mater nati: uel quia iam fieri mater potest: quia in matrimonium conuenit mater uero familias dicitur quæ per quandam iuris solēnitatem in familiam uiri transiuit. Itē matrona dicitur maꝛ primi pueri.

Materfamilias uero quæ plures peperit. Alii dixerunt matronā dici. que in mammoniū cū uiro uenerit: & ideo mammoniū dictū. matrē uero familias eā esse quæ i mariti manu mācipioq; esset in familiam quoq; mariti & sui hæredis uenisse. matronæ autem etiam nobiles uirgines dicunt᷑. quæ matres iam fieri possunt.

Matrimonium est nubiliū iusta conditio & conuentio: fœdus nuptiatum: coniugium.

Mammoniū idē est quod nuptiæ.

Matrisa: nimola dicta: quod menstrua moueat. Est genus hærbæ: quæ alio nomine herpillus dicitur.

Matrix dicitur q̄ fœtus in ea generetur. Semen enim receptum confouet & corporat.

Mathuitu græce de deo corpore induto uel de pericia dei.

Matura dicuntur: quæ apta sunt ad mandendum.

Maturare: accelerare. repræsentare. gubernare.

Matura dea paganorum quam leucothean græci dicunt.

Matura uirgo uiripotens id est nubilis.

Maturus nunc dicitur. antiqui matur: unde maturissimus & maturrimus.

Mature: extemplo festinanter.

Maturius: citius.

Matusalem interpretatur mortuus est. Quidā enim eum putant præterisse diluuium: sed ideo hoc nomine dictus est: ut significetur non uixisse eū post diluuium: sed eodem cataclismo fuisse defunctum.

Matutam pagani dixerunt deam esse quæ maturescētibus messibus præsit.

Matuta significat auroram: uel quidam dicũt leucorhean id est albam deam.

Matutinum est inter abscessum tenebraꝝ & auroræ aduentũ. dictum ꝙ hoc tempore icohãte mane sit.

Matutinum a matuta id est aurora: uel a mane ꝑ manu.

Mauors mars belligerator: inde mauortius fortis bellicosus.

Mauortia martia res: quæ ad pugnam pertinet bellicosa uel romana.

Mauorte matrõale opimentũ quod caput operit: uocatũ autẽ sic quasi marte.

Mauorte signum est maritalis dignitatis: idem & stola dicitur.

Mauortim id est excussio equitis de equo.

Mauri prius medi dicti sunt qui medi & armenii ad Libyes iuncti fuerũt. Persæ uero cũ getulis: mauri & numidæ sic sumpsere exordiũ: medi enĩ & armenii & persæ in hispaniã amisso duce hercule transuecti sunt in africã nauibus ꝓximos nostro mari locos occupãtes. Nã in initio getuli africam & libyes hũere: sed persæ secum getulos miscuerũt: qui per solitudines diuersas uagantes semetipsos numidas appellauerunt: id est uagos & icertos: medi autem & armeni accessere libyis: qui prius mare africũ agitabant. Getuli uero magis sub sole nomen eoꝝ paulatim libyes corrupere barbara ligua. mauros pro medis appellãtes: licet mauri ob colorem a græcis uocent: græci enim nigrum mauron dicunt. calore quippe afflati speciem atri coloris ducunt.

Mauritaniæ tres sunt id est sitifensis quæ sitifi oppidum habuit: & cæsariensis ubi ciuitas cæsarea fuit: & tigitania a tingi ciuitate: quæ utræque prouinciæ sibi coniunctæ ab oriente numidiam hẽnt: a septẽtrione mare magnũ: ab occasu flumen malbam: a meridie montẽ atrixim: qui discernit inter fæcundam terram & harenas iacentes usq; ad oceanum. Mauritania uero tingitania ultima africæ exurgit a mõtibus septẽ hẽns ab oriente flumen malbam: a septẽtrione fretũ gaditanũ: ab occiduo atlanticum: a meridie gaulalum gẽtes usq; ad oceanum hesperium.

Mauritania ob colorẽ populi dicta est: mauron enim græce nigrum significat.

Mauron: equus niger.

Maurosia: gens maurorum.

Mausolea sunt sepulchra a mausoleo rege ægyptioꝝ dicta: quo defuncto uxor eius mire magnitudis & pulchritudinis extruxit sepulchrũ: unde adhuc ꝓciosa monumenta eodem nomine nuncupantur.

Mausoleum: bustum. monumẽtũ. sepulchrum.

Mauult: magis uult.

Maxillæ per diminutionem a malis dictæ. mandibulæ.

Maximus meritis: aut ætate: aut honore uel uirtute seu omnibus rebus dicitur.

Mazeloledan filii rema nepotis cham.

Mazites populi sunt africæ qui naturali ferocitate sanguinem fundũt humanum.

Maziuorla: psalmus hebræum est.

Mazuroth in iob zodiacus: quẽ duodecim signa mathematici asserunt.

Mazonomũ genus uasis scutella.

Mæander amnis asiæ: inde dictus ꝙ sit flexuosus nascitur in campis mesiaticis & currens milia lxxxiii. in mare fluit cycladum.

Mæander inter cariam currens & ioniam ꝓcipitatur in sinũ qui melitũ diuidit & prienam.

Mæandro duplici idest recursio a mæandro fluuio qui in se recurrit.

Meapte. tuapte. suapte id est mea tua sua: ꝓpꝛia causa.

Meare: ꝓficisci: exire. a meo as.

Meare unde meatus tus & mare & secũdũ quosdam marius componit quasi meis nuda: cõponit cõmeo as re per. cõmeatus tus fames comes comitia comitor ris: & q̃ ex his fiunt.

Meatus inde dictus: quia per eũ meãt id est egeruntur stercora.

Meatus uena modice recurrens: meatus trãsitus cuiuslibet rei. locus transitionis.

Menacha græcũ: unde & mechania id est ingenia fabroꝝ.

Mechanica est q̃dam doctrina: ad quã subtiliter fabricã omniũ reꝝ cõcurrere dicunt.

Mechaon. æsculapii filius medicoꝝ maximus.

Mechanemata uocantur quædam mirifica humanis actibus facta de dei creatura: quæ qui nesciũt opinant esse diuina.

Mechapus fatuus.

Mœchatur: adulteratur.

Mœchus: adulter cum marita.

Mœchia græce adulteri. Nam græci mechos non nisi adulteros dicunt: qd tamẽ pro latio utitur: & potest significare fornicationem.

Mecœnas atis: nomen cuiusdam nobilis uiri romani: cui uirgilius georgica inscripsit ut i ꝓncipio ait. Quid faciat lætas segetes quo uertere terrã Mecœnas &c. & ad quẽ horatius ꝓles ex odis direxit. primum sic. mecœnas atauis edite regibus.

Meconethin regũ fulturæ: quas bases dicimus.

Mecũ qd est a me ꝓnoie per c solã scribendum mœchus uero qui est adulter per œ.

Mechanites gẽma papauera exprimit.

Medẽagan μηδὲν ἄγαν ne qd nimis græcũ ẽ

Medea: malefica q̃dã fuit unde & medeas dicimus.

Mederi:curare.

Medela.curatio.remedium.

Medeor & medicor tibi dicimus.actiuá uim hñt dicit' tñ medico & medicor te & medeor te.

Medeth nomen loci.

Media:regio asiæ a medio rege:qui cũ' bellando aggressus est:hæc ab occasu trãsuersa parthia regna amplectit':a septẽtrione armenia cingitur:caspios uidet:a meridie psida. huius terra medicã arborẽ gignit:quã nulla alia regio habet.Sunt aũt duæ mediæ maior & minor.

Media a medo puguo iasonis rege athenienſiũ prius dicta.Sed inuenimus i genesi q̃ madai filius iaphet auctor generis medoꝝ fuit.unde & dicuntur.

Median urbem medius'ægæi filus cõstruxit: unde & regio eius media dicta est.

Meducon:confectio olei omnia comburens.

Media:gẽma nigra ẽ a medea illa fabulose iuẽta.

Media noĩa dicta quia ex parte græca sunt & ex parte latina.eadem & notha: quia corrumpũt ultimas syllabas prioribus manẽtibus ut alexandros græce:latine alexander.

Medianus qui in medio est.

Me-iamna:a medio & amne.

Medica dicta a medis translata sit in græciã. hæc semel serit' & decẽ annis pmanet: ita ut quaẽ uel plus possit recidi per annum.

Medica genus leguminis opulenti.

Medica arbor primũ asportata a medis. hãc græci cedromellã latini citriam dicunt: q̃. eius poma & folia odorẽ cedri referãt. malum eius inimicũ uenenis:hæc pene õi tpe plẽa ẽ pomis: q̃ ptim matura pti acerba sunt:ptim in flore.

Medicina est scietia curationũ:quæ corporis uel tuet' uel restaurat salutẽ:cuius materia uersat' i morbis & uulneribus.Ad hãc ptinẽt nõ solũ ea q̃ ars coꝝ exhibet qui medici noiant': sed ẽt cibi & potus regimẽ & oĩs munitio.Nom aũt medicinæ a modo.i.tẽperamẽto tractũ ut non satis sed paulatim adhibeat'. Nã i multo cõtristat' natura:mediocriter autem gaudet.

Medicinæ artis reptor apud græcos perhibetur Apollo.hanc filius eius æsculapius laude uel opere ampliauit.Sed post q̃ fulmis ictu periit æsculapius:interdicta fert' medẽdi cura: & ars simul cũ auctore defecit:latuitq; per annos pene qngẽtos usq; ad tẽpus artaxerxis:tũc eã in lucẽ reuocauit hippocrates ab æsclepio patre genitus in insula choo.hi itaq; tres uiri totidẽ hæreses inuenerũt.prima methodica: quæ remedia sectat' & carmĩa nec obseruat alias causas sed solas morboꝝ substãtias. Tribus enĩ generibus constat id est diætico pharmaceutico chirurgio.Diæta est quã latini regulã uocãt:q̃d' st legis acutæ obseruatio. Pharmatia

que medicĩa est quã latini medicamĩna nũcupant:q̃ fit medicamẽtoꝝ curatio. Chirurgia est ferramẽtoꝝ incisio: hæc latine manuũ operatio dr̃.manus enĩ apud græcos chir uocat'. hæc aũt metholica:quæ & prima dicit' ab apolline inuẽta est.Secũda emperica id est experiẽtissima ab æsculapio inuẽta est: quæ nõ indicioꝝ signis sed solis constat expimẽtis.Tertia logica idest rationalis ab hippocrate inuenta est.Omnis aũt curatio:aut ex cõtrariis' aut ex similibus adhibet'.Quærit' autẽ a quibusdã quare inter cæteras liberales disciplinas medicinæ ars non cõtineat'. ppter q̃ ille singulas contineat causas:ista uero omniũ.Grãmaticã uidelicet ut intelligere possit Rhetoricã propter uera argumẽta Dialecticã ppter infirmitatum causas ratione adhibita perscrutandas. Arythmeticã propter nũm horarũ Geometriam propter qualitates regionum.Musicam quoq; & astronomiã ad cognoscendã ueritatem naturæ.hinc est q̃ medicina secunda philosophia dicitur:sicut enĩ illa aĩam:ita hæc corpus curat.utraq; ergo totũ hominẽ sibi uẽdicat.Medicinæ curatio spernenda non est.meminimus.n.ezechiæ languẽti Esaiã medicinale q̃d madasse: & paulum Timotheo modico uino utendum.Medicĩa alia theorica alia practica theorica alia theologica alia senectica alia physiologica.Physiologica i.vi.cõstat.In humoribus ut cal'm frigidũ siccũ hũidum.In uirtutibus ut aĩalis in cerebro: uitalis in corde: nutribilis i corpore.In elemẽtis ut ignis aqua terra aer.In mẽbris ut homoymẽra: sicut ossa uenæ nerui uel alia.quæ' dicunt' orgãica sicut cutis manus.In pfectiõe sicut i artibus.In naturis sicut de hærbis medicamĩbus metal'.practica uero in duo diuidit' in diætã ut nutrire infantes:senes moderari post ægritudines homines reparari. In curam sicut in medicaminibus:quæ de itra accipiunt':ut per os uel meatũ:uel de foris ponunt': & in chirurgiã uelut secare & incẽdere. Virtutes aliæ ptinẽt ad animam:aliæ ad naturã. Ad animã ptinẽtes: aliæ principales ut quæ phantasias id est figuras omnium percipiunt intellectu: & memoria retinent quæ audiunt uel uident. Aliæ sensuales sicut quæ quĩque sensibus insunt: aliæ motuales quæ per neruos fluunt & extendere corpus aut circunferre aut flectere possunt.naturæ uero uirtutes partiuntur in duo:in nutribilem & uitalem. Nutribilis in quattuor: una q̃ trahit:altera quæ tenet:tertia quæ digerit: q̃rta quæ impellit.uitalis uirtus habet subiacentes pulsus: qui aperiuntur & extrahunt aera: clauduntur & expellunt fumum perfectiões uirtutes sequuntur ethiotica peregumina se-

nectica.

Medicus qui medicinam nouit: medicinale uero qd' ad medicinā ptinet uel adiuuat medicinā ut hærba ferramentum.

Mediestini: qui in medio lauantiū stant: eisq; ser uiūt: & balnea custodiunt.

Mediestinus media stans urbe. pris.

Mediestinus a medio & sto uel tenēdo compre. producit penultimā.

Medimna mēsura est quinque modiorum dicta q medietur decē modus: qui sunt perfecti nu meri idest. x. medietas.

Mediocris: tēperatus suauis modicus cōmunis dictus: q modicū illi sufficiat: uel q mediū te neat: unde mediocritas temperantia.

Medioximus dicitur quasi medius proximus.

Mediolanū galli quidam propriis sedibus expul si: & ad Italiā profecti condiderunt necnon & alias urbes: dictū ob id q ibi sus media lanea perhibetur inuenta.

Meditari: cogitare. exponere. exercere imitari.

Meditor cōe antiqtus: pro quo medio dicitur.

Meditamen. igressus rationis.

Meditatio: deliberatio cogitatio: cōmentatio.

Meditatiua a meditātis sensu dicta ut lecturio.

Meditatiua uerba dicta a meditādo in uno quar tæ sunt coniugationis & cætera: deficiūtq; p̄ teritis: & quæ ab eis deriuantur duobus extre mis supinis & ab hiis deriuatis participiis.

Mediterraneus a diuersis casibus componitur si cut multa alia: id est a medio & terræ.

Meditullū in medio campo eminēs locus:

Meditulium locus meditationis ad docendum uel discendū: uel in quolibet alio loco.

Medius: internūcius: pacificator: uel auctor con cordiæ.

Medius, speciei adiectiue & ad aliqd & mobile & uidet' esse deriuatum a modo & hoc est a mē sura: & differentiæ ci mutato o in e uel a græco μεσοσΤου id est medius deriuatur. Inde ad uerbium medie: medietas: mediocris: meditu lium: medicus quoq; propter tēperantiam ex contrariis elementis.

Mediator componitur inde mediestinus & me diterraneus medimna & dimidio as.

Medius fidius dicitur hercules id est semideus: quidā dicunt iouis. Nam antiqui d pro l po nūt: uel dicitur quasi filius dios. Nam iouis græce dios id est clarus dicitur.

Medulla dicta: q eā cū madefaciant ossa: irrigāt enim & confortant.

Medullus mons hispaniæ.

Medus dictus quasi melus qui ex melle fit & a qua: sicut calamitas pro cadamitas.

Medusa interp̄tatur obliuio: que omnes se aspici entes in saxa dicta est conuertere.

Mephitis dea: cuius fons est: qui grauissimū sul phureumq; reddit odorem.

Mephitis proprie est terræ putor: qui de aq̄s na scitur sulphuratis.

Megan græce magna.

Megas magnus.

Megara: castellum syracusanorum.

Megale ciuitas græciæ: apud quā primū ludi re perti sunt: unde megalensia p ludis dicūtur.

Megæra una de tribus furiis interp̄tatur munda.

Megistos græce maximus pris.

Meio as & meio is minxi: quod est mingere.

Mel græce ab apibus nominatum probatur. Nā apis græce μελισσα melissa dicit': antea mel la de rore inueniebantur i arundinis foliis. Omne autem mel dulce: Sardum uero amarū est pro copia absynthii. pris. hoc mel addita lis mellis sicut fel fellis.

Mel melculū facit diminutiuum pris.

Mella galliæ fluuius est.

Mella græce μηλα mala latine.

Melan græce nigrum unde deriuatur malum.

Melancolia dicta q sit ex nigri sanguinis fæce admixta abundātia fellis: græci enim melan nigrum: fel autem colen appellant.

Melancholia mania est.

Melācholicus nigri coloris est a melancholia di ctus. melan græce nigrum fellis dicitur hinc & melancholia nigra colera dicitur.

Mella: arbor fructum habens dulcem: unde & dicitur: q uulgo ppter formā & colorē faba sy riaca dr. hanc græci laton appellant.

Melampus mons uel niger campus.

Melapous melāpodos græce. hic melāpus podis

Melantes lapis dictus: q melleum & dulcē suc cum emittat.

Melantus: græce fuscus.

Melanurus piscis dictus q nigram caudam hēat & pinnas: & in corpore lineas nigras.

Melax fluuius qui de thesalia exit.

Melchisedech interp̄tat' rex iustus. Rex q̄ impa uit salem: iustus pro eo q̄ discernēs sacramēta legis & euāgelii nō pecudū uictimas sed ob lationē panis & calicis in sacrificiū obtulit.

Melchisedechiani hæretici: qui putauerunt mel chisedech nō hoīem fuisse sed dei uirtutem.

Mellechrysis gēma dicta: q ueluti per auge since rum transluceat.

Melese græce apis.

Melesias compositor cantus.

Meleto græce meditor.

Meletopian græce mel.

Meletontas græce meditantes.

Meli græce mel.

Meliboea ciuitas thessaliæ: unde fuit Philocte tes, cui dedit hercules sagittas suas.

Melibœa prouincia est.

Meliboeus dictus ὁ τιμελεῖ τοῖς βοῖς id est quia curam gerit boum.

Meliboeus nomen est a custodia boum.

Melicerta palæmon græce latine portunus dictus est deus.

Meliceraton græci uocant potionem: quæ ex aqua & melle efficitur: quam latini mulsum uocant.

Melicus cantio carminis musicus.

Melinum metali genus dictum a melo insula q̃ eius est ferax.

Melipepo græcum est: & origo eius latinis incerta.

Melipsylla genus herbæ: quam uarro apiastrum dicit.

Melimella poma a loco uel a dulcedine dicta.

Melior dictus q̃si mollior: non durus uel ferreus

Meliuscula paræ melior diminutiuum.

Melo animal quadrupes armatum ungulis: dictus ꝙ sit rotundissimus mẽbro: ut malum: uel ꝙ male captet.

Melo prius dictus est nilus fluuius.

Melodia: dulcedo: cantus: suauitas uocis uel melodiam uel a conuenientia chordaꝝ tanquã mẽbroꝝ: quæ græci τελεῖα uocant.

Melos suaue sonus dulcis cantilenæ a suauitate & melle dictum.

Melodontis: gratissimus sonus.

Melos una cycladum omniũ insulaꝝ rotundissima: unde & nuncupata.

Melophos arbor in africa punica lingua uocata ex qua profluit lentus succus: qui a loco hammoniacus nominatur.

Melopeos quasi carminis factor.

Melopeum: dulce compositum.

Melones: genus pomi: hic melonis.

Melotes: pelles ouium sordidæ.

Melota: lanuta.

Melotis quæ & pera uocatur: pellis est caprina a collo pendens usq; ad lumbos præcincta. Est uero necessaria proprie ad operis exercitium. Fiebat autem prius ex pelliculis meloniũ, ut q̃dam estimãt: unde & melotis dicta.

Melota ex pellibus caprinis esse dicitur: ex una uero parte dependens. Alii uero dicunt ꝙ ex pellibus asperis taxi: qui melus dicitur fiat. unde melota uocatur: qua utuntur monachi i ægypto propter asperitatem.

Melpomene tragico ꝓclamat mesta boatu: musarum una est.

Memalia mons orientis: ubi amomũ nascitur.

Memasteron aprilis mensis tenedum lingua.

Memana solaria de cœnaculoꝝ parietibus eminentia a quodam inuentore dicta.

Membra partes sunt corporis.

Membratim: particulatim per singulas uices singularim.

Membroꝝ oratio: sensus uerbis conclusus a toto corpore per se nihil efficiens.

Membrana fœmininum a membra uel mẽbrũ Priscianus.

Membrana pergamena dicta quia ex membris pecudum detrahitur. Sunt autem membrana candida lutea purpurea.

Memphomai μέμφομαι græce queror.

Memphim ciuitatẽ ægypti ædificauit Epaphos Iouis filius ubi optimi mathematici fuerunt: ubi usus chartæ inuentus est primum.

Memphitis lapis uocatus a loco ægypti hic tritus atq; in his quæ adurenda & secanda sunt ex aceto illinitus ita obstupescere facit: ut non sentiantur cruciatus.

Memini totum præteriti temporis est quod ante actam rem in præsens reuocat: unde semper fere cum præsenti uerbo iungitur: ut memini me uidere. habet tamen memento & mementote futurum id est mente habetote.

Memini inde deriuatur mentio. Memor unde memoro memoras memorabilis mẽoria memoriter memoriale aliter. Componitur ĩmemor commemoro commemoras: mens inde componitur demens. tia. amens. tia. menteca prius reminiscor comminiscor: commentum: commentarius: cõmentor tans: commentator trix. tio. pri. meminí illam rem & illius rei dicimus.

Memnon Tithonis & Auroræ filius rex indæorum fuit uel æthiopiæ.

Memnon memnones græce memnon memnonis dicitur latine.

Memnoides aues ægypti appellatæ a loco ubi memnon periit. Ad sepulchrum enĩ eius q̃nto anno dicuntur cateruatim uenire & biduo circumuolantes post unguibus se lacerat.

Memorare: in memoria habere: exponere: referre.

Memorat: qui sæpius memoriæ conseruãdum tradit.

Memorantur pauca: commemorantur multa.

Memoror memoraris deponens quandoq; inuenitur.

Memorabile: laudandum celebre.

Memoria est rei inuẽtæ recordatio.

Memor memoris: immemor immemoris a memoro uerbo deriuatum corripit penultimam quod solum in or desinens habuit comparatiuum memorior: coniungitur etiam neutro sed figurate. nam non sunt communia trium generũ quæcũq; non faciunt in a pluralia neutra ut pauper: auctor: memor: quæ non faciũt paupera: auctora: memora: sicut uetus uetera:

felix felicia & cætera.

Memoriosus qui memoriam habet: memor uero beneficus uel qui defensionis memor est.

Memolicinenos græce incestus.

Mena nigra uel iouis filia: quam pagani dixerũt deam esse. quæ mẽstruis fluoribus præesse dicebatur fœminis.

Mena næ genus piscis. Menas uero propriũ menatis. proprium maris uel duplex uestimentũ mene dicitur liber: unde menades sacerdotissæ dicuntur bacchi.

Menalus & licæus mõtes arcadiæ sunt ἀπὸ τοῦ μηλων id est bubus quibus plenus ẽ dictus prius. Menala pluraliter. Menalus singulariter idem significat.

Menalii pastorales: uersus loquaces.

Menandros græce menãder dr. latine ꝓpriũ ẽ.

Menãdriani hæretici: qui ab angelis mũdũ absq; dei consilio asserunt factũ: a menãdro mago discipulo simonis nominati.

Menceps: mentecaptus.

Mendacium. fingere quod uerum non est.

Menda in culpa operis uel corporis: Mendũ uero mendacium.

Mendacioꝝ octo sunt genera. capitale: lõgeq; fugiendũ. qđ fit in doctrina religiõis: ad quod nulla cõditiõe qs debet adduci. Secundũ qđ aliquẽ iniuste lædat & nulli prosit. Tertiũ qđ ita prodest alteri: ut obsit alteri q̃uis nõ ad immundiciã corporalẽ. Quartũ quod fit in sola mentiẽdi fallẽdiq; libidine: qđ uere mẽdaciũ est. Quintũ qđ fit placẽdi cupiditate de suaui loquio: quia nec ipsa ueritas placẽdi cupiditate enũciãda ẽt his oibus peritus euitatis sequitur sextũ. qđ nulli obest: & ꝓdest alicui: uelut cũ iniuste tollendã alicuius pecuniã qs ubi sit sciẽs nescire se mẽtiatur quocũq; interrogare: qđ fit ꝑ tpali cõmodo. Septimũ qđ nulli obest & ꝓdest alicui uelut si nolẽs hoiem ad mortẽ q̃sitũ ꝓdere mẽtiatur siue iustus siue reus sit. Nec si q̃sq̃ i recte factis nr̃is moueatur: ut homo peior fiat: qr xp̃ianæ disciplinæ ẽ ut neq; de cuiusq̃ correctiõe desperet: neq; cuiq̃ pœnitẽdi aditus iterdudatur. In his duobus nõ ẽ mentiendũ q̃rẽti: sed potius suscipiẽdæ & fortiter tolerãdæ q̃libet icõmoditates: fortiusq; rñdendũ nec ꝓdã: nec mẽtiar. Octauũ genus ẽ qđ nulli obest: & ad hoc ꝓdest ut ab imundicia corpali aliquẽ tueatur: nec hoc mentiendũ ẽ: qr i bonis castitas animi & pudicicia corpis ꝓferẽda ẽ & i malis id qđ ipsi facimus eo quod fieri sinimus maius ẽ. In his octo generibus tãto minus q̃sq; peccat cũ mentitur: q̃to emergit ad octauum: tãto amplius q̃to mergit ad primũ. omne igitur genus mendacii peccatum est.

Mendax: negator ueritatis: dictus q̄ mentem alterius fallat.

Mendum in libris proprie: unde emẽdare dr. nã mẽdaciũ in cæteris rebus est.

Mendicus dr qr minus habet unde uitã agat: siue agat: siue quia mos erat apud ãtiquos egenũ os claudere & manus extẽdere quasi manu dicere debent.

Mẽdicare: egere: ab aliis necessaria quærere.

Mene: nigri coloris aquilæ.

Menæ uero pro an me: uel pro me ergo.

Mene græce luna: unde mẽsis uocatus est: inde mẽstruus & mẽsumus.

Menecus dr portus iuxta britaniã uel potius galliã ubi expectãt herculẽ. Hercules eni menecus dicitur: qr ibi solus hẽat tẽplum.

Menetus ꝓprium gentis uel loci.

Menetes gubernator gyræ.

Mœnia sunt muri ciuitatis dicta ab eo q̄ muniant ciuitatẽ q̄si munimẽta: pluralr hæc mœnia

Mœenia interdũ dicũt abusiue oĩa ædificia publica ciuitatis: ꝓpe aũt muri: inde mœnio. is. it. ædificat: munit.

Meniana dicta a meniano collega crassi: qui ea ꝑmus inuenit: hæc & solaria quia sola apparẽt: hæc romani rhipheas dicunt.

Menia græce membranula cerebri uel uentris dicuntur.

Mænades furiæ sacerdotissæ menatis. i. bacchi.

Menigan græci uocãt mẽbranã capitis.

Mens uocatur q̄ emineat in anima: uel q̄ meminit: unde & imemores amẽtes: quapropter nõ aĩa sed quod excellit in aia mens uocatur tanq̃ caput eius uel oculus: unde & ipse homo secundũ mentẽ imago dei dicitur. Ita aũt hæc omnia adiuncta sunt aiæ: ut una res sit. Pro efficiẽtiis eni cãꝝ diuersa noĩa sortita ẽ aĩa. Dũ enĩ uiuificat corpus aĩa est: dũ uult aius ẽ: dũ scit mẽs est: dũ recolit mẽoria est: dũ rectũ iudicat ratõ est: dũ spirat sp̃us ẽ: dũ aliquid sentit sensus ẽ:

Mentẽ ab aĩo antiqui sepauerũt. mentẽ ut sciat: aĩum ut uelit: ut possit dicere: uel pro uiribus ponitur interdum animus.

Mens est pars animæ ꝑstantior a qua ꝓcedit intelligentia. Ratõ uero quidam ẽ motus animi uisum mẽtis acuens: ueraq; a falsis distĩguẽs. mens. n. ẽ sensus aiæ: aĩus uero uolũtas ipius.

Mensam ꝑmus dædalus fecit: uocabulũ uero a comesu factum est.

Mensale dicitur: q̄ in mensa est.

Mensa maior cibus id est doctrina: sacrã scripturã significat Augustinus.

Mensisumus: uagauimus q̄si mẽsurauimus.

Mensis græcum est a luna tractum. luna eni græce mene dr: uñ apud hebræos mẽses legitimi ex lunæ cursu nũantur qđ ẽ de noua ad nouam ægiptii ãt ꝑmi ne error cõputatõis fieret pp

uelociorē cursum lunæ ex solis cursu dies mensis adinuenerūt.

Mensis dicitur quattuor modis: ab idolo: ut ianuarius a iano: uel a re q̄ sit ianua anni. A regibus ut iulius augustus: A numero ut september october.

Mensis nouorum martius mensis qui apud hebræos anni est principium.

Mensorium: quod est in mensa: sicut motorium quod est in motu.

Mensumū unius mēsis: sicut diurnū unius diei.

Menstruus a mense pro mensuus causa euphoniæ assumit t r.

Menstrua supuacuus mulierꝝ sanguis: dicta a circuitu lunaris luminis: quo solet hoc prouenire profluuium: luna enim græce mene dicit': hæc & muliebria nuncupant'. Nam mulier solum animal menstruale est: cuius cruoris contactu hærbæ moriantur.

Menstruum tempus unius mensis.

Mensulæ: paruæ mensæ.

Mensura ē quicquid pōdere capacitate animoq̄ & longitudine finitur.

Mensura est res aliqua motu suo uel tēpore circūscripta. hæc aut corporis aut tēporis est. proprie aūt mensura uocata q̄ ea fruges metiant' atq̄ frumēta: humida etiam & sicca.

Mensura quasi i passiua significatiōe qcq̄d mēsurat': deus uero solus omniū uisibiliū & inuisibiliū ē mensura qui oia metitur.

Menta: genus hærbæ odoriferæ: cuius genera sunt sex.

Menta: aggrestis quam græci calamenū: nostri uero nepetam dicunt.

Menta uirtutem habet refrigeratoriam. nam sucus eius cū aceto & sulphure aguinariā tollit.

Mentitur: qui uult uideri quod non est. Qui autem non uolens aliud putatur q̄ est: non mētitur: sed fallit: sicut lapis aliquando.

Mentior & mentio idem significat antiquitus.

Mēticulare: dol' & fallaciis attēptare ul' diuinare.

Mentinosus: fallax aut mendax.

Mentor: inuentor.

Mentum dictum q̄ inde mandibulæ oriantur: uel ibi iungantur.

Menum dictum sit colore nigro. græci enim nigrum melan dicunt.

Meōes lidii q̄ aū a meōe rege meōes dicti sunt.

Meonia labia iusta fryges. uñ hōerus fert' fuisse.

Meonius: homerus dicitur a meonia.

Meroros græce ineptus.

Mæotis palus scythie ē sub plaga septēmōis i europa: ubi aqua nimio frigore adeo cōgelascit ut palustris iter p̄beat: inde mæotica deriuat'.

Mæotia uel mæotica scythia dicit' a mæotide palude que ibi est.

Mephitis. tis. p̄priū est fetidæ paludis a græco mesitis s in ph mutato

Mera: synceta: manifesta: pura: probata.

Meraca potio dr: merosum aūt uinū appellatur.

Mercari: emere: nundinari.

Mercatus a cōmertio nominatus: ibi enim res uel emere uel uændere solitum est.

Mercedarius qui pro labore sibi impēso dat mercedem.

Mercenarius: qui accipit mercedem: negociator: institutor.

Mercenarius ab officio dicitur sicut cærarius: sagitarius: ostiarius.

Mercenarii: sunt qui seruiūt accepta mercede: idē & barones id est fortes græce.

Mercedes: premia: munera: cōmoda.

Merces: compendium: lucrum: emolumentum: redditus.

Merces. dis. præmium: merx uero mercis lucrū.

Mercimonia: cōmertia.

Mercolion murorum a græco.

Mercurialis: hærba est similis ozymo.

Mercurius nepos atlātis ex maia filia hic tēporibus moysi p̄hibetur fuisse multaꝝ artiū peritus claruit: quas & hōibus tradidit: unde post mortē deū esse uoluerūt. mercurius uero sermo iterp̄tat'. Nā mercurius quasi medius currens dr q̄ sermo inter hoies medius sit. ideo dr & hermes græce: qd' sermo ul' iterp̄tatio q̄ ad sermonē p̄tinet. hermenia dr: adeo & mercibus p̄esse dicit': quia inter uendētes & ementes sermo fit medius. habere pēnas fingit': qr sermo citius discurrit: furti magister dr: qr sermo aios audientiū fallit. Virgā tenet: qa serpētes. i. uenena diuidit. Nā dissidētes interp̄tantiū ratiōe sedant': ob uirturē quoq̄ multarum artiū trimegistus. i. ter maxius dr: capite cāino fingitur: quia cais sagacissimus & p̄spicax est.

Mercurius quasi incrementum kyrios dicit': quē in præesse negotiis uolūt: uel medius currens uel sermo discurrens.

Mercurius lapidum congeries in cacuie mōtiū

Mercurius dicitur interptes diuum.

Mercules mel album.

Merēdare. i. meridie edere: quasi post prādium. Inde merenda cibus qui declināte die sumit' quasi post meridiē edenda dicta.

Merēda dicta q̄ pura sit: quia panis purus dabatur pueris.

Mereo rui: & mereor meritus idē significat sicut multa alia in eadē significatione protulerunt mereor a te deponēs passiuā uim hñs & mereo idē significant: mereo unde mereor merui debuit facere: sed non est in usu.

Mæreo mæstus sum: sed tamen mæstus potius est nomen.

Mæstus.ior.stissimus mæsticia.

Mereri promereri dignus fieri.militare:unde de riuatur meritum.

Merito aduerbium.

Meritus ta tũ.componitur meretrix:unde meretricula meritoriũ meretricalis meretrious meretricor aris.Mærere uero tristari:cum silentio dolere.

Mereris dignus.uel tristaris.

Merengæ:manifestæ turpitudines siue nigratæ maculæ.

Meretrices a merendo stipendia libidinis dictæ hæc meretrix meretricis.meretricatio fornicatio.

Mergi aues nigræ ab assiduitate in aquam mergendi dictæ.unde & cibũ quærunt. Sæpe enĩ demisso capite in profundum tempestatum & aurarum signa colligentes cum clamore ad littora tendunt & fugiunt sicut fulicæ & ardea Ambr.

Merges a mergo maipulus.uel lignum quo colligitur messis.uel id totum quod messor metendo simul mergit.unde & dicitur.

Mergites fasces spicarum & lini.pris.hic merges gitis.

Meridies et dictus quasi medides idest medius dies.uel quia tũc merus dies est idest purior: merum enim græce.purum latine.

Meridior aris & meridio idem significat antiquitus ꝙ est quiescere media die.

Meridies:particulæ græce.

Meriopes dicunt græci parum uidentes in die. mera enim pro die græci dicunt.

Merior turpis uel timidior uel temerior propter fœditatem.

Menstæ hæretici iudeorum græce dicti ꝙ separent scripturas omnibus prophetis non credentes:dicentes aliis & aliis spiritibus illos ꝓphetasse. Merizein μερίζειν enim græce separare est.

Meritum:beneficium. præmium: quod quisq; meretur.

Meritoria loca tabernaria uel ubi fornicationes committuntur a merendo loca:in quibus fiunt mercimonia.

Merito as at:frequenter meretur.

Meroe insula nili:quam in medio sui fluens ad occasum facit.habet aquas calidas.

Merois est primum clima cæli.

Meropes genus auium.idem & gauli.qui parentes suos recondere & alere dicuntur.Sunt aũt uirides & uocantur apiastræ.

Meropes grossior Picus:auis est & uermis & uelox piscis.

Mæror amaritudo cordis cum silentio atq; tristicia.dictus ꝙ moueat mentem.pris.

Mæror a mæreo es deriuatur.

Merotheta:domus unguenti.

Mersare:frequenter mergere.obruere.

Merso as.a mergo frequentatiuum.

Merula genus auis nigrũ.dicta quasi modula

Merula antiquitus medula eo ꝙ moduletur:Alii dicunt quia sola uolat:quia mera uolans hæc omnibus locis nigra: in achaia candida est.

Merum dicitur quicquid nulli rei ad mixtum est.

Merum uinum purum significat. nam merum dicimus quicquid purum est:sicut aqua mera nulli utiq; rei mixta.hinc & merenda & meridies.

Mes filius aram:a quo meones orti sunt.

Messala quidam perfectus orator causarum.

Mesaphat hebraice interpretatur iniquitas.

Mesapus fuit filius neptuni.

Messas nunc panificus deorum signifer.

Mese octaua chorda est : & interpretatur media scilicet inter septem & nouem.

Messes quasi tonsas de omnibus dictum est.

Meseroth interpretatur excludens.

Mesembria μεσημβρία græce meridiem significat.

Mesembrinos circulus:qui efficit diem mediũ.

Messias hebraice:græce christus:unctus latine dicitur.

Mesia:ciuitas phrygie nõ lõge a troia.Nã misia prouincia.

Mesia regio est iuxta macedoniam.

Mesida marrubium.

Messis a metendo dicta.

Messis significat ubertatem & copiam fidelium & consumationem sæculi.messores uero angelos.

Mesos græce:medius.

Mesomela:genus gẽme nigrioris.

Mesomela nigra uena quemlibet colorem secãs per medium.

Mesopicatum:dimidium picatum.

Mesopontus terra iuxta pontum sextum clima cæli.

Mesopotamia græce dicta ꝙ duobus fluuiis ambiatur:nam ab oriente tigrim habet ab occiduo euphraten.incipit autem a septẽtrione inter montem taurum & caucasum:cuius meridiem sequitur babylonia:deĩde chaldæa nouissime arabia.

Mesopotamiam eleuatam uocatam quidam interpretãtur.

Mesores ægyptiace iulius mensis.

Mespila arbor spinosa:dicta ꝙ pilulæ formã habeant eius poma:quãuis minora.

Mesraim filius cham a quo ægyptii orti sunt.

Mæsticia est cordis : tristitia uero uultus.Itẽ mæsticia temporis est & fit quandoq; ex aliquo

accidenti dolore: tristitia uero uicium naturæ perpetuum.

Mestica deefica.

Mestonum: tristitia.

Mœstus naturaliter: tristis uero casu. Est enim natura animi & mentis: unde metus mæstus ior mæstissimus. mæsticia.

Mestouol ciuitas in tribu iuda: ubi sepultus est Sampson.

Messum: sectum. secatum.

Meta græce de ꝓpositio: uel post quãdo ordinẽ significat.

Metabatita græce transitiua.

Metalla ut aurum argentũ æs ferrũ græce dictũ απο του μεταλλαν φ natura ea sit ut ubi una uena apparuerit ibi spes sit alterius inquirendi. Septem sunt genera metallorum. aurum. argentũ. æs. electrũ. stãnum. plumbũ. & quod domat omnia ferrum.

Metallum est ubi exules deportatitur ad eruendã uenam marmoraq; secanda.

Metallorum fæminũ uel humidorum noĩa ad mensuram uel ad pensum pertinẽtiũ pleraq; singularia semp inueniũtur: ut aurum. argentũ. æs. electrum. auricalcum. uitrum. plumbũ. stannum. triticũ. eruũ. opiza. faba. lens. pisum. conchis. acetũ. liquamen. mulsum. oleum. Adeo autẽ hæc ex usu non ex regula perhibentur: quod quidã ꝓpria auctoritate horum pluralia ꝓtulerũt: ut frumenta ordea fabæ uina mella.

Metacismus est quotiens uocalis sequitur m. ut bonum aurum: dictũ a μετα græca ꝓpositione. i. trans & κιζω cizo: ũde fit μετακιζω metacizo idest habitationem muto.

Meta finis circuitus: dicta quasi mẽsa a metiẽdo.

Meta signum recursus.

Meta tæ. inde deriuatur metor tis. & metior iris.

Metafrasis græce interprætatio.

Metaurus fluuius in piceno oritur.

Metaphora est uerbi alicuius translatio usurpata: hæc quattuor modis fit ab animali ad animale: ut aligeros conscendit equos: ab inaiali ad inaiale: ut pontũ pinus arat: sulcũ præmit alta carina: ab inanimali ad aiale: ut florida iuuẽtus. ab animali ad inaiale: uti neptune pater cui tẽpora cana crepãti Cincta salo resonãt: magnus cui prepete mento Profluit oceanus & flumina crinibus errant. Sic & aliarum rerum nomina de alio genere ad aliud genus decẽtissime decoris gratia transferuntur: ut oratio perornet. Metaphora autẽ aut partis unius est: ut fluctuare segetes: quia nõ possumus dicere segetare fluctus: aut antistropha idest reciproca: ut remigium alarum: nã alæ nauiũ & alarum remigia dicuntur.

Metabole iteratio unius rei sub uarietate uerborum.

Metanoea μετανοια pœnitẽtia & incõstãtia.

Met. te. pte. adiectiones syllabicæ sunt: adiũgunt tũ ꝓnomibus: uel discretionis causa pleruq; uel significãtiæ: ut egomet feci & non alius. Tute facis pro tuipse per te & non per aliũ: & breuiat te adiecta. Similiter meapte tuapte suapte nostrapte uestrapte: ce etiã ut huiusce hosce antiquitus & hoccine. e. in. i. mutato causa euphoniæ: unde quasi cum duabus: ce producitur hocce.

Metalepsis tropus dicta ab eo: q; ꝓcedit: id quod sequitur: ut scelus expendisse merentẽ. scelus enim pro pœna. Itẽ persius Vtq; manus chartæ nodosaq; uenit arũdo: per manum uerba: per arundinẽ litteræ significatæ sunt. Itẽ mirabor aristas: per aristas grana: per grana annos significat.

Metamorphosis græce transformatio interꝑtatur.

Metaplasmus græce trãsformatio dr: quæ fit in uno uerbo propter metri necessitatẽ & licẽtiã poetarum. huius species sunt. xiiii. prostesis. epẽthesis. paragoge. aphæresis. syncope. apocope ectasis. systole. diæresis. episinaleophe: id est synæresis. synaloephe: eclipsis. antithesis. metathesis. Barbarismus uero in prosa uitium. In carmine metaplasmus est.

Metathesis transmutatio: cũ rem a nobis remouemus alio.

Metathesis est quæ mittit animos iudicũ i res ꝑteritas aut futuras: hoc modo Recordamini malorum quæ fecit. aut prouidete: quid euenturum sit cædes rapinæ.

Metathesis est translatio litterarum in alienũ locũ: ut euãdre pro euander metri necessitate.

Metangismonti hæretici ideo sic dicti: quia ἀγγεῖον angios græce uas dicitur. Asserunt. n. sic esse filiũ intra patrẽ quasi uas minimum intra maius.

Metari: constituere. locare: mutare.

Metatur dictum: quia mutatur: ũde est & castrametati sunt: pro mutauerunt.

Metator qui locũ ꝑparat aduẽtui potestatis.

Metator mansionis præparator.

Metator dictus quia castra designat a metiendo scilicet.

Metellus mercenarius a metendo dicitur.

Metere: seccare. succidere priscianus.

Meto & metor idem significabat antiquitus.

Meto is sui uel messem feci secundũ quosdam.

Metior tiris mensus sum.

Metiri. perpendere. mensurare.

Metor atis terminũ pono: sic cõe antiquitus.

Metor aris metatus.

Meticulosus: timidus metu plenus.

Methymna ciuitas in lesbo abundans uitibus.

Metoche μετοχη græce: latine participium.

Methodus: disciplina. remedium.

Methodici:medici aliquo opposito curantes.

Metonymia transnominatio ab alia significatiõe ad aliam proximitatẽ translata. Huius multæ sunt species:aut enim per hoc quod cõtinet: id quod continetur ostẽdit:ut pateras libant: aut contra:ut uina coronant:aut per inuentorem id quod inuentum est.ut sine cerere & libero friget uenus.aut contra:ut uinum pcat. Item per efficientẽ id qđ efficitur: ut pigrũ frigus:quia pigros facit homines.Itẽ contra: ut spumantia fræna. hoc exempli causa reliqua monstrabit.

Metra dicta qr certis mensuris pedum terminentur.mensura eni græce metrũ dicitur.

Metra instituta sunt pro delectatione aurium.ꝑterea tam apud græcos q̃ apud latinos prius omnia uersibus condebãtur.Primus aũt apud græcos pherecydes soluta oratione scripsit. Apud romanos aũt appius.Omnibus autem metris heroicus prior est. hunc Athesius milesius fertur primus condidisse: uel ut alii putãt pherecydes.

Metra uel a pedibus nominata: ut dactylica.iambica.trochaica a dactylo.iambo trocheo: uel a numero:ut exametrum pẽtametrũ trimetrũ. nam quos nos senarios a numero pedũ uocamus:hos græci trimetros dicũt: qr geminos ferunt pro uno:uel ab inuentoribus ut anacreonticum sapphicũ archilochichũ:ab anacreonte sappho archilocho.uel a frequẽtatoribus ut asclepiadea.tiam nõ ea asclepiades inuenit sed elegantissime usus est.uel a rebus quæ scribuntur:ut heroicum elegiacũ bucolicum.

Metra uulua.prisc.

Metra græce matrix.

Metreta mensura liquidorũ hñs sextarios decẽ a mensura dicta μετρον metron eni mensurã græci dicũt licet amphora & quicqd plus minusue capit mẽsura sit:tñ hoc nomẽ spẽalr sibi assumpsit:ꝙ sit mensura perfecti numeri idest x.Notandũ mensurã hebræũ nomen esse.

Metræ uuluæ.

Metreos bithyniensium lingua october mensis dicitur.

Methrydates rex ponti:qui inuẽit antidotũ methrydaticũ.quoddã genus pigmẽti est.

Metriasmos est medietas:quando rem magnam humiliato uoto dicit.

Metron μετρον græce mensura.

Metropolis:humilitas inanis:uel respõsio fanis naucupatur.

Metropolis ciuitas ideo dicitur ꝙ sit caput & q̃si mater cæterarũ sibi subiectarum.

Metropolitani a mensura ciuitatũ dicti: singulis eni prīncipis ꝑeminẽt:quorũ auctoritati & doctrinæ cæteri sacerdotes subiecti sunt:sine quibus nihil cæteros episcopos agere licet.Sollicitudo eni totius prouinciæ ipsis subiecta est.

Metuere:timere.uereri.

Metuo te & metuor a te in actiua uoce passiuam in passiua uim actiuam habet. Absolutum est cũ non iungitur accusatiuo sed datiuo:ut tibi metuo.deficit futuro infinito sicut & timeo.

Metus est motus animi iterior subitus factus ex aliqua tristi recordatiõe siue quolibet terrore.

Meuania:pars tusciæ.

Meuania.insula proxima hiberniæ.

Meus.a.um.a genitiuo mei deriuat.a quo meapte meaptim componitur.

Mutuum unde mutuo as.

Mia græce una & myia græce musca est.

Michael interpretatur quis ut deus. Quando eni aliqd in mũdo miræ uirtutis fit:archãgelus michael mitti perhibetur: & ex ipso opere nomẽ eius est.quia nemo ualet facere quod deus potest facere.

Micare:splendere.radiare.uibrare.

Mica dicta quasi minima cadẽs de pane.

Micheas interpretatur quis ille quis iste?corruptus est eni samariæ ob causam simulacrorum illo modo quo de heliu dicitur. Quis est iste inuoluens sententias?

Miche:qs est iste?

Micenæ ciuitas græciæ:unde agamemnon pluraliter declinat:dr cũ mycena singulariter.

Micipsa rex fuit numidarũ.

Miconus & gyarus nomina cicladarũ insularũ steriles:quibus exulabant.

Microcosmus μικροκοσμος a græcis hõ appellatur id est minor mundus.nam sicut mũdus ex eadẽ & diuersa & mixta natura: sic homo:& sicut mũdus ex quattuor elementis.sic homo ex quattuor hũoribus & cætera.

Michronum:unius temporis.

Micropsis μικροψυχος : pusillanimus : parui animi.

Mictos μικτος græce mixtũ uelut est poeta cũ introductus loquit.personis.

Micticon uero imitatiuum: in quo poeta nusq̃ loquitur.

Micturio & micto a mictu deriuatur.micturio mingere uolo.

Micito:frequenter mingo.

Mida quidã rex fuit.

Midas quidam rex fuit.

Midra aur lamina.

Misius id est conscius.

Migale ignota bestia q̃ tamen cameleon dicitur uel serpens.

Mygdon rex frygiæ:unde mygdõiæ opes.

Mygdonides mygdonis filius uł ex mygdõia.

Mygdonia regio est iuxta troiam.eadẽ mæonia

uel bithynia post dicta.

Migma hebræum est:id est mixtura:palea minu ta uel tritura frumento permixta.

Migma μίγμα græce cōmixtum latine.

Migrare.proficisci.ire.ambulare.exire.

Milago genus piscis dictus:quia euolat super aqua: q quotiens cernitur tēpestas significatᷓ.

Mille a multitudine dicitur: unde & milia: qđ græci mutata littera myriades uocant. pluralitᷓ indeclinabile per omnes casus.& est adiectiuū generis omnis.millia quoq; pluraliter declinatur propriæ neutrum.

Mille inde deriuatur millenus millesimus millenarius. Milies uero & milliarium a millia deriuantur.

Mille pro multis finitus pro infinito ponitur.

Miles dictus:quia mille ante i uno numero erāt: uelquia unus ex mille electus est.Romulus ꝑmus milites ex populo sumpsit & appellauit.

Miles aut ordinarius aut extraordinarius. prisc. hic & hæc miles.

Millenarius dicitᷓ:qui mille militibus ꝑest: quos græci chiliarchas uocant.

Milesia ciuitas uel isula:unde fuit milesius thales unus de septem sapientibus.

Miletus ciuitas est asiæ:ubi lanæ optime tinguntur:unde milesia uellera dicūtur.

Milete insula est iuxta siciliā: in quā descēdit sanctus paulus in tyrrheno mari.

Miletos Ioniæ caput.

Miliaria nos dicimus mēsuras uiarū:græci stadia galli leucas:ægyptii signes: persæ persangas. miliariū uero mille passibus terminatᷓ dictum quasi milliadū hēns pedes quinq; millia.

Milissæ apes.

Militare sub stipendiis agere.arma portare. milito militas.

Militaris castrensis hostilis.uetus miles.

Militia dicta a multis quasi multicia: aut a mole rerum quasi molecia.huius tria sunt genera:sacramentum:euocatio:coniuratio.

Milimindrum uulgus uocat pro eo:ꝙ alienationem mentis inducat:hæc hærba hyosciamus appellatur.

Milium genus sæminis minuti a multitudīe fructus dictū:huius farina cū sicca est restringit: cum cario's mixta fortiter medetur. uolentes uero ipsum miliū edere saginat qdem:& non egeritur & replet:neq; restringit.

Miluius piscis genus.

Miluius pons romæ est.

Miluus dicitur a molli uolatu uel a moli uoce & est onomatopoeion.i.nomen de sono factū.

Miluus dicitur quasi mollis auis & uiribus & uolatu rapacissimus:tamen domesticus insidiatᷓ auibus.significat rapacem elatum.

Mimi græce dicti:ꝙ rerū humanarū sunt imitatores: nam habebant suum auctorem qui anteq̄ mimū ageret fabulam pronunciaret: nam fabulæ ita componebantur a poetis:ut aptæ essent motui corporis.

Mimus ioculator.

Mimæ fœmeninū est.

Mimologus:qui mimos docet.

Mimographus:qui mimos scribitᷓ.

Mina quæ græce Mna dicitur c.drachmis appenditur:& habet lx. siclos:qui faciūt obolos mille & ducentos.

Mina hebraice caldaice syriace computusᷓ dicitur.

Minas mons non longe ab ephelo.

Minatur:iminet.promittit.pollicetur.

Minator cū nunciat aduersa.monitor uero cum bona pronunciat.

Minare:ducere:de loco ad locum promouere.

Minerua apud græcos athena dicitur.i.fœmina: apud latinos autem minerua uocata quasi dea & multarū artium inuentrix idest lanificii oliuæ & fabricæ:unde eam artem & rationem interpretatᷓ:ideo dicunt eam de capite iouis nasci:quia sensus sapientis qui omnia inuenit in capite est:in cuius corpore caput gorgōis fingitur:quia illi est oīs prudentia:qui confundit alios & imperitos ac saxeos comprobat. hæc & titon dicituᷓ propter tritōida africæ paludē: circa qua fertur habitu uirginali apparuisse:unde tanto ꝓcliuius dea credita est: q̄to minus origo eius innotuit. pallas autē dicta uel ab insula pallene in thracia: in qua nutrita est uel απο του παλλειν apotoy pallei id est hastarum concussione uel ꝙ pallantem gigantem interfecit.

Minerua id est non mortalis. Nā min græce nō: erua mortalis dicitur.

Minæ terrores.clamor.uociferatio altitudīes murorum:hæ minæ harū narū: unde minor naris minās.minitor:unde cōponitur miles miser interminor.

Minuū genus pigmenti plus in hispania abūdat unde nomen flumini dedit. huius distillatio argentū liquidū gignit.

Mineus enim fluuius est galliciæ a colore pigmenti dictus:quod in eo plurimū inuenitur.

Mineus rubicūdus.

Miniatus rubricatus.

Minyæ populi sunt thessali a quodam rege sic dicti:uel a terra quæ dicitur minya: uel ab habitu scilicet a rubore:qr capillos rubicūdos habebant sicut est minium.

Minos iouis & europæ filius rex cretēsiū.

Mincius amnis italiæ mantuam preterfluit ebenaco ueronensi lacu habēs.

Mincius hericius.

Mingo is xi ctum mingere. urinam facere.
Minimus dicitur a nomine monadis: quod ante eum numerum non sit alter.
Minime gentium: uilissime gentium omnium id est hominum nusquam.
Minister minor in statione siue quod officium debitum manibus exequitur.
Ministrat: qui obsequium reddit. Subministrat uero qui subsidium progat.
Ministerium obsequium.
Minitari: frequenter minari.
Minos minoos græce minos minois rex cretensium: unde minoia regna.
Minotaurus monstrum dictum quod ex homine .i. pasiphæ & tauro natus fuerit. caput fuit taurinum. per cætera homo fuit
Minorarctos stella quæ bootes dicitur.
Minores esse res aliquas aliis dicimus. mioris uero æstimatum uel emptum subauditur pretii.
Minor iunior: posterior magis paruus.
Minorare: minuere.
Minor aris & mino idem significant átiquitus.
Minito uero & minitor similiter frequentatiuum a mino.
Mino as at uulgo significat ducit.
Minturnæ pro[n]um ciuitatis inde miturnensis.
Minuere. minus facere. minorare.
Minuor eris minutus.
Minus nomé & aduerbium cōparandi. quod é deterius
Minus aduerbium cum pōsitiuo iunctum: quãdo significat compatiuum contrariæ significationis: ut minus stultus prudénor: & pro non ponitur: ut minus bonus id est non bonus.
Minutatim: paulatim. leuite circũscripte.
Minutal dictum quod fiat de piscibus oleribusque concisis.
Minutal species cibi: hoc nomie etiam fragméta panis dicuntur.
Minutalia pluraliter modica.
Minutus quadrans id est unus nũmus.
Myoparo barcha scapha nauicula. nauis piratica.
Myoparo dictus quasi minimus paro: est eni scapha ex uiminibus facta: quæ contecta crudo corio nauigium præbet.
Myrrha arbor arabiæ: unde mortuorum corpora cō diuntur ne uermibus putrescant. habet enim guttam nauantem.
Myrrhá unguentũ pigmentum uel genus odoramentorum. inde myrrhatum.
Myrrha & aloe hærbæ sunt.
Miramur opera admiramur uirtutes.
Miror illum illius & illo.
Miraculum ut suscitare mortuum. Mirabile uero ut in aqua ignem accendi: auriculas hominem posse mouere.
Mirabilia audi. Apud garamátes est quidam fons tam frigidus diebus: ut non bibatur: tá feruidus noctibus: ut nō tangatur. lignũ cuiusdam ægyptiæ ficus in aqua prius mergitur & post aliquantulum supnatat. poma in terra sodomorum gignũtur & ad maturitatis speciē puenũt sed morsu pressuque téptata in fumũ & fauillam corio fatiscente uanescũt. In cappadocia equæ uento concipiũt & ménio seu decénio uiuũt. In tilo indiæ insula nulla arbor tegmine foliorum spoliatur. In epiro fons est in quo faces ut in cæteris extinguuntur accensæ: sed non ut in cæteris accenduntur extinctæ. De asbesto pyrete. adamante. magnete.
Mirandina bithynia olim uocata est.
Mire: egregie excellenter.
Myrrhine μυρρίνη græce myrtus.
Myrrheum amarum. myrrha perfusum.
Mirias græce una de decem sibyllis.
Myrias una hoc est decem millia.
Myriades plura dena millia.
Myrrhinum genus optimi uitri & saphyrini coloris. inde myrrhina uasa dicuntur.
Myrrhina potio diuina: quæ a græcis nectar dicitur.
Myrica quam latini tamarinũ uocant ex amaritudine nominata: gustus eni eius nimis amarus est. hæc in sollitudine & humo amara nascitur.
Myrice generis fœminini uirgulta humillima.
Myrrites gēma est dicta quod in ea myrrhæ color sit compressa autem usque ad odorem nardi spirat suauitatem.
Myrsylon quæ & balausticon id est centifolia.
Myrmidones gens græca dolopes dicti propter astutiam: quasi myrmice græce .i. formice: uel a myrmidone duce iouis & eurimenes filio.
Myrmidones: dolosi sunt.
Myrmicæ græce formicæ.
Myrmicoleon aíal maius formica dictum quasi formica & leo: uel formicarum leo. abscōdit eni se in puluere & uenientes deuorat.
Myrmicites gemma: quæ formicæ reptantis effigiem imitatur.
Myconies fantasiæ mitatores.
Myroplasion græce in numeris unum uocatur.
Myropolion græce dicuntur stationes: ubi pigmenta uænũdantur.
Myropola unguétarius: qui unguéta portat.
Mirobalanum incensum dictum: quia fit ex gládé odorata uel ex grandi odoratu latine seplasium dicitur.
Myrtus temperatiue uirtutis est ut dissoluta mébra constringat: significat eos qui proximis cōpatiuntur per consolationé.
Myrtus speties arboris boni odoris amari dicta eo quod sit magis littorea. hinc & a græcis myrene dicitur. medicorum uero libri appellatá ea dicunt a mulierum necessitatibus plurimis.

Myrta pluraliter. myrtum singulariter.
Myrteus de myrto. myrtetum uero ubi myrti na scuntur.
Myrtoum mare dictum a myrtili lapsu q illuc ab oenomao præcipitatus sit.
Myrteus: equus est pressus in purpura.
Myrtum bene olens.
Mirum mirabile componitur quasi mihi rarum: uel multum rarum: inde miror aris unde mira bilis, ior. liter: miraculum componitur mirifi co admiror.
Missa tempore sacrificii est: quando cathecumini foras mittuntur clamante leuita. Si quis cathe cuminus remansit: exeat foras: & inde missa qr sacramentis altaris interesse non possunt: quia nondũ regenerati sunt. Ordo autẽ missæ uel orationũ quibus oblata deo sacrificia cõsecrã tur primũ a sancto petro est institutus: cuius celebratio uno eodẽq modo est in uniuerso pariter orbe. Orationem dñicam idcirco mox post precem dicimus: quia mos apostolorũ fuit ut ad ipsam solũmodo orationem oblatõ nis hostiam consecrarent: & ualde mihi incõ ueniẽs uisum est ut precem quam scolasticus composuerat super oblationem diceremus & ipsam orationẽ quã redemptor noster cõpo suit super eius corpus & sanguinẽ non dicere mus. sed & dominica oratio apud græcos ab omni populo dicitur: apud nos uero a solo sa cerdote. Missæ totũ officiũ id est ordo in quat tuor diuiditur species. precationes orõnes. po stulationes. gratiarũ actiones: quicqd. n. agit' i officio missæ anteq̃ oblatæ ponant' super alta re precatio nominatur: quia precant' bona po pulo. quicqd ab hora sit: qua secreta canit' usq ad agnus dei oratio dicitur: & oratio quæ post agnus dei dicitur postulatio appellatur: quod autẽ in fine missæ a populo respondetur deo gratias: gratiarũ actio nominatur.
Misahel qui populus domini ipse & misach qui i terpretatur risus uel gaudium.
Miscere: turbare. confundere simul fundere.
Misceo sces miscui mixtus sed melius secũdum regulam prisciani mistus.
Miscitare. frequenter miscere.
Misellani cõmisticii.
Miscllaneum cõmistum cæna gladiatorum.
Miser infelix dictus a miseret impersonale: ul' mi nus aptus. inde miserior. rimus. miseria.
Miselus diminutiuum.
Misereor rens & miseror aris componit' miseri cors. corditer. cordia.
Misereor tui & tibi dicimus. deponẽs est: actiuũ non habet: pro quo misereo: unde miseret. & miseretur impersonalia.
Misereor aris acusatiuo seruit: unde miseratus.

Misereor reris misertus indoluit. ignouit. miseri cordiam fecit.
Miseret me te se dicimus.
Miserabilis cui misereri debemus. Misericors ue ro qui miseretur corde: uel qui miserꝫ idest cõ patiens cor habet erga alium.
Misellus: qui miser aut minor est: aut mortuus diminutiuum.
Miserandi. a: dolendum. timendum.
Miseratus: misericordiam habens. doluit.
Miser dictus ꝓpe: q omnẽ felicitatem amiserit.
Miseremur quantum necesse est. Miserescimus uero rogati.
Misericors uero a compatiẽdo alienæ miseriæ di ctus: hinc & appellata est misericordia: q mise rum cor faciat dolendo alienã miseriã. In deo uero sine cordis miseria misericordia est.
Miserere est beneuelle: miserationis uero bene fa cere est: miseratio enim dicit' quasi misericor diæ actio. Nam misericordia affectus cordis tantum est.
Miseria calamitas. labor. casus aduersus.
Miserum adhuc uiuentem dicimus: misellum ue ro mortuum.
Misenus mons a miseno uiro dictus.
Misenum ciuitas siciliæ.
Mysius fluuius quidam.
Mysia prouincia est europæ: quam danubius in cludit a messium prouentu dicta: unde horre um antiquitus dictum græce.
Missina græce latine minsica.
Missitius: qui mittitur.
Missilia hostilia tela quæ mittuntur. hoc missile lis a præterito misi dicitur.
Misi a mitto tis preteritum: unde misus sa sum: unde misito tas frequentatiuũ.
Mysterium græce dictum: q secretam & recondi tam habeat disputationem.
Mysticum græce secretum id est corpus & sangu is christi.
Mysta græce mysterii auctor Symysta uero aliqs ab eo est: siue qui conscius mysterii est.
Mistra odia mensura.
Mistum confusum concretum.
Mittere: dirigere. ponere.
Mitte pro dimitte.
Mitto tis misi missum.
Mitescere: quiescere. qui cædit improbitatibus & non desistit mitis fieri.
Mitier pro mitti duæ breues pro una longa si cut populatier pro populari.
Mythicon fabulare græce. mythos enim fabula.
Mitificat: mitem facit. mitigat.
Mitigare: cõpescere. sedare. misericordiam facere:
Mitis cõmunis est mediocris. humilis. hic & hæc mitis & hoc mite.
Mitis est q pietate nõ cõtradicit sentẽtiis diuinis:

quæ in sua peccata proferuntur: neq; illis dei sermonibus: quos nondũ intelligit: sed tamẽ nullũ beneficiũ præstat ei: cui non contradicit nec resistit. misericors uero ita non resistit: ut ꝓpter eius correctionem ita faciat: quẽ redderet resistendo peiorem.

Mitis maturus.

Mitis: lenis. & ad sustinendam iniuriam patiens quasi mutus.

Mitis tior tissimus.

Miteo es: unde mitesco cõponitᷣ mitis mitigo.

Mitulus piscis genus digestibilis.

Mythos græce fabula: hic mytologiæ liber.

Mitra frygium pileum id est tiara eadem & cithara uel metalla.

Mitra funis est: quo nauis medio cingitur.

Mitre cappadocum lingua october mensis.

Mitridax lapis eufratæ sole repercussus coloribus micat uariis.

Mixtum: confusum concretum.

Mna græce latine mina dicitur: quæ habet. lx. siclos qui faciũt obolos. m. cc.

Mna habet libram unam & semiunciam: q̃ sunt solidi. lxxv.

Mna duas libras & semis appendit.

Mnasiterna urna aquæ idest urceus.

Mnema μνημα græce monumentũ dictum propter recordationem defuncti.

Mnestheus unus de principibus troianis.

Moab & Amon filii loth a quibus moabitæ & amanitæ nati ex filiabus eius.

Moab interpretatᷣ ex patre: amon filius generis mei: uel ut in hebræo est filius populi mei.

Mobilis motioni habilis.

Mobilitas motus celeritas quasi mouilis a motu dicitur.

Mocum: simile est fabæ albæ. legumen est.

Moderare: temperare. cohercere. compescere.

Modero & moderor idem significat antiquitus.

Moderatur: frænat. gubernat. sub conditione habet.

Moderatus: mediocris lenis cõmunis.

Moderatus tior tissimus.

Moderate: modeste. parce. æqui animi.

Moderatio irreprehensio. auariciæ fruens liberaliter.

Modestia. mansuetudo. uerecundia. Modestiæ ꝑtes sunt. frugalitas. pudor. castitas.

Modestus dicitur qui nec irascitur. moderatusᷣ ue ro a modo & tempore nec plus quicq̃ nec minus faciens.

Modi a motu dicti ꝙ unus moueatur in alterũ.

Modi sunt diuersæ inclinatiões animi uarios eius affectus demonstrantes. hos sequitᷣ uaria declinatio uerbi. Sunt autẽ quinq;. indicatiuus. imperatiuus. optatiuus. cõiunctiuus. isinitiuus.

Modicus moderatus a modo enim deriuatᷣ: nã modicus pro paruus abusiue dicitur.

Modicat uel modificat temperat.

Modius a modo dictus. Est autem mẽsura librarum. xliiii. id est sextariorum uiginti duorum: cuius numeri causa a moyse ob hoc inuẽta ẽ: quia in principio deus uiginti duo opera fecit: id est materiam informem. angelos. cælos superiores. terram. aquam. lucem. & aerem ꝑma die. Secunda firmamentum solum. Tertia die quattuor. maria semina. sationes. & plãtaria. Quarta tria. solem. & lunam. & stellas. Quinta tria. pisces. reptilia aquarum. & uolatilia. Sexta die quattuor. bestias. pecudes. reptilia terræ. & hominem. Et quia uiginti duæ generationes sunt ab adam usq; ad iacob & uiginti duo libri ueteris testamenti & uiginti duo elementa: q̃uis enĩ aliæ gentes huic mensuræ: uel adiciant ignoranter uel detrahãt: apud hebræos constitutio diuina tali ratione seruatur.

Modius est cui arbor nauis insistit ob similitudinem mensuralis uasis dictus.

Modi artis musicæ sunt octo. lydius. hyppolydius. frygius. hyppofrygius. dorius. hippodorius: mixolydius. hippomixolydius.

Modix: chorus.

Modo pro nunc uel pro tantũmodo.

Modirio quoddã aĩal in gange maius elephãte.

Modus: obseruatio. finis uel terminus. tropus τροπος græce dicitur.

Modus unde modius modulus: modulor laris. modulamen. Merula quasi modula.

Moderor aris moderamen componitur modernus modernitas modicus ĩmodicus. commodus. cõmodo as: a quo accõmodo as.

Modo: unde componitur amodo postmodum. quẽadmodũ quomõ quodãmõ multimõus.

Medulatur: librat. cantat.

Modulatio: dulcedo. suauitas uocis.

Modulo & modulor idem significat antiquitus.

Modulamina. cantiões. suauitates.

Mœchus quod est adulter per œ scribitur.

Mœchatur: adulteratur.

Mœnia munimenta urbis per œ scribitur priscianus pluraliter semper declinatur.

Mænio is niui: mœnia cõstruo: uel tale aliquid.

Mœnicare: cõmunicare.

Moeri pro muri. Virg.

Mœsia ciuitas phrygiæ.

Mofora. interrogatio.

Mogilalus: mutus.

Mos ægyptiace aqua: unde moses.

Musa musicus ca cum. musica prisc. ἀπὸ ὕδατος græci nos musa.

Moses dicitur aquaticus: quia de μῶσ aqua de q̃ sublatus est dicitur.

Moses interpretatur sumptus ex aqua: inuenit .n. eum ad ripam fluminis expositum filia pharaonis quẽ colligens adoptauit sibi: unde sic dictus est.

Moses interpretatur assumptio uel liniens.

Moschos μοσχος græce uitulus.

Mœchia μοιχεία adulterium.

Mola a rotunditate sui uocata quasi mala pomorum. sic & græci.

Molares ultimi dentes qui confracta a prioribus moluntur: unde molares dicuntur. hi sunt maxillares.

Molaris lapis in parietibus utilis: qr est quædam pinguior natura eius cutaq; & aspera: ex quo molæ fiunt: unde & dicitur. huius genera sunt quattuor. albus. niger. permixtus. fistulosus.

Mola far cum sale erat.

Molaris quando adiectiuum est cõmune. pro dẽte uero masculinum est.

Mola uel molares significat uolubilitatem huius sæculi.

Molæ pro dentes maxillares dicuntur.

Molle: tenerum. fragile. sinuatum. blandum. iucundum.

Molere. frangere. cõterere. a mola. i. lapide dictũ: unde molẽdinus a molẽdo dictus. i. molinus

Molestus: inusitatus. grauis.

Moleste: indigne. grauiter.

Molestor aris atur. iniuriam facit.

Moles: magnitudo. uastitas. congeries. hæc moles lis difficultas.

Moliri: conari. disponere. parare & aliud cũ mora agere.

Molior liris litus. prisc. molio pro molior.

Molimina: conatus artificia a moliẽdo dicta hoc molimen. molitio dispo' tio. cogitatio.

Mollire mulcere. linire. blandiri. temperare. mollem facere.

Mollio lis liui actiuum. mollior liris pass.

Mollis dictus ꝙ uigorem corporis dedecoret & quasi mulier molliat'. hic & hæc mollis & hoc molle. unde mollicies cieis effœminatio.

Mollis: imberbis. lenis. effœminatus. iucundus: blandus. Mollis. ior. issimus. molliter.

Mollio is inde mollisco mollimẽ mollicies. unde mulier muliercula muliebris. briter. componitur mollifico as & milu us.

Moly μωλυ indeclinabile cuius posterior syllaba breuis fit. est autem herba & flos albus.

Molliarcere: extrahere. parcere.

Molycina uestis quæ albo stamine fit. quam alii malbellam uocant.

Molo lis lui multum debuit facere.

Molo conterere significat.

Molo lis dicitur a mola: unde & molaris & molendinus molendinaris componitur emolo emolis unde æmulus pro inuidus unde æmulor aris: a quo emolumentum.

Molo lis id est mando dis.

Malache agria μαλαχη αγρεια malua agrestis

Molochites lapis spissus uirens a colore maluæ dicitur.

Molochitus lapis uiridis & grandis.

Molocrus: morbus quem græci molion dicunt.

Molorchus pastor quidam qui hospitio suscepit herculem dũ necauit næmeum leonem.

Molosi dentes molares.

Molosus canis rusticus.

Molossia epirus prouícia græciæ prius a molosso filio pyrrhi & andromachæ dicta molossia chaonia.

Molossus pes dictus a saltatiõe molossoꝝ quã exercebant armati. constat ex tribus longis syllabis: ut æneas.

Moloch idolum amonitarum fuit.

Momentum minimum tempus: a motu sydetum dictum quasi mouimentum.

Momentum dictum a temporis breuitate: ut in aliqua mora nullo modo producatur.

Momentaneũ: incertum. uanũ. uolubile. mutabile: uel ad momentum factum. transitorium non durabile. i. momentum & uanum.

Momentum: stilus a quo momentana: quia cito ad modum stili inclinatur: sumpsit nomen.

Momentana duabus lancibus & uno in medio filo librata æqualiter constat dicta ꝙ parua modicaq; pecunia in ea solita sit appendi.

Monas græce unitas: similiter & enas. Sed monas proprie ipsa unitas est: ex qua omnes numeri procedunt principium quippe & causa ẽ totius numerositatis. enas uero est ipsa unitas substantiarum siue in superessentiali essentia: quæ deus est siue generibus siue informis & simpliciter in omnibus quæ unã eandẽq; participant essentiam.

Monocasmũ genus uehiculi dictum ꝙ ab uno iumento ducatur.

Monachus græce singularis. monos enĩ singulariter. Monachorum sex sunt genera: tria optia reliqua teterrima prim ũ cœnobitæ κοινοβιτοι id est cõmune uiuentium. Secundũ heremitæ qui deserta inhabitant. Tertium anachoritæ: quæ optima sunt. Quartum genus teterrimoꝝ qui e imagine anachoritæ blandiuntur. Quintũ circumcellionũ: qui sub habitu monachoꝝ circunquaq; uagantur. Sextũ ꝙ per anani & saphyrã pullulauit: id est sarabaitæ quiq; ab eo ꝙ cœnobiali disciplina semetipsos sequestrent suasq; liberi appetũt uoluptates. abusiue cennitæ dicti sunt ligua ægyptiaca. Monachoꝝ quattuor sunt genera. primũ cœnobitæ id est monasteriale militans

sub regula uel abbate. Secundum anachoritarum id est heremitarum qui diuturna pugna contra diabolum secundum multorum solatia docti pugnare ad singularem pugnam heremi instructi sine consolatione alterius sola manu uel brachio contra uitia deo auxiliante carnis uel cogitationum pugnare sufficiunt. Tertium est teterrimū genus sarabaitarum qui nulla regula approbati adhuc operibus seruientes saeculo fidem mentiuntur deo per tonsurā qui bini aut terni uel certe singuli non dominicis sed suis inclusi ouilibus pro lege eis desideriorum uoluptas est. Quartum genus dicitur gyrouagum: qui tota uita sua per diuersas prouincias ternis uel quaternis diebus per diuersorum cellulas hospitantur.

Monachus graece dicitur quasi monos id est unus achos id est tristis.

Monasterium: mōachorum habitatio: nam monos unus steron habitatio dicitur.

Monarchae sunt qui singularem possident principatum: qualis alexander apud graecos & Caesar apud romanos. hinc monarchia dicit' unius principatus. monas quippe singularis graece αρχη arche principatus dicitur.

Monedula auis quaedam quasi monetula dicta: quia cū aurū inuenit aufert & occultat.

Monet qui praecipit: admonet uero qui quod exciderat ad memoriam reducit.

Monemus futura. admonemus p̄sentia. cōmonemus praeterita.

Moneo nes nui moneor monitus tor trix monitio. monimentum mouimentum moumen moneta monetarius. cōponit' admoneo prae. com. sub. inde cōmonefacio.

Moneta eadem & trutina dicta: q admonet ne qua fraus in metallo uel in pondere fiat locus ubi denarii fiūt: inde monetarii dicuntur.

Moneta similitudo.

Monycus gigas quidam thessaliae.

Monile ornamentum ex gemmis: quod solet foeminarum pendere collo. dictum uel a munio uel a munere. plaerunq; omne ornamentū muliebre significat.

Momimen monitio.

Monimentum amoris pignus.

Monoceron graece latine unicornis dicitur: eo q unum cornu habeat in media fronte. monos enī graece unum κερα cornua.

Monocerus significat christum uel sanctos: qui tenent unicum dei uerbum.

Monocentaurus nomen sumpsit ex tauro & homine.

Monocentaurus: homo caput habēs bouis:

Monodia graece cum unus canit: quod latine dicitur cicinium.

Monogamus dicitur q' uni tm̄ uxori nupsit: gamos. n. graece nuptiae: inde monogama uidua semel nupta.

Monodian: longum carmen.

Monometrum uersus unius pedis.

Monoplima, statio ubi una res uenditur.

Monopolium: pigmentalium.

Monoptota: noia dicta q uno tm̄ casu, utunt': ut frugi. Nam monos graece unus: ptosis casus. Monoptota uero sūt: q̄ p oi casu una tm̄ t'mi tiōe funguntur: ut gumi. neq̄. quot. tot. & litterae noia. a. b. c. uel numerorum: ut quattuor qnque. & barbara ut iob. monos graece solus.

Monois: singulis.

Monoscenium: genus carnis.

Monosticon: opus unius uersus.

Monosyllaba pars orationis si naturaliter longa fuerit ut res circunflectit': si uero natural'r breuis: ut uir aut positione longa ut ars acutum accentum habet.

Monosyllaba p̄positiua fere omnia habēt grauē accentum nisi differentia prohibeat.

Monotas mon: luscus.

Monotanus: rigidus.

Monstrum est q extra naturam nascitur: dictum a monstrando.

Monstra dicta q nos moneant in futurum: abutitur tamen.

Mōstruosū īusitatū sil'e mōstro contra naturam.

Monsilicis urbs uenetiae.

Monstranselis: equus detestabilis.

Mons dictus a mouēdo per contrariū: uel motū non habens. inde monticulus.

Mons significat supereminentem charitatem christi uel iustitiam.

Mōs sigt dominiū uel iusticiam uel ecclesiam.

Montanus na nū. componit' monticola.

Montigena: montiuagus. montuosus.

Monstrare: ostendere. indicare.

Montana circūcastella in montibus posita.

Mōtanus di' a mōte: uelut lupus de montibus.

Mōtani hetici dicti q tpe psecutōis i mōtibus latuerūt: unde se diuiserunt a catholica ecclesia.

Mōtes sunt tumores terrarum altissimi, dicti: q sint eminētes: Colles uero iuga montium.

Montes significāt apostolos uel sanctos in celsitudine uirtutū: & i mala pte hereticos diabolos.

Montuosa: arida. macra. aspera. uel inculta: montibus plena.

Monumenta: memoria dicta: eo q moneant mētem. annales libri historiae.

Monumentum nūc sepulchrum: nunc historiarum gestarum ordinem demonstrat. Monumentum autem dictum q mētem moneat: uel ad recordationem rei scriptae.

Mopsus nomen proprium.

Mora: poma sunt agrestia uel de arbore celsa.

Mora impedimentũ uel tarditas.

Mora est q̃ ĩpedit: tarditas q̃ impedit̃: inde mora in re: tarditas ĩ hoie.

Mora ræ. unde morula diminutiuũ.

Moror aris. componitur emoror demoror commoror ĩmoror. A mora mos moris: ĩde mosculus moratus morosus morigerus morigeror aris. moralis.

Morari: protellare. differre. protrahere. moram facere.

Morator: cessator: segnis. piger.

Morale est ubi morũ ĩformatio continet̃.

Moros græce μωρ dicit̃.

Moralis ĩtelligentia est quæ de moribus disputat.

Moralis dicitur: per quem mos uiuendi honestus appetitur: & instituta ad uirtutem tendentia præparantur: hic & hæc moralis & hoc morale: unde moralitas:

Moragus: nutibus longis.

Morastin unde morastiten ciuitas uel uicus palæstinæ.

Morbi generaliter omnes passiones corporis significant: dicti q̃ ex eis mors nascatur: unde morbidus id est morbo datus: & morbosus id est morbo plenus.

Morbus regius: genus quoddam morbi: inde dictus qa potior & deterior est cæteris: uel ut quidam putant quod uino bono & regalibus cibis facilius curet̃.

Morho id est homicidium in absconso: in lege longobarda.

Mordere: rodere. detrahere. lædere. maledicere.

Mordeo es. mordesco.

Mordax: cior. cissimus. aciter. citas.

Morsus sus. unde mors: a quia mortalis mortalitas compõnit̃ ĩmortalis: morticinus: ide morior reris: unde morbũdus: cõponit̃ emorior cõmorior. A morte cõponit̃ mortifico. a mordeo dicit̃ morbus uel cõponit̃ mordens mẽbra uel mortis uia.

Mordicus: quasi morsu tenens uel mordaciter.

Moreni gens iuxta britannos.

Mores: uiuendi consuetudo.

Morhosis: trãsformatio: morfe μορφὴ enĩ græce forma dr̃: hic eumorfos id ẽ bñformatus.

Morgnicaph id est quarta pars ĩ lege longobardorum.

Moribũdus: morienti similis.

Morigera: moribus concordans.

Morigerare: mores gerere.

Morigeror aris:

Morina q̃ diuina appellat̃ potio: a græcis falernum uinum.

Morio amens.

Moron græci fatuũ dicunt.

Moriones uulgo dicuntur fatui: nõ multũ a pecoribus distantes: morio a morte uocatus: eo q̃ non uigeat intellectu.

Morior deponens absolutũ est. morior & orior scd̃m tertiam & quartam coniugationem declinauerũt antiq: morior moreris & moriris: nũc autẽ scd̃m tertiã morior moreris.

Moror: morã facio. cõmune ẽ & absolutũ aliqñ: ut moror te. & moror a te: & ut qd̃ moror.

Morosus: difficilis. fastidiosus. q̃rulus. tardus

Mors dicta quasi amara: uel a marte. uel a morsu primi hominis: qa uetitæ arboris pomũ mordens. mortem icurrerit.

Mors priuatio est uitæ. Sicut autem tenebræ nihil sunt: sed ubi lux nõ est tenebræ dicuntur ita nihil est mors sed priuatio uitæ hoc nomẽ accepit.

Mortariũ dictũ q̃ ibi semina iam in puluerẽ redacta mortua condant̃.

Mortariũ dicit̃ a morte & tero: qcquid enĩ ibi terit̃ sæmen uel hærba: morit̃.

Morticinũ dicitur in quo animæ sanguis ĩmortuus est.

Morticina de mortuis dicunt̃: moralia autem uiuẽtiũ. Morticinũ quod ab hoibus non utit̃: eo q̃ nõ occisorũ sed mortuorũ aialiũ ẽ morbida cato: nec apta ad salutẽ corporis: cuius causa sumit̃: prius qdem obseruatũ propter unitatem duorũ parietum. Sed nũc quis christianus obseruat: ut turdos uel minutiores auiculas nõ attingat: nisi quarũ sanguis effusus est: aut leporem nõ edat: si manu a ceruice pcussus nullo cruẽto uulnere occisus ẽ.

Mortiferum dictum q̃ ferat mortem: ut uirus.

Mortuus: defunctus.

Morunt pro mouerunt: sicut mosses pro mouisses.

Morus a græcis uocata: quam latini rubrum appellant: eo q̃ fructus uel uirgulta eius rubeant: cuius fructu fames pastorum ĩ deserto fouetur: cuius folia serpenti superiecta feruntur interimere eũ.

Morus spes arboris cuius poma stomacho utilia sunt: eo q̃ refrigerent.

Morus arbor: mora uero eius poma sunt.

Mos: lex quædam est uiuendi nullo uinculo astricta: siue lex non scripta: sed tñ usu æui retenta.

Mos est uetusta probata consuetudo siue lex nõ scripta.

Mos quod in ciuitate solitũ est fieri: hic mos moris.

Moses qui legem scripsit filiis israel: unde mosaica lex.

Mosoch filius iaphet: ex quo cappadoces phibẽtur exorti. unde urbs apud eos mosocha dicit᷑.
Mosilon empoge: locus est in quo nilus emergere uidetur.
Moth aquæ sunt ubi populus domino contradixit: & moyses offendit dominum.
Motare: frequenter mouere.
Motire: conuertere. uiolare. aut semitruncare: uel sine cornibus facere.
Motorium dicitur: qd᷑ in motu: sicut mensoriũ: quod in mensa: collarium: quod in collo pris.
Mouere: uoluere. curare. tractare.
Moueo ues moui motus ta tũ actiuũ ẽ. inde motus tus motio: unde mons cũ suis deriuatiuis.
Monstro as monstrũ. mobilis lior lissimus liter. litas: unde cõponitur imobilis. moto as componitur admoueo p com. præ. sub. re. di. am.
Mox: non multo post uel statim. ex inde. aduerbium temporis.
Mozel montanea.
Mozica quasi modica ĩde mozus. z. pro. d. sicut solent itali dicere hodie pro hozie. Nam antiq hozie dicebant.
Mucales dactyli palmarum.
Mucida dicuntur frusta panis mucorem hñtia & lanuginem propter uetustatem.
Mucor quædã lanugo quæ nascit᷑ in uetusto pane: unde mucidus panis dicitur.
Mutius propͥum cuiusdam q omnia patiebatur.
Mucro non tñ gladius est: sed cuiuslibet teli acumen: dictus a longitudine: nam μακρον macron græce longũ uocant. hic mucro onis.
Mugillatio: tarditas.
Mugillaris mutus a mugio.
Mugire neutrum. proprium bouis.
Mugillis piscis uelocissimus est intestina ingrediens. Mugilis inde dictus q multũ sit agilis. hic eni piscis ubi senserit insidias piscatorum: stati resilit ita ut uolare uideatur.
Mugissor: fallax. callidus. murmurator.
Mugitus tus: uox boum est. mu. adhuc in cõsuetudine est: unde mugire dicitur.
Mulcare affligere. uexare. calcare cædere.
Mulcator: peremptor: qui corpora afficit uel cruciat.
Mulco cas. mulcor aris unde mulcata id est damnata. Virgilius.
Mulcator dictus q blandis uerbis mulceat aĩum translatum a mulso: q solet fauces dolentes linire.
Mulcere: lenire. placare. blandiri.
Mulceo & mulgeo mulsi facit q̃uis quidã a mulgeo mulxi quasi causa differentiæ protulerũt. mulsi uero mulctum & mulsum facit.
Mulciber. iupiter. mulcifer uero uulcanus dicitur.
Mulciber beris & mulciber bris a mulcẽdo ĩbrẽ.

Mulcifer a mulcẽdo ferge. i. ignis q oĩa mulcet.
Mulctra: uas ubi lac mulgetur: uel hora qua mulgetur: etiam dicitur hoc mulctrare & hæc mulctra: unde mulctraria pluraliter.
Mullei calciamẽti genus dicti a rubeo colore mullorum piscium.
Mulgere: lac detrahere.
Mulgitur dicitur.
Mulgariũ: uas in quo mulget᷑. idem & mulctra.
Muliebria: superuacuus mulierũ sanguis plural᷑r.
Mulieranum: uiæ fæmelariũ antiqui dicebant.
Muliebre dicitur aliquid a mulieribus factum uel ipsis conueniens.
Muliebriarium uero per mulieres ordinatum & per uiros gestum.
Mulierosus: adulter.
Mulier a mollicie dicta quasi molier sicut uir a uirtute propter discretionem. dicta est igit᷑ secundum fœmineum sexum non secundum corruptionem integritatis. Et hæc ex sacra scriptura: nã statim facta de latere uiri sui nondũ contacta a uiro mulier dicta ẽ: & formauit eam in mulierem.
Mulio mulionis. onicus. Nã mullio piscẽ significat: cuius pellis fit.
Mulio dictus a mulis quos pͥsidet uehiculis.
Mulio sessor muli.
Mulsum ex melle dictum est. Est enim potio ex aqua & melle: quã græci mellicratum dicunt.
Mulctũ & mulsum idẽ ẽ a mulceo uel mulgeo.
Mulctare. condemnare. lacerare. contaminare.
Mulctauit: condemnauit.
Mulctatur: condemnatur. seducitur.
Mulctata: quassata. afflicta. multam uim passa.
Mulctatio & sine sanguine potest esse in damno pecuniæ. suppliciũ autem cũ sanguine. pœna uero & dolor in sanguine.
Multicia uestes subtiles sunt camisiæ lucidæ uestes ex serico & lana dicta quod mulceant suauitate sua.
Multiuida: multa uidens.
Multifariam & multifarie aduerbialiter utrunque dicimus: idest multis locutionibus.
Multico frequenter mulceo. mulcere. n. blandiri est translatum a mulso id est molle.
Multitudo fit numero: turba uero loco: possunt enim pauci in augusto turbam facere.
Multipes uermis terrenus a mltitudine pedum uocatus: qui cõtractus in globũ cõplicat᷑. nascitur ex humore & terra sub petris.
Mltiplex: iuolutus. uarius mltas plicas hñs. ge. ois: unde mltiplr & mltiplico as actiuum.
Mltiuolus: desideria habens in mltis.
Mltiuolã: mltis delectationibus auidam.
Mlto pro mltũ aduerbium quantitatis.
Mltus ta tum infinitum satis longum.

Mulus a græco tractū & dictū q iugo pistorum subactus: tardas ad molendū ducat in gyrum molas. Iudæi asserūt nepotem esau primū ꝯse osse equorū greges ascendi ab asinis in deser to & contra naturā mulū naso.

Mulus & mula species animaliū ab equa & asi no generant' nec generant.

Mallus genus piscis qui & strigla dicit'.

Mullus genus pisos dictus q mollis sit & tener rimus: cuius cibū tradūt libidinē ihibere: ocu lorū aciem hebetare: in uino necatus tediū ui ni dat bibentibus: inde.

Mundare: tergere. exuere.

Mūda ciuitas uel fluuius in fine hispaniæ: ubi a cæsare uictus est filius pompei.

Mundus dictus qa semper i motu est. Nulla. n. requies eius elementis concessa est.

Mundus est uniuersitas omnis: quæ constat ex cælo & terra: de quo apostolus ait. Præterit fu ga huius mundi. Mundus aūt græce cosmos κοσμος: hō uero microcosmos μικροκοσ μοσ idē minor mūdus uocat'. Sicut. n. mū dus cōcretus ē ex qttuor elemētis. ita hoiem cōstare ex qttuor hūoribus uno tēperamēto ueteres cōstituerūt. Mūdi formatio ita demō strat' sicut erigit' in septētrionē. ita declinat' in austrū. Prima pars mūdi quasi caput & facies ē oriens. Secūda meridiana: Tertia occidētalis ultima uero septētrionalis. In definitiōe autē mūdi circulos aūt philosophi quinq: quos græci paralellos id ē zonas uocāt: i qbus diui dit' orbis terræ: de qbus uirgilius ait. Quinq tenēt cælū zonæ: has fingamus i modū distrē sem: ut polex sit primus circulus id ē archicos frigore ihitabilis. Secundus circulus tēpatus. habitabilis: medius himerinos torridus ihabi tabilis. Quartus exhimeros tēperatus hitabi lis: minimus circulus antarchitus: frigidus in habitabilis. Hoꝝ primus a latinis septētriona lis uocat' Secūdus solstitialis. Tertius æquino ctialis. Quartus hyemalis. Quinus australis.

Mundus latine a philosophis dictus q i sempi terno motu sit: ut cælū sol luna aer maria. Nul la eni requies eius elemētis concessa ē. Græci uero de ornamēto mūdo nomen iposuerunt propter diuersitatē elementoꝝ & pulchritu dinē sydeꝝ. Appellat' eni apud illos cosmos: quod significat ornamentū. Mūdus aūt ha bet distantiam inter creationē & formationē: quia originaliter scd'm materiæ substantiam simul cuncta creata sunt. Scd'm distinctionem uero rerum per sex dierum alternationem for mata sunt: nam primum materies cæli & ter ræ confusa facta est atq informis: quam græ ci chaos appellauerunt: de quo post per speci es uarias formasq proprias prodiderunt: sed materia facta est de nihilo: mundi uero sp e cies de informi materia. Proinde duas res a ñ omnia condidit deus angelos & informem materiam: quod quidē ex nihilo factum ꝓces sit: tamen ex se factas res nō æternitate sed so la origine: sicut sonus cantū: itaq non omnia ex nihilo condidit deus: sed quædam fecit ex nihilo: quædā ex aliquo. De nihilo mūdū an gelos & animam: ex aliquo hominem & ali as mūdi creaturas.

Mūdus da dum: tersus absq sorde: innocens.

Mūdus quasi munitus & tersus undis: inde mū do as mūditiæ.

Mūdū muliebre liniamētū mulierū dicit' quod multo tempore ungere se debeant uariis pig mentis & indui uestibus regalibus.

Mūdiburdia: regū uel principū sunt ꝓcepta.

Mūera hoībus dant': dona uero offerunt'.

Munera obsequia quæ pauperes diuitibus loco munerum soluunt: itaq munus hominibus donū deo datur: unde in templis donaria di cimus: munera autem dicta quia manibus ac cipiunt' uel dant'.

Munera. dona. emolumenta. præmia.

Munerarius q munera dat.

Mūerare ꝓmia dare. mūero & muneror eiusdem significationis antiquus.

Munia: officia. ciuitatum tributa.

Muniacii: id est regis consiliarii.

Muniacorū: aciei uox.

Munire: conseruare. ædificare.

Munio is. inde mūimen. mœnia componit' ꝯō munio is. inde cōmunico as: scd'm quosdam munitio: murus cōponit' antemurale.

Munimen: firmamentū. munitio.

Munit: tuet'. molit': inuenit. machinat'.

Munitiones quæ uallo sunt munitæ uel muris operta.

Municipes sunt in eodem mūicipio nati. ab offi cio muneꝝ dicti: eo q publica mūera accipiāt munia eni officia sunt: unde immunes dicun tur qui nullū officiū gerūt:

Municipales: originales ciues: & in loco officiū gerentes.

Municipes sunt curialiū maiores: dicti eo q fisci munera publica accipiāt. prisc. hic & hæc mu niceps: sicut princeps parens: quæ tamen nō sunt adiectiua.

Municeps cipis dicit' munera capiens. uel mūia id est officia iplens uel administrans: munici pes uero quædā erant gentes socii romanoꝝ q in oibus eis cōmunicabant excepto i suffra gatiōe id ē fideiussiōe hic græce polites πο λιτησ dicturi sicut paulus dictus ē de tarso.

Municipatus: ius ipsius municipii.

Municipiū ē ciuitacula: quod manēte statu ciui

tatis ius aliquod maioris aut minoris officii a principe impetrant. dictum a munus idest officiis: quod tm̃ munia id est tributa reddat & munera: nam liberales & amosissimæ causæ & quæ a principe proficiscunt ibi non agunt hæc enim ad dignitatē ciuitatum pertinent.

Munition: september mensis tenedum lingua.

Munifex muneratus: qui munera facit uel munus id est officium.

Munificus qui alicui multa munera dat: uel qui munus suum id est officium quod debet implet. Sic & munifex dicitur.

Munificare: muneribus honorare.

Munificus: honorificus. largitor. liberalis. largus copiosus. Munificus. tior. tissimus. Nā munificens non inuenitur.

Munificentia: liberalitas. largitas. publica donatio.

Munifice. large. copiose abunde.

Munilia: pectoralia equorum: uel ornamenta in ceruice mulierum. hoc serpētum dicitur.

Munium. munitio. munus. dictum quasi manu factum.

Munium officium uel tributum.

Munimen uel munimentum dictum q̄ manu sit factum. defensio.

Munus donum uel officium.

Munus debitum est ut patrono: donū uero honorum est. Item munus hominibus. donum deo datur. Item donum dantis. munus accipientis. munus a muniendo uel a mouendo: donum uero dicitur a dando. prisc. hoc munus eris. unde munero as. sic similia quæ in uerbo habent e in genitiuo quoq; habent.

Munus inde muneror aris. munusculum componitur immunis īmunitas. cōmunis cōmunitas. cōmunio. cōmuniter. emunis. emunitas. munifico cōmunifico cōponitur: unde municeps. municipium. municipalis. municipo as.

Munuscula: dona modica.

Murrha pro myrrha græco. prisc. murrha lachryma est arboris arabica similis spinæ. quam acanthum dicunt: a regione nomen accepit.

Murrha genus uasis pro uitro ponitur. Myrrha nunc unguentum.

Murrhatum uinum amarum. i. cū felle mixtū.

Murani omnes latinorum reges antiquitus dicebant.

Murcia deus a paganis dictus q̄ faciebat hominem murcidū. i. desidiosū q̄ nō se moueret.

Muræna genus piscis: quā græci murinā uocant eo q̄ cōplicet se in circulos uel genus serpētis.

Muræna ex auro & gēmis dicta uarius a similitudine serpentis murenæ.

Murænulæ sunt cathenæ latæ & spissæ mite de auro factæ quæ a capite defluētes ad ceruicem ornandam aptantur. hæc auri & argenti texuntur uirgulis: dictæ a murena quæ capta uertit se in circulum uel quia distincta est.

Murænam fœminini tm̃ sexus esse tradunt. & cōcipere a serpente. unde a piscatoribus tanq̄ a serpente sibilo uocatur & capitur i cauerna. fuste difficulter iterimit. ferula ꝓtinus. aīam i cauda hebere certū ē Nā pcussa i capite uix interimit in cauda autem statim aiūt exanimari.

Murret: leniter distillat.

Murex hærba murex sorex uel eminens saxum. uel regalis purpura color uel sanguinis de cōchilis.

Murex cochlea maris accuta quæ alio nomine cōchilium dicitur ex qua purpura nobilis inficit & murices petre i littore similes muricibus uiuis: acutissimæ & nauibus perniciosæ.

Murgisso: callidus murmurator. irrisor. allusor.

Muria crassitudo aqua salsa & pro liquamine de nomine maris dicitur. proprie autē aqua sale comixta quasi maris.

Murica cochlea est maris dicta ab acumine & asperitate quæ alio nomine conchilium noiatur ꝓpter q̄ circuncisa ferro lachrymas purpurei coloris emittit ex quibus purpura tingitur & inde ostrum quia hæc tinctura ex testæ humore elicitur.

Muricæ arua tam fluminis q̄ asperi itineris saxa.

Muri a munitione dicti eo q̄ muniant interiora urbis: unde mœnia. Sed mœnia iterdum omnia ædificia ciuitatis.

Murrhina: uinum myrrha cōditum.

Murrina gēma apud parthos gignitur. unde dicitur. quia uarietas eius in purpuram cādoreq; & ignem quasi in celesti arcu conspicitur.

Muro pro moro dicitur. ibi quere.

Murmur. ris. populi seditionis exordium. stridor

Murmur dictum a mouendo ora uel de sono factum. non enim eloquitur.

Murmurare: incondite. uel mala uoluntate aliqd contradicere.

Murmuro & murmuror idē significabat ātiqtus.

Murna smyrna.

Murteta q̄si morteta: id est aquæ refusæ a loco mortuorum id est inferis.

Murus a muniēdo dictus. uñ mural' & āteurale.

Murus significat robustiores & eminentiores sanctos.

Murus propter altitudinem dictus.

Murusculum bellicum machinamentum. unde muri dissoluuntur. unde & dicitur.

Mus terra dicit'. uñ & humus appellatur.

Mus pusillū aial. græcū ē: Nam græci mys μυσ latini mus. Alii dicūt mures: quod ex humore terræ nascūt'. nā mus tra dr̄. ḣ i plēilunio crescit prisc. i de musculus diminutiuū. mus. ris. a græco mys cōponit' muscipula: municeps. mustela.

Musare:murmurare.ulrg.
Musitat:dubitat in loquēdo.timet.murmurat.
Muiraneū animal pexiguū araneæ forma q̄ solifuga dicit̄ ꝙ diem fugiat:in metallis argentariis plurima & supersedentibus per imprudētiam:pestē facit huius morsus insanabili.
Musac sabbati.locus quidam fuit ædificatus in uestibulo templi domini ubi reges quādo ad templū ibant in sabbato causa orationis pecuniam pro elemosyna immittebant.
Musas pagani ipsas dicūt quas & nymphas idē deus aquarū.
Musa uel sapientia dea litterarū:sed nūc alius.Sūt aūt numero.ix.clio.euterpe.thalia.terpsicore.melpomene:erato.polyhimnia.urania. calliope:sed hoc pagani fingunt.
Musa dicit̄ a mos μωσ ægyptiaco.id est aqua græce.quia musicus sonus maxime ex aq̄ & aere fit. Quæ ideo nouē fingūt̄ qa uox hūana per nonē fit officia:ex plectro linguæ:pulsu q̄ttuor dēnū:repcussione duoꝝ labioꝝ:cauo gutturis:adiutono pulmonis sicut follis.
Musæ sunt dictæ filiæ iouis & iunōis:qa omnis uox ex aere & æthere fit:scd̄m philosophos aūt musa dicit̄ q̄si mosis μωσισ id ē aquatica:quia nulla sonora uox pōt esse sine aqua:nam aquæ motus musicam facit:prisc.
Musam dicimus pro μουσα. u pro ου græco ponentes.
Musica i p̄ænisq̄ locis sacræ scripturæ honorabiliter posita inuenit̄. Nā non sunt audiendi gētiliū errores q̄ musas nouem ex iouisq̄ & memoriæ filias esse finxerūt:quos etiam uarro inter eos doctior refellit. nam omniū sonoꝝ q̄ materies est cantilenaꝝ:triformis est natura:aut eni uoce edit̄:aut flatu:aut pulsu. Sed cū hæc ut dictū est sese habeant dicit uarro quandam ciuitatē tribus artificibus terna simulacra musaꝝ locasse:q̄ i templo apollinis dono ponerent a quocūq̄ artifice pulchriora fierent:sed tamē contingit ut oēs tres artifices terna simulacra pulchra facerēt ut populo placerent:omnesq̄ nouē templo apollinis dedicarent:q̄bus etiā postea hesiodū nomē dedisse dicit.
Musca.ex græco uenit sicut & mus:necatæ i aq̄ aliquotiens post unius horæ spatium reuiuiscunt.
Muscïones uulgo a muscis appellantur:iidem & bibiones sicut & poeta ait:in oculis tuis bibiones uolant.
Muscipula:pedica.laqueus.teutatio.quasi mures capiens:uel muscipulū.
Musculi capita neruoꝝ ex sanguie & neruis copulati:uidē & mures:qa i singulis mēbris sūt cordis loco:ut cor i medio totius corporis:ite dicti musculi a nomine similitū sub terra delitescentiū muriū:iidē & lacerti uel chori.
Muscerda:stercus murium.
Musiuli ꝑ tibus & brachiis ponūtur.
Musculus ē curruū nauiū.
Muscus:genus hærbæ mollissimæ:lanugo.
Musæus poeta isignis tpe orphei.
Musæū:musarū opus.
Museleū:idem quod mausoleū.
Musica est peritia modulationis sono cantuq̄ cōsistēs:dicta p deriuatiōem a musis.Musæ aūt appellatæ απο του μωσαι mosai id ē a q̄rendo:ꝙ p eas sicut antiq̄ uoluerūt uis carminum & uocis modulatio quæret̄:q̄ ide a poetis iouis & memoriæ filiæ cōfictæ sunt. Nisi eni memoria teneant̄ soni pereūt:quia scribi non possunt.Moyses dicit repertorem fuisse musicæ tubal:græci uero pithagoram:alii linū thebæū & zethū & amphion.Musicæ partes tres sunt id est harmonica quæ discernit in sonis acutū & grauem.Metrica q̄ mensuram diuersoꝝ metrorū probabili ratione cognoscit:ut uerbi gratia heroicū iambicū elegiacū &c.Rithmica q̄ requirit incursionem uerboꝝ utꝝ bene sonans an male cohæreat.Ad oēm aūt sonū quæ materies cantilenaꝝ est hāc triformem constat esse naturā:prima est harmonica:quæ ex uoce cū cantibus constat.Secūda organica:q̄ ex flatu existit:Tertia rithmica q̄ ex pulsu digitoꝝ numeros recipit. Nā aut uoce edit̄ sonus sicut p fauces:aut flatu sicut p tubam:aut pulsu sicut p citharam.
Musica græce μουσικη dicit̄:huius tria sunt genera:diatonicū grauius:cromaticū mediū:enarmonicū dulcissimum. Musicæ melodiæ tria sunt genera:enarmonicū diatonū & cromaticū.Primū quidē propter nimiā sui difficultatē ab usu recessit.Tertiū infame mollitie:mediū id est diatonū mundanæ musicæ ascribitur.
Musici:modulatores cantus:q cantū nouerūt.
Musicus:qui musicam nouit.
Musicū:dulce carmen.
Musinat̄:mulcet.placat.lenit.
Musio dictus ꝙ muribus ifestus sit:hūc uulgo captū a captura uocant:alii dicūt catum eo ꝙ cattei λη:id ē uideat græce.
Musis:regula uel mensura.
Musitat:leniter in auribus loqtur.murmurat.
Musiuū:museleū opus depictum.
Musino uocat̄ animal:qd̄ ex capra & ariete nascit̄:est aūt dux gregis.
Musino:monstrū simile simiæ.
Mustacia:mala uina.eo ꝙ similitudinē musti nō saporē habeant.
Mustela dicta q̄si mus lōgus:nā τηλον telon longū græce:huius duo sunt genera:alia silue

stris distans magnitudine quam græci istida uocant: altera in domibus errans.
Muela geans piscis. Ambro. mustela serpentes & simmes persequitur.
Musteum: medium uiride uiscidum.
Mustum est uinum ex prelo statim sublatum di ctum creditur q in se limum & terram habeat mixtū. nam mus terra: ūde & humus. mustus & musta & mustū inuenitur. unde uidetur ad iectiuum pro nouus ua nouum.
Mutare: de loco in locum mouere: aut de tpe in tempus: & uidet a motu deriuari. o. in. u.
Mutabile uarium momentaneum.
Mutatorium: quod mutatur.
Mutatoria solēnia uestimenta aliis meliora.
Mutatoriæ mutandæ uestes & camisiæ brachæ.
Munficat: mitigat.
Mutilare est aliquid integrum detruncare: ut ho minum manum amputare: uel partem ex ar boribus auferre.
Mutilat: uiolat. truncat. debilicat. conuellit. in mē bra dispartit. retondit. mutat. murmurat. imi nuit. exquirit.
Mutilum caput: tonsum caput.
Mutili: quadranguli qui minus habent ex aliqua parte sic.
Mutina: ciuitas italiæ.
Mutire: garrire. modice murmurare.
Mutua: uicaria. alterna. cōmunis.
Mutuari & cōmodare hoc differunt: qui dat mu tuum aliud recepturus est: qui uero cōmodat utiq; id sibi reddi desiderat. Mutuatur oīs qui accipit: etiam si non ipse soluturus esset.
Mutuo & mutuor eiusdem eiusdem significatio nis antiquitus.
Muthul & suthul propria oppidorum poenorū masculina.
Mutuo: alterno cōmode inuicem aduerbiū est.
Mutuum dictum quia id quod a me tibi datur ex meo tuū fit.
Mutunus uel tutunus: priapus a græcis dicitur.
Mutus dictus q mugiat: quia uox eius non est sermonis sed mugitus: uocalem eni spiritum emittit per nares quasi mugiens.
Mutuscæ ciuitas italiæ oliuifera.

n

Abal stultus uel insipiens interpretatur.
Nabathæa rgio a nabeth filio hysmael nuncupata: iacet inter iudæam & ara biam ab Eufrate usque ad mare rubrum. pars ta men arabiæ: ūde nabathæi dicti sunt.
Naban abscessio interpretatur.
Nabe interpretatur latratus.
Nabis quædā ciuitas unde nabathæi dicuntur.
Nabis autē dictus est quidam rex ditissimus.
Nabeth filius hysmael: a quo nabathæi.
Nablath uel nablā hebraice: psalteriū græce dr.
Nabloth idola accola.
Nabuchdonosor pphetiæ lagūculæ angustæ in terptat siue pphetizās istiusmōi signū p so nio. s. futurorū: qd uidisse narrat. & daniel in terptatus ē. siue sessio i agnitōe āgustiæ p his q i captiuitatē ab eo ducti sunt. Duo autē na buchdonosor fuere: unus q trāsmigrauit isrl: alius q misit holofernē: quē iudith interfecit.
Naca cancer.
Nachor frater fuit abrahæ. reges lumis iterptat.
Nagat uacillat: huc illucq; fertur.
Nageum nugium pallium tenue.
Naiades deas maris i cōmitatu eē ueneris paga ni dicunt.
Naid interpretatur fluctus uel commotio.
Nays ναῦς græce latine nauis.
Nais genus hærbæ.
Naim ciuitas uel terra: interpretatur commotio.
Naalihel interpretatur ex deo.
Nam nāq;. n. cū sunt cōiunctiōes cāles gar γὰρ significāt: ut cole pudiciciā. nā fundamentū ē uirtutū. iueiunt cōpletiue cū significāt men ταξὺ ut heu qt nam: quo nomine dicuntur cō iunctiones: cum ornatus causa uel metri nulla ne cessitate significationis. ponuntur.
Nansure quod medici napton uocant.
Naaman decor interpretatur.
Nācisci: adipisci: ipetrare. iuenire. potiri deponēs.
Nanciscor deriuat a nancio cis: quod in usu fuit antiquitus pris. nactus facit absq;. n.
Nantes natantes aut nauigantes a no nas.
Naos ναός græce templum.
Naophylax templi custos græcum est.
Napeæ deæ florum agrestes.
Napta genus fomitis apud persas: quo incendia nutriuntur uel amurca.
Napta purgamenta lini uel cuiuslibet rei: ut Salu stius dicit in historiis esse genus fomitis apd psas: quo maxie nutriunt incēdia: alii ossa oli uarū: quæ piciunt cū amurca naptā uocant.
Napocaulis ex duobus oleribus compositū est:

quia dum sic sapore napo similis non ī radice sed ī thyrsum consēdit:ut caulis.

Napus a similitudine rapæ dictus. nisi q̄ foliis ē latior:utriusq; enī semen in alterū uicissim mutatur.

Nar albus fluuius tusciæ.

Nar naris producit penultimā:nomē fluuii.

Narratio est præteritorum:prænunciatio futurorum:demonstratio præsentiū.

Narrare:indicare:referre. diuulgare.

Narbona & arelatū & pictauiū:ciuitates proprii collonii condiderūt.

Narbonensis prouincia pars galliarū:ab oriēte alpes cucias:ab occidēte hispaniam:a circio aquitaniā:a septētrione lugdunēsem:ab aquilone belgicā galliā:a meridie mare gallicū habet.

Narcissus genus hærbæ odoriferæ purpureæ fabulose dicta a puero eiusdē nois:cuius membra ī hūc florē dicūt trāsisse.

Nardus gēus odoris optimi.generis fœminini.

Nardus est odor aromaticus:crassa & fragili radice paruoq; folio & denso:cuius acumina ī aristas se spargūt:fideles significat odore uirtutum fulgētes:crassos operibus bonis:tñ ī carne fragiles :in suis operibus humiles & nō in se gloriantes:sed densi & innocētes.

Nardus hærba est spicosa:cuius alia idica alia syriaca appellat̄:nō q̄ in syria nascat̄:sed q̄ mōs in quo nascit̄ alio latere indiā alio syriam spectat.

Nardū pisticū id est fidele:& sine impostura græcum est:pistis enī græce fides dicit̄.

Nardū spicatū ab eo q̄ species ipa nardi in modū spicæ sit:quæ infusa conficit̄.

Nardū celticū a regione galliæ nomē traxit : nascit̄ enī sæpius ī lyguriæ alpibus & ī syria: hoc propter odorē probatū est usui.

Nares dictæ:q̄ per eas aer uel spiritus manat. In his tria sunt officia: unum ducendi spiritū: alterū capiendi odoris: tertium purgamentū cerebri deducendi: prisc. hæc naris ad nasum pertinet.

Nariū recta pars:q̄ æqualiter sit porrecta collūna uocat̄.extremitas uero pyrula a forma pomi pyri:q̄ dextra leuaq; sunt pinulæ.

Narica locus est:in quo abūdant picæ.

Narna piscis.

Nario subsannans.

Narones hebraica lingua iunius mēsis.

Narusci loci a flumine locrorū.

Narus sum:cognoui didici.

Narus:peritus. sciens.

Nassa genus nauis uel caueæ.

Nasamonites gēma sanguinea & nigris uenis a loco. Nasamones enī africæ sunt.

Nascit̄ quod ab utero decidit. enascit̄ uero quod de terra aut aqua exurgit.

Nascor ris natus natura. Nascor deponens a te & tibi: passiuā uim habet. Nascor sceris:unde natus ta tum:natura naturalis:naturaliter:natalis natalicium:natiuus a um. natiuitas natio onis. unde cōponit̄ cognatus cognatio. Componit̄ innascor innatū:renascor. Nepos. neptulus neptis:uñ componit̄ pnepos atnepos:trinepos.

Nasisterna:aquariæ uas.

Naason mons uel proprium hominis de tribu israel.

Nasterium modicū oratoriū græce.

Nasturciū hærba sapor appellatus: quod acrimonia sui nasum torqueat. genus hoc calidū est & conficit carnes ita ut constringat flegma & meatū urinæ obduret.

Natare:unde natatus a um:no nas naui natum natu. Nathanael interp̄tat̄ donū dei:qa dolus & simulatio dono dei in eo nō fuit.

Natalis dies:in quo aliquis natus est:unde natalicius a um:hic natalis dicimus:etiam hoc natale dicit̄ in prisc.

Nathania donū dei uel dedit dominus interp̄tatur.

Nathan interpretatur accipiens uel dedit siue dantis.

Nathanai id est hūiles in obediendo in ueteri testamento:in nouo uero subdiacones appellantur.

Nathanai id est in hūilitate dño seruientes.

Nathanai apud hebræos uocant̄ qui obligationes deo faciūt.

Nates dictæ q̄ in ipsis nitimur:dū sedemus. ūde & cōglobata ē ī eis caro : ne p̄mētis corporis mole ossa doleāt̄:hæc uatica cæ etiā dicitur.

Nati filii.

Natæ filiæ.

Nationes sunt:q̄ propriis cognationibus terminatæ gentes uocant̄.

Natio a nascendo uocata.

Natrix serpētis genus masculus ē. Lucanus Natrix uiolator aquæ:pōt tñ uerbaliter accipi fœmininum quasi ad serpentem p̄ significationem.

Natura dicta ab eo q̄ aliqd nasci faciat gignendi enī & faciēdi pōtens ē. Hanc qdam deam eē dixerūt:a quo oia creata sunt.

Natura est creatura omnium etiam inuisibilium rerum.

Natura est nō quod opinio inuenit:sed quod q̄dam innata uis inseruit.

Natura tribus modis dici potest. Cum de oībus rebus naturam dici placet. Natura est earū rerū quæ cum sint quoquo modo intellectu capi possunt:hic definitur accidētia & substātiæ

Quoquo modo ideo additum est: quoniam deus & materia pfecto intellectu intelligi nõ possunt. sed cæterarũ rerũ priuatione: quoquo modo capiunt. Quæ cũ sint: ideo adiũctum qa etiam ipm nihil significat aliqd: sed nõ naturam: nõ eni quod sit aliquid sed potius nõ esse significat. De solis uero substãtiis sic definit. Natura uero est: quod uel facere. uel quod pati uel facere põt: pati qdem ac facere: ut cũa corporea atq; corporeorũ anima. Hæc enim a corpore & i corpore: & facit & patit: facere uero tm: ut deus cæteraq; diuina: hic aũt substantiæ quoq; reddita ẽ definitio. Si autem scd̃m quosdã: qui dicũt tm corporeas substãtias naturam habere. sicut aristoteles & multimodæ philosophiæ sectatores natura ad corporales res tm contrahit. sic definit. Natura ẽ motus principiũ scd̃m se & non p accidens: quoniã omne corpus propriũ habet motũ per se: ut ignis sursum: terra uero deorsum: & nõ p accidens: ut lectus qui naturaliter lignũ ẽ: lectus uero artificialit. Non eni qa p accidens lectus est deorsum cadit: sed qa naturaliter terra est. Cũ autẽ proprietatem rerũ demonstrare cupimus. sic dicit. Natura est unãquãq; rem informans specifica differentia: & hæc est significatio naturæ: scd̃m quã dicimus auri & argenti diuersam naturã. id est proprietatẽ. scd̃m hãc ultimam duas in xp̃o naturas constituimus. Natura ingeniũ mores animus. Naturale est ptinens ad diuersas cãs naturæ quæ uniuersa continent.

Naturales dicunt ingenui cõcubinarũ filii: quos sola natura genuit nõ honestas cõiugii.

Naturaliter illud eẽ dicit qcquid agere: pati. nasci aut durare seu existere sine difficultate aut affectione possit.

Naturalis sciẽtiæ dicit: quod ab uniuscuiusq; rei natura discutit: quia nihil in uita generat: sed unũquodq; his usibus deputat: i qbus a creatore diffinitũ est: nisi forte cũ uolũtate dei aliquod miraculũ fiat.

Naturalis annus ẽ: cũ se soli luna supponit: nobis dãs tenebras id ẽ eclipsim εκλιψιϲ solis.

Natus ta tum. a nascor ris id est ortus generatus: editus uel filius.

Naum interpretat cõsolatio siue gemẽs: increpat eni ciuitatẽ & post euersionẽ cõsolat sycũ. ppheta unus de duodecim.

Nauales: res ad naues ptinentes: ut nauale bellũ quod cũ nauibus factũ est: hic & hæc naualis & hoc nauale.

Nauare: studiose implere: operam dare: cogere: natare.

Nauarchus: nauis magister.

Naucterus dominus nauis ẽ appellatus: eo q nauis in sorte eius sit: κλῆροϲ cleros eni græce: sors dicit latine: cæteri aũt in naui in cõtributione sunt.

Nauci putamen nucis & pro nihilo ponit: generis omnis.

Naue interpretat uisus bonus. Nauẽ quidã dici putant quod gnauũ rectorem q̃rat id est peritum: q gubernare nouit pp maritima picula & casus: unde illud ẽ. Intelligẽs gubernacula possidebit. Lydii aũt nauem primũ fabricauerunt: pelagiq; incerta sulcauerunt. Nauis græce ναυϲ nays

Naufragus qui naui fracta spoliatus ẽ: perditus. deletus. priuatus.

Naufragiũ nauis fractio dicit.

Naufragari: naufragiũ pati.

Nauis pro ναυϲ græco interposita i sicut nauita p nauta. Nauis una ratis: nauigiũ uero ois classica pfectio.

Naucterus: ipse primarius nauigator ois exercitus naualis cõsortii. Nauta uero omnis qui laborẽ facit nauigãdi. Nauis inde nauicula.

Nauta per sincopã nauta.

Naulũ li. ναυλον græce naualis.

Nauus: gnauus: quidam tamen a nauo nauẽ deriuant. Cõponit nauiger naufragus naufragium nauigo nauigas.

Naucterus ναυκληροϲ græce uel deriuat a uonas: trano nas. inde & nato tas.

Nauiger. nauis rector.

Nauicularius: q tm est nauiũ fabricator.

Nauigia: classes. naues.

Nauigat: nauẽ agit.

Nauita a nauo dictus q est rectũ poetice p nauta dictũ: hic nauita tæ.

Nauiter: bene. caute. industrie.

Nauat: strenue agit.

Naulũ: merces quæ dat de naue: qua quis transuehitur.

Naumachia ναυμαχία naualis pugna.

Naupego iunctio nauis

Naufitus: nauis factor.

Naupreda genus piscis.

Nausea uomitus: qui fit propter sentinæ aquam fetidam: unde & dicitur a ναυϲ nays græco uel nauis.

Nauseare: uomere: Nauseo nauseas. Nautæ uela tendũt uel sicant.

Nautica: aqua corii fetida: in qua coria macerãt.

Nauticus: nautarũ clamor uel uox.

Nauus: celer. industriosus. fortis. impiger. agilis. prudens. Nauus a noticia uiæ dictus: id ẽ prudentia. Nauus q rẽ quãcũq; continuat uel gubernat: unde & nauis dicit.

Naxos isula dicta a dionysio quasi dionaxos: q fertilitate uitiũ uincat cæteras. xviii. milia pas-

sium a delo separatur.

Nazareth ciuitas: in qua dominus nr̃ iesus christus conceptus est & nutritus: interpretatur flos siue mundus.

Nazareus a merito dicitur id est sanctus siue mũdus: quia peccatũ non fecit. Nazarenus uero a ciuitate nazareth dictus.

Nazareus olim dicebatur: qui comã sanctam nutriebat: & nihil contaminatum accipiebat abstinens a uino.

Ne si præponatur: aduerbium esse intelligitur: & acuto accentu pronunciatur. Si uero subiungitur coniũctio reperitur: & presso accentu profertur: ut præcipio tibi ne legas. Ne aduerbiũ prohibendi: ut ne facias. Interrogandi quando pronunquam ponitur: ut fecisti ne? & pro ut non: ut lege ne uapules. Est increpatiuũ: Tu ne cruente ferox. Ne coniunctio enclitica amittẽs etiã e per apostrophen: ut Tanton me crie ducis.

Ne correpta an necne dubitatiuæ coniunctiones sunt: ut iustitiæ ne plus mirer belli ne laborũ. Eædem frequentissime sunt interrogatiuæ: ut Hectoris andromache pyrrhin connubia seruas? Hæc eadem inueniuntur & pro confirmatiua: ut Tanta ne me tenuit uiuendi napte uoluptas. Sola hæc apud latinos apostrophen recipit.

Ne deriuantur inde non. cõponitur ide nec necnõ nequicq̃ nequam Negligo nequis nullus nihilum & per sincopam nihil. Inde annihilo as nihilpendo nobilis & cætera.

Ne quando μηποτε significat: coniũctio ẽ causalis. ut equus altissimus factus Ne recipi portis possit. Inuenitur etiam pro neque copulatiua coniunctione. Sub una eni abnegatiõe copulat res: quomodo nec: ut ne dici qdẽ opus est pro neque. Quando uero Ne μη uel an significat aduerbium est.

Ne dehortatiuũ est aduerbium: & tunc indicatiuo non iungitur: sed cæteris: ut tu ne cede malis. Et utinam ne tibi in mentẽ uenisset: & ne dicam dolo: & ne dici quipem opus est. hoc etiam accipitur pro neque: ut ne dici quidem opus est: & pro ut non causalis est coniunctio ut ne dicam dolo: & pro ualde id est affirmatiue: ut ne illa illum haud nouit: cuius causa hic incipit. Ne & ni quando pro neque accipiunt inter coniunctiones quidam posuerunt causales: quamuis significatio abnegatiua aduerbiis ea magis applicet. Ne aduerbium corripit: scilicet pro non uel pro nonne hoc est interrogatiuũ uel affirmatiuum. Dehortatiuũ uero producitur & pro non & coniũctio similiter.

Nea græce: quod nos in numeris græce nouem uocamus.

Neapolis noua ciuitas.

Neapolis ciuitas samaritanorum. ipsa est sychen

Neapolis oppidum quod olim parthenope uocabatur iuxta salernum.

Nebris corium dianæ: quia eũ ceruo pingitur.

Nebris pellis lyncũ uel corium cerui.

Nebroth interpretatur tyrannus. Iste. n. prior arripuit tyrannidem insuetam in populis: & ipse aggressus est turrem ædificare aduersus deũ.

Nebula dicta ab obnubendo terram id est operiendo. Exalant enim ualles humidæ nebulas. & faciunt nubes: inde nubilũ: inde nubes: Nebulæ ima petunt: cum serenum est: summa cũ nubilum.

Nebulo nebulonis: glutto. uanus. obscurus. mẽdax. inductor. illudens. fallax.

Nebulosus tenebrosus: quasi nebula plenus.

Necare: iugulare. extinguere. occidere.

Neco cas cui & cam nectus & necatus: sed necatus ferro: nectus uero alia ui.

Needũ nondum non adhuc. Nequaq̃ uero nullo modo.

Necessarius: domesticus. quotidianus: quasi a quo non est cessandum.

Necessarium: unic uel amicum: aut ineuitabile significat.

Necessitas aliquid fieri cogit. Necessitudo autem affectus e: uel uinculum propinquitatis.

Necessitudo affinitas id est uxor uel filius.

Necesse est confirmantis aduerbiũ.

Necessario ipsa terminatiõe datiui pro aduerbio accipitur: sicut sero cito maifesto merito & cætera. dicitur etiam necesse. sed necesse eget uerbo substantiuo.

Necessarium argumentum est: quod ut dicitur aliter esse non potest.

Necis: mortis. passionis. sed nominatiuus in usu non est: quod est nex.

Nec minus nihilominus: sed similiter duæ ptes pro aduerbio comparandi.

Nec mancipi datiuus pro aliis casibus id est non manu capto: uel quod de manu non potest transferri.

Necne coniunctio dubitatiua uel interrogatiua uel confirmatiua. Nec non etiam simul: ter pariter modo uerum etiam.

Nechota in hebræo: de quo aquila transtulit storacem. In nostris uero libris est thymiama: ex quo domus nechota: quod in illa phormia unguenta sunt condita.

Necromãtia mortuorum diuinatio: nã νεκρος cadauer est & μαντεια uates

Nectar genus odoris dulcedo. Nectar purũ mel & dulce: quo dii utuntur. hoc nectar ris.

Nectar arbor magna: unde fit balsamũ.

Nectareus odorifer.

Nectari poculorum frequentia.

Nectit: ligat. iungit. texit.
Necto nectis nexui & nexi nexū facit: inde nexus xus & nexo frequentatiuum. Componit̃ innecto. sub. subter.
Nedū saecularia idest quanto magis saecularia.
Nefandum: nec dicendū. inane. atrox. indignū. horribile.
Neadion graece uigilans. Hiero.
Nefarius non dignus fari: quo primo cibi genere uita hominū sustinebat̃: alias nec dicendus sceleratus.
Nefas quod non licet: peccatū nec licitū. ex nec & fas hoc nefas. accusatiuo hoc nefas.
Nefasti dies erāt in q̄bus non licebat ius fari.
Nefrendus porcus dicebat̃ uictima: quam marti sacrificabāt: quia plures hostes interfecisset dictus quasi sine renibus.
Nefresis νεφρεσιος graece renum dolor. Renes enim graece νεφροι dicunt̃.
Nefrendis infans nondū dentatus: dictus ꝙ nōdum frendat.
Nefrendes adhuc lactentes porculi dicti: ꝙ nundum aliq̄d frendant idest cōminnant dentibus: hic & faba fresa: q̄ molita est.
Nefretici sunt q̄ renū dolorē ferre non possunt pp tumores & collectiōes & uulnera sanguis erupti & calculū id est petram.
Nefele νεφελη nubes. Nefos νεφος graece nubilū & nimbus id est nubes.
Negamus si quid obiicitur: abnegamus si quid petitur.
Negatio est enūciatio alicuius ab aliquo: ut hō nō ē lapis: philosophus non est plato.
Negligere: non curare aut despicere. cuius usus obtinuit per g. scribi quāuis & per c. in q̄busdam legatur.
Negligo neglexi negletus ex nec & lego.
Negontae: opifices institores.
Negotialis cōstitutio est: in qua q̄d iuris ex ciuili more & aequitare sit. considerat̃.
Negotiū modo significat actionem causae: q̄d ē iurgiū litis: modo rei actū alicuius: cui contrarium est otium. Inde negotior aris: quod est mercationi operam dare.
Neme graece tribuo.
Nemesis dicit̃ sors. q̄ sua cuicunq; tribuit.
Nemaea silua graeciae. ubi hercules leonem complexus necauit.
Neemias & hesdras quodam praesagio nomia ista sortiti sunt a dño: hesdras q̄ppe interpraetatur adiutor: & neemias cōsolator: quia fuerūt illi populo in adiutoriū & consolationem redeūdi ad patriam. Nā templū domini aedificauerunt: & muros ipsi restaurauerūt.
Nemo ab homine tractū: quasi ne homo: quod ē nullus homo: nullus uero quasi neullus. ad oia refert̃: cōis generis est.
Nemorosum: opacū. siluestre a nemore.
Nemos νεμος graece nemus. Nemorma graece monera.
Nempe certe semper etiam
Nemus arbores īfructuosae & frōdosae ītelligūt̃ a nūibus dcīn: q̄a pagāi ibi idola cōstituebāt:
Nēus oris. nemorosus nemoral̃ nēorosculū.
Ndne neforte ergo.
Nenia: finis. alias caro mortuorū.
Naeniae: uanitates. deliramenta proprie caro funebris.
Naeniae: supuacue res: carmina senilia & moralia q̄ in mortuis dicunt̃ epitaphia.
Naeniari. uana loqui.
Naeniosus. nugator.
Neo nes neui nere: quod est fila torquere. filare: neor netus sum facit.
Neophitus graece nouellus & rudis: fidelis uel nouiter. Neos enī graece nouum
Neomia noua luna: q̄ apud nos kalendae uocat̃ graece enī neos nouū μηνη mene luna appellat̃: quia apud hebraeos scd̄m lunae cursum menses supputantur.
Neomenium: nouilunium.
Neomeniae: festiuitates.
Neotericus graece nouitius mior nouús.
Neoptolemus pyrrhus dictus: quasi nouus miles uel rex: πολεμω graece rego pugno.
Nepa nepae: scorpius q̄ natos cōsumit: nisi eum q̄ dorso eius ihaeserit. Rursus ipse q̄ seruatus fuit: cōsumit p̄rem. hinc nepotes & nepotatō id est luxuria dicitur: hic nepa nepae scorpius prisc
Nepet nomen oppidi italici indeclinabile.
Nepeta menta agrestis maioris uirtutis.
Nepos dictus quasi natus post id est filius filii: hinc & posteritas quasi postera aetas. prisc. Nepos cōmune a q̄busdā p̄utatur q̄uis eius foemininum sit neptis: hic nepos otis. prisc.
Nepos. luxuriosus consumptor dictus a genere quodā scorpionū quod natos suos consumit hinc quoq; nepotatio p̄ro luxuria dicit̃. qua quaeq; res consumuntur.
Nepotes dicūtur & uirgultae nouae: eo ꝙ de pomo nascant̃ quasi de filio.
Neptalin multitudo uel conuersantes
Neptalin interpretatur de conuersione siue cōparatione. unde dixit rachel cum eum peperisset ancilla eius bala: cōparauit me dominus cum sorore mea.
Nepticula: uestis breuissima.
Neptis in iure est propter discretionis sexū admissa id est foemina nepos.
Neptunum fratrem iouis & regem maris: pagani aiunt. Neptunum item aquas mundi prae-

dicant dictus ab eis quasi tube tonans.
Neptunalia festa neptuni per quattuor dies. pluraliter declinantur.
Neptunia troia: quam neptunus construxit.
Nequa: ne aliqua. priscianus. una pars est: nequis & nequo.
Nequam alii perniciosum alii nugantem putãt: ut ait monatrius. hic adolescẽs nequam & nõ malus est & fugax. alii confundũt nequam & malum. Nequam generis omnis utriusq; numeri indeclinabile.
Nequaq̃: nullo modo. non ita. Ser.
Nequicq̃ pro non.
Nequicq̃ frustra sine causa. non ita. non adeo.
Nequit: non potest.
Nequeo neqs nequiui nequitũ: ex nec & queo.
Nequiter: iniq;. malitiose.
Nequitiam ex eo q̧ nequicq̃ fit id est nihil ueteres dixerunt.
Nequito: nequiter ago & nequitor idem significabat antiquitus.
Nequeo ne aliquo modo.
Nerea deus marinus acusatiuus est.
Nereus mare dictum est quodam loco a nomie cuiusdam uiri.
Nere dea paganorum græce quasi aquatum: quã latini salaciam quasi marinam dixerunt.
Nereis nereidis dea nympha marina.
Nere: filare.
Nero græce aqua.
Nerones: romani imperatores omnes post augustum dicti sunt.
Nerui: uincula. cathenæ.
Nerui a græco deriuatur: quod illi ϝεῦρα neura uocant. Alii ab inhærendo latine uocatos putant eo q̧ artuum connectio inuicem his inhæreat. Nam unum substantiam neruos facere certum est. hic neruus.
Neruosus: constans. robustus. firmus.
Neruo neruas id est ligo. constringo: unde eneruare id est neruis dissoluere.
Neruius populus inter burgundiã & aluerniam.
Nescio: ignoro. non dico. dissimulo. reticeo: ex nec & scio.
Nesciens: ne irascaris.
Nestia græce ηρηστ ία ieiunium.
Nestis: insula uicina puteolis: contra quam est ceronteum.
Nestoriani hæretici a nestorio constantinopolitano episcopo dicti: qui beatam uirginem mariam non dei sed hominis tantum asseruit genitricem: ut aliam personam carnis: aliam facere diuinitatis: nec unum christum in uerbo id est deitate & carne credidit.
Nethe chorda ultima.
Netes fila uel telæ.

Netes acutissime uoces fidium.
Neu pro uel ne.
Neue neque uel non.
Neuares inspirara pictura.
Neuit: filauit.
Næui: maculæ: quæ in homine nascuntur.
Neuma id est pars cantilenæ: quæ fit de geminatione phtongorum.
Neuo: candidus.
Meuter neutri facit.
Neuter neq; ille neq; iste: quasi nec uterq; uel nemo nostrum.
Neuterici græce iuuenes noui uel recentes uiti.
Neutericus liber: cõmunis liber aut neutri partes
Neutrum nihil est aliud nisi quod nec masculinum nec fœmininum est. & hoc quantum ad uocem pertinet. Intellectu uero marem uel fœminam significat.
Neutrum nomen uel participium est: neutrale uero uerbum.
Neutralia dicuntur: ut iaceo. sedeo. his si. t. additur: non sonant latine.
Neutralia uerba non dicunt̃ ut nihil significent aut actionẽ aut passionem: sed utrunq; non significant: ut ambulo actum. Rubeo passionẽ.
Neutra passiua dicta: quia cum sint neutri generis: non tamen habent præteritum nisi i passiua litteratura: ut fio factus sum. nam cænatus sum & cenaui: & pransus sum & pransi & cætera similiter faciunt.
Neutrum uerbum dicitur in o desinens sicut actiuum: non facit ex se passiuum.
Næuum: macula.
Nex: mors uel supplicium a neco necis. priscian. hæc nex necis antiq;.
Nexus nexa nexum: ligatus. coniunctus.
Nexus nexus cognatio. cuiusq; rei ligatura. a necto nectis: inde frequentatiuum. Nexo nexas & nexis secundũ quosdam nexui facit.
Ni pro nisi. Ni pro ne antiqui ut non.
Nici ϝίκη græce uictoria. hic anictos id est inuictus: unde & niciteria id est filateria: in quibus uictoriæ sunt scriptæ: quæ athletæ capite gestabant. muliebria ornamenta sunt.
Nicea ciuitas indiæ: quam Alexander magnus condidit.
Nihilum compositum est ex ni & hilum: ut uarro ait: quod significat medullam eius ferulæ: quam græci aofodelaon uocant.
Nihil est homo id est nullius momenti: nil uero aduerbium est.
Nihil nomen insubstantiale est non res.
Nihil idola dicunt̃ humano arbitrio derelicta.
Nihil minus: pro minime. dicæ negatiuæ p una.
Nihil indeclinabile per apocopen a nihilũ dictũs

adiectiuum est nomen quantitatis. Nã quomodo dicimus multũ bonũ boni & bonorũ: sic nihil malũ mali & malorũ: põt etiam loco aduerbii accipi: sicut multũ & primũ: cõponitur uero ex nõ & iliũ. nã nomẽ ilum pro nilum antiq accipiebãt. Nihil indeclinabile. ge. õis. sed rationabiliter a quibusdã genitiuus de nihilũ existimat̃: quod figurate cum omnibus aliis casibus & generibus possit adiungi: sicut & huiusmodi frugi. mancipi.

Nihilominus: sine dubio. sic quoq; nõ minus.

Nihilosecius. non aliter.

Nihilipẽdit: pro nihilo habet. nihil iudicat.

Nicolaus: stultus interpretat̃.

Nicolaitæ hæretici dicti a nicolao diacono ecclesiæ hierosolymorũ: qui cum stephano & cæteris constitutus est a petro. Qui propter pulchritudinem relinquens uxorem: ut qui uellet ea uteret̃: uersa est in stuprum talis consuetudo: ut inuicem cõiugia cõmutarent̃: quod Ioãnes in apocalypsi iprobabat dicens. Sed hoc habes q odisti facta nicolaitarũ.

Nicomedia: ciuitas a nicomao rege ædificata.

Nicopolis ciuitas quã augustus cõdidit: quãq; a uictoria appellauit postq̃ antoniũ uicit.

Nicostrata est appellata carmentis nympha: q̃ latinas litteras prima italis tradidit.

Nictages hæretici a sono dicti: q uigilias noctis respuũt superstitionem eẽ dicentes iura temerare diuina: q noctẽ ad requiem tribuit.

Nictim canis cum acute gannit.

Nictos νυκτος græce nox genitiuus est.

Nycticorax aqnibusdã noctua: q & bubo appellatur: quidam dicunt esse orientalem auem: q nocturnus coruus dicit̃: significat xpm uel sanctum uirum.

Nyctalmus est passio dicta: qa p diem oculis patentibus uisus denegat̃: p noctẽ uero reddit: uel uersa uice: nã νυξ νυκτος nox ẽ latine.

Nidor. oris. odoris unus: q græce nympha dicitur. Nidor. odor cuiusq; rei adustæ. Virgilius. graues nidore chelydros.

Nipha ignis odor q a latinis nidor dicit̃.

Nifates niger fluuius armeniæ q uoluit saxa: indiæ fluuius. Nifates fluuius & mõs thraciæ.

Niger dictus quasi nubiger: q nõ serenus sed fusco opertus est: unde & nubilũ diẽ tetrũ dicimus. Niger nigrior nigerrimus nigredo.

Nigro nigras. actiuum est: inde nigreo: unde nigresco.

Nil nihil. producit̃ tamen. aduerbiũ est.

Nilus fluuius apud ægyptios dictus propter limum quem trahit: qui efficit fæcunditatem: qui antea melo dicebatur. Nilũ esse geõ aiũt philosophi: q eo loco ubi se ex altissimis mõtibus i catadupla p̃cipitat tãta magnitudie fragoris accolarũ aures obstruat. ut auditu carere dicantur. prisc. Nilus quasi νεα ιλυς nouũ coenũ græce.

Nilix aqua.

Nilotis ægyptiacus de ægypto. a nilo dicitur.

Nilicola ægyptius uel homo qui colit nilũ idest ægyptum.

Nimbi nunc uentos significant: plerunq; nubes pluuias.

Nimbus est densitas nubis in tẽpestate obscura: & inde est a nube dictus. Sunt aũt repentinæ præcipites pluuiæ. Nibi uẽti aquis mixti.

Nimbosus: aquosus.

Nĩbus est uæhemens uentus solutus in pluuiã:

Nimbus est elatioris aeris splendor pluuia cum tempestate.

Nimbus fasciola trãuersa ex auro assumpta i linteo: quod est in fronte dominarũ positũ. Nã & lumen quod circa angelorũ capita pingitur nimbus uocat̃. licet sit densitas nubis.

Nympha sponsa in nuptiis dicta pro lauationis aquæ officio.

Nymphas deas aquarũ pagani putãt dictas a nubibus. Nã a nubibus aquæ sunt.

Nymphas deas aquarum quasi lymphas ipsas dicunt & musas: quia aquæ motus musicam efficit. Nympharum apud gẽtiles uaria sunt uocabula. Nymphæ quippe montiũ oreades: siluarum dryades. fontium amadryades: camporum naiades: maris naides.

Nympha græce sponsa.

Nymphios νυμφιος græce sponsus.

Nymphæus fons: ubi nomina nympharũ apud paganos celebrantur.

Nimphates fluuius scythiæ uel mons achaiæ: ut quidam dicunt.

Nimirum. s. sine dubio: profecto. nec mirum.

Nimius nimia nimium nomen. nimis uero solũ aduerbium.

Nimnarus: murio cuius uxor mœchat̃ & tacet.

Niniue ciuitas a Nino beli filio uocata ẽ. Ipse. n. fuit cõditor huius ciuitatis magnæ.

Niniue pulchritudo interpretat̃ uel speciosa siue decora.

Ningo ningis ninxi. qđ ẽ niuare ĩde nix. niueus a um: niualis. niuosus: componitur niteo & q̃ ab eo fiunt.

Ninos ciuitas: quam ninus ædificauit gentibus uictis.

Nioba: latro.

Nifates: fluuius.

Nysa mons indiæ & urbis.

Nisam urbem. dionisyus qui & liber cõdidit iuxta nilũ fluuiũ & ex suo nomine cum indiã uictor perambulasset uocauit.

Nysan in libro hester. syrorũ mẽsis: q dr̃ martius

quiq; primus mensis.

Nisabath hebraice: aprilis mensis.

Nisare: implicare.

Nysæus: dionysius: qui & liber dictus a nysa ciuitate. qua colitur.

Nysiacus id est indicus a nysa monte indiæ: ubi liber colitur: qui dictus est a nysa sorore liberi.

Nisus: conatus. id est molitus a nitor ris.

Nitan græce uetustas.

Nit fluit.

Nitela nitor.

Nitelæ tutores parui.

Nitens participium a nitor ris id est incumbens laborans.

Nitens: nitidus. lucens. micans. splendens. a niteo nites.

Nitesco: splendesco. a niteo inchoatiuum.

Nitere: fulgere. micare.

Niteo nites: inde nitesco. nitor nitidus componitur eniteo.

Nitedula animal fulgens ut ignis exiguus. mus: quod græce lamparis dicitur.

Nititur: laborat. conatur. inchoat.

Nitidus a niteo. splendēs ornatus. cultus. pbus.

Nitor: splendor. candor. a niteo.

Nitrum a loco dictum. nascitur enī in loco uel regione ægypti.

Nitria ex quo & medicinæ fiunt & sordes uestiū corporumq; lauant: huius natura non multū distat a sale. habet uirtutem salis: & similiter oritur littoribus canescentibus siccitate.

Nitrum de aqua fit ex nimio solis calore in palestina. Nitrum species est salis ex aqua & terra factum. Inuenitur in ægypto.

Nitura: gemitura.

Niualis: niuibus similis candida.

Niuata aqua ex niue facta.

Niueus: candidus.

Nix a nube unde uenit uocata: & glacies a gelu & aqua quasi gelatæ aquæ: de niue. n ambm. ait q; plerunq; glacialibus flatibus rigētes aq̄ solidant in nube ruptoq; aere nix funditur.

Nix niuis. antiqui uero ningis a ningo: sicut dux a duco.

Nixa species arboris: pomum cuius frigidissimā haber uirtutem.

Nixa: a multitudine enixi fructus est appellata hæc græce coquinella uocatur.

Nixa coniuncta Nixus uel nisus a nitor ris id est munitus. illigatus. incumbens.

Nixus: pronus. curuus.

Nixari. sæpius niti.

Nobilis. generosus. non uilis. notus omnibus. ita distinguitur. Nobilis: nominabilis uel nō uilis: cuius genus. uel nomen scitur.

Nobilis: festiuus. uenustus. præclarus. græce εὐγένειος eugenius dicitur.

Nobilis nobilior nobilissimus: unde nobilitas & nobilito nobilitas.

Nocere: obesse. lædere. obturbare.

Noceo tibi dicimus: inde noxia & noxius.

Noceo noces: inde nocēs nociturus nociuus noxa noxius. nox componitur innocens innocētia innocenter innoxius.

Nochosus: qui melius uespere uidet.

Nocui: sunt nocentes.

Nociuus: noxius.

Nocticorax ipsa est noctua: quia noctem amat: ē eni lucifuga solem non patitur.

Nocticorax hyperbolice dicitur coruus.

Noctiluca: luna.

Noctipuga: obscæna: dicta q; quasi noctibus pūgatur.

Noctua dicta pro eo q; nocte circumuolet: & per diem non possit uidere: hæc non est bubo sed minor est.

Nodatum: messium deum pagani dixerunt.

Nodatus: nodis cusmorum præponitur.

Nodare: ligare.

Nodus: inuolutio. ligamen.

Nodus proprie est in exercitu densa peditum multitudo: sicut turma equitum dictus q; uix possit resolui.

Noe requies interpretatur pro eo q; sub illo oīa retro opera quieuerunt per diluuium: unde prīuocans nomen eius noe dixit. Iste requiescere nos faciet ab omnibus operibus nostris.

Noema uoluptas interpretatur.

Noemi interpretatur consolata: quia marito & mortuis: peregre moabitidem in consolatiōe sua teuuit.

Noechiani hæretici a quodam noecho uocati: q dicebant christum eundem esse & patrē & spiritum sanctum: ipsamq; trinitatem in officiorum nōibus non psonis accipiunt: unde & patripassiani uocant: quia patrē passum dicunt.

Noys νοῦς mēs uel ratio summa pars animæ.

Noys νοῦς uoluntas dei uel mens: quæ prouidentia dicitur. Est autem intelligibilis essentia animæ æmulæ bonitatis propter indefessam ad summum deum conuersionem.

Noym id est uerbum dei continens originales rerum species.

Nola ciuitas campaniæ: inde nolanus patrium.

Noluntas ab eo quod nolumus: sicut uoluntas ab eo quod uolumus.

Nomen est uox significatiua secundū placitū sine tpe: cuius nulla pars est significatiua separata: ut Socrates: dictū quasi notamen eo q; nobis uocabulo suo res notas efficiat. Nisi eni nomē scieris cognitio rerum perit. Nomē ē ps oratiōis uniuscuiusq; rei suppositæ cōmunem ue

propriam qualitaté significás. Quot accidūt nomini: qualitas siue spes genus numerus figura casus. Cóparatio náq; nó é generale accidens: neq; ení accidit nisi adiectiuis. Nomen áút dr uel a græco uoma & adiecta o. idé é onoma dictū a tribuédo ꝙ é ſεμειſ̄ nemein: uel ut alii dicūt qsi notamé: ꝙ hoc noíe notamus uniuscuiusq; substátiæ qualitaté cómuné corporum: ut homo: propriá ut uirgilius. rerum uero cómuné: ut discíplia ars: propriá ut arithmetica nectomátia &c. Nomé dicit a notatione uel a notamie uł a græco oſ̄oua onoma pđ latine dicit nomé. Nomé est uocabulum propriæ appellatióis. Prænomen quod nominibus ob dignitaté generis præponit ut Publius uirgilius. Non ení possum dicere uirgilius publius. Agnomé ex familia generis uenit ut Scipio cornelius a cornelia familia ortus. Cognomé quod ex uirtute uel uitio trahitur: ut Scipio africanus: qa africá uicit: uel sctulus sura: quod maiores habuit suras: proinde nomé a ppetate uéit. pnomé a dignitate: agnomen ab origine: cognomé uel actióe uel a specie. Noía ppria qttuor hnt spes: pnomé: qd præpóit uel differétiæ cá uel amióitæ: ut Tullius Cicero. Nomé est ppriæ uniuscuiusq; finium: ut Paulus propriū. Cognomé est cognationis propriæ cóe: ut Scipio. Agnomé quod aliquo euentu iponit: ut africanus: hæc tamé pro se ponunt: ut quæ in aliis psonis sunt pnomina. aliis sint nomina.

Nomen. gloria. summus honor. fama. opinio.

Nomenculator qui nomine conuiuas uocat per c. & u. nomen officii est.

Nomenculatur: nominis sóscitatur.

Nominat: nuncupat. uocat. dicit. Rem

Nomino nominas a nomine deriuatur.

Nominatim. priuatim. singulatim p. unūquéq;.

Nominatiuus casus: q & rectus & primus dictus quia per eū aliquid nominamus: ut hic magister: q & casus dicit: nó ꝙ cadat: sed ꝙ alios cadere faciat: uel ꝙ cadat a generalitate nomis. uel a maiore parte casuū: qui cadūt.

Nomentum urbs sabitiorum albanis montibus condita.

Nomisma: solidus aureus uel argenteus uł æreus dictū a nominibus principum effigiisq;: quibus signat. In nomismate tria quæruntur metalū: figura & pódus: qbus si caruerint: nō erit nomisma. hoc nomisma atis.

Nomius id est pastor.

Nomius dictus est apollo ἀπὸ τοῦ ſ̄μείſ̄. i. pascédo uel ἀπὸ τοῦ ſ̄ομου id é lege chordarum. quas inuenit.

Nomos ſ̄ομωσ græce lex dicitur.

Nomnos uocamus maiores ob reuerentiam: ná intelligitur paterna reuerentia.

Non aduerbiū negandi.

Nona aurora non autem dies.

Nonæ a nūdinis uocatæ id est publicis conuentionibus uel mercimoniis. Nonæ pluraliter declinant semp usu. Inde nundinæ cóponūtur: & a die sicut perendino.

Nonæ dictæ a nūdinis. uel ꝙ nonus sit dies áte idus: quas ideo diuiserūt quarto nonas & sexto nonas dicentes: ne latrones scirét mercata eoꝝ: quando esse deberét: qui abscódentes se in latibulis uenientes ad mercatū occidebant & spoliabant.

Nondum: non adhuc.

Nonne: nunquid non.

Nonnulli: aliquanti. poene omnes multi.

Nonnūq: aliquotiens uel aliquando.

Nonat pro nouerat.

Norax peccator, criminosus.

Norga sordes maris.

Noricum pars est illyrici.

Noricū: forte. Noricus ca. cum. Virgilius.

Norma: regula. forma. modus. ordo. norma græce dicta: extra quam nihil rectū potest fieri. cóponitur auté ex tribus regulis: ita ut duæ sint binum pedum: tertia habet duos pedes uncias decem.

Normalis. rectiangulus a norma.

Noscere: cognoscere. intelligere.

Nosco noscis: uñ noscito. notus. tio. nota & notula: ide noto as. tatus. tator trix. tio. notamé a quo p syncopá nomé. uñ nomío as. nomisma. cóponit agnomé. pnomé. cognomé: uñ cognomío as. cognométū. Nūcupo as bimomius. ignominia. a notus noticia noticio cóponit agnosco. ignosco. pnosco. pnosco. dignosco. agnitio nouerca. gnaus &c.

Noscitare: agnoscere.

Noscomium domus in qua ægroti curantur.

Nostras de nostra patria: hic & hæc nostras nostratis.

Notatio est quotiens ex nota aliqua tei q̄ dubia est capit argumétum. Nota uero est quæ rem quáq; designat. ut omne nomé rem de q̄ pdicat totam faciat. Notatio aūt nominis é iterpetatio. q̄ græce etymologia dicit. Nota é figura ppria in litteræ modū posita ad demóstrendá uerbi sententiarūq; ac uersuū rationé. Quædá auté scripturaꝝ notæ apud celeberimos auctores fuerūt: quasq; antiqui ad distinctioné scripturaꝝ carminibus & historiis apposuerūt. Notæ aūt uersibus appoūnt numero. xxvi. q̄ sunt nomibus ifrascriptis. Asteriscus his apponit. quæ a. lxx. sunt omissa & in hebræo habentur. ut illucescerét per eá. Stella ení aster αστηρ dicitur græce: a quo asteri-

eus uel sic. Obelus est uirgula iacens
apponitur in superfluis uerbis idest iteratis uel
sententiis: tantissime etiã ubi lectio aliqua falsi-
tate notata est: ut q̃si quædã sagicta iugulet su
peruacua. Sagicta .n. græce οβελοσ obelus
dicit. Obelus superne & punctus ap-
ponitur in his de quibus dubitatio: utrũ põi
debeant aut tolli. Limniscus est uirgula iter ge
minos punctos iacens apponit his lo
cis: quæ sacræ scripturæ iterp̃tes eodem sensu
sed diuersis sermonibus transtulerũt. Antigra-
phus uero cũ puncto apponitur his:
ubi in trãslationibus diuersi sensus habentur.
Astericus cũ obelo. hac p̃prie aristarchus ute-
bat in his uersibus: qui nõ suo loco positi erãt
Paragraphus inter uersus ponit ad sepa
randas res a rebus. Positura est paragrapho cõ
traria quia sicut illa p̃nci pia notat: ita ista
fines a p̃ncipiis sepat. Amphiboli circuli ps
inferior cũ pũcto ponit in his locis:
ubi quæstio dubia uel obscura solui non põt.
Antisigma ponit ad eos uersus: quo
rum ordo permutandus est: & inuenit in anti
quis auctoribus positũ. Antisigma cũ pũcto
apponit his locis: ubi in eodẽ sensu
duplices uersus sunt: & dubitat qui potius sit
eligẽdus. Diplepeiisticon siue anti-
labda leogarus primus posuit homericis uersi
bus ad sepationẽ olympi a cælo. Hac diple no
stri quoq; ecclesiastici uiri utunt ad separanda
testimonia diuinaꝝ scripturaꝝ: quæ ob dicto
rum confirmationẽ exẽpli causa interponitur.
Diplepenstigmene cũ geminis pũctis
his apponebãt antiq: quæ zenodotus ephesi-
us non recte adiecerat: aut detraxerat: aut pmu
tauerat. In his & nostri usi sunt. Diple
obelismene interponit ad sepandos
in comœdiis uel tragœdiis periodos. Auer-
sa oblismene quotiens strophe & anti
strophus infert. Auersa cũ obelo ad
ea ponit: quæ ad aliqd respiciũt: ut nos ne tibi
fluxas phrygiæ res uertere fundo conamur?
Nos an miseros qui troas achiuis obiecit? Di
ple superne obelata ad conditiones
locoꝝ ac tẽpoꝝ psonaꝝ q̃ mutatus. Recta &
auersa supne obelata ponit finita lo-
co suo monade. Ceraunium ponit quo
tiẽs multi uersus improbant: nec per singulos
obelant. Ceraunos κέραυνοσ eni fulmẽ di
cit. Crismon ex sola uoluntate uni
uscuiusq; notandũ ponitur ad aliquid. Pictro
idest fons: ubi aliqd obscuritatis est
ob solliciudinẽ ponit. hæc ponit quotiens
emẽdatio uel sensus uersuũ sollicitius ẽ ispiciẽ-
dus. Anchora superior ponit ubi aliqua
res oĩo magna ẽ. Anchora inferior ubi
aliquid uilissime uel incõueniẽtius denũciatũ est.
Cronis tantũ in fine libri apud oẽs positũ i
uenitur. Allogus ad mẽdas inuenit & adhi
betur. Fiunt & alias notæ libroꝝ p agnoscen-
dis his quæ per extremitates paginæ exponunt:
ut ubi lector huiusmodi signũ i limitari inuenerit
ad textũ recurrẽs eiusdẽ sermõis uel uersiculi sciat
esse expositionẽ: cuius similẽ sub p iacẽte nota iue
nerit. Itẽ in sentẽtiis p̃nũciandis q̃si dũ distictio-
nũ p̃ticulis oratores utunt: has græci θεσισ the
sis uocãt: grãmatici posituras. Quæ diuersitas
p̃ctis diuerso loco positis demõstrat: ubi eni in
initio p̃nũciatõis necdũ plena ps sensus ẽ: & tñ
respirare oportet: fit coma. i. p̃ticula sensus: pun-
ctusq; ad mediã litterã ponit: & uocat media di
stinctio. ubi aũt in sequẽtibus iã sentẽtia sensum
p̃stat: sed adhuc supest aliqd de sentẽtiæ plẽitudi
ne fit cola: unãq; litterã pũcto uocamus: & uoca
tur subdistictio. Vbi uero iã p gradus p̃nũciãdo
plenã sentẽtiæ clausulã facimus: fit periodus: pun-
ctusq; ad caput lĩæ ponit: & uocat distictio. Acu
tus accẽtus est nota per obliquũ ascẽdens i dexte
rã ptẽ. Grauis ad dexterã ptẽ a sũmo descẽdẽs
Circunflexus nota de acuto & graui facta.
Vulgares notæ a q̃p̃rimis inuentæ sunt. No
tæ autẽ dictæ eo q̃ uerba uel syllabas p̃fixis chara
cteribus notẽt: & ea ad notiõẽ legentiũ reuocẽt:
quas q̃ didicerũt p̃prie iã notarii appellantur.
Quædã lĩæ in libris iuris uerboꝝ suoꝝ notæ
sunt: scribebãt. n. p bf. bonũ factũ. p sc. senatuscõ
sultus. p rp respublica. p pr. populus romanus. p
dt. dũtaxat. per supinã uu. mulier. p p. secundum
naturã pupillus. p d. uerso capite pupilla. p unũ k.
cappa. p duo kk. iudicta calũniæ cã. p i e. iudex esto
per d m. dolũ malũ. Cuius generis plurimas con
similes iuenies. has nouitii impatores abolẽdas
sanxerũt In breuiculis quoq; qbus noĩa militũ
continebant: p̃pria nota erat: qua inspiceret q̃ti ex
militibus supesset: quiq; in bello cecidisset. Tau
T. in capite uersiculi posita supstitẽ designabat.
Theta. θ. ad uniuscuiusq; defunctionẽ apponeba
tur ad caput: unde hẽt p mediũ telũ. i. mortis si-
gnũ. Cũ aũt puericiã significare uellẽt labda L lit
tera usi sunt Notas etiã lĩaꝝ ueteres faciebant
ut qcqd occulte uellẽt significarẽt. his testis ẽ bru
tus uñ cæsar ad filiũ. Quoniã uaria icidũt habea
mus inter nos notas tales ut cũ aliqd scribendũ
erit: p unaquaq; lĩa scribamus sequentẽ: hoc mõ
p b c. & deiceps. post z. aũt redeundũ erit ad du-
plex aa. Quidã ẽt uersis uerbis scribũt. Sũt &
q̃dam digitoꝝ & oculoꝝ notæ: qbus secũ taciti:
pculq; distãtes colloquũt: sicut mos ẽ militaris:
& quotiẽs cõsentit exercitus: ut Salamon annui t
oculo. terit pede. digito loquit. Notæ. a. h ab et
ac. actio. act actor. acti actiõem. an actionũ. an m
actionem mãdat. acc accepta. ac acta. cã. ac p actor

prouinciæ.a c r actor ciuitatis romanæ.a s. a suis.
a sl f ad suá legé facit.a l ad locú. ad f.ad finem.
a d q s ad quæstores.adi adiutor.adip adiutor p-
uinciæ.ag agit.agt agit'.ala alia.alag alia lege.am.
amicus.am n amicus noster.an ánus.aun ános.
arp.am tpre.aa an audita .acpr actor prouinciæ ro
manæ.aa c ante audita causa.ap apud.apu apud
nos app appellat:app n appellatio nomine.arg.
argétúat aút.atc auctoritas.aur aurelius.aug au
gustinus uel augusta:au augustalis.a aut.

B m bene merétes: bmb.benemeréntibus:bmbsc
benemerentibus seruata ca:bmst benemerentes
seruant':bmf benemeréti fecit:b fc. beneficium
b.bonus.br bonoꝝ:bf bonifactú.bo e bonorú
emptor:b u bonorú uenditor:bh.bonoꝝ hæres
bhrh.bonoꝝ hæreditates:bs.bonoꝝ serui:blb.
bonoꝝ liberi:bfl.bonoꝝ filius:bd.bona paterna.
bonoꝝ possessor uel possessio.bud.bonu uocan
da.ban bona nostra:bu.bona uestra.bf.bona fi-
de.b fu.bona fortuna:blic.bonæ fidei cótractor.
bm.bona materna:bm bonæ memoriæ:ber bo
na coꝝ:berst bona coꝝ seruantur.beinut.bona
coꝝ non inueniútur bi bona inueniútur:bha bo-
na hic inuenies.bhn bona hic inuenies:be. bo
na eius:bei bona eius inuenies bit bona institu
ta.bca bona caduca.

C causa c causat'. cm causa mortis.cce.causa có-
uenta é.cs.credimus non eē.cs cæsar.csa cæsar au-
gustus.cip. cæsar imperator.cm cæsar maximus.
cnto.cétenario.cl.cétú milia.ctr cæteꝝ:cr.cr circú
circa ctra ciuitatē romana.C ciues uel cótra:cu ca
sus.cm comis.cs cornelius:ct cótratú uel cotra
ctum. xcon xcontrouersia:xs.cósulibus.cos có
sules.csi consularis.cs cómunes.comob comicia
obridiaca.cli clarificus uel clarissimus.clfi clarissi
ma fæmia.clf clarissima filia.c.con:cui cuius crop
cuius rei cá promittitis c. condénatio:crc. cuius
re causa.cc.ducenti.

D d dandú.dtpi dare promittitis.drs date spon-
det.de dánatus é ul' erit.dd dedi.ddm.dedimus
mercedé.dnd dádas.ddi de donis.did deinde d
dedicauit.dd dedicauerút.d dedicatio.dpo depo
sitio.dl delegor.dct decretú.df.defúctus.dqr de
qua re.du deuotus uit.dp deuota persona:ds de
us do deo.dm deum.d. dix t uel damnat . dx
dixerunt.dc diuus cæsar dp diuus pius.d ca di-
uus cæsar augustus: da diuus augustus:dig di-
gnus.dig m dignus memoria dil dilectissimus
dm dis manibus.dms dis manibus sacrum.dqs
die quo supra.dms qcp dies malus sequit' quod
cras pcor.d dies dot doté petit.df dotem fecit.d
donatio.dom dolú malú.dm domú mortui.uel
dormierút mortui.dms dormiút mortui securi.
ddo dicto dotis.dl do legé.dn dńs.dna domina
duo dńo.d duo.dds duo deseruiút.dt duntaxat.
dul dulcissimus.

E é ee.eé eem gp eé magister pót.eenp eé nó pót
erg ergo.er ent uel erút.erp eripiút.eg eger & et
aim.& nc etiam. núc.epc episcopus.ep epistola.
epm epistola misit:ei eius.eim eiusdmodi.ex exi
gitur.eigr.eius ergo i es:epp et præparat.

F familia.fm fati munus.fmi fati munus imple
uit.ffr fabriles fratres. fe factum est.fic factum
sic est:fi feci.fec fecit seu fecerunt.fea fœmina.fu
filius fa filia. fflfam fama filius familiam.ff filius
familiæ:fc fiscum uel fidei commissum:fcrp fiscú
reip.fib fide bóa.fr fideiussores.fl flauius.fil fra
tris filius fe fore.fr forú.ft fundauerit.fuag fúdus
agri:fu fuit.

G gaudium g gaius.gcs gaius cæsar: gual gaius
ualerius.gr gentes.g genus.gb gens bona. gm
gens mala.gd gens dolosa.gr gent:gr genus re
gum.gs gesserunt.gm germanus.gmf germa-
nus frater.gmf germani filius.gl gloria.glp glo
ria parétú.ga gratia.ge gens: grauitas uestra.gx
grex.

H hæres.hh hæredes.ht hæreditates.hi hæredi
tario iure.hs hæc sunt uel hora secúda.hp hic po
suit.hf hic fúdauit.h dd hic dedicauit.hc hoc.hc
hunc.ho honor.hs hos.hs honesta.hu honestus
uir.hf honesta fœmina.hp honesta persona uel
honesta puella.hu honesta uita.hl honesto loco
hln honesto loco natus.hb hostibus.hsl hostia
sacræ legis.hi hoc iuuenes.h hora.hb hora bona
hm hora mala.hp hora pessima.hmh homines
honesti.hcl hunc locú.hcu hunc uirú.ho homo
hoh homo honestus.hcamn húc amicú nostrú.
hclr hunc lectorem.

Ia iam.iad iam dádú.iasd iam satis dádú.iar iam
respondit.ide idé est.id idé:idq idéq.iin id í do
mino.ps impositióe.ilsin loco sacro.ilr in loco
religioso.ild i loco diuino.ilp i loco psenti.ila i
loco abśnti.ib i breui:isr in senatu romano.ip i-
ra puiciá.il iuxta limitem.ic itra circulú.itp i tuo
tempore.ite intra tépus constitutum.ir intra tem
pus.if itersuit:itp iterposuit.ite iterest.ii inibi.ie
iudex esto.ifr i foro.ifc i foro cæsaris. ifcsa i foro
cæsaris augusti.ifp i foro pacis.ift i foro trásito-
rio uel traiani.ifn i foro neruæ.ifl in forulo libri.
imp iperator.impp iperatores.impl ipenalis ipa
iperator augustus.impc iperator cæsar.it iter uel
interdum.ita interea .ii iusiurandum.ij iusta iudi
cauit.ii duo milia.ipc ius preceprú.ixi nonus de
cimus.

K carissime.kk carissimi.k kalédæ.k q kalendas
quintilis:ks kalendas sextilis.kd capite diminutos.
k c capite cæsus.ko cardo.k caput.km cardo ma-
ximus.karc.carthago ciuitas.k pcarno positus.
k f cardo finalis.k cælius.kk iuncta calumnia uel
causæ.kmt cælius montium. kap castra posuit.
kafi castra finxit.k dd castra dedicauit.

L audabilis.ll.laudabiles loci.ld laudandum uel

lex. lg legem. lgd legem dat. lgsf legẽ suã. fecit. lgpm. legem promulit. lgsi. legem seruare iussit. lgsp. legem seruare pcepit. l. lector. lb. lectoribus. lg. legauit. lb. liberi. le. liberi eius. l. locus. ls. locus sacer. ld. locus diuinus. ldd. locus dedicatus. lr. locus religiosus. lqs. loco qui supra. lp. locus ppłus. lem. locus ẽptus. lpl. locus publicus. ladq. locus acqsitus. lmd. locus mortuis debitus. lbp. locus bene possessus. lmp. locus male possessus. liuq. locus iniuriæ qritũ. liaf. locus iter affines. lmpl. locus impialis. lpu. loca puata. lspal. loca sacri palatii. lic. loca icerta. lpi. loca piculosa. lt. lutius titus. lc. lutius cornelius. lm. lutius murena. lur. lutius ualenus rufus: ludap. ludus appollinis.

M. marcus uel miles. msc. marcus cæsar. maxes maximus cæsar. maxpont. maximus põtifex. mc. mancipatio. mef. manifestũ fecit. mf. mala fide uel malefidus. mfd. malæ fidei possessor. mh. malus hõ. mp. male positus. msl. manifestus locus. msfopp. manifestũ oppidũ. mpt. manifestũ tẽtorium. m m. manumissum. md. mãdatũ. mr. mas. m manus. mam. materte a. mg. magister. mgm. magister militũ. mrf. marcus rufus. mai. maior mi mihi. m. mulier. min. minor. m. miles. mt. milites ml. militis locus. mag. militis ager. mo. modo. m. molestus. mp. morte põit. mmtp. monumẽtũ petit. mmac. monumentũ accepit. mol. monum locus. ms. mos uel meus. mulm. mulier mala. mulb. mulier bona. mulp. mulier pessima.

N. nam. nq. nãq. n m. nã multũ. nls. nam satis factũ est. n n. nã nascit. nnep. nam natus ẽ puer. n nec uel nos. nq. neq. nr. nero. ncl. nero claudius nc. nero cæsar. ni. nisi. nl. nihil potest. no. nõ. nm non minus. n n. nõ nocet. nuu. nõ uult. nfe. non fic est. nl. nõ lõge. nc. non certe uel nõ credo. np. non põt. nlc. nõ licet. nu. nõ uis. nb. nobilis uel nobis. nobg. nobili genere. nobfn. nobili familia natus. no. nos uel noster. nno. nostrorum. ned. notus & diues. nu. nũc nusq̃ uel nunq̃ nunqd. uqu. nominat qui uiuant.

O. oportet. oo. oportebit. opp. oppidũ. oe. oportere. op. opus. oos. opera ostẽdit. o. oibus. oma. omnia. oo. oio. os. omnes. ob. orbe. od. ordine. off. officiũ. oc. ocursum.

P. a. pris actio. pc. pres cõscripti. pat. pricius. psm. pstamus. ptm. pimoniũ. pfi. pris filius. pfm. patrisfamilias. pfe. pfamiliæ. pactũ. pap. papia. ps. passus. p. pedes. per. pecunia. pp. ppetuũ. ppa. ppetuo augusto. pu. pugna. per. pegrinus. pic. periculũ. p. per. pcorb. piceno orbicario. pic. picenũ. po. potest. ps. possunt. pn. penã. pi. posuit. pus. posumus. pcos. pter cõsules. p c. pter cõsulatum. p. præ. prt. pter. p. s. pses. ptp. pses puinciæ. paf. præfectus africæ. peg. pfectus ægypti. psyr. pfectus syriæ. piud. pfectus iudeæ. pcl. pfectus classis. pgl. pfectus galliorum. pep. pncipẽ. pc. prisca. pd. prisca

lex. pug. puilegiũ. p. pti. pp. pupillus. p. pro. pp. propter. prop. proposita. pu. puicia. ppter. ppne tari. proc. pro cõsuli. ppt. ppõit. p. publicus. pr. populus romanus. pqr. populusq romanus.

Q. r. quare. q. quatenus. q̃. quam. qq. quanq̃. q̃. qua. qi. quasi. qt. quantũ. qpp. quapropter. qdr. q de re. qdtp. qua de re peto. qdc. q̃ de causa. qdcu. quare de cã uenit. qe. q̃rendũ ẽ. qq. q̃cunq. q. quæ stio. qro. q̃ro. qu. quæ nã. q. quæ. qml. uẽ locum qmt. quã pamã. qmpr. quã puinciã. qm. quoniã qdic. quẽ dicit. qu. quẽ uult. qp. quẽ petit. qi. qui. qte. qntus cælius. qtm. qntus murena. q. quo. qt. quo tpe. qot. quotiẽs. qq. quoque. q. quod. qp. quo petit. qmg. quo magis. qs. qntus sellius. q. cur. qi. quin.

R. c. rescriptũ. re. respõsum. r. respõsio. R. respondet. Rg. recognouit. rec. recupatores. rg. re gesta. ti. res. n. rem. R. rex. rp. respublica. rpi. reipublicæ uel rei puatæ. rgl. regulus. rgf. regis filius. Rd. regis donũ. rm. regis munus. Rs. romanus. rc. romana ciuitas. Rc. rombi ciues. Roa. romana. rau. Rauena. Ro. Roma.

S. s. satis significat. sg. satis gestamus. ss. satisfecit. scm. sacra cõmunis. scr. sanctorum. scmm. sãctæ memoriæ. scl. scilicet. sn. senatus. sc. senatus cõsultũ. sa. sentẽtia. sd. sñiam dat uel dixit. scd. secundũ. sferus. sn. sine. snd. sine dubio. spm. sine periculo mortis. sgn. signũ. sigl. sigillũ. st. sint. stp. statutũ tẽpus. stp. statuta tpa. stp. statutũ diem. std. statuti dies sunt. sc. statutus consul. stcos. statuti consules. stsn. statutis sẽatus uel statuti senatores. spqr. Senatus populusq romanus. stadp. stadiũ posuit stdd. stadiũ dedicauit. s. sunt. sg. sacrilegiũ. ss. suprascriptus. sd. supradictus. spd. supradicti. spm. supra memorati.

T. tanto. tps. tẽpus. tpb. tẽpus bonũ. tpm. tẽpus malũ. tm. terminus. tmp. terminus positus. tmdd terminũ dedicauit. tmdd. thermæ dedicatæ. tb. tibi. t. titulus. tbdfm. tibi dulci filio meo. trai. traianus tibi tibi tyberius. tbr. tyberis romæ. t. trans. tbpot. tribuniciæ potestates. tri. tritus. tbp. tribunus plebis.

Val. ualerius. ualc. ualerius cæsar. uimp. uespasianus imperator. umun. uias muniuit. uester. ug. uerbi gratia. umẽt. uerum etiam. um. uerum. uo. uero. ul. uel. uu. uelut. ug. uirgo. uib. urbs. urbr. urbis romæ.

X. decem. xi. undecim.

Nota peccatum. dedecus. macula.

Notæ: litteræ. uel inscriptiones.

Nota nomina dicunt: quæ deriuata a græcis extramam litterã uel litteras uertunt in a ut poetes ποιητης poeta.

Nothi filii ex indignis matribus nati: uel qui de dispari genere nascũt. Nothus dicit apud græcos: q de pre nobili & mre ignobili uelut ex

ancilla uel concubina nascitur: apud latinos de facit: cui contrarius est spurius γνω ιοτεαυΤοῦ gnothi se hautō id est scito teipsum graece.

Notare: signare. describere. imprimere.

Noto tas actiuum: inde noteo notes absolutum unde notesco.

Nonos & boreas duos populos dicit donatus: quod sint quasi notus & boreas. Notus οῦοΤοσ qui & auster graece dictus: quia interdum corrumpat aerem & pestilentiam gignat.

Notus: qui & cognitus per t solum scribendum & notus uentus. nothus per h dicitur quia natus sit de nota culpa uel infamia.

Notus ta tum: cognitus. praeclarus. insignis. nobilis. Nothus amphereminus id est non uerus quotidianus. Nothus triteus id est non uerus tertianus. Nothus tetrateus id est non uerus quartanus.

Noua: recens. incognita.

Noualis ager est primū praecissus uel qui alternis annis uacat causa nouādae uirtū. Noualia. n. semel cū fructu & semel uacua sunt.

Noualia agri a nouādo per singulos ānos dicti.

Nouales: campi uel syluae nuper satae: haec noualis uel haec noualia pluraliter.

Nouare. nouum facere. reparare. uertere. reficere.

Nouacula: rasorium dicta: quod nouum faciat.

Nouacula: ferrum subtile: quo chartulae innouantur.

Nouatiani: haeretici a nouato Romae presbytero orti sunt: qui aduersus cornelii cathedram sacerdotalem conatus īuadere haeresim īstituit.

Nouatiani secundas nuptias damnāt: poenitentiam negant.

Nouensiles: id est nouem salientes: uel saltatores iouis.

Nouendial: nouem dierum luctus.

Nouerca patris uxor secunda dicta ab eo quod noua superducatur.

Nouēber mensis dictus a nouem & imbri: quia nonus est a martio primo mēse: & tūc imbres abūdant. Nouēber graece dios hebraice marsuan: aegyptiace adiur. macedonie dios.

Nouiscio: gnarus sum. comperi calleo.

Noui defectiuum habet participium notus: uel a nosco deriuatur.

Nouum: nouelli. neoterici minores

Nouissimus: reliquus.

Nouus ior nouissimus: sed tamen nouus id est recens: nouissimus uero ultimus. Est igitur haec comparatio littera & non sensu.

Nouissimus filius est: qui post omnes nascitur: idem & minimus.

Nouum: recens. ignotum. mirabile.

Nox a nocēdo oculis dicta: quae ideo lunae ac syderū splēdore lucet: ne idecora esset: & cōsolaretur cūtes & operantes: cuius uicissitudo ad diem est: ut diurni operis laborē uicissitudine temperet. Noctis uero partes septē sunt. uesper. crepusculū. conticiniū. intēpesta. gallicinīū. antelucanū. diluculū. Nox ē solis absentia quādiu ab occasu rursus ad ortū ascēdat. Nox ctis secundū graecos: quod nyx nyctos ῦυξ ῦυκΤοσ declinat a noceo ces: ūde noctua noctu aduerbiū: nocturnus noctualis: componit noctiuagus. pernox ctis. pernocto as.

Noxa: culpa. crimen. peccatū. poena.

Noxius xia noxiū: malus. noxibilis.

Noxalis uel noxilis nociuus.

Noxale: nociuū.

Noxit noxat uel nocet.

Nubes densitas aeris facit: quia est uapor humidus de exhalatione terrae & maris superius nubila conglobantur.

Nubes nubecula diminutiuū uel nubilū. sed magis deriuatiuū est.

Nubes dictae ab obnubēdo id est operiendo caelū: unde & nuptae quod uultū suum uelent: inde & neptunus: quod nubat id est nube & mari terrā tegat.

Nubes densitas aeris facit: uenti enim aerem cōglobant.

Nubes generaliter significant prophetas uel bonos: qui ad fructificandū alios irrigant. uel praedicatores uerbi.

Nubo. i. maritū duco. nam ad foeminā nō ad uirū pertinet. Sic ergo nubens nisi figurate dicatur: ut magnus est ignis nubens pro foemina.

Nubo tibi passiuū: antiquus actiuū.

Nubunt uiri: nubūt foeminae. nubi tantū de uiris dicitur. nubere uero de uxoribus.

Nubilis: ad nubendū habilis.

Nubitant: nubunt.

Nubo bis inde nubes nubecula nubilū nubilosus: componit nubiger. niger grior. gemmus nigreo & nigresco. a nubo nupta. nuptiae nuptialis: componit innupta pronuba cōnubiū.

Nubilū: umbrosum. tetrū. obscurū.

Nuces: generaliter dicunt omnia poma corio tecta duriore: ut pineae auellanae glandes castaneae pistaceae & amygdalae: hinc & nuclei.

Nuciculam amygdalam: quidam nuculam uocāt quasi minorem nucem.

Nuclei dicti quod sint nupti id ē tecti corio duro.

Nudare: expoliare. detegere reuelare. euertere. mūdare actiuum.

Nudopedalia: nudo pede. deambulatio in deorum.

Nudius: tertius significationem magis praeteriti temporis habet: & est aduerbium temporis.

Nudiustertius nuper die tertio.

Nuditas nihil est sicut & tenebrae: sed ubi corpus

non est tectum:ibi nuditas dicitur esse.

Nudus:intectus.desolatus.egens..pauper.

Nudus :illius rei & illa re:sed frequentius genitiuo iungitur.

Nugas:inutilis: qui ad nullam utilitatem ptinet.

Nugas hebræum est:ita enim in prophetis est expositum: ubi dicit sophonia nugas: quia a lege recesserunt:ut nosse possimus linguã hebraicam omniũ linguarũ matrem esse.

Nugas commune indeclinabile omnis generis.

Nugaces: uani.fatui.

Nugatur:uana loquitur.per ambages uadit.

Nugacitas: insanitas.inutilitas.

Nugæ:uanitates. turpitudo.macula.

Nugigerulus: inutilis portitor:nã nugas hebraice inutilis:gerulus uero portitor a gero ris.

Nugigerulus dictus q fit turpis nuncius.

Nuis hoc est origines duas in nobis esse apostolus dixit:alteram exterioris hominis q corrũpit:alterã interioris:qui p sacramẽto renouat.

Nuit:annuit.adiuuat.texit. operatur.

Nullatenus:nullo modo.nulla ratione.

Nullus dictus quasi neulus.

Nullatio:mutatio. unde annullare nullius pretii facere.

Nullus abnegatiuum est omnium:quæ per id significari possunt.ut nullus hominum deorũ uel eorum quæ cadunt sub nomine.

Num:nunquid. an.

Numa rex romanorum: qui post romulum secũdus regnauit.hic primus romanis sacra instituit deorum.

Numantia hyspaniæ ciuitas quædã opulẽtissima

Numelatus :numela ligatus id est uinculo: quo quadrupes alligatur.

Numen.potestas.maiestas.iussio.dignitas.

Numen numis a nuo deriuatur sicut lum a luo.

Numenta:locum in quo numen consecrabãtur pagani dicebant.

Numero proprie uelociter.

Numerarii uocati sunt: quia publicum numerũ erariis inferunt.

Numerorum liber dictus:quia in eo egressæ de ægypto tribus dinumerantur & quadraginta duarũ per heremum mansionum in eo descriptio continetur.

Numeri pro chordis ul' neruis aut cãtu ponũt'.

Numerosus :numerum habens. numerosior numerosissimus.

Numerus dicitur a numerãdo uel a numeria dea uel a numa pompilio:qui primus apud romanos numeros inuenit:sine q̃si numerorũ riuus

Numerus est dictionis forma:quæ discretionem q̃titatis facere potest singularis uel pluralis.

Numerus dictus per eum singularia uel pluralia nomina ostendantur.

Numerus est multitudo quasi coaceruatio ex unitatibus collecta.

Numeri : disciplinam apud græcos pytagoram aiũt scripsisse. deĩde a nicomacho diffusius eẽ dispositam:quam apud latinos primũ apuleius inde boetius transtulerunt.

Numero:nũmus nomen dedit:& a sui frequentatione nomen indidit.Ratio numerorũ contemnẽda non est:in multis enĩ sanctarũ scripturarum locis:quantũ mysteriũ habeat:elucet: Non.n.frustra in laudibus dei dictũ est: omia in numero mẽsura & põdere disposuisti.Numeri aut discreti sunt:aut continẽtes:discretus qui discretis monadibus cõtinetur: ut tres ad quattuor quinq; sex.continẽs uero ẽ: q coniũctis monadibus continet':ut ternarius:si i magnitudĩe itelligat':ut linea aut spaciũ.i. superficies:aut solidũ cõtinẽs ẽ: linealis est: q sola longitudine cõtinet'.Superficial':q nõ solũ lõgitudine sed latitudĩe:solidũ q longitudinẽ & latitudinẽ & spissitudinẽ hẽt.

Numerus:populus.multitudo.

Nũmi a nomie uel numero dicti:q̃a numerant'.

Nũmularius : qui nũmos facit uel monetarius.

Nũmi a numa romanorum rege dicti sunt:q eos primũ apud romanos imaginibus notauit & titulum nominis sui prescripsit.

Nummi:folles dicunt' a sacculo: quo condunt'.

Nummus prius dictus argyrius:quia ex argento plurimũ percutiebatur.

Numidia dicta ab icolis:q nullã certã sedẽ hẽnt.

Numidæ :genus africæ.hic & hæc numida dæ.

Numida ab incolis passim uagantibus dicta : nã lingua eorum incertæ sedes & uagæ nomada dicuntur.Incipit a flumine amphiga in zeugitanum limitẽ finit habens ab ortu syrtes miores:a septẽtrione mare:quod tẽdit sardiniam. Ab occasu mauritaniã sitifensem:a meridie æthiopum gentes:habet autẽ hippona pirypoji regyum & fundam.

Numidicum:marmor numidia mittit crusto simile :unde nomen accepit.

Numitor:capys filius.cuius filia rhea romulum ædidit ex marte.

Numicus:italiæ fluuius.

Num interpretatur nuncius.

Nunq̃:non unquam.nullo tempore: nusq̃ uero nullo loco.

Nunq̃:omnium temporum negatiua.

Nunquid:non quid aliud.

Nunquid nam:nunquid ideo.

Nuncupatio est quod in tabulis cæreisq; testator recitat dicens:hæc ut i his scripsi:ita uos ciues romani mihi testimoniũ perhibete. Hæc nuncupatio dicitur. Nuncupare enĩ est palam nominare & confirmare.

Nuncupat: nominat. appellat. dicit.

Nunc: modo. omnino.

Nũdinæ: locus mercati: quod græci ἐμπόριον emporion uocant. nundinæ pluraliter semper declinantur usu.

Nundino nundinas nundinare. mercari.

Nundinarii: mercatores.

Nundinat: dehonestat uel deformat.

Nundinatio quasi præpositio.

Nundinæ: commercia. statiões. loca mercati uniuersa.

Nunciat: indicat cum de futuro dicit aliquid.

Nuncius qui nunciat id est angelus: nuncium uero quod nunciatur.

Nuo nuis nutum: adnuo. assentio. deriuatur numen nuens nutus nutus. nuto nutas nutabilis. cõponit' denuo abnuo innuo renuo adnuo

Nuper: nouiter præsens & præteritum: uenit a nuperus nupera nuperum. id est nouus.

Nuper: modo. recenti tempore: modo citius nõ olim.

Nuper nuperrime facit: licet nuperus nomen sit.

Nuperrime celerrime: nupedalia nuditas.

Nupta uiro: copulata: nam nuptus uel nubit uir nisi figurate non dicit': ut bonus animus mulieris nubit: uel nuptus mihi est: ꝑ mulier bonum animum habens: & uituperationis causa: ut nubit. amicus uel nuptus uir.

Nuptæ dictæ. quod uultus suos uellent. translatum a nubibus: quibus tegitur cælum: unde & nuptiæ dicuntur. Tria in nuptiis requirenda sunt: fides ut non adulterent: ples ut amãter suscipiatur & nutriatur: sacramentũ ut coniugium non separetur.

Nuptiæ siue matrimonium ẽ uiri & mulieris cõiunctio indiuiduã uitæ cõsuetudinẽ continẽs.

Nuptiæ. coniugium. fœdus. matrimonium.

Nuptialis: nuptiis conueniens.

Nuptialiter amicta: solito plus amicta. uel uelata & ornata.

Nuptiæ quanq̃ ab obnubendo capita dicuntur. quod per. b. scribitur: tamen per. p. scribuntur quia mitior est. p. q̃. b.

Nursi populi sunt italiæ: apud quos fortuna colitur: unde & nursia dicitur.

Nursia ciuitas piceni.

Nursæ: montuosæ. Ser. ciuitas in montibus.

Nurus uxor filii. prisc. hæc nurus rus.

Noscio scis nosco.

Nosciosus: qui uespere plus uidet.

Nusq̃ nullo loco: non usquam omnium locoꝝ negatiua.

Nutare: dubitare. titubare. cogitare. nauseare: huc illucq; declinare.

Nutabundus: dubitans.

Nuta. gustus oris.

Nutrire: pascere. exhibere. alere. erudire. Nutrior pro nutrio antiqui'.

Nutrit: nutu erudit.

Nutrix pro nutritrix id est altrix pro educatrix.

Nutrio & nutrior. Nutrico & nutricor deponẽs.

Nutrimenta: quibus ignis nutritur uel puer.

Nutus quicquid oculo significatur aut manu.

Nutus: uoluntas. maiestas. præceptum potestas.

Nuthul fluuius ægypti: idem & nilus: prope fontem eni ubi nascitur: barbari cum ciata nominant: cæteri uero nuthul.

Nux appellata: q umbra uel stillicidium eius foliorum proximis arboribus noceat. hanc alio nomine iuglandem uocant: quasi iouis glandem fuit enim consecrata sibi: cuius pomum tantam uim habet: ut missum inter suspectos hærbarum uel fungorum cibos. quicquid in eis uirulentum est. exudet rapiat & extinguat.

Nux longa amygdola. Nux plurima amygdola. eo q plurimum floreat. nam omnium nucũ prima se flore conuestit.

Littera diuersas partes orationis efficit. Nam interdum interiectio est dolentis: ut o deus in quanta miseria sumus: Interdum admirantis: ut o rẽ admirabilem. Interdum optantis aduerbium: ut O mihi præteriti referantur cælitus anni. exhortantis quoq;: ut o fugite.

O diuersas habet significationes: est enĩ aduerbium uocandi: ut o regina. admirandi: o qualis facies. Indignandi o tempora o mores. optandi o assis.

O tantum est nomen ipsius litteræ. Quando uero significat dolorem uel admirationem interiectio accipitur.

O si cum animi affectu per suspirationem proferatur: erit interiectio: ut o mihi sola mei super astyanactis. Imago. Si uero accusatiuus sequat' erit aduerbium exclamantis: ut o conditionẽ miseram.

O græce articulus: hic latine oa ωα græce oua latine.

Oaxes: fluuius scythiæ est: oaxes fluuius est cretæ. oaxes mons.

Ob præpositio per appositionẽ tum obtinet aliã quæ pro causali coniunctione accipitur: ut ob mores sinistros: uel loco pro seu κατὰ cata cũ sit accommodatiua: ut ob meritũ id est ꝑ merito. In compositione uero significat cõtra uel circũ: ut obuius occurro obumbro obãbulo.

Obab interpretatur spes.

Obba uasis genus butica.
Ob prope propter præpositio est.
Obaudiens dictum ab aure: q audiat imperata.
Obclusum: præclusum.
Obcursat: retardat.
Obcursor. cursaris: hæc tamen non b sed loco eius c habere debent.
Obdere: obiicere. claudere.
Obdo obdis.
Obducere: producere. prætendere.
Obiicere: obtexere.
Obducta: opposita. contracta. circumfusa. operta.
Obedire: parere. obtemperare. Obedire deficit futuro infinito: qr fit a supino quo deficit.
Obedientia: supplicatio. humilitas.
Obesse: impedire. contrarium esse. obstare.
Obsum obes obest. malo est. lædit.
Obesse: nocere est. officere uero uelle nocere.
Obæratus subæratus. uel circumfusus pecuniæ: ut plus dicatur pecuniæ q̃ habeat.
Oberus id est cutis ruptura.
Obesus: plus est q̃ pinguis. Obessus: pinguis. corpulentus. curatus. plenus. distentus. Obesum dicitur: quod forinsecus est: crassum uero quod intrinsecus.
Obesat: impinguat.
Obeo obis: prætereo. cingo. circuneo. fugio.
Obex oppositio obicis fit ab obiicio cis.
Obfibulare: concludere. circundare.
Obficus: turpis ludus. impudicus.
Obfirmatum: firmũ. decretum. obstinatum.
Obiicit: opponit. prætendit. obtexit.
Obiectus oppositio.
Obices: oppositiones. ualuæ compages: qui opponuntur. hæc obex obicis.
Ob id: propter id.
Obiectare: opponere frequenter obiicere.
Obire: mori. circuire. proficisci. recedere.
Obitus: mors. occasus. transitus.
Obiter: simul iter. ubi non est iter.
Obiter dum in itinere est: quasi circumiter. Obiter: uelociter: obitem intentionem.
Obites serpens dicta q colorem habeat harenæ
Obiurgamus uerbis: castigamus uero dum cædimus.
Obiurgare: repræhendere.
Oblaqueare: circa codicem terram aperire: & uelut lacus efficere: hoc quidam dicunt excodicare.
Oblaqueatio: putatio. propaginatio. fossio. uitibus ista conueniunt.
Oblatus. deportatus.
Oblatio uocata: quia offertur.
Oblectatur blandimentis fouet delectatur: quasi cum lacte cum fraude.
Oblectat. delectat. delectationem infundit.

Oblectamentũ: solaciũ. leuamen. reges. delitiæ.
Oblegare: contradicere: uel contra leges uenire. circũmittere.
Oblegatum: iniũctum. mandatum.
Obliuit: obliniuit.
Obliuiscor obliuisceris oblitus.
Obliuiõi trado: contemno. de mẽoria exit mihi.
Obligare: colligare. debitorem facere.
Obligatus: debitor.
Oblimat: limpidat. sulcos obducit: id est limo replet.
Obliquat: transuersum facit.
Obliquo obliquas.
Obliqua: non directa. contraria. curua.
Oblido oblidis. oblidior oblideris.
Oblisum: percussum. fractum: ex ob & læsum.
Obliteratur: deletur. de memoria exit. obliuione obscuratur.
Obliteratum: deletum. obscu*ge*. obliuioni datũ.
Obliteo oblites oblitui: oblitere latere.
Oblitus: linitus. superinductus. inceratus.
Oblino oblinis: obliui: oblinor oblineris.
Oblitũ corripit penultimam: infusum significat
Obliuiscor uero oblitus producit penultimam.
Obliuiscor tui & te cõmune antiquitus prisc.
Obloquitur: obmurmurat. obstrepit. obtrectat.
Obluctari: contradicere. contra leges uenire.
Obluctans: pertinax. rigidis. durus.
Obniti: conari. resistere. repugnare.
Obnitens: obstans.
Obnisus: contra oppositus. incumbens.
Obnixus: humilis. submissus. obligatus nexibus culpæ.
Obnoxius: subditus: uel obligatus. humilis. debitor.
Obnubilat: obtegit. operit. obumbrat.
Obnubit: obtegit. operit.
Obnuptus: ueste circundatus.
Obeliscum: qui est sagitta primus in effraim: rex ægypti fecit ad honorem solis: in medio circo ponitur: quia per medium sol currit summo obelicoso superpositum est quoddã aratrum i modum flammæ: quoniam sol plurimum ignis babet.
Obelus id est uirgula iacens: nota est: q̃ apponitur in uerbis uel sententiis superflue iteratis uel illis locis ubi lectio aliqua falsitate notata est: ut quasi sagitta iugulet superuacua & falsa: sagitta enim ὀβελοσ obelus dicitur.
Obelus superne & punctus ponitur in his quæ utrum tolli debeant dubitatur an apponi.
Obolus quattuor calcis uel tribus siliquis appenditur.
Obolus habet cerates duos: calcos quattuor: fiebat enĩ olim ex ære ad instar sagittæ: unde nomen a græcis habet.

Obolus:exiguus pecuniæ nũmus.
Obolitio:obliuio.
Oborti:curuati.uel in se implicati.
Obortus:subito natus uel nihil pfuturus.
Obpausum:obiectum.obductum.extensum.
Obpetere mori.occũbere.occidere.
Obpignerare:dato pignore colligare.
Obprobrium:maledictum.maius crimẽ.ĩprope
nũ.hæc tñ melius pro b.p habent:dũ seqt̃ p.
Ob rem:propter causam.
Obrepere:circũuenire.fallere.
Obryzum οβρυζοῦ aurum dictũ q obradiet splendore:Est.n.coloris optimi:quod hebræi ophaz:græci χρυσοῦ chryson dicũt.
Obriaum dicit̃ obrude aurũ.splẽdor auri nitidũ.
Obriza & obrizum.
Obrigere:indurare calore aut rigore congellare.
obstupere.
Obrogare:contradicere.contra legem uenire.
Obruere:affligere.opprimere.
Obrutus:afflictus mutus.
Obs filius arani nepos sem:a quo climenistæ.
Obscæni immundi.turpes mulieres.
Obscenus ab obs & canẽdo uel cæno:uł a unde & inquino.
Obscænæ ore id est fæuæ id est male canentes.
Obscænitas:turpitudo.
Obscines:aues corui.
Obscura:tenebrosa.persona uilis.
Obscurum:obuelatum.tectum.
Obscuritas:splendor latens.
Obscurus ex ob & cura:ob enim assumit s cũ cõponitur cũ dictione a.c.incipiente:ut obscænus obscurus.
Obsecrare:rogare.supplicare.
Obsecratio:preces.gratiarum actiones.
Obsecundare:obsequi.dicto parere.
Obsidere:consedere.inuadere.circũsedere.
Obsideo des di obsessum.
Obsepta:circunclausa.opposita.claustra.munita.
a sepe tractum est.
Obsequi:uoluntatis est.
Obsequia:officia.beneficia.merita.
Obserare:claudere.
Obseratum:clausum.
Obsero obseras:hostium sero:obsero uero obseris femino.
Obseruare:cauere:custodire.uel insidias tendere.
notare.
Obseruat:ueneratur.uel callide aduertit.
Obseruatio:cura doctrinæ uel artis est.
Obseruatio:actio uel ostentatio:obseruantia uero cultus religionis.
Obseruantia:custodia mandatorum dicitur.
Obsessa:possessa.circundata.
Obsicus:turpis ludus.impudicus.

Obsides sunt:qui dari solent cũ honore custodiẽdi.prisc.hic & hæc obses dis a sedendo.
Obsideo & assideo actiua sunt.insidior deponẽs a sedeo composita.
Obsidio obsessio custodia obseruatio:hostium circunsessio.obsidio obsidionis.
Obsylla rex marsus.
Obsistere:resistere.aduersari.contra stare.
Obsisto & obsto obstiti obstatum & obstitum.
Obsitus:obsidione uallatus.circundatus.
Obsita:circundata.obsepta.
Obsit:impediat.obsit includat.
Obsidius:lapis niger trãslucidus uitro similis.
Obsoleta:uetustas mẽdacio℞ sordibus inqnata.
Obsoleuisse:desueuisse.de usu exisse.in obliuionem uenisse.
Obsole it attritum est.
Obsoleo obsoles obsoleui facit:non enĩ est a soleo sed ab obset oleo.
Obsoletum supinum:sicut ex oleo & adoleo.
Obsoletus.inquinatus.pollutus.
Obsonio dicuntur omnes cibi generaliter.
Obson οψοῦ græce pulmentarium.
Obsono pro obsonor antiquitus prisci.a græco οχωομαι oysaomai.
Obsordet:insolescit.
Obstare:officere.impedire.contraire.nocere.oppositum esse.
Obsto obstas obstiti obstatum & obstitum.
Obstinat:desperat.indurat.opponit.
Obstinatio:iactatio.elatio mentis duricia.ira.audacia.uentillatio.
Obstinatus est:qui ad aliquid præcipitatur:& sine reuocatione facere festinat.
Obstinatus obluctans uel affirmatio.
Obstinatus:desperatus.irreuocabilis pernicax.
Obstipus:inclinatus,intentus.
Obstipum:obliquum.inequale.
Obstipo capite uel surdo inclinato capite:ut solent asseuerantes.
Obstetrices dicuntur:quæ infantes leuãt.ab obstando id est seruiendo.
Obstetrix pro obstitrix.priscianus.
Obstetricare:renouare.
Obstrepo obstrepis obstrepit:circunsonat.impedit.obturbat.obmurmurat.contendit.
Obstrigili genus calcamẽti:q p plãtas cõsuti sũt & ex superioris pte corĩi trahut̃ ut constringat̃.
Obstrictus:obnixus.deditus.deuotus.seruiens.
Obstringo obstringis obstrinxi.obstringor obstrictus.
Obstruere claudere.abscondere.
Obstruo is xi obstructum.
Obstructum:præclusum.obpilatum.clausum.
ex ob & struo.
Obstrusum:remotũ.pclusũ.obscuꝝ.obuelatũ.

Obstrudulenta appetenda.
Obstrusit:obcludit.
Obstupere:infrigidari.amens effici. uel mente turbari.
Obstupescit:animo percutitur.
Obthalmicũ aurium morbus imo oculoꝝ: nã ophthalmia graece οφθαλμια morbus oculorum.Et οφθαλμος oculus.
Obtectum:obuelatũ.absconditum.
Obtego gis xi obtectum.
Obtemperat:obedit.auscultat.
Obtendit:obiicit.opponit:obuelat. praetendit.
Obtensa gurda.
Obtentus:occasio.nomen.
Obtentus tus:praeces.intercessio.ab obtineo et obtentus.
Obtestatur:quasi aduersarios adiurat. supplicat. praeces intendit.
Obtestatus:rogatio.
Obtegit:obuelat.obiicit.
Obtigit forte dicimus:euenit uero casu.
Obtinere:uincere ꝑcibus.habere.
Obtrectat:detrahit.maledicit.resistit.interficit.
Obtrectatio.inuidia.liuor aemulatio.
Obtrũcat:caput praecidit.interimit.fundit.
Obtrudere.est aliquid in angustus includere.
Obtruit:peremit obtulit.obuiã dedit.ostendit.
Obtundere:impedire.hebetare.fuscare.
Obtunsus:hebes.stolidus.stultus:quia acie sapientiae caret.
Obtunsa:uox rancida.grauis.dura.
Obtũsum:ex oi parte tonsum.i.reparandum.
Obthurare a sacerdotibus tractũ est:qui aures suas thure replebant:ne peregrinis uerbis intercedentibus confusa carminũ mẽoria turbaret.
Obturare:obstruere.
Obtuitus:aspectus. facies. immobilis intentio oculorum.
Obuelatum:opertum.caecum.
Obuenire.contra uenire:ꝑter spem contingere.
Obuertere:conuertere.flectere.
Obuerso & obuersor idem significant.
Obuiare:contrarium esse.aduersari.repugnare.
Obuia:ad manum posita.dilucida. occurrẽtia.
Obuius:occurrens.
Obuncare:obiurgare.
Obumbrat:obtegit.defendit:undiq; munit.obiicit.nigrescit.
Oburbar: circũscribit.dictũ ab arbore:quae est in curuatura aratri:uel a sulco urbiũ q ꝑmus aratro circunductus pp altitudinẽ murus appellat᷑.
Occasio:facultas.copia.potestas.conditio. tempus.locus.
Occasio assistit:opportunitas uero se praebet: uel secunda succedit.
Occasus sus ab occido dis descensus solis.
Occasus mors:dies supmus.interitus uel finis.
Occatio est:cũ rustici satione facta bobus dimissis grandes glebas cedunt:& ligonibus frangunt:& dicta occatio quasi obcaecatio q operiat faemina. Occare igitur est operire terram faemia uites uel arbores.
Occo cas:rumpo.frango.
Occator:insitor.abactor.subruncinator.sator uel actor.arator.hos omẽs agricolae pagani deos habuerunt.
Occeas insula rubri maris:ĩ qua topazion gignitur iuxta oceani ultimas partes.
Oceanus proprium ẽ:cũ totũ significat:cũ uero partes ut atlanticus oceanus appellatiuũ est:dicitur autẽ ἀπο του ωκεος hoc ẽ a celeri motu. Deriuatur oceatides patronomicũ.possessiuum oceanius a um.
Oceanus a graecis de celeritate dicitur.ab ωκυς ocys:quod graece dicitur uelox.
Oceanum mare exterius q terram cigat:quod oĩ die dispar per septem dies nunc attollitur incrementis:nunc in sequentibus totidem diebus naturali damno subducit᷑.
Oceanũ graeci & latini ideo nominant:q in circuli modo terrarum ambiat orbem siue a celeritate q ocius currat.
Oceanus quasi cioneus.Iste est:qui oras terrarũ amplectitur:quiq; a diuersis regionibus proximis uocabula sumpsit:ut gallicus germanicus scythicus caspius hyrcanus atlanticus gaditanus.Nam gaditanum fretum a gadibus dictũ:ubi primũ ab oceano maris magni limen aperitur:unde hercules cũ gadibus peruẽisset columnas ibi posuit sperans illic esse finem orbis terrarum.
Oceanum ideo quidam reciprocis in se aestibus dicunt reuerti:quia aiunt in profundis oceani esse quosdam meatus uentorum repletos spiritu uelut mundi nares:per quos anhaelitus accesu alterno & recessu efflant. Quidam aiunt cum augmento lunari crescere oceanum.alii dicunt sydera solemq; de oceano aquam haurire ignibus suis:ut temperent᷑ qr ignea sunt.
Ocys ωκυς graece uelox:unde ocius.
Occentare:concinare.cõponere.contra cãtare in fame carmen cum certo nomine dicere.
Occento actiuum est.
Occentus ex ob & cantus ab occino nis.
Occedere:occurrere:uel obuiam cedere.
Occidẽs dictus q diẽ facit occidere: abscõdit.n. lumen mũdo & tenebras superinducit.
Occidit compiẽs penulti.cũ q mortuus ẽ signt.
Occidit cõponitur ex ob & cado:inde deriuatur occidẽs occidẽtalis.occasus.occasio occiduus.
Occidit uero ꝓducẽs penultimã cũ q interficit significat:& componitur ex ob & caedo.

Occidit: affligit. extinguit. perdit tollit.
Occido is di dor occisus.
Occasio dr genere fœminino id est quādo mul- o occidunt ipsa res occisio dr quasi occedio: quia occidi dicimus.
Ocinum genus oleris græcum: origo eius incer ta latinis.
Occipit: incipit. consequitur.
Occipitium locus post auriculas: quod græco bregma Βρεγμα dicitur: id est posterior pars capitis.
Ocys ὠκυσ græce uelox: unde ocyor ocyssimus & ocyus ocyssime.
Ocyor. uelocior.
Ocyssimus uelocissimus.
Ocyus. celeriter. statim leuiter.
Ocyter uelociter.
Ocium: quies.
Ocior ocians.
Oostei græcum est tabernarius.
Ochozias interpretat appræhendens deum.
Ochozias frater ipsius.
Ocreæ tibialia calciamenta: quæ suras tegunt.
Ocrea dicta: q crura tegat.
Octahedrum: aer. spiritus.
Octaforum: in quo pluuiæ sternunt sessoris.
Octauianus dictus est augustus ab octauia ma- tre sorore iulii cæsaris: quem ipse adoptauit in filium.
Octeas: aprilis helinum lingua.
Octaua significat diem iudicii.
Octo deriuatur ab okTo græco: deriuatur octa- uus octies octuplum: octoni: componit octo ginta: octingenti.
October mensis a numero octauo & imbre di- ctus: est enim octauus a martio: qui est principi- um anni apud hebræos. hic macedonice υπερ βερετεοσ hyperberetæos. hebraice mesur μεσουρ ægyptiace phaophi φαωφι attice γαμηλιωσ.
Octussis octo decariorum est.
Occubat accūbit uel stat. intent. mortuus est.
Occubuit: uictus est. succubuit. manus dedit.
Occubo as & occūbo bis ubui bitus.
Oculat: uidet. prospicit.
Oculata: quæ oculis uidētur uera.
Oculatus: uidens. prudens. acutus aut oculis plenus.
Oculi dicti siue quia eos ciliorum tegmina occu lunt ne incidentis iniuriæ offensione lædant siue quia occultum lumen habent id est secre- tum uel interpositum. hi inter omnes sensus uiciniores sunt animæ. In oculis enim omne mentis iudicium est: unde animæ perturbatō in oculis apparet: ut hilaritas. Oculi in facie concauis foraminibus inclusi sunt: a quo fora tu frons nominata est. Idem quoq; oculi gē- marum habentes similitudinem mēbranis p lucentibus conteguntur: per quas quasi p pu- trum refulgens mens ea: quæ foris sunt con- spicit. In medio autem orbium sunt: quas pu pillas uocamus: quibus cernēdi gratia tenet.
Oculus eius diminutiuū ocellus & oculeus.
Oculi nodi sunt: ex quibus frondes exeūt.
Occulit: claudit. abscondit. occulat. celat.
Occulit per duo. c. scribendū: quia culit dicimus.
Oculo is lui occultus.
Occultum: secretum. arcanum. ab occulendo uel claudendo.
Occultat: abscondit. tegit. actiuum est & frequē- tatiuum ab occulto.
Occūbere: finire uitam. suppliciū capere.
Occupat: præuenit. anticipat.
Occurrens: certum. euidens apertum.
Occurrit: obuiam uenit.
Occurrit aduersatur. repugnat. presto ē. accidit.
Ode ωδη græce cantatio. hæc oda odæ: quod componitur & cantatur.
Odoeporicum οδοιπορικον itinerarium.
Odoporicum græce uiatorum. Odos οδοσ. n. græce iter uel uia.
Oderan filius tale nepos aram: ex quo nardi.
Odia: inimiciciæ asperæ.
Odiæ: cantatores græcum est.
Odibilis odio habilis.
Odiosus: qui odio plenus est.
Odi odisti odit defectiuum: cuius participiū præ teritum est osus: inde odium odibilis odiosus componitur exosus perosus.
Odollamites interpretat testimonium in aqua.
Odolla locus.
Odontes οδοντεσ græce dentes.
Odoratus dictus quasi odoris aeris attactus. ta- cto enim aere sentitur.
Odor dictus ab aere. Nam quid est odos nisi aer contactus.
Odoramenta: diuersorum odorum compositio- nes: thymiama.
Odoror illud dicimus.
Odora uis canum: qui sciunt illud odorari id est inuestigare.
Odorum est quod semper odorē mittit. Odo- rabile uero quod aliunde accipit. Odoriferū autē quod odorē sequitur.
Odor & odos: ut arbor & arbos dicitur.
Oenos οινοσ uinum.
Oebalia ipsa est laconia: unde castor & pollux.
Oeconomus οικονομοσ: dispensator. disposi- tor regiæ domus.
Oeconomia ipsa dispositio uel præmeditatio: aut præparatio.
Oeconomia ipsa dispositio regis: qua prius or-

dinatur aut disponitur domus & sic fabricat᷑.

Oechalia laconiæ pars ꝓpiqua thessaliæ: quæ ab urbe sua nomē assumpsit: quam hercules ob iolen a coryto rege ꝓmissam & negatã euertit

Oedipus monstrũ quoddam humana facie quadrupes fingitur.

Oedipus: id est mixtus.

Oedipus & iocasta coniugium fecerunt. Oedipus quidã diuinus soluēs ꝓblemata οἰδίπο δύσ οἰδίποσ oedipus oedipodos græce ου oy pro u latine posita.

Oedipus oedipodis us producta.

Ohe uox exultationis.

Oephi mēsura quattuor modioꝝ id est batus siue uadus: sed oephi in aridis: batus in liquidis sumitur.

Oenoforum uas uinarium. Nã οἶνοσ uinum φορον est ferre: scribitur enim per p: sed profertur per e.

Oena græci uocant: quæ latine elementa dicunt᷑ eo ꝙ sibi conueniant & concinnant: miscent᷑ enī quadam naturæ cõmunione.

Oenantes: genus hærbæ.

Oenotria tellus ꝓprie sabinoꝝ tractus.

Oenotrii græce dicti cultores italiæ primi dicti: ꝙ ipsi ꝑmi uites coluissent & uinum.

Oepha idem quod oephi: mēsura ad uarias fruges pertinēs. i. tritici ordei leguminum.

Oestrum animal armentis aculeo ꝑmolestũ græce oestros οοἰστρoσ latine asilus. Vulgo tabanus uocatur.

Oestrum genus muscarum.

Oetha mons inter thessaliam & macedoniã ubi hercules iacet.

Offa proprie frustũ dentiũ: cuius diminutiuum offella facit: inde offarii coqui: qui offatim id ē particulatim excoquunt. Nã offa est latrantiũ: quia in os canis iacitur & satiatus illico cõpescitur & silescit. Offa geminata. ff. facit: tamen diminutiuũ ofella nõ geminata. f. quia i diminutione pleruῷ multa mutant᷑.

Offam hebræũ est: quod græci uocãt ὀβρύζον obryzon genus auri.

Ofella: ꝑticula diminutiuũ ab offa corripit. o.

Offendiculum quo quis offendat: oppositio. culpa. læsio.

Offendit: lædit. nocet. tædet. inimicos facit. absterret

Offendo: inuenio uel impingo. & absolutum est etiam.

Offensa: culpa. ira. qua deus offenditur.

Offensio: uicium. ægritudo. morbus. iberilitas.

Offert: præbet. insinuat: immittit.

Offerre: est ultro ꝓbere: inferre uero iportare.

Offertorium pro eo dictum ꝙ offerat᷑ id est oblatio quæ altari offertur: id est sacrificatur a pō

ntificibus. Ophis ὄφισ græce: latine coluber dicitur.

Officere: est alicui nocere: inficere uero colorem mutare. priscianus.

Officio tibi dicitur.

Officia: ministeria. beneficia. merita. gratiæ. Officiorum multa sunt genera: sed ꝑcipuum est illud quod in sacris diuinisῷ rebus habetur. Officium aũt ab efficiēdo dictũ quasi efficiũ propter decorem sermōis una mutata littera. Aut certe ut quisquis agat quæ nulli officiant: sed omnibus prosint.

Officinæ dicunt᷑ loca: qbus fiunt officia.

Ofiofagitæ pars æthiopum dicta ꝙ serpētes comedat: ofis eni ὄφισ græce coluber φαγεῖν fagein comedere.

Ofiomate: lacerta.

Ofitæ: hæretici a colubro noīati dicētes ipm colubrũ ī paradiso īduxisse uirtutis cognitionē.

Ofiucus signũ i cælo homo serpente cinctus.

Ofites genus marmoris serpentium maculis simile.

Ofni interpretat᷑ discalciatus: filius eni fuit heli electus in ministerium sacerdotũ: cuius amissionem suo expressit nomie: ut eius uocabulo ueteris testamēti sacerdotium a populo iudaico significaretur ablatum.

Offuciæ: fallaciæ: aut res ad decipiēdum cōpertæ dictũ ab offucãdo: quod est furtũ collocare.

Offula: poena uel percussio uel particula in rotunditate collecta.

Og: interpretatur interclusio: rex basan fuit.

Ogias unus de superstitibus cadmi. qui iuuit facere thebas.

Ogygius: nomē cuiusdam: cuius temporibus factum dicitur diluuium: cōditor & rex fuit: nomenῷ loco & tempori dedit hoc tēpore isaac patriarcha perhibet᷑ fuisse.

Oh: interiectio indignantis.

Oileus propriũ cuiusdã græci: oileus trysyllabũ. oilei tetrasyllabũ & οἰλυ trisyllabum. Sic & similia semper una syllaba uincũt in genetiuo quæ penultimã breuem habent: ut treuir treuiri. Satur saturi: tydeus tydei nisi poetica productio fiat in græcis.

Ohihei: interiectio plangentis.

Oy græce ne.

Omas uasa in quibus sortes mittuntur.

Omo interpretat᷑ ons parsimonia.

Ουώνοσ græce filius. ουώνοσ κορου ῦπερũ id est auguri.

Oyranos οὐρανὸσ græce: cælum latini dicũt.

Ois οἶσ græce ouis latine.

Oysia οὐσία & ὑπόστασισ & hypostasis substantia & subsistentia.

Olla uas ad coquendum dicta: ꝙ ebulliat in ea

r

aqua igne subiecto: & alius uapor emittatur: unde & bulla dicit᷑: quæ in aqua uenti intus spiritu sustẽtatur.

Olla pro illa dicitur.

Oolla intrare interpretat᷑ uel tabernaculũ.

Ollac habitaculũ hoc interpretatur.

Ola summi humeri pars posterior.

Olax odorifera.

Olea pondus est retinet tres scripulos. Olea gẽma barbarum est: ex fuluo & nigro undiq; & candido constat. Olea oliua uel fœtus oliuæ. Olea arbor: oliua fructus. Olea oleæ: inde deriuatur oliua oliuũ oliuetũ oleaginus oleaster

Oleagina radix oliuæ. Olea & oliua pro fructu sæpe posita sunt: sed consuetudo obtinuit oliuam fructum dicere.

Oleaginus de olea: sicut faginus de fago correpta penultima.

Oleaster dictus ꝙ sit simil᷑ oliuæ foliis sed latioribus. Arbor inculta siluestris amara & infructuosa: cui isertus oliuæ ramus sui mutat radicis

Oleaster oliua agrestis & infructuosa significat hominẽ sine fructu uel gentilem. Oleaster de omnibus nominibus arborũ solum inuenit᷑ masculinum.

Olenium est oppidum in arcadia.

Oleo oles olet olo is eiusdem significationis.

Olent res ualde malæ uel bonæ: redolent tantũ bonæ.

Olentis pro fetuentis. Virg.

Oleo es ui & oleui. Cõposita uero aboleo aboleui adoleo adoleui exoleo exoleui. Redoleo uero quia non mutauit significationẽ simplicis similiter redolui & redoleui facit: uaro tamen etiam adolui. Obsoleo quoq; obsoleui. Aboleo uero uelut redoleo abolui & aboleui facit præteritum. Supina uero ui in tum conuertunt. Quæ uero ui diuisas habent in itum penultima correpta. ut oletũ absoletũ aboletũ & abolitum & cætera.

Oletum: locus putridus ubi homines mingũt

Oleum est quod de fructu fit: oliua uero arbor: quaꝝ arboꝝ multitudo oliuetum dicit᷑: sicut quercetũ spinetũ. Oleũ græce ελαιο̅ꝑ eleon eleos ελεοσ latine misericordia dicitur.

Oleum significat lætitiã spiritualẽ: ut oleo lætitiæ. Augustinus.

Oleum est purũ nulliq; rei admixtũ ab olea id ẽ arbore deriuatũ. Sed quod ex albis oliuis fuerit expressum uocat᷑ spanũ. a græcis omphation appellatum. Quod aũt ex fuluis & nondũ mitibus unde appellatur. Quod si ex nimiũ maturis cõis appellat᷑: ex his ad usum uitæ ꝑmũ ẽ spanũ: secundũ uiride: tertiũ cõe. Oleũ si qs aqs imerserit. clariora facit ea quæ ꝓfundo teguntur occulto. Nã eius natura hẽt ut cibos condiat & lumini fomẽta ꝑbeat: & lassum longo itinere corpus dum eo unctum fuerit pristinæ sanitati restituat.

Olearos & paros nomina sunt cycladũ insulæ.

Oleamella arbor nascitur in palmaria ciuitate syriæ: ex eo dicta ꝙ extrisecus oleũ defluat i crassitudine mellis sapore suaui.

Oleosmon herba dicta ꝙ mollior foliis sit & caule tenerum.

ωλεγη græce cubitus.

Olda: distinctio siue diuerticulũ interpretatur.

Olfatus: odoratus. olfatus dictus ꝙ odoribus afficiatur.

Olfatoriola sunt uasa muliebria: in quibus odoramenta gestantur.

Olli pro illi uel il'inc aut tunc seu ibi.

Ollibama in prophetis ciuitas: i aqua edom princeps habitauit. Interpretat᷑ uero ingrediens.

Olidum putridum: dictũ ab oleo oles olui quasi olitum d pro t.

Olim aliquando præteritum significat: quõdam antea. aliquando.

Olim: de præterito & de futuro dicitur: sicut quãdo. aliquando. unquam.

Olympus dicitur a græco ολολαμπροσ: ꝙ undiq; luceat. componitur igitur inde uel deriuatur olympicus olympica icũ & propriũ olympus uel olympia: quæ celebrant᷑ in honore iouis certamĩa. cõponitur olympiodorus olympionites. patronomicũ fœmeninũ olympias: cuius masculinũ debet esse olympiades.

Olympias tẽpus quattuor annoꝝ in honore iouis celebrat᷑: qui olympicus dicitur ab olympo monte altissimo: qui interdum ꝓ cælo ponitur: & tũc diuersi ludi fiebãt. Olympias ãni quattuor. Agon cõstitutus a græcis apud elidem ciuitatem quadriẽnio in una olympiade supputato.

Olympias est apud græcos ãnus ꝗrtus ab olympico agone: qui uenit transactis annis quattuor in quibus finẽ sortitur agon is tempus propter quadriennii cursum solis: & ꝑpter quod singulis annis sex horaꝝ consumptiõe i quadrienniũ dies unus completur. Quo tpe ab omni genere omniq; ætate circũueniebat᷑.

Olympus nũc cælũ nũc mons excelsus in græcia ubi nullus uẽtus neq; pluuia cadit.

Olympus mõs macedoniæ tãtæ altitudinis: ut i eius cacuie nec uẽtus sentiat᷑ nec nubes se colligant: quia excedit istũ aerẽ humidũ: in quo aues cæli uolãt: quod ab eis proditũ est: qui solebãt nescio quoꝝ sacrificioꝝ causa memoratũ montẽ ascẽdere: & aliquas notas in puluere scribebant: quas alio anno itegras inueniebãt quod fieri nõ posset: si uẽtis aut pluuia locus ille impetret᷑. deide tãta est tenuitas aeris illius

ut non spirare duraret. Ibi eni ire nõ poterant: nisi spongias humectas naribus applicarent unde crassiorem & cõsuetum spiritũ ducerẽt. hi ergo indicauerunt etiam nullam auem in eo loco se aliquando uidisse.

Olympus dictus quasi hololamphos id ẽ quasi cælum id est quasi totus lucens. Nam holon ὅλον totum: phos lux dicitur græce. hic diuidit achaiam a thracia.

Olimmat: limpidat.

Olintum: græcia.

Olip: tabernaculum meum.

Olisatrum genus hærbæ hortolanæ.

Olisbona ciuitas ab ulyxe condita.

Olitor hortolanus olera uendens.

Obutos οὐ̓τος græcum relatiuum pronomẽ compositum ex o p̃positiuo articlo & hutos pronomen tertiæ personæ: quod est demonstratiuum & relatiuum.

Oliua unde græce elæon dicitur: ex quo in latinum tractũ ẽ. Olea aũt ipsa arbor est: fructus oliua succus oleũ. Est aũt arbor ipsa pacis insignis: cuius fructus diuersis nominibus appellatur id est orchades græca etymologia a similitudine testiculoꝝ. nã ορχιϲ est testiculus: uocatæ radiolæ: qa longe sint in modum radiorum: paphiæ a papho insula dictæ: unde prius allatæ sunt: licinæ dictæ ꝙ optimum dent lumẽ. Pausiã quã corrupte pusiã uocãt uiridi oleo & suaui. Syria dicta qa a syria est allata: uel qa nigra est: crustumia eadem & uolemus dicta ꝙ uolã impleat.

Oliuæ species orcades radii pausiæ.

Oliuæ inuentrix apud paganos minerua perhibetur: unde poetæ finxerunt ꝙ hac inuẽta uicerit mineruã neptunum. & obtinuerit diluuium atticam terram.

Oliuum oleum.

Oliua significat sanctũ misẽricordiæ liquorẽ fructibus abundantẽ & lucentem: eleos. ελεοϲ enim misericordia dicitur.

Oliueti mons interpretatur luminis siue unctionis

Oliua proprium inde oliuensis.

Olocaustum græce totum incensum dicit᷑: quia integra tota hostia igni tradita consumebat᷑.

Olofora uestis tota ex purpura: holon eni græce totum.

Olographum testamentum est: manu auctoris totum cõscriptum atq; subscriptum: unde & dicitur: olon eni græce totũ graphe γραφη scriptura sic ηγραφια dicitur.

Olographia ois scriptura: res p̃pria: olon ολοϛ græce totum. inde olor quia totus est albus & olympus: ολοϛ eni totum: lampas græce lucens. hæc aũt cõposita ab ολοϲ rectius aspirantur: olor & olympus aliter figurantur.

Olor auis est: quam græci cignum κυγνοϛ uocant: dictus ꝙ totus sit albus. hic olor oloris: unde olorinus na num.

Olor signum idest cygnus: in cuius specie cum leda iupiter cõcubuit.

Olores latinum est. Nam græce cygni dicuntur.

Olosérica uestis tota ex serico: olos enĩ totum significat.

Olus ab alendo dictum: eo ꝙ primum oleribus alerentur homines anteq̃ fruges uel carnes ederent: hoc olus oleris:

Olusinolo genus hærbæ hortolane.

Olus ris unde olero ras. olerare id est olera cultu rare:

Omasum stomachus uel uenter centipellis uel uentriculus.

Oma corpus.

Omelia græce latine sermo uel colloquiũ.

Omentum ab omine: quia momẽto omnia capiebant: quod οἰωνοϛ dicit᷑ græce.

Omentum: membranum quod continet intestinorum maiorem partem.

Omentare: auguria inspectare.

Ometa augura maiora.

Omen: auspicium auguriũ: hoc omen ominis.

Ominosa auguriosa.

Omitto pro omitto. compooitur ex ob & mitto: breuiaturq; o apud oratiũ: ut illusus omittas.

Omne ad multitudinẽ uel ad numerum pertinet: ut omnis homo id est omnes homines. Totus uero homo ad partes refert᷑: ut anima & corpus uel caput manus pedes thorax &c. Omnis uniuersalis spẽi: cõponit᷑ inde omnipotẽs oiparens oigena omnino aduerbium.

Omnipotens componitur ex tribus corruptis omnium: potis. ens.

Omnifariam i oẽm partẽ: uel ex omni pte dictum. aduerbiũ est: componit᷑ ex omni & afferẽdo uel fando. omnino uero intentiuum.

Omnipotẽs dictus oia potens: cõe apud Virg.

Omnitenens: omnipotens.

Omnino: in totum.

Omnis unde oẽs cõponit᷑ omnipotens tia. oĩfactor. oĩcreator omnitenens. omnipudens.

Omnimorbia hærba dci ꝙ m̃ltis morbis subueniat. hæc a græcis polylion uocatur.

Omoeos ομοιοϲ græce similes.

Omonyma idest uninomia eo ꝙ sit i uno noie plrima significatio: ut tumulus nũc mõs breuis: nũc tumẽs tellus. nũc sepulchrũ significatur. Hæc tã in propriis q̃ in appellatiuis inueniunt᷑: ut pyrrhus filius achillis & rex epirotaꝝ. Omonyma sunt nomina. q̃ in uno noie multa significant: ut acies ferri oculoꝝ & militum

dicit. Omonyma similia dicta.

Omoeoteleuton: cum uno uerbo plura finiunt uerba sine coniunctionibus nexa: ut abiit abcessit. euasit.

Omoeoptoton: cum plura nomina per unum casum denunciantur: ut est illud. Sed neq; currentem se nec cognoscit euntem.

Omoeosis ὁμοίωσις quod latine interpretatur similitudo: per quam minus notae rei per similitudinem eius quae magis est nota panditur demonstratio. huius species sunt hae parabolae: paradigma. icon id est imago. comparatio. exemplum.

Omothonus: maior synochus febris.

Omousion graece latine unius substantiae: usia οὐσία enim graece substantia uel essentia dicitur. omo simul unum: hoc ergo uocatur omousion: quod est ego & pater unum sumus.

Omousion id est similis substantiae: quia qualis deus talis & imago eius. haec tamen omnia ab ὁμὸς & ὁμοῖος figurata ponus aspirantur.

Omousion: assimilatio.

Omn uerbum interpretatur. Omni crispans meus interpretatur.

On graece quando per omicron id est o breue scribitur neutrale est: & interpretatur quod est: quando uero ὢν per ω id est o longum scribitur masculinum est: & interpretatur qui est. On ergo ipse est creator omnium & principium quod est & quod proprie in se & uniuersale ad omnia.

On inutilitas uel dolor siue iniquitas interpretatur.

Onager ὄναγρος graece asinus agrestis syluaticus.

Onager significat heremitam.

Onagri singuli foeminarum gregibus praesunt: nascentibus masculis zelantes testiculos eorum morsibus detruncant. Quod matres cauentes in secreto eos occultant. Totiens in nocte uel die rugit quot horae sunt.

Onaogros graece armiger.

Oneyros ὄνειρος graece somnus latine.

Onerat: cumulat. complet. pondere premit. Nam onus pondus est: unde dicitur onero oneras.

Onerare: pondus imponere.

Onesiferus: lutum ferens. abundans.

Onfation oleum quod ex albis oliuis fuerit expressum: graeci dicunt: latini uero spanum.

Onfatius galla agrestis: quae medicaminibus adhibetur.

Onyca haerba aromatica.

Onytes galbana: pigmenta quaedam.

Onyx genus marmoris dictum quod in se habeat permixtum candorem in similitudine humanum unguis: graeci enim unguem ὄνυχα onyca dicunt.

Onyx onycos onyx onicis genus est lapidis.

Onycinus gemma genus metalli uel lapidis.

Onocardia cocco similis est.

Onocentaurus. homo mixtus asino natura agrestis. Superior pars similis homini: posterior pars asino. significat bicordes.

Onocentaurus componitur ex onos graeco id est asino & tauro.

Onocotalon graeci uocant rostro longo: quorum duo sunt genera.

Onocrotalus similis cygno.

Onomaton graece nomen.

Onomatopoeia: est nomen de sono factum ad imitandum sonum uocis confusae: ut hinnitus equorum.

Onomatopoeia quasi onomatoispoeia id est nominis factio.

Onomatopoeis graece nominationibus id est nominum seu uerborum nominis informationibus.

Onomastice ὀνομαστική nominatiuus.

Onoma ὄνομα graece latine nomen.

Onomazo ὀνομάζω graece nomino.

Onos lyras graece dicitur cum stulto sapientia promittitur id est asinus ad lyram.

Onus: pondus. sarcina. Onus oneris unde onero ras: sic & similia: quae habent e in uerbo habent in obliquis casibus.

Opaca: amaena. uiriditate condensa. Opaca loca dicta quasi operta caelo aprica contraria.

Opacum: umbrosum. contectum. secretum. uiride uestitum.

Opalus gemma diuersarum gemmarum colore.

Opansum: obiectum. extentum uelut in scena quod undiq; panditur.

Oppipare: conuiuium quasi renouare uel coponere aut post planctum in conuiuio gaudere.

Opsis ὄψις graece facies. Ophaz hebraice obryzum auri.

Opem: auxilium. suffragium.

Opera sunt artes singulorum artificum: opera uero foeminenium adiutorium esse cognoscimus. cuius diminutiuum opella.

Operae id est studia: incorporale est. Nam opus ad corpus pertinet.

Opesida: stabili opitulatione.

Oppedere: contraire: quasi pedem contra ponere.

Operaepretium. necessarium. utile. uel magnopere.

Opperitur: expectat sperat.

Opperior riris praestolor pulso.

Opperimentum. expectatio.

Opperiens: expectans.

Operire: cooperire. obuelare.

Operio ris rui opertus o breuiatur in prudentio. componitur apperio.

Operior & experior deponentia composita a pario: sicut etiam apetio cooperio reperio: quod duplicauit p in praeterito repperi & comperio participia enim eorum opertus & exptus: ut apetio apertus: non aperio apertus.

Operosum magni laboris.
Opertaneus: opertus. latens.
Oppetere: occumbere. cadere. mori.
Opes diuitiæ copiæ. amplitudo. in singulari nõ habet nisi opis opi opẽ & ope. pluraliter opes opum opibus.
Opicardelon gemmam barbari uocant.
Oppida municipia dicta ab ope dauda: sed nunc ciuitates & municipia dicimus.
Oppidani uocabantur: qui in cæteris locis habitabantq̃ in roma. Nam oppida cætera: sola roma urbs dicebatur.
Oppidũ qdam ab oppositione murorũ dixerũt: alii ab opibus recondendis: alii ꝙ conuentus i eo hĩatũ det opem cõtra hostẽ. Oppidũ ãt magnitudine & mœnibus discrepat a uico castello & pago. Oppidum ciuitas modica.
Oppido obiter aut omnino ualde satis aduerbium est.
Opifex opificis dictus ꝙ opus aliqđ faciat magister auctor.
Opificiũ dicitur res aliqua: quæ est in opere uel ubi opera fiunt. græce ergasterium εργαστη ριο῀ dicitur.
Oppilat: obturat: obclaudit.
Oppilo las aui.
Opilio ab ouibus dictus quasi ouilio: est enĩ custos ouium.
Opima fœcũda crassa fertilis uel cãpestris.
Opimum: abundans: pingue. profluens honestum. celebre.
Opimari: impinguari. fœcundari.
Opinatio est cũ adhuc incerta res latet & nulla ratiõe firma uidet᷑. ut puta sol quantũ sit maior terra.
Opinio species rationis: diuiditur in æstimatiõe & suspitione.
Opinatur existimat suspicatur.
Opinio rumor fama: nomen: aura popularis. Opino pro opinor eiusdem significationis antiquitus.
Opinatissimus: nominatissimus. frequẽtissimus
Opinax: manifestus.
Opipare laute opulenterq; conuiuiũ renouare.
Opipare. abundanter: delicate.
Opis auxilii: inde dicitur opimus: cõponit᷑ opitulor. opifex. opulentus opulẽtior opulentissimus. opulentia. inops. iopia. copia copiosus. Ab ope oppidũ opportunus ior. opportunitas. Cõponit᷑ iportunus: a quo iportunitas.
Opifera funes: q cornibus antẽnæ dextra leuaq; tenduntur retrouersum.
Opistotonicus retrorsum contrahitur. cum magno dolore dorsi & dunium.
Ofiodes οφιωδησ serpentinus.
Ophites genus marmoris maculas serpentinas detinens.
Ophites serpens distinctus maculis: masculus ẽ
Opitergiũ ciuitas ex illa parte uenetie. unde opiterginus. inter taruisum & forũ iulii.
Opiter opiteris & opitris: qui obito patre uel pdito auo uiuente nascitur uel nutritur.
Opitulat᷑: auxiliatur. sustentat.
Opitularium auxilium.
Ophiucus æsculapius serpens esse dicitur.
Ophiucus idest anguitenẽs: signum sup scorpionem. carbonita getage rex. qui triptolomo cũ duobus draconibus frumentũ ferenti unũ ex ipsis interfecit. uel hercules qui anguem quẽdam homines interficientẽ in lydia interfecit uel æsculapius apollinis filius serpẽtem quẽdam interficiens pro medicina habuit: ũde inter astra locatus est.
Opium crema uinũ appellatur: quoniã apud renas nascitur: est aũt succus lassar hærbæ.
Opium quoddam uenenum sucus papaueris agrestis: hærba somnifera.
Opiza genus seminis legumẽ quoddam.
Opizin græce diminuere: unde dicũtur opizi: q uerba fiendent: & uelociter diminuũt: hic opizo as. & opizi diminuentes.
Opplere per duo p.
Oppletum oblitum usq; ad plenum.
Oplites οπλιτησ armatus miles.
Opos succus stacteæ.
Opobalsamũ lachryma balsami: nã οποσ opo græce dicit᷑ succus: balsamum aũt ipsa arbor. Opobalsamũ gutta: q̃ dĩ hilat p incisas cauernas balsami: cauerna eni ops dicitur.
Opponere: obicere. obtendere. obtexere.
Opopa græce. i. upupa auis spurcissima.
Oportunia græce latine spasmus. i. cõtractio neruorum.
Opportunus: congruus. necessarius.
Oportunitas: facultas. copia.
Oportet conuenit. Componitur opem portat. impersonale est: unde opportunus nitas & q̃ ab his fiunt.
Oppositum: obiectum: contrarium aduersum. obnitens.
Opprimere: affligere. occidere. obruere. uim inferre.
Opprobrium: crimen. maledictum.
Ops terra ideo dicta ꝙ opẽ ferat frugibus.
Ops nomẽ matris deorum uel copia: cuius nominatiuus nõ est in frequẽti usu. sed ꝙ ex eo cõponit᷑ omnis generis est iops iopis: prisci ueteres tñ hic & hæc & hoc ops & cops p opulentus & copiosus dicebant.
Ops pro terra hæc opis nympha. hæ opes diuitiæ.
Opion. οψοσ græce pulmentum.

Optare: desiderare. eligere. in filium facere.

Optatiuus modus dicitur: qa per eum agere aliquid optamus: ut utinam legerem: & eget aduerbio optandi.

Optio: libera uoluntas. arbitrium. electio. officia militum.

Opthalmia ὀφθαλμία oculorum dolor.

Opertus: genus auis.

Optimus: primus. summus: superlatiuus. bonus melior optimus.

Optutũ: defensio. auxilium.

Oppugnat: uincere temptat.

Opulens: diues. habundans. ope plenus id est diuitiis.

Opulentus: copiosus. diues.

Opulentia: abundantia. diuitiæ.

Opulentia ab ope dicta est: quam si discutias inuenies eam tenere modũ. Nã quomodo opitulatur quod nimium est: cum incommodius sit sæpe q̃ parum.

Opus opiniris proprium est.

Opus operis unde operor aris opatus opatio.

Opus dicitur ipm quod fit: operatio autem ipsa rei actio est.

Opus est: necessarium est. utile est.

Or interpretatur montanus.

Ora finium per o tantum scribendum. hora dierum per. h.

Ora etiam sine h & pluraliter id est uultus facies: cuius singulare os oris.

Ora finis uestimentorum. Nam græci oron opos terminum dicunt. Hora quãdo tẽpus significat habet aspirationem: quando fines: non habet: & quando plurale est ab ore.

Oraculum: cæleste responsum uel ipm delubrũ

Oracula sunt templa: ubi oratur: unde & responsa redduntur. Delubra autem templa fontes habentia ad purgandos fideles a diluendo appellata unde prius hæc loca altaria non habebant: ut tantum delubra essent.

Orare est poscere deprecari: exorare uero impetrare

Orare est docte & honeste loqui: inde dicitur orator facundus. facetus. & eloquens. Non oĩs locutio est oratio. Oratio nanq; est integra cõstructio uerborũ pleno sensu solidata.

Oranum est stola sacerdotis.

Oranum stola operculum capitis. Oratio dicta quasi oris ratio. Nam orare est loqui & dicere. est autem oratio contextus uerborum cõsensus non est oratio qa non est oris ratio.

Oratio est uox significatiua ad placitũ: cuius ptes aliquid extra significant: ut dictio non ut affirmatio: cuius species in angustissima diuisione sunt qr quãnterrogatiua ut putasne animam mortalis est. impatiua ut accipe codicẽ. Optatiua uel deprecatiua ut utinã placeat deo. uocatiua ut adesto deus Enũciatiua ut Socrates ãbulat Sed ĩ omnibus quatuor nulla ueritas neq; falsitas est Enũciat' uero solũ uerũ uel falsũ hinc ꝓpositiones orãt' Hæc diuidit' in duas species affirmatione & negatione.

Oratio est ordinatio dictionum congruam sententiam perfectamq; demonstrans. Definitio integræ orationis.

Orator ab orare id est dicere uocatus. Orator igitur est uir bonus dicendi arte peritus: qui consistit natura moribus artibus. Orator est uir bonus dicendi peritus: qui in priuatis & publicis causis plena & perfecta utitur eloquentia.

Oratorium locus oratiõi tm̃ consecratus: unde & dicitur: nihil aliud agi debet nisi ad quod factum est. Ita discernũtur quæ apostolus ait. Obsecro primum omnium fieri obsecratiões orationes. interpellationes. gratiarũ actiones. Precatio & deprecatio a multis idem putatur. quod quotidiano usu omnino præualuit. Qui autem distinctius locuti sunt ꝓcatiõibus utebantur in aptandis bonis: deprecationibus in deuitandis malis quasi mala precando depellat. Imprecari uero mala: quod uulgo dicitur maledicere. Sed iã nũc siue ꝓcationes siue deꝓcatiões eodẽ sensu pœne oĩs frequẽtat ecclesia: ut ꝓcationes accipiamus dictas quas facimus ĩ celebratõe sacrorũ anteq̃ illud: quod est in domini mensa incipiat benedici: oraciones cũ benedicit' & sanctificat' & ad distribuendum cõminuitur quã totam petitionẽ fere omnis ecclesia dominica oratione concludit Interpellationes uero seu ut qdam codices habent postulaciones. tunc fiunt cum populus benedicit' Tunc enĩ antistites uelut aduocati susceptos suos p manus imposicionẽ misericordissimæ offerunt potestati Quibus peractis & peracto tãto sacramento gratiarum actio cuncta concludit: quam in his etiã uerbis ultimam cõmendauit apostolus

Orbare: auferre. demere. eripere.

Orbo as aui.

Orbes rotunditates anni: gyri orbem græci cyclũ dicunt.

Orbes a rotũditate circuli dicit'. qa sicut rota est: unde etiã breuis rotella orbiculus appellatur: undiq; enim oceanus circũfluens eius in medio ambit fines habet etiã tres partes Asiam Europam Africã non æquali diuisione Nam asia a meridie per oriẽtem usq; ad septẽtrionẽ peruenit Europa uero a septentrione usq; ad occidentem Inde africa ab ocidente usq; ad meridiẽ unde duæ dimidium tenent: aliud uero dimidiũ sola asia Sed ideo istæ duæ partes factæ sunt: quia inter utranq; ab oceano

mare magnum ingreditur: quod eas inter- secat.

Orbis bis. inde orbita urbs & quæ ex hoc deriua- tur. Componit' exorbito.

Orbita uestigiũ rotæ ab orbe dicta.

Orbita secreta stracta fraudata.

Orbi: pupilli. orphani dicti quasi orbati.

Orbitas: amissio filiorum. priscianus.

Orbus ab orbo bas.

Orbus q liberos nõ habet quasi oculis amissis. Orbus dicit' quasi orbibus id ẽ oculis uacua- tus: ide orbo bas batus & orbus orbitas.

Orchades genus oliuæ græce: dictæ a similitudi ne testiculorum.

Orca amphoræ species: cuius minore uocabulo urceus diminutione urceolus.

Orca umbrosa.

Orchades insulæ oceani intra britanniam po- sitæ numero. xxiii. quarum. xx. desertæ sunt. iii. coluntur.

Orchestra ορχηστρα locus separatus i scænaũ quo erant senatores & principes.

Orchibeta genus hærbæ.

Orchis hærba dicta φ radix eius in modũ testi- culorũ sit: quod græci orches orchis uocant: eadem est satyrion.

Orchestra locus est quidam in theatro: ubi cãta bant & psallebant hystriones & mimi.

Orchestra pulpitum.

Orco ορκω græce iuro: inde orcus q iurat aías non dimittere.

Orcus mors. orculus præsagium.

Orcum pagani uocant quasi receptorem morti um: unde orca uocatur uas quod recipit aquas ipse a græcis charon siue plutõ: latie uero die- spiter dicitur.

Ordeolus paruissima & purulenta collectio in ca pillis palpebrarum constituta in medio lata & ex utroq; conducta ordei granum simulans unde & dicitur.

Ordeum dictum: quod præ cæteris generibus frumenti ante fiat aridum: uel quod spicas ha beat. horum tria sunt genera. exaticũ φ sex ordi nes habeat. quod quidam catharnicũ dicunt: quoniã aĩalia melius q̃ triticũ pascat: alterũ di- sticũ eo φ duos ordines habeat: hoc plærique calaticũ uocant. Tertium trimense quia cũ co git nemo seminat': & celeriter colligit'.

Ordeum palea tegit': legis litterã significat: hic ordeaceus de ordeo sicut aureus de auro.

Ordeus. pondus retinet lentes duas.

Ordinarius miles est: qui per integrũ militat or- dinem: nec adhuc cõsecutus est aliquẽ gradũ dignitatis uel honoris. Est eni gregarius id ẽ humilis militiæ. Extraordinarius est: q ob uir tutẽ promouet' ex ordine. Ordinarius dictus quia in dignitate consulari ordinatus erat. uel φ alios ordinabat. uel super ordines dignita- tem hñs: uel per gradus id est ordines ad sum mum gradũ perueniebat.

Ordinare: disponere. dirigere. castigare.

Ordinatus. dispositus. electus. decorus.

Ordinate distincte. subtiliter apte.

Ordiri. incipere. instituere. inchoare. Ordior or- diris. orsus.

Ordo: gradus. dispositio. summum concilium.

Ordo dicitur cum diuersarum rerum unaquæq; proprium tenet locum.

Ordines angelorum nouem esse sacra testatur scri- ptura. Nam homo decimus ad cõplendũ nu merum electorum est creatus. id est angelos. archãgelos. uirtutes. ptãtes. pricipatus dñatio nes. thronos. cherubi atq; seraphi. Angli græ ce nũcii dñr: q minima nũciant. Archãgeli sũ- mi nũcii: qa summa nũciãt. Virtutes illi dicũt spũs p quos signa & miracula frequẽtius fiũt Ptãtes quoque dicñt qui potentius uirtutes aduer sæ subiectæ sunt. ne præualeãt tẽtãdo hoies. Pricipatus q ipis quoq; bõis spiritibus quæq; sunt agenda disponũt: eisq; ad explẽda diuia ministeria pricipant'. Dñationes quoque mire potẽtiæ cætera agmina ad obediẽdũ subiecta sunt. Pricipari eni est iter reliquos priorẽ exi- stere. Dominari uero subiectos quosq; possi- dere. Throni quibus ad exercendũ iudiciũ de us præsidet. Cherubin tanto perfectionis sciẽ tia pleni sunt: quãto uicinius claritatem dei contemplantur. Seraphin qui incõparabili ar dent amore ex singulari propinquitate con- ditoris.

Oreades nymphæ a montibus nominatæ: sicut dryades ab arboribus.

Oreades deæ montium.

Orrhena proprium ciuitatis.

Oreph foramen i quo coluber ingredit'.

Oreph interpretatur foramen colubri uel sicci- tas.

Orestes filius agamnonis fuit. Orestes orestæ & orestis: huiusmodi eni q̃ in ογ ου apud græ- cos genitiuũ faciunt: sæpe fiunt primæ & ter- tiæ declinationis.

Orreum a græco uerbo reconditoriũ uel reposi- torium potest dici. eo φ ibi homines fruges reponant.

Orexis uomitus eo φ ex ore exeat

Orexia polyfagia id est multa comestio: quando extra naturã comeditur.

Orfani græce. pupilli latine: desolati sine patre.

Orfanatrofium locus: in quo pueri orbati paren tibus pascuntur.

Orfeus nescio quomodo a pagãis inferni sacris præponitur: quasi deus uel potius sacrilegus.

Orfeus museus linus apud græcos antiquissimi poetæ: qui & theologi dicti sunt tēpore iosue.
Organum generale nomen est uasorum omniũ musicorum: quãuis pro consuetudine organa proprie dicantur quæ inflãtur follibus.
Organica in musica est secunda diuisio in his q̃ spiritu conflante repleta in sonum uocis aui-maritur: ut sunt tubæ. organa. pãdoria & cæt.
Organarius qui utitur organis.
Orge ira.
Orgia sacrificia ἀπο τῆς ὀργῆς quæ pro furore celebrantur: ut liberi & matris deum.
Orgia item mensura: quæ latine dicitur urna.
Orgia apud græcos dicuntur sacra oĩa: quæ latini cærimonias dicunt. Orgia sacra liberi ministeria aut initia.
Orgiste græce iratum est.
Oros ορος terminus græce.
Oria parua nauicula piscatoria.
Orithos ciuitas inter macedoniam & epirum.
Oriens prima pars mundi est id est caput & quasi facies ab exortu solis nũcupata. Cũ autem in oratione ad orientẽ conuertimur: unde cælũ surgit: non ideo facimus quasi ibi tm̃ habitet deus cæteris partibus desertis: qui ubiq; præsens est: non locorum spatiis sed maiestatis potentia. Sed ut admoneat animus ad naturam excellentiorẽ se conuerti id est ad deũ cum ipsum corpus eius quod terrenũ est ad corpus excellentius id est cæleste conuertitur.
Orientis quidam fluuius syriæ iuxta antiochiæ muros decurrens: dictus quia solis ortu orit̃.
Oriæ: fræni & habænæ ab ore dicũtur.
Origanum qđ latine colora iterp̃tat̃: dicta quia infusa coloret uinũ: hæc hærba calida est.
Originarius: uernaculus.
Origeniani hæretici ab origene auctore exorti sẽ dicẽtes q̄ nõ possit filius p̃rem uidere: & sp̃us sanctus filiũ. Animas quoq; i mũdi p̃ncipio dicunt peccasse: & pro diuersitate peccatorum a cælis usq; ad terras diuersa corpora quasi uincula meruisse. eaq; causa mundum fuisse factum.
Origon neutrum uellum nauis.
Origo: genus. stirps. principium.
Orion uenator: qui conatus stuprare dianã sagittis interfectus est.
Orio uel orion nomẽ syderis: quod dicitur septẽtrio. Orion astrũ ante tauri uestigia fulget dictus ab urina id est inundatione aquarum. Tempore enĩ hyemis tẽpestatibus tonat. hãc latini iugulã uocãt: q̄ sit armatus: ut gladius & stellarum luce terribilis & clarissimus.
Orion uenator de urina iouis & mercurii natus: unde urion prius dictus est: quem secum nubere uolentẽ diana interfecit.
Orion stella a gladio dictus: unde eã latini iugulam uocãt. hi oriões in ipso põdere hyemalis tẽporis exoriunt̃: suoq; ortu imbres & tẽpestates emit. ũt: & maria terrasq; turbant.
Orior sicut & morior secundũ quartã etiã declinauerunt antiq: nũc uero secundũ tertiam. Orior a te deponẽs passiuam uim habet: denuata unde deponẽtia & neutra sunt ut adorior & adorio.
Orior reris ortus tus oriens oriental̃. oriundus da dum cõponit̃ exorior abortiuus.
Oritur: nascitur. incipit. gignitur. procedit. edit̃.
Oritis gẽma est globosa i. ecie. i. syderis.
Oriundus: ortus. genitus. genus trahens similis orienti.
Orizon media sphera apparens super terram.
Oriza genus subtilissime pollinis idest farinæ.
Oriza potio.
Ormen græce appetitus.
Orme impetus.
Ormizatus: ferro alligatus.
Ormilia: fabula.
Ornare: colere. decorare.
Ornamẽtũ: decus. gloria: laus. dignitas. ornatus.
Ornamẽta: p̃tiosa uestimenta dicta q̄ eorum cultu uultusq; decorent̃ quasi oris notamenta.
Ornatus tus: cultus. habitus. uestiũ decoratio.
Ornatus ornata ornatũ: lucidus. nitidus. cultus. luculentus.
Ornamenta: militaria arma. tæla. & cætera.
Orna unius anni palea uel aliquid.
Orna: sepulcra.
Ornias maledicta domini.
Ornis ορνις ορνιθος græce gallina.
Oris est gallina africana pinguissima.
Orni: steriles arbores saxosis mõtibus nascũtur pyro inseruntur.
Ornus genus arboris. prisc. hæc ornus orni.
Oro oras oror passiuum.
Oroatura iunius mensis cappadoce.
Orobum græcũ uerbũ est. est autem genus leguminis: quod hærbum dicitur.
Oroma: uisus somnii ciuis romanus.
Oroma uisio interpretatur.
Oronem foramen mærons interpretatur.
Orontes fluuius syriæ per antiochiam currẽs.
Orontes tæ uel orõtis.
Orontes lititorum rex fuit.
Orontes mons.
Oros græce uisio prisc. Oros mons græciæ.
Orsa est: loqui cœpit. initiata.
Orsus est: loqui cœpit. ab ordior diris orsus.
Orsia mysteria uel initia.
Orsum in hanc partem: inde componitur seorsum id est separatim: quorsum. dextrorsum sinistrorsum.
Orta: nata. ab orior oreris.

Orticolæ: ortolani ortum collentes.

Ortygia eadem est delos. Ortyx eni græce contur nix. asteria mutata est in ortygiam.

Onygia est insula prætenta Siciliæ.

Ortina ciuitas iuxta nursiam.

Ortygometra genus auium id est coturnices cibum habent ueneno semina: quas ueteres uesci interdixerūt. Solum enim hoc animal sicut homo caducum morbum habet.

Orthodoxos græce recte gloriosus idest qui recte credit & uiuit.

Orthodoxus est recte credens & ut credit uiuens orthos .n. græce recte dicitur. doxa gloria. opinio. uir. rectæ gloriæ & opinionis. Quo noie non potest uocari: qui aliter uiuit q̄ credit Orthodoxus nre catholicus homo dicitur: sic e rectus & uita probabilis qui græce uir rectæ gloriæ & sententiæ dicitur.

Orthographia græce recta scriptura: contra impentiam librorum: Orthos enim græce recta γραφη graphe scriptura interpretatur.

Orthographæ græce idest recti scriptores.

Orthogonumena: recti accentus

Orthogonium idest recti angulum: inde triangulus unum solum habens angulum rectum.

Orthogonius triangulus dicitur sic.

Orthos græce rectum.

Orthogotra ciuitas orientis uel fluuius indiæ.

Ortus orta ortum: natus. genitus. creatus. subito uisus: ab orior reris.

Ortus uero ortus: natiuitas. genitura. subita apparitio. processus.

Ortus orti ager amœnus. oleribus abūdās uel paradisus.

Ortus olerum inde dictus: q̧ semper ibi aliquid oriatur. Nam cum alia terra semel in anno aliquid creet: ortus nunq̄ sine fructu est.

Os correptum ossis facit: Quidam tamen ueterum hoc ossum & hoc ossu proferebant.

Os uero productū oris facit. Ossum uero οστεον osteon græce dicitur. Os osculum sicut cætera monosyllaba i suocali ātecedēte culus assumūt: mas masculus. flos flosculus. Quod osculū quis formæ sit diminutiuæ: tamen quia aliā habuit significationem fecit ex se aliud diminutiuum oscillum.

Os dictum quasi corporis ostium: cuius duo sūt officia: uictus sumendi & loquendi. Os osculum. ex hoc osculor ris. Ostium quoq̧ ex quo ostiarius & ostiatim. Oro quoque uerbum ab ore. & oraculū. orator. oratrix. oratio. oratoriū. orabilis. oramē. Cōponitur adoro peroro exoro. deriuatur ador indeclinabile. Ab ore quoq̧ componitur oscinis idest coruus.

Ostito tas ostendo. ostium: unde hospes. hospita. hospitor aris. hospitalis. hospitalitas.

Os oris uultus facies uel forma corporis. Ossa fortitudinē animæ significant. Ossa pro οστεα græco translatum. Nam. t. transit in. s. pnic.

Ossa a busto dicta: quia antiquitus cremarentur: uel ut alii putant ab ore quia ibi pateant: cum alibi cute tegantur. inde osseus.

Ossa partes in animalibus duriores: sicut lapides cineres reliquiæ ūbræ animæ sepulchra:

Ossa quidā mōs thessaliæ. fœminīnū facit statius

Ossamania februarius mensis.

Osci salua me. August.

Osanna lætantis est uox.

Osanna saluifica: siue saluum me fac. osi enim salua. anna interiectio deprecantis. ergo osianna integre dicitur

Osianna uox est obsecrantis: sicut nonnulli dicūt qui hebræam linguā nouerunt magis indicās affectum q̄ rem aliquā significans: sicut sunt interiectiones apud nos: ut cum dolentes dicimus heu. cū delectamur dicimus uah. Quod in eo ita credendū est: quod neq̧ græcus: neq̧ latinus hoc interpretari potuit.

Osianna in alterius linguæ interpretationem in toto transire nō potest: multi super hoc sermone diuersa finxerunt. E quibus noster hilarius i cōmentarii matthei ita posuit: Osanna hebraice interpretatur redēptio domus dauid. prīr. ū redemptio hebraice ephod: Inde domus beth interpretatʳ. Dauid uero nō esse isertū paret. alii opinati sunt dici osānā gloria: nōnulli gratia. Recurramus ergo ad ipsū fontē dicēte matheo Turbe aūt clamabāt osāna filio dauid: benedictus q uēit i noie dñi osāna in excelsis. Osanna barrama matheus posuit idest osianna in excelsis; quod saluatore nascente salus in cælū usq̧ ad excelsa peruenerit. Denique in psalmis legitur a dauid pphetarū: O domine saluum me fac. o dñe bene pspera: benedictus q uenit in nomie dñi: & deus dominus illuxit nobis: unde euāgelistæ narrant phariseos & scribas indignatos & cōmotos q̧ uiderūt populum psalmi pphetiam itelligere super christū cōpletā & clamantes pueros osanna filio dauid benedictus qui uenit in nomine domini. omniū euangelistaꝝ scriptura cōsentit de uerbo osanna: quia in græcum transferri nō poterat sicut alleluia ipsum hebræum posuerūt. Lucas igitʳ græci eruditissimus sermōis uidens pprietatē sermōis nō posse melius trāsferri arbitratus ē magis tacere q̄d ponere ad summā: sicut nos hēmus iteriectōes: ut cū exultādo dicimus uah: & q̄ silentiū uolumus imperare: strictis dictis coartamus: & cogimus insonandū: ita hebræi habent pprias interiectiones: ut quando uolunt dominum deprecari: ponant uerbum petentis affectū id est anna domine:

quod.lxx.dixerunt o domine osi ergo saluifi. c: interpretatur: anna interiectio deprecantis est motum animi significans sub deprecantis affectu.

Osanna genus est ligonis.

Osas primum puto ab osse factas: & quis ex alio genere: nomen tamen pristinum retinent. hæ osæ harum osarum calciamentū altissimū.

Osci hoꝝ oscoꝝ. campani dicti ore imundi habiti: unde oscines id est ore canentes aues dicuntur: quaꝝ augurium uoce capitur ut corui.

Oscines aues uocantur: quæ ore tantū auspicium faciunt: ut coruus cornix picus.

Oscillum diminutiuū ab osculo uel est forma ad oris similitudinē id est laruæ. dicta oscilla ꝙ in his cillerent id est ora mouerent.

Oscilla genus ludicri proprie funis ligatus agitatione producens sedentem.

Oscitare: os aperire. casmare. os extendere.

Oscitans: præfaciens os. somniculosus.

Oscitatio: oris apertio uel extensio. prisc.

Oscito as & oscitor aris eiusdem significationis antiquitus.

Oscobaras: mons orientis inter dalias & caracas & parthionas: ubi ganges fluuius ortus & laser nascitur.

Osculum filiis dare dicimus: pacem amicis: uxori basium: scorto suauium. Item osculum est charitatis & pietatis pignus uel signū amoris: basium blandiciei: suauium uoluptatis. Quod quidam uersibus distixit. Basia cōiugibus sunt: oscula dantur amicis. Suauia lasciuis miscentur grata puellis.

Osculor te & a te dicimus cōmune.

Osee saluator aut saluans interpretatur. dum enim iram dei in populo israel ob crimē idolatriæ prophetasset: domui iudæ salutē pronunciauit: propter quod ezechias rex iuda sublatis idolis præcedentiū regum templū domini purgauit.

Osephilosen id est qui amauit.

Osi libera uel salua hebraice.

Osifragus auis uulgo appellatur: quæ ossa ab alto demittit & frangit: unde nomen accepit.

Ozin ὀζειν olere græce. ὀσμὴ [illegible] odor.

Osiris fuit maritus isidis. gigas. ip se ē & semphis deus ægypti frater fuit titanis: a quo dilaniatus est: quem isis diu quæsiuit: & tandem inuentū salutauit: unde sic populus ad huc eum salutat.

Osios: pius in deum interpretatur.

Osores id est odium exercentes odiosi.

Osor ab odio dictus id est inimicus: qui aliquem odio habet.

Osthena: proprium ciuitatis pro orthēa dicimus unde aspiratio seruatur adhuc.

Ostea ὀστέα græce: ossa latine. prisc.

Ostendere est semel sine aliquo lenocinio demōstrare.

Ostentare uero cum aliqua iactantia.

Ostendo dis di ostentum & ostensum facit. cōponitur attendo.

Ostentabile est: quod certa rei demōstratione cōstringitur: ut Cicero: hic tamen uiuit: immo in senatum uenit.

Ostentat: iactat. uideri procurat.

Ostentatio: ostensio cū elatione. uana gloria.

Ostenta dicta ꝙ aliquid futurum ostendere uideantur.

Ostentum omne augurium. prodigium. monstrum uel ostentatio.

Ostia: aditus. portus. introitus uel fores.

Ostia ab ingressu & exitu fluminū in mari dicta.

Ostia ciuitas: quam augustus marcus in exitu thyberis condidit: quam ab ipso situ ostiam nominauit.

Ostiarii idem & ianitores qui in ueteri testamento electi sunt ad custodiam templi ut nō ingrederetur id ẽ imundus in omni re. Dicti aūt ostiarii ab ostiis tēpli cuius tenentes clauem oīa intus custodiunt: atq; inter bonos malosq; hñtes iudicium fideles recipiunt: īfideles respuūt.

Ostiatim: noīatim. singulatim. ꝓpne priuatim.

Osticium color: quia ex usto est: fit eni ex fuligine tectoꝝ eiecta assiduis ignibus. unde eo tinctū flammeum est.

Ostilinam deam pagani putauerunt: cū segetes nouis aristis æquantur quia ueteres ostire æquare dixerunt.

Ostium est qđ aperitur: ostia uero sacrificium.

Ostium est quo ab aliquo arcemur ingressu ab obstando dictum: uel ut quidam dicunt quia hostem moratur: hinc est ostia tyberina: quia hostibus sacrificabatur.

Osteon ὀστέον græce ossum latine. stoma στόμα uero os oris.

Ostracon ὄστρακον græce testa.

Ostriatides gemma est similis testæ & cuti: unde dicitur.

Ostratus est pauimentum testacium dictum: ꝙ fractis testis calce admixta fiat: testa eni græce ostracon dicitur.

Ostrea τὰ ὄστρεα animalia marina: dicta a testa: qua mollicies carnis interior munitur.

Ostreum & ostrea neutrum & fœmininum.

Ostrea: gemma preciosissima.

Ostriferus: in quo abundant ostreæ.

Ostrū appellatū. ꝙ hæc tinctura ex testæ humore elicitur. Murex eni coclea est maris: quæ alio nomine conchilium dicitur: quæ circūcisa ferro lachrymas purpurei coloris emittit: e qbus tingitur purpura: quæ ostrum dicitur.

Ostrū ornamentū sellæ regalis purpura cōchiliū.

Otha græce auriculæ.
Otalgia: dolor auricularum.
Otiosus: desidiosus. tepidus: piger.
Otior aris: spatior. nihil operor.
Otiose: lente. tarde. pigre. quiete.
Otium: quies.
Otolum uerbum est: quod aut ratione iustæ ne cessitatis aut intentione piæ utilitatis caret.
Othoniel interpretatur tempus eius: deus uel te sponsio dei.
Otriades: otrei filius.
Othrys mons thessaliæ.
Oua dicta quod sint uuida ab eo quod intrinsecus humore sunt plena. Nam humidum quod exterius humorem habet: uuidum quod intenus. Quidam putant a græco ouum dictū. Nam illi ωοῦ dicunt u littera ablata.
Oua quædam inani uento concipiuntur: sed nō sunt generabilia nisi quæ fuerint masculino cō cubitu concepta: quorum tantam uim dicunt esse: ut lignum profusum eis nō ardeat: ac ne uestis aduratur: admixta quoque calce glutinare feruntur uim fragmenta.
Ouat: gaudet. exultat & exilit: & ouans prima bre uiatur. Virgilius.
Ouatum ouo temperatum uel simile ab ouo de riuatur: sed melius ab ouare.
Oues significant populos fideles innocētiæ fru ctum dantes.
Ouilia sunt ubi greges includuntur: ab ouibus dicta.
Ouis molle pecus lanis & corpore ab oblatione dicta. quia in initio non tauri sed oues in sacri ficio mactarentur. Ex his quasdam bidentes uocant: quæ inter octo dentes duos altiores habent: quæ maxime in sacrificio gētiles offe rebant. Ouis in aduētu hyemis ad escam est in explebilis.
Ouillus ab ouino diminutiuū. Ouinus uero ab oue deriuatur.
Ouis unde ouicula ouile. ouinus ouina num: & ouillus la lum opilio.
Oxea ὀξεῖα acutus dicitur.
Oxea acutus accētus. Oxea acutus morbus: qui aut cito transit aut cito interficit: ut pleuresis frenesis. Oxu enim acutum & uelocem græci dicunt.
Oxyfabus uncia una & scripuli. vi. pondus est.
Oxyfabus genus mensuræ græcum ast: quod la tini acetabulum uocant.
Oxygonius acutus angulus: unde oxygonius triangulus dicitur: qui omnes tres angulos a cutos habet. Nec enī orthogonium uel am bligonium potest habere.
Oxygaros: acetum cum liquamine mixtum.
Oxy ὀξύ enim acetum græce: garos liquamen dicitur.
Oxymelli dictum quod aceto & melli permixta cōfici tur materia: unde dulcedinem retinet & acorē.
Oxymum: acetum cum uino mixtum.
Oxyme græce uappa.
Oxos ὀξος uulgus græco nomine uocat acetū hoc latine dolores appellant uel acetum.
Oza: robur domini interpretatur.
Ozias interpretatur fortitudo domini: ipse est & azarias duplici nomine. qui illicite præripiens sacerdotium lepra percussus est.
Ozima sunt uiscera boum.
Ozirat iunius mensis syrorum lingua.
Ozoli populi dicti a putore paludis uicinæ.

P Littera cum h prius posi tum in loco φ: quod ad huc facimus in græcis di ctionibus at in latinis tamē pro ph. f. scribere cœpi mus: hæc græce phi dicitur

Pabulum a pasco: gramen. herba. flores. pratum species herbæ.
Pabulor aris a pabulo.
Pabulari: gregem pascere.
Pabulator pastor qui præbet pabula.
Pabo: genus uehiculi.
Pabu: barba.
Pabula: bruma. niues.
Pacare: pacisci.
Pactunum: plantatorium.
Pacatus propiciatus. mitis. lenis. placatus.
Pacificator: arbiter: medius. auctor concordiæ.
Pacifico & pacificor eiusdem significationis anti quitus.
Pacificus: pacem amans.
Paciscor pactus deponens.
Pacisci: pacem reintegrare: pacem peragere: pa cificare.
Pachynus: promontorium Siciliæ austrum spe ctans dictum ab aeris crassitudine. Nā pachys est crassus mons appositus siciliæ. Pacis uoca bulum uidetur a uocabulo sumptum. Horati us: pluraliter paces.
Pacon ægyptiorum lingua aprilis mensis.
Paconattes: planattes.
Pacta: firmata uel instituta a paciscor pacisceris.
Pactio: institutū uel ratio. propositum secta.
Pactum inter partes ex pace conuenientes scribi tur legibus & moribus cō probatum: & dicitur pactum quasi ex pace factum ab eo quod est

pango pepigi.

Pactum a paciscor uel pango fit. priscianus.

Pactolus fluuius assyriæ harenas aureas trahens. unde a quibusdam chrysaura uocatur.

Padus italiæ fluuius a iugis alpiũ fusus: ex tribus fontibus orit᷑: quoꝝ unus dicit᷑ padus a quo nũcupat᷑: hic a græcis eridanus dicit᷑ ab eridano solis filio: qui & phæton. Auget᷑ autem liquescentibus niuibus & cũ accessi. xxx. fluminum circa rauenam in adriaticum fertur.

Padani agri padi scilicet.

Padus gallam inter italiam cisalpinam fluit ad orientem.

Paphlagonii orti sunt ab arfaxat filio gomer: nepote gomer.

Paphlagonia regio terminans asiam minorem a septentrione iuxta galaciam est.

Paphos insula ueneri cõsecrata. ipsa est & cypros.

Pagani ex locorum agrestium compitis & pagis in quibus gentiles lucos idolaq; statuerunt: nuncupati sunt.

Pagani dicti a pagis id est conciliabulis quibus inhabitant.

Paganus: uilanus a pago dictus ab eo q̄ est pige πηγη id est fons: de quo rustici potant.

Pagani unum deum negant & adorant creaturã

Pagi ab ædificiis loca iuxta fontes & firma terrã: componit᷑ ex græco pagi uillæ dictæ ἀπὸ τῶν παγῶν id est fontibus: circa quos uillæ consueuerant condi: unde pagãi dicti ex uno fonte potantes: page enim græce fons.

Pago gis pro paciscor.

Page: memoriæ.

Pagit: palum figit aut citharam tangit.

Pagina non uidetur esse deriuatiuum: cum penultima corripitur.

Paginæ: partes folioꝝ in libris dictæ q̄ sibi inuicem compingantur.

Pagrum: piscẽ: quẽ græci phragum ideo uocant: q̄ duros dentes habens ostreis pascatur.

Pagus fluuius uel collegiũ curiæ uel possessio ampla sine aliquo iure: unde paganos dicimus alienus a iure uel sacris institutionibus.

Paisoisa græce: armatura participium.

Pasis nomen armaturam significat.

Pala quæ uentilabrum uulgo dicitur.

Pala est quadrum pallium mulieꝝ deductũ usq; ad uestigia affixis in ordine gemmis dicta a παλλειν mobilitate quæ est circa finẽ eius: siue q̄ rugis crispantibus sinuata sit.

Palam persona caret: quia id significat: quod oẽs sciunt: ideo ad omnes refertur id est aperte.

Palantes: gaudentes.

Palantes: palam uagantes sparsi.

Pa o p. las a palam: unde patera quo patulus patulalum. patens tior patẽtissimus patẽter patesco scis patera patella: componit᷑ patefacio pelagus patens lacus. A pala palatum palatium palatinus na num. a pala cumponit᷑ propalo platea prandeo prandes pransus prandiũ: palus palustris paludamentum.

Palanter: incõposite disperse uaganter.

Palabundi uagi.

Palantur uagantur.

Phalanx phalangis lingua macedonũ a nobis caterua seu legio dicitur: fœmininum est.

Phalanges: multitudines ordinatæ.

Phalas dicunt ligneas turres: hinc phalarica genus tormenti: quod de turribus iacitur mirabiliter in hostes.

Phalarica genus grandis hastæ aut teli: cuius prima breuiat᷑.

Phalanga fustis: cui aliquid deligatur.

Phalangius ut gladius.

Phalaria cum milites ad palos exercentur.

Pallas minerua dicta ab insula palenæ in qua nutrita est: uel græce ab hastæ concussione uel q̄ pallantem gigantem occiderit.

Pallas tritonia minerua athene idem est quod sapientia. Nã pallas noua iterpretatur: quia nullam scit uetustatem: hic palas palantos græce latine pallantis: hæc pallas pallados latine palladis. Quæcunq; igitur masculina nt habent in genetiuo: in an uel in as uolunt terminare uocatiuũ: more græco ut o pallan pallas.

Pallas filius euandri: qui ab arcadia illuc ubi modo roma est uenerat adiuuans æneam. interfectus est a turno.

Palladium palladis id est mineruæ simulacrum.

Palanteum: murus uel fastigium.

Palanteũ urbs fuit: ubi est roma ab euãdro eiusq; comitibus condita: qui ex arcadia & a proauo pallante exorti sunt: a cuius nomine pallanteũ dixerunt in montibus.

Palantus quidam dux octauus ab hercule: qui tarentum condidit.

Palamedes unus de principibus græcoꝝ.

Palamedes palamedoys græce latine palamedis.

Phalaris inuentor tormenti fuit: qd᷑ tantũ dicit᷑.

Palatæ massæ caricarum: massæ de ficis dictæ q̄a inter duos palos positæ siccãtur ad seruandũ.

Palatæ in regnoꝝ libro massæ sunt: quæ de recẽtibus ficis compingi solent.

Palatini cretenses.

Palatium a palante arcadum principe dictum in cuius honorẽ arcades oppidum construentes & regiam ipsius palatium uocauerunt: unde palatinus palatina palatiuum.

Palatini id est palatio utentes & commorantes.

Palatum nostrum sicut cælum est positum: unde & a polo deriuatur: sed & græci uranum ουρανισκον dicunt eo q̄ pro sui cõcauitate cæli

similitudinem habeat.

Pale ϖαλη lucta græce.

Pale sunt mēbra dextra læuaq; eminentia dictæ: q in luctando eas premamus: quod palein ϖαλαίειν græci dicunt.

Palea a quibusdam dicitur: q pala uentilet̃: ut fru menta purgent̃. Gentiles a quadā palef frugū inuentrice noiauerunt: quā cererē eē uolūt. Itē a pabulo palea dicta: qd̃ ea primū in pascēdis aīalibus pberetur: cuius natura nil fluere sinit. Econtrario poma maturat.

Palea significat peccatores.

Palearia plurale a pelle dicta idest pelles depēden tes ex gutture. Ipsa est generositas in boue.

Palear singulare pellis bouis a pendēdo dictum.

Paliatus ueste uon candida usus.

Pallere: deficere. pallidum esse.

Pallens: luridus. decurrens. deficiens. timens.

Pallentes morbi: q pallidos faciant.

Pallentes in ezechiele sexta pars cubiti est quod est palmus.

Palene insula.

Phaleræ: bullæ ornamēta equotum sunt proprie nnde phalero ras.

Phaleras dicimus ornatus sermonnm adulatoria uerba: græcnm est.

Phaleratus: ornatus: aut fictidus.

Phalergium: ornamentum.

Pales unde & paleæ: hanc dcam cererē & uestē & talarem dicebant pagani: cuius sacra palilia.

Pales a pabulando pecora dicta dea pabnlorum.

Palestina prouincia.

Palestini urbem metropolim habuerūt: quæ nūc dicitur ascalon.

Palestini qui philistei: quos ueteres allophylos nos modo corrupte palæstinos uocamus. hi nrti sunt a cestoim filio mesroim.

Palestræ græce lucta: ubi athletæ exercēt se: lucta tio quæ fit in gymnasio.

Palæstra dicitur locus exercēdis corporibus dicta tus: cuius reptorem prometheū dicūt. Id circo homines finxisse creditur: q prima tationē un gendi quasi corpora formauerit. Alii opinant̃ a luctatione ursoge moustratam.

Palestritæ fœminæ: q̄ in palæstra morabantur.

Palæstræ est ciuitas in epiro: unde palestinus na. palestinum.

Paletronium oppidum thessaliæ: unde paletrōia regio: in qua centaurus fuit.

Palleus est: quo ministrantium scapulæ contegū turaut dum ministrarent expediti discurrant: di ctum a pellibus: quia prius super indumentis pelliceis ueteres utebantur.

Pallens dictus a palla uel a pulpis: quas tegit.

Pallex: adolescens græce adulter.

Pallelia ϖαλληλια festa.

Palisci sunt pomi.

Palibotia: gens quæ & prasia in superiore in dia.

Pallidus: luridus. deformatus aspectu turbato ab iecto uultu diuersi coloris.

Palinurus: gubernator Aenæ fuit: in mare de ddit.

Palinuri promontorium: quod a lucanis monti bus in altum currit.

Palinodia: contra uituperationes laudes. figu ra est.

Palinodiace: contrariæ.

Pallium quodlibet indumentnm uel mobile co operimentum: a pallein ϖαλλείν quod est moueri: inde palliolum palliatus.

Palimbachius: contrarius bacchio. pes.

Paliurus: hærba asperrima & spinosa: hoc est zu ratuzita.

Pali: idem & fustes: quibus iuuenes pro crimi nibus feriuntur appellati a rusticis: quod præ fixi in fossis stent̃.

Palma fœminea ramos suos plærunq; subiicit ei quam marem palmam appellant: cuius ma ris sæmina dactylorum uel palmitum culto res fœminæ præiaciunt. Tunc quasi experi tum sentiens concubitum comā attollit.

Palma semper uirens manet conseruatione non in mutatione foliorum sicut cætera.

Palma arbor semp uirens inferius aspera cortici bus: superius uero uisu & fructibus pulchra: habet uero unde diferat a cūctis arboribus. Cōtra enī oēs arbores palma minoris ampli tudinis ab imis incohat & iuxta ramos & fru ctus ampliore robore exurgit hæc tarde pro ficit: sed diu uiriditate substitit: unde beatus iob ait sicut palma multiplicabo dies.

Palma uictoria.

Palma dicta quia ad manus uictoris ornata est: uel q oppāsis ramis est ī modū palmæ homi nis. Est enī arbor isignæ uictoriæ hanc græci phœnicem dicūt q diu duret: ex nomie auis arabicæ: quæ multū uiuit huius fructus. dicū tur dactyli & palmæ & thibaili: q & nilai dicū tur: mucales quoq; qui & cānoti græce.

Palma significat uictoriā pfectionē uirtutē.

Palmaræ dies ideo dicunt̃: qa ī eo salutari nostro mltitudo obuiā tēdēs cū ramis palmaræ clama bant Osanna filio dauid: benedictus q uenit in nomine domini rex israel: Vulgus autem ideo hunc diem capitalauium appellant: qa tunc moris lauandi capita infantium est: qui ungendi sunt.

Palma. manus oppāsa uel explicata: cui contrari us est pugnus.

Palma pilus munda dicit̃ uel apāsis palmæ ramis cuius similitudinē gerit.

Palmaris: magna praecipua.
Palmarium: quod in palma est id est in laude sicut mensorium qd' est in mensa: mōtoriū q in motu.
Palmata toga quam reportabant uictores: ipsa & picta quia uictoria pingitur.
Palmeatus: laureatus. coronatus.
Palmes: pars uitis est: ubi uua nascitur. dicta quasi palma.
Palmas: diminutiuum a palma. hic palmes itis.
Palmetum: genus carius.
Palmites: nouelli.
Palmon graeci uocant saltum uentris ex parte pal pantis:
Palmula extrema latitudo remi: qua mare impellitur a palma dicta.
Palmula gubernaculi pars ima.
Palmus dicit' a minimo digito usq; ad maximū.
Palmus in mēsuris agrorum quattuor digitos hēt uncias tres.
Palmus: inde palma. palmula. palmella. palmes.
Pallor. timor. deformitas. subitus terror.
Palpat: blanditur. assentatur. adulatur: aut manu contrectat.
Palpo & palpor idem significabant antiquitus.
Palpare: manu temptare. fouere. blandiri.
Palpans: tremens uel relicto adhuc spiritu'.
Palpitat: tremit. anhælat. uel animā trahit: nō. n. ē latinū. potest tñ a palpebris uenire uel palpo.
Palpebra sinus oculorum a palpādo dicta.
Palpebræ a palpitādo dictæ: quia currēdo inuicē oculorum obtuitum resiount. pilis in ordine stantibus ad eorum munitionem.
Palpebræ diluculo extremæ noctis horæ sunt: & quasi oculos nox aperit.
Palpæ sunt membra dorsi eminentia dextra læuaque.
Palpo onis a palpādo dictus: qui nō uidet.
Palteus: murus. uel fastigium.
Paludamentum est pallium insigne ducum & iperatorum ex cocco & purpura: ut quidam dicunt: dictum est pm eo q indutus eo imperator palam faceret bellum.
Paludamentum: genus uestis: hinc paludatus.
Paludes dictæ a pale pastorali dea: q paleas id est pabula iumentorum nutriat.
Palus paludis: hic palus pali sudis: cuius diminutiuum paxillus.
Palumbes eo q sint fartæ pabulo: quod inferūt saxis syluisq; quibus inhabitant. columbæ uero sunt quæ mansuesiunt in domibus. palūbes sunt quæ in arboribus degunt.
Pampinus est cuius subsidio fructus uitis a frigore uel ardore defenditur: dictus q de palmite pendeat.
Pampineum est totum de pampinis: pampinosum uero quod plenum est pampinis.
Pan græce omne.
Pan græci latini syluanum dicunt deum rusticorum: cui corona in similitudine radiorum solis & lunæ fingūt: habet pellē propter cæli sydera: rubet eius facies ad similitudinē ætheris: fistulam septē calamorum gestat ppter harmoniam cæli: uillosus est quia tellus uestita est uentis: pars est inferior fœda ppter arbores & feras & pecudes. caprinas ungulas habet ut soliditatē terræ ostēdat: quia uolunt eū rege & totius naturæ deum: unde pan quasi oīa dicūt.
Pan incubum deum pagani dicunt. pris. hic pan huius panos græce.
Pana poetam fistulæ dicunt fuisse.
Panax fragrantis odoris est thyrso ferulæ similis: ex quo pfluit succus: qui opoponax dicit'.
Panates deus & lateres.
Panacea: genus hærbæ uel sal. radix salutaris hærbæ.
Panegyricon laudabile græce.
Panegyrici: qui alios laudant.
Panchei: orientales sunt.
Panchaia ipsa est arabia.
Pancra græce rapina.
Pancratium genus ludi: ut fieri solet ab his q cū bestiis congrediuntur ferocissimis qui eo unit' ϖαμκρατιαστης pancratiastes.
Pancratiarius: pugil qui præuicit.
Pancratiari: flagellis aut tormentis subiici: unde æquo animo tolerantes coronentur.
Pancrorium: plantatorium.
Panchera regio indiæ.
Pancrus lapis uarius ex omnibus: unde & dicit'.
Pandecchtes: omnia ferens & uetus & nouum testamentum.
Pandere: aperire. manifestare. exponere.
Pando dis di panssum.
Pandum: curuū. inflexum. quasi recuruū est.
Pandus panda pandum recuruus ua um. recuruus. conuexus. sinuatus.
Pandorius ab inuentore uocatus: fuit. n. apud gētiles pan deus pastoralis: qui prius dispares calamos ad cantum aptauit.
panegyricum: conuenticulū. laus in principe dicta. aliquid laudabile.
Panegoriate cuidam uirtutem habet. Semen eius tritum cum pipere ex mulso potum & uriuā mouet: & calculos in uesica frangit.
Paneas dicitur cæsarea philippi: panius nanq; dicitur mons: in quo sita est.
Panemos pinthiorum lingua uel macedonum december mensis.
Paneretos ecclesiasticus.
Panes: pater.
Pāphagi gens æthiopiæ est quibus esca est quic-

quid mandi potest: unde & dicuntur.

Pangatorium: plantatorium.

Pangere: fingere. litteras scribere. carmina cōponere. cantare. psallere. coniūgere. ordinare.

Pangit: palum figit. plangit uel citharam tāgit. definit. cantat. describit.

Pango pegi pro impigo. Pango panxi uel pangor deponēs pro canto. Pango pepigi & pago pepigi pro paciscor pactum facit.

Panicium dictum quasi panificium: q multi ex eo uice panis sustententur.

Panice: rosæ.

Panicenum: genus uestis est.

Panegyricū πανηγυρικόν lasciuorum genus dicendi in laudibus cuiuslibet uel regum: in cuius cōpositione multi mēdaciis adulantur.

Panificæ: pistrices: quæ panes faciunt.

Panis dictus: q cum omni cibo appōatur: uel q omne animal eum petat. Pan πᾶν enim græce totum: cuius diuersa sunt genera. Panis cibarius est: qui seruis dat: nec ē delicatus. fermētaceus fermēto cōfectus. azimus sine fermēto syncerus. Siligineus a frumēti genere dictus. Rubidus recoctus & rubefactus. Subcineriūs cinere coctus & reuersatus ipse ē & focacius. Clibanitius i testa coctus. Cādidus pāis in cibo sumptus nutrit magis sed minus digerit. ex ipsis fermētacius leuior est. Egerit autē: qa cito cōficit. Azimus aūt tardius egerit sed magis nutrit. is etiam quia succo cōspgitur leuissimus est. & nutrit copiose & egerit. Nutrit ppter candorē: leuis ē ēt ppter spumā: qua sparsus est. Item ex his panibus q maximi fuerint: hēnt quēpiam succū uomitū restringūt. Item in furno cocti magis nutriūt: qa minus exurūtur ab igne. Clibanicius autē & focacius ualde sicci sunt: qr clibanicius i testa focacius i cinere hūorem amittūt. fortior aūt est his oībus siligineus: sed hi q de grossa farina fuerit: omnes fortius nutriūt: sed nō ualde egerunt. Simil'r autem & cacabacius panis calidus siccat: frigidus uero minus. multo siccus ex parte extenuat. Simila etiā lacte cocta egerit magis tamē si in aqua coquat: maxīe ergo ubi plus uolueris egerere. Simila in melle & oleo cocta aut fricta inte propter pinguedinē & dulcedinē: quia cū dissimilia sint: & non debeāt simul coqui i unū mixta rē contrariam faciūt. Siligo uero cocta uel farina fortissima est & nutrit: sed non egerit. Panis triticeus id est ordeaceus tritus leuior furfuribus: & quod ex inde factū fuerit: egeritur magis & cætera.

Panitæ græce dicunt: qui latine incubi appellant: iidem quoq pilosi in Esaia.

Pannonia ab alpibus appenninis ē noīata: qbus ab italia secernit. Coniūgit autem cū norico & græcia habens ab oriēte mysiā: ab euro istriam ab africo alpes appennias: ab occasu galliā belgicā: a septentrione danubiū: q germaniā galliamq secernit.

Pannonius de pannonia.

Pannotios: esse ferunt monstra. tam diffusa a magnitudine aurium: ut his corpus omne cōtegatur. pan eni totum ὦτα ota aures græce dicuntur.

Panope regio & nympha est.

Panotile rarum olus est.

Pamphilus interpretatur totus amor.

Pansum: apertum. patefactum. extensum a pādo pandis.

pauta græce omnia. prisc.

Pantagia fluuius in Sicilia: qui ante pantagias uocabatur.

Phantasma phantasia. spiritus uisionis. nocturnæ imagines.

Pantaxoy πανταχοῦ græce passim.

Pantapolos græce negociator: q multa uenūdat qui latine seplassiarius dicitur.

Pantenon: camimelon hærba.

Pantheta: rætis genus uel restis.

Panther: dicitur siue q omnium animalium sit amicus excepto dracone: siue quia sui generis societate gaudet: & ad similitudinem quicquid accipit reddit. uestigia eius minutis orbiculis superpicta sunt uariis coloribus est: cuius odor tantæ suauitatis esse dicitur ut omnia superet aromata.

Panthera: genus quadrupedis semel tm parit: hic panther græce hæc panthera latine.

Pantheus deus: qui in se omnes figurationes habet. quasi omnium deus.

Pantrenus mons est nimiæ altitudinis.

Pantonium nauigiū tardum & graue.

Panta græce omnia.

Panthoos per syneresim. panthois πανθόου in diphthōgo secundū græcos facit genetiuū in oy ου ideoq apud nos secundæ est declinationis. hic panthoos panthoys pāthoo πανθόου & nos ergo pāthous panthoi: sic quoq alcinous pro alonus & similia.

Panthus pater euphorbi iterfecti a menelao quē fabulat reuixisse pytagoras.

Pantomimus omnium minus.

Pannus diminutiue panniculus.

Pannuceus pannosus.

Pannucea uestis quasi pannosa dicta q sit diuersis pannis obsita.

Pannulæ dictæ: q ex eis panni texant: ipsæ eni discurrunt per telam.

Panus: lignum: in quo trama componit dictum q eo panni texantur. inde diminutiuum hæc panucula.

Papa παπαῖ admirabilis maior pater & custos a pape.

Papa: pedisecus. pedagogus. idem & pappus παππος

Papare: quero est: sicut mãducare hominũ.

Papauer hærba somnifera: ex qua fluit succus qui opion appellat.

Papauer: cuius sæmen somnũ omnibus prouocat: pluralit hæc papauera.

Papauer aliud uescũ: quo uescimur: aliud letheũ: quo non utimur.

Pape παπαι interiectio est admirantis: ũde papa id est admirabilis.

Papia & popea leges: quas sub octauiano cæsare suffecti consules papius & popeus tulerũt: a quo nominibus dictæ sunt.

Papia ciuitas est iuxta ticinũ fluuiũ a gallis edita: unde & ticinũ dicta est.

Papia uero a pape dicta: eo q̃ abundet in multis quasi mirabilis.

Papillæ: capita mamillarum: quas suggẽtes comprahendũt dictæ: q̃ eas infantes qui papãt: dũ lac suggũt.

Papilio auicula: q̃ nunq̃ crescit.

Papiliones auiculæ: quæ maxime abũdant florẽtibus maluis: quæ uermiculos stercore suo faciunt.

Papilio: tentoriũ uel scirpeũ uasculũ.

Papiliones tentoria dicuntur a similitudine parui animalis. hæ sunt auiculæ: lumine accenso conueniunt: & circa uolitantes ab igne proxime interire coguntur.

Papyrus: genus iũci semper uiret.

Papyrio scyrpeũ uasculum.

Papyrus dicta: q̃ igni & cæreis sit aptus: pyr enĩ græce ignis. eadem alio nomine bibula dicit̃ q̃ humorem bibat.

Paphos insula: a papho ciuitate: hæc est cyprus.

Papula est paruissima cutis erectio cũ rubore: & ipeo papula quasi pupilla.

Papula: immũdus sudor. carbũculus: uel græcum est.

Pappus græce auus.

Pappus: pedagogus.

Par: geminũ. idem. tale. simile. æquale.

Par componitur impar dispar separ compar. deriuatur.

Paro paras. pariles. parilitas.

Par in elatione taxatur. Separ in æq̃litate. priscia. hic & hæc & hoc par.

Para παρὰ græca præpositio iuxta pro de uel trans uel apud. para uero aduerbiũ ultra πέραν τῆς θαλάσσης græce trans mare.

Parthæ genus auis mali ominis.

Parare: disponere. præparare.

Parabata: cupidus.

Parabola παραβολή est comparatio ex dissimilibus rebus. Sicut qui leoni cæsarẽ comparauit. non ex suo sed alieno genere similitudinẽ faciens. Item in euangelio: uade dic illi uulpi id est herodi. Comparatio & parabola hoc differunt: quod personarum inter se uel eorum quæ personis accidunt fit comparatio. In parabola uero rerum dissimiliũ congrua cõparatio est.

Parabola græce prouerbiũ latine.

Parabola est comparatiua similitudo. hebraice masloth dicit̃.

Parabolæ græce quæ latine prouerbia uocantur: eo q̃ in ipsis sub comparatiua similitudine figuræ uerborũ & imagines ueritatis ostẽdant.

Parabolæ & problemata nominibus suis indicãt altius se pscrutari oportere.

Parabolicus: parabolis utens.

Paraclitus παράκλητος græce latine consolatio uel exhortatio dicitur. paraclitus propterea nominatur spiritus sanctus id est consolator: quia quos repleuerit consolatur: ut amittẽtes temporalia æterna gaudeant lætitia. paraclisis enĩ græce latine consolatio appellatur: christus enĩ lugentibus apostolis eum misit: postq̃ ab eorum oculis ipse in cælum ascendit. Alii paraclitũ latine oratorem uel aduocatum interpretantur. Ipse enim dicit: ipse docet: per ipsum datur sermo sapientiæ: ab ipso sacra scriptura inspirata est. paraclitus christus ideo dicitur id est aduocatus: quia pro nobis intercedat apud patrem: sicut ioannes dicit de eo. Aduocatum habemus apud patrẽ iesum christum. paraclitus autem qui latine aduocatus dicitur: filio & spiritui sancto ascribitur.

Paracimenos παρακείμενος præteritum significat græce in re modo completa.

Paracollecticum peniculus id est spongiola.

Paranopen græci dicunt habitationem mentis atq̃ egressionem.

Paradiastole: est quotiens id quod dicimus interpretatione discernimus: ut pro inconsiderato fortis.

Paradigma παράδειγμα exemplum dicti uel facti alicuius uocatur: aut ex simili aut dissimili genere: conueniens ei quam proponimus rei: ut est: tam fortiter fuit apud hippõam Scipio: q̃ uticæ cato. Similitudo autẽ tribus modis fit: a pari: a maiore: a minore.

Paradionium prope balteum.

In paradiso præter arborem uetitam & aliæ arbores erant: de quibus sumebant: ne animalium corpora moleste aliquid esuriendo aut sitiendo sentirent. De ligno autem uitæ propterea gustabatur: ne morseis undecunq̃ subreperet uel senio interirent: quia iuuẽtutis flore tenebantur tanq̃ cætera essent alimento: illud sacra

mento:ut sic ibi essent:sicut in intelligibili paradiso sapientia dei.

Paradisus locus ē in orientis partibus cuius uocabulū ex græco ī latinū uertit' hortus.

Paro hebraice eden dicit':quod in nostra lingua deliciæ interpretat':quod utrunq; iunctū facit hortū deliciarū. Est eni omni genere ligni & pomiferarū arbo᷑ consitus:habens etiam lignū uitæ. Non ibi frigus sed ppetua uens tēperies:cuius medio fons prorūpens totū nemus irrigat:diuiditurq; in quattuor nascentia flumina:cuius loci aditus post peccatum hominis interclusus est.

Paradoxon est:cum dicimus inopinatū aliquid incidisse.

Paradoxus qui se ad gloriā parat uel admirabilis.

Paraphrasten:non dissertorem nou bonum interpretem.

Peragonizat:mitigat. oblectat. & tēperat.

Paragapaoteos alternitatis causa.

Paragoge est appositio ad finem dictionis litteræ aut syllabe ut magis pro mage. hanc alii pꝛosparalipsin appellant:ut bellātur pro bellatur. ϖαραγώ adduco.

Paragraphus:nota est quæ apponitur ad separandas res a rebus:quæ in connexu concurrunt:ut in catalogo loca a locis

Paralelli æqualiter distantes lineæ.

Paralelli alterut' rectæ lineæ nūcupant': q̄ in eadē plana sup̄ficiæ collocatæ atq; utrinq; pductæ in neutrā ptē concurrūt ita.

Paralella æqui stantia.

Paralello grammæ duæ dicūtur ex aduerso positæ lineæ sic. Consequēter etiam planæ quadraturæ sic.

Paralelli bipeda duo solida corpora ī geometriis dicunt'.

Paralelli bipedes græci geometrici uocant corpora:quæ neq; cunctis ptibus æqualia sunt:neq; cūctis inæqualia:quæ sunt quotiēs cōtra sūt inæqualia sup̄fices:ut nūq̄ in īfinitum ductæ cōcurrant:ut bis ter ter:quo nomine ea figura uocatur. q̄ latine interpretatum alternatim positis latitudinibus continetur.

Paralypsis dicta a corporis īpactiōe fcā ex multa īfrigidatiōe:aut ī toto corpore aut in parte.

Paralysis est dissolutio membrorum.

Paralysis idest stomachi contractio : cuius signa hæc sunt. Si apertas os inuenies linguam eo᷑ in unam partem:quæ paralysin patitur albidiorem esse tūc intelligas paralypsis causam eē. Nā paralysis ab eo q̄ mediam partē teneat nomen accepit:si eni omnes partes teneat:apoplexiam iudicabis.

Paralipomenon ϖαραλιπομένων græce dicitur:quod nos prætermissorum uel reliquo᷑

dicere possumus:quia quæ in lege uel regum libris uel omissa uel nō plene relata sunt ī isto summatim & breuiter collecta explicantur.

Paramese id est iuxta mediā posita chorda.

Paranetice interpositiue personaliter.

Paranomasia a nominatiuo græce dicit'. quotiēs de nomine aliud efficitur nomen simile sono sensu dissimile.

Parander bestia quædam dissimilis.

Paranympha pronuba. Nympha est sponsa in nuptiis.

Paraphoros ϖαράφορος græce non sequens rationem.

Parapsis ϖαροψίς λοσ gabata uel patina acetabulū aliquod & catinū:ita appellari putant: paropsis idem.

Parapsis quadrāgulū & quadrilaterum uas in est ex paribus assis.

Paraprosdochia græce inopinatus exitus:cū aliud proponitur & aliud explicatur:ut deus impoluta uia eius.

parare:disponere. præaptare:inde parator: paramētum paratum. hanlis aūt dicitur a pari. A paro uerbo cōponit' apparo:unde apparatus: ppero id est ppe paro. Cōparo tor:tio bilis. Cōparatiuus disparo reparo separo:ūde componit' dissepo. recupero. supero. uitupero. impo. ūde imperator imperatrix imperium. imperiosus. sa um. æquiparo:tempero:unde tempestas.

paro as aui. paror paratus. parasangus persæ uocant. quod græci stadia:nos miliaria.

parasceue sexta sabbati appellatur. hinc enim præparatio dicitur:quod a iudæis:quæ in sabbato sunt necessaria eadem die præparentur.

parascēue græce cœna pura id ē præparatio quæ fit iñ sabbato.

parascene græce paratus escarum dicitur.

paresia ϖαρήσια græce confidentia.

parrahsia arcadia.

parthasis quæ & calisto mater arcadis:septentrio a parthasia.

parthasius ia um:id est archadius a um.

parasitus buccellarius. adulator paratus in iunā facere & pat ϖαρα qd' ē ad:& σίτος cibus

parasitans:adulans.

parasituli buccellarii.

parasyntheton græci dicūt decōpositā figuram.

parastatæ stipites sunt pares stantes:qbus arbor nauis sustinetur.

parathis cum quasi deponimus aliquid imperfectum apud memoriale dictū. repetituros nos docentes cū opportunū fuerit.

paratus:celer. aut permotus.

parcæ fata dicta sunt a pagaris. q̄ quidē tria eē dicuntur:clotho. lachesis. antropos. dictæ parcæ cata κατά antiphrasin:q; nemini parcant.

r

Clotho colum baiulat:lachesis trahit:atropos occat.
parcere pro dimittere & seruare.
parcere:misereri.cōdonare.desinere . dimittere .
parco cis peperci & parsi parsus:unde actiuū uidet. parsum facit supinū .unde parsurus.
parce:honeste.modeste.moderate.non nimiū.
parcus frugi: quod est seruator.abstinens alieno. suo contentus.
parcus:nimis tenax.sordidus .
parcoatras:mons armeniæ inter taurum & caucasum medius interiacet.
parduhelis:hostis .
pardus:bestia ferocissima: quæ citata pceps fert ad sanguinē:& saltu in mortem ruit.
pardus uarii coloris:uarii etiā animi est .
pardus genus uariagæ bestiarum secundum post pantheram .
pardus significat diabolum uel peccatorem uariis moribus.
parecausis:aggressio.
parethasin digressio.
paredrum uocant dominicam uirtutem .
paregoria:mitigatio græce.
paregorizat:mulcet .
parentalia dies festi paganorum .
parentat : umbris uel tumulis mortuorum frequenter paret . id est obsequitur .sacrificat aut ministrat.
parenthesis est ubi interponimus sententiam nostram : qua ex medio remota integer sermo perdurat:ut in psalmo . Clamauerūt: nec erat qui saluos faceret ad dominum.
parenthesis : est interposita ratiocinatio diuersæ sentētiæ .parenthesis græce interiectio latine .
parentes dicti quasi parientes id est creatores .
parens pro superioribus propinquis commune duum generum est . Apareo uero generis ois id est obediens.
parere:obtemperare.obedire.obsequi. pareo es .
pares coæui.
par est:constat .
parethonium ciuitas in finibus ægypti urbisq; alexandriæ:ex qua africæ principiū inchoatur.
pharias serpens qui semper in cauda ambulat:& sulcum facere uidetur .
parricida proprie dicitur qui parētem occidit: quē quidam ueteres parenticidam dixerūt: quotiā parricidium in quocunq; intelligi possit : cum sint homines hominibus pares .
parricida: qui patrem occidit: uel homicida. sicarius . gladiator.emissarius.latro.
parricida pro parenticida: componitur a parente & cædo uerbo : uel ex patre : uel ex pari addita . r .
parikos græce incolæ uel aduenæ.

paries nuncupatus: quia semper duo sunt pares: uel a latere uel a fronte: siue tetragonum siue quotunlibet .
paries a parilitate id est æqualitate .
parietinæ parietum ruinæ:sunt enī parietes sine tecto sine habitantibus .
parii lapides candidi sunt .
parius genus cādidi marmoris.& indica gemma a paro insula
parilis æqualis
parilitas æqualitas similitudo euacuatio
parilia dies festus paganorum
parresia παρρεσια est oratio libertatis & fiduciæ plena
parisius ciuitas franciæ.
pariter æqualiter simul ego & tu
paris filius priami: qui helenam rapuit hic paris paridis
Pario paris parit. parere filium edere. parturire.
Pario paris apud āntiquos quartæ coniugationis fuit prisc. inde cōponitur . aperio:cooperio:reperio quod duplicauit p in præterito Cōperio Ex hoc quoq; deponens cōponit experior & operior: nam faciunt expertus & oppertus sicut partus pario paris inde parēs parētela partus tus: cōponit parricida partus parturio ris cōponitur uipera: unde uiperinus: aperio operio reperio puerpera puerperiū parl partis
parma leuia arma quasi partius clypeus.
parma scutū rotundum ornamentū militare
parmula: genus scuti
pharmacopola græce medicamēti uenditor
pharmacon medicamētum.
pharmax os barbarū propriū breuiat penultima sic similia breuiātur .
parnasus mons arcadiæ apollini & libero sacratus
parnasus mons thessaliæ : cuius duo sunt iuga: Cirrha & nysa: in quibus singulis apollo colebatur & liber hæc iuga a duobus fratribus. cithæron & helicon appellāt paron eius diminutiuum paronculum nauigiū piratis aptū: unde & dicitur .
paroa scapha ex uimine & crudo corio genus nauigii
parœci sunt qui solent inter saciētibus necessaria ministrare
parœcia adiacēs domus aut diocesis διοικησισ idest domus dei
Parœmia παροιμια prouerbiū rebus temporibusq; accommodatū rebus ut aduersus stimulum calces: quod significat, aduersis resistendum. temporibus: ut lupus est in fabula: quod subito tacenti dicitur.
paromœon cum ab eisdem litteris diuersa uerba sumuntur: ut o tite tute tati tibi tanta, tyranne tulisti.

paranomasia est in significatione diuersa dictio poene ipsa.ut abire an obire te conuenit.fit & per litteram demptam:ut illud non nomē sed omen habet iste.

paradenomasia græce nominatio.

paron insula martis magni in qua candidū mar mor nascitur.una est cycladum;hæc est & me los.

Pharos ciuitas ægypti metropolis:a quo phara ones dicuntur.

parotides sunt duriciæ uel collectiones: quæ ex febribus uel alio aliquo nascuntur in aurium uicinitate:unde dictæ:ota Ταωτα enim græ auricula:

paroxymos παροξυσμος id est commotio. febris commotio est.

pharsalos regnū achillis in thessalia : unde phar salia.

parsimonia:frugalitas.temperantia.parcitas.pie tas.modica continentia.

parsit soluit:exsparsit.

parsurus ignoturus misserturus:

pars orationis est uox litterata significans men tis conceptum.

pars inde particula.partio partis & partior tiris ĩ eadem significatiōe.Ex eo componit̃ dispar tio & dispartior.impartio & ipartior.participiū participo as.expers.pticeps.proportio.disp tus.& similia.

pars partis.partialis.particula.unde particularis: iter.itas.parti cōponit̃ particeps:unde pticipi um:pticipo as expers exptis:cumponit̃ uero pars parum fumeus.

parta:acquisita quæsita pro parata diuisa.

parthenus mons orientis.

parthenus arcadiæ mons frigidissimus.

partheni.hi sunt lacedemones. idem spartani.

patre altera longior figura ē q̃ sub quattuor line is rectisq; angulis continet̃.quæ quattuor li neæ æquæ sibi non sunt.contra se uero posi tæ binis binæ sunt æquæ bis tres quadra tus est:qui plus habet in uno latere.

parthenos græce uirgo.

parthenope a parthenope quadam uirgine illic sepulta dicta est.quam augustus postea nomi nauit ucapolim.

partes dictæ a pari diuisione pro personarum q̃ litate & laborum.

partes a patiēdo id est diuidendo:qa sicut māus diuiditur in quinq; digitos.sic grammatica,i octo partes uł a parilitate.partes tamen in re bus corporabilibus proprie ponimus: specie uero de incorporalibus.

parthi a scythis originem trahunt:quod etiā uo cabulū manifestat.nā scythæ græce exules: la tine parti dicuntur.

parthia regio orientis ab indiæ finibus usq; me sopotamiam nominatur generaliter: propter iniunctam enim uirtutem eorū proximæ re giones in eius uomen transierūt. Sunt enim in ea aracusa parthia: assyria media& psis :par thia a meridie rubro mari: a septentrione hyr cano salo clauditur.

Particeps participis.particeps consors. conscius. socius.adiutor.minister.

Participat:cōmunicat impartit:parentat.

Participiū est pars orationis partem capiens no minis partemq; uerbi:unde & dicitur.Recipit enim a nomine genera & casus:a uerbo autē tempora & significationes:ab utroq; nume rū & figuram:præter ista sex habet etiam for mam quam uerbum suum perfectum: perfe ctam:meditatiuam:frequentatiuam.inchoati uam.Si tempus & coniunctionem sui uerbi habet.est participium.Si uero casus coniūctio nem mutat & comparationē habet.nomen ē.

Participium est pars orationis quæ pro uerbo ac cipitur:ex quo deriuatur naturaliter habēs ge nus casusq; ad similitudinem nominis & ac cidentia uerbi absq; discretione personarum & modorum.

Partiopalia nomina dicta:quia similla sunt parti cipiis:ut amans habitus.

Particulat im:membratim.per partes.

Particus:negotiatur ipse.

Particulariter:diuisæ.aut per partes distributæ.

Partim:in parte non ex toto diuisæ.

Partiri:diuidere.distribuere.separare.partiuit Sa lustius.

Partior deponens:ex eo componitur deponens & neutrū.Impartio & ĩpartior.Partio tis:neu traliter dicimus.

Partior tiris deponēs.actiue partior & partio ab utroq; cōmune uel deponens.Componi pōt bipartior:inde bipartitus.

Patibulū:partus effusio.partio:acquisitio.

Partū.paratū.acquisitū.Partum inde parturio & partito meditatiuū & frequentatiuū. paritura tamen inuenitur pro partura.

Parturit:parit.gignit.

Parturitio feminū partus.

Partus tus:foetus.soboles.pgenies.

Paruipēdere:despicere:pendere enim æstimare ē

Paruum : pusillum . modicum . leue . Parū com ponitur perparum . ualde modicum: parūp. paup.pauperior.rimus.paupertas.culus. par uus ūde paruulus.paruitas componit̃ parui pendo.pars partis.

Paruū:exiguū.modicū.inualidū.

Parūculū:nauigiū piratarū.

Passa est sustinuit a patior.dicitur etiam a pando: uel a pateo.

pascha nunc tertiũ tempus est sæculi ante legem sub lege. sub gratia. Septenarius numerus pfectus est. hoc igit in lunari numero significat. Tertia enĩ hebdomada lunæ pasca celebratur: qui dies occurrit a. xiiii. in. xxi. ideo autem dies nostri pascæ ad diẽ iudæorũ nõ occurrit: ut & dñicum diem: quo xp̃s surrexit amplectemur. pasca quod græci πασχαλια paschalia dicũt hebraice phase dicit non a passione: ut quidam putant: quoniã π σχ ιν paschin græce dicitur pati: sed a trãsitu hebraice dictũ ẽ: eo qp tũc populus dei ex ægypto trãsierit: siue qa eo die xp̃s de hoc mũdo trãsierit. : q̃ ẽ omniũ festiuitatũ prima.

pascalis festiuitatis errorem uaria obseruantia gignit. latini naq; a tertio nonas martii usq; i diem nonas aprilis lunã. xiiii. inquirũt: & si. xiiii. die dominico prouenerit pascha ptrahũt: græci primi mẽsis lunã ab octauo idus martii usq; in tertio nonas aprilis obseruãt: & si quinta luna die dñico icurrerit: sanctũ pascha celebrant: huiusmodi ergo dissensio inter utrosq; paschalem regulam turbat.

pascere: alere. nutrire. sustinere. pabulare.

pasci: dilabi. difundi. nutriri. prisc.

pascor hanc rem & hac re. pasco scis ui pascor pastus tus: hæc pascua pluraliter. pastor. cõponit depasco pascuus a um pascibilis.

pascua significant refectionẽ spiritualem uel æternam.

pascuus ager ẽ: q in hærbis aialibus uacat.

phase hebraice pascha dicitur a nobis: quod a trãsitu israel ipsi dixerunt.

phaselus: genus leguminis.

phaseolus diminutiuum. phaselus quoq; genus nauiculæ.

passeres sunt minuta uolatilia a paruitate uocata: unde pusilli. hic passer ris.

passer significat uirum sanctum.

passer: genus auis. uel piscis.

passim uulgo promiscue. inordinate. dispse ubiq; permixte.

pasimonia: instituta.

phasis φασις græce dictio.

passio & ppassio differunt: ppassio reputat in culpa non tamen tenet in crie. Ergo qui uiderit mulierẽ: & eius anima titillata fuerit. hic ppassione pcussus est. Si uero cõsenserit: & de cognitione in affectũ uenerit: sicut scriptũ est: transierunt in affectũ cordis: de ppassione transiuit ad passionem: & huic nõ uolũtas peccãdi deest sed occasio.

passiua uerba sunt: q̃ ex actiuis nata semp passionẽ significãt exceptis duobus metuo or timeo timeor. hæc ablatiuo casui cum præpositione a uel ab solent iungi: ut abstrueor a te imperor a te uel ab illo. Datiuo etiam ut seruor tibi. Accusatiuo quoq; sed uel figurate: ut abscidit manum uel cum uidetur agere ipse ad quẽ passiuum refert uerbum: ut induitur artus. Tertio modo quando per diuersas res fit passio: ut pascor panẽ uel carnem. passiua datiuo uel ablatiuo iungunt trãsitiue: ut doceor uideor ab illo & illi. Similiter passiuã uim hñtia neutralia uł depontentia: uapulo exulo: nascor patior a te & tibi: licet tam accusatiuũ etiam addere his: quibus per diuersas res fieri solet passio: ut doceor a te litteras: pascor carnem: uituperor insipientẽ: & accigor ensem: quæ omnia diuersis rebus nascunt: & ex illa re ad unã rẽ pertinẽt.

pasiphe fingitur a poetis fuisse quædam solis filia: quæ cũ tauri amore fureret Dædalo operã dante lignea uacca inclusa ad nefarium inuitata est. ex qua natus est minotaurus.

paschia quod latine paternitas interpretatur: cũ ex una radice multa turba diffunditur.

phasma & phantasma idem est: Sed phasma sẽper dubium est illud quandoq; uera uisio quandoq; uana.

pasmũ dicitur pati qui pallescit.

pasta præclara.

pastinaca hærba magnæ. radicis dicta qp eius radix præcipuus pastus sit hominis.

pastilli tortelli pigmentati uel unguenta.

pastinare: fodere. plantare.

pastinarum uocant agricolæ ferramẽtum bifurcũ quo semina panguntur: unde ueteres uineæ repastinari dicunt: quæ refodiuntur.

pastophoria græce latine talami dicuntur.

pastophoria: atria templi uel gazophilatia. cellulæ paruæ.

pastophorium: atrium uel sacratium. porticus.

pastor: magister. pecoris custos.

passus habet quinque pedes.

passus dupliciter habetur id est duobus gressibus gradiendo cõficitur. passus etiam dicitur quãtum ambobus brachiis extensis inter duos lõgissimos digitos est: tanta est uniuscuiusq; latitudo.

pathalogia: passionis ratio.

patago genus mortis: cum propter pituitam nõ facile lingua mouetur.

patauium: uenetiæ urbs est: facit patauii: subtrahitur tamen unũ i in metro.

patagium uero est pallium ex auro: purpuraq; uariatum.

patara est regio.

patatæus dicitur apollo a patara ciuitate.

phatcamia plaga meridiana uel occidentalis.

patefacere: aperire.

patella dicta quasi patula olla: est enim oris patentioribus.

Patellana dea a paganis dicta cũ folliculi messiũ patescunt:aut e spicis exeũt.

Patens latum.

Patulum dicitur quod naturaliter semper patet ut nares: patens uero quod aperitur & clauditur ut ostium.

Patera fiala regalis penultima corripit᷑.

Pateræ fialæ sunt dictæ ꝙ i ipsis portare solemus uel ꝙ patentes sunt dispersisq; labris.

Pateo es et.unde patesco patens tior.ssimus.patẽter patulus patera patina patella componitur patefacio patefio platea.

patere: apertum esse. prisc. pateo pates patui. passum.

Pater πατήρ græcũ est.idem genitor:græci.n. similiter pater dicũt.

Pater dictus eo ꝙ patratione rei ueneriæ perfecta filium procreet:quod melius est a græco pantaspiron πάντα σπείρων idest omnia seminans.

Pater patris:inde patronus & patro as uerbũ.Pater dignitatis & honoris est nomen:unde sanctos patres dicimus.

Pater dicit᷑ multis modis:deitate.doctrina.senectute.generositate.

Pater patris:inde dicitur paterculus.paternus.paternitas.patruus.truelis. patrimoniũ patronus patro .as.unde cõponitur impetro. perpetro. a patre componitur patrisso.patricida.parricida.patrimonium.patrocinor.diespiter.iupiter paterfamilias.

paterfamilias dictus ꝙ i familia sua omnibus positis serius tanq̃ pater filiis patria dilectiõe cõsulit.seruorumq; conditionem a filiorum affectu non discernit. Qui autem iniq; dominat᷑ in seruis:hoc nomine nequaq̃ se putet appellari.

Paterfide conficiendorum: quando fax fit cum barbaris.

Paterniani:hæretici a paterno quodã exorti. iferiores corporis ptes a diabolo factas opinant᷑.

Patesco patescis it.inchoatiuũ a pateo idest aperitur.detegit᷑.

Pathia urbs est in thessilia.

Patior pateris . inde passio.passionarius.passiuus passiua um passibilis. Cõponit᷑ compatior & perpetior.

Pati:ferre.tollerare.pace teneri.

Patior a te deponens passiuam tñm habet.

Patibulum crux uel stipes aut loca pœnarum:in quibus cruciatus omnes patiuntur. Patibulum est in quo homines appensi cruciatur. unde & dicitur.Dicitur & patibulum trabes.i. pertica:uulgo uero furca dicitur:ꝙ appensos stati exanimat.Crux uero suffixos diu cruciat

Patibulum a patior uel pateo primam corripit. prisc.

Patibulũ dicitur quod naturaliter patet.

Patientia corporis est:tolerantia uero animæ patientiæ uirtus tribus modis exercetur. Quædã eni a deo sustinemus:ut flagella:q̃dã ab aduersario:ut tẽtamẽta :quædam a proximo:ut psecutiones damna & contumelias:contra quos oẽs modos iugilat᷑ debemus:ne ad excessum murmurationes cõtra flagella opificis prorumpamus:ne ad cõsensum delictis educamur ne ptrahamur ad mali retributionẽ:ne hæc agentes bona præsẽtia retribui nobis requiramus.

patiliter diuise aut patenter.

pathicus negotiator ipse.

pathici patientes libidinẽ : Nã πάθος pathos græce passio.

Patina dicta ꝙ dispansis patentibusq; sit oris

Patina genus uasis a patendo dicta.diminutiuũ eius patella.

Pathmos insula est græciæ in quam relegatus fuit Ioannes euangelista : interpretatur genus fretum uel uorago.

Pathos græce perturbatio.

pathos græce dicitur passio motus animi contra rationem.

patro & patrisso a patre deriuantur.

patrare:perficere.admittere.consumare.

patratio rei ueneriæ consumatio.

patres conscripti inde dicti:quia dũ romulus decem curias electorũ elegisset:nomia eorũ præsenti populo in tabulis aureis scripsit.

patres cõscripti senatores a patrio animo ciuibus præstando.

patres conscripti apud romanos dicebantur illi xxiiii.qui scripti erant aureis litteris in tabulis imo ab initio fuerũt centum:deĩde plures

patreus:uimcus.

patricus græce paternus.

patria dicitur ꝙ communis sit oĩum in ea nascẽtium ἀπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ σωτῆρος.

patriarcha græce·pater summus interpretatur·quia primum id est apostolicum tenet locũ : sicut romanus antiochenus alexandrinus. Sũt enĩ auctoritate beati petri apostoli instituti.prima quidem petri apostoli sedes romana. Secunda apud alexandriã beati petri nomine a marco eius discipulo & euangelista consecrata. Tertia apud antiochiam beatissimi petri habetur honorabilis eo ꝙ illic priusq̃ Romam uenisset fuit. & illic primum nomen christianorum nouellæ gentis exortum est:q̃uis autem per orbẽ diffusæ catholicæ ecclesiæ unus thalamus sit christi:sancta tamen romana ecclesia nullis idicibus constitutis cæteris ecclesiis prælata est.

patricii dicti: quia sicut pater filiis ata prouideãt

rei publicæ. immo qui ex patribus id est senatoribus nati sunt.

Patriciani hæretici a quodã patricio dicti: qui substantiã carnis a diabolo conditã dicunt.

Patricida & parricida: qui parentes occidunt.

Patrimonium: bona quæ a patre alicui ueniunt: hæreditas.

Patripassiani hæretici inde dicti: qa patrẽ passum dicunt. hi sunt & noetiani uel sabelliani.

Patrissat: patri similis fit.

patriæ a patre aut patria utrũq3 intelligimus.

paternum est: quod patris fuit: ut paternus fundus dicitur. patrius uero patri similis: ut patrius animus.

patrocinari: protegere. causam agere.

patro inotans.

patronomica dicta eo q a patribus trahantur: ut tydides filius tydei: q̃uis a mrĩbus & fratribus & maioribus etiam dicantur.

patronomica apud latinos oia sunt primæ declinationis: quæ in des finiunt: unde tydide uocatiuus græcus est. Nã tydida debuit facere.

patronus: causidicus. aduocatus. defensor.

patron græce patronus.

patronissa: patrona.

patroni a patronibus dicti q huiusmodi affectũ: qbus præsunt exhibeant: ut quasi patres illos regant.

patros græce uitricus id est secũdus maritus matris: unde etiã apud latinos recte patrinus dr: quia in loco patris fit filiastro.

patrueles dicti q patres eorum germani inter se fratres fuerunt. patruelis filius uel filia patrui uel res aliqua patrui.

patrueles filiæ duoq3 fratrum.

patruus patris frater quasi pater alius. Nam frater matris auunculus noĩatr. sicut patris soror amita: matris uero soror matertera.

patula: loca diffusa & lata.

patulum: patenter. amplum. patulum amplũ, qd semper patet.

patus: pacem tenens.

pathimateos: pacientia continentie dei.

phatures urbs ægypti: quæ metropolis dicitr.

pauculum diminutiuũ a pauco. prisc.

paucus & multus numeri sunt: sicut maximus & paruus q̃titas sunt. pauci ut duo uel tres: non multi sunt: inde paucitas.

pauire id est ferire: inde pauimentũ est dictũ.

pauere: horrere: formidare.

paueo deficit supinis & futuro ĩfinitiuo: sicut placeq3 secũdæ coniugationis.

paueo es neutrũ. inde pauor pauidus impauidus pauesco expauesco.

pauidus est: quem uexat trepidatio mẽtis. habet eni cordis pulsationẽ: nã pauire est ferire.

pauio uis uit. id est tundit. percutit.

pauiæ: oliuæ a papho insula: ũde prius allatæ sunt uel a pauio id est percutio.

pauimenta: solidamenta domorum arte picturæ elaborata & tessellis dicta eo q pauiantur id ẽ cædantur.

pauitat: parere se simulat.

pauitans: timibans.

pauito pauitas.

pauitẽsis uestis contraria leuitensi dicta q grauiter pauita atq3 calcata sit.

paulatim: particulatim. lente. caute. consideratẽr. modice.

pauliniani hæretici a paulo samosateno orti: qui dicit non semper sed a Maria Christum sumpsisse initium.

paulisper: aliqtulum. parũper.

paulopost: id est post modicum.

paulus la lũ id est paruus. modicus. inde diminutiuum pauxillus la lum: & paululus deriuatr.

paucus ca cum: inde paucitas. id est breuitas.

paulus qui antea saulus dictus est hebraice. i. tentatio eo q persecutor fuerit ecclesiæ: post uerso nomine de saulo factus est paulus: quod interpretatr admirabilis uel electus. Quia a spiritu sancto electus ab oriente usq3 ad occasum euangeliũ prædicauit: latino aũt sermõe paulus a modico dictus: unde ipse ait. Ego enim sum minimus apostolorum.

paulus dictus est a sergio paulo: quem ad christũ conuertit uel απο της παυλας, id ẽ cessatione psecutionis: uel binomius fuit: uel paulus id est modicus.

paulus interpretatur pius ortus uel requies. Ex tribu beniamin apostolus gentiũ secũdo ãno post passionẽ christi baptizatus sub Nerone Romæ eodẽ die: quo petrus decollatus est.

paulus genere iudæus a tarso ciliciæ natus: puer aũt adductus fuit hierosolymis ad pedes gamalielis ad discẽdas litteras. hic ab hierl'm usq3 ad illyricũ repleuit euangeliũ christi: ad ultimũ sub Nerone in Roma uno eodemq3 die cum petro martyrio coronatr.

paulus de tribu beniamin ex oppido gigascalis: quo a romanis capto tharsum cũ parentibus migrauit: a quibus ob studiũ legis missus est hierl'm: & a gamaliele doctissimo eruditus eodem anno: quo passus est dominus: ad fidem uenit. Secũdo Neronis anno uinctus ductus est Romã: sed de ore leonis liberatus est: occidentalibus. etiam prædicauit. Quartodecimo uero anno Neronis eodem die cũ petro martyrio ut dictũ est coronatur anno post passionem christi. xxxvii. Scripsit uero decẽ epl'as ecclesiis romanis. unã corynthiis. duas galathis. unã ephesis. unã philipensibus. unã co

lossensibus unam : thessalonicensibus duas: hebræis unā: discipulis: duas timotheo : duas tito. unā philemoni.

Pauni ægyptiorū lingua maius mensis.

Pauo onis auis oculatus. nomen de sono uocis habet: cuius caro tam dura est: ut putredinem uix sentiat.

Pauo genus operimenti uel uehiculi.

Pauor dictus quia cædit cor : nam pauire cædere est.

Pauper perpaululum habens.

Pauper qui aliquid habet: licet parum: inops uero qui nihil.

Paupertas honesta esse potest : egestas uero indecens.

Pauperies dānū est: paupertas ipsa conditio.

Pauperare: pauperes efficere.

Paupero as Horatius pauper commune licet figurate iungatur neutris . quia quæ in plurali numero in neutro a non accipiunt terminationem: trium generum non sunt communia. uelut auctor memor custos.

Pauper cuius diminutiuum pauperculus a. um. facit.

Paupera fœmininū antiqui protulerunt.

Pauper dicit̄ pa℞ iperans: unde pauperior rimus culus pauptas paupies paupo as.

Pausa requies: inde pausare id est requiescere.

pausia uel pauia oliua est : quam corrupte rustici pusiā uocāt tundi ligno & suaui dicta ꝙ pauiatur id est tundatur.

Pauus paui & pauo onis auis est oculatis pēnis.

Pauum ciuitatem carpartii: consi mestiphonis filius fecit.

Pauxillum a paulo diminutiuum id est paruum. modicum.

Pax est tranquilla libertas a pacto dicta: posterius uero pax accipit̄: foedus primū init̄.

Pax comp. peltum arcens: inde paco pacas: componitur pacifico as pacificus pacifer. patior cōpatior . & perpetior. paxion dicunt græci descriptionem.

paxillus paruus palus. a palo modicus.

Paxillū genus ferramenti. id est culter.

pax tantūmodo istud significat uel pacifice comicum aduerbium & græcū est.

Pæana: quædam sacrificia.

Pæan pro apolline ponitur.

Pæan pæanis ,ppriū apollinis est uel eius carmē.

Pæanites lapis: qui in macedonia reperit̄.

Pæaton: urbs græcorum.

phæax populus corcyreo℞ fuit.

phœbæ id ē luna a phœbo id ē sole illuminata.

phœbus grece dicit̄ nouus uel purus id est sol.

phœbus a um. id ē phœbi lapis uel aliud.

peccator dicitur qui pro actiōe fœdatur . Omnis peccator immundus non omnis immundus peccator: ut cum uxore sua dormire: aut immundum tangere.

peccator a pelice id ē meretrice uocatus quasi pellicator: quod nomen antiquitus flagitiorum fuit: post uero transiuit in appellationē omninium iniquorum.

peccatum ad prolapsionem corporis refert̄: iniquitas uero ad mentis acerbitatem p̄cedit iniquitas sequit̄ peccatū: sed grauior iniquitas tanꝗ materia. Item peccatū quod admittit̄: piaculū quo expiat̄ admissum. Peccati sicut iniquitatis tres sunt sp̄es: uerbi. operis. cōsuetudinis. Peccatū qd est nisi præuaricatio legis diuinæ: & cælestiū inobedientia mandato℞? Non enim consisteret peccatū: si interdictio nō eēt. Non consistente aūt peccato: non solū malitia sed etiā uirtus fortasse nō esset: quæ nisi aliqua malinæ fuissent semina: uel subsistere uel eminere nō posset. Nō aūt auribus corporis de mādatis celestibus iudicamus: sed cū esset dei uerbū ab illo opiniones quædā boni & mali nobis pullullarūt: dū naturaliter intelligimus malū uitandū: & bonū præceptū. Præceptū igit̄ dei non atramēto inscriptū: sed cordibus nostris spiritu dei tenemus ipressum: ergo opinio humana sibi fit lex dei sicut apostolus ait de gentibus.

peccare: peccatū committere. delinquere.

pechin ulnam id est aquæ mensuram ægyptii uocant.

pecora non serpentes sed quæ in usu hominum sunt solent significare.

pecora significant in carnis uolupetate gaudētes.

pecten pectinis a percutiendo fila dicit̄.

plectrum: inguen.

pectines dicti ꝙ fila tella℞ imprimant.

pectit: pectinat.

pecto tis. plæriꝗ pexui pexi. pexi pectus. pexui uero pexus facit. pecto pectis inde pecten nis inde pectino as pectus.

pectus scdm quosdam peccati thorus: ūde pectusculum pectoralis.

pectus dictū ꝙ sit pexū inter eminentes mamillarum partes : unde pecten dicit̄ ꝙ pexos capillos faciat.

pectus hominis ab aspectu dicitur: non oppressum ut animalium.

pectus nostrum aeri coniungitur: quia sic inde emittitur sicut ex aere uenti spiritus ; hoc pectus ꝑ ectoris.

pectus a percutiendo dicit̄: græce thorax.

pecudes antiqui illa tm̄ dicebant : quæ eduntur ut pecudes.

pecuarius antiquitus dicebatur. qui modo pecuniosus dicitur.

Pecuaria a pecuare. Nam pecua a pecu uenit.

Pecua: pecora. armenta: locaq; pecuaria dicuntur.

Pecuarius: armentarius.

peculator: rerũ publicarũ fur a pecoribus dictus: uel ꝙ sit pecuniæ publice fraudator.

Peculor ans peculatus sus furtũ de re publica. uel furatio de peculio.

Peculatus: iudiciũ in eũ datur: qui pecuniã publicam fraudat. nam a pecunia peculatus. Nõ autem sic iudicat' furtũ de re publica sicut priuatæ. Nã ille sicut sacrilegus iudicat': quia fur est sacrorũ. peculator: qui habet pecuniam.

Peculium propriũ personarũ & seruorũ sine pastorum. Nã peculiũ est: ꝙ dominus filio uel seruo suo pro suo tractare patit'. dictũ a pecudibus in quibus constabat uniuersa substãtia.

Pecunia dicta q̃a prius de pecorũ corio nũmi incidebant' & signabant': post a saturno æreus nũmus inuentus est. Alii a pecoribus dicunt: in quibus eorum constabat pecunia.

Pecuniæ: census. facultates. copiæ.

Pecuniosus qui magnas habet pecunias: interius uero auarus. cupidus. egens.

Pecuosus: qui multa pecora habet a pecu. hoc pecus pecoris & hæc pecus pecudis. ueteres etiã hoc pecu: unde pecua pluraliter.

Placitum dictũ ab eo ꝙ placeat. consilium dictũ initium. Placitum uero est inter partes ex pace conueniens scriptura. Alii dicũt. quod uolens quisq; facit: etiã nolẽs cõpellit': uelut cum quisq; cõparatus est i iudicio ad rñdendũ: qđ nemo dicere potest pactũ sed placitũ.

Placium est stuppa quasi grossitudo serici: & est græcum.

Plaga cœli tractus uł pars: ut plaga oriẽtalis hæc & clima dicitur.

Plaga pars cœli uel restis consita ræti. breuiatur quia est ræte.

Plagas proprie dicimus funes illos: quibus rætia tendunt' circa imam & summam partem.

Plaga uulnus. anxietas. angor molestia: cicatrix.

Plaga cũ clima significat breuiat': cum uero uindictam longatur.

Plagæ dictæ quasi flagæ: eo ꝙ cũ flagris corpori infigantur.

Plagarius: plagas curans.

Plagiarius: hominũ uenditor.

Plagiarius abigerator: qui mancipiũ aut pecus alienum seducẽdo distribuit.

Plagiarius: qui seducit pueros: & sollicitat seruos alienos.

Plagiatores seductores απο του πλαγιου .i. erro obliquo: quod non certa uia grassatur sed pelliciendo dolis.

Plagiosippus: qui uulnus filiorũ parẽtibus ĩfigit: id est cuius consilio filii distrahuntur.

Plagium: ræte minus.

plana: certa. clara. æqualis. manifesta: aperta.

plane: certe. longe a dubitatione.

planities: æqualitas.

planta dicitur: ꝙ plana collocetur in aliquo ædificio.

plancus: pedibus latis.

planctus: ploratus. lamentatio. gemitus.

planetæ stellæ: quæ non sunt fixæ in cœlo ut reliquæ sed errantes: unde & dicuntur απο Της πλανης id est ab errore: quæ interdũ in austrum. interdum in septentrionẽ. plæranq; cõtra mundũ. non nũq; cũ mũdo feruntur: quarum noĩa græca sunt. phænon. phænonta. pyrion. hesperus. stylbon. has romani nomibus deorũ suorũ id est Iouis. Saturni. Martis. Veneris. atq; Mercurii consecrarũt decepti & decipere uolẽtes: quorũ motibus formari asserunt uitã. primũ in inferiori sphæræ circulo luna est constituta: quæ octo annis fertur explere circulũ suum dehinc Mercurius annis. xx. Tertio lucifer annis nouẽ. Quarto sol ãnis. xviii. Quinto uesper annis. xv. Sexto phæton id est Iouis annis. xii. in summo saturnus annis. xxx. Istæ retrograduuntur uel anomala efficiuntur: q̃do ꝑticulas addũt & detrahũt. Cæterũ q̃ tantum detrahũt: retrogradæ dicunt'. Stationẽ faciũt: quando stant. idem circulatis numerus stellarum: per quẽ cognoscitur in q̃to tpe circulum suum unaquæq; stella percurrat: siue per lõgitudinẽ siue per latitudinem.

Planetes πλανητης græce masculinum: unde apud nos quoq; planeta masculinum.

Planetæ febres erraticæ. In his medici frequenter falluntur æstimãtes amphimerinas id ẽ quottidianas esse: quia ter & quater in die tangunt Sed hoc interest: quia quottidianæ typum patiuntur id est accessionis formam planetæ & typo similes sed maxime hoc signũ habent ꝙ ter & quater in die tangunt.

Planeta græce latine dicit' casula: quia totũ tegit: & significat charitatem.

Planeta uestis dicta ꝙ oris errãtibus euagatur.

Plango gis xi planctum.

plangere: plorare. lamentari. gemere.

planctus tm̃ est uocum.

plangor plangentium uox. plango palam angor.

plantago a romanis dicta ꝙ planta eius cito terræ adhæreat hærba: quam græci arnoglossam uocant.

plantare: plantas ponere.

plantatium: pomarium. hortus. origo.

plantarium quod est in planta: sicut collariũ qđ est in collo. Mensoriũ quod est in mensa.

plantæ sunt raptæ de arboribus: plantaria uero

quæ ex fæminibus nata sunt: & cum radicibus a terra propria euelluntur.
plantæ a planicie nuncupatæ: quia non sunt rotundæ: sed ut stabile corpus efficerent: planæ & longiores sunt formatæ.
planum: æquale. apertum. liquidum.
planus: æqualis. aut seductor. magus.
plano nas planaui planatum: unde componitur explano cõplano.
plasma tis factura. & pro unguento ponitur.
plasmare: fingere. formare.
plasma πλάσμα figmentum.
plaston græce fictum.
plastes: figulus.
plastus dr homo qui ex limo primus ẽ cõditus.
plastus: fictus. creatus.
plattein πλάττειν enĩ græce latine fingere ex terra uel gipso similitudines & impressa argilla formam aliquam facere.
plastographis: falsis scriptis.
platos græci latitudo.
platanus a latitudine folioꝝ dicta: uel ꝙ ipsa arbor patula fit & ampla. Nã platos græci latũ uocant: cuius forma & nomẽ expressit scriptura dicens Eccl. xxiiii. Quasi platanus exaltata sum iuxta aquam in plateis: hæc platanus huius platani.
platanetum: ubi multæ sint arbores platani.
platea: uia spaciosa & lata de uerbo græco a latitudine nomen accepit: quoniã platos græce latum dicitur.
platea latine platia πλατεῖα græce.
platea significat simplices in latitudine charitatis cõmorantes & aliis subditos.
platoceron: qui lata cornua hẽt τὰ κέρατα Cerata enim græce cornua.
platonici a platone philosopho dicti: hi aĩaꝝ creatorem esse deum: corpoꝝ angelos esse dicũt & post multos annoꝝ circulos in diuersa corpora animas redire dicunt.
plato philosophus: qui uniuersos philosophos eloquentia supauit. Quantũ enĩ græcis attinet duo philosophoꝝ genera traduntᷣ: unum italicũ id est famuũ pythagoræ. Alteꝝ Ionicom cuius generis pnceps fuit tales milesius unus illoꝝ septẽ: qui sunt appellati sapiẽtes: quorũ græcoꝝ discipulatus ita successit. Thales anaximander Anaximenes Anaxagoras Arcelaus Socrates plato atheniẽsis: qui longe suos condiscipulos añiuit: itaqꝫ quicquid philosophiæ ægypto & italia tunc florebat facillime cõpræhendit pegrinatus: itaqꝫ socrates in actiua excelluisse memoratur. pythagoras uero magis contẽplatiua: pꝑde plato utrũqꝫ iungẽdo philosophiã pfecisse laudatᷣ. Alioꝝ qppe philosophoꝝ uaria cõstat opinio quis deus esset: dũ quæreret. hic aũt dixit deũ sine tẽpore incommutabilem esse: curatorẽ etiã & arbitrũ & iudicẽ esse affirmãs. ideoqꝫ nõnulli cæteris philosophis gentiũ longe lateqꝫ prælatum acrius atqꝫ ueracius intellexisse & fama crebriore laudasse repeniuntur.
platonon hærba id ẽ cudubal: qui & pede leonis.
plaudo dis si sum.
plaudere: manus repercutere. gaudere. percutere. laudare:
plausibile: uendibile. fauorabile. negotiũ populare. uulgatum.
plaustrum: genus uehiculi. carpentum. carrũ. uel testa cono coperta.
plaustrũ: uehiculũ duarum rotaꝝ: quibus opera deferuntur. dictũ quasi plaustrũ: quia uoluitᷣ.
plaustrum septentrion dictũ: quia in modũ uehiculi uoluitur modo tres ad summã eleuat modo quattuor inclinat.
plaustrit: quod plaustro sonat.
plaustrem: plastrem siue aquaneam.
plausus sus: lætitiæ indiciũ. fauor populi a plaudo plaudis.
plausile & plausibile unum est: quod fit ad aurã populi.
plautus: languidus pedibus: auribus. uel propriũ auctoris.
plautinæ: plauti auctoris res gestæ.
plæbeius homo sine dignitate: qui de populo ẽ rusticus.
plæbs est reliquum uulgus sine senioribus ciuitatis: populus uero tota ciuitas. plæbs autem dicta a pluralitate: maior est enĩ numerus iuniorum ꝙ̃ seniorum.
plæbs urbana: populus romanus. plæbs plæbis facit. inueniunt aũt hæc plæbs bei penultima correpta: quia omnia quintæ declinationis ꝙ̃ habent consonantẽ ante es penultima breuiantur: ut fides spes res plæbes. Quæ autẽ habẽt i producuntur: ut dies.
plæbeius homo de plæbe de minori.
plæbicola: amans ciues. colens plæbem.
plæbecula diminutiuũ producit primam & antepenultimam.
plæbiscita: plæbis consulta: quæ plebs cõstituit.
plæbiscitat: plæbẽ interrogat uel plæbẽ alloquitur.
plecta: est ca ix duas ansas hñs: idem & crater.
plectere: est punire. iudicare. subigere. morti tradere. supplicio affligere.
plecto tis xi xum antiquitus. Nunc enĩ plector & amplector dicitur. Sed plector plexus passiuum est: ut ego plector pendens: sed mutauit significationem.
Plecto tis plector actiuum Ab eo autem composita tam deponentia ꝙ̃ cõmunia inueniuntur amplector complector.

plectrum:gubernaculū:uel lingua in corpore p-cussionum citharæ.

plemmyrius:fluuius iuxta ortygiam.

plemmynum græce undosum.

pleminare:replere.

plenarie: perfecte. complete.

plenonta una ex planetis quam romani saturno dederūt.

plenus:distentus.cōpletus.corpulentus.

plene:benigne.liberaliter:cumulate.

pleo ples:quod modo non est i usu:ūde plenus na num nior simus plenitudo plebs plebecu la plebeius cōponit plebiscita adimpleo sup-pleo supplementū cōpleo cōplectoriū cōple-tiuus ua uum repleo.

Pleonazo πλεοναζω græce abūdo:inde pleo nasmos est adiectio unius uerbi supuacua ad plenā significationē: ut sic ore locuta est : pro sic locuta est.

Pleonexia πλεονεξια græce latine generalem auariciam significat:qua plus appetit quisq̄ q̄ sufficit. Pleon πλεον η πλειον enī plus ē: quod nōnulli interpretati sunt emolumentū: quidam utilitatem:sed melius qui auariciam.

Plerosfelenos id est plenilunium.

Plærus:freqūs ex maiori parte: a pluribus deri-uatur:unde plærīq̄.

Plærīq̄:aliquanti.nonnulli.multi.

Plærunq̄:aliquando. frequēter.assidue.

Pleuresis πλευριτισ dolor latens est acutus cū febre & sputo sanguinolento.pleura enim græce latus dicit̄.unde pleuretica passio.

Pleuron πλευρον græce latus.

Pleumon πλευμον græce pulmo.

Plexus:percussus a plecto cis xi.

Pliades stellæ sunt septem splendidæ : quæ post ueronuntur.unde has latini uirgilias uocāt:& magis cæteris prædicantur:eo q̄ his exorēti-bus æstas significatur:occidētibus hyems:qd̄ aliis penitus non traditur signis.

Pliades a pluralitate dictæ id est a πλειον plion Sunt aūt septem stellæ ante genua tauri:ex q-bus sex tantū uidēt̄ pliades dictæ quod est ex atlante & pleone oceani filia filiæ qndeci pro creatæ sunt:quaꝝ quinq̄ hyades dictæ a fratre suo hyas:quia in eius morte defecerūt: de qua rum numero septē mortē conscisse sibi dicun tur: unde pliades dictæ:quia plures consense-runt nelpe qdā dicūt hyades septē nymphas iouis nutrices . Eudora. Ambroxia proydile. Croni phyto.polyxo. Thyella .

Pliades.Electra. Alexone. Celéo.Nerope . Astero pe. Taigete. Maia.has etiā booten dicimus.

Plico cas quod non est in usu componitur appli co expli.impli.repli.multipli.dupli.suppli.sup plex supplicium triplico triplex tripliciter qua druplicitér.

Plico cas cui & caui cum præpositione enī magis per ui diuisas.cū noīe uero per aui ꝑtentū facit ut implico appli. repli.cōpli.explico cui . du-plico duplicaui explicitus duplicatus.

Plicare:flectere.

Ploce est copulatio in qua dictio cōtinuo posita diuersa significat.

Plodere:repercutere.

Plodo dis si sum.componitur displodo.

Plorare:cū uoce gemere.flere uel lugere.

Ploratus lachrymaꝝ est:planctus tm̄ uocum est. flætus uero ad utrunq̄ pertinet.quæ plærūq̄ confundunt poetæ.

Plostrum pro plaustrum:sicut ecōtra austrum p ostrum genus uehiculi.

Plotus a pedibus dictus languidus.

Pluma dicta quasi piluma.Nam sicut pili in qua drupedibus:sic pluma in auibus.

Plumea:auium multitudo.

Plumella diminutiuum.

Plumario opere:in modū plumarum.

Plumacium:puluinar a pluma dicitur.

Plumbū dictum:q̄ ex eo primū pilis factis altitu do maris tentata est. Huius duo sunt genera nigrum & candidum.

Plumbeus:de plumbo.

Plumbatum:plumbo aptatum.

Pluo is pluui plutum debuit facere sicut iuui iutū sed in usu non est.inde pluuia pluuiosus.cō-ponitur impluuio.inde impluuius a um.De-riuatur autē secundū isidoꝝ a fluo fluis.

Pluris est:quod maiore summa taxat̄. plures ue-ro de ml̄titudie dr̄.plerimus magna ex parte.

Plus i noīatiuo neutri.genitiuus uero datiuus tri um sunt generꝝ:unde & pluralr̄ tā in es q̄ in a facit plures plura & pluria antiqtus. unde cō-ponit̄ cōpluria. Ablatiuus quoq̄ tā in i q̄ in e terminat:utpote triū generꝝ cōe.& accusatiuus pluralis tā in is q̄ in es. inde pasculus la lū idē paꝝ plus diminutiuū a comperatiuo.

Plutos græce diuitiæ.

Pluteum dicit̄ armariū a plāris:que illic sternunt̄ pluteū interior pars lecti est scriptorium.

Plutei sunt crates corio crudo intextæ:quæ i ope faciendo uinciuntur.

Pluton græce latine diespiter:quē alii orchum uo cant quasi receptorem mortuum.

Pluton deus inferni pater diuis fuit.

Pluton græce latine dis uel diues dicitur:quia in-fernus omnia recipit.

Pluuia hac ex rōe mari i terras trāsfundit̄. De ma ri enī aq̄ radiis solis hauri t̄:& qd̄ subtile ē rapi tur:deīde q̄to altius eleuat̄.tāto magis etiam nubiū obūbratione fingescit:& fit imber. pluuias uocamus lentas & iuges aquas dictas q̄ū

finentes. Nubes quippe cõglobatione minutissimaꝝ guttaꝝ aquaꝝ speciem reddũt: quæ guttæ si in unũ plures coniunganť non põt eas aer tenere: & hæc pluuia corpulentior fluitat in terris.

pluuiæ sunt cũ aer' cõglobatus uento in nubes uertunt: aquæ autem calore aeris in modum cucurbitæ medicinalis rapiuntur a terris de hic resolutæ feruore solis iterum stillanť i terras.

pluuiæ dictæ quasi fluuiæ: nascuntur enĩ de terræ & maris anhælitu: quæ cũ altius eleuatæ fuerint: aut solis calore resolutæ aut uẽto compræhensæ stillantur in terras. Aquæ maris si per tenuissimos uapores in aere suspensæ fuerit paulatim cõcrescũt ibiq; igne solis decoctæ i dulcem pluuiarum saporem uertunť. A nubibus ergo rapiunť: & ab ipsis redduntť. Alii dicunt non tantũmodo aquis maris nubes crescere: sed etiam exhalatis terræ uaporibus nebulas adolescere. quibus densatis nubibus altius surgere: & iisdem labentibus pluuias fundere.

pluuianum: locus facet. neutri generis.

pluuiana tempus.

pneuma græce spiritus latine. in pulmõe est per quod pulsatur: unde & dicitur.

pneumatosis: uentositas stomachi: uel inflatio a græcis dicitur.

pneuma græce flatus: spiritus uel aspiratio diciť: ϖνεω spiro. flo.

phoca genus piscis. uitulus marinus.

phocas quidam romanus imperator dictus est.

phocis ciuitas græciæ. dicta a phoco fratre thesei quem ipse theseus interfecit.

phocotrophiũ græce locus in quo pauperes & infirmi pascuntur.

poculum a potando dictũ: est enĩ uas i quo bibẽdi usus est: uel qđ in poculis continet.

poculum est uas: potio uero qđ hauritur.

podas. ϖοδας græci pedes dicunt.

podagra: pedũ dolor græce ab artatione pedũ dicta & a ferali dolore. Siqdem omne qđ imite est abusiue uocamus agreste.

podex: secretior pars. corporis anus.

poderis sacerd. talis linea corpori astricta: unde dicta. podas enĩ græci pedes dicũt. hæc uulgo camisia diciť. poderis appellať: quæ & talaris. hæc & subucula diciť.

podismus hypotemisia dr: quæ est linea i aliqua parte pendens sic.

phœgum id est sanctus locus.

phœgia: hoc est factio. fictio.

phœgor interpretať ignominia. proprie quippe phœgor hebraice priapus appellatur: qa apud iudæos gloria erat in parturitionibus & maledicta sterilis dicebatur.

pœma: carmen uel unius libri opus. hoc pœma tis græcum est. pœmatis tria sunt genera. dramaticon: exagematicon koinon.

pœmaneum: carmen poeticum. prisc.

pœna: inde punio.

pœna: supplicium per œ: & pœnus id est afer per œ scribitur.

pœni id est afri carthaginenses.

phœnices a phœnice urbe tyri uel phœnicia: unde uenit dido in africã. phœnix uero filius fuit agenoris ueniens ad terram illã: quæ ex suo nomine phœnicia dicitur.

phœnices: inde deriuanť punices œ in u mutato: sicut phœniceon puniceum. pœna punio.

phœnices a rubeo colore dicti: phœniceõ enĩ rubicũdus color græce dicitur. prisc. hic phœnix phœnicis.

phœnissa dicta a phœnice urbe tyri: unde fuit.

phœnicentaurus auis: quæ quasi purpureas pennas habet.

poesis græce dr opus multoꝝ libroꝝ.

poema: unius.

poesis: materia totius carmis. i qua poeta uersať.

poeta latine uates: unde scripta eoꝝ olĩ uaticinia dicebanť: quod in quadã & quasi uæsania in scribẽdo cõmouerenť. poetæ officiũ ut lactãtio placet est quæ uere gesta sunt in alienas species obliquis figurationibus cũ decore aliquo conuersa traducere. poetaꝝ tria sunt genera: unum i quo poeta loquitur: quod enarratiuũ dr. Aliud dicramaticon: i quo poeta nunq̃ loquiť: ut i comœdiis. Tertiũ in quo poetæ & mixtæ psonæ. poetor aris. poeta ϖοιητης & poema ϖοιημα græce. poeta dr fictor a ϖοιω græco: quod ẽ facere fingere quasi fingere quasi fictor carminis. Opus huius poema uocamus poeticum.

poeticæ: escæ: id est indigestibiles.

poiatus hebraice ignominia.

poieo ϖοιεω græce latine facio: hinc poeta.

poeotes ϖοιοτης qualitas.

poios ϖοιος qualis.

polyarchia ubi multoꝝ est potestas.

polegium martis dictamũ. polegiũ apud indos piperis pretii est. herba est.

polemos græce bellũ. pugna.

polenta farina subtilis de fabis uel tritico.

pollere: abũdare. cũ letitia excelleř. cresceř. splẽdeř.

polleo les lui facere debuit: sed hoc ꝑtentum est a polluo. non ergo hẽt suum: polluxi enim a polluceo uel splendui.

pollex cis digitus maximus & p se positus: a pollendo dictus.

polysyntheton est dictio cõcathænata coniũctionibus: ut tectũq; laremq; amyclæumq;.

poli excellentibus circlis cacumina: quibus in axe sphæra nititur: quorum alter boreas ad aquilo

rem spectat:alter terræ oppositus austronoti-
us dictus est.poli autem dicti sunt q̄ sint axi-
um cycli ex usu plaustrorum a poliendo.
polyandrum:tumultus mortuorum.
polyandron multitudines græcæ.
poliandrion πολιανδριον locus ubi cadauera
ponuntur græcum est.
polliceri sponte dicitur:promittere uero præstolan
ti & petenti.
polliceor tis cōmune antiquitus:quod est spon-
deo.fidem promitto.
pollices digiti maiores in utraq; manu.
polydamas id est multinuba:qui multas amat.
genitiuus polydamantis.
polyphemus cyclops quidam in Sicilia enor-
mis gigas.
polygonos quam latini hærbam sanguinariā uo
cant.quæ missa in naribus sanguinem mouet
huius genera sunt quattuor.
Polyloquus:multiloquus.id est uerbosus uel ua-
niloquus.
Polyhistoriæ:id est multæ historiæ.
Polymita uestis multi coloris:polymitū enī ē tex
tum multorum colorum.
Polymita a rotunditate dicitur quod est polus.
Polymitarius :artifex uestimentorum id est ho-
losericorum.
Pollinctū:funeratum aut sepultum.
Pollinctores : qui funera morientium curant dicti
quasi pollinctorum unctorum id est cadauerū
curatores:unde pollingo gis xi.
Pollinctores:ossium amatores uel cadauerum se
pultores.
Polyhymnia musa quædam multæ memoriæ in
terpretatur.saturno ascribitur. rhetoricos di-
ctat.polyhymnia noua colores.
Polyos hærba græce a latinis omnimorbia dicit:
q̄ multis morbis subueniat: quæ ianthicos
dicit.
Polypodia hærba:cuius radix hyrta atq; nifissa est
unde a polypo deriuatur : hæc est capillum ue
neris.
polypus petræ affigitur:ut eius similitudine im-
prouisos capiat pisces.
polypus id est multiplex : multos enī nexus hēt
iste piscis & ingeniosus est.
polypus:fetor narium uel piscis. polys enī mul-
tus pous πουσ uero græce pes dicitur: q̄d
multos habeat pedes.
polis græce ciuitas uel urbs.
polytogum:quod & psalterium dicitur.
politicum:scriptum.annales libri.cōmenta.
politicus liber urbanæ uitæ: polis enī ciuitas.
pollis nis uel hoc polen nis farina est.
polites græce πολίτησ municeps uel ciuis di
citur latine.

Politricum hærba: quæ habet ramusculos quasi
seta porcina.hæc capillos nutrire dicitur.
Polytricon siue adiantes id est coriandrum agre-
ste uel politria uel trinocōes uel enticon ud
cincinnales a diuersis dicitur.
Polire:limare.radere.leuigare.sculpere.
Polio lis liui litum actiuum.
Politus:limatus.mundus.ornatus.acutus. inten
tus.acer.
Polyx inde nominata:quia multis nexa est coniū
ctionibus ut specula quæ erant olympi.
Pholoe mons thessaliæ.
Polose:alte & sublimiter.
Polluere:inquinare.uiolare.maculare.
Polluo is utum.actiuum.
Pollucere:splendere.pollēdo lucere prisc.
Polluceo ces luxuriatio exigit polluctus : sed au-
ctoritas deficit.
Polunum:locus sacrorū.
Pholus:quidam siculus centaurus.
Polus:summitas sphæræ ex utraq; parte: cælum.
sphæra.æther.orbis.
Poluus tenebræ noctis.
Pollux cis penultimam producit proprium.
Poma ab opimo id est fertilitate dicta.recentia fa
cilius egeruntur q̄ sicca. Agrestia indigestibi-
lia probantur natura. Omnia pomorum ge-
nera pro arboribus latine fœminini generis
sunt.pro fructu neutrum etiam interdum: ex-
ceptis hic oleaster: hoc siler: hoc buxum : licet
hæc buxus dicatur.
Pomarium est:ubi poma ponuntur.
Pometum siue pomœrium:ubi poma inueniun
tur. Item pomœrium locus iuxta muros.
Poma fructus:uirtutes sanctorū significant.
Pomona: dea pomorum.interdum pro uberta-
te pomorum.
Pomeria mediocris arbor sorbæ similis : dicta q̄
dulcis sit fructus eius & acuto sapore.
Pomœrium dictum quasi post murum.
Pomulentus:mollis & eneruis.
Pomones:pomorum custodes.
pomos hellenū lingua october mensis.
Pompa græca significatione dicta a publice: ostē
tan:præcedit enī uictoria pompam.
Pompa:ludorū imagines.obsequia funeris.
Pompeianus genus calicum.
Pompeia :urbs ab hercule in campania cōdita est
qui uictor ex hyspania pompam boū duxerat
Pompeius quidam nobilis & inter reliquos præ
cellens romanos:qui multotiens pompā du-
xit:sed postremo a cæsare uictus est.
Pompeia publica.pompeiana uero pompei do-
mus.
populentus:pompa plenus.
Pondus ponitur pro uirtute & utilitate. Pondus

ponderis:unde pondero ponderas:sic similia quæ in uerbo hēnt e. in obliqs quoq; noium eandē hēnt. Pondus dictum eo φ in statera librarum pendeat. hinc & pensum abusiue pōdus libra una est:unde etiam dipōdius dictū ē quasi duo pondera. Ponderis signa & caracteres ut a ueteribus signata sunt subiciant᷑. Z. littera significat dimidium obolū. uirgula æqualiter iacens & directa ⟶ significat obolum. Geminata uirgula ⟹ duo oboli sunt. T. latinū significat obolos tres. F. latinū obolos quattuor. E. latinū obolos quinq;. Oboli uero sex ideo characterē non hēnt: φ in una drachma sex ueniūt:quod est pondus denarii argentei. Littera. H. significat siliquas octo id est tremissem. N latinū significat nūmissima græce id est solidū integrū. Iota iūcta beta.i. B. significat dimidiū solidū. Virgulæ duæ ex uno angulo eleuatæ in dextrā se diuidētes < significant drachmā:quā olcen appellamus. Latinū. N. adiūcta gāma græco significat semiunciā Gama græcū o latino in fine adiūcto γο significat unciā. lauda græcū p mediū sui latino i adiecto significat libram. kappa græcum circa finē cornuū adiuncto. υ. græco significat cyathū. Si uero o latinum iunctum habuerit heminam demōstrat: quā græci cotylen appellant. xi. græcū si e iunctū est latinū ʒε significat sextariū o uero adiuncta ʒο. significat acetabulū:quod græci oxifalon dicūt. M. græcū supposito n latino significat mnā. A latinū i fine habēs lauda græcum A λ. significat talentū. Alpha græcum in dextro brachio superiori o littera adiūcta Ao choenix est.

Pondo:genus ponderis libra est.

Pondo pluraliter indeclinabile neutrū. Tul᷑.

Pone post a posteriori parte. retro. aduerbiū loci.

Ponere:stabilire. locare. termīare. uel deponere.

Ponere aliquid inferius simpliciter statuere. disponere opus uel cōsiliū ordinare uel fœdus. proponere quæstionē apponere. adiicere. imponere insuetū. supponere aliquē censum uel laborem. præponere. præferre. cōponere. ordinare. coniūgere. fingere. seponere. diuidere. supponere. subtus inducere. deponere labefactare ul᷑ uitā excedere.

Pono is situs. tor trix sitio tiuus. cōponit᷑ appono interpono. circūpono. oppono. trāsp. ep. exp. præp. prop. imp. subp. subterp. disp. repo. cōpo: & quæ ab istis fiūt.

Pono nis posui & posiui positum.

Pons: iter sup fluuiū. scala nauium.

Pons tis pōticulus: potest aūt cōponi ex pede & tenēs:unde cōponit᷑ pōtifex id est pontē faciens. inde pōtificalis pōtificatus tūs. Pontus pontificus ca cum.

Pontes:gradus quos ascēdebāt qui legem recitare debebant.

Ponticæ:arbor;: genus a græcis dictæ: eo φ circa ponticū mare abundent. Eædē abellanæ.

Ponticæ gemmæ a ponto.

Ponticus ciuis de ponto: uel castor animal᷑.

Pontifex princeps sacerdotum dictus pontē faciens quasi uia sequētū. hic sacerdos maximus noiat᷑: isdē modo episcopus. ipse eccl'iasticos ordies disponit. āiqtus pōtifices & reges erāt.

Pōtifices iudices.

Pōtus interp̄tat᷑ declinās cōsiliū dicēs. Innocēs ego sum a sanguie iusti huius. pontius aūt dictus qa de pōto isula fuit oriūdus: eo tpe uero quo crucifixus ē xp̄s puīciæ syrie p̄sidebat.

Pōtus regio asyæ iuxta constātinopolī est sita.

Pontus sinus amplissimus: qui facit mare mediterraneū in asya uersus septētrionē: ubi & finē sui facit.

Pontus: æquor maris. impetus decus marinū.

Pontus prouincia ipsa uel mare dicit᷑.

Popa: pinguedo. ponitur pro grasso: uel graui spisso.

Popare: crescere.

Popane græcū est: quod nos corrupte dicimus popina: est autem locus iuxta balnea publica: ubi post lauacrū a fame & siti reficiuntur: unde propinare dicimus.

Popeana genus unguenti uel medicamenti.

Popellus: populus paruus diminutiuū.

Popina: coquina a popa: quod est spissa caro.

Popinæ: argistariæ. nūdinæ. plateæ.

Popino: glutto. luxuriosus. deuorator.

Popisma: dicitur extrema pars coitus: dum penes exit.

Poples dicitur qui post plicam idest flexuram habet.

Poples tis masculinum genus flexura.

poplitmos: gemma est.

Populari: uastare. prædari. diuulgare.

Populatus: uastatus. populo semper īmixtus.

Popularis: superbus. inflatus. uētosus. arrogans. im memor. incertus. ambitiosus.

populo las & populor aris. latus.

popularis: aura. fauor populi. assensus.

popularitas: ambitio. blandiciæ. gloria forensis. adulatio. gratiæ. populorum festinæ congregationes.

populatio: deuastatio populi uastitas. expugnatio. ruina. exitiū. grandis solitudo.

populor popularis populatus populator populatio. populus unde populatis populosus popellus. publicus.

populus ē uniuersa ciuitas connūatis senioribus.

populus est hūanæ multitudinis iuris cōsensu &

concordi cōmunione sociatus: uulgus uero plebs est: populus uero ciues: græce autem dicitur populus laos. populos cum dicimus numero plurali urbes significamus: cū uero populum: unius ciuitatis multitudinem.

populus genus arboris dicta: q ex calce eius multitudo nascatur. huius duo sunt genera alba & nigra bicolor est.

populus h foemininum pro arbore prima pducitur. hic populus prima breuiatur.

populnus de populo: sicut ficulnus de ficu.

populea uirga de populo arbore.

populonia urbs hetruriæ.

porcam bethyci faciunt. xxx. pedum latitudie & lxxx. longitudie. Sed porca est: quod in arādo extat. quod defossum est lyra.

porca terra: quæ inter sulcos est lata.

porca foemininum de porcis.

porcarius: porcorꝝ custos: subulcus.

porcus dicitur pus cupidus: uel custos: uel puro carens: uel quasi spurcus. inde porcinus. porcellus. porcarius.

porcus dictus quasi spurcus. ingurgitat enī se cænoso luto: limo illinit ora. hinc etiā spurcitiam & spurcos nominamus.

porci marini qui uulgo uocantur suilliq dū escas quærunt suis more sub aquis fodiunt.

porcillaca hærba recens refrigerat: calefacta calefacit: trita cū pane ad oculorꝝ tumores imponit ad podagras quoq simili modo medetur.

Phorcys phorcydos propriū dei a quo patronomicum foemininum phorcynis idos: cuius genitiuus producit penultimā: ut apud Lucanū phorcynidos arua medusæ.

Phorcys & phorcus: pater fuit medusæ.

Porrigere: extēdere. aperire. propitiari.

Porrigo & porgo porrexi facit. actiuum est.

Porrigo: porcorꝝ uitium: quod nisi recidat: stati alios occupat.

Pori corporis græce. latine proprie spiramēta dicunt: quia per eos spiritus uiuificus exterius ministretur.

Pori meatus quidam: transitus uel uiæ in carne: uel osse.

Porisma πορισμα apertio uel ostensio græce: quæstus uel lucrū dicitur. Nam pori subtiliora sunt foramina.

Porphyra: purpura. porphyreon purpureum latine.

Porphyrissa purpura πορφυρα.

Pornia græce fornicatio πορνη enim meretrix πορνειον prostibulum.

Phormio fabula quædam ab interposita quadā parasiti persona nominata.

Phoroneus φορονευς quidam græcus: de cuius progenie io fuit.

Porro: longe. procul. eminus. extra. cæterū. utiq. deinde.

Porro autem aut longe: aut deinde.

Porro coniunctio expletiua id est certe.

Porro pro longe græcum aduerbium.

Porphyrion: auis alba similis cygno: uel pellicanus.

Portæ Proprie murorꝝ: atq inde dictæ q antiquitus supportato .i. subleuato aratro designabātur: quando designabat gyrus.

Porta dicitur: quia potest inde portari uel exportari aliquid. ppe aūt porta urbis aut castrorꝝ est.

Portat: sustentat. a terra eleuat. uehit. aufert. ius dicit.

Porto tas. tatus. tator. trix. tio.

Portitor. porta. unde portarius. porticus. porticula. portus. unde importunus importunitas. cōponitur apporto. deporto. exporto. importo. asporto. subporto. reporto. oportet impersonale: unde importunus. opportunitas & quæ ab his fiunt.

Portemia: nauicula syriatici generis a portando dicitur.

Portendere: significare aliquid de futuris id ē porro tendere: unde & portenta dicuntur: quæ significatu suo aliquid ostendant futurꝝ.

Portendo dis di portentum a porto & tēdo actiuum in tertiis personis.

Portenta: monstra. uisa.

Portentum est: quod ex formis diuersis proponitur. Monstrum: quod extra naturam nascitur. Prodigium quod futurum demonstrat ab eo q porro dicat quid futurum. Ostentum: ostētatio quædam ab ostendendo.

Portentum dicitur: quod ex omni parte naturæ mutationem sumēs aliquid portēdere futurorum dicitur: sicut biceps caput i corpore uno.

Portētuosa dicuntur quæ ex pte corporis sumūt mutationē: ut cū sex digitis natus siue aliqua puitate mēbrorꝝ. Rursus portentū dr: qa nascitur: & sua permanet qualitate. Ostentū uero subito offertur oculis & subducit. Sed portentū a portendēdo id est porro ostendendo sicut & prodigium. Monstrū uero a monitu uel monstrādo dictum & statim. Portēta igitur uel portentuosa sunt aut a paruitate totius corporis: aut a magnitudine partiū: aut a supfluis mēbrorꝝ partibus: uel a defectu partium: uel pminētia: quando solū caput aut crus nascit: aut i pte una trāsfigurata: aut ex oī pte. uel q sine trāsfiguratōe hñt oculos i pectore: aut i frōte aures: aut secundū i temperatā creationem: sicut dētatus uel barbatus nasci: aut ex cōplexu. i. multiformi plurimarꝝ differētiarꝝ uel cōmixtiōe gñis sūt. Sic aūt i singlis gētibus qdā mōstra sūt hoium ita i diuerso gñe hūano qdā

monstra sunt gentium ut gigātes cynocephali cyclopes. In libya credunt sine capita nasci & oculos in pectore hēre: & alia sine ceruicibus: & in ultimo orienti scribunt: alia sine naribus æqu li totius oris planicie: alia labro superiori adeo pminēti: ut in solis ardore totam ex eo faciem contegant dormientes: alia cōcreta habentia ora: ut modico foramie cū calamis hauriant potus. Nō nulla sine linguis esse & nutu uel motu utētia: & quosdam syluestres hoies: quos faunos ficarios uocant. In india gēs fertur esse: quæ macrobii dicunt .xii. pedū staturam gentes. Est & gens ibi: quā a cubito græci pygmæos uocant. perhibetur in eadē india gēs esse fœminarum: quæ quinquēnes cōcipiūt & octauū uitæ annū non excedūt. Dicunt & alia hominū fabulosa portenta: quæ non sunt sed ficta in cāis rerum interpretant: ut geryones gorgones & cætera.

Porticus dicta q ibi transitus sit & nō sit ibi standum: quasi porta: uel q sit aperta.

Porticulus malleus in manu portatus: quo signū datur remigantibus.

Portio pondus quoddam sex uncias habet.

Portio quasi partio dr: pars. hæreditas est.

Portus tutissima nauium statio.

Portulaca require porcillata.

Portus dicitur ubi hyemant naues. Est aūt locus ab accessu uentorum remotus dictus a deportandis cōmerciis. hunc ueteres a baiulandis mercibus baias uocabāt a baia: ut a familia familias. Portus tus a portatus per syncopā. portus: aquarum pfundū. fossæ. uorago. barathra.

Portuosus: portubus abundans locus.

portunus deus: qui præest portubus a pagāis fingitur malicerta uel neptunus.

porri duo habent genera. capitatus: qui maior est Sectilis qui minor: q in cibo sumpti uocē purgant: uel a porrigēdo se.

porrum singulariter neutrū. pluraliter porri facit.

pous græce latine pes.

phos photos. lux lucis.

poscunt qui simpliciter petunt: exposcunt qui desiderant.

posco q̄uis sit perfectū deficit tamen futuro infinito: quia formam habet inchoatiuorum.

posse: ualere cōstantia uel sanitate a possum tes: qd cōponit ex potis nomie & sum es est.

possessiones sunt agri: fundi late patētes publici pbati: quos initio quisq ut potuit occupauit atq possedit: unde & dicuntur.

possessiua dicuntur noia uel pnoia eo q significent aliquid ex his quæ possident: sicut cū genitiuo pncipali: ut euandrius ensis p euandri ensis: & regius honor pro regis honor: meus ager pro mei ager.

possidet: tenet. potitur. In potestate hēndo tenet quod est sedet.

possideo des edi essum possessio actiuum: cōponitur ex posse & sedere.

possideon augustus mensis.

posteon maius mensis teucrum lingua.

positiuus gradus dicit eo q prius ponat in comparationis gradibus: quasi fundamentū graduū uel quasi depositiuus: quia deponit casum: ut doctus doctior doctissimus.

positura est figura id ē nota ad distinguēdos sensus per cola & cōmata & piodos: q dū ordine suo apponit: sensum nobis lectionis ostēdit. positurae dictæ: quia positis punctis annotantur uel q ubi uox pro interuallo distinctionis deponit. has græci thesis uocant. prima positura id est distinctio cōma: ut puta: Si uinco & pereo. & ponit punctū ad imā lrām. Media distinctio cola: ut est uico pereo. & apponit pūctū ad mediā litterā. piodus ut puta uico & pereo. & ponitur punctū ad summā litteram.

positura est figura paragrapho cōtraria & ideo sic formata quia sicut illa pncipia notat: ita ista fines a pncipiis separat.

positurae a modernis alio modo fiūt q ab antiqs ubi enim respirare oportet sensu nondū pleno & sentētia quasi suspēsa aliqd ut subdat ex petēte pūcto & uirgula superposita erectaq denotamus sic: ubi uero sensus qdam dat: sed adhuc aliquid de sentētiæ plenitudie deest solo pūcto notamus sic. Cū uero plena pfectaq sentētia fuerit: puncto & notula quasi cōtraria paragrapho pnotamus sic . Interdum tam positurā primā quā pūcto & uirgula notari diximus uel quālibet aliam si opus fuerit ut diuidat pūcto uł uirgula subdiuidimus: sed melius uirgula: ut iā sit differētia iter primā & tertiam: quorum omniū ut pateāt oculis subiciat exemplū. Quicūq uult pfecte legere & intelligere: totiusq partes sermonis apte distinguere eū necesse ē pōituras sensuumq itellecta cognoscer. & tūc sibi aliisq legēdo poterit pficer.

posotes ποσοτης græce q̄titas.

posos ποσος quotus.

poios ποιος qualis.

post inde deriuatur posterus ra rum posteritas & posticus ca cum.

post posterior stremus stremitas postea. postus sta stum: ūde componit posterus posteritas. a post cōponit, posticus postea postoria postenens. postq̄ posteaq̄ posthi. postmodum.

postes quoq eo q post fores stent.

posthumus etiam ab hoc est compositum.

postea ab eo quoq & postliminium & pomœrium quasi post murum.

post componitur & separatur: significat græcam

præpositionē meta μετά & tunc est præpositio. non quādo loco σύν accipitur. Sed quādo ordinem loci uel tēporis aut cuiuscūq; alius rei significat: ut post mortem: post multum tempus: post pietatem utilitas est: loco etiam aduerbii ponit̄: ut longo post tempore uisum & post faciet. Nam quando præpositio est non ablatino iungitur sed acusatiuo.

Post cronicos semper pōt uidet̄: ut post tempus ueniam. Pone uero post tergum.

Posthabitum: postpositū. neglectum.

Postasers græce subsistentia.

Postcrastinat: differt. dilatat.

Postella: ornamentum equi: dicta quasi post sellam sicut antella ante sellam.

Postera sequens: ut postera dies id est altera post sequens.

Posteri: postea nati. minores futuri. fixum est. Nā postera adiectiuum.

Posteri pedes: quia & primi sunt.

Postentas: sequens generatio.

Posteritas: gradus substitutionis dicta quasi postea ætas.

Posteriora uocata quæ retro sunt & a uultu auersa: ne dū purgamur inquinemur aspectu.

Postis uterq; os corporis & os cordis significat.

Postes dicti q̄ post ostium stent.

Posticum est latens ostium dictum q̄ remotum sit a publico.

Posticula posterula quælibet.

Postica: extrema pars capitis. i. occipicium uel lecti. Postica autem penultimā produot: sicut antica partem corporis significat.

Postica: cuniculus. humile ostium: postis.

Posticus ca cum. posterior.

Postliminium cum a nostro lumine ab hoste alienatum quid fuerit: si ad idē limen reuertat̄.

Postliminium cum post captiuitatem quis reuertitur ad iura quæ amisit.

Postridie id est tertio die id est post alterum: nam in pridie intelliguntur duo dies.

Postremus de multis dicit̄. Posterior de duobus

Postremū: summū. nobilissimū. reliquum.

Postremo: ad ultimum. aduerbium temporis uel ordinis.

Postropea: conuersio quando ad diuersas personas uerba conuertimus.

Postulat: petit. exigit.

Postulatur quid honeste. poscitur uero improbe.

Postulatitius ille qui postulat. petitor rogator.

Posthumus dictus eo q̄ post humationem pr̄is nascitur id est post obitū. Iste a defuncto nomen accepit: sic lex uoluit.

Potare: bibere. Potus eni a ποτίζειν græco quod significat bibere.

Poto potas actiuum in tertiis personis.

Potens rebus late patens: unde & potestas: quod pateat illi quicquid uelit.

Potens: copiosum. magnum.

Potentia est sua uniuscuiusq; solius.

Potētatus autem auctoritas iudicialis i ciuitate.

Potentatus ius æterna perpetuitas. dominatiōis opus præualidū: potenta uero una potestas.

Potentia est in eo qd̄ possumus: potestas uero in eo quod licet.

Potentia est ad conseruanda sua & alterius obtinenda idonearum rer̄ facultas. prisc.

Potesto & potestor idem significabat antiquitus

Potest: ualet. augmentum habet.

Potestas ab eo quod est posse nomen accepit.

Potestas q̄ pateat illi: quaqua eligit: & nemo iter claudit.

Potestas magis pro ui accipitur. Potentia uero p̄ ditione.

Poteros græce uter est de duobus.

Potior: melior. superior. altior. ualentior.

Potius: melius. magis. plus. prisc. Potis tior tissimus: uel a potior uerbo. hic & hæc potis & hoc pote. in obliquo casu raro inuenitur.

Potissimū: optimū. magnum. firmū. aduerbium etiam inuenitur. Nam potius de duobus: potissimū uero de tribus uel pluribus eligitur.

Potiri: uti. frui. prisc.

Potio & potior idem significabat antiquitus potitus facit deponens.

Potior illius rei & illam rem & illa re tam tertiæ q̄ quartæ coniugationis.

Potit̄ & potitur inuenitur: sed potiri solūmodo

Potiundum: fruendum.

Potnia ciuitas quædam: de qua glaucus fuit.

Pothmeus πορθμεῖος græce a portu dicitur id est portitor.

Potomium: nauigiū fluminale tardum: non nisi remigio progreditur.

Potos græce potus. prisc.

Potus uel potatus neutrale participiū & passiuū inuenitur sicut iuratus.

Potus pro potatus per syncopam participium. priscianus.

Potus pota potum. hic potus tus nomen.

Practicen græce opatio actiua actualis efficax.

Practicos græce efficax.

Præs prædis masculinum fideiussor.

Pragma græce latine causa dicitur: unde & pragmatica negotia dicuntur: & auctor causa℞ & negotio℞ pragmaticis nominatur.

Pragmaticus: negotiator.

Pragmatice id est causatiue.

Prandium a paratu dictum. proprie autem antiq̄tus dicebatur omnium militum cibus ante pugnam.

Pransorium: p̄mulsorium.

prandedeum:in quo fit prandium.

prandeo pisces prandi facit & est neutrum.i tertia persona prandetur.pransus tamen participium preteriti temporis habet sicut cœnatus iuratus. cassus. passus. titubatus. placitus. nuptus.assuetus. mentus: potus. pro potatus. & hæc quidem iunioribus in usu manserunt: Ista uero absoluerũt.occasus.iteritus. obitus. senectus.Sed assuetus & cassus magis noia uidentur.sicut getus & lassus. potus tamen neutrum & passiuũ repentur sicut iuratus.

prassa charta uiridis in libya optima generatur

prassius lapis pro uiridanti colore dictus.

prasson πρασσοῦ græce porrũ.

prassica græce porri.

prassios græce apud italos marrubium:quæ herba diuersis nominibus a diuersis nũcupatur. idest epardion piolopes.tenten fredus corion mesida ulcerarium comelipolium trofon.

pratum cuius fœni copia armentis est dictum a romanis:quia primus sic paratum: nec magnum laborem culturæ desideret.

praxion πραξιοῦ actionum.

præ:ante.supra.

præ præpositio apponitur ablatiuo: &componitur Significat modo ad.ut illum cõtempsi præ me.pro ad cõparationem mei:modo pro ab:ut præ amore hũc exclusit foras:&præ studio pro ab. studio:loco etiam super:ut præ me idest supra me ut præsideo præfectus:&pro ualde carendo pro ante ut prædico:præopio præmaturus ex hoc deriuatur præter:quomõ a sub subter. in inter: pro propter. pro aduerbio inenitur:ut i præ.

præ de cõponitur prælium unde prælior aris;præter.præterea.

prebe.:exhibet.largitur.

præcanit pæcinit:castigat:monet:ordiat.

precor aris.inde precator precamen precatio.precatus tus precatorius preces.componitur de præcor.cõprecor.imprecor.

precari:rogare.imprecari exoptare.

prero & precor idem significabat ătiqtus.

precor deum deponẽs actiuam uim habet.

precatio in optandis bonis: deprecatio in deuitandis malis.imprecari mala:quod uulgo dicitur maledicere.& precario,& deprecatio idẽ nunc accipitur .Precatio in optandis præmiis cælestibus.deprecatio:ut decline mula malo.

precarium cum prece creditor rogatur & promittit debitorem in possessionẽ fundi ibi obligati demorari & fructus capere.dictum quasi precadium qa prece auditur.

precauere:futura pericula cauere.

præcedere fit quattuor modis:æternitate ut deus omnia:tempore ut flos fructum: electione ut florem:origine ut sonus cantum.

præcedere:anteire:maius præuenire esse.anticipare.relinquere.

Precedo precessi.

Præcellit:excelsior est.antestat.præfulget.

Præcentor a præcino,nis.qui uocem præmittit i cãtu:sicut succentor qui subsequitur.

Præceps locus altus & periculosus:ex quo præcipitari quid possit:uel præceps dicitur homo oia sine modo & cum periculo faciens.

præceps properãs sine respectu salutis temerarius:hic & hæc & hoc præceps præcipitis duabus syllabis abũdat.Antiq tamen secundum analogiã præceps præcipis & præceps præcipiti.Sic faciũt oia a capite composita si in ps desinant:anceps biceps centiceps.

præceps componitur a præ & capite:inde deriuatur præcipitium & præcipito.

præcepta sunt quæ aut quid faciendũ sit aut non faciendũ docent.

præcepta uel mũdiburdia proprie regum sunt uel principum.

præceptũ unum quod uis nõ tibi fieri:alii ne feceris:duo præcepta continet:Diliges dominũ deum tuũ & proximum tuũ:duo ista decem continent: illa decem continent omnia: quæ sunt decem cordæ psalterii.

præceptor:magister.doctor.

præceptũ primum in lege de colendo uno deo: Nõ erũt inquit tibi dii alii præter me: dñs deus tuus unus ẽ.Prima plaga ægyptiorum aqua cõuersa i sanguinẽ.Deus unus:ex quo sunt oia aquæ assimillatur:ex qua generantur oia.Cõuertitur igitur aqua in sanguinẽ: qa cõmutauerunt gloriã icorruptibilis dei i similitudinẽ imaginis corruptibilis hoĩs. Secũdum præceptũ quod pertinet ad regnũ dei id est filius.Nõ accipies nomẽ dei in uanũ .Secũda plaga ranarum abundancia.Nomẽ dñi nñ iesu xpi est ueritas: Qui ergo ueritatẽ loquitur:de deo loqtur. Qui loqtur mendaciũ de suo loqtur.Veritatẽ loq ẽ rationabiliter loq:uanitatem loq ẽ strepere magis q̃ loqui. quod significatur per ranas quẽ strepitum uocis habere non doctrinam sapientiæ possunt insinuare.Merito igitur dilectioni ueritatis cõtraria ẽ dilectio uanitatis Tertium præceptum quod pertinet ad spiritum sanctum.Memento ut diem sabbati sanctifices.Tertia plaga sciniphes natæ sunt in terra ægypti.Diem igitur sabbati sanctificare ẽ deo uacare:quæ est cordis ac mentis tranquillitas: quia ibi est spiritus dei.Inquieti uero resiliunt spiritu sancto contentionis q̃ ueritatis cupidiores:qui designantur per sciniphes q̃ sunt muscæ minutissimæ inquietissimæ inordinatæ uolitantes : in oculos irruentes:homines quiescere nõ permittẽtes:dum abactæ rursus

redeunt: sicut sunt uana phantasmata cordis contētiosorum. Quartū præceptū est quod & primū in secūda tabula. uita eni nostra ab amicitia parentū incipit. honora patrem tuū & matrem tuam: huic cōtraria est quarta ægyptiorum plaga cynomia: quod est canina musca Nihil eni tam caninū ꝗ̃ cū illi q genuerūt nō cognoscunt. Quintum p̃ceptum est: non mœchaberis: pertinēs ad marem & fœmiam. Et qnta plaga mors ī pecora ægyptiorū. Qui eni suo non contentus est cōiugio mœchari meditatur: appetitū carnis qui est nobis cū pecoribus cōmunis edomare nō quærit: quē sane edomare queat homo rōne ī mēte præsidente est præditus: quam si negligit per eam illicita non frænādo uertit' ī pecus: & quod extremū est moritur. Sextum p̃ceptū est: nō occides. Sexta plaga pustulæ in corpore & uesicæ bullientes & scatentes & incendia uulnerum: q̃les aīæ sunt homicidiales p iram homicidii ardentes: per quā fraternitas deperit. Septimū præceptū est: non furaberis: & septima plaga est grādo in fructibus. Ná qđ cōtra hoc p̃ceptū inducis de cælesti grādine perdis. Nemo eni habet iustū lucrū sine iusto dāno. uerbi gratia. Qui furat' acquirit uestē: sed cælesti iudicio amittit fidem. Ergo qui suo malo desiderio foris lucus furant': dei iuditio in agro cordis fructū boni operis amittētes grādinant'. Octauū præceptū est: falsum testimoniū nō dices. octaua plaga locusta aīal dēte noxiū: falsus eni testis nocere uult mordendo & consumere mentiēdo.

Nonū p̃ceptū est: non cōcupisces uxorem proximi tui. Nona plaga densæ tenebræ: densis eni tenebris excæcat': sunt quæ indomire: qui uxorē ꝑximi conculcat id est non solū sua ucē est contētus: qđ iam supradictū ē: sed etiā alterius uxorē appetit. Decimū præceptum est non concupisces rem proximi tui ullam & cætera. huic malo cōtraria est plaga decima mors primogenitorum. Cū eni de furto iā supius sit præceptum: ubi itelligit' & rapina: quæ maioris pœnæ est: restabat de rei proximi concupiscētia: quod notat deus in corde: quæ nō licet etiā si per iustam successionē q̃ri uideat': q̃uis eni ab aliquo hæredem nō optes hēre quasi iniste te optes fieri: tamē quia fieri nō possit: nisi cū hæredē etiā non habere optes an quibus nil charius primogenito: proinde in p̃mogenitis tuis punitis: qui cōcupiscēdo res alienas: id quod tibi iure nō debebat' quasi iuris umbra perquiris. Sed facile est filiorum p̃mogenita perdere. illud uero ꝑmolestū est p hanc occultā & iustā cōcupiscentiā primogenita cordis ꝑdere: quæ est fides. imago gratiæ dei: quā interius ꝑdis: si rem a'ienā occulte cōcupiscis: eris eni primo sine dubio simulator obsequēs nō charitate sed fraude amās eū: a quo te cupis fieri hæredē amādo eū mon quæris. Et ut in re eius te uideas possessorē: inuides illi successori. Tria ergo p̃cepta prima in decalogo ad dei dilectionē ptinere intelligunt': cuius cogites unitatē. ueritatē. uolūtatem. Cætera septē ad dilectionē proximi: in q̄bus duarum tabularum decem p̃ceptis illa duo tanq̃ summaria teneant'. Diliges dominū deū tuū ex toto corde tuo & ex tota aīa tua & ex tota uirtute tua: & ꝑximū tuum sicut teipsum. in his aūt duobus mādatis tota lex pēdet & ꝓphetæ. Quæritur nō furtū facies quid differat & non concupisces rem ꝑximi tui: qa licet non oīs qui cōcupiscit rem ꝑximi furet': sed oīs qui furat' rem proximi concupiscit. item quærit' quid differat nō mœchaberis & non cōcupisces uxorē ꝑximi tui: cū in nō mœchaberis poterat illud intelligi: nisi forte in illis duobus peccatis mœchādi & furādi ipsa opa notata sunt. in his uero extremis ipsa concupiscētia quæ tantū differt ut aliquando mœchet': qui nō concupiscit uxorē ꝑximi: ali qua alia causa cū illi misceat': aliquādo autē cōcupiscat: nec ei misceat' pœnā timens. Nam & in mœchiæ nomīe fornicatio tenet': sicut in furto rapina.

Preces: rogationes siue supplicationes sunt.

Precis ci cem ce tres obliqui.

Prætiæ genus uuarum dictæ quasi p̃coquæ: quia ātē alias maturescunt.

Præcinere: canēdo p̃ire. Præcino nis nui p̃centū: ex præ & cano.

Præcintū: p̃dictio alicuius rei uel laus antecedēs.

Præcipe: impare. p̃occupare. iubere. rogitare.

Præcipio pis epi ptum ex præ & capio iussio eni antefacta est.

Precium illud dicit': quod ꝺ aliqua re emēda dat' dictū ꝙ cum prece fiat: uel ꝙ prius capiatur ꝗ̃ res detur. inde p̃rior aris.

Præcipitare: de alto deiicere. temere festinare.

Præcipuus: maximus. primus. singularis. senior.

Præclarus: ualde clarus antepositus.

Præcluis id est indytus. ualde gloriosus. Nam κλεοσ græce gloria.

Præco pro ualde canēdo dictus: qui ante canit: ꝗ anteq̃ ueniat aliqđ: futurum affirmat.

Præconiū: laus antecedens. prædicatio alicuius rei.

Præcordia: sunt loca cordi uicina: quibus sensus percipit': dicta ꝙ ibi sit p̃ncipiū cordis & cogitationis. pluraliter declinant'.

Præcordialis oratio. intima. spiritualis.

Præcox genus uuarum præmaturum uel cæterorum fructuum.

Præcurrere: anteire.

Præcurro ris præcucurri.

Præcurfor:antecedens.preueniens.
Præda ex hofte fit:lucrum ex negotiatione.compendiũ proprie ex pondere.
prædauit.diripit.
prædo q̨ populando alienã inuadit ꝓuinciam.
prædo:alienator depredator.
prædo & prædus dĩ q̨ prædam hēt uł fcit.
prædator cui de ꝑda debet̃:uel qui facit.
prædor aris tot:præda prædabundus.
prædo onis componitur deprædor.
prædor aris prædatus & prædo idem fignificabat antiquitus.
prædes:fideiuffores.uades.fponfores.prifc.præf prædis.
prædes.prediuites.prædii.
prædeftinatio dei ē in omnibus bonis quæ ipfe fuerat facturus:quæ fine præfcientia effe non poteft.Eft igitur gratiæ præparatio.Gratia uero eft ipfius prædeftinationis effectus.præfcire autem poteft etiam:quæ ipfe non facit:ut quæcunq; peccata.
prædeftinare ꝑmittere:uel præordinare uel ꝑuenire futuꝝ aliquid dicitur.
prædeftinare ꝑſtolari.ꝑſentare:properare: priuſq̃ fit ire.
prædicatio futuraꝝ incertarũq; rerum inquãtum uerba funt:manifeftatio eft.
prædicar:qui aliquid annunciando affirmat : qđ licet interdum de præfenti uideatur effe:ad futuram tamen uitam pertinet. & componitur a præ & dico dicas penultima correpta.actiuũ eft.Prædicit uero qui aliq̃d ante nũciat: quod etiam inimicoꝝ & maloꝝ eft & componitur a præ & dico dicis ꝓducta penultima.
prædicit.ꝑcidit.antecedit.monet.teftatur. denũciat antedicit.
prædictus:antedictus ꝑdeftinatus.
prædictus uero antepofitus a præ & datus.
prædirus:fublimatus ornatus clarus ꝑclarus.
prædium dictum ꝙ præ aliis bonis detur ꝑlatũ donum.
prædiũ dictũ ꝙ ex omnibus bonis patrifamilias maxime ꝑuidet̃ id eft apparet:quafi præuidiũ uel ab eo ꝙ antiq agros quos bello cœperãt ꝑdæ nomĩe habebãt.Prædiũ fundi:rura agri: poffeffio ualde diues.
prædomare:fibi fubiugare.
præeffe:dominari.gubernare.imperare. præfum præes eft.
præfatio ꝑlocutio librorũ q̃ ante caufæ narrationem fit ad inftruendas audientiũ aures:ad qđ optat̃:dicta ꝑfatio quafi prima locutio.
præfatio ꝑlocutio totius fecuturæ orationis :quæ fit fuper corpus confecrandum:a Te igit̃ ufq; ad agnus dei.In hac enĩ præloquitur grates: laudemq; deo facerdos:ut melius ad confecrãdum chrifti corpus poffit accedere.
præfectus:præfes.tribunus.præfatus dicit̃ quod prætoria poteftate præfit:idem & ꝑtor.
præfetos.caftorum primus cæfar inftituit.Nam ante centuriones erant in caftris.
præfert preponit:iactat obftentat.
præfero ꝑfers.ꝑtuli.ꝑlatum.
præfeftinus:immaturus:ꝑceps.ꝑcupidus
præficere:ꝑponere.
præfioo eis ꝑfeci ꝑfectum a præ & facio.
præfinit: ꝑfcribit emendat.ordinat.monet.
præfinitum difpofitum:ꝑfcriptum.
præfocare: ftrigulare.affligere.
præguans eft quæ cõcipit:granida uero quæ uterum grandum proximo partui oftēdit.
prægno as aui.
præiudicare antequam debet iudicare: apponere.
præiudicium:damnatio antequam iudicetur.ipedimentum caufe.
præla funt trabes quibus uua calcat̃.a premendo. quafi prefforium.
prælatum ꝑpofitum.potius fubrogatum.
prælibat:leuiter tangit.parum guftat.
prælium dictum ab iprimendo hoftes:unde prælà ligna quibus uua ꝑmitur.
prælium a præludendo: bellum enim quafi ludēdo incipiebant.
prælia : bella.certamina Prælior aris in ufu deponens.
prælıatur ciet bellum.
preliat:armis difceptat pugnat.
prælio & prælior idem fignificabat antiquitus.
præliares dies funt quibus fas eft hoftem bello lacefcere:ficut in libro regum legit̃ : tempore folent reges ad bella procedere.
præmeditari:ꝑuidere.inquirere.
premere:cohibere.refrenare.celare .fubiugare.ĩfequi.urgere.
premo is preffi preffum.preffuræ preffæ : preffor preffans:prælium præli componitur deprimo:exprimo.opprimo.fup.re. com.ĩprimo.
præmia:mercedes.dona. emolumenta. palmæ. munera.uictoriæ.
præmium dictum a præmendo.prioris enĩ facti eft remuneratio:fed ꝑtium pro aliqua re uendita datur:præmium uero actionis cuiuflibet merces ut orfus.
præminet:excellit.ꝑ aliis manet.
præmodicus:ualde modicus.
præhendere:tenere.ĩuadere.manus inicere. Præhendo is di fum compõitur cõꝑhendo.re. app. deꝑhendo.
preneste .xviii. miliario ab urbe roma pofita:dicta απο Του πρινιδου ē ilicibus: quæ ibi abundant.
preneste ciuitas alta : unde preneftinus na.prifc.

hoc preneste prenestis.

præminium: ualidū multū. ultra rectum.

prænomen dictum q̄ nomini præponat᷑: ut luci us quintus.

præoccupare: præuēire: ut propheta: præoccupe mus faciem eius in confessione: id est priusq̄ ueniat ad iudicium: quod fecimus confitēdo damnemus.

præpedire: impedire.

præpes: præcursor. uelox: p̄currēs. præpes qui & quæ in altum uolat. hic & hæc p̄pes p̄petis.

præpetes: aues quæ uolatu suo auguria ostēdūt: dictæ quia omnes aues priora petunt uolātes aliter tñ A Gel᷑. libro sexto super uersu uirg. p̄ petibus pennis ausus se credere pōto. uirg.

præpositio dicta eo q̄ nomibus: uerbis uel cæte ris p̄ponatur. Sunt aūt oēs præpositiones qui quagintasex dictæ loquelares: quia loquelis .i. uerbis supcohæreant: ne nihil ualeāt solæ posi tæ. di. dis. re. se. an. con. ut diduco distraho. Vtriusq; casus dicunt᷑: quia accusatiuo & abla tiuo casui seruiunt: quia cum res de qua agi tur situm significat ablatiuo seruiunt: cū uero motū accusatiuo. Ad uero cū de loco ad locū magis accusatiuo. quia ad locū apud in loco si gnificat. Omnes præpositiones hanc habent naturam. q̄ aliquid augent: ut prædiuēs: aut minuunt ut sublustris: aut in cōtrariū uertūt ut destruo: aut nihil significant ut emor: aūt ali quid ī significatione determināt ut p̄moneo.

præpositio est pars orationis quæ p̄posita aliis p tibus orationis significationē earū cōplet: ut p ficio: aut mutat ut indoctus: aut minuit ut sub rideo.

præpositiones oēs in suo positæ loco id est p̄po sitiuæ graui accētu p̄nunciant᷑. per se acuto, in fine. Quando uero mutant ordinē id est post ponūtur acuto: ut te propter in penultima nisi sit differentia: ut maria omnia circū. Nam tūc finalem acuimus syllabā: ne si penultima acua tur nomen uel aduerbiū puret᷑.

præpositiones sunt. quando eandē uim habēt tā in cōpositione q̄ in appositiōe: ut inuado ho stem: & in hostem uado id est contra. Est quā do diuersam: ut de te loquor id est tui causa. & deprimo infra premo. Est qnādo abundāt syl labæ: ut emori pro mori. Est qñ localē uim ha bent quadriptitā: ut uenio per foræ: p̄ficiscor ad græciam: in italia sum: a sicilia uenio. Est qñ tēpori personæ numero iungunt᷑: ut bellum macedonicū: hoc est usq; ad te cōfugio: ad qn quaginta. Sunt significatiuæ uel intentiuæ: ut imprudens approbat. Sunt priuatiuæ id est ab negatiuæ: ut impius expers. Sunt causales ut ex insidiis pro causa insidiaræ.

præpositiones per apositionē duobus casibus ad iūgunt᷑ accusatiuo & ablatiuo. Vnisyllabæ sūt hæ accusatiuæ. ap. ob. per. post. cis. trans. Abla tiuæ. a. ab. abs. e. ex. pro. præ. de. cum. additur etiam clam. Bissyllabæ acusatiuæ. apud. ante. citra. circū. circa. contra. erga. extra. inter. intra. infra. iuxta. prope. pone. ultra. præter. propter. supra. usq;. penes. secus. Ablatiuæ. cōram. pa lam. sine. absq;. tenus. Trisyllabæ accusatiuæ ci citer. aduersus. secundū. Nam inter has. tem poralia & localia: aduerbia uel nomina transfe runtur: ut pridie kl᷑. aduersus & aduersum ho stes. Ex his pleræq; intra aduerbia apud græ cos ponuntur: per se enī ponunt᷑ sine casibus: & certā hēnt significationē: p̄ponunt᷑ & post ponunt᷑: quod indubitatæ p̄positiones non habent᷑. Nostri uero huiuscemodi dictiones quando p̄ponunt᷑ casibus accusatiuis uel abla tiuis per transitionē psonaræ inter p̄positiōes accipiunt & grauant oībus syllabis. Restant quattuor p̄positiones: quæ p uaria significati one modo accusatiuo modo ablatiuo p̄ponū tur. in. sub. subter. super. Sunt quæ nunq̄ appo nunt᷑: sed semper in cōpositione inueniuntur di. dis. re. se. an. con. Quæ sex cum per se po ni non possunt. partes orationis dici non pos sunt uera ratione: tamen quia uim & significa tionē hēnt p̄positionū & semper sunt p̄posi tiuæ: ideo p̄positionibus annumerauerūt.

præposterū: iniquū. inordinatū. obliquū: quod p̄ habere deberet post habens.

præproperū: ante tempus festinatum: q̄ esset faci endū. immaturum.

præpropere: inordinate. peruerse.

præputium: pellis quæ ante uirile mēbrum extat quasi ante pudorem.

præputium pro gētilitate q̄ sibi pellem non ab scidant.

præputia: summitates pomorū eorum: unde flos cadit.

præcoquæ: uuæ dictæ q̄ cito maturescant & sole coquantur. has græci lageos dicūt q̄ uelocius currant ad maturitatem: ut lepus.

præcoqua: celeriter maturās. temporanea.

præcox cis: tamē apud Macrobiū in saturnalibus his uerbis. Afranius in togata cui nomen est apotis: dū natum petēs præmature p̄cocem. In quo uersu aiaduertendū est q̄ p̄cocem di xit: nō præcoquem. est enim casus eius rectus non præcoquix sed præcox.

prærogare: ante impendere.

prærogatum: antecedēs beneficiū. p̄fixum.

prærogatiua gratia p̄missa uel propria dignitas excellens meriti uel donū. laus. hæc p̄rogati ua tiuæ priuilegium.

præruptū p̄ceps. altum. rupes. scopulus.

præsagit: diuinat. futura nunciat. præsagio is cō-

iugationis quartæ:id est futura dicere. Præsagio is. & præsagior iris idem significabat antiquitus:id est diuinare.

Præsagiũ indiciũ futurorũ signorũ pſcia futuri.

Præsagus : præscius futurorũ.

Præssare:frequenter premere.a premo pressi pressum.presso as.

Presbyter græce interpretatur senior non mõ pp ætatem decrepitæ senectutis sed propter honorem & dignitatẽ quam acceperũt:ideo aũt presbyter sacerdos nominat̃ quia sacrũ dat:sicut episcopus.tamen pontificatus apicẽ non habet.qa nõ ex chrismate frõtẽ signat:nec paraclitũ spiritũ dat:quod solis deben episcopis lectio actuũ apostolorũ demonstrat: unde & apud ueteres idem episcopi & presbyteri fuerunt:quia illud nomẽ dignitatis:hoc ætatis.

Presbyter græce ualde senior ĩterpretat̃:ut plusq̃ senex ĩsinuet̃.Græcos γέρεως uero senex. decrepita uel ueterana ætas.

Presbyter græce dicitur senior grauis ætas post iuuentutẽ:geron uero sex ultima ætas.

Presbyteri seniorum ætatem græci dicũt:uñ presbyter dicitur.Quorũ ordo exordiũ sumpsit a filiis aaron.Qui eni sacerdotes uocabant̃ ĩ ueteri testamento hi sunt qui nũc presbyteri appellant̃:qui tũc appellabant̃ pricipes sacerdotũ:nunc episcopi nominant̃.Presbyteros merito dicit & sapientia non ætate:unde in puerbus gloria senũ canities id est sapientia. Non ergo propter decrepitã senectutem sed propt̃ sapientiã presbyteros nominamus. Quod si ita est:mirũ est cur insipientes instituuntur.

præsegmina:partes corporis incisæ

præseptum:circundatum.

præscius:futurorũ sciens.puisor.

præscire:puidere.ante cognoscere q̃ fiat.

præscius futura dicimus figurate pro pſciens:sicut exosus bella pro odiens.

prescribit: pdicit.cõtradicit.terminat.desinit.

præscriptio:certa desinitio.

præscriptus:pordinatus.ordinem significat sicut & præscriptio.

præscrutat̃:anteq̃rit.suscitatur:inuenit.

præsedit:antesedit.suprasedit.

præsideo es.

præsens dictũ ꝙ sit præ sensibus:idest corá oculis:qui sunt sensus corporis.

præsens tempus proprie dicit̃ cuius pars præterit:pars futura est.

præsens tẽpus dr illud ĩstás pũctũ.qđ diuidi nõ põt:qđ ẽ finis pteriti:pncipiũ futuri.Est igit̃ terminus utriusq; cõmunis.

præsentius:melius.quod in psentia psit.præsens præsentius.

præsentare:ad psentiam ducere:unde componit̃ repræsento.

præsertim.q̃maxime.eximie. unice. aduerbium.

præses præsidis masculinum a præsidendo dicit̃.

præsides rectores sunt prouinciarum dicti ꝙ præsint.

præsidet:pest excelsior est protegit succurrit opẽ fert a præ & sedeo.

præsidium.refugium. subsidium ornamentum. locus refugii.

præsidium est alteri loco utile positum auxilium. quod ab exteris datur.Subsidium quod postea subuenitur.

præsignis:designatus ad aliquam dignitatem.

præspicere:preuidere.speculari.

præspicuæ uoces sunt: quæ protrahuntur ita ut omne impleant continuum locum:ut clagor tubarum.

Præspirat arguit.festinat.inclinat.

Præspondet:prospicit.

Præstans:ante stans.nobilis.perseuerans pcipuus

Præstantius:significantius.sublimius preclarius.

Præsto as presititi prestitum &prestatum antiqtus

Prestans.tior.prestantissimus.prestantia.

Præstat:melior est.pest. corrigit præcinit præsto te id est exceleo.præsto tibi:preceleo.tibi.

Præstat:exhibet.nutrit pascit.fert.prebet.

Præster:serpentis genus:ut aspis. masculinum.

Præster aspis semper ore patenti & uaporanti. hic quem percussent distẽditur & enormi corpulentia necatur.

Præstigiatur.ludificat..

Præstigiator:ludificator.inuentor. insidiator callidus.

Præstigium:dolus fraus.mendacium.fallacia malef cium.

Præstigium Mercurius dicitur inuenisse: dictum est autem:quod prestringat oculorum aciem.

Præstringere:attingere.uulnerare.leuiter figere:a præ & stringo:Nam præ idest desuper.

Præstrigit:leuiter tráscurrit. uel tangit. memorat.

Præstinare.præstolare.pparare.præesse.psentare.

Præstitutum:prefinitum. ante statutum.

Præsto est in presentia est.

Præstolatur:occurrit.

Præsto in presencia sto.Ponitur igitur pro aduerbio loci uel temporis.

Præstolatur:expectat sperat optat.

Prestolor te & tibi dicimus.deponẽs.

Præsul dictus quod presit sollicitudine: nunc pro episcopo ponitur.

Præsul protector.fauens iudex auctor hic & hæc presul.presulis.

Præsulo psulis præsului : unde presulto:uocifero predico.adiuuo.

Pressus: strictus. gracilis:elegans siccus.breuis.nomen est.

Prætendit:opponit.futura significat.obducit.ob uelat.punit.
Prætendo dis tentum:oppositum.
Præter ꝑpositio accusatiui casus a præ deriuatur: sicut a pro propter.
Præter:absq;.citra.extra.ultra uel aliunde:uł iuxta ante.supra.
Præter qui unciis præest negociator: quod est fideiussor.
Præter hæc:extra hæc.necnon.etiam.
Præterea aduerbium discretiuū. cōponit̃ ex p̃ter & ea.i.p̃ter ista:quæ dicta sunt.
Præterfluit & p̃terluit:iuxta fluit & prætermeat similiter.
Præterspē:subito.ex improuiso.
Prætenolat:cito ptransit.uel ualde iuxta uolat.
Prætexit:uelauit:operuit.
Prætego gis xi ctum.
Prætexta:anteposita.
Prætexta uestis:genus togæ. Prætexta puerile palliū usq; ad.xvi.annos.eo pueri nobiles disciplinæ cultu utebant̃:deinde uirili toga:inđe p̃textati pueri dicti sunt.dicta est aūt q͞a p̃texebatur ei latior purpura.
Prætexa dicuntur antiquæ litteræ ægyptiorꝫ.
Pretium dictū quia prius id damus: ut pro eius iure rem quam petimus possideamus. alii a peritis a quibus id sic dicunt.
Pretia:dona.munera:merces.largitio.pecunia.
Pretium inde pretiosus or sissimus itas. cōponit̃ appreciio as:precor aris & quæ ab hoc.
Preciosi lapides dicti ꝙ pretium ualeant: siue ꝙ habilius discerni possunt:siue ꝙ rari sunt.
ætor dictus ꝙ quasi p̃inceps & p̃ceptor sit ciuitatis.
Prætor a præeundo dictus.inde prætura.prætorius toria torium.
Prætores qui & p̃fecti dicti quasi ꝑpositores qui præerant exercitui.prætores secūdi sunt consulibus dicti quasi præceptores.
prætorium dictū:quod ibi resideat p̃tor ađ discutiendū.domus iudiciaria.
prætorium est quattuor rotaꝝ uehiculū: quibus matronæ olim utebantur.
prætoriola diminutiuū a p̃torio.paruæ domus in nauibus:ubi secreta condunt̃.prisc.
prætorius:hō a dignitate dictus:sicut p̃fectorius.censorius.q̃stionarius uel quæstorius.
prætulit.laudauit.erexit.ꝑposuit.p̃fero.p̃tuli.
prætuscium:tusciæ ciuitas.
prætutela dr̃ ille qui sedet in p̃ma parte proræ.
præuadit:antecedit.præcurrit.
præuaricare:præterire indebite.
præuaricator:malæ fidei aduocatus: & q uel in accusando nocitura p̃tereat uel in defendēdo ꝓfutura:aut inutiliter dubiaq; gratiæ mercedis.

præuarium:ualde uarium.
præuarico & p̃uaricor idē significabat antiquus.
præuallat:rumpit.circundat.p̃munit.
præuenire:anteire.
præuentū:anticipatū.antepositum.
præuehere.anteuehere.p̃cipitare.
præuertere:subuertere.p̃occupare.conuertere. p̃uenire cursu ueloci.
præuertit actiuum: & præuertit̃ passiuum tamen se inuicē proponuntur:ut apud Virgilium.p̃uertitur hebrum.
præuerto & p̃uertor idē significabat antiquus.
præuius:præcedens.p̃cursor.antepositus in uia.
priapum latini deū hortoꝝ uocant:cui etiam magna uirilia fingūt eo ꝙ quasi hærbam germinare faciat.idē est belphegor.
priapus id est penes uirile mēbrum.
priapismus:pudendoꝝ passio est.
pridem:præterito tpe.antea.aduerbiū tēporis adiecta dem & accepta or:inde deriuat̃ prior primus:p̃mas p̃matis p̃matus tus.primitiuus ua um.primitiæ.primitus priscus pristinus. componit̃ priuignus.p̃imicerius.p̃mordiū.p̃mogenitus.primæuus.adprime & in primis aduerbia princeps principor aris:principalis principaliter.litas.
pridie aduerbiū more ꝑpositionis accusatiuo iūgitur:ut pridie kł.pridie nonas.pridie idus.pridie hesterna die dictū quasi priori die.
prietios:iunius mēsis bithyniēsium lingua.
prima:præcipua.sola.
prima sabbati:prima a sabbato id est dn̄icus dies. Sic quoq; secūda & tertia & deinde.
prima azimoꝝ:est quartadecima die mensis primi:qn̄ agnus īmolabat̃: & lūa plenissima erat & fermentum abiicitur.
primas matis.inter reliquos maioris potestatis uel dignitatis.
primarius:prior. p̃mas.aliqua ex dignitate prior.
prime:probe.ornare.ordinare.optime.
primipilarius:uexillifer qui primū pilum id est signum portat.
primipilus.qui primā hastā portat. Nam pilum genus est telorum.
primipilares:numerus est militiæ primo probatus:qui incedūt iuxta prius uexillum.
primitas: de melle & frumento munus sacerdotis.
primiuus:primitus in uia.primus habitus ī aliqua re.
primitiua abrup̃ta.
primitiæ proprie sunt quæ ex frugibus præcipiūtur:unde dum aliquos fructus de opere prius capimus primitias nominamus.
primo:iam pridem.initio.iam.tunc.aduerbiū tēporis:sicut primū in p̃mis adprime.

primogenitus est filius ante quem nullus.

primordium: origo principium. inioū. ex primo & ordior.

primordialis dies primus dies sæculi.

primolus priorum princeps.

primoperum genus officii.

primores: primarii. primi uiri electi.

primus e multis prior e duobus.

primarius ad dignitatem.

primus illorum nominum superlatiuus: qui numerū significant a tribus & ultra. deriuatur inde primum primo aduerbia. nomia. primicerius primitiæ: primitiuus: primarius. primulū primores priscus pristinus primas primatus Cōponitur primordium principium primipilarius decemprimi quomodo decemuiri primogēitus primotinus ut serotinus pridie pīceps.

primuū uel primo. in principio aduerbium temporis uel ordinis sicut diuinitus a deo.

princeps & dignitatis est & ordinis dictus ꝙ primus capiat substantiam locū uel dignitatem.

princeps interdum & qui rex est potest dici a principatu iperandi.

principes a principatu uocati: sed non statim qui princeps uel dux est: etiam rex dici potest.

principes: seniores grandæui. maiores hic & hæc princeps pis sicut municeps parens quæ tamen nō sunt adiectiua: q̄ quis posint figurate neutris quoque adiungi. plurali tamen defiot neutri terminatio: & fortassis quia aliud significant principia municipia parentia.

Princeps græce Αρχοσ.

principales qui prim: sunt magistratibus

principalia nomina dicta quia primam positionē habent nec aliunde nascuntur ut mons.

principior aris id est præsideo

principium aut ad tempus refertur aut numerum aut ad fondamentum. Est etiam conuersiōis & deprauationis. Est & disciplinæ: ut principium sapiētie est timor domini. est & artis. Est etiam bonorum operū optimus finis.

prinus græce lentiscus. arbor est.

priores: ueteres. maiores.

prisca antiqua. uetusta. longæua.

priscillianistæ hæretici a prisciliano dicti qui in hispania ex errore gymnosophistarum & manicheoꝝ permixtum dogma cōposuit. hi sunt & sabelliani: qui trinitatem cōfundunt: & mēbra hominis p. xii. signa stellarum distiguunt animas dicūt eiusdem esse naturæ: cuius & deus: & sponte per cœlos. vii. descendere: & incidere in quendam malignū principem: a quo istum mundum factum describunt: & ab eo in corporibus intromitti.

prisma altitudo corporis procedens a figura triāgula uel alia sic.

Prisma: altitudo. ira. superbia.

Pristina. penultima corripitur. antiqua id est priora. præterita.

Pristinus na. num.

Priuū dicebant antiq propriū: unde & priuatum dicit: quod sine societate possidet: hinc & ꝓprium dicit quasi porro primum.

Priuare: separare. adimere. demere. fraudare.

Priuati sunt extranei ab officiis publicis. Est enī omni magisterium habenti contrariū dici ꝙ sint ab officiis curiæ absoluti.

Priuata res di ꝙ soli alicui non oibus competit.

Priuatim: ꝓprie. sigillatī. aduerbiū discretiuum.

Priuatus: spoliatus. orbatus. exutus. extraneus factus.

Priuignus q ex alio patre natus ē: dictus quasi ꝑius genitus: uulgo aūt natus dicit.

Priuilegiū res priuata seu beneficiū: quod a principibus conceditꝰ. sed interdum priuilegia ꝓ legibus ponuntur.

Priuilegia summorū sunt ecclesiæ cuiuslibet cōcessiones pontificum.

Pro præpositio ablatiui casus est: qñ localis inuenitur: tā in cōpositione q̄ ī appositiōe: ut ꝓ tēplo. proante. ꝓcurrit. Est etiā tpalis ut prouideo: proauus: sed hoc ꝓauus & oia p compiētia: ut ꝓfatus. proteruus. a ꝓcul qdā affirmāt composita. Alii uero ad imitationem grecoꝝ apud quos pro πρo præpositio corripit: loco etiā e uel sub accipit uel pro añ: ut diximus accipit. ut prominet. ꝓstratus. & pro ad: ut ꝓ nibus suis: & pro in ut ꝓ testimonio. Separata ὑπερ plærūq significat: ut pro claudio. Interiectionis etiā loco ponit: & circūflectit: ut ꝓ deū atq hominū fidem:

Pro πρo græca præpositio significat ante ꝑpositionem.

Proteron aduerbiū significat antea aduerbium.

Pro significat ante. ut pro portis. & in. ut ꝓ tribunali: & anti ἀντὶ græcam: ut ueniat pro dulci ascatio: & hyper ὑπερ. proinde nepos. uñ propinquus ior ssimus. ꝓpiquitas. Cōponit approprio. appropiquo. A prope etiam propitius or. a propter & propterea.

Proadeposis est reditio cū in ea dictione aut syllaba: unde incipit finitur uersus: ut calamitates debet mutare res publica.

Proauus aui pater. dictus quasi prope auum.

Proauia: auiæ mater.

Proauunculus: proauiæ frater.

Proamita: soror proauiæ.

Proauitus: antiquus.

Proastium προάστειον uiridariū prope murū arboreum uel suburbiū.

Proaulium: id est porticus.

Probus: modestus. bene moratus. gratus. cōmo

dus.aptus.bonus.
probus ior simus ,pbitas ,pbe.
Probus:bonos mores habens.
Probat:demōstrat.planū facit.argumentatur.
Probatus:peruulgatus. magnæ famæ. experimē tis firmatus.
Probamus proeligimus. uel cum aliqua qualia sint tentamus.
Probabile:uerisimile ad persuadendum.
Probabile est quod uidet omnibus uel pluribus uel sapiētibus:& his omnibus uel maxime notis atq; præcipuis & quod artifici de sua facultate uel quod ei uidetur cū quo sermo conseritur uel iudici. Nihil eni attinet uez falsumue sit:si tñ uerisimile sit.
Probaton græce ouis:unde ,pbatica piscina i qua lauabant sacrificandæ oues.
Probitas:iustitia.pudor.uerecūdia.modestia.
Problemata græce quæ latine appellant ,ppositiones:quæstiones sunt hētes aliquid quod disputatione sit soluendum.
Problemata uel theoremata dicunt geometricæ descriptiones:quæ fiunt post elemēta.
Problema tis:,ppositio i capite libri q̄stionalr posita.ænigma.parabola.quæstio.
Probra:cōtumeliæ.amaritudo linguæ.iurgia.lites: unde cōponitur opprobrium.
Probrosum:turpe.maculatum.
Probra penultima corripitur:unde sedulius.dedit opprobriis.
Procastria:quæ ante castra sunt.
Procax:imoderatus.importunus:qui inuerecunde poscit.
Procaciter:contumeliose.
Procacitas:impudentia.temperantia.
Procare:petere.
Procanus.ornator ædificioꝝ.
Procatalepsis est cū id quod nobis obiici poterat ante præsumimus ad diluendum.
Procedit:egredit.prius incedit.nascit.detegit.
Procella nō minus terraꝝ q̄ cœli est:tempestates aūt fructuū sunt.
Procella dicta ab eo q̄ percutiat & euellat. est eni uis uenti cum pluuia.
Procella:pluuia cū tēpestate.impetus uenti.uentorum uis.
Proceleumaticus pes dictus.q̄ sit ad celeuma canentium aptus.
Proceleumaticus constat ex quattuor breuibus: ut canicula:
Proceres dicti a procedēdo:principes.priores.q̄si procedes.
Proceres sunt principes ciuitatis quasi ,pcedes q̄ ante omnes honore ,pcedant: unde & capita trabium:quæ extra parietes emunēt peres dicuntur:quod eni uario dicit.hic ad priores facta translatio:quod pemineāt cæteris.
Proceritas:dignitas corporis: uel, species. longitudo.altitudo.
Procerto: ,pculdubio.manifeste.
Procerus:longus.formosus.imodicus. ornatus.
Procerus:,pducit penultimā.proceres breuiat.
Procedere:ultra ire.transire.ex pro & cedo procedo dis.
Procidere ex pro & cadere. id est inclinare. porro cadere.procido dis.
Proci nuptiaꝝ uel uxoꝝ petitores a ,pcādo id est petendo dicti.Nam ,pcare petere est.
Procyon:āte maiorem canem oritur.unde & dicitur:& a quibusdam oriōni catus annumerat.
Procyon stella ante caniculam.
Procinctus:apparatus belli uel pugnæ.
Procinctus:expeditus armatus:unde & in ,pcinctu dicitur:cum belli causa arma sumunt.
Prochyta ciuitas uel insula:in qua exulabant.hæc est alteria.
Procliuis:humilis.inclinatus in descēsu.
Procliue:facile planum.
Procliuius:facilius.
Procliues:ascensores.
Procoma:longa coma.
Protera græce priora.Aug.
Proconsules suffecti erant consulibus.q̄ uice consulis fungerentur.
Procrastinat:dilatat.ampliat.differt.
Procrastino as.
Procreolutum:genus floris.
Procudit.fabricat.ædificat.malleis producit.
Procula & proluca meretrices fuerunt.
proculdubio:longe a dubitatione.
procul eminus.longe. interuallo.
procul & longe & ,ppe dicitur.
procul nec nimium longe nec iuxta:aduerbium loci.
proculus:qui nascit cū pater eius peregrinatur. a patria longe natus.
procumbit:occidit.inclinat.cadit.
procurator dictus q̄ in uicē curatoris id est auctoris est quasi propter curatorem.
procurare:pro alio aliqd curare.,puidere.aptare.
prodere:detegere.nudare.manifestare.
prodo ,pdis didi tum actiuum.
prodit.porro dat:uel periculis dat.
prodit.exit.ex pro & eo is neutrū.
prodit:publicat.uel tradit.ex ,p & do das actiuū.
proditor dictus quia detegit. item proditor supplantator.traditor.propalator.
prodigere:proditum dare.
prodigere:consumere.
prodigo gis ex pro & ago unde prodigus.
prodigus:profusus.cōsumptor.luxuriosus. sumptuosus.gluto.

prodigium: monstrum. miraculum.

prodigia dictá q porro dicant id est futura de lõge prædicant. Quinq; aũt sunt prodigiorum genera ut uarro dicit: Ostentum. portentũ. pdigium. miraculum. monstrum. Portẽta autem uarro ait: quæ cõtra naturã uident: sed nõ sunt quia diuina uolũtate fiunt: a portẽdẽdo id est præostendẽdo dicta. Ostenta q ostẽdere q̃q; futura uidentur. Prodigia q porro dicant. id ẽ lõge futura prædicãt. Monstra uero a monitu dicta: q aliquid significandũ demonstrent: siue appareat stati. hæc tamen proprietates abutuntur.

proh dolor interiectio dolentis: cũ aliquis i dolore loquitur.

producit: in palam duc't uel facit platat. eicit. pficere facit.

productio: eductio disciplina. in longũ ductio.

proegumena προηγούμενα uocant græci rationes: quæ non de fons cuntingũt. sed q a ina tium de corpore sumunt.

proœmia: exordia initia.

proœmium προοίμιον est initium dicẽdi. fit enim in principio librorum ante cause narrationem ad instruendas audientium aures ad quod optatur. interpretat autem latine præfatio quasi prælocutio.

prohæres est: qui loco hæredis, fungitur. aut institutus aut substitutus.

profugus: fugitiuus: porro id est longe fugiens πρόφυγε græce.

phantasia: imago alicuius corporis uisa & cogitanda in aĩo postea figurata ut puta panis species quam uidimus.

phantasma uero est: quam nunq̃ uidimus species animo figurata: ut puta spẽs ani.

phantasma: uisio uana. uisum in somnio fit nihil significans.

phantasia poetica est rei inanimatæ sensum dare ut enim intut arbores.

pharisei dicuntur diuisi. se enim a populo quasi iustos separabant.

pharetra. theca sagittarum. a ferẽdo iacula dicta: sicut feretrum a ferendo funus.

pharmacon: medicamentum græce.

pharmacopotas: medicamentum positiones.

pharmacia: medicamentorum curatio id est medicina.

pharmacopola: medicamenti uenditor græce.

pharsalia: regio græciæ id est thessalia a pharsalo ciuitate.

Pharum græce pharos turris maxima iuxta alexãdriam dicta q flammarum indicio longe uideat usus enĩ luminis est ad pronunciãda uada p talq; introitus noctu. hinc in porticibus machinas ad prælucendũ fabricatas pharos dicũt Nam phos lux græce. oros uisio dicitur. unde lucifer græce phosphoros appellatur.

phatum instrumentũ ad luminaria ordinanda sicut etiam cãdelas.

phasianus: pullus a phaside insula græciæ. unde primũ asportatus est.

phasis: fluuius in colchide.

phasis græce nuncius.

phebus: aliquando apollo dicitur: nã phebus sol dicitur.

phebus id est clarus ab eo quod est phos id ẽ lux hinc phosphoros lucifer. unde dicitur phoebeus eã um.

phebus & phebe: sol & luna dicuntur a phos id est claritate.

pheigonta fugientem græce. phengo φεύγω græce fugio latine.

phene græce: auis fulica.

phenix cadmi frater de thebis ægyptiorum in syriã profectus apud sidonẽ regnauit. eamq; puintiam phoeniceam appellauit ex suo nomine. ipsa est ubi est tyrus. unde phoenices uel phoenissæ dicuntur.

phoenices: tyrii populi.

phoenissa: dido a phoenicia unde uenit.

phoeniciam uestem græci dicunt: quã nos coccinum dicimus. ipsa est & rufata.

phoeniceum: coccineũ. rubeũ. roseum.

phenix cis producit penultimã. nam græci phoenix phoenicos.

phoenix: arabiæ auis dicta q phoenicium colorẽ habeat. uel q toto orbe singularis sit: nam arabes singulariter phoenicem uocant. hæc quingentis & ultra annis uiuens dum se uiderit senuisse collectis aromatum uirgultis rogum sibi instruit & conuersa ad radium solis alarum plausu uoluntarium sibi incendiũ nutrit: sicq; iterum de cineribus suis surgit.

phoenicem: palmam græci dicunt ,p eo q ducit ex nomine phoenicis.

phenicusam: una ex insulis quæ æoliæ dicuntur.

phenon: saturnus dicit.

phestia: una ex insulis quæ æolidæ dicuntur.

phæton nomen stellæ. quam pagani iouem appellant.

phibula græcũ est quã ipsi phiblin dicunt.

phyga φυγη græce fuga latine.

philadelphia: urbs antiqua in arabia: quam condidit rapham.

philanthropos genus herbæ. latine lappa dicit.

phylla græce folia.

philippis urbs macedoniæ.

philomena: auis luscinia interpretatur aman suel canens dulce: eo q dulciter canat. soror fuit prognes.

philos græce amicus ũde deriuet filius a. filiolus

filiola.filiastes.filiaster componitur philosophus.philosophia.philosophicus.philosophor phans.

phinees interpretatur ori parcens.transfixit enim zambri cū madianitide & domini furorē placauit ut perteret.phinees uero frater ofnios mutum interpretatur:quod significat sacerdotii uetens silentium.

phys.con græce naturale.

physon:fluuius indiæ exiens de paradiso.interpretatur caterua:quia.x.fluminibus magnus sibi adiectis implet & efficit unus.ipse ē & gāges.

phitentor:infertor græce.

phlegerhon thōns:fluuius ardēs apud inferos.hoc poetæ dicunt.

phlegeton:id est ardens significat ardores irarū & cupiditatum.

phlegma dictū q fit frigidū.græci enī rigorem flegmonem appellant.hoc flegma tis.

phlegon:unus quattuor equoꝝ solis.interpretatur tepens.

phleges græce flammæ.

phleutomū ab incisione dictū.Nam incisio græce tomus dicitur.

phlogates:gemma ex persida ostentans intra se quasi flammas.

phlomos græce hærba:quam latini hærbascum uocant:quæ sauciatis ursis medetur.

phœba bæ græcum est.

phobos φοβοσ græce timor.

phocis.ciuitas græciæ.phos enī græce ignis dicitur.Varro uero dictū ait q foueat ignē:nam ignis est ipsa flamma:focus fomes & nutrimētum ignis:uel in quo ignis fouetur.

phone græce latine nox.

phor græce latine fur.

phormon græce feruor sanguinis.inde fit forma unde deriuatur formosus sior sissimus itas.& formo as cōponit informis de.conformo reformo informo.formido etiam.inde deriuat.

phormū:calidum.feruens.unde & formosus dicitur cui calor sanguinis ex rubore pulchritudinem creat.phos enī ignis est.

phoroneus:rex qui pmus græcis leges iudiciaq constituit.

phos græce lux uel ignis phox.

phosphorus græce lucifer.alii dicunt lucē fereus.phox græce lux.

photini qui siue pauliniani hæretici a photino:q christū non semper fuisse sed initiū de uirgine habuisse dicūt.

phrenesis di suspēsio mētis p errorē accīs est aūt phren græce mēbranula qdā diuidēs iter inferiora uiscera uel uētris & supiora pectoris:quæ corrupta frenesim generat.unde & frenesis dicitur passio quādo hic ledit:& qui hanc patitur phreneticus uocatur.

phryges uel phrigii a thogorma filio gomer nepote iaphet sunt exorti.hi sunt troiani.

phrygia dicta a phrygia Cecropis filia:hæc & dardania dicitur a dardano iouis filio Est autē regio troadi subiecta ab aquilōis parte galatiæ a meridie uicina est lycaoniæ:ab oriēte lydiæ adheret:ab occidēte helasponto mari terminatur.Duæ sunt autem phrygiæ maior smyrnā hēt minor uero illium & lycaoniam.

phrygia una est de decem sibyllis quæ uaticinata est ancyræ.

phrygius lapis dictus quia nascit in phrygia colore palidus mediocriter.

phrygionæ uestes e phrygia quæ & acupictæ uocantur.harū artifices phrygiones homines dicuntur:quia in phrygia reperta ea uestis est.uel quia illi periti sunt huius artificii.genus uestimenti est.

phtonesis græce prudētia mater philologiæ dicitur hæc mortalis fingit id est secularis.

phronon græce sapiens participium.

phuth filius cham a quo libii:unde mauritaniæ fluuius adhuc phuth dicit:omnisq circa eum regio phutensis dicitur.

profana uestis:quæ spinaꝝ flore & acātho & maluarum stamie texit siue bombices uermiculi:qui longissima ex se fila generāt:quoꝝ textura bombicinum dicitur.

profanū dicit quasi porro a fano.Sacris eni non licet interesse.profanū alienū a sacris id e a cultu diuino:irreligiosum.

profanus:cui sacris non licet īteresse.Nefarius uero non dignus farre:quo prima hominū uita sustentabatur.Nefandus uero nec noiandus.

profanat:poluit.contaminat.

profectus ambulauit:porro ductus.extractus.puectus ætate senior.

proficisci:gressum dirigere.crescere.

proficiscor eris pfectus:ex pro & facio a in i mutatur.

profecto:proculdubio.utiq.pro facto scilicet habeas.

profesti dies festis contrarii.id est sine religione.

prophetas nostri uocant:quos gentiles uates appellant:quasi præfatores:qa porro fant:& futura pdicūt:qui & in ueteri testamēto uidētes appellant:quia uidebāt ea quæ cæteri nō uidebāt.prophetiæ genera septē sunt.pmū εκστασισ ectasis:quod est mētis excessus:sicut uidit petrus uas de cœlo submissum in stupore mētis.Secundū uisio:sicut ē apud Esaiā:uidi dñm sedentē.Tertiū genus somniū:sicut iacob subnixā i cœlo scalā dormiēs uidit.Quartū p nubem sicut ad moysē & iob post plagā loqt deus.Quītū uox de cœlo:sic ad abrahā

sonuit dicens. Ne mittas manũ tuam in puerum. Sextũ genus est accepta parabola sicut i pueribus & apud balaã: cũ uocaret ad balach. Septimũ genus est repletio spiritus sancti: sicut pene apud oẽs ꝓphetas. Alii tria genera uisionũ esse dixerũt. unũ secundũ oculos corporis: sicut abrahaã uidit tres uiros. Alteꝶ secundũ spiritũ: quo imaginamus ea quæ p corpus sentimus: sicut petrus uas illud: & Esaias dominũ nõ corporal'r sed spiritual'r. Sed quẽadmodũ figural'r nõ ꝓpe multa dicunt': ita ẽt futura multa monstrant'. Tertiũ qd' neq3 corporeis sensibus nec illa pte animæ qua corpaliũ reꝶ imagines capiunt' sed p intuitũ mẽtis quo intellecta cõspicit' ueritas: sicut quod balthasar corpore daniel mente uidit: sine quo illa duo ĩfructuosa sunt: uel in errorẽ mittũt. Oĩa tamẽ hæc genera spũs sanctus moderat'. Habere ꝓphetiã ẽt mali possunt sicut saul. ꝓphetaꝶ filii in ueteri testamẽto dicebant' id ẽ monachi.

prophetia est reꝶ latentiũ ꝓteritaꝶ uel ꝓsentiũ uel futuraꝶ ex diuina ĩspiratione manifestatio ꝓphetia in uerbis secundũ hoc: qd' uerba sũt futura significat: typus aũt res declarat ex rebus possunt tñ hæc duo ista ædificatõe misceri: ut dicamus: qa ꝓphetia est typus i uerbis secundũ id quod uerba sunt: & cõtra typus ẽ ꝓphetia in rebus inq̃tum res esse noscunt'.

prophetes græci dicũt.

prophetiss(a) uatis fœmina uel uxor. ipsa fœmina ꝓphetans.

profitetur: spondet. testatur. porro fatetur. iactat. narrat.

profligat: distribuit. accelerat. consumit celerius. erogat. acquirit.

profligat: fundit. dilapidat. coadũat. donat. cedit. interimit.

profligatus: proiectus. deuius. puersus. afflictus. sceleratus. internectus.

profligo as aui actiuum est. profligo gis profli xi prostraui.

profluere: abundare. effluere.

profluens: opimus. abundans. paratus.

profugus ꝓpe dicitur qui ꝓcul a sedibus suis uagat' quasi porro fugatus. dissipator.

profundit: dissipat. deuorat. proicit: unde profusus. largus.

profundo dis ꝓfudi sum.

profundũ: uorago. altum. uniuersum. magnum. profunditas idem est.

profundũ ꝓprie in corporalibus ut maris. ꝓfunditas uero etiã in cæteris ut sapientiæ.

profundum proprie cuius porro sit fundus: abn siue aũt profundũ uel sursum uel deorsum dicitur ut maris ac terræ cœliq3 profundum.

progenies: propago. posteritas. stirps.

progenies: a pronepote incipit uocari quasi porro postgeniti.

progenitores antiqui quasi porro generantes aui uel proaui.

progestum: suburbanum.

prognati: progeniti.

progne hirundo: soror fuit philomenæ.

prognosticon qui & symeosticon dicit': id est recognoscens uel signa aduertens.

prognostica: ꝓuisio egritudinũ. dicta a ꝓnoscendo. Oportet eni medicũ ꝓteritta præsentia & futura ꝓuidere. liber est.

progredi: ultra ire. uel longe. ex pro & gradior a mutata in e.

progredio & progredior idem significabat antiquitus.

progron: uituperatio græce.

prohibere: uetare. repellere. submouere. ex pro & habeo.

proicit: deuorat. profundit.

proiectus: profligatus. perditus. humilis.

proicitur quod foris est penitus a salute & a' beatitudine alienum.

proicere autem dictum quasi porro abiicere.

Proinde: tanq̃. quasi. ueluti. aciĩ. similiter. ita.

Proinde: secũdo loco. posterius. deniq3.

Proinde: coniunctio causalis.

Prolatat: ꝓtrahit. morat'. ꝓcrastinat. dilatat.

Prolatus: in medio adductus.

Prolati: nobiles.

Prolepsis: est præsumptio: ubi ea quæ sequi deberent anteponuntur: ut uult diomedes In terea reges ingenti molle latinus Quadrigo uehitur curru: cui tẽpora circum Aurati bis sex radii fulgentia cingunt Solis aui specimen. bigis it turnus in albis: & statim adicere castris procedũt: deinde dicere latinus & cæteri: sed factum est pro ornamẽto. Prius eni debuit naturali ordine ꝓprias personas describere: latinũ .s. & cæteros. & postremũ subinferre cõiter q3 præfati reges procedunt castris.

Prolepsis: præoccupatio nominis.

Prolepsis: norio.

Proles lis: ꝓgenies. propago.

Proles filius uel filia a prolatando.

Proletarius: capite censis: qui nihil ꝓpter prolem dare poterat.

Protelarii erant apud romanos qui generandoꝶ filioꝶ causa in urbe morabant': nec arma cogebantur. dicti a prole gignenda.

Prolibor: immolor.

Prolicere: promereri.

Prolicta dicitur & multa significat. Nam prolici est persuaderi: uerbum autem eius est pro lector aris.

Prolyos:hærba florem uelut candorem habet & canos hominũ capillos:unde & dicitur.

Prolyxe:cumulate.coprose.

Prolyxus:lõgus.innolutus.extẽsus.implicitus.

Prolyxius:largius.

Prologus:p̃fatio sequentis operis. procimũ est.

Prologus est prima dictio a græcis dicta protologos ωρῶτοσ λόγοσ id est locutio librũ antecedẽs. Eius partes sunt quattuor σαυεωι κόσ id est cõmendatious:quo poeta uel liber cõmendatur αȷ́ιαλεγκοικώσ id est inuectiuus in æmulos Δρααατ κοσ Dramaticos id est argumentaticius attingẽs sequens opus. μικτοσ Mictos id est mixtus omnia hæc in se continens.

Prolegomena ωρολεγομε̃ηα græce prædicta uel prædicenda.

Proluit:perfudit.lauit.produxit.

Prolutus.saciatus.ebrius.

Proluuies:sordes.purgatio.decursus.squalor.

Proludium.imago ueri ludi.id est exercitium.

Promelec hebraice interp̃tatur pro parturienti.

Promere:canere.exprimere.gerere.explanare.dicere.

Promereri:impetrare.

Promeritum illud antiqtus dicebatur: quicquid pro benefactis p̃stitum esset.

Prometheus arlantis frater.a paganis de luto formasse homĩes fertur. Quod ideo fingitur qa optimus sapientiæ doctor perhibetur.

Prometheus dicitur homines finxisse:celũ ascẽdisse:ignem furatum hominibus dedisse: ũde dii irati ipsum in caucaso ad saxum ligauerunt eiusq; cordi aquilam apposuerunt:hominibus uero febres & morbos dederũt: per quod significatur ibi astrologia cũ magna cura didicisse & hominibus tradidisse fulmĩs rationem quo quidã in sacrificia bene sunt usi.quidã eo perierũt:unde hõibus pestis data dicitur.

Prometheus filius terræ:qui cũ facula solis ignẽ subripiens mortalibus dedit dictus ἄωο ΤΗσ ωρομήθειασ id est prouidentia.

Prominet:æminet.supereminet.incũbit.urget.altum est.

promiscuũ:cõfusum.diuersum.uariũ.cõmune.

promiscue:confuse.inordinate.passim.

promittit:spondet.fidem facit.

promptum:mãifestum:ubi sunt omnĩa uænalia.abundans.copiosum.

promptus:apertus.paratus:ingeniosus.

promptus rior tissimus.in ablatiuo etiam ĩn prõptu reperitur id est in aperto.

promptuaria:interna cubicula.cellaria thesauri.

promptuariũ dictũ q̃ ĩde necessaria uictui p̃mũtur id est p̃feruntur. Est aũt tp̃is longi:cellarium uero paucoꝝ dierum.

promulgit:profert.pronũciat.patefacit.prodit.manifestat.

promulgatũ:foras manifestũ.uel cõstitutũ ut lex

promontoriũ:locus in mari eminẽs.cõe ẽ insulis ut p̃mineãt:unde loca eaꝝ p̃mõtoria dicunt.

promõtotiũ.mons.collis:cliuus.

promurale:murus ante muꝝ. dictũ ex eo q̃ pro munitione muri sit. Est enim proximũ sibi antemurale.

promurium:spacium iuxta murum.

promus & cõdus cellularius eo q̃ deintus p̃mat & intus condat.

promuscida proboscis potius rostrũ elefantis dicitur eo q̃ illa pabulum ori promoueat id est admittat.

pro nefas o scelus:contra fas.contra iustitiam.interiectio est.

pronepos dictus quia prope nepotem est' id est filius nepotis.

proneptis fœmina filia nepotis uel neptis.

pronexium funis quo nauis religatur ad palum.

Pronomen pars orationis est:quæ pro nomie scilicet proprio posita:tantũdem pene significat personãq; finitam recipit:ideo pene quia substantiam tm̃ significat notamen & qualitatẽ: quomodo nomen.Bene igit' faciũt:qui carentia finitis personis separant a pronõibus.xv. Nam cætera infinita uel relatiua uel interrogatiua substantiæ quis qui.uel qualitatis qualis. uel quantitatis quãtus. uel numeri quot. magis noĩa sunt. Sex accidũt sibi:species primitiua uel deriuatiua.Genus.nũs.figura.casus.persona. Persona oñditur in pronoĩe tep̃ntatio.

pronomen ex noĩe nascit':cuius officio fungit' & dictũ qa uice nois ponit':ne fastidiũ faciat nomen ipsum dũ iterat'. Nã cũ dicimus: Virgilius scripsit bucolica:addimus p̃nomẽ:ipse scripsit georgica:sicq; fastidiũ tollit & ornatum ĩducit. pronomia indubitata sunt.xv. primitiua octo.ego.tu.sui.ille.ipse.iste.hic & is. Deriuatiua septẽ.meus.tuus.suus.noster.& uester. nostras & uestras.Ex quibus semp sunt demõstratiua ego.tu.hic iste.Semp relatiua:ut is sui.

Modo demõstratiua modo relatiua:ut ille.ipse. prima igit' & secũda p̃sona singula tm̃ hñt p̃noĩa:qa semp p̃ntes sunt & demõstrãt. Tertia uero sex:q̃ mõ demõstratiua mõ relatiua sunt Demõstratiua mõ p̃ñs iuxta ut iste:mõ abñs uel lõge posita:ut ille. p̃mæ declinatiõis sunt. ego.mei.tu.tui.sui. Secũdæ hic huius.iste istius.ille illius.ipse ip̃ius.is eius. Tertiæ meus tuus suus noster & uester. Quartæ ñras & uñas. Tria tm̃ p̃noĩa cõponũt' iste hic is:quæ unã ĩterp̃tationẽ hñt apud græcos αὐτοσ ut istie istec istoc idẽ.nã eccũ cã cos eas lũ p̃obliquos tm̃.met uero te pte ce adiectiões sunt.egomet

tute meapte huiusce.
Pronoea dicitur προνοια quasi principalis uel prouidentia.
Pronubere: assistere.
Pronubens: assistens.
Pronuba dicta quod nubentibus pest: quaeque nubentem uiro coniugit: ipsa est & paranympha.
Pronũciat: sententiam dat. hortatur. apte loquitur. uel legit.
Pronunciatores uocantur eo quod porro annũciẽt: tanta enim & tam praeclara est eorũ uox: ut quis longe positorum aures adimpleant: idem & lectores.
Pronus: curuus. subiectus: humilis.
Propagat: multiplicat. auget.
Propago: pgenies. stirps: linea originis uel uitis.
Propago pro uite producitur. pro progenie breuiatur.
Propaginare: est flagellũ uitis terrae submersum sternere: & quasi porro pãdere. hic ppagines.
Propatulũ: in palam ductũ. curam factum.
Propatruus: frater proaui.
Prope: iuxta. secus. prisc. prope ior ximus: quod tamen pro cognato accipitur positiuũ est & cõparatiuũ. prope diem. alia die. cito.
Propendit: inclinat. prospicit. festinat. procurrit: extendit. expectat.
Propensum: porro extẽsum. dilatatum.
Propensius: extensius.
Properãt: qui unumquodque mature transit. festinat uero qui multa incipit: simul nec perficit.
Propere: uelociter. celeriter. summatim.
Properum: festinum.
Propes: funis quo pes ueli alligatur quasi ppe pedes
Propinare: modo uinũ ministrare significat: ppe autem sitim pellere significat. Nam graece τοπαι ω pino bibere significat.
Propinquat: proximat: prope est.
Propinquo: absolutũ est & actiuũ: ut propinquans augurium.
Propinquus: cõsanguineus. pximus. germanus.
Propinquitas: cognatio. amicitia.
Propinqui: uicini. finitimi. iuxta positi prisc.
Propinquus ior. dicũt legislatores uirum consanguinitate propinquum.
Propiciat: placat. sacrificat.
Propitior ans propitiatus.
Propitiatoriũ dictũ quasi ppitiatoris oratorium.
Propius: magis prope. diligentius.
Prophonesis est in media sententia exclamatio ad deum.
Proponit: qstionẽ facit. anteponit. instituit.
Proportio est duorum terminorum ad se inuicẽ quaedam cõparatio. Proportionalitas uero est collectio proportionũ in unũquodque redactio.
Propositum: institutum. iudicium. uoluntas. studium secta.
Propositiones sunt hẽtes aliquid quod disputatione soluendũ sit.
propositio est oratio uerum falsumue significans: ut homo est animal: homo non est aial. haec annũciatio & ploquium nũcupatur. haec diuiditur in duas partes affirmationẽ & negatiõem haec siue causa sui tm̃ dicatur: siue ad aliquid apprbandũ afferatur: propositio est.
Propontis dicitur locus inter thraciam & bithyniã ubi mare stringitur: dictum quia pontum praeuenit. Idem & a transitu uel ãgustis meatibus bosphorum dicitur.
Proprium dictum quasi porro priuatũ. separatũ a communitate.
Propriũ priuatum suum: quod alii non pertinet.
Proprie: priuatim. nominatim. sigillatim.
proprium est quod de pluribus non specie differentibus in eo quod quale sit non in substantia praedicatur: ut risibile de platone & caeteris hominibus.
propter: prope. iuxta. secus.
propter praepositio accusatiui casus a pro deriuatur sicut a prae praeter: significat διὰ graecam praepositionem.
propter pro causali coniunctione accipitur: ut propter te non facio: uel pro praepositione iuxta: ut propter aquam.
propterea: ob eam rem. idcirco. ideo. prisc. coniunctio causalis.
propudiosum: rubore plenũ & confusione.
propudiose. turpiter. pudende.
proh: pudor. confusio interiectio.
propugnat: defendit. succurrit. adiuuat. expellit.
propugnator: defensor. custos.
propugnacula: pinnae sunt murorum. dicta quia ex eis propugnatur.
propugnacula: loca septa. murorum summae partes.
propolat: uendẽdo proponit. anteponit.
propulsãt: submouet. repellit.
prora: anterior pars nauis quasi priora dicta. unde proreta.
proreta dicitur: qui in rostro nauis sedet nauis gubernator uel magister.
proreta secundum quem uela & funes reguntur & caetera.
pro re: quod ad rem pertinet iuxta rem secundũ utilitatem. Sic quoque dicimus pro tempore: pro persona: pro causa: pro maiestate: pro iure: uel pro aliquo alio.
pro re expedit: prodest fructus est. conuenit. utile est.
prontat: incitat. prouocat.
prontum: impetũ. agonia.

Prorogat:distrahit.expendit.prolongat.
Prorostra dicta q ex bellis captis nauibus rostra ablata sunt:& in foro romano præfixa ob insigne uictoriæ:idem est & forum.
Prorsus:pculdubio.omnino.pfecto.plane.
Prorũpit:emittit.floret.exit.
Proruunt:porro cadunt.impetum faciunt.extra ruunt.
Pros græca pposito adiurandi:ut πρὸς θεοῦ id est per deum.& pro ad ponit' πρὸς τὴν πόλιν id est ad urbem.
Prosa est producta oratio & a lege metri soluta.Prosum eni antiq productũ dicebant & rectũ Alii prosam aiunt dictam ab eo q sit profusa:uel spacio se protuat nullo sibi termio pfinito:Prosæ aũt studiũ sero uiguit q uersuum. Oia eni uersibus prius cõdebant.prius apud græcos ferecydes:apud romanos apius soluta oratione contendit.
prosapia:genus.progenies.
prosatus:progenitus.
proscænia pulpita sunt ante scænã:in quibus ludicra exercebant' theatrales.ludi erant.
proscindere:irrumpere.lacessere.contumelia increpare.
proscissio:est aratio prima duro adhuc agro.
proscriptus:damnatus:cuius bona palam & aperte scribunt':id est exulatus.
prosecrat:sacrificat.imolat.libat.
proselenus:ante lunam natus.
proselytus:aduenticius:de quo in psalmo uiduã & aduenã id est proselytum.
proselytus dicit' aduena & circũcisus:qui miscebat' populo dei.græcũ est προσήλυτος.
prosequit':punit.causam dicit.aspirat.
proserpit:germinat.inualescit.increscit.
proserpina id est ceres:quã pagani frugibus germinantibus pfecerũt deam:dicta q ex terra p serpiat fruges.pficitur inferiori parti terræ.
proseutice:humiliatiue.deprecatorie.laudatiue.
proseuchomai προσεύχομαι oro.inde pseucha domus pauperũ:i quibus elemosynas petunt.dicitur etiam oratio.
prosicum id est responsum quasi psicon id est ad imaginatũ humanæ uoci in fanis.
proslambanomenos προσλαμβανόμενος interpretat' acceptus.acquisitus:unde prosmelodes dicit' a quibusdam id est ad melodiam:addita est aũt prima chorda uel unx.
proslambanomenos dicitur appositus & acquisitus siue fundamentum.
prosnexiũ:funis quo nauis religat' ad palum.
prosodia græce accentus dicitur. Nã græce pros ad.ode uero cantus.
prosodia sonus æqualiter flexus.
prosopa græce personæ dicunt' latine quasi ad faciẽ.nã πρόσωπον dicitur facies.
prosopopeia id est confirmatio personæ:sicut qñ quis ad se quasi ad aliũ loquit'.
prosopopeia id est cõfictio:cũ personã imponimus ei rei quæ non hẽt naturam loquendi:sicut mons arbor aut mus loqui finguntur.
prospectat:desup aspicit:frequẽtatiuũ a pspicio.
prosper:fœlix.secundus.
prospere:fœliciter.
prosperum:commodũ.bonum.
prosperiora.præstantiora.meliora.
prosper & psperus era.facit:ande psperitas & prospero aris atus.
prosperari est ad meliora pficere.cõmutari.
prospicit:longe uidet.futuroq; iudiciũ puidet.
prospicimus longe:aspicimus uero ante nos.
prosphonetice προσφωνητικῶς exclamatorie.
prosternit:funditus tollit.expugnat:ad terram iactat.
prostibulũ idem & theatrum ideo dictũ q propter laudes exactas meretrices ibi prostrarẽtur idem & lupanar.
prostibulũ a prosto primã corripit.prisc.
prostibulum:domus fornicaria.
prostibulata:meretrix prostracta.
prosticum ad aliquid.
prostituere:prosternere.subdere.
prostituta:pposita.libidini subiecta.
prostitutæ meretrices dictæ:quia pstrant se a prostrando in meritoriis.
prostracta meretrix:quæ prostrat.
prostrat:urbem diruit:in planũ ducit.delet.
prostro as aui prostratum.
prostracti:iacentes.humiles.subacti.
prosubigit.fodit.
prosum:productũ.rectum.
prosupi hærba est colloquintida.
protedæ:faculæ de pineo ligno.
protegit.defendit.adiuuat.tuetur.
protæ πρώτη græce prima singulariter.prota τὰ πρῶτα pluraliter neutrum.
protelarii græce dicunt' qui proli operam dant.
protelat:dilatat.prolongat.prouocat.
protendit:futura significat.porro tendit:pergit:ictu excludit.
protenus locũ significat:ptinus uero tempus.
proterit:pedibus terit.
proteruus:uiolentus.peruersus.improbus.superbus.
prothesis græce latine dicitur ppositio.prothesis est appositio in principio uerbi:ut gnatus pro natus.impulsus p pulsus.Nam pros ad:thesis uero positio dicitur.
pro ctesifonte propriũ est ctesiphon.
protestatur:ualde cõfirmat.uociferat'.monet.

quærit.clamat.
protica: quibus naues producuntur.
protinus aduerbium loci significat longe.
protinus aduerbiũ temporis .mox.cõtinuo.stati exinde.sine mora.e uestigio.
Protologia: subtilis locutio: quando res singulæ minutatim proferuntur.
Protos πρῶτος græci: nos protus dicimus id est primus.
protomartyr: primus martyr.
Protonos græce funis.
Protoplastus πρωτόπλαστος primus plasmatus.
Prototypum: quod dicitur pricipale.
Protrahit: dilatat. in medium trahit. differt.ampliat.
Prouehere: ad honorem producere.augere. sublimare: portare.expellere.
Prouehor: honore donor.procedo.
Prouectus: auctus honore.cumulatus.honoratus
Proueho his xi ctus: componitur ex pro & ueho.hic prouectus ctus id est augmentũ.
Prouenit: bene euenit.ad futurũ pficit.
Prouentus tus: casus.bonus euctus.sors.fructus. prosperitas.
Prouerbium: similitudo.figura uerbi.
Prouerbialis species hoc habet cũ pphetia commune: q superficie difficilis uidet: propriũ aũt habet: q ei nec historia nec prophetia miscet: & sola est quæ ita intelligitur ut quodammodo superficies auferatur.
Prouerbia sunt aliud hñtia in medulla: aliud in superficie pollicentia. Prouerbia quippe non hoc sonare quod scriptum est: etiã in euangelio docemur sic: q in parabolis & prouerbiis locutus sit dominus.
Prouerbiorũ liber dicit q Salomõ in ipso sub cõparatiua similitudine figuras uerborũ & imagines ostẽdit.ipsam aũt ueritatẽ ad intelligendũ legentibus reseruauit.
Prouidet: procurat.pmeditatur.rimatur. ãteuidet
Prouidus: prouisor.sagax.porro uidens.
Prouidentia: est ipsa illa ratio diuina in summo omnium principe cõstituta: quæ pariter complectit: cunctaq disponit: quis diuersa quis infinita. Eadem uero aduatio digesta temporibus fatum uocatur pendetq unum ex altero. Quæ igitur sunt sub fato sunt quoq sub prouidentia. Quædã uero sub prouidẽtia fati seriem superant. ut quæ sunt ppinqua primæ diuinitati stabiliter fixa.
Prouinciæ de nomine auctoris quædam primus appellatæ sunt: & postea a prouincia nomen gẽtis est factum. Nam ab italo italia: & rursus ab italia itali: & sic utimur nomine gentis: quomodo fuit ipsum nomen auctoris.

Prouinciæ ex hac causa dictæ: quia pricipatus gẽtium: qui ad alios reges pertinebant: cũ in ius suum romani uincendo redigerent: pcul positas regiones puincias appellauerunt.
Prouinciæ a porro uincendæ dictæ.
Prouincia propriũ est regionis cuiusdam.
Prouincia significat celeriter aduerbium & prouidentiam & officium: ut ex prouidentia factũ est id est ex officio.
Prouocat: porro uel ãte uocat ad iram uel ad bellum commouet.cõpellit.
Prouulgat: propalat.diffamat.
Prout: sicut.qualiter.uel ut.
Prout: pape.
Proxenia: quæ inter emptorem & uenditorem est.
Proximi: uicini.affines.agnati.propinqui.
Proximus: propter proximitatem sanguinis dictus.
Proximũ: omnẽ hominẽ oportet intelligi: qa nemo est cũ quo sit operandum malum.
Proximus proximior a legis latoribus dicit.
Prudens quasi porro uidens dicitur.
prouidus: consideratus.eruditus.
prudẽtia est agnitio ueræ fidei & scientia scripturarũ: in qua intueri oportet illam trimodam intelligentiam.primũ historialiter: ut sunt decẽ præcepta: secundum permixtũ historialiter & tropice: sicut de sarra & agar: quæ duæ mulieres ueræ fuerunt: & tropice duo testamenta significauerũt. Tertium quod tantum spiritualiter fiet cantica canticorũ.
prudentia humanis rebus: sapientia diuinis tribuitur.
prudentiæ partes sunt sciẽtia rerum ciuilium militariũ terrestriũ & nauticarum.
prudens est utilis rerũ futurarũ ordiator: peritus uero usu doctus: callidus exercitatione artis instructus: facũdus qui facile fari possit.
prudentia est rerũ bonarũ & malarũ sciẽtia. partes eius sunt: memoria: intelligentia: prouidentia.
pruina est matutinis tẽporibus frigus & roris ac congelatio. Inde dicta quasi sit ignis. pyr enim græce ignis.urere eni ad frigus & ad solem pariter: quia duo diuersa uno noie significantur Similis eni uis caloris & frigoris: unde utraq saxa rumpit: & uterq urit.
pruina est aqua hyemalis alba.
pruina artiũ doctrina.eruditio honestarũ.
pruna est qdiu ardet: cũ aũt extincta fuerit carbones noiantur: dicta est aũt a puriendo.
prunæ: carbones uiui.
prunum latini ob colorem uocant: rubẽt enim eius poma.
prunus: ipsa arbor est & fœmininum. prunum uero pomum neutrum est.

prurire:libidinē cōmouere: uel delectando uri.
prurigo:scalptio.
pruno ris riui. pruritus tus.
psallere est organum assumere: quod psalterium dicitur: & pulsu manuū uocibus concordare. psallēdi aūt usum dauid propheta i magno mysterio prodidit ecclesiæ: cuius psalteriū idcirco cū melodia cātilenarum suauium ab ecclesia frequentat: quo facilius animi ad compūctionē flectant. primitiua autem ecclesia ita psallebat ut modico flexu uocis faceret resonare psallentem: ita ut pronūcianti uicinior esset q̄ canenti. propter carnales aūt nō propter spirituales consuetudo cantandi est instituta: ut quia nō uerbis conpūgunt: modulationis suauitate moueantur. Sicut beatus Augustinus protestatur dicēs. Omnes enī affectus pro sonorum diuersitate nescio qua occulta familiaritate excitantur magis: cū suaui & artificiosa uoce cantat.
psalterium decem chordarum est: quia decē sunt præcepta. Tangis decē chordas & occidis totidē bestias id est uitia. ita cadentibus omnibus bestiis: sicut per ordinē sunt præcepta: securus & innocēs in dei dilectione & humana societate uersans. Sunt aūt hæ bestiæ superstitionis erroris amoris sæculi impietatis libidinis crudelitatis rapacitatis falsitatis adulterniæ cogitationis: cupiditatis.
psalma est quod psallitur.
psalmi dicunt quia cantantur ad psalteriū: quem usum dauid in magno mysterio prodidit. hæc autem duo in quibusdam psalmorum titulis iuxta musicam alternatim sibi apponunt. Nam canticum psalmi est: cū id quod organū modulatur: uox postea cantātis eloquit. psalmus uero cantici quādo qđ humana uox proloquit ars organi modulantis imitat. Inter psalmū & canticū hoc interest: q canticū ore profertur. psalmus aūt ad uisibile organū id est psalteriū canitur.
psalmistæ a psalmis canēdis dicti: lectores enim prædicant populis quid sequant. Isti cantores canūt: ut excitēt aīos audientiū ad cōpunctionem: quorum principes uel auctores dauid siue asaph extiterūt. postmodū uero per successionem fuerunt: sicut ordo sacerdotalis. Mortuo aūt asaph filii eius in suū ordinē subrogati sūt a dauid: qui soli cōtinuis diebus in tēplo canebant cādidatis induti stolis ad uocē unius respondēte choro. Ex hoc ueteri more ecclesia sumpsit exemplū nutriendi psalmistas uoce & arte præclaros hñtes sonū & melodiā sanctæ religioni congruentē: non qui musico gestu uel tragœdiali arte redoleat: id est nō quæ magicam exclamet artem: sed quæ compūctionē magis audientibus faciat. Antiqui pridie q̄ cātandū erat: cibis abstinebāt: pallētia tamen legumina causa uocis assiduæ utebant.
psalmorum liber græce psalteriū hebraice nabla: latine organū dicit. Titulus aūt in psalteriis hebraicis ita est. sepharthelym quod interpretatur uolumen hymnorum. Auctores aūt psalmorum qui ponunt in titulis Moyses scil. Sed & dauid & salomon & asaph & aman & ydithum & filii chore Eman hezraelita. Quos Esdras in uno uolumine comprahēdere uoluit. Oēs autem psalmi apud hebræos metrico carmie cōpositi sunt. Nā in more flacci romani & græci pindari nūc alii iambo currūt: nūc alcaico: nūc sapphico trimetro uel tetrametro pede icedētes.
psalterium genus organi musici est: quod artifex tenens: licet modulamie quodam sonorum suauitas quasi cātatio uideat: tñ nō canticum sed psalmus de psalterio nomiatur. Canticū uero simplici uoce cantātis exprimitur.
psalterii repertor tubal perhibetur.
psalterium aūt quod uulgo canticum dicit a psallendo noiatum: q ad eius uocē chorus consonando respōdeat. Est aūt simile cytharæ barbaricæ i modū deltæ litteræ. Sed hæc est differentia q psalteriū quod uulgo polyphthogō dicitur lignū illud concauum: unde sonus superius reddit: habet: & deorsum ferunt chordæ: & desuper sonāt. Cithara uero concauitatem ligni iferius hēt. Sed cithara diuersis chordarum numeris a ueteribus constat.
psalterio aūt decachordo hebræi usi sunt propter numerum decalogū legis: unde dauid: in psalterio decē chordarum psallam tibi.
psalterion sambucū græcū est.
psalteria sambucistra græcū est.
psaltes psalterium ψαλλοςτα psallentem.
psallo is psalli: defectiuū unde psalmista psalterium. psalmographus.
psalmodes harenæ sunt in uesica: nascunt enī ex indigestione ciborum q̄ maximū ex aqua turbida & limosa bibēdo. Quod si non purgata fuerit uesica per urinā: ut ipse arenæ diger. nt calculum faciunt: qui sunt lapides magni.
pseudos ψευδος græce mendacium.
pseudomeri ψευδομ: qui dicunt fallaces a græcis: qui rem aliquam mentionibus conantur asserere.
pseudo prophetæ græce id est falsi & mendaces.
pseudorum id est posticum: id est latens ostiū remotum a publico.
pseudographus: falsus scriptor.
psisiaci sunt: qui lumborum dolorem patiūtur. ψηφος calculus.
psiacum ciliciū cinis holocaustum.
psyche ψυχη anima.
psyconia: animalia.

psychomachia uirtutum uitiorumq; pugna quæ in anima fit.
Psile lenitas uel siccitas exilis leue purum Nota ē dextera pars aspirationis
psyllos populus uenenis serpentium resistens
psylli ψιλλοῦ medici.
psyllios pulicaria hærba idest coriādrū dicta q; semē pulicis simile habeat:unde pulica latine dī
Psitacus auis indiæ littoribus gignitur grādi lingua unde articulata uerba exprimit Ex natura autem salutat dicens aue χειρε chære. Cætera nomina institutione discit.
pte πτι græce aliquando.
phthia patria achilis urbs thessaliæ.
ptyriasis idest qui cum urinam faciunt:uelut furfures supernatant: qui nascuntur ex calculo:q capillos dicunt per urinam.
ptisanarium mortarium a ptisanis.
ptisanæ πτισσαῦεῖ græce dicuntur qui propne fieri solēt in pila hinc est illud. Si cōtuderis stultū ī pila quasi ptisana feriēte desup pilo
ptisenæ ex diuersis pigmentis fiūt & liquoribus has qdā faciūt de ordeo ī pila q' decorticat.
ptolomæi omnes reges ægypti dicuntur: Sicut Romani cæsares.
ptolemais & beronice inclitæ urbes libyæ a regibus ægypti nominatæ a qbus adificatæ sunt
phthongi idest soni inde diphthongus idest dualis sonus.
ptotos casus.
ptosis πτωσισ græce casus.
ptoton casuale.
pubes iuuenum multitudo uel pars corporis .
pudencia uel lanugo barbæ.
pubes modo iuuētutē modo genitalia significat
puberes a pube id est pudenda corporis dicti q; hæc loca tunc primum lanuginem ducunt q tunc puberes esse putantur cū xiiii annos explcuerit quāuis alias nōdum pubescat. qui cū ex habitu corporis pubertatem ostendunt: generare iam posunt.
pubis puberis Alii dicunt pubes uł puber puberis. Ex hoc tamen compositū: hic & hæc impubis & hoc impube huius impubis facit:ut impubis iuli. facit etiā īpuberis.
pubes pubis ꝓ iuuenum collectiōe uel ætas ipsa pro lanugo pro pars pudenda. Cum uero ipsos iuuenes significat pubes uel puber huius puberis facit & est adiectiuū comune ut prisc. Quod nisi puberem te ia iam haberet.
pubertas: adolescētia iuuentus.
pubetat: crescit .icrementat.
pubentes crescentes. florentes.
pubescit: crescit. iuuenescit.
pubeda iuuenis adolescens.
pubetenus usq; ad inguinem.

Publipor ꝓ publii puer dicebāt ātiq publiporis.
Publicani dicuntur conductores uectigaliū fisci uel rerū publicarum: uel qui publica negocia sæculi & lucra sectant'.
Publica uia dī: q̄ ī solo publico est. q̄ iter populo patet: hæc aūt ad mare aut ad oppidū ptinet.
Publicus pro πυβλικοσ dicimus.
Publicus publicanus: sicut rusticus rusticanus.
Publicat: ad publicum dat.
Pudet: turpe fit: a puer q; dudet: inde deriuat' pudor Componitur pudicus pudibūdus.
Pudet quē propter turpitudinē uel amorē: piget propter multitudinem.
Pudet īpersonale uerbū pudebat puduit.
Pudēda genitalia ab eo q; pudeat illoȝ uel a pube dicta.
Pudendū: fœdū. erubescendum.
Pudens opinionē uerā falsamue metuit. uerecūdus uero non nisi ueram.
Pudor corporis est: pudicitia mentis.
Puella uidet' añdcā q̄si pupella. i. puulla: uñ pupilli nō pro cōditione sed pro ætate dicūtur.
Puella ī ueste & ætate paruula dī quasi pulla.
Puerpera uero quæ primū enixa est.
Puer componit' a pus & hæret: ide pudet.
Puer a puritate dictus: q a purus est: & nondū lanuginem habet: hi sunt ephei.
Puer dicit' tribus modis ꝓ natiuitate: ut puer natus est nobis: pro ætate ut octēuis: ꝓ obsequio & fidei puritate: ut puer meus es tu: cū Hieremias lōge pueritiam excessisset: prisc. hic puer huius pueri: cuius fœmininū puera dicebant ātiq: uñ puerpa dī. q̄ pueȝ uel pueram parit. id est puellā: qđ' ē diminutiuū a puera: ut a tenera tenella: ueteres tū hic & hæc puer & puellus & puella dicebant.
Pueres ꝓ puellis & puellos ꝓ pueris īuenimus.
Pueritia a puritate dicta ætas: hæc a septimo āno usq; ad quartūdecimum annum tendit.
Puerpera dcā ꝓpē: q̄ p̄mū enixa ē eo q; puræ id' ē puellæ uel pueræ admodū pariāt.
Puerpera dicta uel q; primo partu grauet': uel q; primū puerum pariat.
Puerperiū. p̄mus ptus uł puer ī utero formatus.
Pugil: pugnator. pcussor a pugno uel a pugione dictus.
Pugil: pancratiarius.
Pugil generis masculini.
Pugillari est pancratiū id est pugnā facere. unde pugillator.
Pugillator dictus nō q; usum pugillatoriæ artis exerceat. sed q; ab ea scd'm potētiā naturalē affectus sit. uñ nō pugillatores a pugillatoria dicti sunt arte sed magis pugiles. Pugil eni ē: q pugillatoria utitur arte sicut cursor.
pugillatoria ars non est proposita scd'm naturā

sed secũdum usum. Sic de cæteris artibus. Ars tamen imitatur naturam.

Pugillator: q de manu in manũ mimos subtrahit

Pugillaris: tabula quæ pugno tenetur: uel paruus liber.

Pugillares generis masculini semp pluraliter: quia pugillaris ẽ qui plures tabulas continet.

Pugillaris etiam singulariter dicitur.

Pugillus: paruus pugnus. diminutiuũ interius receptaculũ pugni paruissimum.

Pugio a pungẽdo & transfigendo dictus. Est enĩ gladius bis acutus paruus lateri adhærens: idẽ & clunabulum.

Pugnus a pugillo dicit: cũ manus attrahit: sicut palma a pansis palmæ ramis.

Pugnus a puniẽdo uel pũgendo uel pingẽdo uł a pugnando dicitur.

Pugnus: diminutiuum pugillus: sicut tignum tigillum.

Pugnat: bellat. laborat. contendit. resistit.

Pugnax: bellator.

Pugnaciter: quasi pugnando.

Pugna dicta: quod in initio fuit usus in bello pugnis cõtẽdere: uel quia primo bellũ pugnis incipiebãt: unde inter duos est interdum & sine ferro.

Pulla uestis nigra pretiosa.

Pullus la lum niger.

Pullatus niger. fuscus: qui nigris uestibus utitur in luctu.

Pulcher a specie cutis dictus id ẽ pellis. postea trãsiuit in genus.

Pulcher a pellendo fœdum pul chrior rimus pulchritudo. cõponit sepulchrũ sepulchralis.

Pulcherrime: egregie. speciosissime.

Pulchre: recte. probe. honeste.

Pulli dicuntur omniũ auiũ nati: sed & aĩalium eo q polluti sint: quia recentes sunt: unde uestis nigra dicitur pulla.

Pulicaris hærba dicta q semen hẽat simile pulicis hæc & psilios dicitur.

Pulices dicti q magis ex puluere nutriuntur hic pulex huius pulicis.

Puligor aris: deponens.

Pulma dicta q cũ pulte mixta uescebatur: ũde pulmentariũ dicitur.

Pulmentum uocatur a pulte siue enĩ sola pultis: siue quid aliud eius permixtione sumatur: pulmentũ proprie dicitur.

Pulmo qui græce πλεύμον pleumon dicitur: iacet in thoracis spatio. spongiæ similis & multæ uarietatũ: ideoq in seipm recipiẽdi hẽt potestatẽ in simi litudinẽ follis fabrorũ. Spiritum autem spumosum ideo excreamus. q pressura pulmõis spumã agit ad modũ tortæ uestis.

Pulmo ex græco pleumon dicit eo q cordis flabellum sit: in quo pneuma id est spũs sit: i quo aer continetur: qui accipitur & redditur.

Pulpa: caro sine pinguedine dicta q palpitet: resilit enĩ sæpe: hanc pleriq uiscum uocant: q sit glutinosa.

Pulpa: caro accumulata.

Pulpamentum: delectamentum.

Pulpitũ dictũ q i eo lector uel psalmista positus in publico conspici a populo possit.

Pulpud nomen opidi masculinum.

Pulsare: rogare. percutere. cedere. pellere. frequẽtatiuum: a pello.

Pulsus: eiectus. fugatus. a pello r eris pulsus.

Pulsus sus uocatus q palpitet: cuius idicio aut ifirmitatem intelligimus aut sanitatem.

Puls tis pulmentũ simplex ex farina a pellẽdo scilicet debilitatem.

Pultes placentæ: quæ tenuissimæ sunt.

Puluereus: ex puluere factus.

Puluerule ntus: ex puluere plenus.

Puluillus: id est plumacium.

Puluinar. lectus diuitum est: unde puluillus uel a puluino diminutiuum.

Puluinar: capitale. plumacium. templum. ¶

Puluinaria: lecti strata. cæremoniæ res diuinæ. templa. honores domini. sacra loca dicuntur.

puluinaria proprie lecti: qui sternunt in tẽplis. interdum pro templis.

Puluinus priuati hominis ceruical: puluinar uero principum uel lectisternium quod sternebatur in templis.

puluinus lectus: unde puluillus diminutiuum.

puluini: machinæ sunt: quibus naues deducunt: & subducuntur in portum.

puluis dictus q ui uẽti pulsetur: sicut ait propheta: tanq puluis quẽ proicit uentus. hic puluis uel puluer pulueris singulariter declinat semper usu.

puluis significat peccatores: uel carnis uanitatem uel terrenam intelligentiam.

Puluis puteolanus: i puteolãis collibus italiæ colligit: opponit q ad sustinẽda maria fluctusq frangẽdos. Nã mersus i aqs fit lapis.

pullulat: germinat. crescit. uiolat.

pnellat. pollet cum lætitia.

pulsus: natus cuiuscũq animalis. dictus quasi pollutus.

pullus pulla pullum. niger gra grum. fuscus uel pusillus.

pumex pumicis: lapis spongiosus & aridus. quo utunt in polliendis libris.

pumex dictus q spumæ densitate concretus fiat tantã refrigerandi naturã hẽns: ut in uase missis: musta feruere desinant.

pumilius: mollis & iners.

punacia: radix salutaris.

punctum dicitur:in quo stillum semel ponimus & eleuamus.

punctū a pungendo dictum:signum uel finis in corpore adeo breuissimum ꝙ iterualo careat In tempore quoqꝫ uel horis pticula quædam ponitur.facit autem pūctū uel pūctus.

Punctū geometræ dicūt ꝙ icomphēsibilē breuitatē sui in partes diuidi non possit:nec ipsū pars aliqua sed tātūmodo : signū esse dicit᷑.

Punicum malum dictum ꝙ ex punica regione aduectum sit.idem & granatum.

Punica africana maurica.

Puniceum fit a phœniceum œ in u

Phœnices:punices

Puniceus pro φοινίκεος.

Puniceum:rubeum.roseum.africanum pomum cuius diuersa sunt genera.

Punicani lecti parui & humiles carthagine primū aduecti: unde & dicti.

Punit:ulciscitur.supplicio afficit consumit

Punitio:supplicium.ultio.

Pupare:crescere.

Pupæ imagines: quas puellæ faciunt.

Pupilla est medius punctus oculi.in quo uis uidendi est : & ubi paruæ imagines uident᷑: unde & dicūtur:nā paruuli pupilli dicūtur:hāc plærīqꝫ pupullam uocāt.Vocat᷑ aūt pupilla ꝙ sit dura ut sunt pupilli & puellæ: has physici dicunt ante triduū morituris non apparere.

Pupilla significat humanitatem per quam dirigitur iudicium.

Pupilli orphani dicti quasi sine oculis : id est parentibus orbi; hi uere dicuntur pupilli quorum patres antedecesserint ꝗ nomen ab his acceperint:cæteri orbi dicuntur.

Pupillus dici potest cui morit᷑ pater hic mūdus.

Pupilli quasi patribus priuati.

Puppis:posterior pars nauis ē:dicta quasi post ponitur pro naui.

Pupullæ pupillæ pupulla pupullæ principale.

Pupus:puerulus.

Pura:munda.nitida.serens.suauis.canora.

Purus rior ssimus puritas:purifico.

Purgat:mundat a sordibus.liquidat.puræ agit.

Purgare est cunctis sordibus reiectis solum puræ relinquere.

Purgatio est cum factum quidem conceditur: sed culpa remouetur; hæc tres habet partes.imprudentiam.cassum.necessitatem.

Purpura apud latinos a puritate lucis dicta: apud græcos autem porphyra dicit᷑ cū aspiratione: hac in regno romanoꝝ prius usus est Tullus hostilius post sequentes.

purpureum πορφύρεον dicimus.

purpuro as aui.

purpureus:roseus speciosus.

purpura fit ex prima tinctura conchilii luceteqꝫ sub nigra rubedine.Coccus uero ex secunda magis rubet.

purpureæ uuæ a colore dicuntur.

purpureum mare profundū & pulchrū ut purpureum nemus.

purpuritis marmor rubens ex ægypto cādidis īteruenientibus punctis.

purulentæ:execrationes a pulmone.

purulentum:putridum.

purus serenus.suauis mundus.

pus sanies:corruptus hūor quod postula uulgo dicitur uel solutio.

pus ueneris custodia est:prisc.

pus neutrum indeclinabile.

pus inde deriuatur putreo es:putredo putresco: putridus.Cōponitur computreo sco a pus & hæret cōponitur puer pudet pudor.a quo cōponit᷑ porcus s pus dī pusillus:unde cōponit᷑ pusillanimus pusillanimitas ter.

pusillum:pro pauxillum.

pusillus:paruus modicus.

pusius paruus.

pusilanimis pusilli animi.desperans.

pustula in superficie corporis turgida ueluti collectio.

putare purgare superuacuū resecare Inde putamē idest ablatio.purgatio Cōponitur amputare

putare etiam æstimare.arbitrari.dubitātis ē uerbum Componit᷑ cōputo dep.rep.imp supp

puta quidam aduerbium dicunt:unde psius id computat:ut hoc puta non iustum est.

putet fetet male olet puteo es dicitur

puteus.locus defossus ex quo haurit᷑ aqua.a potando dicitur.

puteal locus i foro ubi fœneratores dabant & accipiebant pecuniam.

puteolanum ciuitas prope baias in campania

puteus aqua uiua in alto est fons i supficie Omnis puteus fons sed non conuertitur.

puticuli:qui ad uera prospiciunt.

putridus:grauiter oleus & acerbe fetidus.Ser.

putor oris putredo.

putidus:amarus.odiosus.inuisus.fetidus.

Puteo es.a post uel pus deriuatur: inde putredo: putresco.

putris: solubilis.

putre:dissolutum.corruptum.hic & hæc putris & hoc putre.

Putredo:sanies.

q

Littera prius nõ erat: unde superuacua uocata est: quã ueteres p e cuncta scripserunt: hanc præter latinos nulli resonant uel habẽt.

Qua: unde. quo. in quam partem.

Qua: per quam. qua ratione. inquantum.

Qua interrogatiuum per locũ: ut qua trãsisti. Responsiua eius: hac illac istac.

Quactilium dictũ quasi quactũ id est coagulatum acta enĩ secũ alia specie coagulatur.

Qua de re: ppter quã rem. cur. quõ. qua ratiõe.

Quadragesima: est tempus ieiunii: quod a ueteribus libris cœpit & ieiunio moysi & heliæ & ex euangelio: quia totidem diebus ieiunauit christus: cuius obseruatio in qua parte anni congruentius constitueretur: nisi confinis atq; cõtinua dñicæ passionis: quæ i ea significatur.

Quadragenarius numerus est pfectus: propter domini ieiunium. uel propter decalogum legis & euangelia quattuor.

Quadraginta componitur ex quattuor & geniti sicut uiginti bis geniti: & triginta tergeniti. & cæteri. Deriuat inde quadragesimus ma mũ. quadragies quadragenie a quadragintuplũ: quadragenarius. a um. componit inde quadrigenti. tæ. ta. pro quadricenti ex quadraginta & centũ: ex quo iterum deriuat quadringẽtesimus ma mũ. quadringenties. quadringẽteni: quadringẽtuplũ: sic i cæteris numeris debebis inuenire. Omnes enĩ numeri quinq; species habent. Numerale ut unus duo tres. Ordinale: ut primus secũdus tertius. Diuiduũ uel distributiuũ: ut singuli bini terni. Ponderale ut symplũ duplũ triplũ. Aduerbiale ut bis ter.

Quadrãs est genus nummi habẽs duo minuta.

Quadrare: congruere. consentire.

Quadrantem hebræi uocant q unciæ quartã partem appendit.

Quadrans uel quadras dictus quasi quarta pars assis id est libræ: quæ sunt tres unciæ sicq; signatur. Priscianus. hic quadrans quadrãtis.

Quadrangulus q ex quattuor angulis constat. figura est.

Quadrantal: amphora mensura.

Quadratum est quod quattuor æqualibus lineis & quattuor rectis angulis cõtinetur.

Quadrigæ & bigæ & trigæ & iugæ a numero equorum & iugo dictæ.

Quadrigas soli. bigas lunæ. trigas inferis. iugas ioui sacrauerunt pagani.

Quadriga solis a quattuor equis dicta: quia per quattuor anni tempora currit.

Quadriiugos: currus quattuor rotaye dicimus a a quattuor iugis.

Quadrifidus: in quattuor partes fissus. i. diuisus.

Quadrifigæ quattuor eadem petunt uiæ.

Quadruplator: fœnerator qui quadruplum fœnus accipit. immo accusator: qui ex accusati dãnatione quartam sortitur partem.

Quadruplo & qdruplor idẽ significabat antiquus.

Quadruplus est: cum de duobus numeris minor quater in maiore numeratur: ut quattuor ad unum qui facit symphoniam disdyapason.

Quadriuium: ubi quattuor uiæ conueniũt: inde quattuor artes id est arithmetica. geometria. musica. astronomia quadriuium nomen accẽperunt: quia se adinuicem cõplectantur & contineant: ut non bene unã nouerit: qui alias non nouerit: orbatusq; uno uideatur oculo.

Quadrua: quaternaria.

Quadrupedia dicta quia quattuor pedibus gradiuntur: quæ dum sint similia pecoribus. tamẽ sub cura humana nõ sunt: ut cerui damæ onagri & cætera. Sed neq; bestiæ sunt: ut leones: neq; iumẽta: ut usus hominũ iuuare possint.

Quadrupes cõe sicut bipes: quadrupedis facit.

Qualitas dicta: q p eã qlis qs sit oñdit ut sapiẽs.

Qualis est qualitatis: penultima circũflectit quãdo interrogatiuũ est: quando uero infinitiuũ uel relatiuũ: acuit ultima: quæ tamen in lectiõe sopitur. Similiter quantus.

Qualitas est secundum quã quales esse dicimus. Qualitatis proprium est secundũ eã simile & dissimile dici. Qualitas est eorum quæ multipliciter dicunt. Nam una species habitus dispositioq;: habitus uero diuturnior est: ut sciẽtia uel uirtutes. iustitia. castitas & similia. Affectiones uero sunt cito pmutabiles: ut calor frigiditas ægritudo sanitas & similia. Aliud genus est secundũ naturalẽ potentiam uel impotentiam: secundũ qd pugillatores & cursores dicimus: nõ q sint dispositi: sed q hẽant potẽtiam naturalẽ uel facere quid facile uel nil pati: ut ægrotatiui. Similia sunt durum & molle. Tertia species qualitatis est: passibiles qualitates & passiones: ut dulcedo & nigredo. Passibiles qualitates dicuntur: non q ea quæ ipsas susceperint: aliquid patiant: ut dulcedo in melle calor & frigus in eis: quæ ipsa suscipiunt: sed quia passiones inferũt sensibus. Albedo autẽ & nigredo & cæteri colores non similiter his dicuntur passibiles qualitates: sed qa ab aliquibus passionibus nascunt. Quæ igit a passionibus permanẽtibus uel naturalibus fiunt: passibiles qualitates dicunt. Quæ uero a cito trãseuntibus: ut ppter uerecundiam rubẽs factus: passiones dicunt. Quartum genus forma & circa aliquid constans figura. amplius rectitudo & curuitas. Secundũ eni unumquodq; eo

rum quale quid dicitur & quadratum curuū & tectum quale qd dicit' asperum uero & lene rarū & spissum non qualitatem sed positionem significat.

Quale dicimus ipsam qualitatem & illam rem quæ qualitatem participat.

Qualitas uero dicit' sola ipsa res quæ participari potest.

Qualus corbes: quo uua portatur: uel cola idest cophinus præloge: per quem mustum fluit a colando dictus Qualus eius diminutiuū hoc quasillum.

Quam nomen infinitum relatiuū interrogatiuū est aduerbium comparandi: ut tam tu q̄ ego. Ponit' pro ualde ut q̄bonus pro ualde bonus

Quam quādo est similitudinis uel cōparationis siue electionis aduerbium accipitur comparatiuum est quādo præcedit magis uel comparatiuum nomē ut magis q̄ tu: melius q̄ tu Similitudinis quando præcedit uel sequit' tā ut tā tu q̄ ego: licet ubique sit cōparatio: ubi est similitudo Electiuum est quando significat partem illam cui adiūgit' dimitti & illā eligi ut tempus est medicinæ q̄ querelæ

Quam est disertiua uel electiua coniunctio ut diues uolo esse q̄ pauper. Est & aduerbium similitudinis pro ut duplicatū ꝑ coniunctione aduersatiua ponitur quāq̄.

Quandiu. usq; ad finem.

Quandudum iam pridem. iam ante.

Quandudum interorgantis est iam dudum respondentis.

Quam in partem? qd sibi uult?.

Quo pertinet? ad quid spectat? quare.

Quam pridem. iam olim.

Quam primum ante omnia.

Quāq̄ q̄uis tā&si etiam quantū.

Quāquā conponitur ex duobus acusatiuis.

Quāq; uersū qualibet ex parte.

Quamsi ueluti acsi.

Quāuis licet tanetsi prisc.

Quāuis uerbum est cū aduerbio: ꝑ aduersatiua coniūctione ꝑ q̄q̄ etsi.

Quanam uel qua. cur. quare. qua de causa.

Quanā parte: in qua pre. adiectio syllabica.

Quandam aliquā. m. in n. mutatur sequente. d. dam est adiectio syllabica.

Quādo aduerbiū tēporis est: & est itertogādi ut quādo uenisti. Est īfinitū ut qñ ueniā faciā potest esse relatiuū: ut quādo erā iuuenis peccaui uel redditiuū ut quo tēpore uēisti quādo legebas Accentu tamē discernitur quomodo & noīa interrogatiua & relatiua. Nam interrogatiuum acuit penultimam. infinitū uel relatiuum per omnes syllabas grauatur ab eo cōposita: Aliquando nequando. infinita sunt: & ante penultimam acuunt. quando: sæpe pro coniunctione ponitur causali: ut sabor enim quando hæc te cura remordet.

Quandoq; aliquando saltem post tēpus.

Quando: qm̄ quatenus.

Quanta quam magna.

Quantus quam magnus qualis inde quātulus & quantillus.

Quantulum. modicum. minimum

Quantulum: res modica.

Quantus & tantus ad mensuram

Quot & tot ad numerum. sed tamen tanti & quanti pro numero ponuntur.

Quantus est interrogatiuū qñ acuit penultimā: infinitū uel relatiuū quādo ultima: sed sopit' in lectiōe. Quātitatis ꝓpriū est: q̄ æquale & īæquale dicit'. Quātitatis aūt aliud ē ꝯcōtinuū aliud discretū: & aliud ex habētibus positionē ad se īuicē suis ꝑtibus cōstat: aliud ex nō habentibus. Est aūt discreta quātitas ut nūerus & oratio: cōtinua uero ut linea supficies: bicubitum: tricubitū corpus: præter hæc locus & tempus. Proprie aūt quātitates hæ sunt: aliæ uero oēs sc̄d'm accidens. ad hæc eni aspitientes: & alias dicimus q̄titates. Multam eni dicitur albū q̄ supfioes multa sit. & actio lōga: q̄ tempus longū sit. & motus multus: ut q multo tēpore currit. Definite quātitati nihil est cōtrarium: nisi qs dicat multa paucis: uel magna paruo cōtraria: sed hæc magis sunt ad aliqd.

Quātitas est mensura. per quam aliquid magnū minusue ostendit' uel longo uel breui.

Quātotius: uelocius. celerius.

Quapropter: q̄obrem. propterea. quo pacto.

Quaqua uersum: qual bet ex parte.

Quaqua uersum: in qualibet partem.

Quaquila: graculus genus auis. uulgo coturnix

Quare: propter quod. ergo. pro quod. cur. itaq;.

Quartariū genus mensuræ: id est urna.

Quassat: uexat. corrūpit: frequentatiuū a quatio quatis.

Quassum cōmotū: fatigatū: attritū: a q̄do tis.

Quasi aliquādo pro similitudine aliquando pro ueritate ponit'. pro similitudine: ut quasi tristes: semper autem gaudentes: pro ueritate: ut uidimus gloriam eius gloriam quasi unigeniti a patre. Aliquādo nihil differt utrū pro similitudine an pro ueritate ponat': ut in Iob: quasi impios percussit eos in loco uidentiū.

Quasi: sicut. uti. tanq̄. uelut.

Quasillum latinum est: quod græce calathum dicitur.

Quasillum neutrum est diminutiuum a qualo masculino.

Quatit: commouet: uibrat. corruscat.

Quatitur: tremit. concutitur. formidat.

Quatio tis quassi sed non est in usu quassum facit: unde frequentatiuū quasso sas. cōponit᷑ pcutio incutio concutio discutio.

Quatenus: qua ratione. qualiter. quandiu. pro eo quod. huculq; quousq;.

Quatinus pro ut ponitur.

Quatinus est coniūctio causalis: ut si dicas. quatinus hoc sine plaga non facis. quatenus uero loci aduerbium uel temporis ut cum dicimus quatenus ibimus: usq; quoq;.

Quatenus? qua ratione? quo ordie? quomodo? usq; ad quem finem.

Quatenus aduerbium loci uel tēporis id est quousq; per e scribitur. Coniunctio causalis per i quatinus.

Quaternarius sacratus est propter quattuor flumina paradisi. uel quattuor euāgelia. seu quattuor partes mūdi. uel. iiii pncipales uirtutes.

Quattuor a figura quadrata nominatum.

Quattuor duobus tt scribitur & ideo producitur quater uero per unum: quod breuiatur.

Quattuor: inde dicit᷑ quartus. quater. quaternus. quadruplus. i. numerale ordiale: aduerbiale diuiduū uel distributiuū. Ponderale sicut & i cæteris numeris præter hæc. quartanus. quadratus. quadratura. quaternio quaterniōis. q̄drus quattuurius. & uerbū quadro as. cōponit᷑ quattuordeci & q̄dragita cū suis deriuatiuis & compositis. cōponit᷑ etiā quadrāgulus & q̄terdecimus quaterdecies a quater. cōponitur quadruplum. quadruplex. quadruplicitas. quadrupliciter. quadruplo as & quadruplico. cōponit᷑ quadriptitus & quadrifanam.

Quaxat: pro rana dicitur: sicut pro coruo. crocitat ranarum est.

Que coniūctio copulatiua per e solū scribit᷑: & uidetur fieri a græca coniū ctiōe quæ est τε.

Quæ quando est nomen per æ diphthongum scribendū & in singulari fœminino: & i plurali neutro: & est interrogatiuū: relatiuum & infinitum.

Quæ: coniungit ue distinguit.

Que coniūctio est copulatiua postpositiua & inclinatiua quæ græce τε dicitur. cōponitur ide quoq; atq; neq; quoq;: nec a neq; factū p apocopam: quia nō potuit q manere i fine i c mutatū est. syllabice quoq; addit᷑ in fine & uim cōiunctionis amittit & enclitice: ut ūdiq; deniq; itaq;. quando antepenultima acuto pfert᷑ cōiunctio est rōnalis: ut utraq; plæraq; q̄ acuunt penultimā propter masculinū & neutrū. pris.

Quæ q̄n uim coniūctionis non hēt: syllaba ē ps orationis: ut utiq; itaq;.

Que copulatiua postpositiua: & non solū significat: sed etiam τε græcam: quadoq; repletiua ē ut alchandrūq; aliūq;.

Quelibet: quæcunq; quæuult.

Quemadmodū. sicut. ueluti.

Quēpiam: quencūq; aliquem.

Quennam: quis igitur. quēnam interrogatiuū.

Quendam cū dicimus certū aliquē uolumus significare: si nō exprimimus nomen: quomodo dinoscatur: ut illad: ite in ciuitatem ad quēdam: si ehi dixisset ad quenlibet uel ad quencunq; non esset certus homo. Sciebat quippe dominus ad quem mitteret.

Quendam m mutatur in n propter euphoniam.

Queo quis quit qui q̄tum correpta penultima.

Queo: possum.

Quæque: quælibet: uel quæ etiam.

Querela: lamētatio. q̄stus. clamor. querimonia.

Querelatur: quæritat. clamat. testat᷑. querelor us.

Quærere: deprecari. cupere. interrogare.

Quærens participiū a quæro & quæror.

Querimus nota: ingrimus uero de quibus dubitamus.

Querimonia: querela grauis.

Quiritat q assidue clamosus est. clamat. iterrogat

Quærito & quæritor idem significabat āngrus

Quærit: rogat. pscrutat᷑. cōsulit. regnt. per æ actiuum: q̄nt᷑ uero deplorat accusat.

Querelatur: iniurias suas uidicat per e solū scribitur & breuiatur. deponens.

Queror cōmune antiquis questus facit.

Quero ris quæsiui quæsitū: unde querito causa differētiæ uerbi quesito quod a uerbo fit quæso quæsumus.

Quæro ris ide dicitur quesitor. quæstus questus questio: unde quæstūcula: quæstionator quæstionatius: quærito tas. quæstor: unde q̄stura quæstorius. quæso quæsumus. quæsito sitas. cōponitur acqro inqro cōquiro perquiro requiro exquiro.

Queror ris: unde dicit᷑ questus tus querela querimonia q̄rulus la lum querelor laris.

Quercus siue quernus dicta: qp ea soliti erant dii gentiū quærentibus responsa dare: arbor multū annosa: huius fructus galla dicitur.

Quercus dicta: quia antiqui i ea uictū quærebāt id est glandem.

Quercus: laurus: cornus: ficus tā secūdæ q̄ quartæ declinationis inueniunt᷑: cætera nomina arborum secundæ erunt.

Quernus de quercu sicut colurnus de corylo.

Quercus inde deriuat᷑ querceus cea ceum. quernus quercetum.

Quernus qui pertinet ad quercum.

Quercetum ubi sunt quercus.

Querulus: morosus. frequens in querela.

Querula. parue querela.

Quæsitus lucri: questus uero lachrymarum.

Quæsito as. q̄so & q̄sumus quasi frequentatiuū.

uel desideratiuum a quæro
Quæso. sans rogo. postulo.
Questiosus: qumoniosus.
Quæstionare: perqrere examinare.
Quæstionarius. quæsitor quæstiono nas
Quæstio: examinatio controuersia causa discoptatio. a quærendo p interrogando.
Quæstio: luctum acquisitio: quasi ab adqrendo.
Quæstio ē q̃sitio cū quæritur an sit: qd sit quale sit a quærendo dicta.
Quæstionum quo sunt genera finitum & infinitū. Finitum hypothesis græce: latine causa dr̃ ubi cum certa persona controuersia est ut i rethorica Infinitum quod græce thesis: latine propositū nominatur: personā nō habet certā nec est in aliqua certa circūstātia: ut i dialectica idest nec loco nec tempore: in causa uero certa sunt omnia unde quasi pars causæ est propositum.
Quæstor: prepositus & consiliarius: q pecuniam publicam progat.
Quæstores siue quæsitores uocamus auctores iudiciorum & præpositos. Iudicium enim olī inquisitio uocabatur: a quærendo dicti sunt.
Quæstores q tributa romanorum colligebant.
Quæstuosum lucrosum acqsitum.
Quæstuarius qui quæstu corporis uiuit.
Quæstus aquisitio. lucrum. prisc.
Quæstus genitiuo quæstus & questi.
Quæstus uenit ab. acqrendo
Questus lachrymarum: quæstus uero lucri.
Quæstus acqsitio lucrum.
Questus querela uel querelatus est.
Qui nomen est interrogatiuū: ut q legit uel īfinitum ut q dixerit fratri suo racha uel relatiuū ut ille homo q dicitur ihesus. prisc.
Qui pro quis ponitur sed non econtra.
Qui quando pro interrogatiuo uel infinito idest pro quis ponitur circumflectitur: quando autē pro relatiuo acuitur per se idest non cum præcedentibus ut hic uero est. qui si cœpit amare. in lectione uero grauatur id est quādo ī legendo ita profertur ut neque relatiuum neq3 interrogatiuum ibi noremus tunc grauatur idest ad æqlitatem aliaꝝ dictionum profertur. Similiter obliqui casus generalem accentum. idest circūflexum seruant secundū regulā: quando sunt infinita uel interrogatiua Quando uero relatiua acuuntur per se. in lectione uero grauantur per omnes syllabas generalis regula ē: Omīa iterrogatiua: uel īfinita circūflectuntur Quis uero pro relatiuo nunq̃ ponitur
Qui aduerbium: qd est a nomine substantiuo quis pro qualiter accipitur: sicut quis p qualis qualiter uero p q nō accipit̃ huius q ppria ē significatio. propter qd ponit̃ & p quomodo
Qui apud nos ē una pts & simplex: quæ relatiua est quod interpretatur græce οσ quod est subiunctiuus articulus cum nomine infinito apud illos. pōt etiam loco subiunctiui articuli accipi: ut ī diuidendo: ut hominū hi sunt boni illi mali uel alii sunt boni alii mali.
Qui p se acuitur in lectione grauatur Inuenitur pro quis & circūflectit̃. obliqui eorum casus qñ relationem significant grauantur.
Quia. quoniā Seruius Quianā. cur una pars est.
Quia relatiuum est: ut feci: quia promisi Quianā uero interrogatiuum Quicquam: quantulumcūq3 ex quid & qm̄ d. mutato ī c quia sequtur q
Quicquid quodcunq3.
Quid nomen est īfinitum: cum pro aliquid ponitur ut non audeo quid dicere & est fixum Nā quod infinitum uel interrogatiuum magis est adiectiuū: ut si quod opus mihi p̃cipis facio. Nō aūt possum dicere si qd opus: sed si qd p se similiter si īterrogatiue pferant̃. ut qd mihi p̃cipis? & qd̃ opus mihi præcipis? Quid enī īfinitū ē & interrogatiuū: relatiuū uero nō ē: sicut ē quod: ut nō hēo opus qd̃ faciam: nisi quis dicat. No hēo qd faciā. Quid esse relatiuū qd̃ nō eē ñ uidebit̃. Si eni ita pnūciatū fuerit: ut apte appareat relatiuū sic. Nō hēo opus aliquod: nō poterit ad illud referr̃ qd faciā: sed qd̃ faciā. Sed qa de qd principali īterrogatiuo dicere cœpimus de cūctis etiā interrogatiuis aliqd ad cōem utilitatē ī mediū proferamus. Sūt igit̃ iterrogatiua an qd qs. quantus qualis. quot. utrū: quotus. quotēus idest usq3 ad quē numerū uel quotenus. Cuius ia ium. cur: quomodo uel q̃liter quare id ē quā ob rē: ubi: qua. quo. unde: quādo. usq3quo quotiens Quæ oīa aut sunt noīa. aut aduerbia. Quærēdū igit̃: cur īterrogationes duaꝝ tm̄ sint prium oronis: & q̃re plura noīa & pl'a aduerbia? Dicit aūt prisc. propterea hoc fieri. qa pricipales partes orationis sunt duæ. nomen & uerbum. Quæ quādo in noticia nō sunt habent de se interrogationē frequēter accipiēdā: & nominū qdem generales interrogatiōes p noia fieri. Aduerbia quo modo officio adiectiui fūgunt̃ ad significandā uerboꝝ qualitatē: ut bene legi: uel quātitatem: ut multū legi: uel numerū ut bis legi: uel tempus: ut heri legi: uel locum ut hic legi. Sic etiam ad generales eorum uerborum interrogationes eadem aduerbia accessisse. Dicendum tamen quod quinq3 sunt partes orationis: quæ solæ ītegras habēt significationes: nomen. uerbum. pronomen participiū: & aduerbiū quod patet in respōsionibus: cum solæ respondentur: ne quis ambulat petrus uel ego. Quid agis: lego: uel legēs sum. Quō legis: bene: qd̃ nō hn̄t præpos̃ no

coniunctio interiectio. Fiunt igitur interrogatio-
nes per ea tm̄ quibus integræ significatiõis par-
tes tm̄ rn̄deant. Nam cum dicit' qs ambulat po
test responderi sicut diximus. homo uel petrus
aut ego & similia: q̄ sunt nomĩa & pronoĩa. Cũ
uero dicitur: quid agit: potest rn̄deri legit uel scri-
bens est & similia: quæ sunt uerba uel participia.
At uero cũ addit' qualiter legit: responderi potest
bene & similia. Sic igit' cunctæ interrogationes
ad has quinq; solũmodo fiunt: ut respondeatur
partes: nisi dicamus quæ est illa p̄positio coniun
ctio uel interiectio: & respondeatur in & cætera: si
cut quod est illud uerbum: & rn̄deat' lego: quod
non pertinet ad superiores significatões: sed ma
gis ad uoces. Sed iam q̄re plura sunt noĩa plura-
q; aduerbia nitamur exprimere. Decẽ sunt p̄dica-
menta uocũ q̄bus fere oĩbus modis q̄libet res si-
gnificatur. Substãtia q̄litas q̄ntitas. ad aliq̄d. sitũ eẽ
ubi. q̄n. facere. pati. habere. Cũ igit' de existentia
cuiuslibet horũ dubitamus an sit iterrogamus. ẽ
uel non est respondemus. De oĩbus eni istis ens
uel est prædicat'. Rursus si de eisdẽ omnibus cau
sa uel modus quærat'. cur sit interrogat' aut quõ
uel qualiter & qui q̄obrem & cætera licet hec pro
prie actiõibus uerborũ subdant': ut cur legis: quõ
uel qualiter scribis & cætera. At uero cũ de existẽ
tia nil dubitamus: sed quæ sit eius essẽtia scire no
lumus: per quid & est q̄rimus: põtq; rn̄deri mate
ries species & magis genus uel definitio alicuius
horũ prædicamẽtorũ: ut q̄d est illud. ferrũ est: ho-
mo est uel animal est: color uel substãtia aĩata sen
sibilis: aliq̄d etiam uel nihil: hoc tamen impro p̄pe
Iam uero cũ aliquid existere substantiamq; esse sci
mus cũ etiam aliq̄ñ mãifestus actus sit: sed substã
tiam alicuius suppositi: q̄rimus quis mouetur: qs
ambulat: qs loquit' dicimus: cui põt rn̄deri speci
es quælibet substantiæ ut homo equus: uel p̄pri
um ut tripho. uel p̄nomen: quod pro p̄prio acci
pitur ut ego. Si igit' homo respondeat'. põt ad-
huc interrogare quis homo: cui si rn̄det' p̄priũ:
ut martinus. potest egere alia interrogatiõe pro-
pter similitudinẽ nominũ: ut quis cuius: aiax: qui
aiax. telamonius: uel põt rn̄deri p̄nomen ut iste.
Quando enim nomini qs adiungit' substantiã
definitã in aliqua certa p̄sona quærimus supposi
ti. hanc eni sola ostendũt p̄noĩa quoq; demõstra
tio sibi quoq; accidẽtia cõsignificat. Si igit' p̄no-
men reddit': non semp eget altera interrogatiõe.
Est tamen quando eget & pronomini quis adiũ
gitur: cũ substantiam quidem intelligimus: aliaq;
quædam accidentia non tamen omnem qualita
tis proprietatem: quæ proprio nomĩe solet expla
nari: & tunc addit' interrogatio pertinens ad pro
prietatem nominis: ut si dicam quis est ille roma
nus & famosus: uel quis es: & tũc debet respõde
ri aliquod notum nomen. Sed quia ipsum per

se quis substantiã solam proprie quærebat: cui se-
liqua accidentia de nouem prædicamẽtis accide-
bant excogitata est etiam de his interrogatio: pri
mũq; de quãtitate ut quãtus & quot. Simul eni
ut aliq̄d fuerit: cadit in numerũ nondũ tamen in
qualitatem sicut materia. postq̄ uero numerũ ha
bere cœpit simul ad aliũ aliquem se habebit. qua
litatemq; suscipiet: alicubi erit. & quolibet modo
situm erit: & in tempore erit: aliq̄d quoq; aget uel
patietur: habeat quoq; aliquid i ecesse est. Ad q̄
omnia respondenda tot inuentæ sunt interroga-
tiones. Si quis eni interrogat quis est ille: põt re-
sponderi oĩs substantiæ species: ut homo. equus.
coruus. piscis. Similiter si dicam quis inuenit lit-
teras: quis natat in mari: quis legit: possunt rn̄de-
ri propria uel p̄nomina: ut cadmus. ego. sed ma
gis generalia aut specialia: ut homo piscis: sed ui-
detur hic quoq; res indiuidua p̄pria esse: cum de
ipso animali generaliter est interrogatõ: uelut si di
cam multis p̄ñtibus. Quis est de uobis grãmati
cus: & respondeat' ego uel ille: loco proprii accipi
tur. Cũ uero dico quid est animal uel homo: & re
spondeat' substantia animata. uel cõtra q̄d est sub
stantia aĩata & respõdeat' animal: & in omnibus
similiter definitionibus hæc quoq; propria pos-
sunt eẽ q̄tum ad generales & speciales formas re
rum: quæ in mente diuina intelligibiliter consti-
terunt: anteq̄ in corpora prodirent: ex quibus ge
nera uel species naturæ rerum demonstrantur. Si
aũt dicam qualis. omnes species qualitatis bene
redduntur. bonus. malus. albus. niger. & similia.
Similiter quantus cũ dico omnes species quãtita
tis. longus. breuis. magnus. paruus. Sic quoq; si
dicam: quot numeri species omnes respondent'
tres decem mille. Similiter possunt infinita cuius
ia ium ad omnes species possessiuorũ ptinere: ut
cuia est silua? mea: tua. sua. illius uel cuadn. Necnõ
etiam infinito gentili cuias opportune responde
tur: nostras. uestras. græcus. romanus & similia.
Sic etiam aduerbiorum supradictorum interroga
tiones ad omnes species sibi suppositas intende
re possumus: ut cum qualiter interrogas: respon-
deo bene uel male: cito uel tarde & cætera. Quo-
tiens uero interrogatur: semel. bis. centies & simi
lia subiicio. Sic etiam localia si interroget quo: re-
spõdeo huc. illuc. domum. militiam. Si uero ubi
respondeo. hic. illic. domi. militiæ. romæ. uel ita
lia. Si autem unde respondeo roma domo. At si
per qua similiter per ablatiuum respõdeo domo
roma transiui. Eodem modo temporalia: ut quã
do non solum aduerbia: sed nomina temporalia
bene respondemus: ut hodie heri cras: ante decẽ
dies & similia. Sicut autem quando nominis sub
stantiam quærimus. quis dicimus. sic etiam uerbi
actum uel passionem quærentes dicimus quid
agit. quid patitur. loco enim deficientium aduer-

biorum' subeant nomina . uidemur autem sub-
stantiam ipsius actus quærentes dicere.quid agit
cum respondeatur nihil uel currit uel loquitur.
quomodo & quantitatem quærentes dicimus.
quantum currit.multum parum. Causam quoq;
quærentes interrogatiuis utimur;ut cur quare.
Numerum etiam per quotiens quærentes ex oi-
bus numeris aduerbia reddi possunt:ut ter qua-
ter & reliqua. Præterea totiens & multotiens sæ-
pe sæpius sæpissime:quæ sunt infinita. Referun-
tur quoque aduerbia ad ignotos uerborum effe-
ctus uel qualitatem:ut cum dicimus qualiter le-
git:reddimus ei aduerbium quod fungitur uer-
bo uice adiectiui:legit bene rhetorice sapienter.

Notandum uero φ nō solùm aduerbia sed eti
am nomina cum uerbis posita loco aduerbiorū
frequentissime inueniūtur: ut quid agit uel quid
patitur:& quomodo supradicta nomina genera-
lia sunt infinita uel interrogatiua uel relatiua uel
redditiua & sic aduerbia quoq; inueniūtur:ut no
men infinitum quis & aliquis. Sic aduerbium ali
quo aliunde alicubi aliqua:& nomen interroga
tiuum uel relatiuum:qualis & quot Similiter ad
uerbium interrogatiuum & relatiuum qualiter &
quotiens. Nomen relatiuum uel redditiuum ta-
lis & tot & aduerbium taliter & totiens. Et sci
endum φ omnibus pene dictionibus possumus
interrogatiue uti:quibus eisdem sufficiēter respō
demus uel aduerbio negatiuo uel confirmatiuo:
ut homo est ille?& respondet' homo est uel non
uel etiam. Et legit:legit uel non uel etiam. Præ
terea notandum φ tam nomina infinita q̄ aduer
bia generalem habent pronunciationem: quæ
uniuersitatem de quibus loquimur:colligat: ge-
minātur uel assumunt cunq;ut quisquis quicūq;
qualisqualis qualiscunq; quantusquantus quan-
tuscunq;:quotquot quotcunq;:utut utcunq; ubi
ubi ubicunq;:undeunde undecunq;:quaqua qua
cunq;. Si quis igitur de substantia quærat per qd
uel quis interrogabit. De quantitate uero p quā-
tus uel quot. De qualitate per qualis. De quādo
per quando uel quo tempore & similia. De ubi
per ubi quo unde qua. De ad aliquid uel situ esse
per quomodo uel quale:ut quomodo te habes:
ad patrem me habeo:quia filius sum. Quomo-
do sitis es Sedeo. De habere facere & pati : p qd
cum ipsis uerbis:ut quid habes facis:pateris? Al-
bum.lego.diligor:quibus superiora quædam ta
men mutata & multa alia interrogatiua superad-
duntur aduerbia:ut quantum uel quotiens legis
qualiter uel quomodo pateris ? Cur es pallidus ?
Quotenus uel quousq; facies & similia. In prin-
cipio quoq; uniuscuiusq; libri hæc fiunt a quibus-
dam.interrogationes:ut quis. quid.'ubi. quibus
auxiliis.cur.quomodo quando.

Quiddam:aliquid modicum neutrum est.

Quidam uem per unū d masculinum.
Quidam non dicimus nisi de eo quidem quem
exprimere aut nolumus aut nō ualemus.
Quid attinet ? quo pertinet? aut quid sibi uult?
Quid ita:quamobrem.propter quid.
Quid ita:quaptopter.quocirca quamobrem.
Quid interea:qd tamen fecit.cur.quid sibi uult
quo pertinet. :
Quid istic aduerbium affirmatiuum.
Quidnam aliquid uel nanquid.
Quidne:quid igitur'.
Quidni:quid nisi.hoc magis.quare non . uide-
licet.quid nisi.
Quid ni :duæ partes pro uno cōfirmatiuo aduer
bio.sic quoq; cur nunquid istic.
Quid nisi porro:quid deinde. quid quare . quid
sibi uult.quid attinet.
Quidquidem:quodcūq; idem.
Quidne uel quid uel aliquid.aut quid.
Quid aliquando pro cur ponitur : ut quid istud
mihi dicis.
Quid sibi uult:ad quid spectat.
Quies:requies tranquillitas pax.
Quies quietis:uetustissimi tamen quies quiei di
cebant:unde compositum quoq; ab eo requi-
es:quod in eodem mansit gener:& tam quin
tæ q̄ tertiæ inuenitur requiei & requietis. Nā
inquies cuius extremam corripi dicit Probus
inquietis facit:quod trium factum est gener:
cuius etiam simplex in usu inuēitur trium ge-
nerum:hic & hæc & hoc quies quietis.
Quiescit:sine perturbatione est. cessat. expectat.
refugit.
Quietus:tranqllus.securus dictus φ ipse sibi aiet
securus neminē tangat .
Quietor aris & quiero tas idem significabat anti
quitus id est quietem facere.
Quietudo:securitas.pax.
Quin:imo magis.quinon potius . si uero . quo
minus.
Quin componitur a qui & significat qui non &
cur.non & nec.non & quid nō .
Quin etiam:ergo.quod.quia.immo.aut . uero.
insuper.magis.autem .
Quinimo id est cur non potius.componitur qn
imo magis:etiam hoc potius.
Quin igitur:imo etiam.Remigius.
Quin pro ut non ponitur .
Quinam: qui sunt.
Quinus quina quinuma quinq;' deriuatur sicut
a sex senus.
Quinodausa:lingua canina id est lapella'.
Quinōsis dī cōmunicatio cōsilii cum iudicibus
uł aduersariis:ut si dicas:uos cōsulo iudices uł'
aduersarii quid me facere conuenerit: aut quid

nos facturi essetis.

Quinoroda: rosa canina.

Quinosbarum: sacrum apuliæ.

Quin potius: magis. magisq;.

Quinquatria quinq; porticorum ambitus.

Quinquatria festa quinq; dierum: tres ante lunæ accensionem: & duo post.

Quinquatria dicta quasi quinq; atri dies qbus romani a gall' obsessi auxilio mineruæ liberati sibi hos cõsecrauerũt: pluraliter declinantur.

Quinq; non scdm naturã sed secundũ placitum uolũtatis dictũ est ab eis qui nomina numeris imposuerunt.

Quinquageni qui ĩ capite sunt qnq̃gita militũ.

Quinque inde quintus quinus quĩtuplus qnquies quinarius: cõponit' quinquagita: unde quinquagessimus quinquagetuplus: quinquagies quinquagenarius a quinq; etiam & cẽtum cõponit' quingẽti. mutatur eni c in g cũ p̃cedit n inde quingẽtesimus quigentena quingẽtuplum quingenties. cõponitur etiã quindeci: quintusdecimus qnquãgulus qnquẽnis. hoc quinqnẽnium. Sic quoq; in cæteris numeris deriuatiua & cõposita uidebis.

Quinquẽnis: quinq; annorum.

Quinquennium: quinq; annorum spacium.

Quinquẽnale tẽporis est: quiquẽne uero ætatis.

Quinquãgulus: qnq; angulos habens sic

Quincuns: quinq; unciis constat. quiq; sic scribitur. dd.

Quinquefolium a numero foliorum dictũ: unde græci eam herbam pentaphylon πεντάφυλον uocant.

Quinqnimmo.

Quinqueuir: quinq; uiros habens: uel quinq; uirorum unum.

Quintana: pars plateæ qua carpentum progredi potest.

Quinta sabbati: quita a sabbato. dies iouis: sicut prima sabbati: prima a sabbato.

Quintilis iulius mensis dictus q' qntus sit a martio: qui est primus apud hebræos.

Quinubi: postq̃.

Quiparum a græcis uocatum: q' hẽat uimitem feruentem: radix est iunci triãgulis foliis porri similibus radicibus nigris siue cõtiguis: Traditur alia species in india quæ lingua eorũ zinziber uocatur.

Quippe cõfirmatiuũ aduerbium est: sicut. scilicet uidelicet profecto.

Quippe: nimirũ. sine dubio. certe.

Quippiam: aliquid. modicum.

Quicq̃. ullus. aliquis.

Quiq;: quicunq;.

Quiritis sabinorũ lingua hasta dicitur: unde postea romulus dictus quirinus. inde quirites populi romani dicuntur.

Quiris sabinorũ lingua hasta dicitur: qua utebat' romulus: unde dictus est quirinus: quia semp hasta utebatur: uel quia sabinos subegit.

Quirinalis mons in urbe roma.

Quire: posse.

Quiritat: populum alloquitur.

Quis & qui: qualis & talis: quantus & tantus. infinita sunt uel interroga tiua uel relatiua.

Qui pro quis ponit' sed non ecõtra. Deriuat' cuius a um: quæ sunt possessiua & infinita & hic & hæc cuias & hoc cuiate: quæ sunt gentilia infinita. Quis infinitum ad unum per se intelligendum pertinet: ut qualiter quis edat pro aliquis. Quisquis uero uel quicunq; ad uniuersos dicitur. Sed quis potest & interrogatiuum esse. Aliquis uero componit' ab eo & tantum infinitum. similiter & aduerbia: quo ubi unde qua quando. possunt & interrogatiua & relatiua esse & ĩfinita. Quis quod est substantiæ infinitum pro qualis & quãtus inuenit': sed nõ conuertitur.

Quis: q̃magnus uel qualis.

Quis pro quibus.

Quis interrogatiuũ uel infinitum sed nunq̃ relatiuũ sicut qui.

Quis componitur aliquis. siquis nequis. quis q̃ liber quicũq; quisq; quãdocunq; cuiusmodi: usquo quousq; quoad quoadusq; usquequaq; quisnam quippiam quisputas quidã: quin dicitur quot: unde quotus quotiẽs quotienscũq; aliquotiens. quantus quãtitas quantitatiuus: unde cõpotitur aliquantus aliqnantulum aliquãtisper. componitur quorsum quodãmodo quomodo.

Qu es quiesco. unde cõpotitur trãqnillus.

Qu o quis.

Quis cõmunis generis fuit apud uetustissimos obliquos tã scdm tertiã q̃ secundã declinationẽ teriabat: unde nũc quoq; accusatiuus masculinus i m p̃fert' scdm tertiã: ablatiuus quoq; nõ solũ i o secũdæ sed etiã i i t̃tiæ a quo uel a q a qua uel a q. Nẽs p l'is nõ solũ q q̃: sed etiã ques actũs ẽt quos q̃s uel qnes. Dt's & abl't'us nũc quoq; tã p is q̃ p bus p̃fert' qs uel qbus.

Quislibet: quicunq; placet quiuis.

Quisquam interrogatio de persona.

Quisnam: ullus aliquis.

Quispiam: aliquis. quicunq;.

Quisq;: aliquis ullus.

Quisq̃ omnium dicitur: cũ nõ pro nullus.

Quisq;: quisq̃. quicunq;.

Quisque deriuatur per additionem quæ syllabæ sicut uterque: ubique: undique: plærunquer utrunque.

Quisquis & quicunq; ad uniuersos dicitur: quis

uero ad unum.

Quisquis: quicunq;.

Quisquiliæ purgamenta terrarum uel de summitate: corticibusq; pomorum.

Quisquiliæ: purgamenta frumētorum uel paleæ creantatæ: uel scopilia uel imundiciæ hærbaræ.

Quitinas: flores malorum punicorum. græcū ē.

Quiuis: quilibet. quicunq; placet.

Quiuit: potuit. a queo quis.

Quo interrogatiuum est ad quem locū: ut quo uadis. Relatiuum ut montem ascendo: quo tu non potes ascendere. Infinitum ut quo ego iero: tu non potes uenire. Sic quoq; ubi qua unde quando quomodo & similia interrogatiua & relatiua & infinita possunt esse.

Quo prout ponitur.

Quo: ad quem locum uel ad quam rem: ubi in qua re. sed tunc subauditur in quo loco uel re. priscianus.

Quo pro quanto.

Quoad accipitur tunc pro quousq; pro quandiu pro qn̄ & est interrogatiuū: ut quoad hæc spectatis: & relatiuum ut quoad iussisti: parui: & infinitum ut quoadlibet scribo. Similiter quousq; usq; ad quod tempus: & usq; ad quem locū interrogatiuū relatiuū & infinitum potest esse. Videtur igit̄ relatiuū de p̄terito. infinitum de p̄senti uel de futuro magis esse.

Quoaspis: persiæ fluuius eorum lingua dicitur: q̄ miram aquæ dulcedinē habeat. Ex hoc quidam cydnum ciciliæ fluuiū existimāt deriuari.

Quocirca: quamobrem: qua de causa: idcirco.

Quocula: omnis res coquendi composita. uel planctus.

Quod nomen substantiale: & est relatiuum uel infinitum: ut feci quod iussisti: faciā quod libuerit. Est etiam interrogatiuum sed tunc est adiectiuum: ut quod opus facis? Non enī possum dicere per se quod: sed quid.

Quod pro quale: quod pro quia: quod propter quod.

Quo deinde: postquam. denique.

Quominus: ut non aliter. ideo minus: qualiter.

Quominus: aliter nō. quod i aliquo minus hēt.

Quonam: quo uersum. quandiu.

Quondam: olim. antea.

Quōdam præteriti temporis: ut fuit hæc uirtus: quondam futuri: ut quondam tua dicere facta tempus erit. instantis etiā: ut quondam etiam uictis redit in præcordia uirtus. Sic quoq; oli: dudum. quando: & ex eo composita communia sunt diuersorum temporum.

Quoniam præponitur: & sic sequentem sensum alligat. Quia uero postponit̄: & superiorem sensum alligat.

Quoniam coniunctio causalis uel subcōtinuatiua. Causalois qn̄ niam prodest tibi legere. Subcōtinuatiua: qm̄ ambulat mouet̄ sic quoq; ga

Quo pacto: qua uia: qua ratione. quapropter.

Quoq; est coniunctio copulatiua. accipit̄ enī p & uel etiam. tamen etiam loco aduerbii inueniturr: ut multa quoq; & bello passus. quoq; pro similiter. quia sequitur & uel melius est cōplectiua id est superuacua: componitur ex corrupto & integro. Quoq; pro quocūq;: sic quaq; pro quacunq;. quandoq; pro quandocunq; relatiuum est cum grauatur.

Quoquina a coquendo dicta: fercula enī quælibet ibi coquitur. Quoquinæ enī apparatum Apicius quidam primus composuit: qui in ea consumptis bonis morte uoluptaria periit.

Quocytos κώκυτος græce luctus dicitur: qui tamē luctus fœminæ uel infirmantiū solet intelligi. Sapientes uero huius sæculi a luce ueritatis exclusi quasi umbras quasdam de ueritatis inquisitione tenere conati sunt: unde cocyton fluuium currere apud inferos putauerūt: uidelicet designates q̄ hi q̄ digna doloribus opera faciunt in infernū ad luctum decurrūt. Sed nos despiciamus umbras carnalis sapientiæ: & cognoscamus ex libro beati Iob. Cocyton luctum infirmantium dici.

Quorsum: in quam partem? quousq;? quo pertinet? quo pacto?

Quorsum componitur ex quo & uersum: aduerbium. interrogatiuū. relatiuum & infinitū est.

Quot: quanti: cui respondent cardiales numeri: unus duo tres quattuor & cætera.

Quot nomen monoptotum uel indeclinabile: hi quot tot horum quot tot.

Quōt per t aduerbium esse monstratur.

Quot interrogatiuum relatiuum & infinitum ē infinitum uel relatiuum acuitur. Relatiuum i electione grauatur.

Quot infinitum certum numerū designat: quot quot uero uel quotcūq; id uniuersos.

Quotenus a quot id est usq; ad quem numerū: uel terminum.

Quottidie: per quot dies id est per unumquenq; diem aduerbium temporis.

Quottidie scribendum per q non per c.

Quotus a quot ordinem petit: ut primus secundus tertius & cætera.

Quotennis: cuius ætatis quot dierum: uel quot annorum: cui respōdet biennis triennis uel bimus trimus & similia.

Quotiens: quot uicibus: cui respōdet: semel bis ter & similia. Aduerbiū enī numeri est: unde sibi aduerbia numeralia respondent. Est autem interrogatiuum. infinitum uel relatiuū.

Quotiens. frequenter. multotiens.

Quousq;: quandiu. ad quem finem: cui uidetur

usq; ad tres annos uel quattuor & similia uel eo usq;.

Quousq; interrogatiuũ īfinitum & relatiuũ usq; ad tempus & locum.

Quulina:coquina.

Quum per q scribitur cũ est aduerbium.

Quumprimũ:festinanter.citius.

Quur per q scribitur.

Quamobrem:quare.

Quruales:officiales publici habebantur. Quurulis uero erat sella:in qua magistratus sedens iura dabat: dictae quurules quia apud ueteres consules & praetores propter longum iter curru per forum prouchebantur:quibus sedentes iura dabant a curru curules nominatae.

r

Littera communionem hēt cum s.Itaq; antiquitus honos labos arbos: nunc uero honor labor arbor dicitur.

R sine aspiratiōe ponitur in latinis nominibus:in graecis uero principalis uel geminata i media dictione aspiratur:ut rhetor rhenus rhodus pyrrhus tyrrhenus. Transit in.l.ut niger nigellus:umbra umbella.in s ut arbos pro arbor:odos pro odor: uertor uersus.in duas etiam ffeut uro ussi. in u consonantem:ut sero seui.in n ut aeneus pro aereus.

Raab:meretrix fuit in iericho:quae abscondit speculatores de filiis israel.

Raab:latitudo uel superbia interpretatur.

Raab : latitudo uel fames siue impetus interpretatur.

Rabdos ρεβδοσ siue rabdon graece uirga.

Rabbi:magister meus interpretat̄:syrum est.

Rabies:furor.insania.decursus cum impetu.

Rabiosus:insanus:discurrens cum impetu.

Rabidus:furore plenus.furiosus.iratus. insanus.

Raboni:domine.

Rabolatus proprie altercatio cum ira.

Rabula:rabiosus.

Rabula:calũniator.rauus.uel in malis cũ aliqua exercitatione promptus.

Rabula etiā patronus causarum: de quo Seneca i prima tragoedia hic clamosi rabiosa fori iurgia uendēs improbus iras & uerbo locat.

Racha dicit̄ κεροσ id est inanis:aut uacuus quē uulgata iniuria absq; cerebro possumus dicere hebraeum est proprie.

Racha:affectum indignationis ostendit sicut sunt latinae interiectiōes:ut cũ dolemus heu: cum delectamur dicimus uah.

Rachana:genus uestis.

Rachel interpretatur ouis:pro ea enl iacob' pauit oues laban soceri sui.

Rachel interpretat̄ ouis:uel uisum principium.

Rachel īterpretat̄ ouis.uel mũda.uel uidēs deũ.

Racemus:uuae modicus ramusculus. cum acinis uua parua.

Racemus est botryonis pars.& botryo graecũ ē.

Racemus:grana uuae & pars. Quidā dicunt uuā totam econtra.

Rachilium.oppidum hispaniae.

Rachina:strata lectorum.

Radagne:bibliace.

Radere:abstergere.scopare.

Radii in ortu solis apparent.hic radius.

Radii sunt quibus telae texuntur dicti quia sunt ad radendum.

Radii:genus oliuae a longitudine dicitur.

Radium:uirga geometricalis. Virgilius. Descripsit radio totum qui gentibus orbem.

Radiat.micat.coruscat.fulgurat.

Radices:fundamenta arboɃ uel germinātium.

Radiotus:a radice.a fundamēto.ex toto.

Radicula: lanaria. structio id est cycocacia.

Radiolum:fidicina.

Radiolae uel radiae:oliuaɃ species ideo dictae: qa ob longe sunt in modum radiorum.

Radit:pterit.ante transit.uolat uel nauigat: ut radit iter liquidum.

Radit:tergit.mũdat.limat.quasi radendo polit.

Rado dis rasi rasum.

Radix:origo.

Radix appellatur q quasi radix quibusdā īfixa terrae in ꝓfundo dimergitur. Nam physici dicũt parem esse altitudinē radicum & arboɃ:uel dicta quia si eradatur non pullulat.

Radicare:radices mittere.cõfirmare.fundare.

Raen uisum participium significat.

Rama uisum nomen significat.

Rafaca interpretatur sanitas.

Raphaym gigantum:

Raphael interpretat̄ curatio uel medicīa dei:ubicunq; enim curandi & medendi opus necessarium est.hic archangelus a deo mittitur.

Rhaphnũ graeci:nos radicē uocamus:eo q totũ deorsum nitit̄ dũ reliqua olera in summa magis prosiliāt:cuius semine macerato quisq; manus suas infecerit:serpentes impune tractabit. Ex ꝓpius radice etiā ebur albescit.In cibo quoq; uenenis resistit:calidissimae est uirtutis.

Rafidin interpretatur laus iudicii. uel sanitas iudicii.

Rasimenta.interamenta.

Raganae dicũtur eo q scissurae sunt rugis collatae

circa orificium: hæc & æmoroides a sanguis fluore.
Raguel interpretatur paratura dei.
Raia id est aristologia.
Ralla uestis est: quæ uulgo rasilis dicitur.
Rama: excelsa interpretatur. est tamē uiculus iuxta bethleem in quo sepultus fuit samuel: sed nunc translatus est in thraciam.
Ramalia: rami arborum uel frondes: hoc ramale persius.
Ramenta. rasuræ. cuiuscunq; rei æramēta.
Ramentū: puluis qui radit' ex alia specie. ful'.
Ramentum: purgamentum.
Ramentum tenue: ramū tenuem uel aridum.
Ramesse nostra lingua cōmotio turbida dicitur.
Ramix: hernia.
Ramicosus: herniosus.
Rami sunt: qui de trunco arboris manarunt. inde ramale.
Rami significant successionē in bono uel i malo.
Ramusculi: rami modici.
Ramnes: quidam nobiles romani.
Rhamnis ciuitas est euboica: ubi colit' fortuna.
Rhamnusia fortuna dicitur a rhamnusio oppido ubi colebatur.
Rhamnus: spina alba uel lignum spinosum.
Rhamus: genus spinarum densissimum: quæ in hærba est mollis & pulchra: ibi tamen sunt spinæ postea: unde est illud: priusq̄ intelligerent spinæ uestræ rhamnum.
Ramnus in psalterio non rubus est sed spinarum genus sentibus permolestū: uel lignū de quo spinæ oriuntur. Ramnus genus est rubi q̄m uulgo senticē ursinam dicūt & asperum ualis & spinosum.
Rancet: rancidum est. amarescit. Ranceo ces cui.
Rancidum dictū: qd' rancos faciat aliquos.
Rancidulum: amarum.
Rancor: dubietas: mentis amaritudo. inuidia. dolor. odium.
Ranæ a garrulitate uocatæ: eo q circa genitales strepūt paludes. Ex his quædā aquaticæ: quædam palustres: quædam sublaræ: qa in uepribus uiuunt grandiores cæteris: quædam calamites: quædam agredulæ. Significāt demōes uel hæreticos in cœno garrulos. Rana fœmininū: hic ranūculus tamen diminutiue a rana.
Rana hærens in paludibus decora in aquis omnibus fere prestat alimentis.
Rapa a rapiēdo id est cōphendendo dicit'. est aūt radi e rapo amplior dulciorq;. Semē eius ex uino tritū cōtra serpentiū morsus ualet.
Rapulum: quod fit ex rapis.
Rapax: auidus. spoliator. rapidus: qui aliena uiolenter rapit.
Rapacitas: cupiditas. spoliatio.
Rapidus: uelox. uel rapax. cum impetu currens.
Rapinæ: spolia. exuuiæ. prædæ.
Rapit: uiolenter aufert: unde rapina rapinosus rapax cior cissimus. rapum. ptor trix. raptū ti. cōponit' arripio. ob. per. præ. sub. dir. corripio.
Raphium gigantium.
Raptare frequenter rapere. trahere.
Raptatio: ex pondere. rapina prædæ.
Raptor: corruptor: inde rapta eo q corrupta sit.
Raptus proprie est illicitus concubitus. a corrumpendo dictus.
Raptim: celenter. summatim. leuiter.
Rarescunt: pauci fiunt.
Rarenter aduerbium raro.
Rari: pauci.
Rarum: magnum pretiosum.
Rarum non sæpe contrarium spisso a se inuicem diuisum.
Rarus rior simus itas. raro & rarenter.
Rastri ferramenta culturæ a raritate dentiū dicti. hoc nomine & aratra dicuntur.
Rastri a radendo terram dicti. hi rastri & hæc rastra dicuntur.
Rasum: mundatum. politum.
Rasile: acutum uel bene rasum.
Rasura: cuiuslibet rei purgatio.
Rata: acceptabilis. firma. arbitrata: a reor reris.
Rates primū antiquissimū genus nauigii e tadicibus assenbusq; contextum: ad cuius similitudinē fabricatæ sunt nauēs. hæc ratis. Ser.
Rates abusiue naues. Nam proprie sunt inuicem connexæ trabes in flumine
Ratariæ rates: connexæ inuicem trabes.
Ratiocinatio: est rōnabilis disputatio: quādo ex eo quod scriptum est: aliud non scriptum inuenitur.
Ratiocinatio est cum id de quo est quæstio comprobatur: cuius modi duo sunt. Enthymema qui est sylogismus impfectus atq; rhetoricus. Secundus epicherema qui est latior.
Ratis rati ratio.
Ratio ponitur pro ratiocinatione.
Ratio uis animæ.
Ratio computandi.
Ratio naturæ ipsa similitudo nascentium.
Ratio: quæ in definitionibus uel descriptiōibus redditur.
Ratio diuidendi causas uel dicendi.
Ratio: ordo gerendorum.
Ratio: discretio.
Ratio: scientia uel sententia uel immutabilis firmitas dei.
Ratio: est quidam motus animi. uisum mētis acuens: uera q; a falsis distinguens.
Ratiocinatio subtilis disputatio: atq; a certis ad incertorum indaginē nitēs cogitatio uel quādo

aliquid ex eo quod scriptum non est reperit'.
Rationale est homo. rationabile uero qd' rõnabiliter dictum uel factum est.
Ratio diuidit' i itellectũ & opinionẽ. Intellectus in scientiã uelut de idea: & recordationẽ uelut de natiua specie. Opinio diuiditur in æstimationẽ: uelut de sensibus: & suspitionẽ uelut de quibusdã coniecturis. Tria ergo cõsiderantur: Idea solo intellectu. Natiua spẽs recordatione Scientia adulterina quadã perceptione.
Ratio: est aspectus animi: quo p seipm non per corpus uerũ intuet': aut est ipsa ueri contemplatio: non p corpus: aut est ipsum uerum quod contemplatur.
Rationale est: quod de sublimioribus disputans dominũ omniũ patrem confirmans est.
Rationalis homo uel angelus.
Rationale uero est: quod ratione dicitur uel agit'
Rationale: uestimentum sacerdotale: quod græce logium dicitur.
Rationalis est: quæ græce logica dicitur: in qua ratio intelligendi uersatur.
Ratiocinator dicit': uir magnus qui de oĩbus rebus naturalibus possit rationẽ reddere.
Ratiocinari: est rõnabiliter subtiliterq; disputare: & a certis ad incertorũ indaginẽ niti.
Rathina uisio consumata interpretatur.
Ratum: firmum. stabile. ĩmutabile acceptũ. a reor reris ratus.
Ratum quasi rationabile & rectum: unde is qui pollicetur dicit: ratum esse profiteor & perpetuum id est firmum.
Ratus: arbitratus. æstimatus. firmus a reor reris.
Raua: niger color. mixtus fuluo: uel rabida.
Rauca: grauiter sonans.
Raucedo: amputatio uocis: hæc arteriasis dicitur.
Raucio cis si sum. inde raucito tas taui tatum.
Raue: id est noxium.
Raucit: rauce loquitur.
Re uidetur a retro factũ. per apocopam quidem est: ut respicio id est retro aspicio: uel ex hoc retro natum: sicut ab ex extra.
Reatus tus: culpa. crimen. quasi rei actus.
Rea quæ etiam illa uocabatur filia numitoris regis: quam amulius frater eius uestalem uirginem fecerat. hanc uolunt de marte concepisse Remũ & Romulum hoc mõ stupiũ eius argumentãtes excusantes: q infantes expositos lupa nutrierit: qd' hoc genus bestiæ marti pertinet: q̃uis non desint qui dicunt a nescio qua meretrice susceptos quæ lupa uocabatur: ũde & loca eorum lupanaria dicuntur.
Rebar: arbitrabar. putabã: a reor reris rebar.
Rebeccha interpretatur patientia: siue quæ multum acceperit.
Rebellat: contradicit. contendit.
Rebelles dicuntur: qui pace facta bellum mouẽtes sunt.
Rebellio: qui pace facta reintegrat bellum.
Reblata nunc antiochia dicitur.
Reblata. interpretatur multa habeo.
Reboat: resonat. remugit. Ser. uerbum græcũ ẽ.
Reboo reboas.
Rebus: genus uitis est.
Recedit: refugit. separatur. retrouadit. abscedit. recedo recessi.
Rechedipua: uestis parasitica. pluraliter.
Recaluaster: retro aliquantulum caluus.
Recens: quod paulo ante euenit.
Recens nascitur: nouum uero fit.
Recenset: numerat. retractat. recognoscit.
Recenseo ses sui recenseor recẽsitus in diuinitate: uel a recenseo sis antiquitus.
Recepit se: retulit se. reuersus est.
Receptus: sumptus. denuo acceptus. unde recepto tas frequentatiuum.
Receptaculum: recipiens locus. profugium cubile.
Receptus: reuersus. sublatus. periculo liberatus. honestus. celebris.
Receptus dicuntur: quos exercitus recipit: unde signa receptui canunt.
Recipit. suscipit. spondet.
Reciperatus: reuocatus. receptus.
Reciperandus: recuperandus.
Recidit: incidit. deuenit.
Recidiuare: renouare.
Recidiua: ex ruina restaurata iterum nascentia.
Recidiua: reparata. pullulata. rediuiua. renouata.
Recidiua arborum sunt: quæ aliis sectis repullulant a cedẽdo ergo recidiuum ubi mors aut casus.
Recinit: respondet. retro cantat.
Reciproca: redditiua. rediuiua: quod datur & accipitur.
Recisum: succisum.
Recido recidis recidi: ualde incidi.
Reclamat: recusat. contradicit. inficiatur. abnuit.
Reclausit: aperuit. inclusit.
Reclinatorium: fulcrum capitis.
Recogitat: repetit animo.
Recognatus: filius patris.
Recolit: reminiscitur. recorditur. iterum cernit.
Reconciliat: repacificat. reamicat. ad amicos pertinet.
Reconciliatio est: quæ post complemẽtum pœnitentiæ exhibetur. Nam sicut conciliantur deo a gentilitate cõuersi: ita reconciliant' post pœnitentiam.
Recondit: abscondit. reponit.
Recordor illius & illam rem. Virgilius. Si rite audita recordor.

Recordatur:reminiſcitur:repetit animo.
Recordatio uelut de natiua ſpecie.cal.
Recta dicitur ueſtis:quam ſurſum uerſus ſtanteſq; texunt.
Rectus:ordinatus probus.bonus.honeſtus. firmus.
Recte:rite.bene.
Rector:nauis gubernator:uel aliarum rerum.
Rectitudo & rectitas:iuſtitia & æquitas.
Recuperat:reſtaurat.recipit.
Recuſat:refugit.refutat.
Recuſat:redit.reuoluit.denuo tractat.
Recurrit:redit.reuertitur.
Recurſus:percurſus.
Recutitus:circunciſus.acute dicitur.
Ræde:genus uehiculi est quattuor rotarum:dicitur q; rotas habeat.
Reclamat:mutuo diligit.
Redarguit:repræhendit.caſtigat.
Reddere: reſtituere. remittere ipſi cuius erat.
Redigere:in poteſtatem ſubiicere. legem imponere.reducere.
Redigo gis egi redactus.
Redhibere:reſtituere.repræſentare.redimere. reddere.
Redimire:coronare.ornare.præcingere.
Redimo redimis redimiui redimitus id eſt coronatus.
Redimicula:ſunt uittæ mulierum dicta q; redimiunt frontem.
Redimicula ſunt:quibus mitra in capite mulierum ligatur.
Redimiculum eſt:quod per ceruicē a lateribus colli diuiſum deſcendēs hic inde ſubcingit.
Redimiæ res:quæ redimunt a prædonibus.
Redimere proprie eſt id quod ſuum fuit ſibi reſtituere.
Redimit:eripit.ſaluat.
Redinſerabit:denuo inſerabit:renouabit.
Redintegrat.reſtaurat.reſtituit.
Redit recurrit.remeat.
Reditus:regreſſus.
Redditus:lucrum.merces.fructus.uectigal.præſtatio.
Reddere:reſtituere.ipſi cuius fuerat dare.
Redditiua ſunt.talis.tantus.totus.tot. Relatiua qualis.quātus.quot us.quot. Relatiua his poſitis:quæ ſecundā cognitionē ſignificant: etiā antecedētia uel redditiua intelliguntur. licet nō ſint dicta.ut qualis homerus fuit talis ſcilicet Virgilius. inuenitur etiam per eclipſim aliarū partium ita diſcedo ab illo:ut qui ſe neget filiā diturum:& eſt apud horatium occurrunt animæ:quales neq; candidiores terra protulit p animæ tales qualibet cādidiores & cætera. Relatiua autem niſi ſint poſita:redditiua non poſſunt intelligi niſi in demōſtratione:ut ſi oſtendentes Virgiliū dicamus talis fuit homerus.
Rediuiua:renaſcētia.denuo uiua.
Rediuiuus:qui redit ad id quod fuit.
Redius:uerſor.p̄co.
Redolet:bene olet.ſpirat ſuauiter.
Reduces:reuerſi.incolumes:hic & hæc redux reducis.
Reducere:reuocare ad ſe. reſumere.
Reducta:concaua.& depreſſa quaſi retro ducta.
Redundat:exuberat.abundat.
Redubiæ:induſiæ.ſpolia ſerpentum.exuuiæ.reliquiæ eſtatum.
Refectus:obſtinatus.obluctans. durus. rigidus. indocilis.
Refectus:repletus.recreatus.releuatus a reficio is refeci iōor refectus.
Refellit:impugnat.refutat.redarguit:reuincit.
Refellere.falſa eſſe.conuincere.
Refello lis refelli.
Refercit:replet.conſtipat.inſpiſſat. cōponitur ex re & farcio cis farſi.
Refert:narrat.repræſentat.reportat.dicit.prædicit teſtatur.
Refert mea tua ſua noſtra ueſtra dicitur:id eſt pertinet ad me.mea res agitur.
Referta:plena.benefacta.obeſſa.craſſa.
Refertor:auctor pulmentorum a referçio refercis reſerſi.
Referbuit:iterum caluit.uel defiot.
Reficere:refocillare.recreare.conſtipare.
Refixum:euulſum.detortum a refigo gis.
Reflagrauit:reuixit.
Reflexa:retroconuerſa uel flexa.
Reflexit:conſenuit.languit.defluxit.ceſſit.
Refloratio:deliberatio.
Refluit:exuberat.abundat.
Refocillare:reficere.recreare.
Reformat:in priſtinam formā reddit.
Reformidat: qui poſt timorem accipit ualitudinem.
Refragat:repugnat:diſſentit.repellit. Refrago refragas.
Refragauit:efregit.conuicit.recuſauit.
Refractiua:reciproca quæ in ſe franguntur.
Refragatur:contradicit.recuſat.
Refragor aris atur:repugnat.
Refrenat:cohibet.conſtringit.abſtinet.
Refricare:inſtaurare.renouare.iterare.repetere.reſcindere.recuſare.qeſcere.refugere.
Refrigerium:ſolatiū.requies.leuamen.
Refrigerare:releuare.conſolari.refrigeriū dare.
Refugit:recuſat.ueretur.timet.retrocedit.
Refundit:refluit.abundat.reſoluit.
Refunditur:redit.recedit.reſoluitur.
Refutat:reprobat.refellit.reiicit.extenuat.

Regalis:regius. dignus regni uel regis.

Regelatum:plũbum liquefactum.

Regerit:reportat.relegit.in abditam partem ponit.

Regestum.relatum.

Regere:recte agere.

Reges a regendo dicti:sicut sacerdos a sanctificãdo. Non autem regit qui non corrigit. Recte igitur faciẽdo regis nomen tenetur peccando amittitur.

Regiæ uirtutes propꝛe duæ sunt. iustitia & pietas Plus autem laudat᷑ pietas. Nam iustitia res seuera est.idcirco reges græce basilei dicunt᷑: q᷑ tanq̃ bases populũ sustinent λαος laos uero græce populus interpretatur. basileos basis populi.regnũ autem a regibus dictũ sicut reges a regendo.regnum uniuersæ nationes ut assyrii medi persæ quoq; suis temporibus habuerunt:quorum uices sors temporis ita uolutauit:ut alterꝝ ab altero solueretur. Primi uero reges gentium hi fuerunt. primus assyriis Belus.Scythis thanus.Sicyoniis agyalæus.Aegiptiis thores.Argiuis inachus. Atheniensibus cecrops. Medis arbages.Persis cyrus. Lacedæmoniis ceranus.Babiloniis seleucus. Alexandriæ alexander. Carthaginẽsibus dido. Troianis tros. Porro hebræis primum duces imperauerũt a moyse:postea reges Saul & Dauid.

Reges significant iustos qui bene se subiectosq; regere satagunt uel apostolos & cæteros prædicatores propter regimen ecclesiaꝝ.

Reges significant bonos ꝑpositos:sicut in mala parte malos.

Reges spiritualiter sunt regentes in se quicquid seruile & bestiale est & pugnantes castigãtesq; & seruituti corpora subiicientes.

Regia domus in qua rex stat id est domus regis regalis uero rege digna.

Regidium:diuinitas.

Regificus:regalis.

Regillum: est amictus in planctu reginarum: unde & dicitur.

Regimonium:regimen.

Regiones partes sunt prouinciarum: quas uulgus conuentus uocat:sicut in phrygia.troia.regio phrygiæ.in galatia cantabria & asturia. A rectoribus autem regio dicta:cuius partes sunt territoria.

Regionarii a pontificibus sunt constituti in schola notarioꝝ & subdiaconoꝝ: quos licebat per absentiam pontificis in conuentu sedere clericorum & cæteros habere honores. Quod idẽ statuimus defensoribus.

Register:liber qui rerum gestaꝝ memoriam continet. unde & dicitur quasi rei gestæ statutio.

Regit:corrigit.gubernat.fulcit.administrat.

Regium est:quod est ipsius regis. Regale uero dignum rege.

Regius:morbus inde dictus putatur q᷑ uino & regalibus cibis facilius curetur.

Regius morbus:cancer.

Rhegium ciuitas est:unde rheginus patrium.

Rhegium:fretum dicitur:quia diuisit italiam & siciliam. Nam rhegiũ græce abruptũ dicitur.

Regnum a regno as:sicut stagnũ a stagno as.

Regnum sæculi huius bellis acquiritur: uictoriis propagat᷑.inter plurima regna terraꝝ per quattuor mũdi cardines regna eminẽtiora fuerunt babylonicũ ab oriente.a meridie charthaginẽse.a septentrione macedonicum.ab occidente romanum. inter primũ & nouissimũ id est assyrium & romanum:africanum & macedonicum uenerunt.itaq; romani imperii anno ab urbe condita.d.cclii.Cæsar augustus imo uero deus disposita regna & tempora cunctis p orbem positis firmam uerissimãq; pacẽ composuit.Christus igitur eo tempore natus est: cuius ortu angeli cecinerunt: Gloria in excelsis deo:& in terra pax hominibus bonæ uoluntatis.Regna duo cernimus longe cæteris præuenisse clariora:assyriorum primũ:deide romanorum temporibus & locis distincta. illud ꝓ́us.hoc posterius.Nam in illius fine istius fuit principium. Cætera regna uel reges appendices istorum dixerim. Assyrioꝝ primus rex Belus cui successit Ninus filius eius. Tunc in terra chaldeorum natus est Abraham. Erat tunc regnum sicyoniorum paruum:a quo undecũq; doctissimus Marcus uarro scribendo de gẽte romana uelut antiquo tempore exorsus est a sicyonibus regibus ad athenienses peruenit: a quibus ad latinos inde ad romanos. iste Ninus totam maiorem asiam præter indiam rexit:cui succedens Semyramis eius uxor in regnum:eos quoq; subiecit. Ob hoc autem reges assyriorum memoramus:ut appareat quomodo babylonia quasi prima Roma cum peregrina in hoc mũdo ciuitate dei procurrat:& ipsa Roma a babylonia secunda est. Apud Sicyones primus agyalæus. Secundus cecrops. Tertius telexio apud assyrios. Quartus Ninus filius Nini. Quintus arrius. Tunc nati sunt de isaac esau & iacob auo abraham adhuc uiuente.clx.anno.Apud assyrios xerxes antiquior qui & baleus. apud Sicyonios turimachus. Tunc regnum arginorum exoritur:ubi ꝓ̃mus regnauit inachus:post phoroneus eius filius apud assyrios bellocus nonus apud sicyonios leocippus apud assyrios decimus baleus:apud Sicyonios nonus mesapis.q & cyphisos: apud argiuos tertius apis. Tunc stetit ãte pharonẽ

Ioseph. mortuo api in ægypto successit ei filius
eius argus ex cuius nomine argiui appellari cœ-
perunt. apud Sicyonios erato Tunc mortuus est
Iacob apud assyrios duodecimus amitus: Apud
Sicyonios plemeus. Tunc mortuus est Ioseph:
apud assyrios q̄rtusdecimus saphrus. Apud Sicy-
onios duodecimus ortopolis. Apud argiuos q̄n
tus criacus. Tūc moyses natus ē. Tūc a quibusdā
phibet᷑ fuisse pmetheus & frater eius atlas Multa
quoq͂ alia de his & aliis ex illis tēporibus fabu-
losa cōficta sunt usq͂ ad cecropem regem athe-
niētium quando per moysen deus eduxit popu-
lum suum ex ægypto Tunc fuit Mercurius. post
hercules Antiquior minerua temporibus ogygii
quādo post illud tempus maximū diluuiū factū
est: non illud Noe q̄d nec græca nec latia nouit
historia. sed illud deucalionis: ubi maximum fuit
tunc regnatis: cum apud assyrios alcatades apud
Sicyonios marathus. apud argiuos triopas apud
athenienses photoneus: post successit Moyse
mortuo successit Iesu: aue regnātibus apud assy-
rios . xviii aracynthora apud Sicyonios xvi. cora-
ce. apud athenienses q̄rto erichthomo. Tunc fa-
bulæ factæ sunt de filio Neptuni busiride de tri-
ptolemo de Minotauro de hippocentauris. de
cerbero. de phrixo & helle de gorgone. de belle-
rophonte. de amphione de dædalo de œdipo:
Anteo. & alia usq͂ ad troianum bellum his tem-
poribus latona peperit apollinē. non illū cuius
erant oracula: q̄uis a quibusdam natus credatur
Tunc & liber qui a perseo diotus peremptus: cuius
uxor Andromeda fuit. Tunc poetæ: qui & theo-
logi dicti sūt Orpheus museus: linus: & q̄uis de
uno deo colendo inter multa eorum falsa cane-
rent: non ei tamen rite seruierunt Tunc finitum
est regnum argiuoꝝ translatum ad Mycenas ūde
fuit Agamenon Et exortum est regnum lauren-
tium: unde dicit᷑ origo romana euidentior post
græcos. Nam a quibusdam dicit᷑ ibi saturnus re-
gnasse idest stercutius; ubi Saturni filius picus
regnum primus accepit iudicite apud hebræos
fœmina debbora ,pphetissa: & tamen adhuc erat
apud assyrios xxiii: rex lamperes. Ianus Saturnus
Picus faunus latinus: Picus genuit faunum &
laurentium secūdū regem Post latinus fauni fi-
lius regnauit. a quo latinitas cœpit. Eo tempore
Italiam uenit æneas regnāre ibi latio. apud athe-
niēses Myrtoo apud Sicyōios poliphide & post
pelasgo: apud assyrios antane: apud hebræos
iudex labdon: post quē Sampson. Mortuo latino
regnauit æneas Post filius eius Syluius de lauina
de quo Sylui reges. Nā Ascanius tertius regna-
uit. Apud athenas codrus. post magistratus hēt
apud assyrios xxviii. oneo & melauto. Apud he-
bræos finito tempore iudicū reges incipiunt a
saule cui reprobato dauid successit: huic uero salo

mon: cuius tempore a latinis condita est alba: ex
qua deinceps reges albani dicti sūt Salomoni suc
cessit filius eius roboam. latium post æneam . xii.
habuit regem Auentinum sepultum in monte.
q̄ ab eo nominatur: quāuis alii ob aduentū auiū
nominatū dicant post hunc procas: cuius tēpore
quia roma iam parturiebat᷑ illud omnium maxi-
mum assyriorum regnum finem tandem accepit
ad medos quippe translatum est post annos fer
me. M. ccc. v. In latio postq̄ ,pcas decessit. amuli-
us successit frater Numitoris: cuius filiam Rheā
quæ & illa Romuli & Remi matrem uestalem
uirginē fecerat uirgilius Capys Numitor Syluius
æneas Romulus iocius aut Numa tullus ancus
tarquinii supbi ultor brutus consul primus deci
us drusus torquatus camillus Amulio successit
Numitor frater auus Romuli cuius Numitoris
primo āno condita est roma: at ,p hoc cum suo
Nepote romulo deinceps regnauit. Ne multis
morer condita ē Roma quasi altera babylon &
prioris filia: p qua deo placuit orbē debellare ter
rarū. Tūc in iudæa erat rex Achaz uel Ezechias: i
israel uero osee. eodē tempore Sibyllam Erytream
uel ut q̄dā dicūt cumæam uaticinatā ferūt iudicii
signū &c. Tūc Thales mylesius fuisse perhibet᷑
unus ex illis septē: q σοφοι sophoi id est sapiē
tes appellati sunt. Post Romulū Numa regna-
uit. Tūc apud hebræos Manasses regnat: a quo
Esaias occidi phibet᷑. Tūc & Samia Sibylla apud
hebræos sedechia: apud romanos septimo tarq-
nio prisco: q successerat anchomatio. Tūc ductus
est captiuus populus iudæorū in babylonia euer
sa hierusalem & templū. Eo tpe Pittachus mity-
lenæus alius e septē sapiētibus fuisse dicit᷑. & alii
quinq͂ solon atheniensis. chilon lacedæmonius
periander corynthius. clebolus lydius. bias ꝑenæ-
us. hi ,pter thaletē & solonē nullas litteras reliq̄-
rūt. Tūc Anaximēder & Anaximenes & Xenpha
nes physici daruerūt. Tūc & pythagoras: ex quo
cœperūt uocari philosophi per idē tempus cyrus
rex plage: q etiā chaldæis & assyriis imp̄abat. ali-
quantam captiuitatem iudæorum. L. milia ad i-
staurandum templum relaxauit: & protellatum
est opus hostibus occursantibus usq͂ ad Dariū.
Tunc Tarquinio a roma expulso etiam iudæi so
luti sunt captiuitate sub Dario: usq͂ ad hoc tem-
pus primæ tenerionis propheras habuit popu-
lus israel: qui cum multi essent paucorum apud
iudæos uel nos canonica scripta tenent᷑. Tem-
pore igitur prophetarum & multo magis post
eos fuerunt philosophi. Nam Socrates athenien
sis moralis ual actiuus post esdram inuenitur.
Non multo post etiam plato natus est . quibus
si addamus etiam superiores sep tem qui nondū
philosophi uocabantur: ac deinde. physicus. qui
thaleti successerunt: nec ipsi uniuersos nostros
x

prophetas præcedűt:quando quidē thales post
quem cæteri fuerűt regnante romulo fertur. Pro-
phetæ uero a diebus oseæ ioathan & achaz & eze
chiæ fuisse perhibent. Theologi uero orpheus &
cæteri:licet ante hos sed non ante ueũ theologũ
Moysem fuerűt. Non solű autem in græcia sed i
barbaris uelut ægyptiis licet quædam sapiētia fue
rit:qua dicitur Moyses eruditus : præcessit tñ hác
Abraham propheta. Post captiuitatem uero quá
do cœpit non hēre ,pphetas gens iudæa deterior
facta est:multisq; cladibus afflicta ab alienigenis:
ipsisq; romanis. Nam nō multo post instauratio
nem templi ne ,pphetia aggei putaretur implera
adueniente Alexandro subiugata est. licet sine ua
statione:quoniam non sunt ausi resistere. Tunc
immolauit diis in templo. post hűc ptolomeus
lagi filius ægypti rex captiuos in ægyptum inde
transtulit:quos eius successor philadelphus beni
uolentissime inde dimisit:per quē factum est: ut
lxx. interpretum literas haberemus. deinde cőtri
ti sunt bellis:quæ in machabeorum libris explicá
tur. Post hæc capti a rege alixandriæ ptolomeo:
qui est appellatus epiphanes. Inde ab Antiocho
rege syriæ grauissimis malis ad idola collēda com
pulsi sunt:a quibus tamen dux eoꝝ strenuissimus
iudas qui & machabeus templum post emunda
uit. Non multo post tempore alchimus a gene-
re sacerdotali alienus:quod nefas erat pontifex p
ambitionem factus est. hinc iam post annos fer-
me. L. pīmus apud eos Aristobolus assumpto dia
demate & rex & pontifex factus est. Ná post ca-
ptiuitatem usq; ad hunc nō reges : sed duces uel
principes habuerűt. huic Aristobolo successit ale
xander etiam ipse pontifex & rex crudelissimus í
suos. post hunc uxor eius alexandra regina iudæ
orũ fuit:ac deinceps huius filii aristobolus & hyr
canus de imperio dimicantes uiros aduersum is-
rael ,puocauerűt romanos. Nam cum hyrcanus a
romanis aduersus fratrem poposcisset auxilium.
Pompeius dux romanoꝝ ciuitate capta tēploq;
reserato:non ut ueneratot:sed ut prophanator ac
cedit:confirmatoq; hyrcano & custode antipatro
posito generi quos tűc procuratores uocabant ui
ctum secum Aristobolum ducit. Tunc iudæi etiá
tributarii romanorum esse cœperunt. postea cassi
us etiam templum expoliauit:deide post paucos
annos alienigenam herodem regem habere me
ruerunt:quo regnante natus est christus: Secűdű
illud. Non deficiet princeps de iuda nec dux de
femoribus eius: donec ueniat cui repromissum ē:
& ipse erit expectatio gentium. Regnante er-
go herode in iudæa apud romanos iam muta-
to reipublicæ statu imperante Cæsare augusto &
per eum pacato orbe:natus est christus ex uirgīe
secundum prophetias. fuit náq; quidam primus
herodes ascalonita edituus templi apollinis : ha-
buitq; filium antipatrem quem irruētes idumæi
latrones captiuauerunt: qui antipater latronű dux
uita & moribus institutus postmodű hyrcáo cui
dam iudæorum pōtifici familiaris effecit: ex quo
nascitur iste herodes:qui in saluatoris natiuitate
fuit. cuius pater idumeus mater uero arabica fuit.
hic propter nimiá crudelitatē in saluatorē & eius
coæquenos ultione diuina urgente nimio mor-
bo affectus cű pomum purgaret:solus se interfe
cit iterfectis quibusdam de filiis suis primitus ac
iudæis maioribus ad mortem dandis cōpræhen
sis. hic uero priusq̃ moreret adiudicante eum au-
gusto cæsare Archelaus filius eius extitit succes-
sor post decem annos imperio deuoluto. Tunc
philippus maioris herodis filius & herodes mi-
nor cű lysania in tetrarchas successerűt cum etiam
duodecimo anno tyberii Cæsaris pilatus iudææ
suscepit procurationem per. x. annos:quando sal
uator. xxx. annoꝝ baptizatus est. At tunc eius p̃-
dicatio incepit a pontificatu. s. Annæ ad initium
Caiphæ usq; protensa tribus interpositis his inæ
le eleazaro simone:omnibus pontificio deturba
tis:ac per hoc tempus doctrīæ saluatoris uix. iii.
totis completur annis tunc saluator noster passus
est. tunc iohánes ab herode punitus Tyberio cir
ca. xxii. annos mortuo Caius suscepit regnum:
statimq; tradit principatum iudæoꝝ Agrippæ q
herodes simul & philippi & lysaniæ tetrarchas &
paulo post herodis fratris ipso herode excrucia-
to & perpetuo exilio dominato. hic uero Agrip-
pa qui & herodes filius fuit Aristoboli filii maio
ris herodis sub quo xp̃s natus est: q Aristobolus
cum fratre suo Alexádro a p̃re suo interfectus est.
Caio uero regnáte uix p quattuor ános claudius
succedit: sub quo fames satis dura uniuersum ob
tinuit orbē. quá nostri ,pphetæ ante p̃dixerát: ue
lut Agabus. Tűc herodes qui agrippa qui & fa-
dus dicitur qui theodan interfecit cum regnasset
quattuor annis sub Caio: tribus autem totius iu
dææ rex sub claudio apud cæsaream cű uoce dei
acclamaretur: nec deo honorem dedisset: ab ange
lo percussus interiit. Claudius constituit agrippá
filium agrippæ postmodum iudæoꝝ regem feli
cem uero totius ,puinciæ samariæ & galileæ & re
gionis: quæ dicitur transiordanē procuratorē mi
sit. Post claudium. xiii. annis & octo mensibus
imperantem Nero succedit: a quo festus in iudæ
am mittitur succedere felici: quo mortuo succedit
Albinus. Tunc & Flotus procurator erat iudææ
anno duodecimo Neronis quando iudæorum
status turbabitur nouis rebus. Post Neronem q
xiii. annis romanum obsedit imperium. Galba &
Orto uno anno & mēsibus sex imperauerunt: q
defuncti Vespesiano regnum relinquunt: posito
per idem tempus in p̃cinctu belli cű exercitu: quo
iudæam oppugnabat: ubi ab ipso exercitu subro

gatur imperio. Is q; confestim romam tendens Tito filio suo curam belli & hierosolymæ oppugnationis iniungit. Vespesiano decennio obeūte Titus succedit duobus annis: qui fratri suo domitiano imperium reliquit Ruffus iudææ præsidet.

Regulæ tychonii: qbus intelligenda ī scripturas Augustinus studiosos plurimum dicit adiuuari Prima de domino & corpore eius est: in qua scimus capitis & corporis q; id ē christi & ecclesiæ unā psonā nobis intimari: ut fidelibus dicit' Abrahæ semē estis: cum sit unū semen abrahæ: quod est christus Non ergo hæsitemus quando a capite ad corpus uel a corpore ad caput transitur: una eademq; psona manente sicut etiam hic. Sicut sponso imposuit mihi mitram: & sicut sponsam ornauit me ornamento. Scda de dñi corpore uero atq; permixto id ē simulato hypocritarum unde dici potest hæc regula de permista ecclesia quādo scriptura ad ipsos uel de ipsis: de quibus loquebat' adhuc loqui uideat': cū de aliis ad alios iam loquatur: quasi utrorūq; unū sit corpus pter temporalem commixtionē & communionē sacramentorū: ut in cāticis canticorū. Fusca sum sed formosa: ut tabernacula cedar: ut pellis salomonis Nō. n. ait fusca fui ut tabernacula cedar q pertinet ad Ismaælem: qui non erit hæres cū filio liberæ: & speciosa sum ut pellis Salomonis quod pertinet ad bonos: sed utrunq; se esse dixit propter temporalem unitatem malorum & bonorū sic ut unū rete piscū quos tamen cū uenerit dominus diuidet. Tertia regula ē de pmissis & lege quæ alio modo dici potest de spiritu & littera uel de gratia & mādato de qua tychonius licet plene sed non bene disserunt: disputando enim de fide & operibus: opa dixit nobis a deo dari merito fidei ipsam uero fidem a nobis. nec a deo esse: cū apls dicat Pax fratribus & charitas cū fide a deo pře & dño iesu christo. Quarta regula tychonii est: de specie & genere uolēs intelligere partē & totū: sicut una quæq; ciuitas uel regio pars est uniuersitatis gentiū. unde etiam uulgo ītelligit' cū specialiter uel ī generaliter aliquid institutum dicatur. Fit etiā hoc de hominibus: sicut quæ de Salomone dicūtur excedunt eius modum & potius ad christum & ad ecclesiā cuius ille pars est relata clarescunt: nec spēs semp excedit'. Sæpe enī talia dicuntur quæ uel ei fortasse tantummodo cōgruant: Sed cū a specie transit' ad genus quasi adhuc de specie loquēte scriptura: uigilare debet lector: ne quærat in spē qd' in genere certius pōt inuenire: ut illud ezechiel' Domus israel habitauit in terra: & polluerunt illam ī uia sua id est in idolis & peccatis suis et cætera. Quod de illa domo israel quam carnalem uocat apl's: facile est intelligere. Sed cū cœperit dicere & sanctificabo nomē meū illud magnū. & cætera quæ sequūt' & congregabo uos de uniuersis terris & inducā uos ī terram uestram & dabo uobis cor nouū & spiritū nouū. facile intelligit' hoc de nouo testamento esse dictum: ad quod non pertinet solum illa gens in reliquiis suis sed cæteræ gentes. quæ pmissæ sunt patribus eorū. Quintā regulam de temporibus appellat qua temporum quātitas ī scripturis sacris latens coniici possit: hanc duobus modis dicit uigere aut tropo synecdoche cū a toto pars uel parte totū intelligitur sicut quod unus euāgelista post. viii. dies alter post sex dicit esse factum ille a parte. viii. hic autem ex integro. vi. dies ītelligēs. & sicut dominus. post tres dies resurgā Alio modo per legitimos numeros illos uidelicet quos diuina scriptura cōmemorat sicut septenarium: denariū: duodenarium & alios: hi enim plerunq; pro uniuerso ponuntur tempore sicut septies in die id est semper. Tantundem ualent qñ multiplicant'. siue p se ipsos siue p denariū sicut septuaginta & septingenti & x. per x. sunt c. & xii. per xii. c. xliiii quo numero designa ut uniuersitas sanctorum in apocalypsi. Sextā regulam uocat recapitulatiōem ī obscuritate scripturarū satis diligenter īuentā. Sic enim dicuntur quædam quasi sequantur in ordine temporibus. cū ad priora. quæ prætermissa sunt latearet narratio reuocetur sicut i genesi. Plantauit dominus deus paradisū in eadē m & posuit ibi hominē quem formauit: & pduxit deus adhuc de terra omne lignum pciosum Ita uidetur hic dictum. tanq id sit factū: postq hominē factū posuit in paradiso cū breuiter utroq; commemorato padisum plantatum & hominē ibi positū recapitulādo redeat & dicat quod prætermiserat. quomodo scilicet paradisus fuerit plātatus & cætera q sequūtur. Septima regula est. eadēq; postrema de diabolo & corpore eius quorum ipse est caput. sicut christus caput est ecclesia. Sicut igitur ī prima regula uigilandum est ut itelligat' cū de una eadēq; persona loquat' scriptura. quid conueniat capiti: quid corpori: ita & ī ista nouissima aliquādo in diabolū dr: quod nō in ipo sed potius ī eius corpore possit agnosci qui sunt in manifesto uel adhuc in occulto sicut ī Esaia. Quomō cecidit de cœlo lucifer mane oriēs & cætera. quæ sub figura regis babyloniæ de diabolo intelliguntur: & tamen quod ibi cōtritus est in terra qui mittit ad omnes gentes: non totum ipsi congruit capiti. Nam & si mittat ad omnes gentes diabolus angelos suos: tamen in terra corpus eius non ipse conteritur ni si quia ipse est in corpore suo. Hæ omnes regulæ aliud ex alio faciunt intelligi: quod est proprium tropicæ locutionis: excepta una quæ uocatur de pmissis & lege: hæc locutio latius patet: ut

possint uniuersa comprehendi. Nam ubicunque uel aliud dicitur ut aliud intelligatur: & si nomen ipsius tropi non inuenitur tamen tropica est locutio.

Regula quasi regens mensuram dicitur.

Regula dicta quod recte ducit: nec aliquando seorsum trahit: alii dicunt quod regat: uel quod normam recte uiuendi praebeat: uel quod distortum prauumque corrigat: uel quod sit recta quasi rectula.

Regulare aes dicitur: quod ab aliis ductile appellatur quale omne cyprium est. Ductile uero dicitur quod malleis producatur: sicut contra fusile quod tantum funditur. Omne aes purgatis in igne excoctisque uitiis regulare fit.

Regulus diminutiuum est a rege.

Regulus dictus quod sit rex serpentium. unde a graecis basiliscus Βασιλίσκος uocatur. Nam basileus Βασιλευς graece rex dicitur.

Regulus quidam romanus: qui cum afros uicisset: ab eis uictus est.

Regumen & regimen idem est.

Reiicit: spernit. dedignatur. componitur ex re & iacio.

Relatio criminis est cum ideo iure factum quod dicitur quod aliquis ante iniuria lacessitus sit.

Relatio est quae refertur ad aliquid: ut pater ad filium & contra.

Relatiua nomina dicta quod ad aliam personam referantur ut dominus.

Relatiua nomina uel aduerbia in fine acuuntur id est postposita: ut Virgilius scripsit bucolica: qui scripsit georgica: sed in contextu orationis praeposita ipsum quoque acutum in grauem conuertunt ut qui scripsit bucolica Virgilius. scripsit georgica. Interrogatiua uero generalem accentuum regulam seruant: ut quis cuius cui qualis quantus: sic qualiter & quotiens & caetera.

Relatum: reportatum. ad aliud datum. a refero refers.

Relegat: exilio dat.

Relegatus quem bona sua sequuntur: deportatus quem non sequuntur.

Relegatus: humanius transigitur: deportatus uero in insulas asperrimas: paulominus summo supplicio comparatas.

Relegit: sublegit. transit renauigat.

Releo les leui: iterum deleo.

Religio dicta perhibetur a religendo deum: amiseramus enim eum negligentes. Augustinus.

Religio appellata quod per eam religemus uni deo animas nostras ad cultum diuinum uinculo seruiendi: & uidetur religio dici sicut eligio: in cuius cultu tria perquiruntur: fides. spes. charitas.

Religiosum ad iustos homines: sacrum ad deum pertinet.

Religiosa graece anastasin.

Reliquit: excedit. peruenit.

Reliquatum metaphoricos dictum liquatum.

Reliquit. componitur ex re & liquit: quod tamen quidam uolunt a retro uel rursus esse.

Relictio & relictus quartae declinationis: hinc reliquus reliqua relinquum & reliquiae: in quo poetae saepe metri causa interponunt l. relliquiae delinquo quoque pro linquo: unde & delictum pro peccato: quia qui peccat officium suum linquit.

Reliquiae cineres ossa animae Virg. troas reliquias danaum.

Relinere: disiungere. aperire. uel iterum linere.

Relino nis leui relitum.

Reliquum: residuum. postremum.

Reliquum est: restat. superat.

Reluctatur: retardat. contradicit.

Reluctans: incertus. haesitans. pendens. uel compugnans.

Reluere: resoluere. luere enim soluere est.

Rema ρημα latine dicitur uerbum.

Remanet: superat. restat.

Remascelata: nulli uirtute.

Remeare: regredi. reuenire.

Remedium: compendium. lucrum. medicamentum. leuamen.

Remedio est: expedit. utile est.

Remedior deficit praeterito teste Capro. Remedior aris.

Remedior antiquitus a medeor componitur.

Remensio: renauigatio. Nam remex nauigator est.

Remensum: renauigatum. receptum.

Remetior: reconsidero. iterum mensuro.

Remex nauigator dictus: quod remum agat uel gerat. prisc. hic remex gis a remigo gas sic faciunt la gis quicunque ueniunt a uerbis desinentibus in go.

Remiges: gubernatores nauis.

Remis. ciuitas franciae.

Remi a remouendis & decutiendis aquis dicti.

Remigium: gubernatio. uel remigium numerus.

Reminiscitur: recordatur. redit in memoriam.

Reminisco & scor illam rem & illius rei. Virg. & dulces moriens reminiscitur argos. idem significabat antiquitus.

Remittit: ignoscit. reuocat. parcit. ad propria mittit.

Remissus: fessus. benignus. simplex indulgens. dimissus.

Remonsares: excelsa intercisio interpretatur.

Remoratur: refraenat. retinet. retardat.

Remordet: cruciat. sollicitat. saepe monet.

Remouet: de medio tollit. separat.

Remotum: sublatum.

Remotio criminis est: cum id crimen quod infertur a re & a sua culpa ui & potestate in aliam reus dimouere conatur.

Remultum: funis quo delegata nauis trahitur.

Renale dictū q̄ renibus alliget̃ idem & lumbare
Renes dicti quasi nenes a riuis obsceni humoris
Renes significāt delectationes terrenas ubi carnalis generationis est uoluptas.
Renes ut ait uarro q̄ ab his riui obsceni humoris nascūt̃: Nā uenæ & medulæ tenuē liquorē desudāt in renes: q̄ liquor rursus a renibus resolutus calore uenereo decurrit. positi autē sūt in septima uertebra spinæ. ubi lūbi sūt: & sūt natura musculosi. Et his q̄ exeunt uenæ quasi fistulæ cōtinētes has ambas. uesicā. testiculos quibus calorem uel semen adimplaustrant. Positi sūt inter adipem & carnem ob longam intra spinā in uiscera: quæ: eius calorē & uirtutem prestāt.
Ren uel rien huius rienis masculinum est sicut lien & splen.
Renidens interdum lætus & hilaris. splendens. & florens.
Renidens: pulcher.
Renidere: redolere. a nidore.
Renitere: refulgere recusare.
Renitit̃. contradicit. impugnat. reluctat̃.
Rhenones sunt uelamina humerorū: ex pectore usq̄ ad umbilicum atque tortis uillis: adeo hispida: ut imbrem respuant quos uulgo reptos uocāt: eo longitudo uillorū quasi reptat dicta a rheno germaniæ flumine: ubi frequentant̃: unde Sal.
Rhenones sunt uestes de pellibus
Renouat: restaurat. iterat.
Renuo is nuit: recusat. respuit.
Renunciat: recusat. denegat.
Rhenus fluuius diuidēs galliam & germaniam.
Rhenus fluuius a rhodani societate fertur dictus quoniam cū eodem ex una prouincia oritur e ūit germaniæ fluuius & in tres europe maxios coputat̃.
Reor: suspicor. credo existimo ptisc. Reor cōe antiqtus Reor eris atus ratio: ūde rōnal̃ rōna li s natūra ratiocinor aris: ratiocinatio ratio nabilis litas liter Cōponit̃ scdm quosdā uere or. ratus ta tum. unde irrito as Conponitur cō ratū ratio. ide irritamentum.
Repagula quæ ad inpedimentum opponuntur retinacula introitus obices. ostia carcerum in circo eūtibus. ūde equi cū q̄drigis egrediūtur
Repandum recuruum reaptum. repausum
Reparcor: inuentor auctor.
Repatriat. ad patriam reuertit̃.
Repetra: lapis excelsus.
Repedare: reuerti. remeari. retro pedem dare.
Repel t: ppulsat. a se tollit.
Rependit. reddit. repensat.
Repensat. uicem reddit. retribuit.
Repens. subitum.
Repente: subito.
Repens. autem aduerbiū & nomen pōt esse.
Repētinus: subitus. iprouisus a rep ente.
Repere est iuxta. terram ire sicut serpētes & quæcūq̄ i brachiis non eleuat̃ sed corpore repūt sup terram unde & dr̃.
Repo pis repsi reptum: unde frequētatiuū repto tas & reptile.
Repentis siue reptilia non est dubitādū q̃d scriptura diuina oēs serpētes intelligi uoluit: quāq̄ & bestiæ dici possunt.
Repentia terræ sunt: reptilia uero aquæ.
Repente. ultro occurrētia: inuenire uero quæsita ideo propne locutus est Naso ī metamorphoseos. loquit̃ Inachus ad Io. filiā: Tu nō inuēta repta es.
Repertor: auctor Inuentor.
Repent: itez: petit reposcit.
Repetundarum iudicio accusat̃ qui pecunias a sociis cepit. In hoc iudicio reus si ante moriat̃ in bona eius iudiciū redit: unde ab antiquis res eius res bona dicebatur.
Repit uentre & pectore uadit serpentium est.
Repignerat. pignus recipit.
Replet confercit complet.
Replicat: reuoluit repetit.
Repluit: exundat.
Reponit: collocat. competenter statui in remoto ponit.
Repotia sunt dies secundi a nuptiis: uel quando solet nup a redire ad parentes. a reptēdo dicta
Reportat: refert nūciat.
Reposcit: repetit expectat.
Repositus: in remoto positus.
Repostum: absconditum p repositum.
Reprehendit. arguit increpat. detrahit
Repræsentat assimulat. effingit. figurat
Reprimit. refrenat. compescit.
Reptilia sunt: quæ uentre & pedibus reptāt
Repungo gis. repūxi de rōne lunæ. de uice uero reddita repupugi.
Repudiat: resperuit. respuit dedignat̃.
Repudium est q̃d sub testimonio triū testium uel a p̄senti dimit̃.
Repudiū disidium diuorciū.
Repugnat obsistit. oppositū est.
Repulsa: repulsio iniuria: qua repellunt̃ hoies ab honoris petitione.
Repulsus: separatus ab honore. expulsus: a repello lis.
Requies: refrigeriū. solatium pausa.
Requieuit. cessauit. quietem habuit.
Regesco scis requeui:
Reqrit. ingrit consulit sciscitat̃ i memoriā uocat
Reris arbitraris. sentis existimas.
Reor. reris ratus.

Rerum scribendarum sollertiam primus humanis studiis Hesiodus contulit: deide Democritus ãpliauit. Magnus quoq; carthagineus in .xx. viii. uoluminibus studiũ agricolationis cõscripsit: apud romanos aũt primus Cato cõstituit quã deide Marcus terrẽtius expoliuit. Mox Virgilius laude carminũ extulit.

Res est quicqd sentit̃ uel intelligit̃ uel latet: quæ si non cogitentur non minus sunt. prisc. hæc res huius rei. Tria sunt quintæ declinationis: q̃ penultimã corripiũt rei spei fidei.

Res proprie incorporalis licet pro corporali ponatur.

Res quidã grãmatici dicũt incorporales: tamẽ ueta ratione corpalia & incorporalia oĩa res possunt nominari. Est igitur generale & primitiuum. deriuat̃ inde regula reus.

Res sunt quæ in nostro iure consistũt. Iura autẽ sunt q̃ a nobis iuste possident̃: nec aliena sunt dictæ res a recte hẽndo.

Res credita ẽ: quæ in obligationẽ ita ducta est: ut ex tempore quo contrahebatur certum sit eã debere.

Ressa quod apud nos dici potest uisibilis uel laudabilis tentatio.

Rescindere: soluere. renouare. separare. retractare.

Rescissa: soluta. discreta. succisa.

Resciscit: competit. cognoscit.

Resciuit: præcognouit.

Res diuinæ: cærimoniæ. a re: templa sacra. numinis cultus.

Respublica res patriæ res populi. hæc respublica huius reipublicæ. ex utraq; parte declinat̃: q̃a ex duobus integris nominatiuis. õponitur sicut cætera. prisc.

Ressei græce rumpit.

Resedit: uires resumpsit. surgens sedit. a resideo resides.

Reserat: aperit. pandit. recludit.

Resides: otiosi. pigri. quieti.

Resides proprie sunt qui militiã detractant agere.

Residet: remanet. superest.

Residuus: reliquus. fatigatus. ultimus.

Residuum est. extat ultimũ. tardum.

Resignat: signis probat.

Resinam græci rhetinã ρητίνην uocant ρεῖν. Rein enĩ dicitur græce quicqd manat. Est enĩ lachryma sudore exalata lignorum. Prima est resina terebintina. secũda lentiscina quæ mastix dicitur. tertia pinalis: quarum alia pityna alia peucina: alia liquida: alia arida: & afferunt̃ ex terra colophonia: ũde etiã colophõia resina dicitur.

Resina terebinthina naualis est.

Resina peucina non frixa.

Resinatus: resina unctus. Iuuenalis: resinata uentus.

Resipit: iterum sapit. recordatur. uenit ad salutẽ ad se reuertitur. fit sui conscius.

Resipiscit: amissam recipit sapientiam.

Resipiscor deficit præterito.

Regnymi ρηγνυμι rumpo uel scindo.

Res iudicatæ sunt: quæ, inter eos qui sup aliqua re ambigũt sententia iudicum fuerint constitutæ quorum exẽplo cæteræ iudicentur.

Resistit: contradicit. repugnat.

Resisto & resto restiti facit: sicut cõsto & cõsisto constiti. persisto & persto perstiti.

Resis ρησισ græce locutio.

Resoluit: aperit. liberat. dissipat.

Resonat: modulatum canticũ reddit. murmurat.

Respectat: respicit. expectat.

Reexpectat: iterum expectat.

Respersit. aspersit.

Respergo gis si.

Respicit: considerat. aduertit. retro aspicit. cognoscit.

Respõdet: cõgruit: sicut cũ cõgrua adinuicẽ opa redimus: respõdere dicũtur

Respondet: compensat. conuenit.

Responsum est qd' datur: respõsoriũ uero uerbũ: aut uersus: qui sæpe iteratur.

Respõsorios itali tradiderũt: anteq̃ græci ãtiphonas. inde dicti q̄ alio canere desinẽte: alter respondeat: & hoc differũt ab antiphõis: quia in respõsoriis unus uersum dicit. In illis autẽ uersibus chori alternant.

Responsoria sunt: quæ iuriscõsulti respõdere dicuntur consulentibus.

Respuit: aspernat̃. repudiat. despicit.

Restat: remanet. resistit. residuũ est. repugnat. superest. subsistit.

Restaurat: renouat. redintegrat.

Restes dictæ siue q̄ rates contineãt: uel q̄ his tæ tia tendantur.

Restis: funis.

Restinguit: recuperat: uelut lumen. Nam extinguere est delere.

Restinguere: sopire. defluere.

Restinguo is xi restinctus.

Resticta est: expirauit. deleta est. elanguit.

Restituere: redintegrare. in proprium locum reducere.

Restitit: repẽte uel retro stetit. abnegauit. cõtradixit. recusauit. Nã deriuat̃ a resto & resisto.

Restringit: refrænat. coercet.

Restulit: accidit. usus dedit. casus portauit: factum est.

Resultat: contrad'cit.

Resilit resonat. reluctat̃. reclamat.

Resultatio: reluctatio cũ qs renitit̃ & cõtradicit. Itẽ resultare dicunt̃ uocũ sonitus. i. reaudiri.

Resupinus:retro supinus.
Resurgit:iterũ surgit.crescit.renouatˀ.
Resurrexit christus primo quidem de monumẽto:demũ ab inferis.
Rhesus rex fuit thracũ.auxiliarius priami.
Retardat:moratˀ.cohibet.
Retegit:discooperit.
Retectũ:nudatum.
Retheia:troiana.a theteo promontorio eius.
Retentat:retinet.retro detinet.
Rætes dicti siue a retinendo aues uel a restibus quibus tenduntur.
Ræte retis antiq hæc rætes retis & hæc retia tiæ.
Retexere: omissa denuo referre. aperire. declarare.
Retia:a retinendis piscibus dicta.
Retiarius qui pinnam id est manicam rapit ab humero gladiatoris occisi.
Retiarius ab armatura & genere gladiatorii ludi Contra enim pugnantẽ ferebat occulte ræte: quod iaculum appellatur:ut aduersarũ insequentẽ cuspide operiret implicitũque uiribus superaret: quæ armatura:Neptuni tridentis causa fuit.
Retica genus uitis a retinaculis dicta.
Retica ligna:a quibus uitis retinetˀ.
Reticere:supersedere.tacere.dissimulare.
Reticulata:concancellata.
Retineo es inde ræte retinaculum rætiaculum. Compomtˀ irrætio irrætis.
Ræticulũ:cassiculus.paruum ræte.
Rætillat:aperit.demonstrat.
Rhenna: ρητίνα :pini resina.
Retinacula a retinendo dicta:quia his:equorum impetus tenetˀ:id est habenæ.
Rætiolum est quod colligit comas: dictum ab eo q̃ retinet crines capitis:ne effundantur
Retorridus:igneus:horridus. uel non ualde decurrens.
Rhetor : orator. a rhesis dictus: quod locutio græce dicitur.
Rhetorica:est ratio dicendi:& imperitorum: q̃ propter nitorẽ & copiã eloquentiæ maxima in ciuilibus quæstionibus necessaria est.
Rhetorica est benedicendi sciẽtia ĩ omnibus q̃stionibus ad p̃suadẽdũ iusta & bona: dicta uero græce. απο του ρητορευειν id ẽ copia locutionis. Rhesis ρησις enim græce locutio dicitur rhetor orator Cõiuncta est aũt grãmaticæ arti. In grãmatica eni sciẽtia recte loquẽdi discimus: ĩ rhetorica uero p̃cipimus q̃liter ea q̃ didicimus p̃feramus. hæc disciplina a græcis inẽta est. a gorgia aristotile hermagora: & translata in usum latinũ a Tullio uidelicet & quintiliano & ticyano. Sed ita copiose ita uarie ut p̃ sciẽtia uel loquacitate græcorum quam admirari ĩ promptu sit lectori compr̃hendere impossibile.
Rherotos græce:inde rhetoricusˀ:sicut grãmatosˀ grammaticus.
Retortum:ualde tortum.
Retractat:renouat.repetit.recogitat.moderatur. negligit reprimit.
Retractus :repetitus. Nam retractare est repetere omissa.
Retrudere: recludere.
Retulit:narrauit:reuocauit.restituit
Retundere.repcutere. uerberare
Retus. arbitratus.
Rhetus:quidam gigas thessaliæ
Rethus choris coronatus
Reu barbarum seu reu ponticũ illud quod trans danubium ĩ solo barbarico est ulˀ circa pontũ colligitˀ reu nominatum:q̃d radix eius uocetˀ reu quasi barbarica.
Reuectat :reportat.
Reuehit reportat.reducit.refert
Reuelat.aperit:demonstrat publicat.
Reuelatio: dicitur manifestatio eorum quæ abscondita erant.
Reuelatio põt mysterium dici.
Reuellit: spargit a loco remouet. conuicit:recusauit.
Revereri.timere. prisc.
Reuereor. & reuereo idẽ significabat antiq̃tus
Reuerentia:honor qui cum pauore exhibetˀ
Reuerti·regredi .abire.
Reuertit:replectit reportat. constipat.
Reuertistis:reuersi:estis.
Reuehere.reportare.
Reueho: is.xi:
Reuincit.refellit.redarguit infirmat.
Reuinxit:religauit.põt tergũ manus ligauit.
Reuincio:cis xi.
Reuisit:uisitare.repetit. Reuiso sis
Reuiuiscere . resurgere.
Reuma ρευμα græce eruptio siue fluor dicitˀ.
Rheumatismũ autem & Rheumasin ita cognoscimus: ex h̃ioreons ex sputo fluẽti ligua os bucca coctionẽ uelut scabiem patiuntur.ita.ut difficile obum uel potum sumant
Rheuma.reuolutio gurgitis.
Reuocat:restituit reclamat resumit
Reuocatum:a morte subtractum. retractum
Refocillat.reficit. humane fouet
Reuola:calumniator. calumniosus.
Reuoluit:repetit.retexit submouet
Reuoluta:aperta.
Reuulsus:eradicatus.
Reuello :lis reuulsi .
Reus:debitor.obligatus.prisc.
Reus a re uel a reatu dicitur.

Reus a re qua petitur nuncupat̃:q̃ quis sceleris conscius non sit: reus tamen dicitur q̃diu in iudicio pro re aliqua petitur.

Reus maiestatis prius dictus qui aduersus rempub. aliquid egisset: & quicũq; hostibus cõsensisset: dictus reus maiestatis: quia maius est lædere patriam q̃ ciuem unum. Postea etiã ille qui aduersus maiestatẽ p̃ncipis egisse uidetur: uel qui leges reas publice detulerat: uel utiles abrogauerat.

Rex dictus eo q̃ regere debeat rem populi & salutem. Inde regẽ & tyrannum nulla prius erat differẽtia. Nũc in usu accidit reges uocare modestos & temperatos: tyrannos uero impios: item & reges.

Rex a recte regẽdo dicitur: q̃ nomen peccando amittit. Nã uiri sancti proinde reges uocant̃ ĩ scripturis sanctis: q̃ recta agant.

Rex dicitur a rego gis. a rege uero fit regno as regius & regalis. Sed hoc distat: q̃a regius possessiuũ est. regalis uero ad claritudinẽ p̃tinet. i. dignus rege. & diminutiuũ regulus regillus.

Regula quasi mensurã regens. cõponit̃ interrex regificus.

Ricinus uermis caninus dictus: q̃ hæret in auribus canũ. Cynos eni græce canis.

Riciniũ est matronale operimentũ: latine dictũ: q̃ dimidia eius pars retro abicitur: q̃d uulgo mafortẽ dicũt. idem & stola a græcis uocat̃.

Riciniũ acus siue spinula quo uirginei crines discriminantur.

Rictus: oris positio. extensio oris. a ringo gis xi rictum.

Rictus dicitur omnis apertio oris uel patefactio oscitatis: tam feræ q̃ hominis. dicit̃ & os ipm Priscianus.

Rictus caninus est.

Ridet gaudet. lætatur.

Rideo des risi risum.

Ridiculus iocus: lepos: urbanitas. cachinus.

Rien pars illa ubi sunt lũbi. prisc. hic rien uel ren huius renis.

Riphen filius gomer nepos iaphet: a quo paflagonas exortos putant.

Riphæi mõtes in capite germaniæ sunt a perpetuo uentoꝝ flatu nominati. Nam ριφη græce impetus dicitur.

Rigat: riuos agit. cõponitur irrigo.

Rigantes: fulgentes.

Rigeo es gui: inde rigor goris. rigidus da dũ iotissimus rigiditas & rigesco.

Riget: friget. torpet. stupet. sensu caret. infrigidat durescit.

Rigidum: durum. resistẽs: ualidum seuerum. immobile.

Rigeo algeo. græcum est.

Rigor uel rigiditas rectitudo sinceritas. frigiditas. gelu.

Rigula: mitra uirginalis capitis.

Rigula: terra fœcũda. opima. fertilis a rigo gas.

Rima: fissura tabulaꝝ: ubi fit iũctura.

Rimare: fuere.

Rimo & rimor idem significabat antiquitus.

Rimari: diligẽter exquirere. perscrutari.

Rimor aris. rimo rimosus. rimula rimator.

Rinatrix serpens aquam ueneno ĩficiens. In quocunq; eni fonte fuerit: ibi suũ miscet ueneuũ

Ringere: murmurare.

Ringit. indignat̃ irascit̃. murmurat.

Ringo gis xi rictus tus.

Rhinoceros animal cornu in nare hẽns. significat fortes in bonõ uel in malo.

Rhinoceros fera indomitæ naturæ: ita ut si capta fuerit: nullatenus teneri possit: quippe ut fert̃ illico morit̃: unde in iob nominatur.

Rhinoceros græce latine interp̃tat̃ in nare cornu Idem & monoceros unicornis eo q̃ unũ cornu in media fronte habeat ita acutũ & ualidũ ut quicq̃d impetierit: aut uẽtilet aut penetret: nam & elephantem prosternit: tãtæq; est fortitudinis: ut nulla uenantiũ uirtute capiatur. Sed sicut quidam asserũt uirgo proponitur: quæ sinum suũ aperit uenienti: in quo ille omni ferocitate deposita caput ponit: sicq; soporatus uelut inermis capitur.

Rhinoceros paruum animal simile hædo acerrimum.

Riocolaphon hærba eamimilon. utraq; græca.

Ripa fluminibus loca p̃xima a rapiẽdo dicta: quia ab aqua quottidie dissoluat̃. Nã ripæ propriæ sunt fluuioꝝ sicut littora maris.

Ripæ pinnacula terræ iuxta fluuium.

Ripatim per ripaꝝ loca: sicut hostiatim.

Riparius est qui ripam tenet.

Rhipestes græce flabellum.

Riscus fenestra parietis: uax ex iũcis & uiminibus.

Rite: recte. iuxta morem legitime. probe.

Rite p̃ recte a ricto uerbo uel a ritu: q̃a q̃d ritibus tradit̃ rectum esse creditur.

ροιτεοσ inde rhoeteus troiæ promõtorium.

Ritides rugæ quasi rectæ dictæ.

Rythmica p̃s musicæ est: q̃ req̃rit in cursionẽ uerboꝝ: utrũ bene sonus an male cohæreat.

Rythmus græce numerus: q̃a ĩ eo syllabæ numerãtur uel ipsa cantilena: quæ cum numero sit notarum: sonus cãtilenæ: de quo est illud. Memini si uerba tenerem.

Rythmus græce latine modulatio.

Rythmizo ρυθμιζω modulor.

Rito as antiquitus id est rectum duco: inde irritotas contra rectum.

Ritron: riuus.

Ritum latrocinium.
Ritus mos: institutum. sequela. exemplum.
Ritus publicus: mos uero populi sermo est.
Ritus ad iustitiā pendet quasi rectum: ex quo piū æquum sanctumque conspicimus.
Riuales: duo qui una muliere utuntur: qui quasi de uno riuo. i. uno amore bibant.
Riualis uxoris proprie mœchus.
Ripi dicti q̃ deriuētur ad irrigandum. i. inducendum aquas in agris. Nam irrigare īducere est.
Riuus subito fit celeriterq; decurrit ac deficit: fōs uero est caput aquæ decursus: in quē naturaliter manat. Torrens autem est repentinis imbribus factus: magnum impetum habens: adueniente autem æstate torrescit. unde dicitur fluuius aquæ decursus naturaliter.
Rixa dicitur quæ inter multos committitur: & in iniria constat.
Rixosus a rictu canino: Semper enim ad contradicendum paratus est. & iurgio delectatur.
Rhiza ῥίζα græce radix.
Roboam interpretatur latitudo populi per antifrasim: q̃ decem tribubus ab eo separatis duæ tantum ei relictæ sunt
Robora: robusta ligna. rigores firmitates.
Roborat: firmat. confortat.
Robor: genus ligni.
Robur uirtutis uel arboris.
Robur uirtutis constantia. firmitas. magnitudo animi Robur generaliter dicitur ex omni materia quicquid firmissimum est.
Robustus: fortis. ualidus: a fortitudine & robore arboris dictus.
Rhoda: græce rosa.
Rodantes: flos rosæ.
Rhodanus fluuius in burgundia iuxta sanctum mauricium.
Rhodanus galliæ fluuius dictus ab oppido. q̃ rhodii coloni collocauerunt: q rapido concitatus cursu tyrrheni æquoris fretum scindēs nō modicū sæpe nauigātibus: facit. periculū: dū īter se maris fluctus & amnis flueta decertant.
Rodit: lædit. detrahit. dentibus atterit.
Rodo dis rosus.
Rhodiæ leges naualium commertiorum sunt ab insula rhodo nominatæ: ī qua antiquitus mercatorum usus fuit.
Rhodiæ & lybicæ uitæ a regionibus dictæ.
Rhodicis gemma rosea est ex eo dicta
Rhodeus græce roseo colore.
Rhodopes: fluuius.
Rhodopeia thracia.
Rhodope mons thraciæ porrectus ī orientalem plagam idē reflexus in septentrionem.
Rhodor græce thus roseo colore.
Rhodos insula cycladum: prima ab oriente ī qua rosæ capitulum dicitur inuentū dū ibi ciuitas conderetur: ex quo urbs & insula est appellata. In hac urbe solis colossus fuit æreus longitudine cubitorum. lxx. ferunt & alii centū. fertur hæc olim adeo terræmotu fuisse concussa: ut labentibus uulgo tectis: ingens ille colossus rueret.
Rhodum ciuitatem cecrops condidit.
Rhodus insula: ophiuax ante dicebatur.
Rododafne lotangrum græce.
Rogat: pulsat. precatur.
Rogitat: frequenter rogat.
Rogatarius: petitor. distributor.
Rogus est compositio lignorum. Pyra uero quotiens corpus cōpositum est. Funus mortui apparatus: bustum corpus concrematum. Sepulchrum ubi ossa conduntʳ. Tumulus cōgestio terræ in religione sancita: quia & sine ossibus potest esse. Monumentum uero est cuiuscūq; rei memoria: q̃ moneat mentem.
Roma a Romulo condita est siue nominata: Nā cū interfecto idem Romulus post albā amulioque suum numitorem in regnum restituisset in eum locū ubi nūc est roma deuenit: ibi q; mœnis construxit quam romā nominauit hanc antea euander dicitʳ condidisse. Sola roma urbs: cætera oppida dicuntur: unde qui ibi habitant olim urbani dicebantʳ. In cæteris oppidani. Roma post excidium troiæ anno. ccccxxviii condita est. De hac multi dissentiūt. Nā Salustius troianos ab ænea hanc condidisse dicit: qui sedibus incertis uagabantʳ. Alii ab euādro sicut Virgilius ibi At pater euādrus romanæ conditor arcis. Alii a romulo. Eutropius quoq; in libro historiarū sic loquitur. Romulus cū inter pastores latrocinaretʳ. xxviii. ānos natus urbem exiguā in palatino monte constituit: quā ex suo nomine romā uocauit. Post hūc Tullus hostilius ampliauit adiecto Cœlio mōte. Deīde Ancus Martius Auētinū montē adiecit & ianiculū. Post hunc Seruius Tullius mōtes tres Quirinalē uimialē & Esqlinū urbi adiecit: & fossas circa murū duxit. Ad extremū uero Aurelianus imperator eam muris firmioribus cinxit: ac templū soli ædificauit.
Roma urbs italiæ & nūc princeps gētiū a Remo & Romulo geminis cōdita fertʳ. Itaq; Romulus interfecto prius auo Numitorem de hinc Remo fratre arripuit regnū: urbemq; constituit. Regnum aui: muros fratris: templū soceri sanguie dedicauit.
Roma septem sedet mōtibus: qui sunt Tarpeius Aduentinus. Viminalis. Quirinalis. Cœlius. Esquilinus. Palatinus.
Romāi a romulo uł a roma dicti hi ātea a saturno saturni a latio latini noīati sūt. hi & qrites.
Romani interpretantʳ sublimes uel tonantes.

Romæ ρώμη robur uirtus græcum est.
Romulidæ: romani.
Romulea: romana.
Romani reges ita successerũt. Romulus. Tatius. Numa. Tullus hostilius. Ancus. Martius. Tarquinus. Seruius. Tullus. Tarquinus. Superbus
Romus: unde romulus: unde roma: hinc romanus: a quo romanizo as cóponitur romuleus romulea romuleũ.
Rhombus: genus piscis.
Rombos est figura: quæ in contrariũ collatas lineas atq; angulos hẽt sic.
Rhomphæa græce latine gladius. Nam ubi i genesi dicitur: gladius flãmeus atq; uersatilis: in græco romphea habetur.
Romphea gladius est ex utraq; parte acutus: quẽ uulgo spatham dicũt. ipse est & framea.
Ropalicus hexameter est: q ab unius syllabæ uerbo ad qnq; syllabarũ incremẽta pcedit ut est. Rem tibi quã feci dulcis doctissime notam.
Rorat: distillat humore quasi ros pluit.
Rosmarinus dicitur q est uirgulti genus id est roradisite.
Rorigenæ. rore geniti.
Rorsus: insensatus.
Ros græcum est: quod illi drosor dicũt: alii putant dictũ: quia rarus est: & non spissus ut pluuia. Tũc aũt largior ros fert' arua pfundere cũ serenior nox est: & luna clarior lucet: & humorem terræ quẽ tota die solis calor siccauerit: cũ dẽ exiguo noctis tẽpore ros deponat: & plaeriq; sub aere gescẽtes: quo magis sub lumĩe sunt lunæ: eo magis hũores se capite collegisse sentiunt: unde in canticis: cincinni pleni guttis noctium
Ros roris inde rosa roseus a um. rosetũ. rosarium rosula rosidus da dum. roro as. Cóponit' irroro & ploro. i. p luuia roro: uñ iploro & exploro.
Rosa species floris dicta q eius color rubeat.
Rosata tunica quã græci fœniceã nos coccineã dicimus. ad celandũ colorẽ sanguinis.
Rosea: rubea. purpurea. speciosa. Rosa enĩ rubet. Roseum per se. Rosateum mixtum.
Roseus ipse color.
Rosacea: corona.
Rosetum ubi sunt rosæ.
Roscidum rore infusum.
Roscidulum rore madidum.
Roseum: lignũ foliis spinosum.
Rosmarinus quẽ latini ab effectu hærbam salutarem uocãt. folia eius feniculi similia atq; aspa.
Rosmarinus qui & libanotes: nascit' in locis marinis & hortis ante usum thuris. de hac hærba homines placant deos.
Rostra prima pars nauis inria.
Rostra dicunt' loca in cãpo martio: quia rostris nautium essent instructa.
Rostratæ naues uocatæ: q in fronte rostra aurea habeant ppter scopulos: ne feriant' & collidatur. hæ liburtinæ dicuntur.
Rostrum os proprie dicitur: q est i cornu ut uulturis & reliquarũ auium.
Rota dicta q ruat: & rotundũ a rota uocatum.
Rota: sarculum.
Rota dicta q quasi ruat. Est enĩ muscida de qua e flumine aqua extrahitur eadem & haustra ab hauriendo aquam.
Rotabulũ dictum a proruẽdo stercora: siue ignẽ coquendi gratia.
Rotat: gyrat. circuit. circũducit.
Rubea uirga ex arbore rubi facta.
Rubea dicta q radix eius sit rubra: unde & colorare lanas perhibetur.
Ruben primitius interpretatur.
Ruben unus ex filiis iacob: interptat' uisionis filius: Sic enĩ quando peperit uocauit eũ mat'.
Ruben iterpretat' uidẽs filios uel uidẽs i medio.
Ruber bra brum a rubeo rubes.
Rubellum diminutiuum a rubro.
Rubeta: ranæ genus. bruscus dicitur uulgo.
Rubet: colorem habet. unde erubesco rubeus rubicũdus.
Rubeo deficit supinis: & q̃ ab eis sunt: sicut placeraq; secũdæ cóiugationis.
Rubidus: panis recoctus & rubefactus.
Rubigo: obtrectatio. inuidia. liuor.
Rubigo erugo. uitiũ: quo pereũt culmi: sed ppe ulcus obscœnæ libidinis.
Rubigo uitium rodens ferrum uel segetes quasi rodigo: hæc & erugo.
Rubiliana uua dicta q eius materia rubet.
Rubicon fluuius ẽ italiæ: de quo lucanus: parui rubicõis ad ũdas: cuius aqua rubet: inter italiã galliamq; fluit.
Rubor: rubedo. rubrũ. rubicundũ. fœniceum.
Rubrica uocata q sit rubra & sanguini pxia. hæc optima ponto gignitur: unde & pontica dicitur. terra est.
Rubrica terra rubea. rosea tinctio. lineola ad dirigendum aliquid.
Rubium: uermiculũ. quem græci coccũ dicũt.
Rubiũ oppidũ: unde rubrenus.
Rubus: italiæ oppidum: unde rubea.
Rubus: spina. sentis. agrestis minor maiore: genus ligni spinosi.
Rubum græci batos uocant: cuius folia plagas recentes mire iungit.
Rubus incõbustus Mariam significat.
Rubũ latini appellant eo q fructus uel uirgulta eius rubeãt. hæc a græcis morus dicitur.
Rubi folia supiecta serpẽti interimũt eum.
Rudẽtes sũt funes nauis ex nimio stridore dicti.

Rudera sunt sterquilinia ubi fimus est.
Ruder dictum: q rus inde mouetur. hoc ruder na cementa id est ruinæ & sordes materiarum.
Rudes noui.
Rudis: inordinatus. neophitus. nihil sciens quasi run darus dicitur.
Rudis dicitur uirga cessantium a gladiatura. post lx. annos hanc accipiebant. prisc. hæc rudis p uirga: hic & hæc rudis & hoc rude significat recentem.
Rudiméta quæ ifantiæ dicunt cunabula initia.
Rudirus asinorum proprie est.
Rudio dis dit asinus: dum: insonat.
Rudos artifices appellant: lapides cõtusos & calce admixtos: quos in pauiméts faciendis sup fundũt: quorum reliquiæ rudera sunt.
Ruere: cadere. deuenire prosternere. eruere.
Rufa: rubra. uermicula.
Rufa: insula tyrrheni maris in qua ferri fodina exercetur.
Rufatus: sanguine cruentatus.
Rufus: uermiculus. rubeus.
Ruga: collectio cuiusuiq rei in unum.
Rugata: contracta. rugis collecta.
Rugæ: romæ semitulæ.
Rugitus: uox leonis: sonus. strepitus a rugio gis
Ruina: interitus. casus. incendium.
Ruit patientis est & faciẽtis. & tria significat. i. cadit deicit aut festinat.
Rumá ueteres mammá dixerunt.
Ruma eminens pars gutturis qua potatur.
Rumen pximũ é gurgulioi quo cibus & potio deuoratur: unde bestiæ ruminare dicuntur.
Rumbus figura æquilatera: sed non rectágula.
Ruminat: remandit. regustat.
Rumino & ruminor idem significabant antiquitus.
Ruminatio dicta a ruma eminẽte gutturis parte per quam dimissus cibus a quibusdam & certis animalibus reuocatur.
Rumigerulus: rumoris inuentor: famá renũciás.
Rumor: fama. opinio. aura popularis. auditio.
Rumpit: diuellit. separat.
Rumpo pis rupi ruptus facit.
Runa: pugna.
Runata: pugnata.
Runcare: a terra hærbas diu innatas uel arbores euellere. Ná rus terra: unde runcatio.
Runcare: extirpare.
Runcinam pagani deam pfecerũt: cũ segetes rũcantur id est a terra euelluntur: sicut florẽtibus floram.
Runcare a rure aliqd inatum occare id est extirpare: unde etiam runcinare.
Runcina remota rura.
Rũcones sunt quibus uepres secant a runcando dicti. hi & falcastria a similitudie falcis dicunt.
Runcina: instrumentum fabrorum.
Ruo actiuũ. ruor passiuũ: absolute quoq p se ponitur ut ruo pro cado.
Ruo is ruitum corripit penultimá: ut erutus uel ruitus. Nam ruiturus participiũ facit futurum & uidet per syncopam fieri erutus eruitus.
Ruo ruis ruina ruinosus. Cõponit obruo eruo: ũde ærũna: proruo irruo subruo diruo corruo
Rupes lapis prææruptus. saxũ exasperatũ a rupi p̃terito deriuatur.
Rura antiqui incultos agros dicebant id est syluas & pascua: agrũ uero qui colebatur. Ná rus est: quo mel lac uel pecus haberi potest: unde & rustici nominãtur. hæc agrestium prima & otiosa felicitas: prædia agri.
Rurigena rure natus uel habitans.
Rursum: iterum denuo. rursus. deintegro.
Rus ruris componitur rusticus ca cum rusticitet rusticanus. ruricola. rurigena.
Rusata uestis est quá græci fœniceá uocant: nos coccinũ. repta a lacedæmoniis ad celandũ colorẽ similitudie sanguis quotiẽs qs uulneraretur ne contẽplãti aduersario animus augesceret. hac sub cõsulibus romani usi sunt milites: unde etiam rusati uocabant. Solebant etiam R præponi dimicantibus.
Rusante pallio: roseo pallio.
Rusceus: sordidus.
Rusina: ruri præposita.
Rusino rusinonis urbs hispaniæ.
uscus fruticis genus spinosum uel ut alii dicũt hærbæ asperæ: alii lignũ foliis spinosum.
Rusrus genus uirgulti: unde uites ligant.
Rusci arbores duræ. aspera uirgulta.
Rusticus operarius. uel incultus.
Rusticus dictus q rus tenendo custodiat. i. terrá operet. Rusticanus uero paterfamilias.
Rusticitas est morum.
Rusticatio est operis cultura terræ.
Ruth interpraẽ festinás: alienigẽa gẽtilis erat: & festinauit ire i terrá israel cũ socru sua. ex huius nomie liber ruth dicitur.
Ruth interpraẽ uidens uel deficiens.
Rutha dicta q sit feruẽtissima. huius duo sunt genera. hortensis quæ nec nimiũ uirtutis calidæ oía uenena expellit: & cũ uino potata torsiões uẽtris tollit. Alia agrestis quá græci peganon uocant: quæ calida est hærba.
Ruteni flaui id est flandrẽses populi.
Rutilũ rubicũdũ. fulgidũ. clarum. coruscum.
Rutilat fulget. rutilo fulgore micat.
Rutili: gens italiæ: gens est rutila.
Rutilia fluuius italiæ.
Rutupinũ urbs britanniæ.
Rutupis ciuitas británia: supra mare.

s

Littera fuæ cuiusdam potestatis est: quæ in metro plærunq; uim cõsonantis perdit: q̄d quæras in prisc.

Saba Arabia uocatur regio q̄ nũc sabæa.

Saba: prouisoa est interpretatur captiuitas siue conuersio.

Saba filius temma.

Sabaa filius chus nepos cham: a quo geniti & appellati sunt sabæi.

Sabaa apellata a filio chus qui dictus est sabaa: ipsa est & arabia.

Sabaa: ræte interpretatur.

Sabana sabania.

Sabanum græce dicitur: iuxta syriã & arabiã est.

Sabæi interpretatur captiuari: uel quasi demões: gens orientalis.

Sabæi dicti a σεβεσθαι: quod est supplicare & uenerari: quia diuinitatem per ipsorum thura uenerantur: quæ ibi colligunt᷑. Ipsi inme sunt & arabes: quia in mõte arabiæ sunt: q̄ dicitur libanus & ante libanum.

Sabac syrorũ lingua februarius mẽsis.

Sabanim interpretatur circuire montes.

Sabaoth: nomen dñi apud hebræos: quod latine uertitur exercituũ uel uirtutũ. Sunt eñi huius mũdi ordinatione multæ uirtutes: ut ꝑncipatus & angeli & cæteræ: quaꝝ tñ ille est dñs.

Sabatheni: qui nũc castabari dicuntur. orti sunt a Sabaa filio chus.

Sabbatũ: septimus a dñico die: quẽ gẽtiles Saturno dedicauerũt: & saturnũ nominauerunt.

Sabbatũ aũt dictũ prior israelitico populo i otio celebrandum: ut figura esset in requie: ũde ex hebræo in latinũ interpretatur reges eo q̄ dominus in eo requieuisset ab omnibus operibus suis. Siquidem & eo die requieuit dominus in sepulchro: ut quietis illius mysteriũ cõfirmaret: quod iudæis obseruandũ in umbra futuri ꝑceptũ erat. Sed postq̄ in sepultura eius adimpleuit figuram: obseruatio quieuit.

Sabbatizat: sabbatum colit.

Sabath in Zacharia. ianuarius mensis.

Sabe apud hebræos & septem dicitur & iuramentum ita appellatur.

Sabelli: gens italiæ.

Sabini autem marsi.

Sabellicus: sabinus.

Sabelliani hæretici a noeto quodã pullulasse dicuntur: cuius discipulũ perhibent fuisse sabellium a quo dicuntur. hi unã ꝑsonam patris & filii & spiritus sancti adstruũt. hi sunt & patripassiani: qui patrem passum dicunt.

Sabeth nomen uirgulti hebraicum: de quo in genesi. Ecce aries post tergum eius tenebat᷑ i uirgulto sabeth cornibus.

Sabrina & sabrateria nauis.

Sabratetnus naualis.

Sabina genus ligni quæ a grecis brachios dicit᷑.

Sabini a sabio dicti sicut itali ab italo: fratess fuerunt.

Sabinus: lapis fuscus est: & q̄dã uiridis lapis.

Sabrum: asperum uel nodosum.

Saburus: mollis & patula arbor.

Sabulum: leuissimũ terræ genus harena.

Saburra: onus quo uacuæ naues stabiliuntur: terra grauis.

Saburra platea est romæ famosissima.

Saccus & sacculus marsupiũ fiscus: quo condunt᷑ necessaria.

Saccatũ: liquor est aquæ fæce uini admixtus & sacco expressus: unde & dicitur.

Sacellum templũ modicũ diminutiuum a sacro. deorum agrestium locus.

Sacer sacrior sacellum.

Sacro as. unde execro. obsecro. execrabiliter. execratio a sacro as sacramentum: uel cõponitur a sacro nomine sacrifico.

Sacer dicitur sacratus & uenerãdus & execrãdus.

Sacerdotes dicti: q̄ sacrũ dant cultibus diuinis id est sacrificiũ. Est uero cõpositũ ex græco & latĩo q̄si sacrũ dãs. hi apđ gẽtiles flãmes dicebãtur. Ininum aũt sacerdotu primus aaron fuit. hic eñi in lege sacerdotale nomẽ ꝑus accepit q̄ iubẽte dño uictimas obtulit. In nouo ãt testo sacerdotal̃ ordo post xp̄m a petro cœpit. Ipsi eñi ꝑmũ datus ẽ põtificatus in xp̄i ecclesia

Sacerdotales uestes: quid significent dicamus.

Sandalia. amictus. ephot. cictoriũ. subcinctoriũ. orariũ. tunica. dalmatica. planeta. palliũ. achus. mitra. manipulus christi discipuli sandaliis calciati pedes: i ꝑparatiõe euãgelii pacis a dño missi sunt: ut sup serpẽtes & scorpiões calcare possent. Instantia igit᷑ ꝑdicatõis sandalia significãt. Nõ. n. sunt honoris sed laboris: nõ ad gescendũ: sed ad iter agẽdũ. Amictus ãt & ephot & cætera indumẽta sacerdotalia: quæ ex ligno cõficiunt᷑: pene eandẽ significãt. signt eñi utriusq; hõis castitatẽ & puritatẽ: q̄ ꝑ cæteris cãdida sunt. frequẽtiusq; abluunt᷑. Est amictus qui dẽ ꝑdicãdus: quo collũ strigit᷑: pectus tegit᷑. Interioris hõis castitatẽ & mundiciã designat Tegit eñi cor: ne cogitet uanitates: strigit collũ ne inde ad linguã exeat mendaciũ. hi eñi duobus. i. cogitatõibus & mendatio corrũpit᷑ aĩa: his amittit castitatẽ & iopit fornican. Quæ. n. de corde exeũt: ut ait dñs: hæc cõgnãt hoiem: Eloqa uero dñi casta esse debent. Simil̃r aurẽ per ephot castitas corporis designatur: q̄d i renibus quidẽ cictorio stringitur: q̄a ibi maxime

luxuria dominatur. Ab hoc aūt cingulo siue cinctorio duplex cinctorium pendet: quia duo sunt quibus castitas conseruatur & roboratur. id est oratio & ieiunium: hoc enim genus id est luxuria ut ait dominus nō eiicietur nisi in oratione & ieiunio. Orarium iugū & onus simul significat. iugum sacerdotibus: onus diaconibus: unde sacerdotibus circa colla diaconibus super humeros ponitur: ut enim collo iugū: sic humeris onera feruntur. Bones igitur sacerdotes sanctitas leuitas in leuitico significat. Vocatur autem orarium: quia quãuis cū aliis indumentis sacerdotalibus & baptizare & consignare & alia multa orando liceat facere sine orario tamē nisi magna necessitate nihil horum agere licet. Tunica autem in ueteri testamento solūmodo iacynthina erat: qui coeli est color. Angelicam igitur uitam & coelestem conuersationē designat. Si autem alterius coloris tunica fuerit: fit etiam alterius significationis. Dalmatica uero ad ornatū magis q̄ ad significationem uidetur pertinere: quae etiam post alia indumēta sacerdotalia inuēta sit. Fimbriae tamen quae in dalmaticis a sinistro latere ponuntur: huius uitae impedimēta superfluitates & sollicitudines significare possunt: que quoniā in altera uita non sunt: nec fimbriae in dextro latere ponuntur. Sinistra nãq; praesentē: dextera uero futuram uitam designat. Qui ergo dalmatica induitur utriusq; recordatus meliorem eligat: quae sine impedimento est. Planeta quae & casula uocatur charitatem significat. haec enim superior caetera intra se claudit sicut charitas legis & ꝓphetarum mandata omnia intra se continet. Pallium uero superhumerale & rationale simul utrunq; significat. Quia enim super utrunq; pontificis humerum iacet: superhumerale dicitur. quia uero descendens in ipso pontificis pectore iungitur rationale uocatur. habet enim aaron superhumerale & rationale quae catenulis aureis simul iungebātur. Superhumerale quidem ab humero usq; ad humerum extendebatur. Rationale uero quadrangulū erat & duplex sicut & pallium est. habebat autem mēsuram palmi tam in longum q̄ in latum: quae mēsura pontificis pectori ornando uel operiēdo sufficeret. habet igitur pallium eandem significationem superhumeralis & rationalis q̄uis eandem nō habeant compositionem. Superhumerale igitur quo humeri ornantur epi onus epi illis dignitatis significat. Isti enim humeri totius eccl'iae onera & omnes languidos populiq; peccata ferre debēt. Superhumerale itaq; nō hēnt episcopi: qui aliorum onera ferre recusant. Rationale uero sup pectus ponitur pontificis ad cordis thesaurū: & sapiae secretum custodiendum. ubi enim rōnale est: ibi debet esse ratio sapiā & sciētia quod ipso nomie & loco significat. Sacramenta haec sunt: quae in ecclesia geruntur. Baptismus. chrisma. corpus & sanguis christi: quae ob hoc sacramēta uocantur: quia sub eorum uisibili specie uirtutes sacramentorum inuisibiliter percipiuntur. Nam sicut hic uisibilis panis uniuscuiusq; substantiā exteriorē nutrit inebrians corpus. Ita uerbū dei qui est panis uiuus participatione sui fidelium recreat mētes: spiritus sanctus in eis manens ea operatur: unde siue per bonos siue per malos ministros intra dei ecclesiā dispensetur: tamen qa spūs sanctus mystice illa uiuificat: nec bonorū meritis dispēsatorum amplificantur haec dona nec malorum attenuantur: quia neq; qui plantat est aliquid: neq; qui rigat: sed qui incrementū dat deus: unde & graece mysterium dicitur: q secretā & recōditam habeat dispositionē. Sacramentū ē i quo post electionē iuratur unusquisq; miles se nō rediturum a militia nisi post cōpleta stipendia id est militiae tempora. & hi sunt qui hēnt plenam militiam. Nam. xxv. annis tenentur.

Sacrarium: est in quo sacra reponuntur. ab inferendis & deportandis sacris dictum.

Sacra: sacrificia. sancta. religio.

Sacra: deo dicata.

Sacra fames execranda cupido.

Sacrat: dedicat. consecrat. sanctificat. immolat. libat. mactat.

Sacrū uocamus: quod ad deū pertinet. Religiosū quod ad homines iustos. Sanctū uero qd ad aliqd sancitur: quoq; uiolato poena cōmittitur. Sacrū autem & sanctū est: Sanctū uero nō continuo sacrū. Item sanctū semp in bōa parte ponitur. Sacrū uero duo significat bonū & malū.

Sacrificiū: est uictima & quecūq; in ara cremātur seu ponuntur. Omne aūt qd deo datur aut dedicatur aut consecratur.

Sacrificiū dictū quasi sacrū factum: quia ꝓceptū ē & mystice cōsecratū in memoriā dñicae passionis: unde hoc eo iubēte corpus xp̄i & sanguinem dicimus. Quod dū fit ex frugibus terrae sanctificatur: & fit sacramentū operāte inuisibiliter spiritu dei. Panis enim quē frangimus corpus xp̄i est: qui dixit: Ego sum panis uiuus: uinū aūt sanguis eiusdem. unde scriptum est. Ego sum uitis uera: cuius panis & calicis sacramentū graeci eucharistiā dicūt: quod latie bōa grā iterptatur. Et qd melius corpe & sanguine xp̄i? hoc fit a nobis: qd ꝓ nobis ipse dñs fecit.

Sacrificiū & hostia hoc differunt apud ueteres: q sacrificiū spontanea oblatio erat: hostia uero q̄ deuictis hostibus imolabatur. & haec uictima dicebatur. alii dicūt ab ictu.

Sacrilegiū ꝓprie est sacrarum rerum furtū. postea & idolorum cultui haesit hoc nomen.

Sacrilegus: qui sacra legit id est furatur: uel qui cultum ueri dei furatur idolis tribuēdo.

Saccus a sago dicitur quod eo consuto cōficiatur

quasi fagus.

Sadai nomen dei hebræum est: quod interpretatur omnipotens.

Sadacha hebraice iustitia.

Sade interpretatur tensio.

Sabe interpretatur collatio: consolatio.

Sades stellæ.

Sedispos hærba dicta: quod semen sedat.

Sadoch interpretatur iustus siue iustificans.

Saducei interpretatur iustificati: uendicant enim sibi quod non sunt: corporis resurrectionem negant: & animā interire cū corpore dicūt. Qui & tm̄ legis libros recipiūt: pphetas respuunt.

Saphanum: atrium templi.

Saphazie interpretatur indicat deus.

Saphicum metrum Sapho mulier inuenit: unde & dicitur. Est autē pentametrū. constat ex trocheo & spondeo: dactylo & duobus trocheis: siue spondeo ut est illud christe lux mundi salus & potestas: huic addunt̄ quintum uersus ut Sydere pinguis.

Sapphirus lapis est ætherei coloris.

Sapphirus pducit penultimā. corripit apud alios

Sapphirus ceruleus est cum purpura sereni coeli similis: solis radiis repercussus ardentem fulgorem emittit.

Sapphirus hēt spēm coelesti throno similē designat cor simpliciū: spē certā pstolantiū. quorum uita opibus & moribus delectat̄ altissimus.

Sapphirus interpretat̄ speciosus egregius.

Saphon funis in prora nauis impositus.

Saga tegumenta cilicina & exteriora uel malefica hæc saga & hoc sagum uestimentū.

Sagas uero maleficas dicit horatius.

Sagane uenus gummi: uel uestis uel malefica sagina.

Sagana uel saga idem significabat generis fœminini: ut etiam uult prisc.

Saga gēma prasini coloris apud chaldæos: cuius tanta uis est: ut naues e profundo petat & ita hereat ut nisi rasa pte ligni uix separetur.

Sagada: gēma quæ nauibus cohæret.

Sagax: acutus. peritus. astutus. præscius futurorum. prouidus. uelox a sagio gis.

Sagacitas: astutia. uelocitas.

Sagena: rætia. neryndū græce uulgo euerclū dr.

Sagena: ræte. Sagenula pro naui ponitur.

Sagio sagis: igeniose ago: unde sagax. sagacitas.

Sagina: pinguedo. crassitudo.

Saginatur: fit crassus.

Saginat: impinguat. nutrit. crassum facit.

Sagitta a sagaci id est ueloci iactu dicta est: unde sagitto sagittas.

Sagittam rustici uocant nouissimam partem sarculi in sarmento quia longius recessit a matre: & quasi prosiluit uel quia tenuitate teli speciem præferat.

Sagittifer: qui fert sagittas.

Sagictæ significant apostolos.

Sagittæ significant aliquando uerba prædicationis: aliquando aiaduersionis sententias.

Sagittarius nouum signum: quem ferunt fuisse centaurum id est hominem equo mixtum: & post mortem inter astra locatum: cui etiam sagittam & arcū adiungūt: ut ex eo mēsis ipsius fulmina demonstrentur. Ante pedes huius q̄dam corona iacet. Quidam dicunt hunc crotum eufinum cum musis moratum fuisse.

Sagma quæ corrupte salina dicitur a stratu sagorum nuncupatur: unde & caballus sagmarius dicitur.

Sagma hebraice græce & latine sella. onus. sarcina.

Sagmen quasi sancimē genus hærbæ: quæ a græcis gerabotane dicitur.

Sagulum: stragulum. uel coopertorium.

Sagum gallicum nomen est: dictū autem sagum quadrum: eo q̄ apud eos pmū quadratum & quadruplex esset.

Sagum: saccum. diplois. pallium uirgatum.

Saguntum: ciuitas hispaniæ fida romanis: hanc græci ex insula iacynto pfecti condiderunt.

Saguntum pro ξαγοῦΤομ dicimus.

Sach hebraice spinæ dicuntur.

Sal quidam putant dictum: q̄ in ignem iactum exilit: fugit enim ignē cui contraria semp aqua. Alii sal ex salo & sole dictū putāt. Nā sole decoquitur. Fit autem ex aquis maritimis uel fluminis uel lacus uel puteis a q̄bus haurit̄. Sunt & mōtes natiui salis ita ut ferro cædatur sal. Sal pro αλσ als græco. hic sal & hoc sal salis.

Salacia: dea paganorum quasi maritima dicitur inferioris maris.

Salamalach syriace latine aue dicitur: uox est salutationis.

Salalach hebraice uel syriace aue. Salamalach uero pax tecum.

Salamandra: serpens qui in ignibus uiuit.

Salamandra dicta q̄ contra incendia ualeat: hæc si arbori irrepserit omnia poma uenenat: & nō solum non uritur incendio sed extinguit: hæc dicitur stellio.

Salago: genus hærbæ.

Salamin interpretatur pacifici.

Saliminiæ duæ sunt ciuitates in græcia: quarum po stremā teucer rediens a troia ædificauit.

Salarus: pecuniis deditus.

Salaria: diaria. quottidiana cibaria.

Salambo: genus monstri.

Salathiel iterptat̄ missus a deo. l̄ petitō mea deus

Sale filius iectan: a quo bactris orti putantur.

Salebra: uia inæqualis. lapidosa. loca luctuosa.

Salebrosus: asper. sale conditus. sapiens. ordinatus. temperatus.

Salectus salictus: locus in quo salices sunt.

Salem intepretatur pax.

Salentinum: promontorium Italiæ.

Sales. urbanitas. ioculantas. uenustas.

Sales pluraliter: facetiæ. eloquentiæ. salutationes significant.

Salernũ: ciuitas lucaniæ a salis copia dicta.

Salices uirgulti genus: dictæ ꝙ cito saliant id est crescant.

Salignum de salice aliquid factum.

Salictum uirgulti genus.

Salicta salices: si salix nihil seminis habere uidet᷑. habet tamen in foliis granũ. quo cõmisso terræ tanꝗ de surculo arbusta cõsurgunt.

Salii: martis sacerdotes dicebantur: quia cum exilitione circa aram illius incedebãt.

Salinum: uas aptum salibus: idem & salitia quasi saltica.

Salinũ: uas in quo sal offerebatur cũ p̃mitiis.

Salina: loca in quibus sal inuenitur.

Salinator: qui salem facit.

Salisa proprium terræ. ꝙ fit salsa.

Salisatores dicti: quia dũ mẽbrorum suorũ quæcũque pars salierit: aliquid triste uel ꝓsperũ significare dicunt.

Saliua ex capite in os labitur: ab ore in uentrẽ ieiunii homis saliuam si serpẽs gustauerit moritur.

Saliunca: hærba salsa.

Saliuncula hærba medicinalis habẽs spicas miri odoris. crescit in montibus.

Saliuncula uirgulti flos & genus arbusti est. uel salyx.

Salio lis liui & salii saltum: unde salto tas frequentatiuum & saltus tus.

Sallio lis liui liũ. Sallo uero sallis pro eodem salsum facit sicut uello uulsum præteritum. sallitus & salsus. unde sallitururus & salsurus.

Salix dicta ꝙ uelociter saliat id est crescat.

Salmana interpretatur cõsumatus siue perfectus: uel umbra cõmotionis uel portionis.

Salom interpretatur retribuens uel pacificus.

Salom uox salutationis hebræum est.

Salomon interpretatur pacificus eo ꝙ pax in regno eius fuerit. Secundum nomen eius fuit ididia: ꝙ fuerit dilectus & amabilis deo. Tertium nomen eius coeleth: quod græce dicitur ecclesiastes: latine uero concinator eo ꝙ ad populum loqueret᷑. hic iuxta numerũ uocabulorum suorũ tria uolumina ædidit: quorum primus est masloth: quẽ græci parabolas: latini ꝓuerbia nominant eo ꝙ in ipso sub cõperatiua similitudine figuras uerboꝝ & imagines ueritatis ostendit. Ipsam aũt ueritatẽ ad intelligẽdũ legẽtibus seruauit. Secundũ librũ coeleth uocauit: q græce ecclesiastes latine cõcionator dicitur eo ꝙ sermo eius nõ specialiter ad unũ sicut i ꝓuerbiis: sed ad uniuersos generaliter dirigatur docẽs oia quæ in mũdo cernimus caduca esse & ob hoc nõ appetẽda. Tertiũ librũ sirasiim ꝑnotauit: quod latine dicit᷑ canticũ cãticoꝝ eo ꝙ oibus cãticis præferat᷑. hoꝝ trium libroꝝ carmia apud suos hexametris & pentametris uersibus composita esse ꝓhibent᷑. ut ẽ apud hieronymũ in ꝓfatione eusebii de tẽporibus: qui sic hẽt. Quid Solomone gratius? quid ꝑfectius iob? quæ oia hexametris & pẽtametris uersibus ut iosephus & origenes scribunt apud suos composita decurrunt.

Salone: ciuitas quam Salonius filius polliõis uicit unde & dicitur.

Salone ciuitas florẽtissima dalmatiæ imo quam pollio uicit nascente filio.

Salpiga: species serpentis.

Salpizo σαλπικω græce tibicino.

Salpista græce cantor tubicinator.

Salsamentum: piscis confectio.

Salsamenta: oẽs res salsæ ut pisces.

Salsugo · liquor salis. ipsa res quæ facit salsum.

Salsum dictũ quasi sale aspersum.

Salsus: ordinatus. temperatus. sapiẽtiæ sale conditus. Sal enĩ pro sapiẽtia ponitur: inde componit᷑ insulsus id est indoctus.

Saltatores noiatos uano dicit ab Archadesalio: quẽ æneas secũ in italiam adduxit quiq; ꝑmo romanos adolescẽtes saltare docuit.

Saltica: genus choariæ ab oppido sale dicta.

Saltim uel nunc. aliqñ. postremo. coniunctio disiũctiua.

Saltem idẽ ẽ uel tractum a captiuis qui dicũt oĩa nostra habere. saltem uitam nobis pro salutẽ concede: siue saltem est coniunctio aduersatiua aliquando: sicut quamuis etsi & cætera: quæ etiam diminutiõem significat. ut saltem si nõ uitam mortem concede: pro quo inueniunt᷑: at aut uel nec neq; ne: ut in rebus secundis sapientes fatigantur: ne corrupti obtemperent; & neq; unum assem præstas egenti.

Saltus a sallo salis qđ est altius uel lõgus exiire.

Saltus: montes. latibula ferarum. sylua.

Saltus: uasta statio & syluestria loca: ubi arbores in altum saliũt: unde & dicit᷑. siue itinera angusta & quasi abscissa inter montes: de quo ꝓpheta. In saltum inquit ad uespetum dormies.

Salubre ad locum refert᷑ uel cibum.

Salutare ad consilium.

Salubritas: refrigeriũ. requies. solatium.

Saluber bris brior berrimus.

Salue: uale. a salute.

Salue & saluete uerbum salutandi. plus nõ habet

nisi salueto: & est secundæ coniugationis. unde saluo saluas.

Salum: mare. pontus. pelagus. æquor.

Salua: hærbæ genus.

Salutatoriū: locus in quo ad salutandum aduenientes excipiebantur.

Salutare: salutem nunciare.

Salutatio a salute dicit'. Sic enī ātiqui solebāt scribere. ille illi salutem.

Salutans: salutem præstans. salutifer.

Salutaris hærba dicta q̄ dolorē capitis & stomachi incēdiū minget. hæc strignos dicitur.

Salutaris ab effectu dicta.

Salus est integritas corporis. Salubritas uero saluti continens causa per quam sanitas uel seruatur uel restauratur.

Saluus: incolumis. incorruptus. sanus: unde saluo as saluator: saluatrix: salus salutis salutaris saluto salutas salutamen salutatio: resaluto a salute. Componitur sospes: salutifer a saluo nomine dicitur.

Salue saluere. componit' saluifico cas.

Saluus a sano deriuatur.

Samaala interpretat' audiens.

Samaim hebraice cælū dicitur.

Samara: promōtoriū orientis.

Samaria ciuitas a qua omnis circa eam regio nomen accepit: quam sennacherib rex assyriorum construxit: uocauitq; nomen eius samariam id est custodem: quia quando israel transtulit in medos: custodes ibi constituit. hanc ātiochus obsidione captam solo coæquauit: quā postea herodes instaurans in honore Augusti Augustam uocauit: id est sebasten græce. Ibi siti sunt elyseus & abdias prophetæ: & quo maior inter natos mulieꝝ nō fuit iohānes baptista.

Samaritani ab assyriis translati: ex parte israelitaꝝ ex parte gentilem ritum tenuerunt.

Samaritani uel samaritæ interpretat' custodes: eo q̄ a babyloniis illic in custodiam collocati sūt iudæorum.

Samaria interpretat' conseruata: hæc regio inter iudeam & galileam media iacet.

Sambuca in musicis species est symphoniarum. Est eni genus ligni fragilis: unde tibiæ componuntur.

Sambuca: genus citharæ rusticæ.

Sambucinanus: ipse qui dicit.

Sambustria: qui in cithara rustica canit.

Sambucus: saltator. histrio.

Samech interpretatur audi uel respiratio.

Samia: sibylla quæ femonoe dicta a Samo unde fuit.

Samia terra a samo dicta glutinosa & cādida medicamētis & uasculis necessaria.

Samia: uasa a samo uel a creta: quæ in thracia non longe a roma nascit': & samia dicitur.

Samii: uilia uasa bibendi.

Samius: apis a samo ubi reperitur.

Samium locus est.

Samileaci genus hærbæ: quæ latine floreia dicit'.

Samnitæ: gens quæ in .cxxx. miliario a roma est. media inter picenū & campaniam.

Samni a samniæ est densio: quæ facit multum rugosum.

Samnis: ciuitas ī apulia. hic & hæc samnis & hoc samnite. inuenitur pro samnitis gentile.

Samnium est beneuentum.

Samos: insula in mari ægeo: ubi nata est iuno: ex qua sibylla samia & pythagoras samius. in hac prius fictilia uasa dicuntur reperta.

Samo thraciæ uicina insula modo samothracia uocatur.

Samothracia est insula in ægeo mari.

Samothracius: est anulus aureus: sed capitulo ferreo a loco dicitur.

Sampson interpretatur sol eorum: uel solis fortitudo. fuit enim uirtute clarus & liberauit israel de hostibus.

Sampsicon: amaracus.

Sampsicus id est amaracus herba floribus aspirās

Sampsucum id est dura passio: quæ difficilem anhælitum facit.

Samuel interpretatur nomen eius deus.

Samuelis liber eiusdem natiuitatem & sacerdotiū & gesta describit: & ideo ab eo nomen accepit Et quis saul & dauid historiā contineat: utraq; tamen ad samuelem referūtur: quia ipse unxit saul in regnum. ipse dauid in regem futuꝝ: cuius libri primam partem ipsemet conscripsit. sequentia uero eius usq; ad calcem scripsit Dauid.

Sancit: confirmat. sanctum facit. iudicat.

Sancio cis xi: uetustissimi tamen sanciui uel sancii proferebant: unde & sanctum & etiam sancitum inuenitur.

Sancta iuxta ueteres exteriora templi.

Sancta sanctorum autem locus templi secretior: ad quem nulli erat accessus nisi tm̄ sacerdotibus: dicta quia sanctiora sunt: & præcedunt. Sācta autem a sanguine hostiæ dicta. Nihil enim sanctum apud ueteres dicebatur: nisi q̄ hostiæ sanguine esset consecratum uel sparsum.

Sanctus dicitur sanguine unctus uel tinctus. Nā antiq omnia sanguine consecrabant.

Sanctiones: leges. purificationes.

Sanctitas: castitas. religio. integritas.

Sanctum dicitur quod ad aliquid sancitur: quoq; uiolato pœna cōmittit'. in bona parte ponit'.

Sanctuarium: locus uel cubiculum: ubi sanctæ res geruntur.

Sanctus dicitur qui sancit res.

Sandapila feretrũ uel locus in quo defunctĩ portant. & maxime plebs uel gladiatores: dicitur uero a ſandalio ideſt panno: quo operiebant corpora mortuorũ.

Sandalia græce: alti ſubtulares. caligæ calciamenta: quæ non habent deſuper conũ.

Sandalim græce neutri generis caligæ altæ.

Sandarica gẽus coloris cinabrio colore & ſulphureo odore.

Sandara menſis martius cappadocũ lingua.

Sandaſyrus gemma naſcit in nidis loco eiuſdẽ nominis intra hñs lucidũ ignẽ aureæ guttæ.

Sandix genus coloris. qui ſandicinus dicit: quia ſandia eſt hærba.

Sandix ſandicis hærba fœmininum.

Sãnæ nares a ſanãdo dictæ: eaꝝ ſubtiles partes.

Sane: certe. bene. recte.

Sanguinarius: quædam arbor.

Sanguinarius: latro. homicida. percuſſor.

Sanguinaria hærba dicta: ꝙ miſſa in naribus ſanguinem moueat.

Sanguineus: cruentus.

Sanguis ex græco dictus ꝙ uegetet & ſuſtentet & uiuat. Ita latine dictus ꝙ ſuauis ſit. Sanguis aũt dũ in corpore ẽ: effuſus uero cruor. ꝙ currat. Itẽ a crudelitate. Itẽ corruptus ſanguis ab aliis aliter interpretat. Alii aiunt cruorẽ eẽ uictimarũ: ſanguinem hominũ. Eſt aũt dulcis humidus & calidus.

Sanguis eſt dũ manat: effuſus uero cruor.

Sanguis maſculinũ ſingulariter decliat uſu ſemper: ſanguines pluraliter pro peccatis dicit.

Sanguiſuga uermis aquatilis dicta ꝙ ſanguinẽ ſugit.

Sanyr mons eſt: q dicitur hermon: quem alii dicunt ſanior.

Sanyr interpretatur nocturna auis.

Sanno nis nui: hoc ſannum id eſt querela.

Sanies dicta ꝙ ex ſanguine naſcitur: excitato enĩ calore uulneris in ſaniem uertitur: fluere ergo ſanie uiuorum eſt: tabe uero mortuorum.

Sanies: ſanguinis putredo.

Sanitas eſt itegritas corporis & temperantia naturæ ex calido & humido: quod eſt ſanguis. unde & dicitur ſanitas quaſi ſanguinis ſtatus.

Sanus a ſanguine dicitur: quia ſine pallore eſt.

Sanus ꝓ ualidus. ſane ergo aduerbiũ ꝓ ualde.

Sanus nior ſimus. ſanitas. ſano as. unde ſanabilis. Componitur inſanus. maleſanus. uæſanus inſania. inſano inſanis: ſanies ei catacreſin: uñ ſanguis. Componitur ſanguinolentus. exanguis. conſanguineus. conſanguinitas.

Santone: ciuitas eſt in aquitania.

Santonius: color fuſcus & uiliſſimus quo inficiebant ſe qui nolebant agnoſci.

Sappa quaſi dulce acidũ: uinũ paſſum defretum.

Sapio pro prudẽtia ponitur & pro ſapore.

Sapio ſapis ſapiui & ſapui uel ſapui ſapitum a ſapiui. Componitur reſipio reſipiſco: deſipio: deriuatur inde ſapiens ſapientia.

Sapiens dicitur a ſapore: quia ſicut guſtus ſũptus eſt ad diſcretionem ſaporis ciboꝝ. ſic ſapiẽs ad dignoſcentiã reꝝ atq; cauſaꝝ.

Sapientia eſt cognitio cauſaꝝ quæ abuſiue aliqñ accipitur in malo: ſicut aſtutia in bono: hãc ueteres philoſophiam noĩauerũt. Sapientia ẽ rerum quæ ſunt: ſuiq; imutabilem ſubſtantiam ſortiunt compræhenſio ueritatis: ut ſunt nouem predicamenta: quæ proprie eſſentiæ nominantur.

Sapiens dici ſolet qui intellectũ æternoꝝ rimat. prudens uero qui ea quæ ſenſibilis corporis experiunt. Item alii dicũt ſapientiam in diuinis: prudentiam uero uel ſcientiam in humanis negotiis poni.

Sapiens falſo dr̃ facetus. ſapio pis ſapor poris.

Sapiens nior tiſſimus ſapiẽter ſapientia.

Saphiros: lapis eſt.

Sapis fluuius italiæ uerſus hadriaticum.

Sapis hebraice interpretat bonitas.

Sarabara crura & tibia lingua chaldeoꝝ dicunt: uel bracæ qbus hæ teguntur.

Sarabaræ ſunt fluxa & ſinuoſa ueſtimẽta ſicut in daniele: apud quoſdam uero capitũ tegmĩa dicunt: qũa uidemus i capitibus magoꝝ picta.

Sarabaræ bracæ perſarum lingua.

Saraballa ut aqlla & theodotion dixerũt: non ut corrupte legitur ſarabara. lingua aũt chaldeoꝝ ſaraballa crura hominũ uocabant & tibiæ etiã quaſi crurales & tibiales dictæ ſunt.

Sarabaitæ teterrimũ genus monachoꝝ: qui nulla regula approbati adhuc opibus ſeruantes ſæculo fidem mentiũtur deo per tonſurã qui bini aut terni uel ſinguli nõ cĩnicis ſed ſuis incluſi ouilibus pro lege eis eſt deſideriorum uoluptas.

Sarthaceni dicti qa ex ſartha ſe ꝓdicẽt genitos. uł ſicut gẽtiles aiũt ꝙ ex origie ſunt ſyrioꝝ: quaſi ſyriginæ. hi per amplam habitãt ſolitudinẽ. Ipſi ſunt cedar a filio iſmahelis.

Sarrai interꝑtat ꝑinceps mea: eo ꝙ eſſet unius tãtũmodo domus miſ familias. Poſtea uero de fine ablato dicta eſt ſartha. i. abſolute princeps. Omniũ qppe gentiũ futura princeps erat ſicut dominus promiſerat.

Sartha tyrus olim dicta ẽ a genere piſcis ibi inuẽti: unde & ſarana purpura dicitur.

Sarana dicitur purpura a ſar piſce cuius ſanguine tingitur.

Saranus: ab inuentore nomiatur.

Saracum genus uehiculi fortiſſimũ: quo ferunt lapides & ligna.

Sarralia lactucæ agrestis dicta quod dorsum eius in modum serræ est.quasi serralis
Sarasar princeps tribulationis interpretatur.
Sarasimeos naturalis prouocatio. quando cōtra iudicem alium uocat.
Sarcasmos σαρκασμος est irrisio cū amaritudine ut refelles ergo hæc & nūcius ibis Pelide genitori.huic cōtrarius est astysmos
Sarcamon:idoneus artis uel professor.
Sarcidion σαρκιδιον carūcula.Sarcinos σαρκινος carnalis.
Sarcimen græce:superfluum carnis incremētum quo ultra modum corpora saginantur
Sarcinæ:onera pondera.ut uasa.hæc sarcina.
Sarcinulæ:sacci:in quibus portantur cibi.
Sarcinator:qui sarcinas seruat.
Sarcit:remendat.reintegrat.fodit.iungit.
Sarcio cis si sartum:unde sartores.Sarcio cis sarnis a um.Componitur resartor.
Sarcitector dictus q̄a hinc inde tabulis coniūctis tecti sarciat corpus:inde & tignarius.
Sarcophagū græce dictū:q̄a ibi corpora cōsumantur. Sarx σαρξ κος enim græce caro.fagein φαγειν comedere:arca i q̄ mortuus ponit᷑.
Sarcophagus lapis qui corpora defunctorum in eo condita infra dies.xl.absumere dicit᷑ exceptis dentibus.unde & dicit᷑.
Sarculus ferramētū cū manubrio cultoris agrorum necessarius:fossoriū duos dētes habens.
Sarcula sunt instrumēta colonorū:& de quibus archa planat᷑:a sarrio ris id est purgo.
Sardanapalus rex fuit assiriorum luxuriosus:de quo iuuenalis:& pluma sardanapali.
Sardamon:nasturcium.
Sardis ciuitas est uel insula dicta a lapide sardio pulchro:unde pulcher interpretat᷑.
Sardismos est diuersæ linguæ cōmixtio.
Sardis gens patrium est.
Sardis ciuitas asiæ pulchritudis p̄ncipiū uł pulchritudo interp̄tat᷑:hæc sardis pl'r. accusatiuo sardis q̄a græca sūt.& apud eos faciūt i diphthongo ei.Similiter alpis syrtis trallis.
Sardinia & corsica īsulæ paruo freto.xx.millibus diuiduntur.
Sardiniam sardus hercule procreatus cū multis ad libyam profectus occupauit:ex suo nomīe sardiniam dixit.
Sardius ē puniceus:cuius color sanguineus ostē tat & martyrū rite agonizantiū.Sextus est in catalogo crucis:hæret martyrio.
Sardonia σαρδωνια hærba i sardinia est.
Sardonytus lapis p̄tiosus terræ rubræ similis ē.
Sardonyx gēma ex duorum nominū societate uocata est onycis ονυκος candore & sardo. Cōstat aūt colore subterius nigro;medio cādido.superius minio.

Sardonicis genitiuus.Prud.
Sardonix constans tricolor hō fert᷑ interior:quē denigrat hūilitas:i quo albescit castitas ad honestatis cumulum:rubet quoq; martyrium.
Sardonicen pingunt.Prud.
Sardus gēma dicta q̄ primū repta sit sardis.hæc rubēs hēt colorē marmoribus p̄stans:sed iter gēmas uilissima:genera eius quinq;.
Sardus de sardinia.
Sarepta icendiū uel angustia panis īterp̄tat᷑.
Sarga non idoneus cuiuslibet artis sed p̄fessor.
Sarrire:circūfodere.sarculo laxare.purgare.
Sarrio ris:inde sarmentū sarculus li.
Sarrisæ sunt tæla alexandrinorū.genus tæli macedonici.
Sarmatæ sunt populi quos græci r ginos uocāt exorti sunt ab ascanna filio gomer ob studiū armorū.Sarmatæ dicti:armati enī equitabat.
Sarmentum a ferendo dictum quasi fermentū.
Sarmenta:purgāmenta:arborum putamina.
Sarnis fluuius cāpaniæ:Ser.cuius pp̄l's sarastres
Sarna:impetigo.
Saron græce scopa.
Sarpedon & Minos filii iouis & europæ.
Sarpo pis p̄si hærbas sarrire id ē extirpare.eligere.
Sarsacim interpretat᷑ princeps cadaueris uel miæ
Sartago a strepitu soni dicta:quando ardet i eo oleū uł patella.olla ænea.
Sartocola:acrimonia.
Sarta:restauratio templi.
Sarta reparatio fabricæ.sartū enī cōsutū dicitur.
Sartor:consutor uestium dictus a sarcio cis.
Sartrix quæ sarcit.
Sartum:coniunctum.consutū.
Sat per apocopam a satis & ponit᷑ loco nominis ut sat est id est sufficit.
Sata:seminata.id est segetes.
Satus ta tum a sero ris seui satum.
Sata uasorum genera:idem sunt quod ephi idē modii tres amphoræ.
Satagit:satisfacit.p̄ficit.finit.deuorat.complet.
Sathanas latine sonat aduersarius.contrarius. siue transgressor:ueritati enī contrarius est & sanctorum uirtutibus inimicus.Ipse trāsgressor quia in ueritate qua conditus est non stetit:ipse & tentator iustorum scilicet.
Satax:sapiens.scitus.inuestigator.
Satelles:percussor.latro crassator.prædo.emissarius.a satisfaciendo dictus.
Satelles dicitur q̄ adhæret alteri:siue alterius custodia satellitis.
Satellites:ministri scelerum:milites tyrannorū.
Satencon:uerisimile.
Saticulus populus campaniæ:inde saticulanus.
Saticulus deus sationis : inde saticulanus id est seminator.

Satietas ex uno cibo dici potest: quia satis sit. Saturitas autem a Satyra nomen accepit. quod uario apparatu componitur.
Satietas uario genere spectaculorum contingit. Saturitas uero ciborum.
Satiger: ioculanus: cilicio uestitus.
Satyri genus simiarū facie grata: gesticularis motibus inquiete.
Satyri homūciones sunt aduncis naribus habentes cornua in frontibus: & caprarum pedibus similes: qualis uisus & interrogatus a seruo dei Antonio respōdisse fertur dicens Mortalis ego sum unus ex accolis heremi: quos: uario errore delusa gentilitas faunos satyrosque colit.
Satyriasis passio ex nimia pudendorum tensione fit cum dolore & feruore atque prurito. dicta a similitudine satyrorum: quos nimiæ pronos ī uenerem fama uulgauit.
Satyri poetæ dicti: siue ꝙ pleni sint omni facundia: siue a saturitate & copia. de pluribus enim rebus simul loquuntur. siue ab illa lance: quæ satyra dicitur: quæ diuersis frugum uel pomorum generibus ad templa gentilium solebat deferri: aut a satyris: qui multa per uiolentiam facere dicuntur.
Satyra lex' est: quæ de pluribus simul rebus loquitur. dicta a copia rerum & quasi saturitate: unde & satyrā scribere ē poemata uaria condere.
Satyrion herba dicta a satyris ꝙ radix eius in modum testiculorum sit. propter incendium libidinis. uulgus stincum uocat. uenerem suscitat. Exornis dicitur: quod græci orchi uocant. Item & leporina quod caulem mollem emittat. hæc & tentatio dicitur idest' maxicanum
Satyrii orchi beta.
Sationalis ager seminalis.
Satyrus fluuius quidam.
Satin componitur ex satis & an
Satis: abunde. qđ sufficit.
Satisfacere: lenire. blandiri.
Satisfacere est causas peccatorum & suggestiones excludere & ultra peccatum non iterare.
Satius: melius a satis comperatione.
Satio dicitur quasi seminis actio uel satorum'.
Sator agrum samens dicitur idest arans uel seminans: Sartor uero uestes sarciens.
Sator seminator uel pater & dator
Satrapæ: præfecti. persarum. sapientes
Satum: generatum. procreatum. positum. a sero seris satus ta tum
Satū genus ē mēsuræ iuxta morē palæstinorū unū & dimidiū modiū capiēs quod nomen ex hebræo tractū ē. Satū. n. apud eos noiatur sumptum: siue eleuario. hæc eadē mēsura sextariorū xxii. capax est quasi modius
Satur. satiatus. iocundus: inde saturitas saturo as exsaturabilis.
Satur cibo plenus prisc.
Satur ra rum a saturo as. saturi æ i.
Saturat. satis cibat implet. ur. uero ignis est qui deuorat.
Saturitas tm̄ in cibo dicit': sacietas uero in cæteris
Satureia calida est & prope ignita. ūde & nominatur. quod pnos facit in uenerem.
Saturnus origo deorum & totius prosperitatis designatur. hunc latini a satu dictum ferunt quasi ad ipsum satio omniū rerum pertineat uel a temporis lōgitudine qa saturetur annis unde eum græci κροнοн uocant quod est tempus qui filios fert deuorasse idest annos quos tempus producit hunc cæli patris abscidisse genitalia dicunt qa nihil i cœlo de seminibus nascitur: falcē tenet propter agriculturam significandam.
Saturnus cœli terræq; filius.
Saturnia regna aureū sæculum: qđ sub saturno rege primum fuisse fingunt.
Saturnalia saturni sacra pluraliter semper declinantur.
Saturnus stella una ex septem planetis: quæ per annos triginta signiferi peragit' circulū sublimior omnibus.
Saturniani hæretici. mundum a deo conditum negant nec credunt carnis resurrectionem.
Saucius: uulneratus. uel ætate consumptus. qsi sanguine haustus.
Saucius participialis p syncopā a sauciatus dicit'
Saucius semel. Sauciatus sæpius.
Sauciare: uulnerare.
Sauiat: basiat. osculatur.
Sauium. lasciuorum osculum.
Saulus hebraice interpretatur tētatio respiciens uel securitas. eo qđ prius i tētatione ecclesiæ sit uersatus.
Saulus hebraice interpretatur infernus. angustia uel a Saule superbo rege.
Saul interpretatur petitio. quia israel petierit eū sibi regem.
Saurica serpens.
Saura lacertus: qui quando senescit cæcatur & intrat in foramē parietis aspiciens cōtra orientem: & orto sole intendit & illuminatur
Saurex antiqtus nunc sorex dicitur
Sauromatæ nomen gentis barbaræ. ultimi sunt in scythia.
Saxa dicuntur tm̄ durissima: lapis uero dura & mollis petra Item lapis mollis & sparsus. Saxa uero hærent & a montibus exciduntur Saxū saxi saxosus.
Saxifraga dicta quod semen eius petras ī uesica frangat & cōminuat.
Saxones dicti quod sit dura & ualidissima gens.

Scaber:asper.

Scabrosus:rimosus. inde scabies.

Scaberosus:.inæqualis.

Scabere fodere:quasi squamas abscindere. prisc.

Scabo bis bi bitum.

Scabellare:decidere.

Scabies aspitas cutis cū pruritu & squamatōe:sed scabies tenuis aspitas:ide dicta q̧ uelut purgamēta emittat. Nā scabies q̄ss scamies dicitur.

Scabra sunt loca situ aspera:unde & scabies dicit̄ a corporis asperitate.

Scabra.rubiginosa.antiqua.aspa.uetusta. pecunia.

Scabrum:nodosum

Scabrosus.rubiginosus.asper.

Scabrones uespe longiora crura habentes.

Scala a scandendo id est ascendendo dicta:pluraliter hæ scalæ.

Scalæ a scalenos græco quod est gradus dicuntur quia per eas gradatim itur.

Scalem tria latera inæqualia habentes trigoni dicuntur.

Scalenos græce latine gradati:ut bis ter quater.

Scalpere fricare.terebrare.

Scalprus dictus q̧ picturis & foraminibus fit aptus quasi scalphorus:cuius diminutiuum scalpellus facit.

Scalpra ferrum quo corium aptatur:quo fabricantur formæ sutorum.

Scalpellus ferrum quo chartas corrigunt.

Scalmus lignū i latere nauis:quo remus alligat̄.

Scamaras idest spiones legis.

Scaltus imperigo.

Scammata harenæ:ubi athletæ luctantur.

Scamma mora maiora

Scamna sunt:quæ lectulis altioribus apponunt̄. dicta a scandēdo.hinc & scabelli:qui lectis paruis uel sellis ab ascensu apponuntur.

Scabellum & suppedaneum dicitur qd̄ græci hypodion dicunt eo.q̧ sub pedibus sit.

Scamnum subsellium.

Scamnatū ager qui p scamnā ab occidēte i orientem crescit.Scamillum non scabellum facit.

Scamunia quam latini acridiam uocāt.herba succi plena quæ sub caua radice colligitur.

Scanna concisio.

Scandalum græce latine sonat offensio:ruina uel rixa. Qui scandalizauerit idest qui offendere uel ruere fecerit.Pharisæi scādalizati.i.rixati sᷓ

Scandalum est ruina seu impactio pedum.

Scandalum dicitur cum subito inter aliquos scandit idest oritur dissensio uel pugna.

Scandalizare.subito commouere:occasionem ruinæ dare.

Scandere:sursum ire:quasi p scalam ascendere.

Scando dis:inde scala est:inde scalaris: scamnum scabellum.Scapula scapulæ.scapula ris.scansio is.Scandalum li.a scando scandis: unde scandalizo:componitur ascendo ascendis ascēius.ascēsio ascēsor.trāscēdo.descendo.cōscendo.

Scandulæ:scindulæ a diuisione dictæ.duplex est eni & scinditur.

Scansilia gradus sunt : ubi honorati in edibus sedent.

Scansus:ascensus.

Scanosis græce stupor.

Scapha nauicula patua dicta q̧ sit caua.

Scapha barca uel alueus in quo panis mercatur: hæc & catascopus nominat̄ : quod latine speculatorium dicitur.

Scopein σκοπεῖν eni græce intendere & speculari dicitur.

Scaphiū uas ad turpes usus aptum:id est ad regsita naturæ.

Scapū.summitas uel cacumen.

Scapo:cacumine indiuiso.

Scaptes græce bidentes.

Scaphus.certus numerus.nauicula parua.

Scapulæ membra hominis sub humeris : quod scandant palam.

Scara:id est combustio ignis.

Scarabeus a cauo id ē caballo dictus:q̧ ex eis nascit̄.sicut ex mulis locustæ . Est aūt anial modicū uolatile:cui sunt i sūmo uertice oculi.

Scarabeus dominum significat.

Scaria:arbuscula spinosa:rubrum pomum affert græcū est.

Scarus piscis genus solus inter pisces ruminare perhibetur.Ambro.

Scariothis interpretatur memoriale domini uel memoria mortis:hoc nomine dictus est iudas a uico in quo natus est.

Scatebræ ebullitiones quæ fiūt cum aqua calida in aliquas rimas fluxerit. .

Scatebra emanantia aquarū id est ortus . scaturiētibus fit aquis.Scatet enī aqua cum erūpit:& cum auide sorbetur.

Scatet:ebullit.feruet.

Scaturit:dum aqua in angustū currit.

Scateo es scatui:unde scatesco & scaturio.

Scannia sex a quodam institurore dicitur contra stupra & uultum uiri.

Scaurus qui parū balbutit uel qui extantes talos habet.

Scaurus grauissimus uir & philosophus fuit:ul cui calces retorsum abundantius emmēt pedes introrsus.

Scazon claudus græce.uitiū metri est.

Scia σκιά græce umbra.

Scheda est quod adhuc emendatur:& necdū i libus redactū est:græcū est:sicut thomus.

Schedæ exēplaria breuia:scriptū nōdū finitū.

Schedula:pagina.epistola.

Scelera: flagitia crimina. uel peccata.

Scelus: peccatum.

Sceleratum illum esse grámatici dicunt: in quo fit scelus: scelerosum uero qui facit scelestum per quē fit: sed hæc auctores nō adeo custodiunt.

Scelerosus: scelere plenus: ut lapidosus lapidibus

Scelerosus autem plus est q̄ sceleratus

Scelestus: proteruus græce.

Scelestus & scelestis dicitur

Sceleria idest duricia: cum sensu & dolore fit ex q̄ incipit causa epatis. Scirosis autem & ipsa duricia dicitur

Schema habitus forma uel figura. σχῆμα proprie græci uocant uestium habitum & cæterorum quæ extrinsecus sunt

Schema pfecta sermonū cōnexio: quorum nomina nullus i latinū efferre potuit: sed his nominibus pferūt: qbus ea magía græcia nūcupauit

Schemata ex græco in latinum figuræ interpretátur: quæ fiunt in uerbis uel sententiis p uarias distinctionū formas propter eloquii ornamentum. huius orationis gener le nomē græci pathicō παθικὸν uocāt: speciale uocabulū narratiōis schemata διανοίας dianœas & λέξεως lexeos. i. dictionis uel elocutiōis. διανοίας hoc ē sñtiæ. Et ad oratores ptiet uł ad philosophos λέξεως uero ad grámaticos: quæ cū multæ sint apud grámaticos: istæ ueniunt quarum hæc sūt nomía. Prolepsis. zeugma. Epizeuxis. Syllepsis. anadiplosis. anaphora. Epanaphora. epanalepsis. Paranomasia. Schesionomaton. Paromœon. Homœoptoton. homœo teleutō. polypto ō. hirmos. polysyntheton dialyton uel assyntheron antithetō hypallagæ Schemata lexeos sunt & dianœas idest figuræ uerborum & sensuum.

Schema sola ornatus causa fit: Metaplasmus uero causa necessitatis uel ornatus i metro. Tropus uero causa utriusq; tam in metro q̄ in prosa.

Scena flumus italiæ.

Scæna σκηνὴ theatri locus: nunc arborum cacumina uel densitas ordinata locus quasi lobia. prisc. pro. η. longa græca æ ponitur.

Scæna umbraculum ubi poetæ recitabant. Nam σκιὰ græce umbra

Scæna est camera. quæ obumbrat locum in theatro. Item arborum in se cohærentium quasi cō cameria dēsatio. Item compositio alicuius carminis quod dignum est agi in theatro.

Scæna domus in theatro erat: structa cum pulpito: quæ orchestra uocabatur: ubi cantabant comici tragici: atq; saltabant histriones & mimi: dicta græce q in specie domus erat illustrata: hi ludi liberales uocabantur.

Scæna etiam unguentum: unde dicitur scænicus.

Scænicus qui in scæna idest in theatro agit histrio iocularis

Scænitæ populi in superiori arabia: a tentoriis dicti quæ succedunt

Scænophegia sollēnitas hebræorum græce tabernaculorum dedicatio interpretat̄: q̄ celebratur a iudæis i memoria expeditionis cum ab ægypto promoti in tabernaculis egebant. Scæna enim græce tabernaculum dicitur: quæ solennitas septembri mense celebratur. etymologiā ab umbrādo ducit. Nam σκιὰ græce umbra dicitur: unde scæna uel scænomata quasi umbracula sonant: quæ sagis laneis uel lineis uel frondibus ueteres texebant.

Schœnobatona etiam ars dicitur a græco qd̄ est σχοῖνος id ē funis unde & schænobata dicitur funiambulus: qui per funem uadit

Schænobatæ funiambuli. Nam schænos σχοῖνος funis βαίνω ascendo

Sceptræ uirga regalis: quā rex defert auratam.

Sceptrifer sceptrifera rex & regina Sceptrum σκῆπτρον regnum.

Schesionomaton est multitudo nominum coniunctorum quodam ambitu copulata: ut nubila: nix: grando: procellæ fulmina uenti. Item manus pes lingua cor.

Scetra scutum loreum sine ligno. quo utūtur afri & mauri.

Scæuus: sinister. scelestus. contrarius.

Schiasis dicta a parte corporis: nam uertebrorum ossa quorum summitas initio terminatur: græci σχίασιν uocant. Hæc passio primum ex dolore ossis: quæ de ilibus descendens uertebræ coxæ suæ compaginem erigit: ūde & græci κοξενδίξ dixerunt a coxa.

Scibala: stercora.

Scida: secta.

Scientia est cum res aliqua certa ratione percipit̄ a discendo dicta.

Scientia est rerum quæ sunt comprehensio ueritatis immutabilium.

Scientia est uelut de Idea. Nam recordatio uelut de natiua specie.

Scientia est certa ratio in bono tm̄. Nam experientia i malo dici pōt ut pœnas expertus.

Sciēs ē peritus sciētia & rebus. Sciolus uero simulator scientiæ ac peritiæ q appetit uideri aliud scire q̄ sciat: aut qui scire se profitetur omnia aut etiam futura prædicere

Sciētia ad agnitiōné ptinet: Sapiētia uero ad cōtēplationē. Sciētia n. tēporalibus bene utit̄: atq; i euitādis malis seu itelligēdis uel appetendis bonis uersat̄: Sapiētia autē tātūmodo æterna cōtēplat̄. Itē nōnulli sapiētiā i diuinis: prudentiā uero uel sciētiā i humanis poni uolūt. Perfecta aūt scientia ē multa agere bona & de illis laudem non quærere: quæ deus pcipit facere

& seruũ inutilẽ sese añ oculos dei existimare.
Scyphus calix regis: qui & patera uocatur fiala
Scylla phorci & creteidos nymphae filia.
Scyllae duae fuerũt: e quibus filia phorci in nympham iuxta siciliã uersa fabulatur de quo loco latratus fluctus collisi uidẽr exprimere. Altera filia nisi dum patrẽ mitior tradidisset i alaudã auem uersa dicitur: pater uero eius in smirlũ qui eam persequitur.
Scylla uirgo pubetenus reliqua pars cincta canibus & lupis: quae dicebat̃ inter siciliã & italiam latere quaeq; naues transeũtes trahebat i littus Ex eis homines arreptos suis canibus lupisq; proiiciebat.
Scyllae saxa latentia in mari.
Scylla nõ marina sed maritima foemina nec succincta canibus: sed rapax aliqua & ihospitalis uenientibus extitit.
Scyllam in italia iuxta siciliam accolae saxum mari imminens appellãt simile procul uisentibus celebratae formae: unde & monstruosã speciẽ quasi homines illi fabulae dederunt: succinctã caninis capitibus: quia collisionibus fluctus latratus uidetur exprimere.
Scyllaceus tractus quidam qui icipit a scylla longe distans & periculosus.
Scylo σκυλω graece uero.
Scylla graece praeda.
Scylla haerba q̃dam sic dicta eo q̃ sit nocẽs huius folia supiacit turtur nidis quo lupi fugiant.
Scylla σκυλαξ siue σκυλαξ catulus graece a latinis pisces bubli scelesti dñr.
Scilicet coniunctio rõnalis nimirũ scire licet.
Scilicet longe a dubitatione sciendum.
Sciminon honestorum conuenticula.
Scina imitatici interpretatur.
Scinci genera uermium similes sunt crocodil.
Scindere: diuidere prisc. Scido scidis penultia corripitur. apud antiquos sciridi.
Scindor scissus duplicata ſſ sicut findci fidi findor fissus.
Scindulae dictae: q̃ scindantur id est diuidantur Scandulae uulgo.
Scinipes culicum genus aculeis permolestum uermiculi graece.
Scinophos graece cupidus.
Synodontes duplices dentes habentes
Scintilla ignis pars modica.
Scinus melius quod in euphrate nascitur: q̃ q̃d in arabia recens fuluum est.
Scio. cognosco teneo comperio.
Scio scis sciui scitum Scius: ũde compõit̃ inscius. nescius. p̃scius. cõscius. inscitia. sciens. notissimus scienter sciencia: componitur insciencia inscibilis scitor taris scisco. unde rescisco. cõponitur nescio.

Scioterus stilus positus in circulo ad metiendas horas.
Scipodũ gens fert̃ in aethiopia celeritate mirabili: unde graece scipodae dicti q̃ prostrati i terra resupini iacentes pedum suorũ magnitudine adumbrent̃.
Scipiones duo fuerunt Auus & nepos: quorum prior Publius. Cornelius Scipio africanus dictus, q̃d annibalẽ carthaginesem ducem superauit. Alter lucius Cornelius Scipio Numaicinus dictus q̃ numantiam ciuitatem hispaniae expugnauit: holum apud omnes ingens metus & reuerentia fuit.
Scipiones uirgae consulum.
Scipionem Romani uocabant uirgã quã triumphantes cũ sceptro in manu gerebãt ad imitationem uictoriae scipionis licet & scipion sit baculus: quo homines innitunt̃: ũde ille primus Cornelius Sripio appellatus est: quia eo innixus pater eius caecus ãbulabat Super Scipionem aliqua se debet: quia p uictoriam ad supernam magnitudinem accederẽt
Scire est reddere rationem quam noueris Nosse uero referre tñ quae audieris.
Scyria pubes iuuentus quae ex insula scyro neoptomum secuta est.
Scyria septentrionalis.
Scytophorium tenes lingua nouembris mẽsis.
Scyrosin nimia duricia: sine sensu & dolore. quae in corde est: ubi insita fuerit: uix diuelli põt.
Syrosis extensio nimium dura.
Scyrus p̃prium stellae.
Scytpus: iũcus. papyrus. uirgultũ.
Scyrpus aquo segetes teguntur. sine nodo est de quo p̃uerbiũ est.
Sciscitatur: interrogat: aut consulit p̃scrutat̃.
Sciscitor & scitor ans a scio denuat̃ qui iterrogat̃ aliquis ut discat.
Scisco inchoatiuum a scio. A cio igitur scito aris a scisco uero sciscitor. Virg. Suspensi eurypylũ scitatum.
Scisco & sciscor idem significabat ãtiquitus idest interrogo.
Scisma graece diuisio. sepatio.
Scisma a scissura animorum dictum. eodem. n. cultu & ritu credit ut caeteri. solo cõgregatiõis delectatur dissidio.
Scismatici sũt qui i causis fidei recta sentiunt sed ex torta mẽte q̃buslibet cõtẽtionibus pacis cõmunionẽ dirupta a fratrno cõsortio seperãt
Scisos lapis inuenitur i ultima hispania.
Scythatus de scytcia.
Scytha homo de scythia.
Scita sunt quae plebs tantum cõstituit dicta q̃ ea plebs sciat. uel q̃ sciscitatur & rogat ut fiant
Scitaleae uestes lapidibus acromatis dedolatis

Scitalis serpēs dicta: ꝙ tāta ꝑfulget tergi uarietate: ut notaꝫ gratia aspiciētes retardet: hæc tāti teruons ē ut media hyeme exuuias deponat

Scythæ a limite pſico: q ſcythia dicitur: q ſcythas ab armeniis diuidit uocati eſſe feruntur.

Scythia ſicut gothia a magog filio iapeth fertur cognominata: cuius terra olim ingens ab oriente ī india a ſeptentrione p paludes mæotides īter danubiū & oceanū uſqꝫ ad germaniæ fines porrigebatur.

Scythia prima europæ regio: eius habitator ſcytha dicitur.

Scythia: prouincia orientalis.

Scythia generaliter propter barbaras gentes: quibus inhabitat barbarica dicitur. huius pars prima albania eſt quæ ad mæotides paludes ptangit: poſt hanc dacia: ubi & gothia: deinde germania ubi plurima ptē ſueui incoluerunt.

Scitū decretum. iudicium.

Scitiſſime: ſcientiſſime.

Scitus doctus eruditus. terſus. mūdus pulcher.

Scius a ſcio uerbo. deriuatur. unde ſciolus diminutiuum.

Sclataria: nauis pyratica.

Sclera ideſt duricia cum ſenſu & dolore.

Scobare: fodere priſ. hæc ſcobs ſcobis.

Scopulus ideſt ſaxum. maris uel purgamentum terebrati ligni uel ferrum: unde raduntur ſordes hæc ſcrobs uero foſſa eſt.

Scoſina dicta quod hærendo ſcafē faciat

Scholaces quod nos funes uel funalia dicimus eo ꝙ ſcholiæ ſint id eſt intorti.

Scholazo græce uacat michi.

Scholaces dicti ꝙ ſint ſcoliæ ideſt intorti. & eſt græcum nomen.

Schola græcum eſt. latine uacatio dicitur: q2 ibi uacabant ſtudio. idem ſcholaſticus ideſt eruditus. litteratus. ſapiens.

Schola læ. inde ſcholaris.

Scholia ideſt excepta. in quibus ea quæ uideantur obſcura uel difficilia ſumati & breuiter pſtringuntur: græcum eſt.

Scolopendios hærba dicta eo ꝙ folia ipſius ſcolopendio animali ſunt ſimilia. idem & ſplenus ꝙ ſplenē auferat.

Scoloneth ſcandalum qđ nos offendiculum & impactionem pedum dicere poſſumus.

Scoma: ſponſus.

Scombros græce latine ſcombrus dicūt piſcis genus eſt.

Sconna ſponſa.

Scopa dicitur cum qua domus emundatur inde ſcopo as mondo. Scopa ſimilis um.

Scopein σκοπεῖν grecum eſt latine intēdere dicitur.

Scopon græce itentio uel propoſitum uel mens

Scopulus ſaxum eminens a ſpeculando dictus ſiue ſcopon ideſt eminencia uel a tegumento nauiū qđ ē exophon.

Scopuli: ſaxoſi montes uel ardui.

Scordalus ferox incordatus.

Scordiſci nonem gentis barbaræ.

Scordiſcum: corium peſſimum uel crudum.

Scoria metallorū purgamenta & ſordes ſūt quæ igne excoquuntur.

Scoria eſt dicta quia de ferro exquunť.

Scoria eſt ſuffocatio ueſicæ: ita ut urina denegeť uel uentris officium: & tumor ī pectine repiať

Scones: ſtulti ſtolidi. fatui.

Scorpius qui potius uermibus aſcribitur nō ſerpentibus animal eſt: armatum aculeo & ex eo græce dictum: ꝙ caudā figat: & arcuato uulnere uenena diffundat: cuius ꝓpriū eſt q manus palmam non feriat.

Scorpius ſignū eſt quem: aiunt a ioue īter aſtra locatum cum oriona interfeciſſe ipſe ſcorpius uenus tamē ſicut ſagittarius propter fulmina quæ eo tpe cadunt quando ſol p hoc ſignum gradiť dicitur.

Scorpius ſignificat diabolum & miniſtros eius

Scorpius piſcis dictus: quia lædit dū manu tolliť fertur ſcorpius e cancris naſci ſicut de uitulis apes.

Scorpio eſt ſagitta uenenata arcu uel tormēto excuſſa: quæ dum ad homīes uenent quos figit infundit unde ſcorpio dicitur.

Scorpio pellica res Scorpius aīal.

Scorpiones: genus duplicis flagelli uel magni fuſtes.

Scorpena a ſcorpio dicta uenenum tamen non habet: piſcis ē quæ caſtitatē imaculati conubii generi ſuo ſeruat.

Scortare: cū meritricibuſ cōcumbere.

Scortator: meretricū amator.

Scorta quæ a græcis quoqꝫ ſitæ dicūtur: ꝙ defricantur pelles quibus ineſt corruptela.

Scortia uas olearium dictum ꝙ ſit ex corio.

Scoti propria lingua nomen habent a picto corpore eo ꝙ aculeis ferreiſ cum atramēto uariaꝫ figurarum ſtigmate annotentur.

Scotia eadem hybernia proxima britāniæ ſpatio terrarum anguſtior: ſed ſitu fæcundior: cuius partes priores hyberiam & cātabricum oceanum intendunt unde & hybernia dicta eſt

Scotia autem appellata quod a ſcotorum gentibus coliť illic ulla anguis auis rara apis nulla

Scotomia ab occidēte dicitur: ꝙ repētinas tenebras ingerat oculis uertigine capitis.

Scotomiatici ſunt qui aut circiū ideſt gyros patiunť: aut oculi eorꝫ obtenebreſcūt: ūde & dicūtur: Nam ſcotomia græce dicuntur tenebræ

Scrattæ: deſpectæ. nugatoriæ

Scrapedus: scabiosus.

Screo as auiatum: quod est mittere unã carnem in aliam supabundare.

Screa: pituita.

Scriba ædilius.

Scriba librarius: qui pertiet ad libros & ad chartas plublicas.

Scriba a scribendo dictus huius instrumenta sũt calamus & pẽna.

Scriba dicitur qui in corde habet scripturam legẽ scilicet. Scriptor uero qui scribit.

Scribe dicuntur in lege doctissimi.

Scribere aliqd simpliciter: cõscribere m^lta simul uel cum aliis: exscribere qđ ab aliis sit scriptũ transcribere transferre. cum ius cuiusq; in aliũ transit: inscribere accusare ascribere. assignare: Describere dictionis uel ordinationis est. Scripta freq̃nter scribit, inde iter; scriptitat.

Scrimatur rugit aut buccinat.

Scriniũ quasi secretor; uel scriptor; publicor; reconditio.

Scrinium riscus.

Scriniarii: libellarii. chartularii publici.

Scrinulus sex siliquarum ẽ dictus q diminutionẽ a lapillo breui. q scrupus uocat^r hic apud græcos grãma dicitur.

Scripulus. viii. calcis. vi. siliquis constat. quiq; scribitur. S S.

Scripulor aris tus idest solicitor Nã scrupus breuis quidem est lapis sed qui non sine difficultate calcetur & ptractetur.

Scripus difficultas dr.

Scripulosus animi minuti & asperi.

Scripus enim harena durior.

Scripulum. pulegium campestre.

Scrobes sunt fossæ.

Scrobonẽ lucanus dixit fœminino genere. scrobs bis inuenitur etiam masculinum qđ est fossa

Scrupus lapillus minutus & asper: qui: si iciderit incalciamento molestus est: ũde & animi molestiam scrupulum dicimus: hinc & scrupealis idest petra.

Scrupus. vi. siliquas pensat.

Scrupus proprie lapidũ minutor; cumulus.

Scrupulus: lapillus. uel sollicitudo. difficultas.

Scrupulum languor suspicatio. cum stimulus.

Scrupulositas. anxietas mæsticia. sollicitudo.

Scrupulatur sollicitatur.

Scrupulosa: suspecta dubia.

Scruposa spinosa aspera.

Scrupea saxa aspera. acuminata nigra lapidosa uel glarea.

Scruferarii uiles atq; contẽpti.

Scrutari inquirere. inuestigare prisc.

Scruto & scrutor idem significabat antiqtus

Scrutinium iter baptismi a scrutando dicit^r. utrũ fixa mente teneant quæ a magistris didicerũt

Scudicia dicta quod circa cutem terra aperiat hac alii fossorium dicunt quæ fossam faciat.

Sculcai in lege p cabalcada.

Sculdais rector lingua barbara.

Sculptilia sunt manu facta idola a sculpendo.

Sculpere cælare. incidendo designare.

Sculpo pis si sculptum: inde sculptile sculptura

Sculprum: scapellum.

Scurra irrisor.

Scurronem ergo irrisorem dicimus

Scurra a sequendo dictus qui sectari quẽpiã solet cibi gratia.

Scurrilitas: iocus turpis improbus. ut ẽ uelut cæcus currit.

Scurror aris: uilis reputor. adulor iocor.

Scus: ante dictus qui nunc discus a similitudine scuti unde scutella.

Scutica: scoriata. genus flagelli.

Scutra uas æneum æqualelin fundo i ore latum aptũ desuper.

Scutum dictum q a se excutiat telocũ ictus hoc scutũ uel hæc scuta rotũda forma inde diminutiuum scutula & scutella.

Scutellio a scuto per diminuinonem. Est eni eiusdem similitudinis.

Scutulatus equus dicit^r propter orbes: quos habet candidos inter purpureos.

Scutulata genera uestimẽtorũ dicta q orbiculos quosdam habent i similitudine scutularum

Scutula monile ex auro cõpositum

Sclamatori noiamus tumorẽ mollẽ carnis ĩflatæ sine dolore sicut frequent^r mortuos uidemus

SE. pro he græco dicimus.

Se præpositio pro Διά græca Seperatiua est: ut separo: ẽ etiam abnegatiua ut securus. A se fit seorsum: ut a de deorsum a super sursũ. Quidã se dicunt a semis quia separat uel a secus deriuari. Quidã uero semis & secus a se.

Se præpositio. inde componitur seorsum segnis segnicies: securus securitas: secretum unde: secretarium.

Semus ma mum unde semula læ componit^r semita & inde fit semis: unde componit^r semiustus & semihomo.

Seba quod est septem syrum est: a quo nomine sabbatum.

Sabastes pintinorum lingua augustus mensis græce dicitur.

Seben nis pprium herois socii ulyxis.

Sebum a sue dictum quasi sueuũ eo q plus pinguedinis hoc animal habeat.

Secat. secernit: diuidit: sepat.

Seco secas secui sectus.

Secedere dicimus per singularitatem. sicut decedere per mortem. abscedere per absentiam.

Secel latine sydus dicitur.
Secessit:abscessit.
Secernit qui ex multis seorsum eligit.separat.
Secessus a secedendo dictus q᷑ sit locus secretus & sine ascensu.
Secessus:latrina stercucium.
Secius alterius secus comperatiuū
Secludit:expellit.separat.excludit.
Seclusa:inclusa.
Seclusum:apertum.
Sæclum pro sæculum.
Secretum:arcanum:occultum.opertum.mysticum.a secerno secreui secretum.
Secta a diuisiōe dicta quasi sectio:ūde sectæ philosophorum uel hæreticorū dicuntur.
Secta a sequendo & tenendo dicta.Nam sectas dicimus habitus animorum.ac instituta circa disciplinam uel propositum:longe alia in religionis cultu q̄ cæteri opinantes.
Sectatur:sequitur.insidiatur.
Sectio dicta a sequendo ea quæ cœperit.
Secto & sector idem significabat antiquitus imitor.
Sectores proprie dicuntur qui bona p̄toscriptorum & secant & diuidunt.
Sector:diuisor:abscisor.cultor.usurpator.
Sectile dicitur quod leuiter secari & findi pōt.hic & hæc sectilis & hoc sectile.
Secubat:sequestrare cubat.secedit.
Secuit & secauit.dicitur a seco.
Sæculat:temperat.
Sæculū:ætas.æuū.temporis spaciū.uitæ cursus.
Sæcula generatiōibus constāt:& inde dicta q᷑ sequāt̄:abeūtibus enī aliis alia succedūt:hūc q̄dam dicūt q̄nquagesimū ānū:quē hebræi iubileū uocāt:ob hoc & ille hebræus q pp uxorē & liberos amās dn̄m suū aure pertusi seruitio subiugatus:seruire iubet̄ in sæculū.hoc ē usq; ad quinquagesimū annum.
Secum:apud se.
Secundat:prosperat:in bonum uertit.
Secunda:prospera.abundans.felix.beata.
Secundæ folliculi dicunt̄ qui simul cū infāte nascunt̄:dictæ q̄a cū egredit̄:eū sequūtur.
Secundus dicitur quia secus pedes:& est tractū a sequentibus seruis pedissequis.unde & secunda fortuna dicitur:q᷑ secundum nos est id est prope nos.Secundæ autem a sequēdo dictæ.
Secundum iuxta:circata.
Secuplum:sexies tantum.
Securis dicta q᷑ de ea arbores succidātur quasi succidis:ex una enī parte acuta ē ex alia fossoria:hæc apud ueteres pēna uocabat̄:utrāq; uero aciem habēs bipennis dicitur.
Secures signa sunt:quæ galli ante consules ferebant.quas hispani ab usu francorum per deriuationem franciscas uocant.
Securus dicitur quasi sine cura id est frigidus:per quod inutile accipitur.
Securus:non dubitans.firmus.munitus.
Secus:prope.iuxta.cata.Secus:aliter uel alias.unde secius dicitur.
Secutor ab insequando rætiarium dictus:gestabat enim cuspidem & massam plūbeam:quæ aduersarii iaculum ipediret.
Secutus imitatus obsequens insecutus.
Sed per d scribi debet antiquitus enim sedum dicebatur.
Sedat:mulcet.placat.
Sedatus:placidus.lenis.temperatus.
Sedatius:tranquillius.
Sedechias iterpretat̄ iustus dn̄i siue regis israel.
Sedentulus:iam sine dentibus.
Sedere:seorsum dare in sedibus uel stratibus
Sedet animo:certum habeo.placet.
Sedeo sedes neutrum:inde fiunt actiua obsideo obsideor possideo possideor & neutra isideo subsideo.resideo.Quæ cōposita q̄uis in præsenti e in i mutent:in p̄terito tn̄ eandem productam seruant:& geminant ss in p̄tentis uel supinis:ut possedi ssum:ssu.ne duæ partes putentur se sum.
Sedeo in monte dicitur & in montem & monte & montem.
Sedeo es.īde dicit̄ sedile sessor sedes sella sellaris sodalis:quasi sedalis solium solii componitur assideo.circūsedeo obsideo:præsideo:dissideo insideo:subsideo:consideo resideo.ūde obses obsidis præses præsidis præsul præsularis præsulatus tus præsidium:obsidio obsidionis īsidior aris:unde insidiæ insidiosus:subsidium dissidium.Reses dis.deses:dis unde desideo desidiosus:possideo:unde possessio possessiuncula.possessor possessiuus a um.
Sedes dictæ q᷑ apud ueteres romanos non erat usus accumbendi:unde & considere dicebāt Nam ueteres sedentes epulabantur.
Sedes singulari numero proprie regni est:q throinus dr̄ græce.
Sedilia loca sunt ī quibus sedere quis possit hic sedile lis.
Seditio ē dissensio ciuiū dicta q᷑ seorsum alii ab aliis eāt.Nā hi maxime tumultu gaudēt.Alii putant seditioné dissensionem animo℞ dici quā græci διχοστασίας uocāt:differt tn̄:potest enim esse bellum ut tumultus non sit.
Seditiosus dui dissensionem animorum facit & discordias gignit:quam græci διχοστασίας dicunt.
Seditio quasi sedatio p̄ cōtrarium.
Seducere est decipere itē alicūde ad aliud aliquē

pſuadendo ducere:ut a malo ad bonum qui bonus eſt ſeductor.
Sedus:ſtudioſus.frequẽs.firmus. ſollicitus aſſiduus.Sedulo inceſſanter aduerbium eſt.
Sedulus familiare uerbũ terentii id eſt ſine dolo alias aſſiduus.
Sedus ſine dolo id eſt uirtus.
Sedimum:ciuitas burgũdiæ.
Sefan circo gallicos lupus indus ſiue lupus corę
Sefar interpretatur tubicinatio.
Sephora interpretatur gallina.
Sega ideſt iſopus uirtutem habet calidam
Segenum caprorę.
Seger ager ẽ in quo ſeritur:unde.Virg.illa Seges demum notis reſpondet auari agricolæ.
Seges meſſis a ſecando dicta manipuli
Segmẽta ſunt faſciæ quibus faſciatur caput.hinc ſegmentata.
Segmenta ſunt redimicula mulierum nobilium unde ſegmentatus id eſt inſtructus
Segmentum monile a collo in pectus depẽdẽs
Segmentata ueſtis quibuſdã zonis & quaſi pciſamitis uel pręſamentis ornata.Nam,pticulas cuiuſq; materiæ abſciſſas pſegmina uocant
Segnis id eſt ſine igne:ut ſecurus ſine cura
Segnis:piger debilis.otioſus:ingenio carẽs:frigidus.
Segnities:pigritia.torpor.tarditas
Segnities uicii animi eſt.Segnitia uero corporis
Segor una ẽ ex quinq; ciuitatibus impiorũ quæ celeſti igne conſumptæ ſũt de qua hebræorę opinio eſt :q frequenter terræmotu ſubruta bale primum.poſt falſa dicta ẽ:& idcirco poſtea loth ſedens in ſegor dicere.ſi cum cæteræ urbes ſtarent:adhuc iſta ſæpe ſubuerſa eſt quãto.magis nunc in cõmuni ruina non poterit liberari:& hanc occaſionem infidelitatis etiã in filiarum coitus dediſſe principium qui enĩ cæteras uideret ciuitates ſubrui & hãc ſtare:ſeq; dei auxilio erutum dubitare ñ debuit utiq; de eo quod ſibi conceſſum audierat
Segor interpretatur loquela illi'.
Segor ubi balſamum gignit':& copia palmarũ ẽ iuxta mare mortuũ.
Segregat:ſepatat.diuidit.diſcernit.ſecernit.
Seiam deam pagani fingunt:quam pponũt frumentis q̃diu ſub terra ſunt.cum uero iã ſuper terram ſeges eſt faciũt deam ſegetiã.frumẽtis uero germinantibus pſerpinam inuolumẽtis uero folliculorum uolutinã.florentibus uero floram collectis & reconditis deam rutilam
Seyr interpretatur hirpadus & piloſus
Seiuga maximus currus iouis.
Seiugat.ſepat diuidit.
Sela hoc eſt diapſalma ſemp transfert' ut domini eſt ſalus.& ſuper populum, tuum benedictio tua.
Sela ideſt ſemp Nã ut nos ad diſtinctionẽ mediũ ponimus explicit feliciter uel huiuſmodi ita hebræi aut quæ ſcripta.ſunt roborãtes dicunt amen aut in ſempiternum ſcripta & ſcribenda cõmemorãtes ponunt ſela.aut trãſacta feliciter proteſtantes dicunt ſalom ideſt pax
Sela diapſalma hebraice.
Sera interpretatur umbra eius uel petitio.
Selamis tibiis uel tubis.
Selatus enſis more terrarum fulgidus
Sella a ſedendo dicta quaſi ſedda.
Selenites lapis quem lunarẽ uocant:quia eius interiorem candorem cũ luna creſcere & decreſcere dicunt.Selene enim luna
Seleucia urbs quæ prius calannæ uocata eſt hanc condidit nembroth filius chus.quæ poſtea a ſeleuco rege uno ex pueris alexandri dicta ẽ ſeleucia.aſſyriæ eſt.
Selechis græce appellat' auis deuorans locuſtas cui creator dedit inexplebilem deuorandi naturam.ut plagam hanc poſſit extinguere.
Seloe ciuitas græciæ.
Selimis ciuitas.
Selmon græce aptum.
Selmoth interpretatur umbra.
Selo intepretatur dimiſſio eius
Selon interpretatur locus tabernaculi.
Selom tranſitus ſiue reſtituens interpretatur.
Sellum cuſtos ueſtium ſacerdotum fuit
Sem dicitur nominatus quod nomẽ ex pſapia poſteritati accepit.Ex ipſo enĩ patriarchæ & prophetæ apoſtoli dei & populus dei. Ex eius quoq; ſtirpe chriſtus cuius nomẽ ab ortu ſolis uſq; ad occaſum.
Semegar nomen aduenientis ſiue colonus interpretatur.
Semeia audiens dominum interpretatur.
Semel ad numerum ptinet. qd' uerbũ ab utro non littera deriuatur.
Semen ſpuma eſt ſãguinis iſtar aquæ ſcopl'o colliſæ ſicut nigrum uinum agitatũ i calice ſpumam albentem reddit.
Semen eſt dictum quod iactũ ſumitur:aut a terra aut ab utero ad gignendum fructus ul' foetus
Sementis fœminini generis ratio ẽ agriculturæ de fructibus dicitur.
Semen & hoc ſeminũ animalium dicimus hæc ſementis & hoc ſementũ frugum.hoc ſeminariũ uero cuiuſcunq; rei initium.
Semen ſignificat diuinã prædicationem.
Semen eſt uerbum dei.
Semen ſignificat alicuius opus ul' per ſecredẽtes
Semeſtris luna in medio menſe.quando eſt rotunda:unde ſemenſtris rotundus
Semẽſtra liber:i quo actiones ſex mẽſiũ cõtinẽt'

Semesum: semieomestum: non totū corrosum.
Semettum ipfecta mensura quasi semismetron
Semet: seipsum.
Semis phemis ημισυ græco.
Semiadesa: semicomesa.
Semianimus: semiuiuus. uix uiuens.
Semicinctiū minus lata zona. dictum q dimidiū cingat.
Semicirculus est figura plena: quæ sub diametro & eam diametrus apprehendit: circūferentia continetur.
Semicors minus habens cor.
Semicupium est uas: i quo pōt homo resupinus iacere in modo lintris.
Semicaput: dimidium caput.
Semiferus ex pte fera.
Semiermis sine armis minus armatus.
Semimares spadones eunuchi: nō pfecte mares
Seminariū: origo. initiū.
Semineces: exanimes inter mortuos & uiuos.
Seminiuerbius: seminans uerba.
Semiudus: non totus optus.
Semiobolū latine quod græci ceratem uocant
Semiquinaria diuisio ē: cū qnq; syllabæ p mediū diuiduntur ut arma uirūq; cano.
Semiseptenaria est cum septem syllabæ p mediū diuiduntur: ut Arma uirunq; cano troiæ
Semipedalis: mēsura dimidii pedis.
Semipes: claudus.
Semiplagiū minus ræte uel lineæ adiunctæ rætibus: Nā rætia plagæ dicuntur.
Semiplenus dimidius.
Semyramis regina assiriorum: quæ urbē babyloniam ampliauit: murūq; eius ex bitumine & cocto latere fecit uxor beli & mr̄ Nini.
Semiruta ex pte dissipata nō diligenter emēdata prisc.
Semis ł semissis.
Semis dictus quasi medietas assis nam sex unciis constat quiq; sic scribitur. S.
Semis sis idest medius inde semus a um idest ñ plenus.
Semispatium gladius est a spathæ longitudine dictum.
Semita ē hominum: callis uero ferarū uł pecoꝝ Tramites autē trans uersa sūt i agris semitula.
Semita duoꝝ pedū est: ut alter i transitu transire non possit: quasi dimidium iter dicta.
Semiuecors minus habens cor.
Semiuir: spado. eunuchus. effæminatus.
Semiuiuus: uix uiuus. exanguis.
Semiustus: ex pte cōbustus.
Sēnion latine significare pōt cōuēticulū i quo se dētes hōesta & cauta uitæ mysteria celebrāt.
Sēnion honestoꝝ cōuenticulū monasterium
Semones quasi hoies semidei.

uocantur: dii. nec digni cœlo.
Sempiternitas ad deū: perpetuitas ad angłos uł ad animas pertinet: primū enī semp fuit nec unq̄ esse desiit: alteꝝ esse cœpit sed esse ppetuū non desistit. Sempiternus autem dictus quasi semper æternus.
Semiuncia inde & stater. dicta quia semis habet de uncia: hinc & semissis quia ponderis est semis quasi remis assis.
Semuncia dicitur semis uncia Nam duodecim scurpulis constat. quæ scribitur sic.
Sennar locus est babylonis: in quo fuit campus duram: & turris: quam usq; ad cœlum leuare conati sunt.
Sennaa: interpretatur dentis uacuefactio. interpretatur fetor eoꝝ
Senatus a senectute dictus: qui uel fundauit ł auxit romā. Isti. c. a Romulo electi sunt. c. a populo: qui ob ætatem Senatores ob similitudinem curæ patres appellati sunt Dicuntur qdē & cæteraꝝ ciuitatum senatores curiæ pricipes sed hæc i antiquis. Nā mō Senator dici nō potest nisi in curia romana fuerit Nam primi ordinis Senatores dicuntur illustres. Secundi spectabiles: Tertii clarissimi: Inferius genus non est.
Senatores eo q seniores essēt alii a sinēdo dictos accipiunt. Ipsi enim agendi facultatem dabāt q̄uis enim Senatoria origine quisque esset usq; ad legitimos ānos eques romanus erat deī de accipiebat honorem senatoriæ: dignitatis.
Senatus est. ut Tullio placet officium consilio iuuare ciuitatē. Magistratus uero opera & diligentia senatus exequi uoluntatem.
Senatus componit senam natus idest nātio dignitas uel significat senatores.
Senator: unde senatrix.
Senatus: seorsū uel tenum natus.
Senatus uocabantur oēs nobiles dictus q̄si seorsum natus.
Senatus uel ipse locus uł ipsa multitudo uel etiā ipsa dignitas.
Senatusconsulta sunt quæ fuerūt senatus auctoritate decreta.
Sena græcum est quod latine dicitur belua imūdum animal hanc enim physiologus dicit aliquando marem aliquando fœminā: & ideo inmundum animal est.
Seneche græce continuum: hinc senicha passio id est febris continua.
Senectus sexta ætas hois q̄ nulloꝝ ānoꝝ numero t̄miat. hæc multa secū bona & mala affert bona qa nos ab ipudentissimis dn̄s liberat uoluptatibus. iponit modū libidini. Sapiam auget dat matura cōsilia: mala qa mor bi odiosa debilitate subeūt. Sicut autem ab anu anilitas

ſ c a ſene ſenectus.

Senectus uenerabilis non diuturna nec a numero ánorum cōputata. Cani ſūt aūt ſēſus hoīs & ætas ſenectutis uita īmaculata: hoc propheta dicit: quia iunioribus ſenectus quædam honeſtatis ſit. de libro ſapientiæ:

Senes dicti q̄ ſe neſciāt: delirāt. n. p nimiā ætatē.

Senes quidā dictū putant a ſenſus diminutione: & q̄ iam præ uetuſtate deſipiāt. Phyſici enī dicunt puerorum & ſenū ætates conuenire. In illis enī ſanguis nōdū calidus: i iſtis iam frigidus.

Seneo ſenes ſenui unde ſeneſco. priſc.

Senetio diminutiuum a ſenis.

Senetiæ herbæ dictæ cito areſcentes. per macerias naſcuntur.

Senectica pars theoricæ ī tria diuidit̄. i. p̄ſentia intelligere: futura præſcire. præterita rememorare

Senex nis m. hic ſēior cōparatiuū q̄uis hoc quoq; ueteres commune accipiebāt. hic & hæc ſenex & ſenicis genitiuum antiquitus.

Senex nis ni quantū ad ſuā uocē poſitiuū fixum.

Senectus ē grauior ætas poſt iuuētutē. Seniū autem ultima ætas poſt grauitatē ueniēs. Sic ſenior & ſenex. Nā ſenior adhuc uiridior. Senecta uero ē ipa ſors ſiue adiicio ſenectuti accedēs

Senecta grauis ætas poſt iuuētutem. Senium uero ultima poſt grauitatem.

Senior eſt quinta ætas declinata a iuuentute in ſenectutem nundū ſenectus: ſed nec iam iuuentus: quæ a quinquageſimo anno incipiens ſeptuageſimo terminatur.

Senium pars eſt ultima ſenectutis dicta: q̄ ſit terminus ſextæ ætatis.

Senior græce preſbyter dicitur nec perfecte iuuenis: nec adhuc perfecte ſenex: Nam ſenex apud græcos nō preſbyter ſed geró γέρων dicitur

Seniores: maiores. longeui. priores.

Senio datus aleæ dictus ſic: cum dat ſex.

Senecion latini uocant hærbam. quæ per macerias naſcitur: quæ græce erigon dicitur: uere primo ſeneſcit: unde & dicitur.

Senones gallorum quidā: qui romā inuaſerunt.

Senodochion cœtus artificis

Senoito id eſt fiat.

Senſa pro ſenſu corporis accipitur.

Senſibilia dicimus quæ uix a motu corporis poſſunt diſcerni.

Senſim: paulatim. cunctanter. timide.

Senſibilis uel ſenſilis a ſenſu deriuatur. priſ.

Senſus eſt per corpus ad animā commeans mentis ſtimulatio.

Senſus ad naturā refertur. Intellectus uero ad artē

Sunt autem corporis ſenſus quinq;: uiſus: auditus: odoratus guſtus & tactus. hi nō ex omnibus quattuor elemētis ſunt: ſed ex aere terraq; gignuntur. Ex aere quidem uiſus: odor auditus. ex terra tactus: ſaporq; naſcitur.

Senſus dicti quia per eos anima ſubtiliſſime totum corpus exagitat uigore ſentiendi: unde & præſentia dicuntur.

Senſus eſt corporis: eſt quoq; ille intimus ſenſus ex quo appellata eſt ſententia.

Senſus eſt rei cuiuſq; adinuentio: Memoria uero rei inuentæ recordatio. Ille excogitata reperit: hæc reperta cuſtodit.

Senta: horrida. aſpera. a ſentis

Sentaria: ſordida.

Sentia dea a ſententias inſpirando dicta.

Sententia eſt liberi arbitrii alicuius expreſſum de re aliqua iudicium quid ſit: uel eſſe debeat aut non. & hæc eſt uniuerſalis.

Sententia eſt apud ciceronem oratio de uita ſumpta: quæ quid ſit uel eſſe debeat in uita breuiter oſtēdit ſic: liber eſt qui nulli turpitudini ſeruit. Sententia eſt dictum imperſonale: ut obſequium amicos ueritas odium parit: huic ſi perſona adiecta fuerit criam erit: ut Achilles offendit agamēnonem uera dicendo. huius multæ ſunt ſpecies. Aliæ eni ſūt īdicatiuæ aliæ pnūciatiuæ: ut nuſq̄ tuta fides: Aliæ imperatiuæ: ut uade age uoca zephyros & cætera: quarum quot ſūt figuræ: tot ſunt ī pronūciādo uoces. Sunt & aſidoxe quarum pars honeſta ē: ut magnis periit phaetō. Sūt & aliæ ut ppe catalepſis cū id qđ nobis obiici poterat: nō p̄ſumimus ad diluēdū Sūt & aporiæ dubitatō ſimīātis neſcit ſe q̄ ſcit

Sententia conſilium. uoluntas. iudicium. ratio.

Sententioſus: ſententiis plenus: In bono ſententias accipimus niſi adiectione reprobationis.

Sentes ſpinæ: ſyluæ ſpinoſæ ſeu uiuæ.

Sentes pluraliter declinantur. priſc. fœminini generis. Virgilius maſculini.

Senticem rubum dicunt. ſenticem urſinam. uulgus dicit frutetum aſperum nimis & ſpinoſū quā auctores ramnum uocant.

Sentus: ſordidus.

Senta dicta a ſitu ideſt terra inculta: in qua ſentes & ſpinæ naſcuntur

Sentis: ſpina.

Sentoſa: ſpinoſa.

Sētina aqua fetida & puteus ī nauis fūdo uel ipſa ps nauis: ad quā tota decurrit aq̄ a ſētēdo dcā

Sentit: intelligit. putat. animaduertit.

Sentit: per tactum uel aliquem alium ſenſum cognoſcit.

Sentio tis neutrum: ex eo aſſentio. or. diſſentio or. i una ſignificatiōe inueniuntur: aſſentor quoq; aſſentaris. Sentio tis. ſi. inde dicitur ſenſus ſus ſenſibilis & ſenſilis litas ſenſualis ſenſatus ta tum. ſentina ſentinæ. Componit̄ aſſentio diſſentio conſentio perſentio: præſentio: Inde aſſenſus ſus & conſentaneus.

Sennutta tristicia
Seon interpretatur arbor infructuosa siue elatus.
Seorsum: seperatim. sequestratim. imparte.
Separat: diuidit. dissonat.
Separ separatus id est non par
Sæpe sæpius sæpissime: frequenter: ad numerum pertinet.
Sæpenumero: multotiens sed ut numerari possis
Sepedium. refugium.
Sepelire est corpus condere. Nam humare obruere dicitur: idest humum inicere.
Spelio lis li & sepeliui uel sepeli sepultum in usu Nam antiqui sepelitum dicebant
Sepetos baccas lauri dicebant
Sepes sunt munimenta satoꝝ: ūde & appellatæ.
Sepit. munit. circundat. circuntegit.
Sepio pis septum.
Sepia piscis de quo fiebat incaustum.
Sepia dicta quia sepibus interclusa facilius capit. obscænum genus: ore eni cōcipit sicut uipera
Seplasiarius negociator: qui multa uænūdat: quē græci pentapolen uocant.
Seplasium statio: ubi pigmenta uænundātur: quæ dicitur myropolion
Seponit: sequestrat: comendat: seorsum ponit.
Seps exigua serpens: qui non solum corpus sed ossa ueneno consumit. masculinum
Septa: circundata loca sancta.
Septum: oliue.
Septē pro hepta græco dicimus: hi & hæ & hæc septem dicimus: sicut cæterorum numerorum nomina a quattuor usq; ad centum & mille.
Septem inde septenus dicitur septenarius. septies septimus. septimana. septuplū. cōponitur septēplex septemplico as septemuir: septāgulum septiformis. septēbris septuagita. septingenti.
Septem oppidum a montibus septem. gaditano freto imminet
September nominatus a numero & imbre: quia septimus ē a martio & imbres habet. Sic octo ber nouember & december
September græce gorphcos: hebraice elul: ægyptiacæ tot. Macedonice gorpheus
Septentrio qui & apartias uentus ideo sic dictus quia a circulo septem stellarum consurgit. hic a dextris oricium. a sinistris aquilonem habet.
Septentrio ille est: quem græci arcturum uocant: quia septem stellarum radiis fulgens in seipsū reuolutus rotatur: qui ideo plaustrum uocatur quia in modum uehiculi uoluitur.
Septentrionalia: a parte septentrionis.
Septenarius significat summā uniuersitatis: quia omne tempus septem diebus consumatur.
Septennis septem annos habens
Septimanam latini dicunt quasi septem luces nā mane lux est: hæc & hebdomada dicitur

Septuagesima uel sexagesima a parte totū significat. Mos est enim sacræ scripturæ si tertiū numerum supra decadem incurrent sequēti decadi deputare: uerbigratia. Septuagesimæ nouē sūt hebdomadæ: quæ faciūt nō nisi lxiii. dies: uocat tñ. lxx. a pte totū significās: sic & similia.
Septuagesimā ægyptii celebrantes a carne abstinent: alleluia nō cantāt. Sed tamē singulis hebdomadibus diebus tribus. i. pria feria qnta & septima ieiuniū soluūt: & remanēt i abstinentia. xxxvi. q̄ ē decima totius āni. Nam mosaica lex de oībus rebus decimas dare pcepit. Sexagesimā uero græci celebrāt: qa eadē die q̄dragesimæ ieiuniū icipiūt simulq; cū esu carnīū alleluia dimittūt. Nā cū i unaquaq; hebdomadaꝝ: quæ octo sūt: duos dies nō ieiunēt: nō nisi. xl. i abstinētia remanēt: ueteris ac noui testamēti pcepta seruātes: qa siue i ueteri siue i nouo testamēto: q̄dragenarius numerus ad pœnitētiā ptinet semp. In qnquagesima uero ludi & babylonii ieiuniū icohāt: qa in lege ānus qnquagesimus iubeleus. i. remissiōis uocat: & psalmus qnquagesimus i penitētia decantat. Simul igit cū esu carniū alleluia dimitūt. Romani uero i. xl. ieiuniū icohāt. q̄ttuor tamē ante psūmptis diebus ppter dies dominicos qbus ieiuniū soluūt & cōtinue ieiunāt usq; ad sanctū pascha. Nā i lege moyses ieiunauit. xl. diebus & xl. noctibus. Tempore pphetaꝝ helias. Similiter dominus noster idē suo firmauit exēplo. Quadragesimā sāctis doctoribus nominari placuit: licet usq; i sāctū pascha duo dies supsint: i q̄. xxxvi. dieꝝ ieiunio ut ait sanctus gregorius decimā deo damus: Religiōe uero crescēte a telesphoro pōtifice septē hebdomadæ i abstinētia dicatæ sunt: & hoc tēpus nō alio nomine rectius q̄ qnquagesima i ordine uocari placuit. Ex hic deinceps collecta ratione q. viii. hebdomadas obseruarūt sexagesimā q uero nouē. lxx. nominauerūt: nō hebdomadaꝝ uel dieꝝ numeꝝ sed tenorē nominis seruātes. Qūquagesima igit nōnullis obseruat ut decimas dieꝝ ieiunādo offerāt: & dominū nostꝝ iesum christū imitent. De sepem naq; hebdomadibus. si subtraxeris dies dominicos coenā dñi & sāctū sabbatū nō nisi. xl. i abstinētia remanēt dies. Sexagesimam uero existimamus pptera celebratā. qa pria & qnta feria ieiuniū soluimus remanētibus de octo hebdomadibus. xl. diebus i abstinētia. Mechiades. n. aplicus cōstituit pria & qnta feria ieiuniū solui pp sāctū chrisma quod i eo cōficit & recōcilia tionē pœnitētiū. Et ipsa die dñs corpus & sanguinē suū magnū nobis pfutuꝝ exhibuit sacramētū & coelos ascēdit: Septuagesima uero a qbusdā celebrat: qa pria feria qnta & septia

ieiunium soluunt. Remanent enim de nouem hebdomadibus non nisi. xxxvi. dies Sabbatum autem celebrant: quia ipsa uesperascente die gaudiū resurrectiōis a fidelibus celebratur.

Sceptrū primum uirga est: deinde inauratur. ut regiam deceat manū. significat gloriā mundanā

Septunx quia septem unciis constat. qui scribitur sic hic septunx septuncis.

Sepulchrum a sepulto dictum tantummodo tumulus defunctorum: Monumentū uero nunc tumulum: nunc historiam gestorum designat Tumulus uero nunc tumens tellus: nūc sepulchrum dicitur seorsum a pulchro.

Sepulchrum mortis est habitaculum in quo prope mortuorum corpora ponuntur.

Sepulchrum significat uoracitatem gulæ. mendacium adulantium.

Sepultus dictus q̄ sine palpitatione & pulsu est. idest motu.

Sequax: discipulus docilis. ad docendum aptus

Sequani gens est.

Sequela: mos: ritus. exemplum. consuetudo.

Sequester dicitur qui certaminibus medius interuenit: qui apud græcos μεσίτης apud quē pignora deponi solent: dictum a sequendo: q̄ eius q electus sit fidem utraq; pars sequatur.

Sequester susceptor pignerum., hic sequester sequestri: unde eius fœmininum sequestra facit Virg. & pace sequestra. Inuenitur tamen etiam tertiæ declinationis.

Sequestror aris sequestratus: seorsum pono. repono. separo. diuido.

Sequi. id ē imitari. secūdū currere. post aliquē ire.

Sequens. cedens. molle flexum.

Sequor deponens pris.

Sequo & sequor idē significabat antiquitus.

Sequor sequens. inde secutor: sæculū secūdū quosdam secutio. sequax cis citas sectare: secutare: sector p syncopā: unde sectator sectatio: sectabilis Cōponitur insector consector assector: secus præpositio. secūdus secūdo as. cōponitur assequor. unde assecula & p syncopam asseda. persequor. obsequor. prosequor. exequor. insequor subsequor. cōsequor. obsequiū: seuerus: seueritas: sequestris. secius: socius.

Sequus obliquus: aut longe aliter.

Sera: tarda id est serotina a sero.

Sera oppositio ostii a sero as.

Sera genus piscis dictum q̄ cum naui contendēs pinnas aperit. sed deficiēs serat. i. claudit. Amb.

Serræ nomen de sono factum est idest a stridore: est enim prætenuis ferri lamina dentium, mordacitate resecans quæque attigent.

Serræ circinique usum perdix quidam adolescens inuenit. spinam piscis imitatus: quem dædalus patruus ad docendum acceptum inuidia præcipitem ex arce deiecit: dehinc exulatus ex creta pennis uolauit: ut fabulatur. de quo ouidius viii. metamorph. sic habet Ille quidem medio spinas in pisce notatas. Traxit in exemplum: ferroq; incidit acuto Perpetuos dētes. & serræ repperit usum primus: & ex uno duo brachia ferrea nodo uinxit. ut æquali spatio distantibus illis altera pars staret pars altera duceret orbem Dædalus inuidit: sacraq; ex arce mineruæ præcipitem misit.

Serra de qua ligna & marmora secantur: est etiam lignum habens multos dentes. quod boues trahunt ad tormentandos homines.

Serare: claudere. opponere. unde sera: componitur sero seras.

Seraphin: incedens uel pennæ uentorum.

Seraphin multitudo angelorū: qui ex hebræo in latinum interpretantur ardentes uel incendentes quia inter illos & deum nulli angeli consistunt: & ideo quanto uicinius coram eo sunt: tanto magis claritate diuini luminis inflāmantur: unde ipsi uelant faciē & pedes: sedentis in throno dei: Et idcirco cætera angelorum turba uidere dei essentiam plene non possunt.

Serapis ægyptiorum deorum maximus: Ipse est apis rex argiuorū maximus: qui nauibus i ægyptum trāsuectus. cum mortuus esset. serapis dictus est o in e mutata: quia soros græce dicitur arca in qua mortuus ponitur.

Serbotæ gens æthiopæ. xii. pedum.

Serenum: purum. fulgidum: quietum. placidum. lætum. hilarem.

Serenum ad cœlum referri potest: trāquillum ad mare.

Serenat. serenum facit.

Serenale: pura luce.

Serere: seminare. dicere. affirmare.

Serere dictum: q̄ hoc sereno cœlo faciendum est non per imbres.

Seres oppidū orientis a quo gens serum & regio dicta est nobilibus frōdibus fertilis: e quibus uellera decerpūt: quæ cæteris gentibus ad usū sunt uestium. hæc a scytico & caspio ad orientalem oceanum flectitur.

Seres populi apud quos bombices uermes sericum creant.

Sergii genus quorundam romanorum nobiliū a sargesto troiano: qui uetur. cum ænea. descenderunt. Virg.

Seria singulariter uasis genus orca. unde seriola.

Seria res id est ordinata:

Seria: mitra. Seria pluraliter ludi necessaria modesta utilia

Sericum dictum quia id seres primi miserūt. uermiculi enim ibi nasci perhibent: a quibus hæc circum arbores fila dicūtur qui uermes græce

bombices dicuntur.

Series ordo rerum longissimus : unde seriatim.i. ordinatim a serendo.id est ordinando : unde seria orcae ordo uel seria unlia & ordinata aliq.

Seriola est orcarū ordo directus uas fictile uel uini apud syriam primum excogitatum.

Serio:alacriter.uel utiliter.continue.cito.

Serius:modestus.ordinatus Serius.a.um : Serus uero tardus.

Sermo plurimorum uerborum oratio est. a serendo dictus: quod nos cum praepositione dicimus a differendo.unde Sermo sancti augustini idest disertio dicitur.

Sermo collatio duorum uel plurimorum est:quā graeci dialogum dicūt:dictus quia inter utrūque seritur:eget enim alterius personae.

Sermocinari inter se fari:colloqui.

Sermocinor sermocinaris.

Sero horā significat & tarditatē ē & sero tēpus noctis ꝓfundū:ut sero ad lucubrandū surrexi.tarde aduerbium qualitatis.

Sero as aui.oppono :

Sero ris seui etiam serui antiquitus: pro ordinaui & immisi.uel pro seui & seminaui:unde satus & sertus.

Sero ris.unde series seriatim serta sermo unde sermotinus sermocinor.tio.tor.satio satum semē seminarium sementis:sera serae:unde sero as.inde cōponitur resero as.semino as. seminator. atio.cōponitur dissemino serū serii & serae seri unde cōponitur caseus.sero aduerbiū: unde serus ra rum.cōponitur assero dissero:desero: insero cōsero.unde disertor.disertio:disertus.

Serotina:tardiora.

Serpedo ē rubor cutis cū pustularū extātia dictū a serpēdo ꝑ mēbra. Serpētē quattuor naturas habere physiologus dicit:prima cū senuerit:caligēt oculi eius:& si uoluerit nouus fieri: abstinet se a cibo donec pellis relaxetur. & ide coartat se ut senectutē deponat.Secūda cū uenerit aquā bibere i cubiculo suū uenenū deponit & sic aquā isīncēter bibit.Tertia uero si uiderit hominē nudū timet:si autē uestitum isilit i eum. Quarta cū uoluerit occidi totū corpus tradit ad poenā:caput autē suū custodit.

Serpēs nomē accepit qa occultis accessibus serpit: Nō eni apertis passibus sed squamarū minutissimis nisibus serpit Illa autē quae quattuor pedibus nitītur sicut lacerti & stelliones nō serpentes sed reptilia dicuntur.

Serpētes autē reptilia sūt:quae uētre & corpore reptant:quorū tot uenena quot genera:tot pnicies quot species:tot dolores,quot colores habentur.Omnes autem natura frigidi.nec percutiunt nisi quando calescunt. In naturalibus bonis irrationabilium animalium serpēs quodam sensu excellit:unde & in Genesi: Serpens autē erat sapientior cūctis pecoribus terrae.Dicit Plinius ꝙ serpētis caput si cū duobus digitis euaserit nihilominus uiuit.unde corpus totum obicit pro capite:& caetera quae sequūtur Quidam de medulla spinae hominis mortui serpentes nasci dicunt.

Serpens pastu non feniculi caecitatem repellit.fertur uero mori rubi foliis superiactis.uel si sputum ieiuni hominis gustauerit.

Serpens caelestis inter duos arctos locatus est.

Serpens generis masculini & foeminini.

Serpens significat diabolum uel malignos homines & in bono filium hominis uel prudentem hominem.

Serpens:intrans. penetrans . repentinum a serpo pis psi.

Serpit:repit: crescit . penetrat . paulatim uadit uel latenter.

Serpillum haerba dicta ꝙ radices eius longe serpant.eadem & perillos puleum campestre.

Serta coronae floribus insertae diuersis.

Serta inserta.

Sertū coronatū uel corona floribus inserta.

Sertus ta tū a seru . Satus uero a ꝑterito seui fiūt.

Sertor cultor.

Serua ancilla alias custos.

Seruans animo continens.

Seruantissimus aequi custos aequitatis.

Seruat custodit retinet.serendo uiuificat.

Seruor a te & tibi dicitur:unde dicitur seruamē seruator tio seruabilis : Seruus a seruulus . seruio uis:unde seruitus: seruitium a seruo . componitur obseruor.conseruor.reseruor. A seruio uero deseruio inseruio.

Seruire tantum dominis:Inseruire uero cuiusque praecepti.

Seruio seruis seruiui a seruis dictū:a seruio seruitus

Seruitus cōditio seruiendi Seruitium uero numerus seruientium:multitudo seruorum.

Seruile quod seruis competit.

Seruitus duobus modis accipitur idest pro latria & dulia graece:hoc est quae deo & hominibus competit.

Seruus graece Δυλοσ dicitur.

Serui a seruādo dicti. Apud ātiquos enim qui in bello a morte seruabātur serui uocabantur.

Seruus uero ex conditione seruitutis.Item seruus in bello captus atque seruatus dicitur:famulus uero ex propria familia ortus . Mancipium ex hostibus quia manucaptum dicitur.

Serum dictum a clausis seris quando nox uenit ut unusquisque tutior fiat somno . Est autem hora occasu diei:quando nox incipit & dies finitur:Inde sero aduerbium dicitur

Serum qualitas horae:aut temporis est.Sero ...

certa temporis significatio.
Serus:rarum.tardus post tempus.
Serum:aqua lactis est.
Sessampon ciuitas italiæ.
Sese seipsum:compositum pronomen.
Sesillus:pusillus.statura modicus.paruus.
Sessilis dictus:quia non uidet' stare sed sedere.
Sesquiplú antiqui dicebát:núc uero sescuplú dici
mus sicut & septuplum.
Sessio:conuētus.congregatio.
Sestercium duaꝝ & semis libraꝝ: nummus quasi semistertius.
Sestos σηστος ciuitas asiæ super hellespontū.
Sestertius genus pōdens:sexta pars denarii.
Sestertium duos asses hēt & dimidium.
Sestertiarius qui sestertia erogat.
Setas pilos porcoꝝ uocamus a sue dicta: a qbus & sutores uocantur: qđ ex setis suant pelles.
Setacis græce spina.
Seth plātatio interpretatur.
Seth resurrectio interpretat' eo q̧ post fratris interfectionē natus sit quasi fratrē suscitaret. Idē & positio:quia posuit eū deus pro abel.
Sethiani hæretici dicti a seth filio Adæ dicētes eū esse christū excellēti matre genitū.& unde eius semen appellatū esse filiorum dei.
Setigena:capraꝝ genitus.
Sengeri:setis uestiti.cilicio induti. uel caprarum greges.
Setinum uinum a loco dictum.
Setres:animos incogitatos.
Sethim in pentateuco spinaꝝ genus in heremo est:e quibus lignum imputribile est.
Sethim ligna quanto acceduntur:tāto duriora efficiuntur.
Setus pro ζῆλος dicimus.
Sæua:iniqua.mala.crudelis.sæuientis iræ.
Seuenites lapis persicus: cuius candor cum luna mutatur.
Seuerus quasi satis uerus:tenet enim sine pietate iustitiam.
Seuerus seorsum uendicus districtus.
Seuerus proprium montis.
Seueritas iudiciorum patrona est disciplinæ.
Seueritas:integritas.rigor.districtio.iudicium.iracundia.
Sæueriani hæretici a seuero exorti. hi uinum nō bibunt:uetus testamentum & resurrectionem spernunt.
Sæuit:furit. irascitur.insanit.
Sæuio uis seuiui uel seui. Sæuit per æ scribendū. Nam seui quod & seru per e putam.
Sæuitia:furor.crudelitas.iracundia.
Seuentius a seueritate iudiciaria dicitur.
Seuocat:ad remotiora uocat.sollicitat. in secreto decipit.

Seuthlion græce betha.
Sæuum in ira:cruentele in sanguine sic distinguit'.
Sex & septem a græco uenit. illi enī hexheptanos sex & septem dicimus. in multis quæ in græcis aspirationem hēnt. nos pro aspiratiōe ponimus scilicet sex.
Sex inde sextus senus sexcuplum sexies senarius sextanus.cōponit' sexdecim sex.usdecimus sedecies sexagita sexagesimus sexageni sexagecuplum sex ;ges sexagenarius sesqpes sexcupes:sexcuplo as sexcuplex us sexāgulus sexanguli: sexcenti. sexcēteni.tesimus.cuplum:sexcenties.sexcentenarius.
Sexqualter compōitur ex sesqui græco quod est totum & alter quod est medius:id est quotiēs maior numerus continet minorē in se totū & eius medietatē:ut tres ad duo. tres enī duo in se continent & eius alterā partem:quod ē unū. Similiter sex ad quattuor & nouē ad sex & multi alii:maior numerus sexqualter minor subsequalter dicitur. Sic quoq; sesquitertius cū maior numerus minorē in se hēt & eius tertiam partem ut quattuor ad tres & octo ad sex & cæteri. Sic deinceps sesqui quartus sesquiquintus sesqsextus & cæteri in infinituum exponuntur.
Sesquipes:totus pes.
Sexquiplus id est sesqualter.
Sesquiplus cum aliquid contra aliud habet illud totum & dimidium:ut tres syllabæ breues ad unam longam.
Sesquipedalia:dilatata.pompatica.magnifica.
Sexcupes pediculus dictus:q̧ sex habeat pedes.
Sexquinx qui & sexquūtia dictus quasi uncia & semiūcia quiq; sic scribit' .
Sextarium duaꝝ est libraꝝ:q bis assumptus nominatur bilibris quater fit.græco nomie choenix χοῖνιξ Quinqes cōplicatus qnatem siue gomor facit:adiice sextum cōgium reddit: unde & sextarii nomen accepit.
Sextarium uini habet libras duas & octo uncias.
Sextarium olei habet libras duas.
Sextarium mellis habet libras tres.
Sextans qui & sextas dictus quasi sexta assis: duas enī uncias hēt:quiq; sic scribitur s.
Sextula dicta q̧ sit unciæ sexta. Nā quattuor scrupulis constat:quæ q̧ sic scribitur.
Sextula appendit' quattuor scrupulis: siue quater senis siliquis:quæ ideo sextula uocatur: q̧ bis sex uncia consumat'.hanc uulgus aureū solidū uocant.huius tertiam partem ideo dicunt tremissem:q̧ eundem solidum facit ter missus.
Sextula bis assumpta duellem facit: ter uero staterem.
Sexus utraq; natura masculina & fœminina a sedendo dicitur.

Sexus discretio maris & foeminæ: dicitur uero a sex: quia a digito pedis in sexto inuenitur articulo.

Sphingis genus simiaꝝ: uillosæ sunt comis.

Sfinteres sunt hi quibus in orificiū idest annum multæ fiūt causæ id est passiones.

Sphinx gis græcum est: fibula uel monstrum quoddam

Sfungia a fingere id est nitidare & tergere dicta af franius: accedo ut tibi uerticem fingam linteo idē extergam. Sfungia animal fistulatū dicit̄ cruore inhærēs petris: unde & dum abscindit̄ sanguinem emittit. Nam alia sunt uiuētia in aquis & discurrūt: alia quæ stant fixa.

Sfungia lapis creatur in aquis leuis ac fistulatus: & camenis aptus.

Sfungia: panis aqua diutius laxatus.

Sy græce tu latine. pris. si pro ει hei græco. Si cō iunctio dubitatiua: siue confirmatiua est.

Si unde dr̄ sic. uñ cōpōit̄ sicut sicuti sicubi.

Siban tertius mensis martius.

Sibyllæ dr̄r uenerabiliter oēs foeminæ ex lingua græca. Nā sios æolico sermone dr̄ deus βου λην bulen græci mentē & consiliū dicūt q̄si dei mentē. Proinde igit̄ q̄ia diuinā uolūtatē interpretari solebant dictæ sunt. Sicut autem omnes uiros prophetantes prophetas aut uates dicimus: ita oīs foemina prophetās sibylla dicit̄. Decē aūt sibyllæ a peritissimis auctoribus fuisse tradunt̄: quaꝝ prima de persis fuit. Secūda libyca. Tertia delphica ī tēplo delphi apollinis genita: q̄ ante troiana bella uaticinata est. Quarta cumæa ī italia. Quīta erythræa noīe eriphyla ī babylone orta: q̄ græcis ilion petentibus uaticinata ē: & peritura troiam. & homerū mēdacia scripturū. Sexta samia: q̄ femonoe dicta ē. Septīa cumana noīe amalthea ipā ē & cymæa. Octaua hellespōtia ī agro troiano nata: q̄ scribit̄ Solonis & cyri fuisse tēporibus. Nona phrygia: q̄ uaticinata est ancyræ. Decima a tyburtis noīe albunea: quaꝝ oīum carmina efferunt̄ ī q̄bus de deo & xp̄o & gētibus manifestissime scripsisse comprobantur. Celebratiōr aūt inter cæteras erythræa perhibet̄: quā eo tp̄e uaticinatā nōnulli ferūt: quo roma cōdita ē. & in iudæa rex erat achaz uł sicut alii dicūt: qui ei successit ezechias: hæc sane de christo quædam manifesta conscripsit: cuius carmina uir clarissimus flaccianus ī quodam græco codice ostendit ita in capite habentia. Ihesus christos θεου ϋιος. σωτηρ qđ est latine ihesus christus dei filius saluator: hi autem uersus: quorum primæ litteræ hunc sensum reddunt: sicut eos quidam latinus scilicet Augustinus ex distantibus uersibus interpretatus est: hæc continent.

Iudicii signum tellus sudore madescet.
E coelo rex adueniet p̄ sæcla futurus.
Scilicet in carne p̄ns ut iudicet orbem.
Vnde deum cernent incredulus atq; fidelis
Celsum cū sanctis æui iam termino in ipso.
Sic animæ cū carne aderūt: quas iudicat ip̄e.
Cū iacet incultus densis ī uepribus orbis:
Reiicient simulacra uiri cūctam quoq; gazā.
Exuret terras ignis pontūq; polūq;.
Inquirens terri portas effringet auerni.
Sanctoꝝ sed enim cūctæ lux libera carni.
Tradetur. sontes æterne flāma cremabit.
Occultos artus retegens tunc q̄sq; loquet̄
Secreta atq; deus reserabit pectora luci.
Tunc erit & luctus: stridebunt dentibus oēs
Eripit̄ solis iubar & chorus interit astris.
Voluet̄ coelum lunaris splendor obibit.
Deiiciet colles: ualles extollet ab imo.
Non erit in rebus hominū sublime uel altū.
Iam montes campis æquant̄ cerula ponti.
Omnia cessabunt tellus confracta p̄ibit.
Sic pariter fontes torrent̄ fluminaq; igni.
Et tuba tum sonitum tristem demittet ab alto.
Orbe gemens facinus miseꝝ uariosq; labores.
Tartareūq; chaos monstrabit terra dehiscens.
Et coram hic domino reges sistent̄ ad unum.
Recidet e coelo: ignisq; sulphuris amnis.

Hæc de christi natiuitate passione & resurrectiōe atq; secundo eius aduentu in græcis uersibus dicta sic in capitibus inueniunt̄ habere Ihesus christus θεου ϋιος σωτηρ quod & ī latinū translatis apparet: nisi q̄ græcarum litterarum proprietas non adeo potuit seruari. Hæc autē sibylla siue erythræa: siue ut quidā magis uolunt cymæa: ita nihil habet ī toto carmine suo cuius exigua ista particula est: quod ad deorū falsorū cultum pertineat: quinimo etiā contra eos & contra cultores eorū loquit̄ ut in eoꝝ uideatur deputāda numero: qui pertinent ad christum: inserit etiam lactantius quædam de christo uaticinia sibyllæ: quis non exprimat cuius Sed quæ ipse singillatim posuit: ego arbitratus sum cōiuncta esse ponenda: tāquam unum sit plixū: quæ ille plura cōmemorauit & breuia. In manus inquit infidelium postea ueniet Dabunt autem deo alapas manibus incestis: & impuro ore expuent uenenosa sputa dabit uero ad uerbera simpliciter sanctum dorsū & colaphos accipiēs tacebit ne quis agnoscat: quod uerbum uel unde uenit ut inferis loquat̄: & corona aurea coronet̄. Ad cibū aūt fel: & ad siti acetū dederūt ī hospitalitatis hāc mōstrabūt mēsā. Ipsa. n. īspiciēs tuū deū nō intellexisti medētē mortaliū mētibus: & spinis coronasti: & fel miscuisti. Tēpli uero uelū scindet̄: & media die nox erit tenebrosa nimis in

tribus horis & morietᷣ tribus diebus somno suscepto:& tunc ab infens regressus ad lucem ueniet primus resurrectiōis principio reuocatus Nonnulli enthraea non Romuli sed belli troiam tempore fuisse scripserunt.
Sibilus est spiritus tenuis. fit exili pulsu uel uerberato aere.
Sibilus & sibilum sed sibila pro sibilantia.
Sibilus enim generis masculini.
Sibilus est idem:qui & regulus.
Sibilon canit anteq̃ mordeat uel excurrat idem & basiliscus graece
Sibillus regum blandimenta.
Sic.ita in eo modo:hac ratione.sic quando similitudinis est circūflectitur.qn̄ iurandi grauatᷣ Et quando ut uel uti subiūgitᷣ sibi sicut dixi sic uti iussi.
Sicambri populi sunt.
Sica a secando dicta:est enim gladius breuis quo maxime utuntur qui apud italos latrocinia exercēt:a quo sicarii.
Sicarius dictus quia ad ppetrandū scelus telis sit armatus.Sica enim gladius est.
Sicarius gladiator latro homicida.
Sicar antiquitus.
Sicamber francus:qui & teucrus.
Sicamina mora maiora.
Sicania sicilia.
Sicanus:sinus siculus.
Sicani a sicano dicti sunt sicut ab italo itali. idem & sicilienses.
Sicbel quod latine siclus corrupte dicitᷣ hebraeū est habens apud eos unciae pondus apud latinos autem & graecos quarta pars unciae est & iste stateris medietas:unde cum in diuinis litte is legitur siclus:uncia est cum uero in gētilium.quarta ps ūciae.
Sichem syriae urbs quae latine & graece sichinia uocatur hanc emor aedificauit:appellauitq; sychē noie filii sui. ipsa est & nunc neapolis ciuitas samaritanorum.
Sicera est omnis potio quae extra uinum inebriare potest quod quāuis hebraeum sit tamē latinum sonat pro eo quod ex suco frumēti uel pomorum cōficiatur:coctisq; frugibus aqua pinguis quasi sucus colatᷣ & haec dicitᷣ sicera
Sicera hebraice omnis potio interpretatur qua inebriari potest.
Sycheus didonis maritus:quē pigmalion interfecit eius cognatus.
Sicilia a sicano rege sicania dicta ēdeīde a siculo itali fratre sicilia.prius autem trinacria dicta ꝓpter tria acra idest promontoria:pelorum:pachinū lilybeum:quod latine triquatra dicitur quasi in tres quadras diuisa:haec ab italia exiguo mari discreta ē africum mare prospectās terris frugifera fistulis penetralibus uentisq; & sulphure plena:unde ibi aethnae mōtis extāt icēdia:in cuius freto scylla est & charibdis quibus nauigia.aut absorbētur:aut collidūtᷣ: fuit autem quondam patria cyclopum & post nutrix tyrannorum:ac primū omnibus terris cōmissis seminibus aratro proscissa:Principatum urbiū syracusis habet fontē Aretusā: hāc Sallustius italiae dicit fuisse coniunctam:sed medium spacium impetu maris diuisum.
Sicilia insula prope sardiniam:ab oriente cingitᷣ mari hadriatico:a meridie africo ab occidente & septētrione tyrrheno:a borea usq; ad subsolanum hadriatico:qdᷣ diuidit tauromitanos siliciae & brutios italiae.
Siciliicus latine corrupte siclus dicitur idem & sichael.
Siciliicus .vi.scrupulis constat:quiq; sic scribitur
Siciliicus in diuinis estᷣ uncia. in gentilibus q̃rta pars unciae.
Sichima ciuitas samaritanorum q̃ interpretatur humeri ubi iacob rediens ad laban tabernacula fecit propter suas oues:appellauitq; locum illum tabernacula:de quibus ī psalmo laetabor & diuidam sichimam & conuallē tabernaculorum dimetiar.
Sichima humeri latine.humeri autem opera interpretatur.
Sicyonii graeci sunt dci a sicyōe rege:hi ꝑmū agyalei a rege agyaleo noiati sūt.ipi sunt arcades.
Sicyonia arcadia dicta.
Sicyon ciuitas in monte.
Siccitas siccitudo:siccitas iniquitas.
Sicisagna cucumer agrestis.
Siclus solidi duo & semis.
Siclus qui graece dicitᷣ stater.xx.obolos habens. x.scrupulos.idem & sichel.
Sicomius dictus est a loco.
Sicomorus graecum est dicta q᷑ sit foliis similis moro:hanc latini celsām appellant ab altitudine:quia non est breuis ut morus.
Sycomorus ficus fatua appellatᷣ stulta ficus.
Sycophanta graece calūniator uel uiliū rerū appetitor. σσυκοφάσ[?]ης calūniator.
Sicubi:id est si alicubi.
Sicula:sicilia.
Siculus de sicilia.
Sicula uas aptum ad uinū uel aquā a graeco tractum id est sicia σίκυα.
Siccus dicitur q᷑ sit exucatus:uelᷣ per antifrasim q᷑ sit,sine succo.
Siccus ior simus.siccitas.sicco cas.
Sidan stagnū fertur esse apud indos:in quo nihil inatat:sed omnia merguntur.
Sydera illa dicuntur quae nauigantes considerāt: astra autem sunt stellae grādes ut orion:stel ae

uero minores uel multi iuges ut hyades pliades: Signum autem quod animantis imagine formatum est: ut taurus scorpio.

Sydera sunt stellis plurimis facta ut hyades pliades dicta ꝙ ea nauigantes considerantes dirigunt ad cursum cõstitutum. Quædam autem stellæ idcirco signa dicuntur: quia nautæ contemplantur acies fulgoresq̧ earum: quibus rebus coeli status ostẽdit̃ futurus Sed & homines ea itendũt ad præuidẽdas aeris qualitates p æstatem & autũnum hyemem & uer. Ortu nim & occasu suo certis stationibus temporꝫ qualitates significant Aug. unde dicit script̃a ꝙ sydera sint in signa & tempora. Neq̧ enim illa dicit quæ obseruare uanitans est sed utiq̧ utilia & usibus uitæ huius necessaria.

Sydera phi putauerunt oceani aere pasci.

Sydera græce latine ferrea. nam ubi nos in uirga ferrea græci eurabdon sydera dicũt.

Syderales sunt dies in quibus mouent̃ sydera & homines a nauigationibus excludunt Sidero sideras.

Sideritis: gemma ferro similis.

Sydia flores mali granati. græcum est.

Sidicinum oppidum campaniæ.

Sidit: subdit. suppressit. subtus stat.

Sidunt: sedent.

Sido dis habet ƥteritum uerbi sedeo prisc. unde subsido cõponitur. eius passiuũ sidor sideris Nam insidit̃ dicitur.

Sido dis. ũde sydus deris: a quo sidero ras. componitur desidero desiderium desiderator desiderabilis biliter: considerna: a sydere sydereus a: um. a sido dis. sedo as. componitur cõsido insido. subsido. assido.

Sidolus: diligens.

Sido onis: a sidone profecta.

Sidon hæc sidonis ciuitas est syriæ.

Sidon interpretatur uenatrix uel uenator.

Sidon filius chanaan primogenitus: a quo sidones exorti putantur ũde & urbs eorũ in phoenice sidon uocatur.

Sidones prior populus qui sidonẽ ædificauit in insula mediterranei maris.

Sidones frater cadmi phoenix ex suo nomine phoenices uocauit dũ de thebis ægyptioꝝ in syriam profectus apud sidonẽ regnauit.

Sidonem urbem phoenices a rubro profecti cõstruxisse dicunt̃: quam a piscium copia sidon dixerunt: pisces enim sidon phoenices uocant ipsi & tyrum in syria condiderunt.

Sidonia patria didonis.

Sidonia a sidone urbe tyri.

Sydrach interpretatur decor meus. hic & ananias

Sydus est multiiuges stellæ ut hyades pliades prisc. hoc sydus syderis: unde sydero as.

Siene ciuitas ægypti.

Syene in arabia serpentes sunt cum alis

Syenes marmor circa syenẽ uel thebas nascitur

S-et pro sit dicebant antiqui: sient ꝓ sint.

Siphax numidiæ rex.

Sifinius lapis mollis & candidus.

Sypho uas dictum: ꝙ aquas sufflando fundat. Orientales enim ubi senserint domũ ardere cum siphonibus plenis aqua icẽdia extiguũt sed & amari supernis aqs inũdat.

Sigena: genus piscis in mari.

Sigeum promontorium asiæ: ubi hellespontus aptius dilatatur: dictum a taciturnitate: ꝙ hercules prohibitus hospitio a laomedonte troianorum rege simulauit abscessũ & inde cõtra troiã uenit cũ silẽtio ꝙ græce dicit̃ sige σιγὴ

Sigilla signa maiora: a signo sigillum.

Sgilla signa anulorum p diminutionem sicut anuli ab anis.

Sigem purgamẽta metallorũ ĩ igne siue rubigo

Signa quædam stellæ dicuntur q̄ ea nautæ obseruant in gubernandis nauibus.

Signa notæ. indicia. coniecturæ. uel arma.

Signa litteræ sunt uocum & uoces rerum seu intellectuum.

Signat: notat. exprimit. signum facit.

Signo as inde dicitur signator tio signaculum: signum sigillum: ũde sigillo as componitur designo præsigno insigno consigno assigno Afiguo insignis & insignio is signifer. significo cans. tius. canter. consignifico.

Signanter: euidenter. expresse.

Significat: intimat.

Significãter. euidenter.

Significantius: expressius.

Signum notamen. indicium. testimonium.

Signum dicitur quod animantis imagine formatur: ut taurus. scorpio.

Signum primitiuum. deriuatur sigillum diminutiuum & signo as & signio is ũde insignitus insignis. significo as. signifer. antesignarius designo as componit̃ præsigno. resigno

Signũ est quando in hoc quod uidet̃ aliud intelligitur: dictum ꝙ aliqd significet. Signaculum autem ẽ quod alicui rei ad hoc ĩprimitur ut lateat quousq̧ referatur.

Signifer auctor qui signum fert ante alios uexillifer.

Signes ægyptii mensuras uiarum uocãt: qs galli leugas: græci stadia. latini milliaria uocant.

Signium ciuitas: unde signinus dr̃.

Sylla brutus. ꝓprium fuit.

Syli sydera signa. sylia ꝓ sylua trissyllabũ.

Sylia silua est.

Syllaba græce conceptio: siue complexio dicit̃. απο του συλλαμβανειν id est conceptio-

litterarum: syllambano συλλαμβάνω enī dicitur conceptio: unde uera illa est syllaba: q̄ ex pluribus nascitur litteris. Nam una uocalis abusiue syllaba dicitur: quæ non tā syllaba dicenda est q̄ ratio tempoꝝ.

Syllaba: semipes dicitur: qa est dimidius pes.

Syllabatim: paulatim temperanter.

Syllabicus: accentus.

Syllanas tubas idest syllæ.

Syllani milites syllæ.

Silarus lucos lucaniæ fluuius Ser.

Syllepsis est in dissimilibus clausulis per unū uerbum conglutinata cōceptio. ut singularis pluralitati aut pluralis dictio singulari uerbo expleatur ut sūt nobis mitia poma: & pressi copia lactis sit et iam per accidētia partibus orationis sicut quando unum pro multis & multa pro uno ponuntur: fit & per genera diuersi sexus: ut cymothoe & triton adnixus fit & per numerū ut Italiam sociis & rege recepto: Fit & per tēpora ut hactenus aruorū cultus & sydera cœli Nunc te bache canā Fit & p personas: ut hunc socii morē sacrorum hūc ipse tenebo.

Syllepsis casus discrepantes in una significatione congregati.

Silent: tacent. placida & imota sunt.

Sileo: omitto. prætereo taceo nescire me fingo.

Silere ad uocem mutam refertur: tacere uero ad articulatam.

Silentium nihil est: Sed ubi uox nō est silentium dicitur: Sicut tenebræ nihil sunt sed ubi lux non est.

Silenus lucidū. purū serenum fulgens.

Silenus nutritius fuit bacchi. senex.

Siler genus uirgulti uel leguminis.

Siler fluuius iuxta salernum. pris. hoc siler sileris terræ foetus.

Silex est durus lapis dictus q: exiliat ab eo ignis hæc silex cis: etiam hic silex dr̄.

Silicernus: senex incuruus. quasi iam cernens silices sui sepulchri: uel solum cernens silicē.

Siligo genus tritici: a selecto dictum Nam i pane species eius præcipua est.

Siligineus uero panis qui fit ex eo.

Silicon quam latini corrupte siliquā uocāt græce dictum q: fructus eius sit dulcis.

Siliqua est genus leguminis quod porci i africa comedunt: significat autem aliquando folles leguminum: aliquando purgamenta eorum

Siliqua folliculus leguminum: proprie tamen cuiusdam arboris fructus lōgus latusq; habens internis semina: quibus fit pensū.

Siliqua retinet quatuor grana ordei.

Siliqua habet calcum eiusq; tertiam partē: & sic scribitur.

Siliqua xxiiii pars solidi ē. uocata ab arbore cuius est semen.

Siloa fons est ad radicē mōtis sion: quæ nō iugibus aquis: sed icertis hons diebusq; ebullit.

Siloa fons fluens de probatica piscina interpretatur fons luminis.

Syllogismus quē græci uocant   nos ineuitabile possumus appellare qd̄ interrogatus hinc īde concludat: & utroq; pmat cornu.

Syllogismus græce latine dicit' argumētatio uel inuenit abile: qua inuētū pbabile exequimur

Syllogismus est igitur: propositionis: assūptionis confirmationisq; extrema conclusio.

Syllogismus aūt non solū rhetores sed maxime dialectici utunt': licet & apl's sicut & alii sæpe proponat. affirmat: confirmet atq; concludat: quæ ut diximus ppriæ artis dialecticæ & rhetoricæ sunt.

Syllogismorum apud rhetores pricipalia genera duo sunt inductio & ratiocinatio. inductionis tria sunt membra. prima prepositio quæ ex similitudine cōstat in una pluribu sue. altera illatio quæ assumptio dicitur ex eo. q: cōcedi uolumus cuius causa similitudines adhibitæ sūt introducit. Tertia conclusio est quæ aut concessionē illationis confirmat: aut qd ex ea cōficiat' declarat sic. Quæso xenophon sit tuus uicinus meliorem equum habeat q̄ tu: illius ne an tuum malis: illius īquit. Quid si fundū illius etiam. Quid si uxorem meliorē habeat at ille conticuit: Meliorem igitur uis habere uxorem quare nisi hoc perfeceris: ut neq; uir melior neq; lectior fœmina sit in terris: semp id quod optimum esse putabis requires Ratiocinatio ē oratio qua id de quo est quæstio comprobatur per se expositum & cognitum huius duo sunt modi Entymema qui est imperfectus syllogismus atq; rhetoricus: q: in duabus partibus consistit: siue ut quidam dicūt sola propositione. Alter modus epicheirema latitudine distans a dialecticis propter quod rhetoricis dat' constatq; modis tribus primus tripertitus idest mēbris tribus. Secundus quadripertitus. Tertius quīqpartitus.

Syllogismi dialectici sunt ubi totius eius artis utilitas & uirtus ostenditur: quorum conclusio primum lectorem adiuuat ad ueritatem inuestigandam: tū ut absit error decipiendi aduersarium per sophismata falsarum conclusionum. Formulæ cathegoricorū syllogismorum sunt tres prima habet nouem modos Secunda. iiii. Tertia sex hos si quis plene scire desiderat perihermenias apulei legat. Modi uero hypotheticorum: si fiunt cum aliqua conclusione septem sunt. hos si quis plenius desiderat: librum legat Marii uictorini.

Syllogismus est oratio in qua positis qbusdam

& concessis per ea ipsa quae concessa sunt propositionē scilicet & assūptionē aliud quiddā necesse ē euenire q̄ sunt ea q̄ cōcessa sunt id ē conclusio: ut oīs hō aīal: omne aīal substātia: oīs igit̄ homo substātia: hic eni p̄ propositiones q̄ conceduntur: oīs hō animal. omne aial substantia: necessario aliud qddā concludit̄ q̄ sint illae duae: & ab eis tn̄ uenit. Oīs igitur hō substantia.

Syllogismoꝝ uero alii sunt predicatiui q cathegorici dicūtur. alii condicionales: quos hypotheticos uocant. Et p̄dicatiui qdē sunt qui ex oibus praedicatiuis propositiōibus cōnectuntur: ut superius: hipothetici uero sunt: quorū uel una p̄positio cōdicione nectitur: ut hic: si dies est. lux ē: est aūt dies: lux ergo est: hēt ergo oīs syllogismus propositionē. assumptionem & conclusionem.

Syllogismus species est argumentationis.

Silua interdū fructuosa: nemus uero arbores frōdosae & umbrosae dicunt̄.

Silua dicta quasi xila: qđ ibi ligna cedātur. Nam ξιλων xilon graece dicitur lignum: significat gentes.

Silua siluanus sicut sylla syllanus: siluestris siluula siluicula: componitur silugena. siluicola. Siluia pro silua.

Siluanū latini uocant deū: quem graeci paniā dicunt. id est incubum.

Siluester: teter. horribilis. asper.

Siluestre: opacum. amoenū. umbrosum.

Silui dicti sunt omnes albanorū reges ex siluii nomine: sicut romanoꝝ augusti.

Siluula silua modica.

Silurus: genus piscis: uilissimus est.

Sim nomen uici. neutrum.

Symachae graece compugnatores.

Symachus ergo compugnator dicit̄.

Symachia: cōpugnatrix & adiutrix.

Symachus interpres post christum. ebioneae haeresis dicitur fuisse.

Symbolum graece consilium uel consultū uel signum militare.

Symbolos graece consultor.

Symbola proprie dicuntur quādo a diuersis p̄tium conficitur in unū: ut conuiuium inde paretur.

Symbolum graece pactum uel collatio.

Symbolum collatio aut pactū: quod fit homini cum deo.

Symbolum signum siue fides: siue pecunia cōgregata.

Symbolū graece signū uel collatio uel iudiciū interpretatur. Discedētes. n. apostoli ad euāgelizādum hoc p̄dicatiōis signū uel indiciū posuerūt. Cōtinet aūt cōfessiōem trinitatis & unitatē eccl'iae: & oē christiani dogmatis sacramētū.

Symbolum graece signū uel collatio idest q̄ plures in unum conferunt dici potest. id enim fecerunt apostoli in istis sermonibus in unum cōferēdo unusquisq; quod sensit. iudiciū aūt uel signum ideo dicitur quia in illo tempore multi simulabant se apostolos dei esse. idcirco istud indicium posuerunt per quod agnosceretur is qui christum uere secundū apostolicā regulam p̄dicaret. Denique & in bellis ciuilibus quisq; dux suis militibus symbola discreta tradit: quae latine signa uel indicia nominantur ut si forte interrogetur prodat si sit hostis aut socius. idcirco nō scribi mēbranis sed habere in cordibus tradiderunt: ut certū esset hoc nō ex lectione: que interdum etiam ad infideles peruenire solet: sed ex apostolorum traditiōe suscepisse & in tabulis cordis scribitur: in quo quidem pauca sunt uerba: sed omnia cōtinēt sacramenta sicut a propheta praedictū est quoniam uerbū breuiatū faciet dominus sup terrā.

Symbamata congruitates.

Symeon interpretatur exauditio: sicut. n. dixit lya quādo peperit eū q̄a exaudiuit me dominus.

Symeō filius cleophae iacobo successit eṗs. filius etiam mariae.

Symae capellae id est naribus p̄ssis: unde simiae quoq; dicte sunt quasi simae.

Symiae dictae quod suppressis naribus sūt: licet & capellarum sit pressum habere nasum. Alii simias latine dictas arbitrantur: q̄ i eis multa similitudo rationis humanae sentiatur: sed falsum ē harum genera quinq; sunt: ex quibus cercophytecii caudas hñt quam quidam claram uocant sphingae uillosae sūt comis onocephali cyn. callitrices.

Simiae plena luna exultāt. media & caua tristāt̄.

Simila: subtilissima farina farris.

Similogo: genus tritici.

Simulare: imitari. exprimere: assignare.

Similo as aui.

Similis talis qualis ille: quasi simul ille.

Similitudo: imago. forma figura. effigies.

Similitudo est cū secundum speciē aliquam uisā imago pingitur uel formatur. figura uero est cum impressione formae alicuius imago exprimitur. cum autem propria liniamenta exprimuntur: imago dici potest. Oīs igitur imago similitudo. sed non conuertitur.

Symista: conscius secretorum. Mysta graece dicit̄ mysterii auctor Symista uero: qui sub eo est uel qui cōscius est mysterii.

Simois simoentos simois simoentis apud nos fluuius troiae.

Simonides quidam poeta fuit lyricus: ūde simonidia metra.

Simones delphines dicuntur.
Simon interpretatur pone mærorem uel obediens uel audiens.
Simon chananæus obedientia pura & humilitas
Simon chananæus ad distinctionē simonis petri de uico galileæ chana ipse est qui in alio euāgelista scribitur zelotes: Chana quippe zelus īterpretatur qa zelo dei ferbuit: hic apostolus ægypti principatum accepit: & post iacobum cathedrā hierosolymorū tēuit post ānos cxx. sub traiano meruit per crucem sustinere martyrū. quito. kl' nouēbris. iacetq́ʒ i porphoro.
Simon simonos græce: latine simon simonis.
Simon malos mores odiens interpretatur
Simoniani a simone magicæ disciplinæ perito cui petrus maledixit pro eo q ab apostolis spiritus sancti gratiam pecunia emere uoluisset: hi dicūt creaturam nō a deo sed a uirtute quadā superna creatam: nec credunt corporum resurrectionem.
Sympatus græce dicitur: eo q tantam in radice uirtutem habeat: ut frusta carnis i cacabo aspersa coagulet.
Simpathia græce compassio.
Simplex: largus. benignus. indulgens. cōmunis.
Simplex i deo dicit' deus siue non amittēdo qd' hēt: seu quia nō ē aliud ipse & aliud qd' i ipso: sicut in hoīe cuius ē eē aliud & aliud sapere. deus aūt essentiā habet sapientiā. sed quæ habet hoc est: Et omnia unus ē: ac deinde simplex ē quia non i eo aliqd accidentis ē. sed & quod ē & quod i ipso ē essentialiter est: excepto qd' relatiue ad quācūqʒ personam est: prisc. hic & hæc & hoc simplex simplicis.
Symplegas locus in mari uel lapides uagi i mari
Symplones conuinæ.
Symphonia græce conuenientia uocum. hāc ꝑꝑe faciūt diapente diapason & diatesseron.
Symphonia ē consonantia plurimoꝝ sonoꝝ & modulationis tempamētū ex graui & acuto concordantibus sonis in uoce flatu & pulsu: cui cōtraria est diaphonia id ē dissoniæ uoces.
Symphonia uulgo appellatur lignū concauum ex utraqʒ parte pelle extēsa: quā uirgulis hinc inde musici feriūt: fitqʒ in ea & concordat grauis & acuti suauissimus cantus.
Symphoniaci cantores symphoniarum.
Siopan & sigan σιωπᾶν καὶ σιγᾶν tacere.
Symposium græce conuiuium.
Sympinum genus poculi. quod & gabata dr.
Simul una: pariter. Simul aduerbiū congregatiuum: inde cōponit' insimul: dicit' similis or. limus. liter. similitudo simulo as. a quo assimilo cōponit': inde simulacrū tor. trio: cōponit' dissimulo as. insimulo similis consimilis dissimilis. similago similaginis dicit': simia similax.

Simulacrorum usus exortus est cū ea desiderio mortuorū constituerent' imagines: itāq́ʒ i coelis receptis pro quibus se in terris demōes colendis opposuerūt: & sibi sacrificare deceptis persuaserunt.
Simulacra aūt a similitudine dicta eo q manus artificis ex lapide alia ue materia eorū uultus imitat' in quorꝫ honore fingunt'. Ergo simulacra pro eo q sint similia uel simulata aut cōficta uocant': inde & falsa sunt. Et notādū q latinus sermo sit in hebræis: apud eos enim idolū siue simulacrū semel dicitur. Iudæi hysmaelē primo simulacrū fecisse: gentiles ꝓmetheū: græci cecropē apud se dicunt.
Simulat: mentitur: fingit. fraudulēter agit.
Simulamus ignota. dissimulamus nota. Qui. n. fingit se scire quod nescit. simulat. q uero qd' scit nescire: dissimulat.
Simulator dicit' a simulacro. gestat enī imaginē eius: quod non ipse est. Quod scio dissimulo nescio quod simulo
Simulo absolutū & actiuū & ab eo composita.
Simulta ē proprie uermis i capite arietis natus: qui dū mouet' facit eū repedare.
Simulta ē uermis in capite aīalis cornua habentis: cōmonens illud ad feriendum cornibus: inde dicit' simultantes.
Simultas: dolus. inimicitiæ. lis. dissensio. rixa. odium: occasio inimicitiarꝫ.
Simultat. inimicos facit. infectat'. fugat.
Sin q si significat. Remi. Sin: si uero: si non. q si.
Sin coniunctio causalis uel cōfirmatiua.
Sin græce latine con simul significat: prisc. uel circum. Sin tētatio uel rubet interpretat'.
Syna mādatū itꝫptat': qa legē ibi sumpserūt.
Syna locus deserti ē: q & si ni: sed hic magis locus montis: q in ipso deserto ē appellat'.
Synai interpretat' mensura uel mādatū siue tentatio uel amphora mea.
Synagoga græce cōgregatio dicit': qd' propriū nomē populus iudæorꝫ tenuit quis dicta ecclesia sit: nostrā uero apostoli synagogā nūq́ dixerūt: sed sēp ecclesiā siue discernēdi cā: siue q cōgregati: qd' synagoga interpretat'. & pecora solent: quorū greges pecora dicimus: cōuocari uero qd' ecclesiæ pertinet: magis ē uerētiū rōne. sicut sunt homines.
Synalœphæ est p interceptionē concurrentiū uocalium lubrica q̄dam lenisqʒ collisio: ut multa quoqʒ & bello passus dū conderet urbē: hæc a quibusdā synæresis nominat'.
Synalœpha græce dicit' quasi quodam saltu trāsmittens.
Synalœphæ collisio uocaliū adiunctarꝫ.
Synechis faucium tumor cum feruore.
Synechis a continentia spiritus & præfocatione

dicta propter dolorem faucium: græci .n. synechein συνέχειν continere uel præfocare dicunt. huius duo sunt genera.

Synapoth: escompes συναποθνήσκοντες fratres cõmonentes simul gerentes mores: fabula de duobus fratribus facta.

Sinapis appellatur quod foliis sit simi lis napi. hæc ut auctores aiunt calidam uirtutem habet: & egeritur: sed stringit uitiam crudum in cibo sumptum stomacho contrarium: coctum ueto inolere iuuat stomachum Semen aũt eius tritũ cum aceto serpentium uulnera curat.

Synapi genus hærbe neutrum: quamuis hæc synapis dixerunt.

Synapi sicut gumi indeclinabile magis sunt peregrina.

Synatrismos est congregatio criminum & beneficiorum in unum ad monendos animos.

Synatrismos est quod uno tractu concluditur. uel congregatio multorum.

Synaxis græce hota dicitur: quando fratres conueniunt.

Sympotica græce conuenientia.

Syncathegorema græce circum significans dicit idest omnis dictio præter nomen & uerbum secundum dialecticos.

Syncærus quasi sine corruptione: cui contrarius ẽ infincens idest uitiatus corruptus.

Syncerus: rectus. benignus. uel sine dolo: aut sanus. simplex.

Synceres pluraliter puri & sine admixtione corruptionis.

Syncinium quasi singularis cantilenæ uox. i. cũ unus canit: quod græce monodia dicũ ubi uero multi: chorus.

Synciput pitis semis caput: sine capite: anterior pars capitis sanum caput.

Syncipitium: dimidium caput.

Syncletos græce senatus.

Syncletius ergo senator.

Syncresis cõmixtura duarum uocalium in unum sonum: & ita confunditur una.

Syncresis. confusio.

Synchronion: unius temporis.

Syncopa ablatio de uua dictione cõtraria epẽthesis ut audacter pro audaciter.

Syndabalum: fundibalum.

Syndesmos græce coniunctio dicitur.

Syndesmos est collatio quando bona & mala inter se comparantur.

Syndon: lineus pannus.

Syndonem græci uel latini uocant amictorium lineum fœminarum: quo humeri operiuntur Idem & conabolagium.

Sine: extra. absq. prisc.

Sine præpositio casus ablatiui sicut absq: habẽtq similem significatiõem: quæ est negatiua nec in compositione inueniuntur.

Sinere: permittere. ab aliquo soluere.

Sino sinis sini sitũ Sinor inde situs. componitur desino.

Synecdoche est conceptio cum a parte totum uel a toto pars intelligitur. Vt ingens a uertice põtus in pupim ferit. Non enim totũ pelagus sed partem idest fluctum dixit. a parte totũ: ut pupesq tuæ pubesq tuorũ. Nõ. n. solã pupim sed totam nauẽ dixit: aut per id quod dicitur id quod sequitur: ut iã sũma procul uillarũ culmina fumant per quod uesperum significatur.

Synecdoche græce quasi continua conceptio dicitur: græci nãq continuũ synecdochen dicũt

Synæresis conglutinatio duarum uocaliũ i unã syllabam: ut dii.

Synæresis cum differimus aliquid petentes ut iterim nos permittant aliud dicere: his figuris amplificata expolitur oratio.

Synergus idest cooperator: nã erga græce opera Τα ερ τ ι.

Synedræ: sellæ curiales.

Synedrium conuentus.

Synefistonal gallinon hærba medicinalis est.

Singillatim per unumquenq separatim.

Singulariter: unice maxime. eximie.

Singuli unusquisq per se quasi sine ãgulo: & secundum sensu nõ littera ab uno: ut bini a duobus terni a tribus: q̃ sunt distributiua.

Syngrapha multorum scriptura uel cautio.

Syngraphũ cautio uel subscriptio chirographi.

Singultus: uiscerum pulsus. suspirium. gemitus.

Singultus ex stomacho fit: aut ex frigore aut ex frigido bibendo aut ex multo cibo uel potu uel puo.

Singultare: suspirare.

Singulto singultas.

Sinestra: sinens extra.

Sinister: contrarius. noxius. truculentus.

Sinister sinistra sinistrum.

Sinistra dicta quasi sine dextra. uel a sinẽdo quod rem fieri sinat.

Synochus quod est continuus febris est: quæ ita distinguitur a synoche: quod synochus non habet anesim idest requiem.

Synoche uero dum simulat ægritudinem retinet dubietatem.

Synochi tres sũt species: amestionus aginasticus epaginasticus.

Synocitide gemmæ umbris inferorum euocatæ a paganis dicuntur.

Synodus ex græco in latinum interpretatur comitatus uel cœtus. id est cõuentus uel multitudo plurimorum in unum.

Synodiæ cõmunes.

Synonyma idest plurinomia eo q̄ in pluribus nominibus sit significatio una: ut ē illud scio calleo teneo: uel ensis gladius mucro.

Synonymum est quotiens in connexa oratione pluribus uerbis unam rem significamus: ut nihil agis: nihil moliris: nihil cogitas.

Synopis terræ species inuenta plurima in pōto ē unde nomē a synope urbe accepit species eius ut ait plinius tres sunt: rubra & minus rubens & inter has media.

Synopis & amison ciuitates ponti.

Simon hærba.

Sympathion: cōpugnantia.

Sympathia: compassio.

Sympascho σuμπaσχῶ græce cōpatior.

Sympsalmā dicitur uocū copulatio in psallādo.

Symplagiū dicitur minus ræte a plagis id est funibus rætium.

Symphitum hærba: quam alii cōfirmā dicunt.

Symphosin itinerum uel uiarum.

Syntaxis græce appositio. constructio.

Synthaxin græci dicunt ordinationem siue constructionem dictionum.

Syntagma: dogma documentum: structura ordinatio.

Syntegma compositio partium.

Syntema: spicarum compositio.

Syntheticos passio quædam: cuius apostema intus erumperit.

Synthesis hyperbaton est ex omni parte cōfusū ut tris notus areptas in saxa latentia torquet. Saxa uocant itali mediis q̄ in fluctibus aras. Et enī ordo talis est: tris areptas notus in saxa torquet: quæ saxa mediis fluctibus latentia itali aras uocant.

Syntelestes græce municeps. fœmininum.

Syntoma quando simul multi cadunt

Syntoma: uitium.

Syntoma græci uocant: quas nos accidentias dicimus. idest capitis dolor: fluor narium. uomiti impetus urinæ uentrisq̄ nimietas. sudoris solutio: & cætera talia.

Syntoma accidentia sunt febribus ut capitis dolor & cætera.

Syntonomia græce concisio.

Sinuat: torquet complicat.

Sinuatum: curuum. pandum. conuexū. replicatū

Sinus receptaculum aliquod. portus. flexio maris

Sinus dicitur sinuatæ uestis receptaculum: gremium uero interius accurate uestis secretum poni. hic sinus nus a sinuatus p syncopam. id ē reuolutio: hoc sinum sini pro uase dicitur producta penultima. dr tamē & hic sinus.

Sinus uas fuit antiquus: hunc uatro a romanis primo lepistam. deinde gremium: tertio sinū dicit uocatum: pro quo nunc œnophorum & depestā nominat iuxta græcum.

Sinus dicunt maiores r cessus maris: ut in mari magno ionius. ī oceano arctheo caspius. ī indis mare rubrū. quod etiā oceano accubitur

Synzigiæ σuζuγιαι græce coniugationes.

Synzuga id est coniuga similia. ut mei tui: sapiēs ter. na.

Siocrisis ē collatio: quādo quis meliorem causā in suā q̄ aduersarii demostrat: uł cōcessio quādo mala iportune desiderantibus concedimus

Sion mons est iuxta muros urbis hierosolymæ cōstitutus. iterpretat̄ uero specula ł speculatio Nam hæc ciuitas a dauid i monte cōstituta est

Sion mons est q̄ intra hierusalē primo positus fuit: nūc uero extra est. iterpretat̄ autē specula quia de eo speculabantur aduenientes.

Sion iterp̄tat̄ speculatio significat scām ecclīam

Sios eolice deus dicitur.

Syor aquas turbidas.

Sipharum dicitur omne quod ante cantantem pro pretio suspenditur.

Sipatum genus ueli unum pedem habens: quo iuuari nauigia solent quotiens uis uenti languescit: quod ex separatione existimat dictū

Sciopodæ dicti q̄ supini se cooperiant pedum magnitudine.

Sipus ciuitas iuxta montem garganum: unde & sipontus dicitur. fœmininum.

Syn græce con latine.

Siqua si aliquaiaut si quo modo.

Siquis & nequis & aliquis infinita sunt.

Siquidem: si tamen.

Si quominus: si aliter q̄ dico.

Syracusa urbs siciliæ.

Syracusius theocritus dictus est.

Syracusana ciuitas in pachino est.

Syra gens est de syria siue fœmina Sura uero pars pedis.

Syrāfonas latini furanos uocant a genere uicłi quo prius ligabantur.

Syrasirin hebraice: latine dicuntur cantica canticorum.

Syrena: umbra in mari id est lamia.

Sirem σειρην a sere σειρη per ei diphthōgū id est græce catena.

Sirem deo canens interpretat̄ pris. h̄ Sirē sirenis.

Sirenas phisiologus dicit animalia esse mortifera in mari: q̄ a capite usq̄ ad umbilicū figurā hominis habeant: extremas uero ptes usq̄ ad pedes uolatiles & dulcissimæ melodiæ carmen canūt ita ut p suauitatē uocis auditus hominū a lōge nauigātiū ad se trahant & ğui sōno sopitos dilanient. De his dicit Esaias Sirenes & dæmonia saltabunt in babylone.

Syrenes in Esaia dæmones aut dracones magni cristati & uolantes a quibusdam putantur.

Sirenas tres fingunt fuisse ex parte uolucres & ex parte uirgies: quarum una uoce: altera tib ii: tertia lyra canebat. q̄ illectos nauigantes cantu in naufragium trahebāt. Secundum ueritaē autem meretrices fuerunt: quæ transeuntes ad egestatem deducebant. Alas autē habuisse dicunt & ungulas quia amor uolat & uulnerat. In fluctibus cōmorari quia fluctus uenerē creauerunt. hæ feruntur fuisse filiæ achelori: quæ cū legerent flores cū proserpina ipa a plutone rapta tandiu eam quæsierunt donec mutatæ sūt in aues: humanis tñ capitibus & uoce: atq; in insulas maris sunt translatæ.
Syrensis est correptio p̄nuntiationis.
Sirreo græce confluo.
Syrexis. id est ruptio apostematis.
Syri a syrin uocati phibētur: qui fuit nepos abraā ex cethura: quos assyrios ueteres appellarunt.
Syria ab oriente fluuio euphrate: ab occasu mari & ægypto terminatur: tangens a septētrione armeniam: & capadociam a meridie. habet aūt in se prouincias comagenam phœnicēā & palæstinam. cuius pars est iudæa absq; sarracēis & nabatheis.
Syria interpretatur sublimis.
Syricum rubri coloris pigmentū. ipsum est & fœnicem: quod syri & phœnices in rubri maris litoribus legunt: est & interfacticium.
Syrius stella est: quā uulgo canē uocant.
Syrius dicta propter flāmæ candorem: q; eiusmodi fit: & præter cæteras lucere uideat'. hæc oriēs mundum ardore exurit. interdum morbo corpora afficit: ab hac enim dies caniculares dicūtur: q; hi plus flagrant ardoribus q̄ dies toti⁊ æstans.
Syrius stella in ore canis posita.
Syrus uero homo de syria.
Syrinx græce latie dicitur fistula: unde siriga dcā quæ in harundinem est mutata: ex qua fit fistula.
Syrma est series orationis tenorem suum usq; ad ultimum seruans: ut illud principio cœlū terras camposq; liquentes lucentēq; globum lunæ titaniaq; astra spiritus intus alit.
Syrma longa reuolutio uestis uel alterius rei dicitur.
Syrma dictio longa uel lotigaria id est longa scriptura.
Syropheum: uirginale pallium fuit.
Syrophænissa: fœmina de syriis: qui sunt in fœnice chananea.
Syromastes fortis.
Syro græce traho: unde syrtes seiro uero cāto: uñ sirenes in mari esse dicuntur dulciter canentes.
Syrpe hærba quædam a qua procreatur lac syrpicum. id est laser.
Syrtes sinus africi maris duo maior & minor: q; in se naues trahat.
Syrtes sunt harenosa loca in mari: quas Salustius a tractu uocari dicit: q; ad se trahāt & appropinquanti uadoso mari hæ eāt: hæ m. ri ægyptio uicinæ sunt: & pariter admiscentur.
Syrtes tractus aquarū rapaces. scopuli sup. ra mare loca harenosa uel arida accedunt & recedunt.
Syrtis cum plurale semper sit quomodo alpis: tñ singulariter a poetis p̄fertur: & facit hæc syrtis has syrtis q; græce syrteis συρτεις.
Syrtites gēma dicta quia in littore syrtium p̄mū inuenta est in parte lucaniæ.
Syrus lapis dictus a syria ubi reperitur.
Sisanium genus pomi græcum est.
Sisara & iabin principes militiæ: quos occiderūt mulieres debora & barach i torrente cyson.
Sisara interpretatur futurū iudiciū. uel gaudii exclusio. uel equi uisio.
Siser genus leguminis uel piscis. neutrum.
Sisimbrium hærbæ genus.
Sismus σισμος græce terræmotus & fumus.
Sisyphus saxum contra uerticem montis uertere dr: quia prodidit iouem de ægina asopi filia.
Sistarchi p̄prie sunt nautarū. dictæ q; sunt sutæ substāntiæ. uel uascula i quibus portantur cibi.
Sistemata principales partes musicorū.
Sistere interdum resistere uł prohibere. id est qui aliqua rem in loco stare facit assistere: i medio adesse cōsistere. habitare uel stare.
Sistit stare facit repugnat.
Sistitur p̄iratur: obtinet'.
Sisto tis stiti statui. uel sisto is statui a statuo uł steti a sto.
Sistrum ab inuētrice uocatū. Isis enī regina ægyptiorū id genus inuenisse probatur. hoc agmina uocantur.
Sistrum lingua ægyptiaca dicitur tuba: cum qua Isis describitur.
Systole est correptio contra naturam.
Sita posita.
Sitis nihil est: sed ubi potus deest: sitis noīatur: sicut tenebræ: ubi non est lux.
Sitis: inde sitio sitis componitur scyphus. i. sitim fugans.
Sitio iuis sitiui.
Siticulosus qui semper sitit.
Sitis dicitur quasi siccatio itineris sucorū.'
Sitis gēma uiridis uel sicut dicitur iaspidis gēus dicta q; in scythia inuenitur.
Sy συ græce latine tu. p̄ns.
Sythonia thracia a rege sithone.
Sithonius mons thraciæ: ubi p̄petuæ niues sunt
Sitropedes uasa fictilia coquendi cū tribus pedibus.

Situla serpens dicta: quia quem momorderit siti pereat: eadem & dypsax.

Situla dicta: q sitientibus apta sint ad bibendũ: qđ græci cadũ dicũt uulgo modiolum dicit.

Situm: positum uel positio: seu compositio ipsa a sinor.

Situs: habitus. odor malus. antiquitas. natura. modus.

Situs proprie est humor diutino tempore collectus in sordes.

Situs tus negligentia. a sinor.

Situs antiquitas positio.

Situs a positiõe dictus: ut qs aut stet aut sedeat.

Siue seu: componitur ex si & uel: unde aliam coniunctionem quærit.

Smaragdus gemma: cui nihil uiridius cõparatur.

Smaragdus uirens nimium: dat lumen oleaginũ Est fides integerrima ad omne bonũ patula: quæ nũq̃ scit deficere a pietatis ope.

Smaragdina a smaragdo deriuat penultima correpta.

Smyris lapis asper & indomitus oĩa terens.

Smyrna calami casia in arboribus nascũtur ad pigmenta.

Smyrna asiæ minoris urbs canticum eorum interpretatur.

Smigmata: unguenta. sabanum. laumentum.

Sobal interpretatur uana uetustas. nomen uiri: unde orta est gens.

Sobath hebraice februarius mensis.

Sobrinus qui de sorore nascitur.

Sobrius: temperatus. moderatus.

Sobrius: sine ebrietate.

Sobrietas: parcitas. temperantia.

Socita.

Socer dicitur a societate generis.

Socer nam qui generum habet.

Socrus uero fœmina quæ nurum habet.

Socer masculus fœmininum cum socera debuit eẽ socrus eius fecit.

Socci cuius diminutiuũ socelli ide dicti: q succũ habeant in quo pars plãtæ inicat. Socci autẽ non ligant sicut caligæ: sed tm̃ imittunt. Certum socci sunt sine sola: ligati uero: quos nos soliacos uocamus: clauati autem eo q de minutis clauis sola cõligetur.

Soccis comœdi utuntur: genus est calciamẽti.

Soccus calceolus.

Socifera quæ sociat aliquos uel socitina a satiõe dicta id est lucina.

Sociat: coniungit. amicat inde socius unde societas alis aliter. componitur consocio consocias consocius.

Socius a consortio dr: particeps. adiutor. comes.

Socius est qui in aliquo pacto mihi ad aliqd gerendũ coniungit Amicus uero est: q mihi usu uitæ similit fideli amore coniungit.

Socii dicuntur propter periculi aut operis societatem quasi in unum colligati.

Societas: amicitia. pax. fœdus.

Socors: ĩprudens. negligẽs. stultus. fatuus. hebes

Socors: quasi sine corde.

Socordia: stultitia.

Socrates primus philosophoꝝ.

Socratici phoꝝ genus.

Socrates romanus sophronisci filius discipulus uero diutinæ militiens fuit. hic ex patre quodã cæsore lapidis ortus ẽ. & ipse diu paterna usus est arte: id est sculptor statuaꝝ fuit. huius discipulus fuit plato aristonis filius: qui eloquẽtia sua omnes phos superauit.

Sodales dicuntur qui ad symbola cõuenire cõsueuerunt: quasi suum dantes: alias quasi sedãtes quod simul edant.

Sodalitas amicitia: idem sodalitium.

Sodes aduerbium alliudẽtis uel uerbũ blãdiẽtis

Sodoma interpretatur exclusio eoꝝ: unde sodomiticus sodomitatius.

Soene castrũ in finibus æthiopiæ: ubi est turris magdal: ubi sunt nili cataractæ: usq ad quem locum nilus nauigabilis est.

Sophar interpretatur speculum dissipans. uel speculatorem dissipans.

Sophonias interpretatur abscondens ea.

Sophonias speculum uel arcanum domini interpretatur utrũq uero prophetæ cõuenit: ip se enim scit mysteria dei.

Sophronesis græce uirtus dr: quæ moderate cũ lictis utitur. id est temperantia.

Sophronium: pudica.

Sophrõ pudicum. σωφροσύνη græce castitas non sobrietas.

Sogolla qđ symachus id est pcipuum transtulit.

Sol dictus q solus appet obscuratis fulgore suo cunctis syderibus. Solis equi quattuor pingũt pyrous id est splendẽs. Eous id ẽ calens. æton idest ardens phlægon id est tepescẽs. has eñ quattuor naturas habet quando oritur splendens est: & sic per cætera.

Solis radius nulli proprior nulli longinquior. similiter & globus lunæ æqualis est omnibus. similis sol & indis & britãnis eodem momẽto uidetur cum oritur: nec dũ mergit in occasum minor apparet orientalibus q̃ occidẽtalibus & itẽ e cõtrario sol a nullo distat: nulli ꝓpior: nulli remotior.

Sol significat dominum uel tribulationem psecutionũ. uel aptam & manifestam rem.

Sol significat prædicatores alis splendentes.

Sol singulariter ipsum luminare significat. pluraliter ipsos dies. uel pro splendẽtibus rebus.

5

Sola:deserta.singularis.
Solamen:consolatio.lenimen.a solor aris.
Solatium:oblectamentum.leuamen.refrigeriũ.
Solarium dictum ꝙ soli & auris patet.
Solarium dicitur a solero as.id est altũ ædifico q̄ excelsa est domus uel a sole.
Solari:consolari.lenire.subleuare.quasi solidare.
Solor aris cõe antiquitus.prisc.
Solero & soleror idem significabat ãtiquitus id ẽ solarium ædifico.
Solœcismus est uitiosa compositio uerborũ: ut inter hominibus pro inter homines.plurimo tum enim uerborum est inconueniens dispositio:sicut barbarismus unius uerbi corruptio dictus autẽ solœcismus a ciuibus:qui ex urbe soloe:quæ nunc pompeiopolis dicitur,pfecti cum apud alios commorantes suam & illorũ linguam uitiose: inconsequenterq; confunderent:solœcismo nomen dederũt:uñ similiter loquentes solœcismum facere dicuntur.
Solœcismus apud poetas schema dicit᷑:quotiens in uersu necessitatem metri factus inuenitur.Cum autem non est necessitas: permãet solœcismi culpa:fit autem p partes orationis: ut puta si unã partem ,p altera ponamus:ut tortum nomen pro torue aduerbium:apud amicum pro ad amicum.& siluis pro insiluis:aut per accidẽtia ptibus ut per qualitates sicut propriũ ,p appellatiuo:p comparationẽ.ut sãctus hominũ ,p sãctissimus.,p genera ut amaræ cortices: per numeros ut pars in frusta secant:p casus ut urbẽ quã statuo urã ẽ:,p urbs.per modos ut itis ,p ite:p significationem:ut spoliant᷑ eos,p spoliant.p tẽpora:ut cadit ,p cecidit.p psonas: ut danai:qui parẽt atridis sumite arma pro paretis.Accidentia autẽ partium orationis sũt. xii. Qualitas cõparatio:genus:numerus: figura: casus:persona :significatio:tempus:cõiugatio ptãs:ordo.fiunt pterea plurimis modis:quos omnes potius uitare debes q̃ sequi: q regulã recte loquendi tenere studes.
Solœcismus id est solœs uitium:qa linguã aliarum uitiat.
Solœcismus dictus σολοικισμος id est sani uerbi corruptela.
Solere:consuescere.
Soleo es solitus sum.neutrum passiuum.
Solechis canicula ab ægyptiis dicitur.
Soleæ genus calciamenti a solo pedũ uel uinculi
Sollennes dies dicũtur: qui ad hoies ptinent ut parentalia:ut cũ quis defuncti officia expleuerit:dr̃ sollẽnia pstitisse.
Sollẽnia solita festa:læticiæ religiones.
Sollẽnitas a sanctis dicitur ita suscepta:ut mutari ob religionem non debeat.
Sollẽnitas ab eo ꝙ solet nomen accepit.quõ per ennitas dicitur sluminis:quæ non siccata ẽ p totum annum.Ideo autem sollennitas celebratur:ne quod semel factum est de memoria tollatur.
Sollers dictus ꝙ sit sollicitus in arte & util᷑.Sollers enim antiquitus dicebatur:qui erat oĩ bona arte instructus.
Sollers:ingeniosus.sagax.peritus.cautus.
Sollertia:industria.sollicitudo.
Solea genus piscis in mari dicta ꝙ sit instar calciamentorum solis.Nam soleæ græce genus calciamenti putum solum habens.
Sollicitus:inquietus.anxius.
Sollicitudo.anxietas.confusio.ægritudo.mæror cura superflua.
Sollicitudo moderata est ac temperalis nõ ut cura:quæ est sine modetatione:unde dicitur co ꝙ corruat.
Sollicitat:cõmouet.
Solœcophanes figura quæ masculinum & neutrũ uel actiuũ cum neutro iungit.
Solidum:ualidum.firmũ quasi solo datũ:integrũ.
Solidare:firmare.roborare.integrare.
Solidus dictus:quia nihil sibi deesse uideat᷑.solidum enim ueteres integrum dicebant & totũ unde & dr̃.Ipse quoq; nũmisma uocat᷑: ,p eo ꝙ principũ effigiæ signetur.
Solidum apud latinos alio nomine sextula dr̃:cuius tertiam partem ideo dixerũt tremisse:ꝙ eũdem solidum faciat ter missus.Ab initio uero unum nũmisma unus argẽteus erat.
Solidus aureus uel argẽteus uel æreus q noĩbus & effigiæ principum insignitur.
Solifuga animal est in sardinia perexiguũ araneæ forma dicta ꝙ diem fugiat:supersedentibus ẽ pniciosum.
Soliloquium dicimus cum ad interrogata ipsi nobis respondemus.
Solisequia hærba est:quæ cum sole oriente uł occidente flores aperit & claudit hãc græci heliottopium uocant.
Solis gemma candida est:trahitq; nomẽ spẽ solis:spargit enim radios.
Solyma poetæ dicunt corrupte,p hierosolyma.
Solstitiales dies dicuntur:in quibus sol stat crescendi spatio dierum noctium ue.
Solstitium enim est:cum sol stat in ascensu uł descensu.
Solstitialis annus.est cum sol expleto p oĩa signa circuitu in id unde principium sũpserat recurrit.Ipse & solaris annus uel ciuilis per trecentos sexagintaq; dies perficitur.
Solstitia duo sunt.primum hyemale.viii.kł.ianuarii:in quo sol stat in descẽsu & dies decrescere incipiunt.Alterũ æstiuum octauo kł.iulii:quo sol stat in ascensu: & noctes crescere

incipiunt: his contraria sunt duo equinoctia. unũ uernale octauo kľ aprilis. alterũ autũnale octauo kaľ octobris.

Solstitiũ aũt dicitur quasi solis statio.

Solstitium æstiuum ideo dicitur lampas ꝙ ex eo die lampas solis claritatem & calorem maiorem accipiat.

Solstitia duo a pluribus esse dñr. xii. kľ. ianuarii. & xii. kľ. iulii. sicq3 duo æquinoctia. unũ. xii. kľ. aprilis. alteꝝ: xii. kľ. octobris.

Solitum: frequens. assuetũ. usitatũ.

Solium in quo reges sedent propter tutellã corporis scdm quosdã a soliditate dictũ. Alias p antistichon quasi sediũ a sedendo. unde sella quasi seda & subsellia quasi subseddia.

Solium latini: græci thronum uocant. Sella regalis est.

Solon id est totum: inde sollers sollertia. sollertus. sollicitus.

Solor aris cõmune antiquitus consolor subleuo

Soluere: liberare. destruere. fundere.

Soluo uis ui.

Soluor solutus: inde solutor solutio. resoluo. resolutorium.

Solus: singularis. unicus.

Solus solius. inde solitudo solitarius.

Solor aris solamen solatiũ. consolor. A solo fit sol ꝙ solus luceat: uel sup omnia lucens: aquo solatium. Componitur solstitium: unde solstitialis. A solo componitur soliuagus. solennis. solẽnitas. solenniter.

Solũ est omne quod sustinet a soliditate dictũ.

Solum terra dicitur.

Solum inferior pars pedis ẽ. dictũ ꝙ eo terræ uestigia imprimimus. uel quia eo sustinemur.

Solurus genus piscis.

Solunus mons hispaniæ a singularitate dictus ꝙ altior cæteris uideatur uel ꝙ radius solis in eo anteq̃ ipse cernatur.

Solutus. uentosus. uanus. garulus. fusus.

Soma dictũ quasi quoddam schema id est auiæ sepulchrũ: quod est corpus.

Soma Τὸ σῶμα græce corpus.

Somatopeia est incorporeis rebus corporeorum attributio.

Somnites interpretatur obediens.

Somnus ẽ quo dormimus: somniũ uero quod dormientes uidemus. quoꝝ somniorũ imagines sex modis tangũt animũ. Quædã enim somnia uentris plenitudine uel inanitate occurrũt: q̃dã ex propria cogitatione: quã in die hũimus: q̃dã spiritũ imũdoꝝ illusione. sicut angustiatibus fiũt. Quædã supnæ reuelatiõis mysterio. sicut i sõnis ioseph angelus apparuit. Nonnunquã permixte id est cogitatiõe & reuelatione simul daniele dicente. Tu rex cogitare cœpisti &c.

Somnus significat mortẽ carnis uel torporẽ negligentiæ: aut calcatis desideriis q̃etẽ uitæ.

Somnioꝝ imagines animũ tangũt his modis uẽtris plenitudine uel inanitate illusiõe & cogitatione: cogitatione simul & illusione: reuelatione cogitatiõe simul & reuelatione.

Somnus ẽ fermi ignis coertio & per mẽbra mollita & labore relaxata diffusa quies.

Somnium proprie ex usu procedit cum sui uisignis quiete clausa atq3 sopita est. Tunc cuiusmodi erãt reliquiæ: & qbus in locis talia patraq3 somnioꝝ simulacra nascunť id est rationabilia in capite de ira & ultiõe in corde: de libidine in renibus.

Somnium est quod ex cõmotiõibus animæ oboritur. Visum uero est: quod ex diuina uirtute legatur: admonitio cum angelicæ bonitatis consiliis regimur & admonemur. Spectaculum cum uidendam nobis uigilantibus se offert cælestis potestas clare iubens aut prohibẽs forma & uoce mirabili. Reuelatio quotiens ignorantibus sortem futuram imminẽtis extus secreta panduntꝰ.

Somnium: uisio. oraculum. isomnium. phantasma. quod & uisum dicitꝰ.

Somnium & similia quæ habent m ante n in eadem syllaba debent pronunciari.

Somnus impedimentum.

Somptophanech ægyptiace saluator mundi.

Sonam interpretatur pecus eorũ uel dẽtes eoꝝ.

Sonare: sonum emittere uel facere.

Sono sonas & sono nis eiusdem significationis sonui ptiti sonitum.

Sono as: unde sonus soni: sonitus tus sonorus ra rum: componitur dissonus: armisonus. altisonus. consonantia. A sono nomine cõponitur sons sontis: unde componitꝰ insons.

Sonorus: bene sonans. sono gratus.

Sons: nocens. culpabilis. dictus quasi satis nocẽs uel sonando nocens.

Sonticus morbus: sacer. morax.

Sonus est quicq̃d sensibile auditur: sonitus uero confusæ uocis.

Sonus ẽ motus aeris: huius tria sunt genera: uoce ut per fauces: flatu sicut per tubam. pulsa sicut p lyram &c.

Sopa: stupa.

Sophia græce sapientia.

Sophi: sapientes.

Sophisma figmentum: eo ꝙ fingitur commentum.

Sophismata falsæ conclusiões uerboꝝ: ubi in falsis sententiis connexiõis ueritas manet.

Sophisticus sermo captiosus uel abũdantius q̃ grauitatem deceat uerborum ornamenta cõ-

fectans. Augustinus.

Sophista græce: latine sapiens.

Sophistica: argumentosa. callida.

Sopire: mollire. lenire. sepelire blandiri. dormire. facere. extinguere. terminare.

Sopio pis sopior sopitum somno grauatũ sopo ratum uero perpetuo quiescens.

Sopor lenis somnus.

Soporor aris atus: somno grauatus. pressus.

Sopio sopis piui sopitus sopor.

Soporo as soporatus. componitur soporifer.

Sophonias propheta fuit interpretatũ speculatio dei uel sapientia. aut condensio.

Sophocles grandiloquus scriptor fuit tragœdiarum.

Sophrosyne græce prudentia dicitur latine.

Sor fortis uel petra. ciuitas siue tyrus interp̃tatur uel tribulatio. hebræum est.

Sora ciuitas italiæ.

Soracte tis. mons est uersus campaniam neutrũ.

Sorba græce latine mespila dicta sunt poma siluestria.

Sorba arbor cuius poma similia sũt mespilis magnitudine & forma: sed ossa & folia nõ habẽt a sorbendo dicta: q̃a dulcia sunt.

Sorbet: haurit. uorat glutit.

Sorbeo bes bui sorbitum. inde sorbillo diminutiuum & sorbo bis pris͡c.

Sordet: horridum est. tabet. languet.

Sordeo sordes dui.

Sordes: macula. tabes. culpa: uicium. squalor illuuies.

Sordeo des sco. hæc sordes dis. sordidus ior ssimus. sorditas ũde surdus. ior. ssimus surditas componitur absurdum.

Sordidus: spurcus. imundus.

Sordido as actiuum. hinc sordeo es. absolutum.

Sorech: initium nouum.

Sorech genus uitis optime interpretatur electa uel dilecta sicut in Esaia.

Sores fluuius orientis uel gens.

Sorex soricis animal mus dictus q̃ rodat & in morem serræ præcidat: Antiq̃ sauricem sicut & clodum & claudum dicebant.

Sonscula: uasculum aquæ.

Soritica ars est uel argumentum p̃hoꝝ.

Sorita proprie minutissimorũ rerũ i unũ collectio ponitur q̃ pro minutissimis quæstionibus.

Sortiis quædam terra: quæ est secũdũ clima.

Sarcophagus lapis dictus q̃ corpora desũctorũ condita in eo infra. x. dies absumãt.

Sarcos σαρκοσ. n. græce arca dicitur. φαγεĩμ comedere.

Saroon. sepulchrum. arca in qua mortuus ponitur. iuuenalis de alexandro. Sarcophaco cõtentus erit.

Soror ita itelligitur ut frater. Nam. soror ex semine dicta q̃ sola cum fratribus in sorte cognationis habeat.

Sororius sororis filius.

Soros σοροσ græce aceruus.

Sors: fortuna condino. fatum. uel euẽtus.

Sors sortis. unde sortiri.

Sors sordis unde sordes: quod quidã negant.

Sortilegi: uates augures: q̃ dant sortes.

Sortilegi sunt q̃ sub nomie fictæ religionis per quasdam quas sanctorum sortes dicũt diuinationis scientiam p̃fitentur.

Sortitur: disponit. ordinat: sortem emittit.

Sortior & sortio idem significabat ãtiquitus.

Sortior tiris tor sors sortis ũde componitur sortilegus. exsors exsortis.

Sosia proprium fuit lucrator interpretatur q̃ lucratus sit libertatem.

Sosii duo sapientissimi fratres.

Sospes: icolumis. sanus saluus. hic & hæc & hoc sospes sospitis. sicut & hospes hospitis. Nam neutra eoꝝ in plurali inueniuntur hospitaa. ueniuntur tamẽ hæc hospita & sospita.

Sospio: saluto.

Sospit: salutat.

Sospito as & sospitor aris.

Sospitans: salutans.

Sospitas: sanitas.

Soter saluator. græce σωτηρ.

Spatiatur. deambulat.

Spatior aris.

Spadices equi uagi rusati Spadix enim est subrubens color.

Spadix color palmæ quam siculi spadicũ uocant glaucus color.

Spadix cis penultimã prod̃ uirg.

Spadices quos feniceos uocãt: p̃fusos myrteos

Spadones sunt surculi uitium fruge carẽtes: dicti q̃ sint sterilitate affecti.

Spado: eunuchus. castratus.

Spalangius: musca uenenosa.

Spargos persica lingua canem uocant.

Spargana infantiæ initia.

Spargo gis sparsi sparsum.

Spargere disseminare.

Sparsa: diuersis locis posita uana diuisa.

Spartæ ciuitas est lacedæmoniæ.

Spartini uidẽ sũt q̃ & lacedæmones dicti propter serpẽtes aduersus eos ex omni p̃te confluetes

Spartana ciuitas ab sparte filio phenei dicta qui filius iachi fuit.

Spartus: frutex uirgosus: sine foliis.

Sparus genus gladii. rusticanum tælum a sp̃gendo dictum.

Sparus piscis est quidã. qui a lãcea missili dictus est q̃ eiusdem figuræ sit.

Spasmus σπασμὸς est tensio & contractio neruorū cum dolore uehementi & acuto alii φ sit localis passio a corde dictū putauerunt

Spatha gladius est lōgus ex utraq; parte acutus ipsa ē & rumphea a passione græce dicta quæ pathos dicit᷑: unde patior teris patitur. Alii latine autumant dictum spatum: φ spatiolum sit & latum: unde & spatula in pecoribus

Spatulæ fructus palmarum anteq̄ aperiant᷑.

Spatulæ græce delitiæ.

Spatalo σπαταλω græce delitior.

Spacium: interuallum. requies. laxamentum tp̄s. æuum.

Spaciatur: deambulat huc illucq; se deportat.

Species dicuntur multarum rerum collectiōes in una uisione monstratæ.

Species forma. imago. effigies: similitudo.

Species est quod prædicatur de pluribus nō specie differentibus sed numero in eo φ quid sit ut homo prædicatur de petro & martino & hoc homine.

Specialia nomina dicta: quia partem demōstrant ut homo: spēs. n. ai āliū est hō.

Speciale ubi proprie unius. uniusq; personæ facta narrantur.

Species quædā i genere suo speciositatis forma naturalem præstans similitudinem suis indiuiduis non instrumentalem.

Speciatim: particulatim. membratim. p spēs. per numeros.

Specifica pulchra. speciosa.

Specimen documentum. indicium. signum experimentum. similitudo rei.

Specimen a specio cis uel a specie: probatio. formale decus.

Speciosus pulcher a specie uel a spectu: sicut formosus a forma.

Spectacula ludi erant ad quos uidendos omniū ora patebant.

Spectare: uidere. aspicere: sustinere. frequētanter aspicio.

Spectabilis: sublimis. honoratus. pulcher.

Spectaculum: ubi omnium usui publica præbet᷑ inspectio.

Spectatus: lucidus clarus. comptus. honoratus. puulgatus. pbatus.

Specula sunt in quibus fœminæ uultus suos intuentur dicta φ splendorem reddat uel quod ibi fœminæ intuentes cōsiderent speciem sui uultus.

Speculum: pspectus.

Specula locus speculandi. fœmininum.

Speculum lapis dictus φ more uitri. translucent.

Specular: fenestra. hoc specular aris foramē p uitrum translucēs.

Specularia: genera uehiculorū de qbus speculat᷑.

Speculari: de alto prospicere. aspicere. explorare.

Speculator in ecclesia præpositus dictus: eo φ speculetur atq; prospiciat populoꝝ sub se positorum mores & uitam.

Speculator est qui ex alto prospicit.

Specus est fossa sub terra: quia pspici pōt.

Specum latine ātra græce dicuntur. Sūt ūt loca ex quibus repulsæ uoces imaginem referunt Specum spelunca.

Specus huius specus & hoc specus speconis & specum speci. & hoc specu specu & hæc speca.

Spelæa græce spelunca latine: est autem φ rupis est cauatum.

Spelæum græce dicitur spelunca concaua saxa dicuntur.

Spemicos græce cuneua latine: ut bis. ter. q̄ter.

Sphæra mundi rotūditas uolubilis: & quod tale est a uolubilitate dictum: sicut ex capillis uel pilis fit: quibus pueri ludunt.

Sphæra pila dicta a ferendo uel feriendo.

Sphæra: corpus ex omni parte rotundum.

Sphæra quædam cœli est species i rotunditate formata cuius centrum terra est ex oibus partibus æqualiter conclusa: hāc nec principium nec terminum hr̄e dicunt: ideo φ in rotundo quasi circulus unde incipiat uel desinet nō facile comprehenditur.

Sphæras in carnibus a rotūditate græce dicimus Quicquid enim i rotūdo formatur: sphæra a græcis dicunt.

Speramus tantum bona: expectamus uero bona & mala. hoc mire dixit Virgilius.

Sperchius amnis thessaliæ.

Spero σπέρω græce semino.

Sperma semen.

Spermologus græce doctiloquus.

Spernit: contemnit. fastidit.

Sperno nis spreui: spernor spreetus.

Spretor componitur a spernor aris.

Sphærocles: rotundum.

Sphæso teres noue ferulæ.

Sphærulæ: calami.

Sphærulæ in modum spæræ factæ: rotundæ: ut calami.

Spes est futurorum bonorum expectatio: quæ exprimit humilitatis affectum: & sedulæ seruitutis obsequium dicta φ sit quasi pes progrediendi ad deum.

Spes ē cupitoꝝ Nemo eni sperat quod nō cupit

Spes est tabificus aspis: qui dum mordet hominem statim consumit: ita ut liquefiat.

Spicam abusiue de maturis frugibus dicimus. Nam proprie cum per folliculum id est extremum tumorem aristæ adhuc tenues in modum spiculi emanant.

Spica messis: unde spiculum dicitur Sef. spicus.

&hoc spicum.

Spicio cis non est in usu: ex eo aspicio actiuum

Suspicor aris & conspicor aris deponés côiugatione etiam mutata.

Spitio quod nô est in usu inde dicitur species speciosus speciositas specialis.ior.litas. Iter úde côponit specifico as. a spectu deriuat specto as. frequentatiuum: unde spectator.tatio culû spectabilis. côponit expecto. despecto. pros. insp. A spicio deriuatur speculum: a quo speculor aris speculator atio specula læ. A spicio componitur pspicio. circûspicio. pros. insp. asp susp. consp. resp. a quibus cætera deriuátur. aspectus. despectus. ctio. prospectus. pspicuus. côspicuus & cætera.

Spicula sunt sagittæ uel lanceæ breues a spicarum specie dictæ.

Spiculor aris.

Spiculator carnifex.

Spicus frondator. auis quædam est.

Spina est iunctura dorsi dicta. q habeat radiolos acutos. cuius uis iuncturæ spôdili appellant propter partem cerebri: q fertur per eo longo tractu ad cæteras corporis partes.

Spine a pungendo dictæ q sint acutæ ut spicæ harum sunt genera multa: ut herbæ. & cætera

Spina inde spinosus. spinetum.

Spinas dicimus sentes.

Spinus uero est arbor prunus.

Spina spûalis doctrine uiros significat: qui dum de uirtutibus & peccatis disserût: cor audiêtiû pungunt. significat etiam sicut dominus ait diuitias cû sollicitudine & uoluptate. qa suaæ cogitationû pûctione lacerant: & ad peccatû pertrahendo uulnerant.

Sphingæ sunt lecticæ: in quibus ē sphigiæ effigies: quos nos gryphos dicimus.

Sphinx monstrum est quoddá huius sphingis

Spinter: fibula.

Spiraculum: flatus. spiritus.

Spiracula dicta loca pestiferi spiritus.

Spiramen spiraculum spiritus. uentus prosp.

Spiramêtû ab aspirâdo aerê laxamêtû spatium.

Spira proprie est circulus nô ad eunde punctum reductus.

Spiræ capita columnarum uel factura eaæ.

Spiræ funes quibus í tempestatibus utût quos nautici suo more cucurbas uocant.

Spiræ proprie funium dicûtur a sperto dictæ Nã spira inuolucrum est funium.

Spiræ: uolumina. gyri circuli. nodi qbus se ligant serpentes.

Spirare uiuere est: expirare uero mori.

Spirat: flat. redolet. spiritum emittit.

Spirantia: olentia. aut morientia quasi spiritum trahentia.

Spiritus: uenti turbines. flatus: aer têpestates.

Spiritum ita distare ab anima dixerunt auctores Anima est ipsa uita hominis præstans sensû motûq; corpori: spiritus autem ipsius animæ est quædam uis ac potentia rationalis: p quá lege naturæ præstare uidet cæteris animalibus

Spiritum & animá idem esse certissime pronûciat euangelista dicens. Potestatem hêo ponêdi animam meam. De hac ipsa quoq; domini anima rursus euangelista ita protulit: Et inclinato capite emisit spiritû Sed aía dicta pro eo q uiuat spûs uel pro spûali natura. uel pro eo q spirat in corpore Item anima flatus uitæ est audem hoiem faciens. spiritus autem ille est q carnales côcupiscêtias calcat. Omnis aía spiritus esse potest non tamen omnis spiritus aía.

Spiritus sanctus ideo pdicatur deus quia ex patre filioq; pcedit & substantiam amborum habet.

Spiritus sanctus dictus secûdum id quod ad aliquid refertur spirans. & spirans utiq; spiritum inspirans est: & ex eo dictus est spiritus: proprie autem quodámodo dicitur spiritus secûdum q refertur ad patrê & filium: quod eorum sit spiritus. Nam & hoc nomen quod spiritus deus dicitur nô semp secundum id refert ad aliqd sed scdm id quod aliquá naturá significat. Oís eni natura í corporeæ spûs í scripturis sacris appellat: ideo ergo spûs dei sanctus uocat: qa sâctitas ē patris & filii. Nã cû sit pat & sps sanctus: & filius & spiritus scûs: proprie tñ ille uocat spiritus sanctus taq sanctitas coessentialis & consubstantialis amborum.

Spiritus distincte accipitur quo rationamur & intelligimus ut renouamini spiritu mêtis uestre id est mente: & caro concupiscit aduersus spiritum: & spiritus aduersus carnem: dicitur etiã uniuersa anima: ut inclinato capite emisit spiritum uel spûs iumentorum dicitur tñ alio mô a mte pprius discrete ut si orauero lingua: spûs meus orat: mês aût sine fructu ē & habet difficilem qstionê latiore quoq; significatione deus spiritus uocat: & iste flatus quis sit corpus

Spiritus uis animæ est mente inferior: ubi corporalium rerû similitudines exprimunt sicut pharao spiritu uidit: quo cû intellectus accesserit: qui mentis ē proprius fit reuelatio: pphia doctrina: sicut í ioseph fuit.

Spiritus nomen est naturæ: angelus uero officii Nam illi beatæ patriæ spiritus semper sunt spiritus: angeli uero solum cum p eos aliqua nunciantur. Sunt etiam officiorum uocabula uirtutes: potestates & cætera.

Spiritus dicitur a spiro as pro spiratus sicut halitus p halatus.

Spissum: densum in unum collectum dictû qsi sine spacio.

Spissus a um ior. ssimus spissitudo spisso spissas.
Spitamesi: psalmus.
Splendet: fulget. micat. nitet lucet.
Splendor: honor. dignitas. gloria. magnitudo.
Splēdidus ior ssimus: lucidus: clarus.
Splen: lyem græci. nos splen dicimus: q̄d sub il pricula & longa est & cito flexibilis: quaquæ risus mouetur iuxta cor.
Splenis & iecoris uiscera quasi ex conturbato sāguine uident̄ esse concreta. iuxta eos aūt qui de physicis disputant uolūtas uenereæ concupiscentiæ cōsistit i iecore: affectus iracūdiæ in fellæ: pauoris in corde. lætitiæ in splenæ. in pulmonibus uero aerē cōtineri affirmant
Splen dictus a supplemento ex contraria pte iecoris: ne uacua existeret: quem quidam etiam risus causa fictum existimant. Nam splene ridemus. felle irascimur. corde sapimus. iecore amamus pri. hic splē huius splenis.
Splenos hærba dicta q̄ splenē curet.
Sphodra græce ualde.
Spodastes amator.
Spoletum ciuitas est: ūde & spoletanus. sicut beneuentum beneuentanus.
Spoliat: exuit. priuat. prædat̄.
Spoliatus: exustus. depdatus.
Spolia sunt priuatorum: exuuiæ uero ducū. hoc spolium.
Spolia: hostium præda dicta q̄si pallia: uictis enī detrahuntur.
Spoliaria exteriores balneorum cellulæ: i quibus balueantiū spolia reponuntur.
Sponda exterior pars lecti a spondendo: pluteus interior.
Spondet: prōmittit. pollicetur.
Spondeo es spopondi sponsus sponsor.
Spondeus pes dicit̄ q̄a tracti sonat. Nā spōdius quidam tractus dicit̄ qui fundebatur circa aures sacrificantium: unde ibi canentes spondiales nominabantur.
Spondeios σπονδεῖος græci nos spondens dicimus. pes est qui constat ex duabus syllabis longis ut æstas.
Spondolus est internodiū spinæ dorsi. imo eius spinæ uulgariter.
Spōsio: pmissio. deuotio.
Sponsores: uades pmissores.
Sponsus uel sponsa a spondeo dictus. Nam per usum tabellarium matrimonii cautiones sibi inuicem mittebant: in quibus promittebant se inuicem cōsentire in iura matrimonii & fideiussores dabant. Cæterū proprie spondere uelle est. Ergo sponsus nō q̄a promittit: sed q̄a spondet: & sponsores dat.
Sponte: uoluntarie. ultro.
Spontaneus. uoluntarius.

Sporta genus uasis de iunceis palmis factum idē sportula culina dicitur: ad quam reportabant sportulæ diuitum cū cibis.
Spreuit: despexit. reppulit.
Spretus contemptus. repulsus. a sprno deriuatur.
Spuere. saliuam ponere idest emittere.
Spuo is sputum.
Spuma dicta ab eo quod spuatur: sordes. n. sunt undarum: quæ a musto uel eis quæ coquūtur purgantur: hinc spumare est spumam facere: spumosus uero qui semper spumat.
Spumeum latinū est quod greci α̉φρού dicunt caro est.
Spōgia a figere dicta idest nitidare: ē aūt tota latebrosa plena cauernulis totaq3 aq̄ adimpletur
Spurcicia: imundicia.
Spurcus non tm̄ impurus: sed & sæuus dr̄.
Spurius autem patre incerto matre uidua genitus quasi tantum spurii filius q̄a ueteres muliebrem naturam spuriū dicebant.
Spurcus. dictus q̄ sit impurus: unde & spurcicia.
Spurcū uinū ē quod offerri nō licet: aut cui aqua admixta est quasi spurium id est imundum
Spurii: meretricii.
Spurius dicitur q̄ de patre ignobili & matre nobili nascitur.
Spurius fauonius dicitur de nobili matre uel adulterio foeminæ.
Spurium baptisma falsum corruptū & adulterum
Sputa saliua dum p̄icit̄ a spuo is.
Squalere: sordere. sicca esse.
Squalidum: deforme. sordidum. icultum.
Squalidus squalidior simus squaliditas.
Squalor: ariditas. iguatio. sordes deformitas pallor. tabes macies. situs.
Squama serpentium uel piscium cutis.
Squamata est lorica ferrea ex laminis ferreis aut æreis concathænata i modum squamæ piscis ex ipso splendore squamarū & similitudine dicta.
Squamatus genus piscis dictus q̄ sit squamis acutus: unde & eius cute lignum polit̄.
Squilla genus piscis deliquati hec uulgo lota dr̄
Squinis: cuius flos iquinantos dicitur. anthos ε̉σιοσ enim græce flos dicitur.
Stabile. firmum. fidele. certum imutabile: forte
Stabilis ior. simus.
Stabula loca: in quibus pecora consistunt ferarum sylua est: unde stabularius q̄ stabulum idest domum hospitibus cōmodat.
Stabulum sicut stabulo as a compit & stabit. & status stata statum: & quecūq3 noīa a sto stas deriuantur. Ex cipitur stamen & staturus a. um quæ producūt.
Stabulo as & stabulor aris idem significabat antiquitus idest colloco.

Stabusama nomen fluminis.

Stachir latine spica.

Stacten est incēsum: quod ꝑ stilla manat dictum a græcis σταϰτοσ .i. liquidus.

Stacte: fructus cynnamomi.

Stacte id est smyrnis cum lysaba candidatur. genus ꝓciosæ rhesinæ.

Stadium octaua pars miliarii constans passibus. cxxv. auctore hercule: q sub uno spiritu hoc spatium cucurrisset: ac proinde stadiū appellasset: quoniam in fine respirasset.

Stadium: stadion græce dicitur.

Stadium significat laborem. Remigius.

Stadius dicit Macrobius.

Stadialis ager habet passus. cxxv. a stadio dictus.

Staphyle σταφυλη græce uua latine.

Staphylius græce botrys.

Staphysagria hærba quæ digitorꝫ.

Stagna loca alta: ubi aqua stat.

Stagnū lacus: q non fluit dictum q ibi aqua stet.

Stagnare: stagnum facere. uel pati. cum aqua fluens incipit stare.

Stamo portus.

Stantegus prætor.

Stauros græce crux.

Stare: pmanere. esse. stupere.

Stat: placet plenum est. hæret. īmotum est.

Stater ē nūmus habens ut quidam affirmant unciam .i. aureos sex. Alii putant tres. In euangeliis enim pro duabus didrachmis dat stater.

Stater qui & sydus. xx. hēt obolos græcum ē.

Stater dictus q tribus solidis stet appendēs aureos tres.

Stater est nūmus appendens semiunciam unam .i. aureos tres. hic duplicatus unciā facit.

Stater continet quattuor scrupulos. hic stater stateris.

Statera ē geminæ ponderum lances æquali examine pēdēs dicta q ex duabus lācibus & uno medio stilo librata pendeat. eadem & trutina & campana.

Statio ubi ad tempus stant naues. portus aūt ubi hyemant imotis ab accessu uentorum.

Statio idem & ieiunium de militari exēplo dicta pro eo q nulla lætitia adueniēs castris stationem militum rescindit. discernunt autem quidam dicere ieiuniū īdifferenter cuiuslibet diei abstinentiam esse: nō secundū legē sed secūdū propriā uoluntatē. stationē autē obseruantiā eē aut statutorꝫ dierū: ut quartæ & sextæ feriæ in ueteri lege: aut temporum ut ieiuniū quarti & quinti & septimi ac decimi mēsis uel quadragesimæ. his tertium genus quidam addūt quod xerofagium dicunt abstinentiam scilicet ciborꝫ humētiū: unde & dicitur quod siccis quibusdam utantur.

Stationes: uigiliæ. excubiæ. uices.

Statana a stando uel a statera id est pacifica uel tranquilla.

Statim: continuo. certe. mox.

Statuarium: conflatorium.

Statua simulacrum. idolum. imago.

Statuo & sisto statui faciunt.

Statuit: ædificat. decernit. iudiciū facit ponit.

Status quæstionem uel exenicā uestē significat. statura uero q̄ntitatē uniuscuiusq rei.

Status apud rhetores dicitur ea res i qua causa cōsistit .i. constitutio. græci autem statum a contentione dicunt. latini uero non solum a pugna per quā expugnent ꝓpositionē aduersarii sed q in eo pars cōsistat utraq.

Status causarum sūt duo: rationalis & causalis.

Status tus penultimā corripit Virg.

Status: positio esse constitutio.

Stauoratin genus palliorꝫ depictorꝫ ex storace q̄ gutta similis est mali cidonii.

Stephadium dictum quasi stipendium: sic .n. prius cœptum est.

Stephadium a stipitibus quasi stipladiū prādiū.

Stephanus martyr primus in nouo testamento fuit: qui hebraice interpretatur norma eorꝫ q prior fuerit ī martyrio ad imitatioem fideliū. Idem græce coronatus interpretat passus .n. & quod uocabat accepit. Sephanus græce corona dicitur.

Stegnone troodes id est abstractum uel solitum infirmitatis genus.

Stegnopatia adstrictum corpus.

Stelenus filius capnei.

Stellæ a stando dictæ: quia fixæ sunt semper ī cælo nec cadunt. Nam q uidetur stellas labi: nō sunt stellæ sed igniculi ex aere lapsi: qui fiunt dum uentus altiora petens æthereum ignem secum trahit.

Stella uero est quælibet singularis: Sydera stellis plurimis facta ut hyades. Astra stellæ grandes ut orion lucifer: sed confūduntur.

Stellæ immobiles sunt & cū cælo fixe: ppetuo motu feruntur. Sydera uero aut feruntur: sicut quæ cælo fixæ sūt: aut mouentur sicut planetæ id est erratiæ. Numerus est circulus stellarꝫ per quem cognosci dr in quanto tēpore unaquaq circulū suū percurrat siue per longitudinē: siue per latitudinē. Nam luna octo annis fertur explere cursum suū. Mercurius. xx. lucifer nouem. Sol. xix. uesp. xv. phætō. xii. Saturnus. xxx. qbus peractis reuersionē circuli sui uel iisdem signis & ptibus reuertuntur. In ambitu qdē. vii. cælestium orbiū ī eorū circulo luna primū ē cōstituta. Secūdo Mercurius solis celebritati par. sed in quadā ut plu dicūt cōtraria. Tertio uenus dicta lucifer quia inter quæq

plus lucis habeat. Quarto solis cursus. Quinto uesp: quem marti assignant. Sexto phæton quẽ iouẽ appellãt. In sũmo uertice saturni stella posita est. Hæc autem sydera planetæ id est errantes uocantur: nõ q errent sed q nos errãtes faciunt. i sole eni & luna omnibus noucta est ortus & occasus ideo. quia sol & luna directo cursu eunt. istæ uero retrogradæ & anomalæ efficiunť. pcedunt uel antegradiũť dũ motũ cõsuetũ facere uideť & aliqd pter consuetudinẽ pcedunt. Remouenť uero uľ retrogradiuntur: dũ motũ consuetũ agere uideť & aliqd pter cõsuetudinẽ remorať. Stationẽ faciũt qa dũ temp'moueť in aliquibus tñ locis stare uidentur. Stellæ plãete qn

qз a græ- cis sic dñr. phæ-

tó. plenõ ta. Spinona. spe-

nis & stil bõ. hos romani

deoꝝ suo rũ noibus facta-

uerũt id ẽ Iouis. Saturni.

Martis. ue neris. Mercurii.

Calisto lycaonis filia a Iunone fabulose in ursam conuersa ẽ q græce arctos appellať: & filius eius arctophylax in septẽtrionalibus stellis translati. Hoꝝ igiť alioꝝ qз signoꝝ superstitio sæ obseruantiæ q ad cognitionẽ sydeꝝ coniũguntur id est noticiã futuroꝝ & fidei nostræ sine dubitatõe cõtraria sũt: & xpianis sic ignorari debent: ut nec scripta uideanť. Sed nõnulli sydeꝝ pulchritudine & illecti inlapsus stellarũ cæcatis mẽtibus corruerũt: ita ut supputatione noxia q mathesis dr: euentus reꝝ prescire conãť: quos nõ solũ christianæ religiõis legiť doctores: sed etiã gẽtiliũ plato Aristoteles atqз alii reꝝ ueritate cõmoti concordi sñia damnauerũt dicẽtes confusionẽ reꝝ potius de tali pturatione generari. Et q̃uis nõ fuerint cælesti sapientiæ dediti: ueritatis tamẽ testimonio errores eorum ptulerunt.

Stellio genus lacertæ a colore dictus. Est. n. corpore picto lucentibus guttis i modũ stellaꝝ.

Stellio aĩal modicũ uenenatum simile lacertæ

Stema græce corona. generis nobilitas. hoc stema stematis.

Stema: genealogia. generatiõis computatio. uel filum quo ligabantur sacerdotum capita p corona: unde & dicitur.

Stẽmata ornamẽta regalia uľ signa generositatis

Stenio ciuitas: inde stenianus: sicut cãpania campanianus.

Stenphiaci id est uinacia.

Stenno interpretatur debilitas.

Stercus a sterten. dicitur. hũc qdã dicũt stercutiũ.

Stercorandi agri rationẽ qdã nomine stercutius primũ induxit: hunc quidã saturnũ putauerũt ut magnã illi nobilitatẽ facerent.

Stercorare est lætamine aspergere.

Stercus aũt dictũ uel qa sterniť i agris uel qa extergi oporteat qcqd i ciuitate sordiũ redũdeat siue qđ uerius ẽ a sterte n q & stercutius dictus est. idem est & fimus. qđ uulgo lætamen dř.

Sterẽtica græce priuantia.

Stereon græce: solidum corpus latine.

Sterilis: infæcũdus. defætus. aridus. nullũ ferens fructum.

Sterile: infructuosum. dictũ q stet quasi aridum.

Sterilitas: infæcunditas.

Sterillum barba de capra.

Sterium statio. i. solitarii habitatio.

Sterixin græci uocant cum in apostemata dolor se figat & firmet in uno loco.

Stero ωσ:ρω firmo.

Sternaces pauidi.

Sterno nis unde dicitur stratum: strages stramen stramentũ. Componitur prosterno: substerno insterno consterno: aris.

Sternit: deiicit. æquat. interficit. disiungit.

Sternutamenta sternutationes.

Sternutatio ẽ cũ inflatio a pectoř exurgit: quæ cũ aptos ad emanandũ poros nõ inuenit: cerebrum tangit: & congesta per nares exiens totum caput ptinus cõcutit.

Sterologium: post loquiũ.

Steron proteron: sententiæ ordine pmutatio: ut postq̃ altos tetigit fluctus & ad æquora uenit ãte enĩ ad æquora uenit: & sic tetigit fluctus.

Sterpie cauda serpentis.

Sterpopolus. ğ. polium campestre.

Sterqlinium: locus stercore plenus.

Sterqulinium dictum eo q stercore liniať & inficiatur.

Stercorũ constat heptametro catalectico: ut æacidas trahit uẽus hectora plãgit: pgama troes

Stertere raucare uulgo dicitur. Est autẽ dormiendo flatũ offendẽtẽ p nares emittere & sonare

Sterto. tis tui deficit supino.

Stibium cerusa ceruleo colore: quo mulieres supcilia ornant: uel supinducunt.

Sticea uel stiga tunica.

Sticiosus mitissimus.

Stygia palus.

Stygis. i. inferni palus.

Styguis rex quem poetæ in inferno regnare credebant.

Stigmata: ignea puncta. signa plagarum. hoc stigma tis.

Stigma coctura igneoꝝ uulneꝝ. signum. cicatrix cauterium.

Stilla est gutta quæ cadit. Sed hoc iterest: dũ stat uel pendet quasi glutinosa diciť gutta: dũ uero ceciderit stilla ẽ. Quare palæmon uincentinus insignis grãmaticus ut est apud Eusebiũ

cæſarienſe: quódā interrogatus quid inter ſtillam & guttam intereſſet: gutta inquit ſtat: & ſtilla cadit. hinc & ſtillicidiū quaſi ſtilla cadēs.

Stiria enim græcum eſt id eſt gutta: unde fit ſtilla diminutiuum.

Stillicidium id eſt guttæ cadentes de tectis: unde fit ſtilla.

Stilbon mercurii ſtella a pagāis dicitur uelocior cæteris planetis ita ut ſeptem diebus ſuos me et circulos.

Stillio a ſtellis maculatum quas habet dictus. q & ſtellio dr.

Stilus graphium quo in tabulis ſcribitur. ponit etiam pro ipſa ſcriptura: quæ ex eo fit uel aliquid longū & acutum: qa ſtilos græce lōgū: inde ſtilus graphiū: ſcriptura eloquium.

Stili ſudes acuti: radii. calami.

Stili id eſt figuræ deſcribendi tres ſunt cū uerborū & ſententiaꝝ exornationibus ſuis grauis: mediocris: attennatus: qbus ſūt cōtrarii: ſufful tus uel turgidus: diſſolutus: exilis uel exāguis

Stimula dea paganoꝝ excitatrix.

Stimulus: punctio. angor. cura. apotia. ictus.

Stimulat: incitat. inſtigat. agitat.

Stingo gis xi ctum & ſtingor ſtingues & ſtigueſ inuenitur.

Stinguit: occidit. īmittit. delet.

Stinguo: quod nō eſt in uſu componitur extinguo. inſtinguo. inſtinctus. tus.

Stinctum hærba: quæ & ſatyrion. dictū ꝙ ſuſcitet uenerem.

Stipa græce ſterilis dicta ꝙ ex ea ſtipēt tecta. hīc ſtipula p diminutionē.

Stipat: condenſat. circūuallat. cingit. congregat.

Stipatus: circūfuſus. circundatus.

Stipator: pediſſequus.

Stipes mendicitates. elemoſynæ. lignū. trūcus.

Stips ſtipis fœm. Stipes uero ſtipitis maſculinū priſc. Stipes ſtipitis idem & ſtips ſtipis lignū truncus.

Stips: ſubſtantia. uictus mendicitas.

Stipes quod de puo in fūmo colligitur.

Stipendium a ſtipe id eſt ſubſtantia appēdēda dictum. Antiqui enī ſolebant pecuniā appendere magiſ q̄ numerare.

Stipendiū: laborſ fructus: quod militibus datur

Stipendia facit. militat. arma portat.

Stipulatio ē pmiſſio uł ſponſio: unde & promiſſores ſtipulatores uocanť. dicta a ſtipula. ueteres enī qñ aliquid promittebant ſtipulā metētes frāgebāt: quā iterū iungētes ſpōſiōes ſuaſ agnoſcebāt: ſiue ꝙ ſtipulū firmum dixerunt.

Stipulor in actiua ſignificatione quomodo ī paſſiua ablatiuo iungiť: ut ſtipulor a te pro interrogo te. q̄uis ſit actiuum.

Stipulor aris te. & ſtipulor ab ſte pro iterrogo te. Inuenitur etiam in paſſiua ſignificatione ſimiliter dictum: ut ſtipulor abſte p interrogor.

Stipulari ē promittere ex uerbis interrogantis: unde etiam ſtipulum appellauerunt firmum.

Stipulator: promiſſor.

Stipulæ ſunt foliæ uel uaginæ cuius culmus ambitur & fulcitur: ne pondere fruges curuetur: quæ ſtipulæ ambiunt culmū. dicta quaſi uſta & quaſi ſtupulæ.

Stipula īpoſtura ſignificat aridos ad fidem uł inanes populos.

Stipus: calix conſecratus.

Styria ſpinæ nomen ē: cuius fructus habet guttiſ ſimilia grana.

Stiria græce gutta uel pendens glacies: unde ſtilla diminutiuum.

Styrma aqua dura tenuis in gelu cōuerſa.

Stirps: origo. radix. genus. propago.

Stirps truncus arbor.

Stirps ex longa generis ſignificatione dicitur.

Stirps quando ſignificat prolē fœmininū quando arborem uel materiam maſculinū.

Stiticus qui non poteſt egerere: a ſtando dicitur

Stiua manubrium arati. quo tenetur.

Styx palus in inferis: uorago infernalis.

Styx a ſtigeo ϖιγ'ςω .i. a triſticia dicta eo ꝙ triſtes faciat. hæc ſtyx ſtigis: inde ſtygius gia giū. ſignificat gurgitem odiorum: quod ex triſticia uenit.

Sclata genus nauigii latum & a latitudie dictum inde ſclataria purpura dicitur. i. marina uel nauis piratica.

Stoa græce porticus. unde ſtoici dicti ſunt.

Stoaces ruina colliſionū.

Sto tas ſteti. ab eo cōpoſita ſeruant duplicationē ab eo ſtatum pducit penulti. nomīa tñ ab eo coſtut ſtatus. a. um. ſtabilis. Compoſita ab eo adſto & adſtitum & aſtatum. preſto preſtitū. & pſtatum faciunt.

Sto ſtas. inde ſtator ſtatio ſtationarius. ſtatus tus uū ſtatim. ſtultus. ior. ſimus cia. componiť ex hoc ſtultiloquus ſtultiloquiū. A ſto ſtabulum ſtabularius ſtatua. ſtatera ſtatura: ſtamē ſtadiū ſterilis ior. ſimus. ſterilitas ſtabilis bilitas. ſtabilio is. ſtiticus. ſtella ſtellatuſ. aſ quo cōponitur ſtellifer & ſtellio. Stagnum & ſtagno as. ſtater eris. ſtatuo is ſtatutū. ex hoc componiť deſtituo inſtituo conſtituo ſubſtituo reſtituo proſtituo preſtituo. Aſto componiť aſto circūſto obſto obſtetrix obſtaculum. reſto perſto præſto præſtito exto as. exta inſto inſtantia. cōſto conſtans cōſtanter conſtantia conſtantinus a cōſtantius. a. Siſto. unde aſſiſto aſſiſtrix ſubſto cōponiť hoſtium. hoſtiarius. cōponiť hoſpeſ hoſpita hoſpitalis hoſpitalitaſ hoſpitium. hoſpitor aris. Ab hoſpes cōponitur ſoſpes. Aſto

componit' custos custodia custodio dis. antistes supestes tristis ior. simus astutia. Solstitium solstitialis. Iustus iustitia iustitiũ.

Stoecades insulæ massiliensium: qua rhodanus in mare exit in fronte narbonensis ꝓuinciæ dictæ quasi opere in ordine sint positæ.

Stoecas hærba q̃ in eis nascitur: unde & dicitur.

Stoici sunt qui in ciuitate morantur a stoa porticu dictuq̃ erat athenis: in qua picta erát gesta sapientiũ & uirorum fortium. in hac philosophabant' sapientes: unde & stoici dicti sunt. hanc sectam zenon primus instituit. hi negát sine uirtute quemquá effici beatũ. Omne peccatum uniforme esse asserunt: & animam cor pore perire dicunt.

Stoicidæ foemininũ a stoico quasi foeminæ.

Stola græce dicta ꝙ supermittat'. Idẽ & ricinum latine appellatũ eo ꝙ dimidia eius pars retro reiciat' a dextro latere in leuũ humeꝶ: qđ uulgo mauortẽ dicunt quasi signũ maritale. Matronale. n. operimentum est. Caput. n. mulieris uir est: unde & super caput mulieris est.

Stola uel stolia græce missa latine.

Stola significat corpus. Remigius.

Stola genus candidi uestimẽti super caput & scapulas. dimidia eius pars reicitur.

Stolidus: stultus. hebes. imperitus. obtunsus. ior simus stoliditas.

Stoma græce latine os otis. Oston uero os ossis

Stomachus græce os dicitur eo ꝙ sit ostium uẽtris & ipse cibum accipiat & in itestina transmittat.

Stomachat' : indignatur. accidiatur: angit: urit.

Stoplum: grauis sonus.

Storax lachryma est. Vnde eodem noie dicitur simulis mali cidonii: cuius distilatio illa q̃ uirgus & calamis inhæsent storax calamites dicitur & est munda.

Storax dicta ꝙ sit gutta arboris & fluens & congelata. Nam græci stynam guttam dicunt.

Storia ideo dicta ꝙ sit terre strata. Nondum eñi lanies stramenti repertis in his accubabant.

Strabo distortis est oculis.

Strabo & straba. prisc.

Strabus strambus græce.

Strages: corpoꝶ ꝓstratio. ruina. agger. moles. cædes.

Stragulũ uestis quæ toxa dicitur.

Stragulũ uestis est lor. dictum ꝙ i stratu & i amictu aptum sit. de quo Salomon ait: stragulatá uestem feci sibi.

Stragula uestis preciosa plumario opere facta.

Stragulare uariare.

Strábo qui oculum unũ distortum habet.

Strangulat: suffocat. gulá manu premit sugillat.

Stranguria dicta ꝙ stringat urinam.

Strata dicta quasi pedibus uulgi trita. ipsa est dilapidata id est lapidibus stricta: quam primus poeni post romani per omnem pene orbẽ disposuerunt propter rectitudinem itinerum & ne plebs ociosa esset.

Stracegos στρατηγοσ græce militia.

Stracia στρατια græce militia.

Stratelates græce militum dux.

Stratiotes miles.

Stratiotita militaria. prisc.

Stratos græce exercitus. prisc.

Stratos græce masculinũ. i. legio exercitus.

Stratoria lectoria quæ sterni solent in lectis.

Stratores: compositores sellæ regie.

Stratódes ad amiciciam accitus interpretatur.

Stratonice ciuitas asiæ.

Stratus tatum: subiectus. ad terram deiectus.

Stratus a sternendo dictus quasi storiatus. In his antiqui accubabant nondum laneis repertis.

Strabus græce strambus.

Strenates: cupidi.

Strenuus: fortis. efficax. gnauus. uigilans.

Strenuus fortis est. dictus ꝙ sternendo aduersa renuat.

Strepit: clamat. tumultuat.

Strepo pis strepitus frequentis populi sonitus.

Strepitat: sæpe strepit. tumultuat.

Strictus: tenuis. gracilis breuis. ꝑssus. nudus. euaginatus. siccus.

Strictura est terra ferri in massam cocta.

Strictum: summatim. leuiter raptim.

Stridebat: asperum sonum faciebat. confricando sonabat.

Strido dis & strideo des eiusdem significatióis.

Strido dui & stridi secundum diuersos.

Stridor: sonitus. strepitus. onomatopoeia est. de sono fit.

Strigium: genus uestimenti.

Strigla genus piscis.

Strigil græce pecten est aut proprie instrumentũ quo sudor corporis raditur.

Striga longitudo maior latitudine.

Strigatus ager est qui per strigas crescit a septentrione in meridiem.

Strigna: pallia operosiora.

Strignos hærba. i. uua lupia quæ salutaris dicit'.

Strimon fluuius tracie in bysthonia prouincia unde strymonius. a. um.

Stringere: putando componere. obtangere.

Stringit: desuper tangit. fortiter tenet. summatĩ transcurrit.

Stringo gis xi ctum.

Stringa castrẽsẽ uocabulum interuallũ turmaꝶ ĩ quo equi stringuntur: unde & stringosi dicuntur corpore macilenti.

Strix animal in affrica dictum a stridure pennaꝶ

quas tergo laxatus emittit & canes uulnerat insequentes.

Strix nocturna auis hn̄s nomē de sono uocis qn̄ eni clamat stridet. hæc uulgo dicitur ama ab amando paruulos. unde & lac præbere fertur nascentibus.

Stobilus conus.

Strongyle una æolidum insula.

Stromata: commentaria. scientiæ uarietates.

Stromateos opus loci uaria diuersitate contextū

Stromatheū: uarietas: tanquam opus uarietate contextum.

Stymphalides aues a stymphalidibus insulis sūt dictæ: ubi plurimæ sunt aduersus q̄s hercules sagittis est usus.

Strophades dictæ quia filii boreæ postq̄ arpyias fugarunt inde reuersi sūt. strophe. n. græce cōuersio dicitur latine.

Strophades insulæ: quæ prius plote uocabant᷑.

Strophe græce conuersio fœmininum.

Strophea ĩportuna pro minētibus saxis cacumĩa.

Stropha conuersio ut a medio responsio. nequitia. frans.

Stropha: retorta sententia. argumentatio uaria & semet in diuersa uertens.

Strofanus: impostor. fraudator.

Strophus: tortus. fraudator.

Strophiū est cingulū aureū cum gemmis palliū uirginale. a strophe quia conuertitur a tergibus ad anteriora.

Stropylos auis quæ crocodilum penetrat.

Struthio uel strutius de græco nomine dr̄ quod animal in similitudine auis pēnas habet non tamen a terra altius eleuatur. oua fouere negligit sed proiecta tantummodo fœtu pulueris aiantur. hæc a quibusdā asida dicitur.

Structum: fabricatum. ornatum. clausum. tutū.

Structor dicitur incisor carnium uel infertor.

Structuræ: ædificia. positiones.

Struere: moliri. cogitare. apparare.

Struo is xi structū. inde structura structile. cōponitur astruo. obstruo. destruo.

Strues: aceruus lignoꝝ. congeries.

Struma: gibbus.

Strumosus gibbosus. uel tumor in gutture.

Strupi: quibus remi ligantur. uincula lora.

Structos quam quidam hærbam lanarem dicūt: eo ꝙ plæriq̄ lanam ex ea lauent.

Studere: ualde cupere. unde & litteraꝝ studia sūt dicta a cupiditate lectionis.

Studium honestaꝝ artium doctrina. litteræ. sciētia: eruditio.

Studiosus: assiduus. destinatus. perseuerās quasi studiis curiosus.

Studium est uæhemens animi applicatio ad aliquid agendum.

Stultus est hebetior corde. unde affranius. Ego inquit stultum me esse existimo: fatuū eē non opinor id est obtūsis quidē sensibus nō tamē nullis. Fatuus uero est qui neq̄ quod fat᷑ ipse neq̄ quod alii tantur intelligit. Stupidus uero quasi lapideus ita differunt.

Stupa canabi est lini ue stipula dicta quia ex ea rimæ nauium stipentur unde stipatores dicuntur q ea in nauibus componunt.

Stupea uincula: funis de canabo factus.

Stupet. icertus est. torpet. miratur. sensu caret.

Stupidus dictus quasi lapideus quasi stolidus sæpius stupens.

Stupeo es. unde stupor stupidus stupesco & obstupesco. stupens. unde componitur stupefactus & obstupeo.

Stuprum in uirgine cōmittitur. Incestus uero in parente uel uidua. adulterium in nupta.

Stupula dicta ab usto collecta. n. messe uritur pp culturam agri.

Stupula dr̄ uel quia pars eius urit᷑ uł quia ps eius interdum pro palea incidit᷑.

Suapte: sua sponte. sua natura. est. n. adiectio syllabica. pte. licet aliquid exp̄ssius significet: ut tuapte: meapte: uestrapte.

Suadere: monere. hortari. prouocare.

Suasor: in suam sortem trahens. ĩpulsor.

Suadeo des suasor sio. suadela. dibilis: componit᷑ malesuasus. a. um. malesuada persuadeo p̄suasor persuasio persuasorius.

Suacha hebraice clamor.

Suaues uoces sunt subtiles & spissæ claræ atq̄ acutæ.

Suauis: benignus. dulcis. comis. iocūdus.

Suauis ior simus itas iter. cōponitur suauiloquus suauiloquiū suauicors.

Suauium osculum a suauitate.

Suauium uoluptatis est atq̄ lasciuiæ.

Suauiat: osculatur. basiat.

Sub quando ad locum significat uel añ. uel p accusatiuo iungit᷑ ut postesq̄ sub ipsos nituntur & sub ipsum arctuꝝ. sub lucē surgit. i. ante. sub noctem recursat pro per. quando uero in loco significat ablatiuo iungitur ut sub quercu posuit uel sub luce uel sub illo. In compositione modo localem uim habet ut sub eo. modo diminuit ut subrideo. subtristis.

Sub. inde dicitur subtus. subter.

Subhastatus sub hasta fisci comparatus & titulatus aut uænalis. & dr̄ pluraliter. subhastate q̄si plurimæ possessiones statutæ sub hasta fisci

Subactum: deuictum. prostratum. subiectum. a subigo gis.

Subare: subagitare. a su bus tractum est cum prouocant libidinem.

Subaudis: intelligis. aiaduertis.

Subauditur:subintelligitur.
Subarmales dicunt tunicæ subcīctæ id est curtæ
Subcinctorium dictum q sub brachiis ductū ala
rū sinum ambitatq; hinc inde subcingit. sciē
dū tamen quod omnia uerba quæ habent.b.
ante.c.debēt b mutare ī c.sicut etiam ante.f.g
m.p.r.in easdem mutant ut succurro sufficio
suggero sūmito suppono surripio.
Subdere:respondere.uel subiectum facere.supe-
rare subiicere.
Subdiuum:refugium uel certamen sub aura.
Subdiuo:sub aura.sub cælo puro.
Subducit:retro subtrahit.demit.a terra leuat.
Subdolus:fictus callidus insidiosus:uersutus.
Subæratum quod subtus habet æs:supius. aurū
Suber arbuscula.pris.hoc suber.eris.
Suberies arbor dicta qsi subedies q fructus eius
sues edunt.
Subiicit:subministrat.supponit.cogit.subrogat.
Subiicere cito:supponere uero aliter.
Subiicio cis ieci.subiectum ex sub & iacio com-
ponitur.
Subigere:superare.domare.complere.acuere.
Subigit cogit in unum redigit.subiugat.cogitat
Subigo gis subactū.Inde frequētatiuū subagito
Subire:ante oculos uenire.succedere. intrare. in
mentem uenire.
Subeo is biui uel subii subitum. componitur ex
sub & eo is.
Subinde frequenter sæpius ingeminauter.
Subindius:frequentius.
Subircos ascellæ dictæ:q fetorem in quibusdam
reddant.
Subitum:repentinum.
Subito:ex improuiso.inopinate.repente.
Subiunctiuus modus dictus quia per cum sub-
iungitur aliquid ut locutio plena sit: qui non
eget solū aduerbio uel coniunctione sed etiā
altero uerbo ad perfectū sensū ut cū faciam ui
tulā pro frugibus ipse uenito.
Subiunctiuus aliquando dubitationē: aliquādo
possibilitatē:aliquando comprobationē signi
ficat.Dubitationē ut eloquar an sileam. Ap-
probationē.ut sed mihi uel tellus optē prius
una dehiscat.possibilitatē ut doceam si uelis.
& penitēdo rei non factæ hoc utimur:ut facer
in castra tulissem.id est cur facer in castra nō tu
li:qd' debui facer.electiue quoq; utimur discā
quoniā doceam:quæ confirmatiue dicuntur.
Subiunctiuū significat dubietatē:ut si uideā itel
ligo:confirmationē:ut hinc fore ductores re-
uocato.f.t.Qui mare qui terras omni dictiōe
teruerēt.pollicitationem suadēdo:ut prodest
si legas.imperādo:ut ne dicas.Et tūc nō eget
alio uerbo.ostendēdo aliqd potuisse fieri nisi
quid impedimento fuisset:ut facerē si placuis
set.possunt fortassis & alii inueniri.
Subiunctiuæ coniunctiones dicuntur:quia sub-
iūgūt:dicimus enim regiq; hominiq;:nō ue-
ro que regi que homini.
Subiugare:uincere.domare.contundere.sub iu-
gum mittere.
Sublatum:raptum.subleuatū.
Subleuat:subuenit.sustinet.& ī altum regit.
Sublegit:subtrahit.colligit.uerba furatur.
Sublenit:subsignauit.subiunxit.resignauit.
Subligat:ligamen inguinum.
Sublime excelsum quasi supra limen editum in
altum.
Sublimis ab altitudine honoris dictus. Nam p
pne sublime dicitur quod est in altū.
Sublimat:exaltat ad honorem prouehit.
Sublinguiū:operculum gurgulionis quasi paruā
lingua quæ foramen linguæ recludit uulgo
liuida dicitur.
Sublinguiū sonitus qui sub lingua sonat quasi
bonus aut rectus sonitus aut submurmur.
Sublustris luna modicū lumen habens.
Subnectit:supplicat. subligat.subiungit.
Subnitit:conatur.supponit se.
Subnixus:suppositus:suffultus.subfirmatus.mu
nitus.circundatus.instructus.
Subsānat:irridet:insultat.nares submouet deri-
dendo.
Subsanno as.
Subsecuus:subsequens.
Subsecua:subsequentia.succedentia.residua reli-
qua iacentia malus inter uepres.
Subsecua propne sūt quæ sutor de materia præ
cidens quasi superuacua abiicit Item subsecui
agri quos in pertica diuisos recusatr quasi ste-
riles uel palustres: tem obsecua quæ in diuisi
one agroꝝ efficiunt centuriæ iugera .cc.
Subsecuus dicit a linea aliqd subsecante de inte
gro aliquo.
Subsedit succedendo possedit uel paululum rese
dit.a subsideo es.
Subsellia:sedes.cathedræ minores.
Subsellia doctoꝝ sunt cathedræ.Nam sedes sin
gulariter proprie regni est.dicta sunt ante sub
sedia.quod est subsedere.
Subsequa:pedissequa.succedanea.
Subsequiū:subsequens obsequiū.
Subsidium:auxilium.præsidium. auxilium qd
postea superuenit.
Subsistit:paululum.expectat. adiuuat. paululū
stat.
Subsistentia dicit uel constituta & fixa uel ex q
bus res aliquæ subsistūt ut substantiæ uel ele
menta quibus factus est mūdus.
Subsolanus uētus ideo dcūs qa sub ortu sit sol
a dextro latere uulturnū a leuo euꝝ habet.

Substantia est q̃ & proprie principaliter dicit᷑: quae neq; in subiecto est: neq; de subiecto praedicatur: ut aliquis homo uel aliquis equus.

Secūdae aūt substantiae dicuntur in quibus speciebus illae quae principaliter substātiae dictae sūt insunt atq; clauduntur: ut in homine.

Substantia graece usia dr̃. dicta aūt quia subsistit. illa autē q̃ i subsistēte uel in subiecto sūt sibi ñ sūt: quia ñ subsistunt sed mutāt᷑ sicut color & forma. accidentia uero sunt. Ex nouem accidētibus tria sunt iter usiam id est quantitas qualitas situs. haec enim sine usia esse non possūt extra usiam uero sunt locus tempus habitus. intra & extra usiam relatio facere pati.

Substantia est id qđ nō ab alio sed semp ex hoc est quod propria intra se uirtute consistit.

Substātia rei est omne illud per quod est res. merito ergo substantia est per quam fidei prolixitas edditur & trinitatis unitas cathaenatur. idcirco ait propheta. Non audierunt uerbū substantie. i. uerbum patris uocem christi. quia ex p̃na substantia loquebatur.

Substantia. ipsa rei alicuius natura & ratio qua cōstat designat subsistentiam personae: uniuscuiusq; hoc ipsum quod extat & subsistit.

Subsistentia est ipsum quod accidentibus ut possit esse non indiget: Substantia uero id quod aliis accidētibus subiectum quoddā ut ualēat esse subministrat. Sub illis. n. stat dum subiectū est accidentibus. Itaq; genera & species subsistunt tm̃. Neq;. n. accidentia generibus speciebusue contingunt. Indiuidua uero non modo subsistunt uerum etiam substant. Nam neq; ipsa indigent accidentibus. ut sint informata. n. sunt iam propriis & specificis differentiis & accidentibus quibus ut esse possint subministraut dum scilicet subiecta sunt.

uel υποστασι graece latine subsistentia dicit᷑ uel subsistere υποστῆναι. ουσια uero substantia uel substare. graeci nanq; diuites nominibus essentiam. substantiam. subsistentiam personam nominibus totidem reddūt. nam essētiā ουσιαν subsistētiam υποστασιν substantiā uero ουσιαν personam uero prosopon προσωπον appellant. ideo autem graeci υποστασεις indiuiduas substantias uocauerūt quoniam caeteris subsunt & quibusdam quasi accidentibus suppositae. Nos quoq; eas substantias dicius quasi suppositas. Cumq; etiā prosopa nuncupent easdem substantias: nos quoq; p̃sonas possumus nuncupare. ideo autem graecus de irrationabilibus animalibus hypostasin non dicit.. sicut nos de eisdem nomen substantiae praedicamus. quoniam hoc nomen melioribus est applicatum ut sine descriptione naturae uel substantiae uocabulis abscerneret᷑. Est igitur & ois essentia ουσια quoniā ē & subsistentia. Quoniam in nullo subiecto ē & hypostasis id est substantia. quoniā subest caeteris q̃ non sunt substantiae. & prosopia persona quia est rationale iduiduū. deus quoq; ens id est essentia est. Est enim & maxime ipse ē a quo omne esse proficiscitur est ουσια id est subsistentia. subsistit enim nullo indigens & υποστῆναι quia substat. unde etiam dicimus unam esse ουσια uel υποστασιν id est essētiam uel subsistentiam deitatis scilicet tres. hypostases. id est substātias & personas. Nisi. n. tres in deo substantias ecclesiasticus usus loquendi excluderet: uideretur ideo de deo dici substantia nō q; ipse caeteris rebus quasi subiectum supponeret᷑: sed q; idē omnibus ut p̃esset: ita etiam quasi principiū subesset rebus dū eis omnibus. id est subsistere subministrat. Sed hec oīa idcirco sunt dicta ut differētia naturae atq; p̃sone id est

atq; mōstraremus. Quo nero nomine unūquodq; oporteat appellari: ecclesiastice sit locutionis arbitriū. hoc interim constat differre naturā atq; personā qa natura ē cuiuslibet substantiae specificata proprietas persona uero rationalis nature indiuidua substantia.

Substroere: aliqua supposita substernere.

Substantia in indiuiduis: subsistentia in specialibus. essentia in generalibus.

Substuuit: supposuit. in loco decidētis cōstituit

Subtalares genus calciamenti quasi subtalo ꝓpe

Subtegmen subūbraculū. uel stamen telae.

Subtel: una pars pedis. uel medietas. ide subtilis

Subter & super praepositiones contrariam habēt significationem & utraq; accusatiuo & ablatiuo iungit᷑.

Subterfugere: uitare. declinare.

Subter est quod re aliqua superiore deprimit᷑ & procuratur.

Subtus uero q; dimissū altius contingit᷑.

Subtexunt: obiciūt.

Subtile: tenue. inualidum. leue.

Subtiles sunt uoces qbus non est spūs sicut infātiū. Quae. n. subtilissimae chordae sūt subtiles ac tenues sonos emittūt.

Subtilis: maliciosus. subdolus.

Subtiliter: eleganter. diserte. distincte.

Subtrahit: sumpit. expilat. furatur.

Subtrectat: substituit.

Subtrinū locus ubi suūt᷑ aliquae species.

Subucula est sacerdotalis linea corpori penitus astricta eadēq; talaris siue poderis. haec & uulgo camisia dicit᷑

Subucula pānus additicius a subiiciendo ul᷑ sub

& iiii

fuendo dictus.

Subucula ephot superhumeralis.

Subuertit:excludit.a fundamento destruit.

Subuenit:succedit.adiuuat.

Subulci porcorum pastores a suibus:sicut bubulci a cura boum.

Subura:sonus quilibet.

Subura celeberrima uia romæ est.

Suburbana sunt circumiecta urbis ædificia quasi sub urbe.

Suburbanus componitur a sub & urbanus.i.qui in urbe habitat.

Suburbanus dicitur qui in suburbio.i.territorio dicto a terendo bubus.

Succedaneus:successor.

Succedit:prospere euenit.

Succedere:alio decedente in locum eius deuenire.subrogare.

Successus:prosper euentus.

Succenturiæ sunt illi homines qui parati sunt p centuriis si defecerint stare.

Succenturiati dicunt qui in secunda centuria sūt quasi sub prima.i.in eius auxilium.

Succenturio as.

Succentor est q subsequenter canendo respōdet.

Succendit:subtus uel sursum combussit.

Succendia:fomenta.

Succenset:irascitur.culpat.detrahit.imputat.

Succinctoriū uestimentū quo genitalia teguntur id est & perizomatū.

Subcineucius panis cinere coctus & reuersatus. ipse est & focacius.

Succida lana tincta succo alicuius coloris.

Succidia carnes porcorum in usum repositæ a sue cedendo dictæ.

Succidit:leuiter incidit.uel ex parte iterficit a sub & cædo.

Succinatum fului coloris.

Succinus quē electrū appellant fului ceruleiq; coloris fertur arboris succus esse & ob hoc succinū appellari uocatur & a quibusdā harpago eo qđ attritū paleas sicut magnes ferrum rapit.

Suchi locus gentiliū interpretatur loquens.

Succula diminutiuū a sus quod est cōe.

Succubi pellex amica a succūbendo.i.latenter iacendo.

Succumbit:uictus est.cedit deficit.

Succurrit:subuenit.opem præstat.

Succus dictus quod sacco exprimitur ut ptisane.

Sudes palli acuti utraq; parte stipites fustes.

Sudes perticæ quibus naues producuntur.

Sudus da dū.purū nitens.

Sudū:serenū post pluuiam splendidū purū diuū lucidum.

Sudo as inde sudor succus inde siccus.ior.simus siccitas.sicco as.componitur succulentus succidū exsudo desudo insudo.

Sudare:supius udare.i.ex iterion supra cutē aquā manare.

Sudarium quod capiti apponebatur significat diuinitatē uel christi passionē q longe a nostra passione distincta est.linteamina uero corporis laborū ligamenta quæ nunc electos omnes.i. eius membra constringunt.

Suere consuere.

Suo suis sui sutum.

Sues porci.hic & hæc sus suis:unde suinus na nū

Sues significat peccatores:lasciuientes.imūdos

Suesula ciuitas.unde suesulanus.

Suetum:assiduum.usitatū.quottidianū.

Suesco scis sueui suetum.unde compōitur assuesco.desuesco.

Sueui pars germanorū fuerunt in fine septentrionis quorū fuisse centū pagos & populos multi prodiderunt.dicti aūt putantur a mōte sueuo qui ab ortu initium germaniæ facit cuius loca incoluerunt.

Suffecit:subdidit.supposuit.a sufficio.

Suffectus:substitutus.subrogatus in loco decidentis.

Sufferre:sustinere.

Suffero suffers sustuli a sustulo antiquo.

Suffibulum:subligamentū.

Sufficere:sustinere.durare.substinere.

Sufficio is a fio componitur actionem significat suffiui quia sensum mutauit.

Suffire:obliuere.

Sufflare:sursum flare.spirare.

Suflamen dicitur illud quod rotæ opponitur ne recurrat opposino.

Suffocatio:strangulatio.suggillatio.

Suffoco as.pducit penul.Componitur.n.ex sub & fauces.

Suffragines dictæ quia subtus franguntur id est flectuntur non supra sicut in brachiis.uel quia suffragantur.i.adiuuant nerui crurū.

Suffraginatus:fractis cruribus.uel in locū decidentis substitutus.

Suffragari:patrocinari.succurrere.auxiliū dare.

Suffragor aris.

Suffragiū:auxilium.uel suffragiū.cōponitur a fragor.quod non est in usu.

Suffragillatō est fidem aliquorū suscipere qui sūt fideiussores.

Sugga nomen gemmæ.

Suggere:subministrare.isinuare.subiicere.

Suggestio:insinuatio.intimatio.

Suggestio:diabolica immissio.tentatio.

Suggestus:sella regalis.a suggerendo.tribunal.

Suggillat:strangulat.suffocat.gulæ manū iniicit

Sugillare:gulam stringere.suadendo concitare.tendere.

Sugit:tristitia.
Sugit:lac,sumit.sumendo agit.
Sugo gis suxi.
Sugrandarium dicebatur sepulchrum infantium nondum.xl.dies implentium qr nondũ bustum uel tumulus poterat dici.
Suggrunda iter tectum & parietem uulgo dicitur quod græci postecon dicunt.
Sui interpretatur loquẽs.locus est.
Sui pronomen tertiæ personæ significat οὗ οἷ ἕ pronomina simplicia & reciproca idest qñ in se agit ut hic miseretur sui.& composita ἑαυτοῦ quæ sunt retransitiua & reciprocãt ut petrus iubet te uenire ad se.
Suilla caro,porcina a suina:quod item a sus is deriuatur.
Suilli porci marini dicti qr dum escam quærunt more suis memoriam habeant.terram.n.sub aquis fodiũt:nã circa guttur hñt oris offitiũ & nisi os harenis mergant pastum nõ colligũt.
Suinum:porcinum.
Suina a sue dicitur unde suilla diminutiuum.
Sulcat:secat.diuidit.
Sultus aratri ductus.uel nauium cursus.
Sulcus a sole dictus ꝙ ꝓscissus solẽ capiat.
Sulci significant corda sanctorum.proscissa uomere uerbi dei.
Sulphur dcm̃ qa igne accẽditur.ignis.n.est Nã uis eius in aquis seruentibus sentitur.neqꝫ alia res facilius accẽditur.fulgur quoqꝫ sulfuris odorẽ habet:& lux ipsa sulphurea ẽ.Nascitur autẽ ĩ insulis æoliis inter siciliã & italiã quas ardere dicunt & in Mero insula & in italia.huius.iiii.sunt genera.Viuum quod foditur:translucetqꝫ & uiret quo solo medici utuntur Alterum quod appelatur gleba usibus tm̃ fullonum familiare Tertium liquor est.usus eius ad lanas qr candorem mollitiemqꝫ præstat.Quartum ad lychinia maxime conficiẽda aptum
Sulphur dicitur quasi soli pyr id est terræ ignis.
Sulphur fomentũ est ignis:quod tamẽ sic ignẽ nutrit ut fetorẽ grauissimũ exhalet.
Sulphur ris.inde sulphureus a um.
Sulmone ciuitas sanni est.
Sulzica a salibus dicta quasi salzica id est salinum
Summates:uiri potentes.
Summatim:partim.strictum.leuiter.
Sum uerbum substantiuum nullius coniugatiõis proprie.ad deum pertinet qui semper est.
Sum fit ab εἰμὶ græco per ablationem i finalis & assumptionẽ.s.in principio & mutatione ei.in u.
Sũ es est inde dicitur ens.futurus.essentia essentialis.essentialiter.componitur absens.pñs.pñtia.unde cõponitur ipñtiare aduerbiũ:pñto as:tortio.absñs.tia.A sum cõponitur intersũ obsum.desum.Insum.subsum.subtersum.possum.i.potis sũ.ũde potẽs tialis aliter.potẽtatus potenter potẽs tior tissimus.potestas.ptãtiuus.possibilis.a potis potior potissimus.Et cõponitur cõpos:ipos:utpote aduerbiũ.
Sũmanus dicitur pluto quasi sũmus maniũ id est infernaliũ.
Sumen dicitur tenerrimus arboris cortex:hinc & pube natos pilos summa dicũt:qa uirtus humani seminis illos profert.
Sumen:pinguedo.
Sũma:præstantissima.suprema.
Sũme:egregie.
Sũma re:finis.perfectio.breuis & cõsumata collectio:substantia.
Sũmittere:humiliare.supplicare
Sũmergit:obruit.
Summissus:supplex.obiecto uultu inclinatus.prostratus.
Sũministrat:suppeditat.sufficit.sũmouet.propellit.inhibet.
Sumere:suscipere.
Sumo is sũpsi sũptũ interposita p causa euphoniæ sicut promo mis prompsi.
Sumimus ipsi a nobis:accipimus uero ab aliis:Itẽ sumimus p nos:accipimus a uolentibus tollimus a nolẽtibus.itẽ auferimus iuite quicquid dedimus:assumimus iussu:eripimus ui.
Sumnis id est ipedimẽto in lege.
Sũmotenus:leuiter prioribus labris.
Sũptus expendiũ.
Sũptuarius:q erogat sumptus.
Sũptuosus:pdigus.luxuriosus:cõsumptor
Sumula:breuissima sũma
Sũmus a um.sũmatim.sũmitas.
Sũmũ:magnũ.præstantissimum.nouissimum:residuũ.
Sũmus duas m habet cũ nomen ẽ:dũ uero uerbũ est unam:sumus sumo.
Sũmũ bonũ deus est qa icõmutabilis est & corruptio nulla in eo est.creatura uero bonũ sed non sũmũ:qa mutabilis est.
Sunamitis captiua uel despecta interpretatur.
Sunto:sint.imperatiuũ futurũ iuris uerbum est & testamentariũ:deriuatur a sunt addita o sicut ab amant amanto.Suo is sui sutũ producit penultimam.
Sutor sutrix cõponitur a suo exsuo cõsuo dissuo seco securis & cætera.
Suparum lineum brachiale puellarum
Supara rigaturæ dr̃r pãni.camisia.manicæ mulierum usqꝫ ad humeros.
Suppar compar a par cõponũtur.sub.aliquo par
Supparent:supplenter parent.
Suppellex omnia utensilia domus.facultas.substantia alicuius a supplendo dicitur.

Supellex tilis:antiqui uero supellectilis in nominatiuo.

Suppeditat:suffragat᷑.subministrat.supplet.prebet facultatem.

Suppedaneū:scabellū dictum ꝙ sub pedibus sit hoc græce hyppodion dicit᷑.

Suppedi:subest.opitulatur.

Suppediū:refugiū.

suppedile:iuxta pedes esse.

Super:insuper.præterea.

Supest qđ eminet:supra uero qđ substractū hēt aliqd.Item sup interdū aut minimū aut satis accipit᷑.supra uero iuxta.

Supet ꝑpositio modo ponit᷑ pro de:ut multa super priamo rogitās sup hectore multa:modo pro īsuper & amplius ut ītsup īfensi pœnas cū .s.p.modo ꝓ desup ut supest uallo ꝓspectat & pro supest.ut nec fuga iam sup:& pro ultra ut sup garamantes.

Super:unde dicit᷑ superus ra rum superi:componit᷑ superstes superstitio summus ma um.superbus id est superuadēs:unde superbia superbio is:isup desup.

Supero as supra supior supremus supremitas.

Super & subter cōtrariā habent significationem & utraq; accusatiuo & ablatiuo iungit᷑:qbusdam tñ uidet᷑ figurate ablatiuo iūgi:quomodo post ante circū ut longo post tēpore uēit:& uides properari littore circū.Et fronde super uiridi sunt nobis mitia poma.Et sup densa te studie:qđ si figurate accipimus sup & subter loco aduerbiorū necesse est eas accipi quomodo post ante circū cū ablatino.

Sup tamen quādo loco de ponit᷑ sine dubio ablatiuo iūgit᷑ ut multa sup priamo rogitans:inenit᷑ etiā sine dubio aduerbiū cum uerbo:ut sup insidens calcat:i cōpositione quoq; inuenit᷑ ut supsedeo supuacuus.& super & supra a supera ꝑ apocopam & syncopā facta sunt:a super deriuat᷑ superus.

Supera:cælestia:conuexa.sydera.

Supatminet eminet.abūdat.transit.

Superaria uestis q̄ superiduit᷑.

Suplimiare domus significat intentionē nr̄arū mētiū & cogitationū uel frontē corporis ubi portamus crucē xp̄i.

Supercilia dicta quasi superposita sunt ciliis quæ ideo pilis uestita sunt ut oculis munimenta prætendant & sudorem a capite fluentem depellant.

Supercilū:fastigiū.sūmitas.supbia.altitudo.

supciliosus:supbus.arrogans.rigidus.

Supfluus:importunus.incōgruus.

Supernali:cælestes.

Suplatiuus dicit᷑ quasi supexcellens suū comparatiuum.

Superlatiuū est quod ad plures sui generis comparatū superponitur omnibus ut fortissimus græcorū achilles uel per se prolatū cū ualde aduerbio itelligit᷑ ut fortissimus hercules:ualde fortis.

Suplatiuus gradus dr̄ ꝙ cōperatiuo supponat᷑:ut doctissimus.

Supne:a supiori parte.suppositio ꝓpiciatoriū.

Supsedeo:omitto.dissimulo.

Superstition propitiatoriū.

Superstitio dicta ꝙ sit supflua aut superinstituta obseruatio.Alii dicūt a senibus qui multis annis superstites delirant & errant superstitione quadam.

Supstes supstitis cōis generis.pri᷑.

Supstitiosus:fallus religiosus:aut idolorū cultor

Supstes uiuus:adhuc supstans:id est uitā ducēs.hæres.

Superstites antiquitus diceba᷑t testes ꝙ sup statū aut rem proferebant᷑:nunc parte nominis ablata testes dicunt᷑.

Supsuadere est dissuadere.

Supuacaneū:id est superfluum.

Supuacuū:irritū:sine causa.supfluū.

Superbia ē supgrediens mentis elatio de eo qđ non est:arrogantia uero inanis gloria de his qđ q̄sq; est:De supbia aūt nascit᷑ arrogātia.nā nisi ꝑcessent occulta elatio mētis nō seqt᷑ aperta iactātia laudis:dicta aūt supbia qa sup uult q̄ quod est.

Supbus peruersæ celsitudinis appetitor q ꝑcellere uult alios græce υπερηφανος.

Superbia sicut origo oīum est criminū ita ruina cunctarū uirtutū:hæc enī aut exordio mentē pro peccato prosternit aut nouissime de uirtutibus deicit:unde oīum peccatorū maxima est.qa tam p uirtutes q̄ p uitia humanam mētē exterminat.

Superbiæ id est arrogātiæ quattuor sunt species q̄re in arrogātia.

Supbire est ꝑcepta maioris īobediēdo trāscendere.Recte ergo oīs peccans supbus uocat᷑:eo ꝙ faciēdo uetita cōtēptui habeat diuina ꝑcepta.Recte quoq; initiū oīs peccati ē supbiæ qa nisi præcessetit mandatorū dei inobedientia trāsgressionis non seqt᷑ culpa.

Supbit:fastidit.despicit.dedignat᷑.deserit.

Suppetit:subest.oppitulat᷑.suppeditat constat.uel īuenit᷑:i animo uenit:subuenit.subrogat.

Supperiæ:auxilia.

Suppetitū:refugiū uel suppetitio.

Supinus ad cælū erectus.uētosus:superbus.

Supina dicta.qa a passiuis participiis:quæ quidam supina nominarūt nascunt᷑:amandi dodum amatū tu.

Supina uł ꝑticipalia sicut & īfinita eisdē casibus

iūgūtur qbus sua uerba:ut Noceo tibi nocen di tibi causa nocēdo tibi nocēdū ē tibi nocitū tibi pficio nocitu tibi gaudet p nocēdo tibi &c. Smilit' dignādi pmio sed i u desinēs magis nominatiuo iungitur ut dictu facilis.

Supina dicta q resupinant sui ulcibus participia aſ piciunt uł ab eis aſpiciuntur Nā cum articulis a græcis proferuntur. uel ideo dicuntur quia a uerbo transeunt in participiū: & iterū a paticipio resupinat' i uerbū. & qa i actiua uoce cū sint ad passiuam retorquent ſignificationē: hæc & participalia dīr. qa a participiis deriuantur. Supina dici possunt quia iter se resupinari & qua si cōtraria uidentur ad aliquid ire & ab eodem reuerti ut uenatum uenatu.

Supplex: humilis. preces fundens. summissus.

Supplicat: ueneratur: rogat. preces fūdit. placat.

Supplicatio gratiarū actio uel deprecatio.

Supplicationes quæ fiebāt de bonis damnatorū sacra. n. res de bonis execrādorū fiebat.

Supplicium proprie dicitur de eo non qui quo quo modo punitur: sed ita damnatur ut bona eius cōfecret' & i publico redigāt' nā supplicia dicebāt' suplicamēta & suppliciū dr̄ de cuius dānatiōe delibat' aliqd deo: uñ & supplicare.

Suppliciter: humiliter. cum supplicatione.

Supplosa: exclusa.

Supplodit: subsonat.

Supponit: summittit. pro aliquo ponit. dat.

Suppremus: ultius. uel īīmus. ſupior uel iferior. extremus: dictū a supra qd̄ supereminicat.

Supprimit: occultat. coercet. frangit. haurit.

Supuratus: purulentus.

Sur angustia.

Sura fœminiū pars pedis. uel crus. uel posteri or pars tibiæ. id est ultima uel a genu iūcta ad pedem. sed ponitur pro pede.

Sure tor. musculi. idem significāt. aut enī tibiarū sūt aut crurū uel lacertorum uel ulnarum

Surcula uimina succisa.

Surcula a præcisione ferri dicta. simplices corbi tes sunt.

Surdus a surdibus humoris i hauribus perceptis dictus q̄uis in aliis casibus accidat.

Surdeo es dui unde surdesco.

Surdus a sorde ior simus surditas: cōpōit' absurdū

Surgo gis surrexi a surlum & rego componitur

Surgitur a loco: exurgitur a somno insurgitur ad uindictam: cōsurgitur ad auxilium.

Subridet: leniter arridet. uel latentet.

Subngit: engit. caput lauat.

Subnpit. furatur. explicat.

Subrogat: substituit. subiicit.

Subruit: subuertit.

Sursum aduerbiū ad locū significat: sulū i loco.

Sus dicta q pascua subigat & terra subacta escas inquirat. hic & hæc sus suis a græco συς inde suinus. na. num. unde sulla diminutiuum & subulcus.

Susanna interpretatur liliū. uel subleuatio gloriæ

Susa oppidum persiæ nobilissimum. idē & susi

Suscipere ad animam & corpus refertur.

Suscipio: sustuli.

Suspicor & suspitio a susum uł sursum componi tur sed abiciunt unam s. quia non potest geminari consonans alia consonante subsequē te sicut nec antecedente nisi sit muta aut liqda

Suspicit: sursū aspicit. ueneraf': miraf'. colit. tuet'.

Suspici. nter: uenerabiliter.

Suspitiones: indicia quædam & uestigia.

Suspicio est uelut de quibusdam coniectutis.

Suspicium: refugium. presidium.

Suspicatur: existimat. arbitratur.

Suspirat: ex alto spiritum trahit.

Suspiriū dcm̄ qa ispiratio difficultatis ē quā græci dicūt id est pfocationē.

Suspirium anxietas. respiratio.

Sustentat: tolerat.

Sustinet. præsideo est suffragat'. patitur. tolerat.

Sustollit: aleuat.

Sustulit: sursum tulit.

Susis metropolis ciuitas est regionis elamitarū a qua & regio dicta est in qua daniel fuit.

Susis oppidum persidium nobilissimū in achamenia est hoc aiunt memnona construxisse. dictum q imminet fluuio suræ.

Suspecta sollicita non tuta infida.

Suspectum: suspiciendum. erubescedum.

Suspectat: suspicatur. aspicit.

Suspendium: eleuatio intentionis ad deum.

Suspensio: strangulacio. laqueus.

Suspendiosum: laqueosum.

Suspense: sollicite. dubie cogitantis.

Suspensus: sollicitus stupefactus. a terra eleuatus incertus. dubius.

Suspensuræ exaltationes maris elatiōes.

Susum in superiori parte in loco significat sursū ad locum.

Sursurrat: musitat murmurat.

Sursurro de sono locutionis dicitur. quia non in facie alicuius sed in aure loqt' alteri detrahēdo

Susurro onis: detractor. bilinguis: rixator: q murmurat. sententiosus.

Sutela: astutia. quasi subtile telum.

Subtilitas astutia sensus. acumen.

S bnlis: acutus. exilis. astutus.

Sutilis: quæ consuta est iuxta antiquos mores primam prod'. penul. breuiatur. Virgilius.

Sutor a suendo pelles dictus.

Sutores dicti quia insertis porcorum setis suant pelles quasi setores.

Suthul oppidum masculinum.

t

Littera sequēte i aut alteram uocalem debet pronūciari sono c. nisi altera cōsonās antecedat: ut contextionū lectio dicitur.

Tabanus animal modicū armētis aculeo pmolestum: idem & oestrus asylū uulgo dicit᷑.

Tabata interpretat᷑ bona.

Tabellio: notator.

Tabellio dicit᷑ ꝙ sit portitor tabellarū. idē & scriptor. i. scriba publicus Ante eum chartæ usū in dedolatis lignis scribebant.

Tabernacula tentoria sunt militum quibus in itinere solis ardores tempestatesqꝫ & in iunas frigoris uitant Dicta uero sunt ꝙ distenta funibus tabulis interstantibus apprehenderētur quæ tentoria sustinerent.

Tabernaculum licet ponatur pro habitatione sempiterna tamen proprie belli res accipitur & significat continue fidem tēporalis dispensationis per incarnationem domini

Tabernæ olim uocabātur ædiculæ paruæ plebeiorum dictæ ꝙ ex tabulis ligniisqꝫ erant constructæ unde & tabernarii dicuntur qui ibi residere solebant.

Tabernio qui uinum uel aliquid uendit.

Tabentum lapis tabernatus.

Tabent. languent.

Tabescit quinimo languore ad maciem uenit

Tabes: macies. morbus. sqlor lues clades lāguor

Tabes est corrupto sanguine corrumpente uiscera Nam tabe distilant qui pestilentia corrūpuntur.

Tabellæ i quibus scribunt: ūde tabellarii qui eas portant.

Tabellæ diminutiuū a tabula

Tabes oppidum perlidis.

Tabeel proprium est interpretatur bonus deus ut uel hominem uel idolum ostenderent.

Tabi & tabo putridus sanguis est: Tabes autem pestilentia uel quælibet putredo.

Tabificus: tabem faciens.

Tabida: morbida: uel corrupta quæ tabem faciūt

Tabita iterptetatur doreas id est, dama uel caprea

Tabita cumi id est puella surge.

Tabor & ermon duo mōtes sūt. iterpretat᷑ uero tabor lumē ueniēs: hermon anathema eius

Tabacra ciuitas affricæ.

Tabulato olim limine domus fiebat. unde & tabulatorum nomen permanet.

Tabulæ a tegendo dictæ unde & tegulæ.

Tabulæ testamēti ideo dictæ. quia ante usū chartæ uel membranæ in dedolatis tabulis scribebant.

Taburnus mons apuliæ campaniæ

Taburnus arbor.

Tacere: silere. nil loqui. præterire.

Taciturn: silens. latens.

Taceo es inde taciturnus taciturnitas. componitur conticeo. unde conticinium. conticesco.

Tacite. quiete. silenter.

Taciturna: grauis. admirabilis

Taciturnitas: pudor. uerecundia. nil loqui: silentium uero confusis uocibus uel tumultibus.

Taciturnus: in tacendo diuturnus.

Tactus dictus ꝙ pertractet & tangat: & ꝑ oīa mēbra sensus uigorem aspergat. nam tactu probamus quicquid sensibus cæteris iudicare nō possumus. duo autem sunt genera eius nam aut extrinsecus uenit quod feriat aut intus in ipso corpore oritur.

Taddeus qui & iudas iacobi de lxx. duobus.

Tafat furunculus

Tadal rex multarū gentium quia in diebus eius diuisæ sunt linguæ.

Tafendus hercules dicitur.

Tafuis quere tauis.

Tafnas interpretatur insanus serpens uel opertū signum.

Taphos græce sepulchrum Epitaphiū uero scriptum super sepulchrum.

Tagaton qui & πρωτοσατισ græce summus & princeps omnium deus interpretatur

Tagas græce furunculus.

Taygetas mercurius a taygeto oppido dicit᷑.

Tago græce possum.

Tages quidam faber fuit qui in hispania subito sulcis emicuit in cuius ortu aureus tagus ꝓcessit hic oppida condidit. leges ferendi dedit iterptetat᷑ uero potēs a græco tago idest possum Secus tamen de Tage sentire uidet᷑ Ouidius ultimo Metamorphoseos his uerbis

At nymphas tetigit noua res & amazōe natus
Hand aliter stupuit ꝙ cum tyrrenus arator
Fatalem glebam mediis aspexit in aruis
Sponte sua primum. nulloqꝫ agitante moueri
Sumere moy hols telluris omittere formam
Oraqꝫ uenturis aperire recentia factis
Indigete dixere Tamgem qui primus Etiscam
Edocuit gentem casus aperire futuros.

Tagum fluuium carthago hispaniæ nominauit ex quo ortus procedit auriferis harenis

Taygeta mons laconum.

Taygete stella quæ in fronte tauri est. una ex pliadibus.

Talamin interpretatur suspensio.

Talamon græce cubiculum coniugalis thorus

Talassius dici fertur quia cū sabinæ raperēt᷑ una elegāntissia extitit quā ab oraculo Talassio duci responsū est dari ab his qui felicit᷑ actis nuptus talassu noīe usi sūt. hoc & apd ægyptios

Talamus domus uel lectus nuptialis.
Talaris tunica dicit' q̄ usq; ad talos descēdat.
Talares calcei socci sunt ea figura ut talū cōtigāt. Subtulares uero sub talo.
Talaria calciamēta mercurii pēnata.
Talastrus colaphus in talos.
Tale:idē.simile.expressum.
Talētū summū esse pōdus phibet' a græcis sicut calcus minus. huius diuerse pōdus hēt': nam apud romanos septuagītaduaȝ libraȝ ē. aut triplex idest minus mediū summū minus. L. Mediū. Lxx. duaȝ. Sūmū. Cxx.
Talentum:uolūtudo.
Thales milesius græcus auctor.
Thalia musa una de nouē uel comœdia: īterpretat' aūt capacitas.i.terra comica lasoua gaudet sermone thalia.
Talis tantus & tot si ad præsentes dicant' etiam demonstratiua sunt: ut uides illū:talis ē iste. sin ad absētes relatiua uel redditiua tm̄ ut qualis hercules talis fuit theseus.
Talio est cū id patit' quisq; quod fecit iniuriæ uel ueneficii.
Talio onis recōpensatio simile.
Talli sunt ramusculi fusiles.
Talpa dic' q̄ sit dānata cecitate perpetua. ē enī absq; oculis terrā semper fodiēs:quod græci uocant talfas.
Talus dicitur a tolo. Nam tolus est eminens rotunditas:unde & fastigium templi rotundū tolus dicitur.
Talus est sub crure:sub talo calcaneus. Taxillus diminutiuum eius.
Tam aduerbium comparandi quantitatis uel qualitatis.
Thamar iterpretat' amaritudo pro uiris mortuis eadem & cōmutans:mutauit enī se in habitu meretricis quādo cōcubuit cō socere suo.
Thamar interp̄tat' amaritudo uel cōmutās: hæc nurus iudæ fuit.
Thamar urbs ē in solitudine:hæc palmira dicit'. Nā thamar hebraice palma sonat dicta a quibusdā quia ibi palmata sint plurima.
Thamar hebraice iulius mēsis dicit'.
Thamus mensis iunius.
Thamaricū latie dicīt ab amaritudine: arborem hanc græci maraton dicūt.
Taminare:corrūpere.
Taminus:iunius mēsis.
Tamū iterp̄tat' cōsumans:uel contemptus.
Tamna iterp̄tat' deficiēs.locus in israel fuit.
Tamnathsare ciuitas iosue in latere mōtis gaas ubi est insigne eius sepulchrū.
Tanais fluuius qui & tanus dictus est ex tiphe is sylus ueniens dirimit europam ab asia in potitū fluens.
Tanais fluuius scythicus de monte hyperboreo ueniens.
Tanager us amnis lucaniæ.
Tanaquil uxor tarquinii superbi.
Thanateos græce mortuus.
Thanateos isula galiio oceani dicta a morte serpentium:terra eius etiā quoquo gentiū inuecta sit illico angues perimit.
Tandem:aliquando uel in fine.
Tangit:cōtingit.ingerat tractat.
Tango gis tetigi tactū.
Tango is tactus itactus & cōtactus. Cōponit' attingo.contingo.ptingo.contagio.
Tanis humile mandatū interpretat'.
Tanis ciuitas metropolis est ægypti ubi pharao fuit: & moyses cuncta signa fecit. hanc construxisse dicunt titanes id est gigantes & inde dictam.
Tantalis auis quā ardeam uocant.
Tantulus diminutiuum.
Tantillus modicus.
Tantisper:iterim.iteȝ.iterūq;.
Tātus:unde tātulus tātillus : cōponit' tandem.
Tantundem numerū significat.
Tantidem tanti pretii est quanti & illud genitiuus de tantundem.
Tantundem tantidem in nominatiuo ex duobus correptis in genitiuo ex integro & corrupto componit'.
Tātundē.ipsum.idem.similitudo. figura eiusdē rei de qua agitur.
Tantū a tam & tenet cōponit'.inde dimiutiuū tantulum:unde etiā tantillū.
Taos:gemma est.
Tapax:futunculus.
Tapeta dicta q̄ pedibus prius sternerētur quasi tapedia:hæc aūt simpla sunt sicut ex una pte uillosa:aut amphitapa sicut ex utraq; pte uillosa:hoc tapetū tapeti & hoc tapete tapetis: & hic tapetes tis. Virgilius.nā tapetes pulchros dixit Tapetibus etiā prima corripitur.
Tapinosis est humilitas statum magnæ rei dicēs infirmans ut apparent rari nantes in gurgite pro mari.
Tapinosis græce latine humilis actio.
Tabrobane insula indiæ subiacēs iter ortū & occasum maior pars huius calore est usta. Solem oriētē dextra habet occidētē sinistra septētrionē non uidet sed canopum stellam.
Taplus isula stadiis decem a sicilia distat.
Taplus ciuitas inter bizantiū & tripolim.
Tara interpretat' odor suauitas.
Tha hebraice cōtemplatio stuporis.
Thata iterpretat' exploratio arcessionis.
Tharath interpretat' fulgurans.
Tharatus dicitur lapicei.

Taraconia hispaniæ ciuitas:caput taraconēsis ꝓuinciæ.

Tares neptuni filius fuit.

Taras fluuius antiquus in adria.

Tarbelle ē ciuitas iuxta mare circa flandriā.

Tardū:pigrū:lentum.obtusum.stolidū.

Tardus dicitur simus . tarditas tardo tardas quod tenet tarum.

Tarea uestis regia aut stola purpurea.

Tarentū ciuitas in ultima parte italiæ oppidum campaniæ.

Tarmus uermis in carne.uermis lardi:

Tarpeia filia tarpeii quæ dū traderet romam ab ipsis interfecta ē & sepulta ante capitoliū cui nomen tarpeium dedit.

Tarquini duo fuerūt:unus q ludos romanos instituit & capitolium ichoauit:alter q fuit ultius regū & tēplū iouii in capitolio cōstruxit.

Tarsum ciliciæ ptoles perseus ædificauit de qua fuit paulus apostolus natus. Quidā etiam locus indiæ tarsis dicitur.

Tarsis filius iuuan a quo cilices:unde metropolis eorū ciuitas tarsis dicitur.

Tarsis exploratio gaudii interpretatur.

Tarsis speculatio gaudii interpretatur.

Tarsi hebræū ē latine æthyops interpretatur.

Tarsis mare uel pelagus.

Tarsis siue calcedonia carthago est.

Tarsis quod i ezechiele & daniele reperitur aquila chrysolitū:symmachus hiacynthū interpretatur unde qdā i syrasiri male tarsis tarsum ciuitatē putauerunt. Nam inter reliquos lapides qui in ornatu sacerdotis sculpti sunt:eiusdem lapidis nomen iseritur . Est tñ homonimon : qa tarsis uocabulo indiæ regio nūcupatur & ipsum mare:qa ceruleū sit & solis radiis repcuntur colorē supradictorū lapidū trahit: unde & dicitur. Quo tarsis ionas ire uelle dicitur:& salomon ꝑ commerciis naues misit : licet iosephus iuxta literam commutatam græcos putet tarsū appellasse pro tarsis quod est hebræū.

Tartareū : horribile uel ifernale.

Tartarus dicitur:uel qa ibi omnia turbata sunt: uel quod est uerius απο του ταρταριξειν id est a tremore frigoris.illic enī fletus & stridor dentiū locus iferorū confusus.

Tartarus singulariter & tartara pluraliter idem significāt.

Taraca:uestis regia.

Tarcos urbs graciæ.

Tasiæ uites a talo insula dictæ.

Tatiani hæretici a tatiano quodā dicti:q & encraticæ dicuntur:qa carnes abominantur.

Tarula animal est acerrima habēs cornua quasi serrata:a nullo capi pōt:sed tamē cornua mollibus uirgis obligat.

Thau:mansuetus.

Tauesli:subterranei.

Taumantias tutni soror fuit.

Taumastes græce mirabilis.

Taumata græce miracula.

Taumatus græce mirabilist

Taura sterilis.

Tauri significāt principes populorum. Aug.

Taurus græcū est sicut & bos.dictus ꝙ nascātur ex eo uermes ricino similes huius tauri sanguis haustus mortalis fertur esse homini.

Taurus secūdu signū i cælo.quē propter iouē inter sydera posuerunt quia in bouē sit conuersus quando rapuit europam.

Taurus tormenti genus.quod quidam phalaris agrigentinus tyrannus iuenit:quod ipse post expertus est.æreus taurus erat.

Taurus mons qdam id est caucasus.ubi est tauromiuiū oppidum.

Tauromiuiū tauromiuiū proprium ciuitatis:hic tauromiuitanus.

Tauromiuitana urbs siciliæ:ubi ē charybdis.

Tautanos idē est & clauas:idē & cateias.

Tautones dicūtur pili palpebrarū uel palpebræ.

Tautologiū id est eloquium id est repentinum ut si fara uirum seruant:si uescitur aura . Totū enī quod repetitur una res ē:sed crebro sermone annunciata.

Tautologas id est idipsum uerbum .

Taxat:ponderat.nominat.æstimat. tangit.

Taxatio:æstimatio.deliberatio.nominatio .

Taxare dicitur æstimare tractum ab emptoribus qui taxatione pretii tandem suas uoluntates colligunt:Inde componitur dumtaxat

Taxata:subnexa . itexta . æstimata . taxatiuncula diminutiuum.

Taxca lardus est gallice dictum

Taxeota id est officiosus:

Taxillus diminutiuum a talo:sicut a uelo uexilū.

Taxus uenenosa arbor:ūde & toxica uenena exprimuntur. ide sit arcus.hæc abundat i corsica

Theatrū est quo scæna iluditur semicirculi figuram habens i quo stantes ciēs aspiciūt cuius forma prius rotūda erat id est āphiteatrū.theatrū autē græca a spectaculo noiatū ꝙ i eo stās populus desuper aspiciat ludos hoc athenis primū:deinde a censoribus romæ factum ē

Theatrum.spectaculum. locus i ciuitatibus erat ubi exercebantur ioca regalia & decolabantur rei.plærunq; etiam innocentes ad hoc confluebat omnis populus.

Theatrum spectaculum ubicumq; fieri dicitur. dictum a theoro Τεωρω id est uideo.

Thebas ægyprias cadmus cōdidit græce thebalda dcā.idē i boetia thebas cōdidit . Thebæ duæ sūt:una i ægypto:alia i græcia ātiquius sim

gulariter thebea. sunt etiam thebæ ãtiquæ in thessalia echioniæ ab echione dictæ q adiuuit cadmum.
Thebæ pluraliter declinãtur & singulariter thebe thebes.
Thebeth hebraice ianuarius.
Thebeth in libro hester mensis decẽbris.
Thebalcũ marmor intertĩctũ aureis guttis.
Theca græce repposirio. alii dicunt ab eo q tegat aliquid: unde cõponitur thesaurus thesaurizo chirotheca.
Tectones fabros uel artifices græci uocant.
Tectus: occultus. latẽs. cautus. a tego gis texi. tectum.
Tectũ: opernmentũ domus. lar. limes.
Tectonatus: tecto coopertus.
Tecuæ interptaĩ sonus tubæ.
Tedæ lãpades pigues propẽ crassam plcẽ dictæ.
Tehed & ioth iterptaĩ iusticia domini.
Tædet impersonale.
Tædet: horret. pænitet tædiũ patiĩ: tristaĩ: unde pertæsus.
Tædiũ: anxietas. angor. stimulus.
Tædiaĩ tædio afficiĩ.
Thee: thalamus. semen siue fons.
Tefun lapis a colore cineris dictus.
Tegeũ: oppidũ arcadiæ: hinc tegæa.
Teges: coopertorium a tegẽdo: prisc. hæc teges tegetis.
Tegit: celat. cooperit.
Tego gis xi tectũ tector tegmen. tego teges. tegula tuguriũ. cõponiĩ circũtego obtego. detego. protego. retego cõtego. cortes texo.
Tegmen dictum q tegat membra sicut & tegumenta.
Tegimen a tego gis & p concisionẽ tegmen.
Techna: fraus. ars.
Technitæ græce artifices.
Techmones malæ artes.
Tegia. fides. coopertura.
Tegnogamia: filio℞ nuptiæ.
Technopegma ars ludicra.
Tegolicus lapis nucleo oliuæ similis.
Tegulæ dictæ q tegant ædes. idem & imbrices primæ positionis: cuius diminutiuũ tigillũ.
Tegularia malefica dicta q super tegulas sacrificet.
Teiori iulius mensis capadoce θεοϊϊψ diuine.
Teitan sol uel gigas interpretatur: nomen est antichristi quod esse se finget: cuius numerus est dclxvi.
Tæla a longitudine staminũ dĩ cuius deriuatiuũ tælaria unde tælla pluraliter iacula oblonga q̃ emittũtur: Virgilius. Cõcurrere tælis.
Telamon pater aiacis.
Telamodie componens.

Theleboes populi.
Telio distinctio.
Teletæ: purgationes.
Teletæ græce hostia dicuntur purgatiua dicta a persiciẽdo hoiem id est purgãdo: & dĩ theatẽ eo q hoiem perfectũ deo deuouet: deriuatur aũt a uerbo τελεω τελω id ẽ pficio: sunt aũt tres teletæ: una quidem baptismatis: secunda cõmuniõis: tertia chrismatis sed illa quæ ẽ cõmuniõis aliis duabus pfectionẽ pstat.
Thelycon θηλυκοψ fœmininum.
Telegon tusculũ ciuitatẽ construxit: q a Ignorante patrem peremit.
Telinum: speces unguenti.
Telos græce finis.
Telonẽ hortolani uocant lignũ longũ quo hauriũt aquas: a lõgitudine dictũ tælon τηλοψ enĩ græce longũ dicĩ hoc hispani ciconiã dicunt quia imitetur auem illã rostrũ leuãtẽ & deponentem.
Telon græce & latine uectigal iterpretaĩ inde teloneũ & telonarius id est curator.
Teloneũ diciĩ ubi merces nauiũ & nauta℞ emolumenta reddũtur: ibi enĩ uectigalis exactor sedet p̃tiũ rebus impositurus & uoce a mercatoribus flagitans.
Tellorem: terrorem. inferna sedes. prisc.
Telum proprie scd̃m græcos diciĩ qcquid pcul iaci põt: q̃ q abusiue & gladius.
Telũ latens dolor a medicis dictũ q dolore corpus transuerberet quasi gladius.
Tellurus: terræ numen.
Tellus ẽra frugifera dcã q eius fructus tollimus
Tellus pfunda pars terræ ĩ qua arbo℞ & hærbarum radices tenenĩ. Terra aũt supficies a terẽdo dicta. hæc tellus telluris.
Tellus amor terræ dea terræ.
Tellumo pars terræ.
Telludis quidam locus romæ.
Thema: norma uel forma. materia dictionis græce proemiũ: similitudo.
Theman interpretaĩ auster siue percussio hic nageb & daron appellatur.
Theman prouincia est gentilium: interpretatur auster uel loquens.
Themæ pondus tres scrupulos retinet.
Themelici erant musici scenici dicti q olim ĩ orchestra super pulpitũ canebãt quod themele dicitur.
Temerarius est qui nõ æstimat periculũ. audax uero qui non timet.
Temeritas sine consilio: audacia uero post consilium.
Temere significat causa alias fortuitu alias male alias improuide.
Temere aduerbium est.

Temeritas sc'd'm ciceroně ē cũ incõsiderata dolorũ ppessione gladiatoria dolorũ susceptio

Temerare: corrumpere. uiolare. polluere.

Temetum ui nũi dicitur q teneat mentẽ & faciat titubare. ũde & dicitur temeratus temero as temeratus temulentus.

Temesis est unius compositi uel simplicis uerbi sectio una distinctione uel pluribus ĩtenectis ut septem subiecta trioni & saxo cere comminuit brum.

Themis interpretatur obscuritas uel caligo quædam dea quæ dabat rñsa.

Temine: trama.

Temnit: contradicit. pro contemnit. spernit

Tēno nis psi temptũ m ante n in eadem syllaba.

Temoys libros.

Temo: lõgitudo aratri uł plaustri. temo temõis

Tempe loca in tessalia delectabilia proprie siluæ locus amænissimus & nemorosus

Tempe loca quidam frigida sylua tecta. ꝑlurali liter declinatur per nomĩatiuũ accusatiuũ uocatiuum.

Temperantia est uirtus qua libido concupiscentiaq; rerum refrenatur.

Tēperātia ē rõnis ĩ libidinẽ atq; alios nõ rectos ĩpetus animi firma & moderata dñatio. Eius ptes sunt cõtinẽtia clæmẽtia. modestia.

Tēperātia ē animoꝝ uirtus: tēperatio uero cuiuscũq; rei tēperamentum.

Tempenes auratum.

Tēperat: placat. mitigat. lene facit æqlibrat. moderat. conuenienter cõmiscet.

Tēperatus: mansuetus. moderatus. modicus. maturus. cõmunis.

Tempes: lambia uulgo dicitur.

Tēpestas aut pro tēpore dicit sicut ea tēpestate: aut a statu cæli sicut uerno aut autũnali tēpore quãdo maxime fiũt tēpestates. quãdo nec plena æstas nec plena hyems est.

Tempestates: uenti. turbines. procellæ. uertigies grando.

Tempestiuum ueteres opportunum a tempore dictum.

Tēpestiua opportuna: matura suo tēpore acta.

Tēpestiue uenisti id est tēpore competenti quãdo oportuit.

Templum a cõtemplatione dictũ cuius nomen pro qbuscũq; magnis locis antiqui dicebant & tēpla dicta quasi ampla tacta. Tēpli quattuor partes sunt: antiqua ad ortũ; postica ad occasum: sinistra ad septentrionẽ: dextra ad meridiem. Primus moyses tabernaculũ domio cõdidit Salomon deide tēplum.

Tēpora sunt mutationũ uices hyems uer æstas. autumnus. In his temporibus aut uelocior ē solis transitus aut tardior.

Tēpora sunt q̃ p sydera fiũt: nõ spatia horaꝝ sed uicissitudines affectionũ cæli: unde & de syderibus dictũ est: sint in signa & tēpora & dies. & ãnos. Nã si aliqs corporalis uel spũalis motus cõditionẽ istoꝝ luminariũ præcessit: ut aliquis a futura expectatione per præsens in præteritum traiiceret sine tempore esse non potuit & cætera.

Tempora sunt ut ait ambrosius uices mutationum: in quibus sol anni orbẽ ĩconfusa uarietate distinguit: tempora aũt a motu sydeꝝ sunt sicut deus dixit.

Tēpora anni quattuor sunt: uer. æstas. autũnus. hyems. dicta a cõmunionis temperamento: quod inuicẽ se humore siccitate. calore. & frigore tēperent. Ver qppe cõstat ex humore & calore & siccitate. autũnus ex siccitate & frigore: hyems a frigore & humore. Ver orit. viii. kal. martii. æstas. viii. kal. iunii. autũnus. viii. kal. septẽbris: hyems uero. viii. kal. decẽbris: initiũ uero ueris. vii. idus februarii: æstatis initium. vii. idus maii. autũni initiũ. vii. idus augusti. hyemis initiũ. vii. idus nouẽbris. Tempus iuxta hebræos integer est annus: tempora uero duo ãni: dimidiũ tpis dimidiũ anni.

Tempus ē mutabiliũ rerũ mora uel motus ipm interuallũ breue uel longũ quod ipsius tēporis essentiæ uidet esse diffinitio possetq; sine sole & cæteris syderibus esse. Quod uero annum mẽses dies & cætera id genus tempora nominamus q̃ sine syderibus esse nõ possint ipoꝝ tpoꝝ certa sint noĩa ꝑsignataq; & definitæ mensuræ: licet ipsa sydera uiroꝝ more & motus causa esse uideant temperant eteni uitã nostrã: ut modo circa ignẽ: modo circa frigus & cæteras qualitates afficiamur immoremus scilicet uel fugiamus: unde & tēpora dicta sunt: inde & dominus forsitan ait. sint i signa & tempora. sine his tamẽ syderibus tres dies fuisse phibent. quando tempus defuisse nemo fortasse recte affirmet: sed iam tunc aliquarũ reꝝ motus uel mota erat.

Tēpora aliud eẽ uidẽtur: aliud tēpus: sicut homo species. hoies uero indiuidua.

Tēpus: dies. hora. momentũ. euẽtus. spaciũ. sæculũ. interuallũ. facultas. copia. occasio. his oĩbus modis accipit.

Tempus tēporis inde tēporalis dr tēporaneus. tēpestus quod nõ ẽ in usu: tēpestiuus na. um tēpestiue cõpõit ãnpestus a extẽplo id ẽ extra tēporis ãplitudinẽ: tēporis aduerbiũ ẽ mox.

Tēpora sunt q̃ caluariæ dextra leuaq; subiacẽt: inde dicta q a mouẽtur: ipsaq; mobilitate quasi tēpora qbusdã iteruallis mutant.

Temptat: experitur. inquirit. lacessit. persuadet.

periculum facit.

Temptare:probare.ut deus temptauit abraham & pro iplicare peccato ut deus neminē temptat. Temptauit diabolus adā de gula cum lignū uetitū ostēdit & ad comedēdū suasit. Tēptauit ex uanagloria cum dixit eritis sicut dii. tēptauit ex auaritia eū dixit sciētes bonum & malū. quia auaritia nō solū ē pecuniæ sed etiā altitudinis: i hoc ergo eū ad supbiā traxit. Eiisdē modis dominū tēptauit & uictus ē. p gulā. Dic ut lapides isti panes fiant. p uanā gloriā: mitte te deorsū. p sublimitatis auaritiā: hæc oia tibi dabo si procidens adoraueris me.

Temulētus:ebrius. a temeto id est uino dictus.

Tenax nunc cupidior quod teneat: interdum & pertinax.

Tenaces:cupidi. auari. stringentes. duri.

Tenaces:forcipes fabrorum.

Tenda quæ rustice trabea dicitur.

Tendit:dirigit. festinat. eleuat. pergit. conat᷑.

Tendo dis tetendi tensus & tentus. tentus tamē & a teneo fit. potest & nomen esse. intentus ior simus. tentoriū quoq; inde deriuatur & tētio & tentigo & tenor.

Tendo dis inde tentorium. tendicula. tensor tensio tensibilis. componit᷑ a tendo obtendo pertendo pro. præ. intendo re. dis. con. portentum. portendo is.

Tendiculæ:insidiæ quæ tenduntur auibus uel leporibus ut rætia.

Tenet:habet. possidet. moratur. nouit. astringit. inuadit.

Teneo es tenui tentus tentum: inde frequentatiuū tento. as. componitur attineo con. per. sustineo continēs continentia: tæneulū deriuat᷑ inde tenax ior. simus tenacitas tenor tenuis simus itas tenuo tēuas: & quæ ex hoc tenerior rimus tenellus. tento as. unde sustento. & ex hoc retento as. tenax & quæ ab hoc. tenus ꝓpositio tinea. cōponit᷑ attineo petineo ob de. sus. con. re. temetum: & quæ ab his.

Tenebræ dictæ qꝛ teneāt umbras. nil autē sūt tenebræ sed priuatio luminis hoc nomē accepit. tenebræ ergo tm̄ nomē habent non essentiā: & ideo deus auctor earū esse dici non potest. quę quid enim deū fecisse dicimus habet scientiā species & essentiam.

Tenebræ. inde tenebrosus. sitas tenebrico as.

Tenebricari:tenebras facere uel pati.

Tenedos insula una ex cycladibus ad septentrionē sita: in qua olim ciuitas athenæ cōdita est. unde & nomen urbis illius uel potius insulæ fuit qꝛ tenes infamatus concubuisse cum nouerca sua & illuc fugisse.

Teneotica:genus chartæ.

Tenei græce tu.

Tener ra rum: molle. fragile. delicatum.

Tener ior. rimus ritas. tenerutudo.

Tenesmon græci dicunt sanguinolentū & coagulatū in modū frusticuli stercoris passio dissenteriæ est uel ex uulnere intestinorum.

Tenia est uittarum extremitas dependēs diuersorum colorum.

Teniæ infulæ. ligaturæ. uittæ sacræ.

Tenilis qui teneri potest.

Tenite artifices.

Tenion græce ascondas.

Tenor: rectitudo. norma. ordo. lex. cōditio posita

Tenor accentus. a tenēdo id est regēdo sermonē

Thensa cum aspiratione gēus uehiculi quo deorū simulacra portabant ἀπὸ τοῦ θεοῦ id est re diuina.

Tensus: porrectus. cæsus. leuatus.

Tensus & tentus a tendo is in usu est.

Tentigo extensio mēbri in libidinē concitati.

Tentoriū dictum qꝛ tendatur funibus & palis. i. tabernaculum uel papilio.

Tenuis: subtilis. fragilis. leuis. exilis. strictus. pressus. siccus. gracilis. macer breuis. ignotus.

Tenuis: nudus. pauper. aridus.

Tenuitas: fames. ieiunia.

Tenus: usq; iuxta. præpositio ablatiui casus.

Tēus Τομεχρι significat aduerbiū. & qūis semper posita inueniatur: tamen quia sine causali non potest poni: inter præpositiones connumerat᷑. qm̄ n̄ solū ablatiuo sed etiam genitiuo more græco adiūgit Virg. Et crurū tēus a mēto palearia pendēt.

Theodericus rex gothorum fuit qui rempublicā inuasit.

Theodosiani & calanitæ hæretici a theodosio & calano dicti sūt epīs in alexandria. hi ppl'i puersi errores eutycetis & dioscori sequētes calcedonense conciliū respuunt ex duabus unā i christo naturā asserunt quanq̄ theodosiāi corruptam: calanitæ incorruptam contendant.

Theodoria mysteriū diuinæ scripturæ. uel diligēs perscrutatio uerborum.

Theologia græce latine diuinitas seu deitas appellat᷑. Theologiæ tria esse genera dicunt᷑ id ē rationale: quod de diis: eorūq; mythicō explicat᷑ quod fabulare appellat᷑ quoniā mythos græce fabula dicit᷑: secūdū phisicon id est naturale. tertiū politicū latine dictū ciuile. deide aūt mythicon appellare quo maxime utunt᷑ poetæ. physicon quo phi. ciuile quo populi.

Theologia de diuinitate rationem siue sermonē significat græce.

Teologi poetæ ideo dicebantur quoniā de diis carmina faciebant.

Theologus de deo disputans.

Theologi. iidem qui & physici dicti: quia in scri-

2

pturis suis de deo dixerũt quoq; uaria constat opinio quid deus esset.
Theomachia deorum pugna.
Theoro θεώρω græce uideo latine: hinc theorema speculatio uel contemplatio.
Theorema id est inspectio.
Theoremata uel problemata sũt geometriæ descriptiones: quæ fiunt post q̃ principia id ē pũctum: linea: figura quid fuerit cognoscitur: illa autẽ elementa uel principia dicunt.
Theoretica id est contemplatiua scia pars philosophiæ: quæ habet tres partes: thologiã: physiologiã: mathematicam.
Theorica intellectus ad diuinitatem se extendẽs
Theosebia græce pietas latine exprimitur dei cultus. Aug.
Theorisma diligens uerborum conscriptio.
Theos græce deus uel απο του θεωρειν id est
Theoro enim id est uideo: quod prospiciat oia. inde & theorica id est contemplatio.
Theos contemplator.
Teper: parũ calet. deficit a calore.
Tepeo es deficit supinis: & quæ ab his fiunt.
Tepor: calor paruus.
Tepidus: recens. calens. iners piger. inefficax.
Tepeo es inde tepesco tepidus tepor. componitur tempero as: & temperamentũ & tepefio.
Terra est squalida: tellus fructifera: humus autem inferior ac deorsum & humida est. generaliter autem terra ubiq; est.
Terra auit dicta q̃ naturali siccitate torret.
Terra significat hominẽ & in bono & in malo.
Terræ circuitum geometriæ perhibent. dxxx milium stadiorum.
Terra significat stabilitatẽ in deo aliquando: qa interior homo stabilitur.
Terra merito dicitur quicquid infra specialẽ hominẽ est terrena labe sauciatum.
Terra est in media mundi regiõe posita quæ singulari numero totũ orbẽ significat plurali uero singulas partes.
Terra dicta a superiori parte qua teritur: proprie autem terra ad distinctionẽ aquæ arida nuncupatur. naturalis enĩ proprietas siccitatis ẽ terris. Nam ut humida sit: hoc aquarum affinitate sortitur.
Terra. inde terrenus terrestris componitur extorris terrigena terricola & testa subterraneus a.
Terra terrenus facit.
Theranne proprium loci.
Teraphin figuræ uel imagines melius q̃ incẽdia idolũ quoddam fuit.
Teraphin hebraice idola. uestimẽtũ sacerdotale.
Terce. tum idẽ & trecenti. æ. ta.
Terebrare: perscrutari. perforare. terebro as.
Terebra dicitur a uerme ligni qui nominatur terebra quem græci teredona dicunt.
Terebra dicitur quia ut uermis terendo fodit quasi terefora uel trãsfora.
Terebrum instrumentum perforandi a terendo unde terrebellum diminutiuũ.
Terebinthus græcum est arbor generans resinã omnibus præstantiorẽ. fructus modicos hẽt qui mandi possunt.
Teredo uermis in ligno.
Teredonas græci dicunt lignorum uermes q̃ terendo edant. quos nos dicimus termites.
Terrenũ opus dicimus ex terra factum: tamẽ cũ alio inuatũ ut homo. terrosum uero ut frumẽtum q̃ de foris habet terrã admixtum: sicut & harenosum.
Terrestre in terra natũ uel uiuens ut maritinum terreum uero quod de ipsa tm̃ terra cõstat: ut lateres: sicut aureum æreum.
Tereon dicta est cyrene id est fera.
Teretes rotundi pulchri & fortes. prisc.
Teres aliquid rotundũ cũ procentate: ut colũna hic & hæc teres tis. prisc.
Terreo res ui. territus territo as. componitur perterreo deterreo exter. pro. cõterrifico. terrefcũs torpeo. uñ torpesco. torpor. torpidus terminus
Verret: timere facit. decipit. frustratur.
Terretur: timet. formidat.
Tererem pulnerẽ redigere. polire. tero tis triui.
Tergere: abluere. lauare. mũdare. tergo ges & tergo gis.
Terga fuga dr̃ quotiens milites fugientes a tergo cæduntur.
Tergum & terga hominum sunt: tergus uero quadrupedum est. unde pluraliter tergora coria dicuntur.
Tergum gi dorsum: tergus goris corium penultima corripitur.
Terga inde dicta quia in eis supini iacemus ĩ terra quod solus homo potest. abusiue uero terga animalium dicuntur.
Terga deorsum sũt: ut latera. posterior pars.
Tergora coria uel pelles.
Tergiuersari: cessare. desinere: dubitare. deliberatur
Tergiuersatur: frustratur. deluit. tempus uoluit. simulando fugit quod debet facere.
Tergiuersator dicitur: q̃ aĩum quasi tergũ uertat huc & illuc nec facile qualis sit intelligitur.
Tergiuersatio: frustratio. colludium. denũciatio.
Terracreta terre filius uel filia.
Terrigenæ gigantes dicti q̃ eos fabulose parẽs terra similes sibi genuerit. hic & hæc terrigena næ.
Terrigena a terra genitus.
Terribilis dictus quasi terrori habilis. metuẽdus. pertimescendus.
Terribola formidolosus uel formidolosa.

Terrificat:terrore afficit.
Territat:frequenter terret.
Terten ab ægyptiis marrubium.
Therinos tropicos secundus circulus cæli ex eo ita uocatus quia in eo circulo sol aquilonis finibus æstatem faciens quæ theros græce dicitur ultra eum circulũ non transit:sed statim reuertitur.& inde tropicos dicitur.
Terion græce latine fera.inde terica quod feraliter occidit.
Theren bestia inde therιτιos id est bestialis.
Teristrum palleolum est quod usq; hodie arabiæ & mesopotamiæ mulierũ est uelamentũ quo tritissimo umbraculo tegunt in æstiuo.
Teristra dicta quod in æstate tegant corpora foeminarum.subtilissimæq; cortinæ.
Territorium dicitur quasi tauritorium tritũ bobus & aratro.antiqui enim possessionum territorium limite designabant.
Territoriũ id est suburbium quasi terræ boũ eo q terantur bobus.
Thermæ dictæ q caleant.græci enim thermõ calorem uocant.
Thermæ calida loca sunt id est balnea uel aquæ callidæ uel domus unctionis.
Termes terminus uel uermis ligni q dicit teredo.hic termes termitis.prisc.
Termini dicti q terras mensura distinguant.his enim testimonia finium intelliguntur.
Terminat:finit.explanat.expedit.
Terminalia festa.quæ in terminis celebrant.pluraliter declinatur.
Termosarinos lupinum.agreste.pulices necat in domo sparsum.
Thermon græce calidum.
Termodon mons.siciliæ uel fluuius cappadociæ
Terror:horror.timor.tumultus.metus.
Terophila sibylla dicit quasi teronphila id est uirorum fortium cognata.
Tero teris triui tritus a tum:tritor.riũ.tritura terra & quæ ab ea fiunt.componitur teribonũ.obtero.detero.contero.
Theros θέρος græce æstas.
Terque quaterque sæpius ac multum uel scdm animam & corpus.
Terpsichoris poeta q de helena male locutus ẽ.
Terpsichore musa psalterium composuit.iterptatur delectans instructione.
Terpsichore causã muneris monet.iperat auget
Tersus:mundus.nitidus.eruditus.
Tertius a um.ordinale a ter.
Tertia sabbati tertia feria:quæ dies martis dicit.
Tertia persona pronominis modo ẽ demonstratiua:modo relatiua:modo discretiua.
Tertulianiste hæretici a tertuliano presbytero carthaginis dicti.animam immortalẽ esse sed corpoream prædicantes & animas hoĩum prauarum post mortem in dæmones uerti.
Thessali dcia thessalo.hi postea a græco ĩge græci sunt nuncupati.
Thessalia a meridiana plaga macedoniæ cõiũcta est:a tergo epirus est.In hac sunt præcipua oppida:thessalonica quam thessalus græci filius ædificauit:& thebæ:ubi ciuilia bella conuenerũt.ibi ẽ mons parnasus.Hæc thessalia patria athillis & origo laphitarũ fuit.
Thessalia quæ & emathia quinq; montibus cõterminatur.a septentrione olympo:ab oriente ossa & pelio.a meridie othi.ab occidẽte pido.
Thessalus uel thessala de thessalia.
Thesaurus ἀπὸ τοῦ θέσεως a positione.i.repositio noiat ex græco latinoq; cõpositũ. nã θέσις græce latine positum dicitur:quo auro iunctum repositum aurum sonat.
Thesaurarius qui thessaurum custodit.
Thesbites regressus uel captiuans interpretatur.
Thescua loca:in quibus pecora castrantur:unde & castratores thescuatores dicuntur.
Thessella sunt e quibus domuolia sternunt a tesseris id est quadratis lapillis nominati.
Tesseræ sunt quadrati lapilli a tessera id est quattuor dictæ quia quadræ sunt ex omnibus partibus.hæ tesseræ & lepusculi dicũtur:olim uero iacula:quibus ludimus dicebantur.
Tesseræ sunt quibus frumentorum numerus designatur:quas accipiebant simul cum annona unde & tesserula diminutiuũ.
Tesseræ sunt que iactantur in testa alearum.
Tessilæ diminutiuũ.
Tessere scdecaditæ dicti quia.xiiii.luna pascha.cũ iudæis obseruando contendunt. Nam tessera quattuor deca decem significat.
Tesserarius præpositus curruũ qui bellũ nũciat.
Tesseræ:quadræ.
Tesserini agripenni bicurti:quia ad modũ tesserarum sunt quibus ludimus.
Thesis græce positio uel positura sicut contraria est arsis.
Thesis appellatur quæstio dialectica quæ sine circunstantiis est:ut utrum homo sit animal.hypothesis uero rhetorica causa cũ circunstãtiis.
Thespiei populi græciæ.
Tesqua syluestria loca amœna.
Testa uocabulum ex argilla cocta sumpsit q̃ dũ mollis sit efficitur tosta:nec iam retinet prius nomen quia quod fuit iam non est.
Testa uasa argillatia a tostu dicta.testa & testu significat idem.
Testula est diminutiuum.
Testamentum dictum q testibus conscripta est & confirmata uoluntas.
Testamentũ uocatũ quod nisi testator mortuus

fuerit nec confirmari potest nec sciri quid in eo scriptum est, quia clausum & obsignatũ ẽ & inde dictũ testm̃ quia nõ ualet nisi post testatoris monimentum: unde apl's. Testamentũ inquit in mortuis confirmatum est.

Testamentũ sane in scripturis sanctis nõ hoc solum dicitur quod non ualet nisi testatoribus mortuis sed omne pactum & placitum testamentũ dicitur.

Testamentũ iuris ciuilis ẽ quod testiũ subscriptione firmatũ. testm̃ iuris prætorii est septẽ testiũ signis: sed illud apud ciues: hoc apud prætores. Testm̃ signare est notare: ut notũ sit qđ scriptũ ẽ. Olographũ dr̃ illud quod manu auctoris totũ conscriptũ est. Irritũ uero dictũ est si is qui testatus ẽ capite diminutus est: aut si nõ recte factũ sit inofficiosũ qđ liberis exhæredatis sine officio naturalis pietatis in extraneas psonas reductũ ẽ. Ruptũ inde dictũ ẽ quod nascẽte posthumo neq; exhæredato nõiatim neq; hærede instituto disrũpit'. Suppressũ uero testamẽtũ ẽ quod i fraude hæredum uel legatarior seu idẽ libertor ñ ẽ palã propalatũ quod & si nõ latet: tamen si prædictis psonis nõ pferat' supprimi uidetur.

Testamentũ uetus dictum quia adueniẽte nouo cessauit. testm̃ aũt nouũ quia inouat p gratiã. Inde testamẽta utraq; dicta quia illud a pphetis nouũ autẽ a xpo & eius apl'is cõfirmatũ fuit. testamẽti ueteris secundũ hebræor traditionẽ hi scriptores habentur. Primus moyses scripsit pentatheucũ. iesusnaue librũ suũ. iudicũ autẽ & ruth & samuelis usq; ad calcẽ scripsit dauid. Malachĩ torũ hieremias. Iob hebræi moysen scripsisse putãt. Alii unũ ex pphetis. Nõnulli uero eundẽ iob post suã plagã. Psalteriũ decẽ pphete scripserũt id est. Moyses: dauid: Salomon: asaph: Echam: idithun. Eman filii chore id est assyrii elcha.na.abiatar. Sunt qui esdrã & aggeũ & zachariã scripsisse dicãt. Salamon scripsit prouerbia ecclesiasten cantica cãticor. Esaias librũ suũ hieremias librũ suum cũ lamentatiõibus suis. Viri sapiẽtes synagogæ scripserũt ezechielẽ. xii. pphetas. danielem paralipomenõ. & hester. Esdras librũ suũ. oẽs aũt hos libros idẽ esdras post incensã legem a chaldæis dũ iudæi regressi fuissẽt diuino afflatus spiritu reparauit cunctaq; pphetar uolumina quæ fuerãt a gentibus corrupta correxit: totũq; ueteris testm̃ i. xxii libros constituit ut tot libri essent in lege: quot habẽt & litteræ. librũ sapientiæ salomonis ipse scripsisse dicitur librũ autẽ ecclesiasticũ composuit iesus filius syrach hierosolymita nepos iesu sacerdotis: qui pp similitudinẽ Salomonis apud latinos titulatur. Præterea iudith & tobiã & machabæor libros: quis auctores scripserũt minime cõstat: in nouo aũt testõ quattuor euangelistæ quattuor euãgelia quor solus Matthæus hæbraice scripsisse phibet'. paulus suas scripsit epl'as ex quibus. vii. ecclesiis scripsit: reliquas discipul' timotheo Tito & philomeni. Ad hebræos autẽ pp dissonãtiã sermõis eius esse a plerisq; latinis incerta est: aliis barnaban aliis clæmentẽ scripsisse contendentibus. Petrus scripsit duas nominis sui epl'as. Iacobus unam. Ioãnes tres: quar duæ ioannis cuiusdã presbyteri æstimant'. iudas suã. Actus apl'or lucas euangelista cõposuit sicut audiuit & uidit. Apocalypsin ioãnes euangelista eodẽ tẽpore quo propter euangelii prædicationẽ traditur alligatus. Hi sũt scriptores sacror librorũ diuina inspiratione loquentes: atq; ad eruditionẽ nostrã diuina præcepta dispensantes Auctor uero eaiũdẽ scripturar spiritus sãctus esse tradit'. ipse eni scripsit qui p pphetas suos scribenda dictauit. Testamẽti ueteris libri i tres ordines diuidunt' id est legis & prophetar & agiographor. In lege pentatheucum continetur. In prophetis iesusnaue iudicum samuelis Malachim esaias hieremias ezechiel tetrastra qui dicit'. xii. prophetar. In tertio ordie qui est agiographor id est sancta scribẽtium cõnumerantur Iob psalteriũ prouerbia ecclesiastes canticor cantica daniel paralipomenõ Esdras hester: quidam autẽ ruth lamentatiões agiographis adiciunt. Quartus ordo apud nos ẽ eor librorũ qui i canone hebraico non sunt id est sapiẽtiæ liber ecclesiasticus thobias iudith duo machabeor quos licet iudæi inter apocrypha separent: ecclesia tamen christi inter diuinos libros & honorat & prædicat.

Testationes: notæ. indicia. uestigia.

Testor commune antiquitus.

Testo pro testor antiquitus.

Testatur: testimonium. palã fert. iurat. narrat.

Testor sæpenumero ad insinuandum pertinet: cõ

Testor ad iudices: obtestor ad aduersarios.

Testari: sententiam confirmare. Contestari cum quadam auctoritate cõfirmare. Pro testari manifeste cauenda pronuntiare. Obtestari aliquẽ iurare compellere. Attestari ad testimonium uocare. detestari execrando respuere.

Testes dicti qui testamento adhiberi solẽt. signatores: qui testamentum signent: qui supstites antea dicebantur uel alligati. Duo sunt genera testium: aut dicẽdo id quod uiderũt: aut pferendo id quod audierunt testes duobus modis delinquunt cum uel falsa promunt. uel uera silendo celant.

Testimonium est omne quod ab aliqua re externa sumit' ad faciendam fidem.

Testis dicit' quod tueat' statutum. inde deriuat' testimonium testiculus testor aris. componit' obtestor. detestor. contestor testificor aris. intestacus.

Testificatur protestatur. uociferatur.

Testiculi dicti a testibus per diminutionē: quoꝝ numerus incipit a duobus. hi semē calamo ministrant: quod a spinæ medulla renibus & lūbis suscipiunt gratia procreandi.

Testylis rustica quædam uel fictilis rusticum nomen.

Testudo genus reptilis testu cōtexta. prisc.

Testudo a testa uel testu corporale est.

Testudo uisceribus pasta serpentis origano sibi medetur.

Testudo scutorum concameratio in modum testudinis.

Testudo est camera tēpli obliqua in modū testudinis a ueteribus facta ad cæli imaginē.

Testudo densitas ramorum.

Tæsus: odiosus. fatigatus deriuatur a tædet.

Teth: bonum interpretatur.

Tetanus maior contractio neruorum q̄ spasmus a ceruice ad dorsum.

Theta græce sodalis solidus theta.

Theta. e. littera erat mortuorum. hæc pro mortuo inscribitur.

Teter: niger. asper. obscurus. horrendus. ferus.

Teter tetra tetrum ior rimus.

Tetrum ueteres pro fero dixerunt.

Teterani: proni. tenebrosi.

Thetica positiua a tetica id est possessiua ut euandrius ensis.

Tethys uxor oceani mater nimpharū.

Thetis etiam mather achillis

Tethys tethyos thetis thetidos græce & thetidis latine.

Tetra græce quattuor.

Tetrerdus quartanus.

Tetrastin græci dicunt quaternariū.

Tetracolon: quadrimembris sententia.

Tetrachordum cithara cum quattuor cordis.

Tetragona quadrangula æquilatera figura: quæ habet omnes angulos rectos.

Tetragrammaton quattuor litterarum quod pprie apud hebræos ī deo ponit'. ioth. he au he

Tetraidos formula incensi quod fit ex quattuor pigmentis. tetra enim quattuor idos formula dicitur græce.

Tetrametrum quattuor pedum uersus.

Tetraptota quattuor casuum uarietas.

Tetrarchæ sunt quartam partē tenentes regni inde tretrarchia.

Tetrasyllabum: quattuor syllabarum.

Tetricus: tristis. obscurus. supciliosus. rigidus. a tetro.

Tetricus mons est ī sabinis asperrimus. unde tristes homines tetricos dicimus.

Teumentum: nutrimentum.

Teusolinus proprium agri a loco.

Teucer telamonis & hesionæ filius: frater aiacis de salamina ciuitate.

Teucri: troiani.

Teucria troia a teucro rege dicta.

Theucos græce uolumen: inde pentatheucum.

Teumesius amnis est.

Teubolus dux cymbrium.

Teutates dicitur mercurius lingua quadam.

Teuttania regio phrygia.

Teutonus cum longis armis.

Teutoni gens galliæ.

Texit: operit. defendit. ordinat. intermiscet.

Texo xis xui textū. inde textus. textor. trix. componit' ptexo. in. sub. re.

Textus. ordo narratio.

Textilia: plumata. species texti.

Textumlicū fila putrida quæ de tælis cadūt. res uilissimæ.

Textrinū locus ubi naues fabricantur. id est naualia. penultima producitur.

Textrinū locus ubi fœminæ texunt tæla & fil'ia

Tez dicitur saturnus. & interpretatur consumās uel comedens.

Tiara genus pileorum apud persas.

Tiara pilæum sacerdotis. Virg. primam penulti. producit.

Tiara græcum est & uertitur in latinum. Est autē genus pileoli quo persæ chaldæorūq; gens uritur uel phryges.

Tya soror matris. græcum est.

Thyas baccha.

Thyasi: chori. sacre laudes uirginum.

Thyasus saltatio in sacrificiis bacchi.

Thyasus sacer.

Thyatira ciuitas asiæ. interpretatur illuminata.

Tiberiadis oppidum in iudea: quod herodes in honorem tiberii cæsaris condidit. a quo lacus uel mare tiberiadis dicitur. omnibus lacis iudææ salubrior.

Tyberis fluuius nascitur ex monte appēnino oeciditq; tyrrheno mari iuxta romam.

Tyberis qui & tybris italiæ fluuius. a tyberino rege albanorum dicitur appellatus qui in hunc fluuium cecidit. Nam antea albula nomen a colore habuit.

Thybris nomen regis inde thyberis fluuius: qa in eo pugnans cecidit.

Thybris thybris & thyberis thyberis. dicitur etiā & thybris thybridis.

Thyberina ostia ciuitas ī eius fluminis exitu posita

Thyberinus. genus piscis fetidi.

Tibiæ sunt a genu usq; ad talos dictæ q ex tibiis

grum fiebant primitus.

Tibiæ dictæ quasi tubæ. sunt enim longitudine & specie similes.

Tibia est instrumentum musicæ cũ diuersis foraminibus quæ ore inflantur.

Tibicen qui tibia canit. unde tibicino as.

Tibicen cõponit a genitiuo tibiæ & cano quasi tibiicen sed cõmutat duas ii breues in unã lõgam. Est autẽ cõmunis g. sed tamen foemininum tibicina facit. unde melius masculinũ ẽ.

Tibicines sunt lugubre carmen canentes.

Tibicines etiã bifurca fulcra dicunt: qbus domus sustentaetur. uel iperfecti uersus qui fulciunt.

Tion & scyrpus dicitur & cauda iuncea.

Tibin genus est uasculi in modũ scirpil ex uirgultis agrestibus textum hoc uasculum ex hebræo alii caprã alii cistulã interpretati sũt. tyburtinus lapis a loco italiæ dictus. tybur nomẽ est oppidi neutri gen. hic & hæc & hoc tyburs tyburtis gẽtile. tybur ns uersus cãpaniã a quodã tyburto græco dicit. unde tyburtia.

Tyche fortuna. hic eutyches bene fortunatus.

Ticia uulgo perustum lignum.

Tityus gigas libidinosus latonam complecti uoluit: unde eius cor uultur dicitur corrodere.

Tichos græce murus.

Tyestes incestauit uxorem fratris sui atrei. unde atreus ei filium apposuit.

Typhones dracones.

Typho draco.

Typhon filius saturni gigas.

Typhos charybdis princeps ignem flans.

Typhoniaci tartarica gens.

Typhœus typhõ & typhos dicitur: unde typhœius a um. i. irine.

Tigillinus qdã ipatiẽs seruus fuit. cuius iuuenalis meminit.

Tigillum diminutiuũ a tigno: sicut a pugno pugillus.

Tignum a tegẽdo dictũ. tecto enĩ iponitur ut in eo cætera superponant. tignarius uero qui tigna tecto inducit id est sarcitector.

Tigranes rex parthorum fuit.

Tigris interpretatur rapida.

Tigris dicta propter uolucrem fugã. Ita enĩ nominant persæ & medi sagittam: bestia uariis distincta maculis uirtute & uelocitate mirabilis a qua tigris fluñ dicitur. in hyrcania sunt aĩalia. tigris tigridis & tigris.

Tigris fluuius mesopotamiæ de paradiso exiẽs & pergens contra assyrios & post multos circuitus in mare mortuũ illuit pp uelocitatem a bestia eiusdẽ nominis nimis pernice.

Tigris fluuius parthiæ armẽiæ. significat foemineam arrogantiam.

Tilee insula oceani a cæteris separata per. vi. dies ultra britãniã inter septentrionẽ & occidentẽ.

Tilia genus arboris leuissimæ.

Tilosi indiæ insula cuius omnes arbores nũq̃ foliis nudantur.

Tilium dictum q utile sit ad usum telorũ gẽus materiæ leuissimæ.

Thymallos piscis marinus a flore qui thimus dr est appellatus fragrat.

Thimallus genus piscis. asco.

Timarchides timarchidæ & timarchidis, ppriũ ẽ

Timauus fons illyriæ fluuius hystriæ interpretatur fons inuenti.

Thymbra genus hærbæ satureia dicitur.

Tymbre locus prope ilium. tymbræus dictus est apollo a thymbra hærba medicinali.

Timet: trepidat. hæsitat.

Timere deum est nulla quæ facienda sunt bona preterire.

Timeo te & tĩeor a te i passiua uoce actiuã i actiua passiuã uim habet. deficit futuro infinito.

Timeo es inde timesco. timor. unde timoratus. timidus ior. simus. ditas. cõponit trepido tremo. unde tremor. tremefactus tremibundus.

Timidus est qui semp timet: timẽs uero q ad tẽpus formidat. taliter distinguũtur cætera: pauens & pauidus. prouidens & puidus.

Timidus dictus q timeat diu a sanguine. Nã timor sanguinem gelat.

Timiditas est animi uitium sempiternũ: quod ẽ etiã si timor non sit: timor uero accidens ẽ. ita q sicut homerus ait. in achille fuit aliquando timor. timiditas nunq̃.

Timide: diffidenter. cunctanter.

Thymiamaterium græce thuribulum.

Thymiama θυμιαμα græce dr quod sit odorabile. Nã thymus dr flos qui odorem refert.

Thymiama incensũ. confectio odoris aromatici

Thymicon: irascibile.

Thyminum: mel suaue multum odoriferum. nã flos eius amarus est.

Thyminum uinum falernum.

Timor est mentis accidens dolor extrinsecus aliqua accidente occasione.

Timor seruilis est terrore poenæ a malo se abstinere: non iustitiæ delectatione. hũc foras mittit charitas: quam non delectat iniquitas etiã si proponatur impunitas. timor uero castus ẽ quo timet anima ne amittat ipsam gratiam p quã in illa factũ ẽ ut eã peccare ñ delectat: quo timet: ne eã deus deserat etiã si nullis cruciatibus puniat. Hũc charitas nõ eicit: qa pmanet in æternũ. timeat xpiãus nõ eos q corpus occidũt. sed illũ q potest animam & corpus mittere in gehennam. Maior timor debet esse peregrinantium: minor propinquantiũ: nullus peruenientium. Nam perfecta charitas foras

mittit timorem.

Timo.floreo onero:circumflexo.timoeus.

Tympanum fit de extenta pelle:conum est cum ligno extentum.

Tympanum dicitur mediū pars media sympho niæ in similitudine cribri.

Tympana t' ċta uehiculoꝝ.

Tympanum a typho quæ est hærba. distenditur & inflatur.

Tympanites genus hydropicoꝝ dictum quia in flatione uentris percussi respirationem tym- panoꝝ singit.

Tympanistra uel tympanistria qui tympano cāit. cōe est:sicut citharista organista.

Thymum græce flos.

Thymum dictum ꝙ flos eius odorem refert. ge nus hærbæ.

Tyna incognita ligna de quibus Salomon gra- s fecto ed i domo dn̄i.

Thyna nulus ignotus ciuitas bithyniæ.

Tyndarides helena & clytæmnestra tyndari filiæ.

Tinctura dicta quod tingatur & in aliam figurē speciem nitoris gratia.

Tinea uestium uermis dicta ꝙ teneat & in eo usꝙ insideat quo erodat.

Tingatio:mutua donatio.

Tinguit:inficit.colorat.fucat occidit.

Tinguo guis uel tingis xi tinctum.

Tingis ciuitas quædam.

Thynni pisces ó θυ῀ῶοσ græce.

Tymnium draco in mari:qui dicitur cetus infini- tæ magnitudinis.

Tinius:anulus paruulus:quē olim tinā dicebāt.

Tinnitus sonitus cymbali:nā de sono factū est.

Tinnire:sonare acute.

Tintinabulum a sono uocis dictum est.

Tinnulus:sonus liquidus.lenis.purus.

Tinnula:acuta.liquida.lenis.

Thioneus filius liberi filii semeles.

Tipisinti frigidæ febres:quæ abusiue typi dicūt ab hærba quæ in qua nascitur ey accessionum & recessionum reuolutione.

Typica febris uel tritæus uel tetratus uel āphime rinus uel pēteus uel hepteus uel hebdomeus & quæ sunt generales & speciales.id est ueræ & non ueræ.

Typicum e figuratū mysteriū id est recta præfi- guratio siue secreta uel recondita disputatio.

Typice:figurate.

Typos uocatur quod exempli gratia proponit: ut substantia est homo.

Typheus ꝑ græco gigas quidā:qui fulmine per cussus ē.inde & tæla typhoea dicuntur.

Typos græce.forma.similitudo.

Tipus arbor silis salici typus falsa opinio uel as- pectus uanaglotia. typus ē quā nos figurā di- cimus uel formā. Est enī typus siue figura ꝑ- sentiū aut ꝑteritoꝝ ꝑ opa secundū id qđ opa sūt manifestatio. In typis ergo res declarāt ex rebus. ꝓpheta āt uerboꝝ scđm hoc qđ uerba sunt significatio. possūt tn̄ & ita misceri ut di camus prophetia est typus i uerbis secundum id quod uerba sūt. Econtra typus ē prophetia in rebus secundū id qđ res esse noscunt.

Typus hærba quæ se ab aqua inflat. unde etiam ambitiosoꝝ & sibi placentiū hominū timor typhus dicitur.

Tyrannus rex sine lege uiuēs. sæuissimus q usur panit imperium.

Tyranni græ e latine iidē reges dicūt. Nā apud ueteres inter reges & tyrānos non erat differē tia fortes enim reges tyranni nocabāt. Nā ty- ro fortis ē. postea usu accidit tyrannos uocari pessimos & improbos reges.

Tyrannicidium:tyranni occisio.

Tyras filius iafeth a quo thraces exorti sunt dicti quasi tiraces.

Tyrrhenum mare est quod italiam attigit. quod græci lonium:itali inferum uocant.

Tyrrhenū dictū quod oēs interluit terras.

Tyrrhenia pars est italiæ id est ethruria a tyrrhe- no lydii fre dicta.

Tyrrhenum ubi thyberis descendit in mare ubi habitasse dicitur tyrus.

Tires primi exercitus regis dauid.

Tiriaca antidotum serpentiū quo uenena pellūt ut pestis peste soluatur.

Tyrii qui cum didone a tyro uenerunt.

Tyrus mare.

Thyris thyridos fenestra. prisc. hæc tyrius tiryn- tis ꝓprium græcum est.

Tirynthus mon ē. unde tirynthius hercules dr̄.

Tyros græce: fortis dicitur latine.

Tyrones fortes pueri milites.

Tyros græce: latine forma.

Tyro: rudis. ignauus. nouus. nouitius.

Tyro tyrunculus: sicut latro latrūculus. carbo car bunculus.

Tyrones dicuntur fortes pueri qui ad militiā de legant: atꝙ armis gerendis habiles existūt. hi enim antea probant: sicut mos fuit romæ pu beres. xvi. āno se exercer armis sub custodibus

Tyrones dicti a tyria urbe phœnicū unī uenerūt.

Tirocinia: initia. rudimenta militiæ nouitates.

Thyrsus generaliter omnium hærbarum uel ole rum medius frutex dictus ꝙ a terra sursum cō scendat.

Thyrsum genus cymbali in modū fenestræ qua dratæ factum.

Tyrus africæ ciuitas opulentissima. quæ ante byr sa: nunc carthago dicitur.

Tyrus urbs phœnicum est: q̄ condita fuit a phœ

nicibus in qua optima purpura tingitur. Ad hanc ciuitatem Esaias loquitur.

Tyrus interpretatur angustia.

Tyrus hebraice fors dr̃.i.tribulatio.

Tyrus & sydō.utraq; urbs.puincia est. Ouidius.

Tyrus ciuitas fœnicis.olim fuit insula.nūc nō ē.

Tyrus mensis sextus qui est augustus.

Tysis ulceratio & tumor est I pulmōe quæ in iuuenibus facilius uenit.rectius tñ pthisis secundū græcā ratiōnē dicendū ē ut suo loco notauimus. Nā φθίσις a græcis dicitur.

Tisici sūt quos tussicula sequitur cum sputis spumosis.

Thisri syrog lingua october mensis.

Tisiphone maxima furiarum fuit ut poetæ dicūt dicta quasi tisia phonoy id est mortis ultio.

Titan græce sol uel gigas.

Tytan uel tytanus gigas quidam qui ab iniuriis deorum se abstinuit:unde cælum meruit. hic dr̃ cū terra concubuisse plures titanes q cōtra deos irati sunt generasse:de quibus sol et diana fuerunt:qui q a fratribus non consenserunt cælestes currus meruerunt. Secundū uero aliā fabulā:filii iouis & latonæ fuerunt.

Titan titanos græce:latine titanis. & hic titanus a genitiuo græco.

Titania:astra lucidiora ut sol & luna.

Titanes filii terræ uel principes.

Titanes quoidam I græcia dicūt fuisse robustos populos & excellentes uiribus:quos ferūt fabulæ cā matris suæ terræ cōtra deos iratæ i deos arma uertisse:nā dicti sūt ἀπὸ τοῦ τίσεως id est ab ultione:unde a ioue extictos fulminibus fuisse fingunt.

Titaresius de thessalia exit.ifernal' dr̃ de terra exit.

Titene græce nutrix.

Titeram proni.

Tydides diomodes a tydeo patronomicum.

Titillatio:stimulus.luxuriæ incitamentum.

Titillat:inflammat.ad cupiditatem accendit.

Titillo as.

Titimallū dictū q comā folioꝝ ad radiū solis circūducit. Nā titā græce sol mallo coma. huius septem sunt species diuersis locis nascentes. titimallum lactaria.

Tityrus animal quod de oue & hirco nascitur ꝓpriū.tityrus laconum lingua aries maior i qui præire consueuit.

Titonus fr̃ laomedōtis:quē pugnantē autora dilexit.

Titos trocheos syllaba i quarto pede remanēs.

Titulus:indiciū signoꝝ.manuū scriptura. monumentum.

Titubat:trepidat.dubitat.labat.hæsitat. monumentum.

Titulus dr̃ a titane.i.sole:q a sicut sol mundū uel quæq; obscura illuminat:ita titulus librū uel eius sequentia.idē græce elencus dicitur.

Titus palumbes.

Tyunus græci uocant occultos meatus corporis per quos esca quando decocta fuerit ad inferiora delabitur & in secessum uadit.

Tyus græce frater patris.uel matris auunculus.

Tmolus mōs ciliciæ uel lydiæ:ubi uites abūdāt.

To articulus ē apud græcos & ꝓpōit' fixis ut τὸ αἴτιον q̃si hoc qd' ē etiō i.causale.cupiscibile

Tochos græce:latine usura quod est nomen.

Tologisticon hoc tōnale τὸ θυμικὸν irascibile

Tophel interpretatur uniuersa uanitas.

Tof genua interpretatur uel operculum.

Tofus lapis cauernosus & moll'.

Toga dicta q uelamento sui corpus tegat qua romani in pace utebant'.belli uero tēpore paludamentis.Mēsura iustæ togæ.vi.ulnas hēt togaꝝ aūt multæ fuerūt spēs.

Toga ꝓtextata ē cui pretexit' latior purpura. hāc primo romæ propinqui & amici regum solū modo induebant.

Toga palmata dicebat' triūphantiū.ipsa est & toga picta q a uictorias cū palmis intextus hēret

Toga candida:eademq; cretata ut candidior eēt in qua candidati id est magistratus potentes ambiebant.

Toga atra ē funeribus color obsolitas quā quotidie domi resumebāt deposita forēsi.

Toga uestis romana antiquissima a pelasgis primus inuenta ē:palliū purū.forma rotūda. & fusiore & quasi undāte sinu quē romāi obuolutū sup sinistrū humerū tegebāt:cuius similitudinē in opima'tis simulacroꝝ aspicimus.

Togatagens romani qui prius eam inuenerunt.

Togo as aui.

Toagaton deus pater dicitur Prisc.

Togisonū locus ubi scholastici disputant.

Togipurium toga pura.

Togorma filius gomer nepos iaphet a quo phryges sunt.

Toy.i.hoc.Remigius.

Toys.i.casus.

Tola interpretatur uermiculum uel coccinum.

Tolerat:perpetitur.fert.portat.sustinet.durat.

Tolero & toleror idem significat ātiquitus.

Tolerantia:patientia.

Tollere:in altum erigere.ferre.auferre.extinguere

Tollo:sustuli a sustulo antiquo.

Tollo lis tetuli & sustuli.

Tolomo græce rego.

Toletum ciuitas toletanus facit.

Tolles gallica lingua dicuntur quas uulgo p diminutionem tusillas uocant:quæ in faucibus turgescere solent.

Tholus proprie ē uelut scutum breue:q I medio

tecto est in quo trabes coeũt.
Tholus eminẽs rotũditas: fastigiũ tẽpli culmẽ ẽ
Toma tomacula pantia uulgo tomacellus.
Tomas. Τομοσ græce incisio.
Tomas iterp̃tat̃ abyssus uel geminus: iude græce didimus dicit̃. Thomas iterp̃tat̃ cõphensibilis altitudo: benignus.
Thomas ap̃ls sortitus est parthos in edessa mesopothamiæ.
Thomas parthis & mediis p̃dicauit & orientali plagæ: lanceaq; trãsfixus in calaminice ciuitate indiæ sepultus ẽ. xii. kal̃. ianuarii.
Tomẽtum dicit̃ quod in tela tumeat.
Tomos græci nos libros uel uolumia dicimus.
Tomeson id ẽ mediæ significatiõis Τομεσῶς.
Ton græcus articulus. hũc significat.
Ton: altitudo.
Tonderom: tõsura altissimaꝝ ouiũ:
Tõdet: pascit. cõponit. abradit lanã uel pilas.
Tondeo es totũdi tonsum. Nã tũdo tundis tutudi: tõdeo es inde tonsor & tõstrina: cõponitur attondeo det. barbitondium.
Toneis græce parens latine com.
Tongillatim: singulatim.
Tonitrua ex collisione nubiũ. Concepti eni ĩtra nubiũ sinũ species si se uehementer erupturi eliserint magno concrepant sonitu
Tonitrũ dicit̃ quod sonus eius terreat. Nã totus sonus est qui ideo tã grauiter cõcutitur cælũ discidisse uideat̃: quia cũ uæhemẽs uẽtus nubibus se imiserit turbine inualescẽte magno impetu nubẽ p̃scindit i modũ displosæ uesicæ. Cum tonitru autem simul & fulgura exp̃mit sed illud celerius uidet̃: quod uocatur fulgetra quia clarius est: hoc autem ad aures tardius peruenit ad instar securis arborem percutientis: cuius ante cernis ictum q̃ ad aures sonitus perueniat.
Tonitrus fragor: con crepitus. sonitus. hic tonitrus trus & tonitru & hoc tonitrũ idẽ sig̃ficat.
Tonmeson figura: ut mirabile dictu monstrũ.
Tonon aurium græce.
Tonsa: cõposita. æqualiter pressa. pulcra.
Tonsæ id est remi a tõdẽdis & decutiendis fluctibus dicti.
Tonsilla ancinus est ad quẽ in littore defixũ funes nanium ligant̃.
Tonsores a tõdẽdis & decutiẽdis capillis dicti.
Tonstrina: officina tonsoris a tondẽdo.
Tõsura ipsa uel ars mulieꝝ: uel locus eius.
Tonstrix: tonstrina.
Tonsuræ ecclesiasticæ usus a nazarenis exortus est: q crine seruato usq; ad magnæ continentiæ deuotionem completam caput radebant & capillos in igne sacrificii ponere uidebantur: hoꝝ ergo exẽpli usus ab ap̃lis introductus est: ut hi qui in diuinis cultibus mãcipati domino consectantur quasi nazarei id est sancti dei crine precioso innouentur.
Tonus ẽ legitimũ acuminis uel grauitatis spatium inter sonum & sonum.
Tonus accẽtus. sonus armoniæ dĩa & quãtitas quæ in uocis accentu uel tenore cõsistit: cuius genera sũt. xv. Tono as aui nitus & ĩtonatus.
Tonus p̃prie epogida sit proportione: dicunt̃ tamẽ noui modi cantilenaꝝ omniũ: qui sunt quattuor uel geminati octo.
Toparcha unius loci princeps: nã topos græce locus: archos princeps.
Topatius oium lapidũ. colores i se hẽt: unde & dicitur: nã pan græce totũ: Nasciturq; i insula ægypti: quæ dicit̃ topazion ex uirent genere omniq; colore resplendens: unde a græcis pãnone dicit̃: fertur aũt quosdã insulã quãdam nebulosam simul cũ hac inuenisse: unde & insula & gẽma nomen accepit. topacin eni troglodytaꝝ lingua quærere significat
Topacius quo rarior eo & p̃ciosior est nitore rubet chryseo & aspectu æthereo contemplatione solidũ uitæ demonstrat officium. Topica est disciplina inueniendorũ argumentorum. quæ topica siue loca oratoribus: dialecticis. poetis: & iurisperitis cõiter qdẽ argumẽta p̃stant. sed quãdo aliquid specialiter p̃bant ad rhetores poetas iurisq; peritos p̃tinẽt quãdo generaliter disputant ad philosophos.
Topica græce latine localis: tropos eni græce locus. sedes est argumentoꝝ.
Topro græca p̃positio an significat.
Toprotero aduerbiũ ante.
Torach hebræi latini legẽ appellant. Quinq; libri Moysi ab hebræis dicunt̃.
Toragiũ: ornatus inimicus.
Toral a totus corripit penultimã. prisc.
Toralia longæ p̃petuæq; mappæ a toro dictæ: horatius hoc toral toralis.
Thorax a græcis dicit̃ anterior pars trũci a collo usq; ad stomachum: quam nos arca dicimus. q̃ ibi sit arcanum.
Thorax pectus uel lorica munimẽtũ militare.
Torcular dicit̃ q̃ ibi uuæ uel oleum calcent̃ atq; extortæ exprimant̃.
Torcular significat altare: quia ibi oblatiões tãq̃ fructus cõferant̃: & significat tribulationum p̃ssuram: in qua fideles p̃bantur: & mortẽ significat ẽmendationemq; gratiæ dei: & i malo p̃secutionis incursum.
Torcularia significãt ecclias: in q̃bus quasi a uinateis uina exuunt̃ id est boni a malis nõ loco sed affectu: uel uerbũ dei exprimit̃ uoce.
Torret: adurit. siccat. coquit. tostat.
Torreo es ui. tam uro q̃ uerto uel uoluo signifi-

catrutide fit tostus.
Torrens ē aqua ueniēs cū ipetu:dictus qa pluuia crescit:siccitate torrescit:id est arescit.
Toreumata uasa quæ sunt a torno facta a græco Topευω καὶ Topψε ico tomo.
Toridus:siccus.ustulatus.ignitus.æstuosus.
Toris:lignū adustū quē uulgus ticionē appellat:tractū a foco & semiustū extictū.
Tona:panis incisus.
Tortita:siccata.adusta.ustulata.
Tori eminētiæ uel pulpæ brachiorum:uel lecti dci a tortis hærbis.
Tori lacerti siue mures dicti q̄ illic torta eē uiscera uideant̄.
Tormaidon:amnis siciliæ.
Tormenta dicta q̄ torquēdo mētē iueniát:pœna:aculeus.uerbera.
Tormentū funis quo cōtrahit̄ prora ad pupim.
Tormētum dicit̄ quequid summa ui torquet̄: ut
T uulgo manganū.
ornat:in gyrū mittit.
Tornū quo uasa tornant̄.
Tornare:torquendo ornare.
Torosus:superbus
Torpet:pigrū est.riget.frigidū est.stupet. sensu caret.
Torpidū: stupidū.segne.marcidū.
Torpor: fridgor. pigtícia. stupor tam animi q̄ corporis.
Torpedo torpentis anima torpeo es.
Torpedo genus piscis.torpedo dicta q̄ corpus torpescere faciat si eā quisq̄ uiuentem tangat Narrat plinius tātā eius eē uirtutē ut etiā aura eius torpore mentē afficiat.
Torquati cognominati sunt a quodā lucio mālio q̄ puocante gallo quodā ad singulare certamen:pgressus eū occidit & sublata torque aurea:suoq̄ collo iposita torquati nomē sibi suisq̄ posteris reliquit.
Torqnes sunt circuli aurei a collo ad pectus dependentes.Sunt autem uirorum sicut & bullæ:fœminarum uero monilia.dictæ uero torqs q̄ sint tortæ.
Torques uel torquis fœmininū.
Torquet:inuoluit.lacerat.regit.iactat.implicat. innectit.
Torqeo es torsi tortus & torsus antiqtus: īde tortor tortura torques torcular.cōpoit̄ extorqeo. de.dis.con.re.toruus.torreo.
Torrum:terribile uultu.asperum uel turbulētū. iratum.
Toruus:terribilis eo q̄ sit torto uultu:uel a taurorum acerbitate.
Torus dicit̄ a tortis hærbis q̄ accumbentiū humeris supponunt̄.
Thorus lectus uel membrū.

Tostus:quasi toridus.
Tostant:siccant.
Tostatū.siccatum.
Tot ad numerum refertur:plr nro hi & hæ & hæc to.gto tot.
Tot:unde totus totiens.
Totidē:tot tanti eiusdē numeri:generis omnis. cōpoit̄ ex tot & idem.
Totiens:frequent̄.assidue.
Totiēs & multotiens aduerbiū numeri.
Totus:uniuersus.
Totū ad magnitudinem ptinet:ut totū corpus: omne uero ad multitudinē.ut ois exercitus.
Totus homo ad partes refert̄: idest aía & corpus uel caput & cætera.Omnis uero homo ad indiuidua ut petrus & martinus & cæteri cunctus uero ad utrunq̄ potest: ut cunctus populus.
Toxica uenena ex eo dicta q̄ ex arboribus taxeis exprimunt̄: maxime apud cantabria.
Toxicatus:toxicis uenenis infectus.
Traba genus uehiculi a trahendo dictū:qā non habet rotas.
Trabariæ nauiculæ in fluminibus:quæ & singulis trabibus cauant̄:unde & dicunt̄:hæ & littorariæ uel caudicæ.
Trabea togæ spēs ex purpura & cocco:qua opti romanorum reges pcedebant.q̄ i maiori glia hoiem trāsueheret.i.ultra & i posterum amplio ri dignitate honoris beatū faceret.
Trabeati:trabea ueste induti.
Trabea porticus tecta trabibus.
Trabea uestis senatorumt
Trabes:robora.materiæ grandes. tigna. pinnæ iuxta tolum.
Trabes uocatæ q̄ i transuerso positæ utrosq̄ parietes cōtigāt:tigna uero sunt q̄ iūcta trabem faciūt:trabes aūt sunt tabulæ cū sunt dolatæ. hæc trabs trabis:ueteres etiam trabes p trabs dixerūt.
Thraces gēs thraciæ ex filio iaphet:q dcūs ē tyras exorti sunt & noiati:quasi tyraces:licet gētiles dictos putēt q̄ sint truces:seuissimi eni sunt oium gētiū.Traciæ ab oriēte ppontis & urbs cōstantinopolis opposita est:ab occasu macedonia:a meridie ægæū mare.
Trachin:locus thessaliæ.
Trachin & trachus huius trachinis:ppriū terræ uel piscis.
Tractabile:tolerabile.mansuetū.iocundū.
Tractatus ē unius rei multiplex expositio.eo q̄ trahat̄ sensum i multa ptractando.Sermo uero alt̄ius eget psonæ:uerbū aūt ad omnes.
Tractus:plaga regio.
Tractim:lente.
Tradere:trās se dare id ē alteri a se trāsferendo.

Trado græce dicit.
Traducere: detegere. publicare ad ulteriora ducere.
Tradux ex alto ducta propago: radix uel origo.
Trahæ: quã rustici tragulã uocant.
Trahere: extẽdere: rapere: ampliare. educere tempus cõsumere: morari. frustrari.
Traho is traxi: cõponitur secundum quosdã transueho unde dicitur tractus tus. tractor. tio. tractabilis. cõponitur retracto detracto. con. at. per.
Traho trahotis: inde dicitur traha trahæ traeti: cõponitur attraho. per. de. abs. ex. sub. dis. contraho retraho.
Tragelaphi a græcis nominati sunt quod eadẽ specie sint ut cerui: uillosos tamẽ armos hñt & mẽta ut hirci. circa phasidẽ sunt.
Tragelaphi plato cerotidæ lata cornua hñt uel filii capreæ.
Tragœdi sunt qui antiqua gesta & facinora sceleratorum regũ concinebãt populo spectãte dicti tragœdi quod in initio canentibus præmium erat hircus: quem græci tragos uocant: sequentes uero tragici multũ honorẽ adepti sunt excellentes in argumento fabularum.
Tragœdia erat quicquid luctuosis carminibus describebant antiqui. Tragœdus uero cantor tragœdiarum genus describentium erat qui cothurnis utebatur.
Tragos græce hircus latine.
Tragũ genus retis a trahẽdo.
Tragopan auis maior aquila.
Tragemata bellaria id est uilia munuscula: ut ciceris frixũ: uua passa.
Traicit: transfert. trãsglutit. transcẽdit. trãsmittit.
Traiectus: uulneratus. trãsfossus. extentus.
Tralles ciuitas: pluraliter hæ trallis has trallis sicut syrtis.
Trama dicta quod uia recta trãsmittatur per telã: ẽ enim filum intra stamen currens.
Tramoserica uestis quæ stamina ex lino: tramã uero ex serico hẽt.
Trames a trãsmeando transuersa uia uel angusta hic trames tramitis declinatur.
Tranat: trãsnatat: trãsit: propriẽ tñ de mari dicitur trano as.
Tranas quidam putãt eẽ: quibus mare colligitur: donatus uero uehicula esse sine rotis.
Tranetis tuscorum lingua iulius mensis.
Tranquillũ: quietũ. lucidũ. purum. a trãsẽdo quiete.
Trans præpositio cõponitur & separatur. ut transfero. transpadũ. amittit ns in compositione ut traduco. traiicio. trano. & composita quidem fungitur loco Δἰα ut transueho uel ὑπερα ut trado uel ὑπερ trãsgredior: separata uero aduerbiũ ẽ ut trãsma Tre. ranscendit: transgreditur transilit.
Transcribit: per scripturã trã tradit. transfert.

Transcribere est cũ ius nostrũ in aliũ transit.
Transcripti dicuntur cũ de una in aliã regionẽ trãseũt: quia nomina dant ut trãscribantur.
Trensfert: mutat.
Transfuga qui ad hostes transfugit.
Transfretare transfretũ ire. transfreto as.
Tronsformat: transfigurat. transmutat.
Trãslatus: trãsductus: transportatus.
Trãslatio est cũ causa ex eo pendet quod non aut is agere uidetur quẽ oportet: aut apud quos: quo tẽpore: qua lege: quo crimie: qua pœna oporteat. Hæc trãslatiua constitutio dicitur: quia trãslationis indiget.
Transigit: cõficit. pagit. peremit.
Transitus: iter. uia qua trãsiri potest riuus.
Trãsit: trãsgreditur. dimittit. ultra it.
Trãsmigrare de loco ad locũ. absolutũ uel actiũ.
Transenna extentus funis.
Transtra tabulæ ubi sedẽt remiges: dicta quod iaceant i trãsuerso nauis: quæ uirginibus iuga appellat.
Trãsuersa: cõtraria. in altera parte uersa.
Trapetæ: molæ oliuariæ.
Trapetũ. concha oliuaria.
Trapeziæ mensuræ quadræ laterum figuram hñtes sic trapezitæ numularii dicti: quod pecuniã super mensam dinumerent.
Trapezitæ. mẽsularii: colobistæ.
Trapius: lapis niger & sonorus.
Trasillus: mathematicus peritus fuit.
Thrax gladiator.
Threissa: thrax thraciæ gentis fœmina.
Threicius a thracia.
Tremata. tomaria.
Tremit: expauescit. palpitat. nutat. irascitur.
Tremor: timor.
Trepidat: tremiscit. horret.
Tremefactus: exterritus.
Tremo is id est timorẽ monstro: inde tremisco: tremebundus.
Tremor. tremulus componitur cõtremo.
Tremulus naturæ: tremens temporis.
Tremulus: cõtortus. micans.
Tremissis dictus quia ter missus solidũ facit
Trenarus mons laconiæ: ubi descẽsus ẽ ad inferos θρῆνος enim græce lamentatio.
Trenectice: luctuose.
Trepidat. timet. refugit.
Trepidus: dubius. tristis. inualidus. timidus.
Tressis triũ assiũ appretiatus: hi & hæ tres & hæc tria a græco τρεῖς treis deriuatur ter ternus na. num. trinus na num. trinitas. ternarius triplus. a um: tertius: tertiãus cõponitur tredeci. terdecimus. trigita. tricesimus. tricies: tricẽn & tercẽtũ. trecẽtenus. tricẽties. triremis. triẽnus. triẽniũ triuiũ tripos dis. trifariã. tripertitus. triplex. tripliciter. triplico as. bilis. trideus tis. triduum

Treueris ciuitas galliæ. Prisc. hic treuir gētile de gallia ē. a uiro cōponit.
Treus libertus.
Triambos græce triūphus.
Triarchus: ppositus nauigás in exercicū.
Triarius q̄ tertio loco cōstituit: portitor signorū.
Triangulus definit figura esse: quæ sub tribus re ctis lineis continet.
Tribrachus: q & chorius appellat: dictus q̄ fit ex tribus breuibus.
Tribuere: aliqd donare. attribuere uel o ordines officiaq; distribuere.
Tribula: machina: qua fruges triturant: a terēdo dicta.
Tribula: genus uehiculi spinarum machina qua terunt frumenta.
Tribulis q & cūtribulis: ex una tribu ē. cōe est.
Tribuli: genus hærbæ spinosæ significat aculeos uitiorū uel tēptationum.
Tribulari: affligi. conteri.
Tribulāt: affligūt. lacerāt. angariant
Tribunal inde dicit q̄ inde tribuant pcepta ui uendi a sacerdote: ē eni locus in alto cōstitu tus: alii a tribubus denominatū dicunt: quia ad illud tribus conuocentur.
Tribunal sedes est iudicis: q̄ in excelso locat: quo iudex ab oibus possit uideri: & accusatores i tueri: ita quasi xps sedet.
Tribunal dicit a tribunus nominatiuo.
Tribunal dicit sedes tribuni.
Tribunus aūt olim dicebat qui tertiæ parti romæ pꝑerat. Idem uero dicit millenarius. q mille pꝑ est uiris. Inde tribunal dicit sedes iudiciaria. in qua sedent iudicantes iudices.
Tribunalia genus feræ in mari.
Tribuni militū primo a Cæsare cōstituti sunt: q plebē in urbe haberent: ne qua pars populi si ne auxilio esset.
Tribuni dicti q̄ militibus seu plebibus iura uel opem tribuant. Constituti sunt aūt. xvi. anno post reges exactos. Dū eni plebs a senatu & consulibus pmeret: tunc ipsa sibi tribunos q̄ si proprios iudices & defensores creauit: q eo rum liberta ē tuerent aduersus iniurias nobi litatis: unde & defensores dicti sunt.
Tribus a tributo dictæ sunt: populus. turmæ.
Tribus dicunt tanq̄ curiæ & congregatiōes di stinctæ populorū: dictæ ab eo q̄ i pricipio ro mani fuere trifarie dispartiti a romulo id ē i se natoribus. militibus. plebibus.
Tributū a tribunis: & tribuni a tribus: qa romu lus in tres populū diuisit partes: senatores. q & cōsules agricolas uł plebes: & unicuiq; pri ncipem cōstituit: q tribunus dicebat: qa uni ex tribus ptibus præesset. tributū dictū quia antea p tribus singulas exigebat sicut nunc per singula territoria. Sic aūt p tres ptes diui sus fuit populus romanus: ut æque q̄ pꝑerant ptibus singulis dicerent: unde etiā sumptus quos dabant populi tributa nominauerunt.
Trice sunt ipedimenta gressuū: inde trico as.
Trichiasis ē lapillus in uesica q fit ex neruorū fri gore uel humoris infusione.
Triclinium cænaculū dictū a tribus lectis discūbē tium. Cline eni græce lectus uel accubitus di cit: antiquus eni in loco comuni tres lectulos strauerūt i qbus discūbētes epulabant.
Tricolon: trimembris.
Trico moror. Inde inextricabilis: trico igit produ cit penultimā: græci sæpe corripiunt ut apud homerum in iliade κλ·ῥισ.
Tricotū est locus ubi prādet iuxta ignem rupis alta.
Tricora tres cameras siue absidas.
Tridax attica: id ē latuca syluatica.
Trifucuus gēma nigra ex africa. sed tres sucos rē dit: a radice nigrū: e medio sanguineū. e sum mo croceū.
Tridens tælū neptuni cum tribus dentibus qd̄ græci fuscinā dicūt.
Tridēs adiectiuū triū generū: ē enī masculinū cū per se positū: neptuni fuscinā significat.
Triens genus numi tertia ps denarii.
Triens q & treas dr q̄si assis ēt a: q sic scribit .
Trieris nauis magna quā græci durconem a tri bus sessionibus uocant.
Trifaucis: tria guttura habens.
Triferus græce tener.
Triferus diues qdam glutto fuit.
Trifinium dictū: q̄ triū possessionū finem attin gat: hinc & quadrifiniū.
Trifoliū hærba ē quā græci triphillon dicunt q̄ sit foliis tribus p singulas annotationes.
Trigamus qui tribus uxoribus nupsit uł duplex littera.
Trigas currus ē quē pagani aiūt currere i inferis eo q̄ p tres ætates hoies ad se rapiat id est, in fantiā. iuuentutē. senectutem.
Trigita dictū: q̄ ex ternario & denario gignatur inde tricies tricesimus. triceni. tricecuplū.
Trigona ē pila qua int tres ludit: sicut arenara: q̄ in grege.
Trigonū. triāgulū qd̄ in tres ducit angulos: ut ter tres uel ter quattuor uel ter qnq̄gita &c.
Trilitem triplicem a tribus liciis.
Trilix: uestis a tribus liciis dicta: qa est & simplex & biplex.
Trimegistus mercurius dicitur: ter maximus nominatus.
Trimetrum trium pedum uersus duobus scili cet pedibus p uno cōputatis: uñ & trimetrū. i. sex pedū: ut est. uos iste isto aufette abite sosia

Trimense genus est hordei. dictum ideo ita quia cum necessitas cogit tertio seminatur & celeriter colligitur quasi tribus mensibus

Trimus. a. um id est trium ánorum. sicut bimus duorum.

Trinacria sicilia dicitur: quia tria acra a pro muntoria habet pachynum pelorū lilybeū.

Trinacus siculus.

Trinus a um cui tria competunt.

Trini terni.

Trinepos abnepotis filius: q̄a post nepotē quartus est in ordine. dictus quasi tetranepos: ita nepos. pnepos. abnepos: atnepos: trinepos.

Trinundinæ trium dierum mercatum.

Triones ꝓprie sūt boues aratorii dicti ꝙ terram terant quasi teriones.

Tripartitum: in tres partes diuisum.

Tripedes appellatæ ꝙ tribus pedibus stent. has græci tripodas dicunt.

Tripos podis mensa cum tribus pedibus.

Tripoda græcum est tripes.

Tripodes sunt scamnelli habētes tres pedes necnon & candelabra.

Triplex tres plicas habens tertio ordine. prisc. hic & hæc & hoc triplex.

Triplaris numerus est cum de duobus minor ter in maiori numeratur: ut sunt tria ad unum & ex hoc nascit' symphonia & dyapason kai diapente.

Tripolis est ciuitas tres ciuitates sub se habens:

Tripolitana prouicia græce dicta de numero magnorum trium urbium idest theas abrete leptis magna. Hæc ab oriēte syrtes maiores. a septētriōe hadriaticū: ab occasu byzantiū habet Tryptes demōes illusores dicti a trypto Τρυπτω uerbo id est deludo uel quia triplicē potestatem habeant in corpore ūbris spiritibus.

Triptolemus filius cæloi: quem singunt pagani quod uiuente cerere eius prece to ab alitibus portatus indigentibus terris frumēta uolādo contulerit.

Triptota nomina dicta ꝙ tribus casibus tm̄ declinentur.

Tripudiat: gaudet. exultat. tripudior atis.

Tripudium: exultatio. hylaritas.

Triquetra trinacria id ē tria ꝓmūtoria pachynus pelorus lilybeus: i qbus singuli sūt portus ūde & a quæstibus trium portuum sic dicta.

Triquadrum: trium partium.

Triremes & quadriremes naues sunt habentes ordinem ternum uel quaternum.

Tris græce latine tres.

Triscurrium: multiplex scurrilitas.

Trisnes græce satus est. dixit.

Trisesma crassitudo.

Trisiles græce tripedes.

Trisilis a tribus liciis.

Trissyllaba pars id est triū. syllabarū ut dominus

Tristega: tricamarata a tertio tegmine uł tribus tectis.

Tristis quasi tritus. mæstus. amatus. afflictus a tero is. inde tristor aris.

Tristicia per tres partes diuisa. id est mæror lamentatio: fletus ploratus.

Tristicia est uultus: mæsticia uero cordis: itē mæsticia temporalis: tristicia uitiū uat'æ perpetuū

Trisulcus trifarie diuisus: tres habens sulcos id est diuisiones.

Tritauus abaui pr̄ quasi tetrauus id est quartus supra auū hoc est ultimum: cognationis nom̄

Tritediezengay menō tertia chorda: Nā Τρὶ Τη tertia Διεζευγμένων disiūctū: nā συνημμένων coniūctū ē. hic synalœphe ē coniūctio. Econtra diezeugsis est disiunctio.

Triteus Τριτεος tertianus. febris est.

Triticum uel a tritura dicitur ꝙ purissimum horreo condatur uel ꝙ granum eius cōmolit' & teritur.

Triticum sanctos & electos dei significat

Tritile quod teri potest.

Tritor a tritura.

Tritoltæ hæretici dicti quod sicut tres personas ita quoq; tres astruūt deos esse contra id quod scriptū est. Audi israel: Deus tuus. deus unus est.

Triton deus maris a paganis dicitur uel genus marinæ feræ.

Tritones dii marini. qui dicuntur resonare conchas marinas.

Tricon palus africæ: circa quā Minerua nata dicitur: alii dicunt boetiæ flumē hoc nomine dici

Tritonia minerua a tritonide palude uel a tritoni de gigante a se interfecto.

Tritonia dicitur pallas: quia temporibus ogygii circa lacum africæ qui triton dicitur: fertur uirginali apparuisse forma.

Triturat: comminuit. concutit: contondit: quando de palea granum conterendo eruit'.

Triuiatim uulgo passim.

Triuialiter: uulgariter.

Triuium ubi tres uiæ conueniunt: unde triuialis id est uulgaris.

Triuia lucina. luna. proserpina: i terra. cælo. iferno

Triumphus græce dictus ab exultatione. plenæ enī uictoriæ triūphus debetur: semiplenæ uero tropheum: sicut q tm̄ fugant & non obtinuit. hæc tamē nōia auctores cōfūdūt: trāquillus autē ait triūphū latine potis appellatū: ꝙ triūphans urbem ingrederetur tripartito iudicio honoraretur. Nam primum de triumpho duci cōcedendo exercitū iudicaī so itum erat: secundo senatum: tertio populum. Erat autē

mos romanis ut triũphantes quadrigis uehe rent̃ ex illo quo soliti sũt ꝓores duces hoc abi tu bella iir. Quicũq; i cõflictu u cisset: palma aurea corõabat̃: qa palma stimulũ hẽt: q uero sine cõflictu fugiẽtem ꝓstrasset laurea: qa sine spinis ẽ. Triũphus ꝓ opi cnBoσ dicimus. ꝑs.

Triumphale: imperiale.

Triumphales dies. gaudii dies.

Triũ litteraꝝ hõ fur dicit̃.

Triumuir q̃ sup tres uiros hẽt potestatẽ: nomen est dignitatis.

Tryx Τρυξ Τρυγοσ græce fex.

Trizen trizenis propriũ mulieris. prisc.

Trœzen aũt oppidũ atticæ regionis.

Troas troados mulier ẽ troia.

Troes græce latine troiani.

Trochaicũ metꝝ a trocheo nascit̃. sicut a dactylo dactylicum.

Trocheus pes ab eo dictus ꝙ celerẽ cõuersionẽ faciat cantilenæ & quasi rota uelociter currat in metris: trochus enĩ græce rota dicit̃; constat uero ex lõga & breui: ut musa.

Trocheus: celer.

Trochaica cæsura cũ tertius pes trochus manet: ut munera dara dedit.

Trocleæ pali ferrei sudes: fustes dictæ ꝙ habeãt rotulas ꝑ quas funes trahũtur: trochus enim græce rota dicit̃.

Trochus rota uel quoddã instrumentũ rotũdũ ludi: curlus dicit̃.

Troglodyte gẽs ẽ æthiopũ: ide dci ꝙ tantæ sint celeritatis: ut feras pedum cursu assequant̃.

Trogulus cuculla: monachalis uestis.

Troia urbs in asia: altera i italia ab ænea facta.

Troia a troe rege denuatur: & ab ea di troianus troicus.

Tros pro gentili dicit̃.

Troia regio ẽ phrygiæ quã ex suo noĩe appellauit tros troianoꝝ rex ganymedis pr: hæc gẽs antea a dardano dardania: nã dardanus & iasius fratres ex græcia ꝓfecti: iasius ad thraciam: dardanus ad phrygiã puenit: q primus regnauit: post filius eius ericthonius: deide eius nepos tros.

Troilus filius fuit priami.

Troilus troianus troiugena & troius troianus.

Trombus sanguis uel globus.

Tromos græce tremor.

Tromos: neruoꝝ debilitatio: passio q̃dã est.

Thronus ꝑpne regni: qđ latine dr̃ sedes: & ẽ singulari numero thronus ĩ quo reges sedẽt ꝑ tutelã corporis: troni uero sunt agmina angeloꝝ: id est sedes ꝑ eo ꝙ i illis cõditor ꝑsidet. & ꝑ eos sua iudicia disponit.

Thronus significat animã uel ecc̃liam iam sine macula.

Trophæũ dicit̃ ἀπὸ τῆς τροπῆς id ẽ a cõuersione & hostis fuga: nã ab eo ꝙ hostẽ qs fugasset merebat̃ trophæũ: qui uero occidisset triũphum: sed hoc cõfundũt scriptores.

Trophon: manubiũ.

Tropea: imago. signũ.

Tropicus: id ẽ cõuertibilis ꝙ in eo signo sol retrogredit̃ id est cãcer & capricornus.

Tropicus: moralis.

Tropica moralis: modus longæ locutionis.

Tropice: moraliter.

Tropologia moralis locutio ad ĩstructionem & correctionẽ moꝝ siue apertis seu figuratis sermonibus prolata.

Tropologia moꝝ compositio uel ĩstitutio moralis uel ĩtelligentia.

Tropologia: sensus.

Tropos græci grãmatici uocant q a latinis modi locutionũ iterpretant̃: fiũt aũt a ꝓpa significatiõe ad nõ ꝓpã similitudinẽ ornatus necessitatisue cã quoꝗ oĩum noĩa difficillimũ ẽ annotari. Sed ex oĩbus donatus usui tradendo. xiii. cõscripsit: id est metaphora catacrisis. metalepsis. metonymia. antonomasia. epithetõ. synecdoche. onomatopœia. periphrasis. hyperbaton. hyperbole. allegoria homoeosis

Tropi modi locutionũ interꝑtant̃: qbus auctores nr̃i copiose usi fuerũt ad sacrã scripturã ua ualẽt: ad quos ꝑtinẽt. vii. regulæ tyconi.

Tropos græce modus uł mos dicit̃ latine. ũde oi Τρόποι id est hi mores: & tropicus; id ẽ moralis.

Tros ganymedis pater troianorum rex a quo dicitur troia.

Trosilus eques adolescens romanus: a tros diminutiuum.

Trotingis id est ioculatores.

Trublium: parapsis.

Truces: feroces. crudeles.

Trucidat: trũcado cædit. iugulat. iterficit. . sauciat

Tructa piscis est uarius q̃ aluo generat & aquis cõmittit fouendo.

Truculentus: terribilis.

Trux: ferox. horrẽdus. iexorabilis.

Trudes conti ferrati fustes: a trudendo dicti uel hami sunt cũ limato ferro: q̃ græce aplustria dicũtur. a trudendo & tradendo dicti.

Trudit: cõto ĩpedit. ĩcludit. ĩpellit. mittit.

Trulla: id est orca. rusticum uas. trulla uas rusticanum. ferrum latum quo parietes liniuntur

Trullæ nomẽ factum ꝙ trudat uel detrudat id ẽ includat calce uel luto lapides.

Trullum tiburium: altior medietas.

Trũcari caput aufert.

Trũcarius deuorator.

Trũcus ẽ statura arboris ĩsistẽs radicibus.

Trūcus media pars corporis a collo ad coxas.
Trūcus pro trūcatus.
Trusus: clausus.
Trutina est gemina pōderꝫ: lāces æquali examine pēdēs facta pp talēta: sicut momētana p̄ modica pecūia: hæc & moneta & statera dicit̃.
Trutinat. appēsat. ppēdit m iure cogitat. æstimat
Trutinata uerba pēsata cōposita. examinata.
Trux crucis: crudelis. dirus. horrēdus. ī exorabilis
Tu latine συ sy græce deriuat̃ inde tuus a. um aduerbiū tuaptim: & p epentesim tute.
Tu tui: inde dicit̃ tuus a. um. tuapte. tuaptim: cōponit̃ mutuū.
Tuba primū a tyrrhenis īuēta ē. adhibebat̃ uero nō i p̄lis sed in oībus festis diebus pp laudis uł gaudii claritatē sicut a iudæis.
Tuba quasi tibia dicta hanc antiq̄ discernebant a buccina quæ cū insonat: sollicitudīnē ad bella denūciat.
Tubæ aūt terribili sonitu īterdū canit̃ ut bellum comittat̃: interdum ut insequat̃ q̄ fugiūt. interdū receptui.
Tubæ ductiles græce sunt quæ tundendo pducunt̃: corneæ uero ex cornibus animaliū: de quibus in psalmo in tubis ductilibus & uoce tubæ corneæ.
Tuba inde tubicē tubicino as dicit̃ tonus & tonitruus. tono as: cōponit̃ ītono as attonitus semitoniū.
Tubos dicimus q̄ aquas mittūt.
Tubal filius iaphet a quo hyberi. q̄ & hispani licet q̄dam ex eo & italos suspicent̃: interpretatur deferens uel delatus.
Tubera sunt fongi q̄ in locis saxosis & [illegible]ilibus nascūtur.
Tubera tumor terræ sunt unde & dicūtur: hæc ī aqua cocta calculos frangūt.
Tuber genus boleti qđ ex tonitruo nasci dicit̃. tuberes & tubera.
Tibicines q̄ tuba canūt: prisc. hic tubicē.
Tubtuci dicti q̄ tibias bracchasq̄ꝫ tegāt. uel q̄ a bracchis usq̄ꝫ ad tibias ueniāt.
Tuceta: escæ regiæ salaciæ uulgo. tucetosus. opimus. fertilis.
Thucidides græcus historicus.
Tucos quos hispani cuculos uocāt a uoce propria nomiatos: hoꝝ saliuæ cicadas gignūt
Tudes: malleus a tūdendo id est tēdēdo dictus.
Tuet̃: seruat. custodit. aspicit.
Tueor: defēdo. protego: intueor uero uideo: tueoꝝ eris & tuor ris eiusdē significatiōis sunt.
Tueor ris tuitus: tuor eris tutus: īde tutela tutus ta tum. tuitis: tutor aris. tutamē: componitur contueor.
Tuguriū parua casula ē: quā faciūt sibi custodes uineaꝝ: ad regimē sui quasi teguriū. hoc rusticī cāpānā uocāt: q̄ tm̄ unū capiat. Tugurium guri: frequēter tm̄ ueteres in geminātibus i a terā subtrahūt: ut tuguri. antonii. oti
Tuitus ē. tutatus ē. saluauit.
Tuitio defensio. tutela
Tulit: pcreauit. eleuauit. accepit. attulit. abstulit.
Tuli aquaꝝ protectus.
Tū: eo tempore. præterea. insuper: deīde. postea. aduerbiū ordinis.
Tumentū dicit̃ q̄ tumeat in filo uel in tæla: nec sit subtile.
Tū ad sequēs tempus refert̃: tūc uero ad quolibet per se.
Tumidus: īflatus. supbus. uanus. garrulus
Tumet corpus quod ægrotat: turget uero iā cadauer.
Tumeo es: īde tumesco: tumor. tumidus. tumulus. tumultus tus. cōponit̃ ītumeo. cōtumax tor tis [illegible]
Tumultus: seditio. pturbatio. ciuilis furor.
Tumultus populi pturbatio tanta ut timor oriatur: unde dicit̃ quasi timor multus. In tumultu uocatio nō ualet: in bello uero ualet.
Tumultus ē modesti appellatiōe cōcitatus: hæc & sedino nūcupat̃: bellū uero fit cōtra hostes
Tumultuatio idē qđ coniuratio.
Tumultus tus & tumulti.
Tumultuor deponēs absolutū. tumultuor aris. tumultuo idem significabat antiqūus.
Tumulat: sepelit.
Tumulus nūc breuis mons: nūc tumens tellus: nūc sepulchrū intelligit̃.
Tūc preteriti tēporis est & futuri: ut tūc cum scepti ciabas: & cū faciā tūc ueniro.
Tūc aduerbiū tēporis: tū uero ordinis.
Tūc cōtrariū ē nūc: ut tūc didici: nūc uero doceo Tūc uero: tūc maxime.
Tundit: uerberat: pcutit: producit.
Tūdo tūdis tutudi penultima correpta uel pducta a q̄busdā ne p̄teritū uincat̃ in cōpōne: qđ fieri nō licet. supinū tunsum.
Vunsum a presenti: tusum quoq̄ꝫ in cōpositiōe inuenitur quasi a p̄terito.
Tunica uestis ātiq̄ssima a tegēdo dca: p̄mus enim fuerūt pelliceæ: q̄bus ada & eua post eiectionē de padiso īducti sūt. Est aūt tunica aut talaris: aut mācata: aut pectoral̃: aut loculata aut rosata id ē coccinea aut serica aut bōbicia. &c.
Tunira a tūdendo id est pcutiēdo pedes
Tūtaxeos græce iūctura.
Thurabuliū: icēsariū qđ græci thimamaterion dicūt id est mixtū.
Thurabulum ubi thus incendit̃. Cōponit̃ thus olidum.
Thuribulum incensarium.
Turbator: instructor. stimulator.

Turba populi multitudo:sed multitudo numero fit:turba uero tm̃ in loco.possunt eni pauci turbam in angusto facere.

Turba:grex.caterua.populus.plebs.a turbando quia dissona est.

Turbat.confondit.commouet.

Turbatus:confusus.dubius.attonitus.

Turbidum de natura ẽ:turbulentum uero fit.

Turbidum dictũ quasi terræbidũ id est mixtum

Turbines:procellæ.tempestates:uẽti.uertigines

Turbiscus q̃ græce camelea dr̃: dictus ꝙ de uno eius cespite multa uirgulta surgant q̃si turba.

Turbones:minæ.terrores.clamores.

Turbo est uolubilitas uentorum dictus a terra quotiens uentus consurgit & terram in circuitu mittit:inde turbus deriuatur.

Turbo turbinis uentus.uel quo ludũt pueri proprium uero turbo onis.

Turbulẽtus:turbidus.obscurus.nõ lucidus.

Turbus:turbulentus.ferox.impetu uehemens a turbo as.prisc.

Turculanus lapis a loco italiæ dictus.

Turdæ aues a tarditate dictæ.hyemis eni confinio se referunt.

Turdela quasi maior turdus:cuius stercus generare uiscum dicitur.

Turdi auiculæ sunt:q̃ hyeme se referũt.

Turres dictæ ꝙ teretes sint & longæ:teres enim aliq̃ñ ẽ rotũdũ cũ procerirate ut colũna.q̃uis eni quadræ sint:ꝓcul tñ uidẽtibus lõgæ æstimant͛:prisc.turris ris rim.

Turget:tumet.irascit͛.inflat͛.

Turgor:tumor.

Thuricremũ:in quo thura cremant͛.

Thuribulũ a thus ris addita bulũ fit thuribulũ.

Thurificat:sacrificat.purificat.thus deo incẽdit.

Turritũ:excelsum in modũ turris.

Turma certus numerus equũ.xxx.milites sunt.

Turmalis ordinalis.

Turma.xxx.equites sunt:romani eni equites in una tribu.ccc.erant de singulis eni cẽturiis decẽ dabant͛ & fiebat turma.

Turnus uermis in carne.

Turonis:ciuitas franciæ.

Turnus ꝓpriũ ẽ & apppellatiuũ.piscis palustris est & fluuialis.

Turpis:obscenus.adulter.libidinosus.

Turpis dictus ꝙ sit informis & torpeat.

Turpitudo:delictũ.macula.

Turpe ad animũ uel crimen.

Turtur de uoce uocat͛ auis pudica & semp̃ ĩ mõtiũ iugis & ĩ desertis solitudinibus cõmorat͛:q̃ in hyeme etiã pene deplumata in trũcis arborũ concauis hitare ꝓhibet͛.

Turtur auis casta:fert͛ u ro si quando iugali proprio fuerit priuata pertæsum thalamos habere.Hæc etiã ne pullos suos lupus incurset q̃sq̃liæ folia eis proiicit.Nouit enim huius hærbæ folia lupos fugere.

Turtur in excelsis arboribus solet morari:& nidificare.

Turtur piscis ẽ aculeo nocet quasi uipera sed magis mortua.

Turtur significat spiritũ sanctũ uel uirgĩ sãctã uel intelligentiã:masculinũ & fœmininũ.

Turuga uestis regia.

Turundas panes.

Thus arbor arabiæ imensa atq̃ ramosa:lẽtissimi corticis ramis ad aeris qualitatẽ amygdali modo:succũ aromaticũ fundens albũ:& appellatur apud nos masculus:eo ꝙ sit natura rotundũ ĩ modũ testiculoꝝ:reliquũ planũ & pene scabrosum:adulterat͛ admixta resina uł gũmi sed dinosc͛it͛ sua proprietate.Nã thus igni ipositũ ardescit:resina fumescit.gũmi liq̃scit.

Thus a tondẽdo dicit͛:unde a q̃buidã sine aspiratione scribit͛.hoc & libanũ uocat͛ a libano monte arabiæ ubi colligit͛.

Tusci italiæ gens a frequentia sacrorum & thuris uocata.

Tuscia pars ẽ italiæ:umbria uero pars tusciæ.

Tusculum ciuitas non longe a roma:unde tusculanũ.

Tussis græce ab altitudine dicit͛:quod a profundo pectoris ueniat:cui cõtraria ẽ superior ĩ faucibus ubi est una.

Tuta:secura.tranq̃lla.profugiũ.

Tutari:seruare.defendere.

Tuto & tutor eiusdẽ significationis antiq̃tus.

Tutela:custodia.procuratio.defensio.

Tutilina dea frumenta cõdita tutando.

Tutulus:sacerdos breuioꝝ deoꝝ palliũ:quo sacerdos eius caput tutabat͛ in sacrificio.

Tutus:securus:sed sine periculo.

u

Acca dicta quasi boccatiuł a uacando id est opã dando plurĩ diminutiuũ uaccula Vaccæ significat carnalibus uitiis plenos.

Vacat:operã dat:uel deficit a uacuo dictũ.Qui enim uacuus est a cæteris operibus interdũ uni uacat id est operã dat:interdũ nihil agit.

Vacillat:titubat.nutat.trepidat.

Vaccinia genus floris coloris crocei hærba rubea uel poma siluestria.

Vaccinia.uiolæ purpurei coloris uel poma agrestia.

Vacuus:uanus:otiosus.destitutus.sine,eo.

Vacuat: inanit: quod intus est aufert.
Vadatur promittit: fidem dicit. litigat. rixatur.
Vadatus: obstrictus.
Vades: fideiussores. satisdatores.
Vadimonium: sponsio. fideiussio.
Vado is. dit. it. incedit.
Vadit uiam adit. pns. Vado dis uasi.
Vado dis inde uadum uadosus uador aris. uadimonium. uades. cōpōit' iuado puado. euado
Vadum transitus per fluuium. quo homines ire possunt.
Vafer fra. frum. callidus. subtilis artificiosus. mu tiformis.
Vafre: inæqualiter.
Vagatur: discurrit. uagus & dissolutus it. dispersus est erat. uanus agit.
Vagina theca gladii dicta quasi baiugina q in ea gladius baiuletur.
Vagitatus: exagitatus.
Vagit: plorat.
Vagitus: uoces infantium. flectus. ploratus. de sono infantium factum est.
Vagitatur: uiolenter flet. a uagio. is.
Vagor absol'. deponens & uago idem significabat antiquitus. deriuatur a uano.
Vagus: erraticus. discurrens. uadendo agens.
Vah: indentis. iteriectio: antiquitus uero uaha.
Vagecra hebraice: leuiticus græce: ministerialis latine.
Vagedaber hebraice rythmus: græce numerus: latine liber numeri.
Valles loca quæ montibus subsidūt. significant corda humiliū i bono. In malo cōtritos corde
Vallestria agrorum: sicut campestria.
Vallicula: concaua loca.
Valde: nimis. uæhementer. prisc.
Valde pro uali le. a ualido deriuatur.
Vallum: munimen. fossa uel locus humilior.
Vallare: circundare. protegere. munire.
Vallus munimen quod fit de palis acutis: corbicula qua fluit mustum: uel palus uineæ siue qui genibus iunctis ambulat: uel uannus.
Valentinas tis. commune gentile est.
Valetro: glutto.
Valet: potest. uiget. sanus est.
Valitudo a ualendo bene uel male dicitur.
Valitudinarius: qui frequenter ægrotat.
Validus: fortis uiuidus.
Valitat: sanus est. ualet.
Valuæ a uoluendo dictæ. Nam sunt iteriora domorum hostia: quæ intus claudunt. exteriores uero fores. & sunt binæ.
Valuus aquæ ductus per quē decurrit uel ianua uel modici mun ante portam.
Vandali dicti a uidelico fluuio: qui ab extremis finibus galliæ erumpit iuxta quem habitaue- runt & ab eo nominati sunt.
Vuangiones sunt normatiensis populus.
Vanum: inane. fluxum. uacuū.
Vanus: uæhementer anus. id est uacuus.
Vanus ior simus uanitas.
Vaneo uanes uanesco.
Vagor aris uagus. inde soliuagus.
Vanus cribrū cereale. ul' uallus dr. fœmininum.
Vanus uel uallus instrumentū est de uimine factū in modum scuti.
Vappa perditus stultus & leuis ut nebula uel uinum uilissimū quod perdit saporem.
Vapidus: stultus. malus.
Vapor sicut puluis aromatū. uel fumus. uel odor uel æstus. uel nebula.
Vapulare: uerberari.
Vaporat: exurit p incensat apud. uirgi. & regit accusatiuum.
Vapulat: uirgis cedit'. uapulo. a te dicimus.
Varix uena suramm. hinc uaricosus.
Varicosus: luxuriosus. uitiosus.
Varicosus cuius uenæ dum sanguine implentur & inflantur fit adapertus.
Varix lepra minuta uel uena.
Varix mascul'. prisc. breuiat penul. uaricis.
Varices in dorsa iumentorum exeunt.
Varius: multiformis. discolor. mutabilis. multiplex. hinc uarietas.
Variat: pingit. distiguit diuersificat.
Varitat: ambulat. transit.
Varus populus uel fluuius finis italiæ i hispania.
Varus pro tortuoso pōitur claudus. Nam uarus fuit quidam tortus.
Varo pro stulto.
Varus dicitur septum ad capiēdas bestias ubi retia ponuntur. uel pallium uarium.
Vas uadis mascul'. promissor fideiussor.
Vas uasis neutrum in plurali est secundæ declinationis uasa uasorum: unde uasculū.
Vasa a uescendo dicta: uel q in eis uehatur esca. quorum genera sūt. Fictilia argilla: arenna. samia. cælata chrisen. anaglypha. discus. missoriū. parapsis. patena lax gauata. concha. scutella. apophereta. salinū. suleica acetabulū. cochlear. trifillis. Poculorū uasa: fialæ. pateræ. cratera. cyathi. scyphi. cymbia. henustes. bactea. calices calathi. scalæ. ampullæ.
Vasa uinaria & aquaria. cenophoræ. lagena. cātharū. hydria. situla. cadus. catinus. orca uel urceus scyphus. feriola. sporta. doliū. cuppa. uter. mulganum: mulctrū peluis.
Vasa olearia. hēica. biū. alabastræ. pyxides. lēticula.
Vasa coquinaria & pistoria: cocula. olla. patella. cucus. cacabus. lebes. sartago. tripodes. mola cribrū. rotabulū.
Vasa repositoria: archa. gazophilatiū. cibutū locu

lus.scrinia.saccus sacculus marsupiũ.inuolu-cr.:fiscus fiscinus & fiscella.canistrum.cistella.cophinus.corbes.sporta.

Vasa mortis significant hæreticos uel apostolos qui sunt odor mortis malis.

Vasit:ambulauit.a uado is.

Vascones populi sunt citra hispaniam.

Vascanda:genus uasis.

Vastum:profundũ.infestum.inane nugatoriũ.solitudo.

Vastus:ingens.magnus.immensus.

Vastitas:desolatio.populatio.

Vastitas ẽ corporis:uastitudo uero solitudo.

Vastat:expugnat.expoliat.

Vates dicti a ui mentis ꝙ tanq̃ futura conspiciãt.hic & hæc uates uatis.uatum pluraliter.cuius nominis significatio multiplex est.nam modo sacerdotẽ:modo ꝓphetã:modo poetã significat.uel a uinciẽdis carminibus id est flectendis.& proinde poetæ latine uates:scripta eorũ olim uaticinia dicebantur ꝙ in quadã & quasi uesania cõmouerentur in scribendo.

Vaticanus:mons ĩ quo nutritus dr̃ iouis.

Vaticanus deus paganorũ:qui uagitibus infantium præesse dicitur iupiter.

Vaticinatur:diuinat.prophetat.prisc.

Vaticinor aris.deponens.absol'.

Vaticinium:prophetia.

Vatidicum propheticum.

Vatilla pala qua aqua proiicitur e naui.

Vatiniana uasa rustica & maxima a uatinio bene uentano notacissimo.

Vau litera hebraica.u.est apud nos.interpretat' passio.uel ille est.geuens omnis est.

Vaxea sunt calciamenta mulierum.

Vbal.hebraice:latine porta dicitur.

Vbera mammæ dicta uel quia lacte exuberant:uel quãda sunt scilicet humore lactis.

Vber pro abundantia:neutrũ est & fixũ.adiectiuum uero generis oĩs.

Vber ris.unde ubertas ubera pluraliter.ubertim.ubere.exubero as.

Vber.uberior uberrimus.

Vbere uel ubertim.abũdanter.copiose.abunde.

Vbertas:abundantia fœcunditas.

Vberat:abundat.exultat.

Vberena sacra fundens.

Vbi interrogatiuum.penultimam.acuit:ut ubi ẽ pamphilus.Relatiuũ grauatur:ut Sæuus ubi æacide tælo iacet hector.Sic unde:quando:& similia interrogatiua penultimam acuunt.Relatiua grauant.

Vbi postq̃ uel quo loco qua parte:quoq̃.

Vbicũq;:quocũq;.ubiq; ĩ omni loco.

Vbi.unde componit' ubiq; ubicũq;.ubiuis alicubi ubiubi.ubinam.ubihomo.

Vdum fit extra:humidũ uero ex se dat humorẽ.

Væ interiectio dolentis.cum ascribit'.

Ve coniunctio encletica sine a pro uel ponitur.

Ve distinguit:quæ uero coniungit.

Væcors sine corde:siue uiciato corde.

Væsanus cui uæ id est insanitas est cordi.

Vecordia:amentia alienatio mentis.

Vectat pro uoluntare portat.

Vectes dicti ꝙ manibus uehantur:unde hostia saxaq; euelluntur:sed hi ad pœnas legum nõ pertinẽt.

Vectes:seræ.obstacula hostii.

Vectare a ueho uehis.xi uectũ frequentatiuum.

Vectigal oium negociorũ solutio uel tributũ nauium a uehendis mercibus dictũ.

Vectigalia sunt tributa a uehendo dicta.prisc.

Vectigal a uectus.

Vector portitor:qui uehit & qui uehitur.

Vedius pluto uel orchus id est malus diuus.

Vegens:robustus uiuax.ualens.uæhemens.

Vegetatus:confirmatus.confortatus.

Vegetus:fortis.incolumis.ualidus.uigilans.agilis.strenuus.integer.incorruptus.

Vegetabile dicitur tertia uis animæ sicut est ĩ arboribus & hærbis:quæ uiuere & uegetare id ẽ crescere dicuntur:sed non sentiunt nec rationem habent.

Veii ciuitas.xviii.milliario ab urbe:cuius habitatores ueientes de qua suetonius tranqllus in uita Neronis.Roma domus fiet ueros migrate quirites.Si nõ & ueios occupet ista domus

Veientanum uinum pessimũ est a loco.

Veientana italica gemma est ueiis reperta.

Væhemens:fortis.uiolentus.grandis:ꝙ uehat mentem.

Vehiculum a uehẽdo dr̃:huius genera sũt plima id est currum:rheda.carpentũ.claustrũ:carruncũ:capsus.pilentũ uel pretontũ.basterna.

Vehit:portat.

Veho is.uexi ctum actiuũ est.inde uector.uecto as.uia uiaticum.inde componitur biuiũ triuium:quadruiũ dubius anius.inueho de.præ.ob.obuio as uelũ.uiñ uexil'ũ.cõponit' uexillifer:ueliger.ueredus.i.uectus rhedis:ueredarius uelo as uelum.ꝓtecto.cõpõitur reucho ad ueho inueho proueho.

Vetouis id est malus iouis.

Vel enim pro ualde ponitur:sicut per:aduerbiũ ẽ affirmandi.

Vel disiunctiua coniunctio.

Vel pro saltim.

Vela græce armena dicuntur:proĩde ꝙ aere.mouentur.apud latinos uero a uolatu dicta sunt Genera uelorũ achateon epidromos:dalũ.artemon si parum mẽdicum.

Velum.uexillum diminutiuum.

Velat:operit.claudit.coronat.
Vela dicta q obiectu suo interiora domorum uelēt
Velaber uænditor minutatum rerū a uelādo qd
Velabrum dr quod uelis texitur.
Velabrū a uelando dicitur ut ille qui carni carnē imponit.
Velamen indumentum.pallium.
Valensis tunica quæ affertur ex insulis dicta qd uelis fit neta.
Velites erāt apud romanos gēus militiæ a uolitādo dicti.electi enim agilitate iuuenes cū armis suis terga equitum cōsidebāt & mox cū ad hostes uentū esset equis dissiliebant & continuo pedites ipsi ex alia parte equitibus per quod aduecti fuerant dimicantibus hostem perturbabant.
Velites dicti siue a uolitatiōe siue a ciuitate ethruscorum quæ ue es uocabatur.
Velitanus ethruscorum lingua martius mensis.
Velia ciuitas lucaniæ pro elia sed digamō addit.
Velicat:carpit.
Velificat:nauigat.uelis ambulat.
Velifico & uelificor.
Velitor aris.leuiter pugno.prisci.
Velito & uelitor idem significant.
Vellit:eradicat.eruit prisc.
Vello lis uelli & uulsi uulsum.Inde uellicō cas.
Velox.cis.a uelum ueli.
Velocitas ē pedum:celeritas uero animorum.prisc.
Velocitas ē agilitas.uigor.celeritas.festinatio.
Vellus dictus quod prius lanæ uellerentur nō tonderentur.uellus eris.
Velum a uolatu dicitur:inde uexillum diminutiū uel a uelando q interiora uelet.
Velut:sicut.quasi.componitur ex uel & ut.
Veluti:quemadmodū.quomodo ex uel & uti.
Vemarum genus hærbæ in locis humidis.
Venabula dicta qsi uenatui habilia.uel q a uēientē excipiant.
Vena dr q per eam ueniat sanguis ad cor.
Vænalicium:quicquid uændi potest.
Venafrum ciuitas iam oleo abundans.
Venator dictus quasi uenabulator a uenatiōe.s. q bestias perimat.horū quattuor sunt officia:uestigatores:indicatores:alatores:pressores.
Vænæ:uændibile.
Venor aris uenator feras agitat.
Venatus tus primam producit.uirgilius.
Venatorium dicimus ferramentum:uenaticum uero canem.
Vændibile:populare plausibile:quod in uænalibus astat.
Vendicare:acquirere uel habere:uindicare uero ulcisci.
Vendo cōponitur a uenum & do.inde dr uænditō as.

Vænditat:uændere cupit.frequenter uændit.
Vænditio est rerum cōmutatio atq cōtractus ex cōuenientia ueniens quasi uænundatio.
Veneficus dictus q ueneni cā mortis parit aut prestitit uel uændidit.
Venenata res est:in qua est cōiectum uenenum:ut potio.
Venenosa in qua natum est:ut hærba serpens.
Venenaria quæ fecit uenenum:ut mulier.
Venenum uenas nectens.
Venenū dictum q per uenas uadat.non enī potest nocere nisi sanguinem tetigerit. Oē autē uenenum frigidum ē:& ideo anima q ignea est fugit uenenum.
Venerat:adorat.colit.gratias agit.supplicat.uenerē dicunt inde dicta q sine ea foemina uirgo esse non desinat.hanc græci aphroditen. αφροΔιΤην uocant propter spumā sanguis generantē.aphros αφρος enī græce spuma uocatur.Quidam autem fingunt Saturnum:cæli patris uirilia abscidisse:sanguinem i mari fluxisse dicunt:atq eo spuma maris concreta uenus nata est:quia in coitu spuma fit sanguinis:quæ ex succo uiscerum liquido salsoq cōstat:& nisi humor de cælo in terram descenderit nil creatur.quæ ideo uulcani uxor fingitur quia uenereū officium non nisi in calore consistit.Cupido nominatur propter amorem.
Veneris crinis lapis est:nigro nitet iteratis guttis
Veneres plr appetitus & delectatiōes significat.
Venenpeta:luxuriosus.
Venetus fuit qdā rex qui tenuit ciuitatē quā ex suo noīe uenetiā nominauit.
Venetum de uenetia.lucanus.
Venetū uestis ueneti coloris:quæ uisu uilis est.
Væneo uændor.prisc.
Væneo a te uænis uænijui uenum:
Vænit uenditur.
Veneunt q uændunt:ueneunt qui uenduntur.
Vænundare:uændere.
Venum uænditio a uænéo.
Venio uersus nos ire:uadere a nobis ire quolibet
Venio neutrum inde componitur actm conuenio et inuenio inuenior.
Venio uenis inde deriuatur uenter uentriculus. uena.inde componitur uenenum:inde uenenosus uenenatus.componit ueneficus ueneficiū.ueno is qd non est in usu dr uētus. uētilo as:ide uētilabrū·uētulus uētosus.uenus ris ide uenustus ior simus.uenustas.uenusto as.A uenio uenia & uenialis:unde uenerandus.uenerabilis biliter.cōponit aduēio aduena aduētus tus.aduenticius:circumuenio interuenio peruenio præuenio.de.in.super.subter.con.
Venia:indulgentia.pax.
Venter est qui acceptos cibos digerit.& apparet

extrinsecus pertingitq; a pectore ad iguinem. dictus uēter q pei totū corpus uitæ alimenta trasmittat.

Ventriculus diminutiuum a uentre.

Ventilat cōmouet. spargit. Ventilatio : iactatio. elatio. confidentia.

Ventilabrū: uentilatoriū. a uentilandis paleis nominatū significat examen iustitiæ dei.

Ventitare: frequentare.

Vētosus: uanus. inglorius. igl'iosus semet efferēs

Ventosa uerba sunt quæ inflationi temporali potius q̄ rectitudini inseruiunt: de quibus i Iob: quāuis enim uerba reproborū aliqñ sana sint p præsentiā: inflata sunt tamen p elationem.

Ventosa quæ & giina. hæc & cucurbita dr̄ latine.

Ventus significat superbiam uel arbores.

Ventrale fascia dictū q solū uentrem operiat.

Ventus: turbo. flatus. spiritus. aer. tempestates: a uemendo fortiter.

Ventus est aer motus & agitatus & pro diuersis partibus cæli nomina diuersa sortitur: dictus autem uentus q sit uæhemens & uiolentus. nō solū n. arbores: sed & cælum & terrā mare q; conturbat. Ventorum sunt quattuor principales species. primus ab oriente subsolanus: a meridie auster. ab occidente fauonius: a septētrione eiusdē nominis uentus. habētes geminos hinc inde uētorum spiritus. Subsolanus a dextro latere habet uulturnum: a læuo eurū. auster a dextris euroaustrū: a sinistris austro africū. Fauonius a dextra affricū: a læua corū septētrio a dextris circium: a sinistris aqlonem. Ex omnibus uero uentis duo sūt cardiales septētrio & auster. Venti quidem innumerabiles sūt nominati a propriis locorum flatibus.

Venucula genus uuæ a luco.

Venundare: uendere.

Venum: uenditio a ueneo.

Venusium oppidū fuit horatius: inde uenusinus

Venustus: sapiens ornatus. decorus. modestus. facetus. formosus. quasi a uenere dictus.

Venustus pulcher a uenis. id est sanguine.

Venustas: pulchritudo. urbanitas. eloquentia.

Venustas est quicquid ornamēti & decoris causa ædificiis additur: ut tectorū auro distincta laquearia: crustæ & colorum picturæ.

Vepiscus de geminis filiis ille dicitur qui altero aborto legitime natus fuerit.

Veprem maiores nostri dixerunt ōēm arborē spinosam quod in apprahendat.

Vepres uepreculi diminutiuum.

Vepres p̄r apud. Virgil' masculinum.

Ver dictum q uiret. Tunc enim post hymem uestitur tellus hærbis & in florem cūcta rumpūtur. Exoritur autē uer. viii. kl'. martii quod permanet diebus. lxxxi. Ver a græco ηρ; ρογ κη

Ίοεαρ ἔα ρόσ deriuatur. prisc.

Ver. ueruculum diminutiuum.

Ver ueris. inde uernus uerna num & uerno as & uernalis.

Veractum dicitur quasi uereactum id ē uerno aratum. & terra proscissa est.

Veratrum: hærba. elleborum.

Verax: syncerus. simplex. ueritate.

Verba sunt mentis signa quibus homines cogitationes suas inuicem loquēdo demonstrāt.

Verbascū hærba est: quæ a græcis flomos dicit'.

Verbena: genus hærbæ.

Verbene: uirides frōdes. uel corona ex uiridi frutice.

Verbene sacræ frondes: ut laurus. olea. pprie frōdes oleæ.

Verbera: plagæ. tormenta. pœnæ.

Verberat: cædit. lamat. uerbero as uerberator uerberatio uerberalis uerber. uerberis. uerbū & q̄ ab his fiunt.

Verbera dicta quia cum agitantur aerem uerberant. hinc flagra & plagæ quia cū flatu & strepitu sonant.

Verbera quodlibet genus flagelli. Nam flagella proprie uirgæ sunt.

Verbisil'ia noia quæ & uerba sunt futuri tēporis impatiui modi & noia: ut cōtēplator. amator

Verbotenus: uerbi causa.

Verbosus: ipudēs. inuerecundus: nimius inuerbis

Verbum est quod significat: tempus cuius pars extra nihil significat & est semper eorum quæ de altero dicuntur nota: ut cogitat. disputat.

Verbum dictū q uerberato aere sonet: ꝓ hæc ps frequenter in oratione uersetur. Sicut nomen significat personam ita uerbū factum dictumue personæ. Verborū uero duo sūt genera: grāmaticorū quæ in tria cadūt tēpora preteritum instāis & futurū: & rhetorū qui uniuersā orōnē uerba dicunt.

Verbū est pars orationis cū tēpore & modis & significationibus dictum a uerberatu aeris. Proprium est uerbi actionē uel passionē uel neutrū q; significare cū modis & temporibus & formis sine casu. Quot accidūt uerbo? octo quæ? modi. formæ. coniugationes. significatio es numeri figuræ. tempora. personæ. Quærit' an uerbū ex re: an res ex uerbo nascat' sed potius antecedit actus uerbi. Nec enī cursus potest intelligi sine currente: nec cogitatio sine cogitāte: nec cura sine currante.

Verbū dr̄ q aurem uerberet.

Verbū dicitur q aerem uerberet uox. Siquidem omnia quæ loquimur uerba sunt. Nā dicimus uerba mihi dedit. Sed ob hoc maxime hæc pars q generale est aliorum proprie sibi assūpsit: quia in loquendo utimur sæpe: & quod

agit aliquid uel patitur uerbum dicitur ῥῆμα rema græce uerbum dicitur a uerberando.i. feriendo eo φ uerberato aere & plectro linguę formetur. uel a reboando id est sonádo.
Verbũ est uniuscuiusq; rei signum quod ab audiente possit intelligi a loquente prolatum.
Verbum est unius pars orationis. Sermo uero plurimorum uerborum rationis est.
Verbum inde uerbulũ uerbosus uerbositas. cõponitur uerbisator. uerbifluus. aduerbium. p uerbium. componitur ex uerbere & boo.
Veredes antiqui dixerunt φ ueherẽt id est ducerent rhedas. uel φ uiás publicas curant per q̃s rhedas ire solitum erat.
Verecundia: pudor. modestia.
Veredatius a uehendo dr̃. qui festinanter equitãdo currit: habetq; pennas in capite ut intelligatur festinatio itineris.
Verecundus non nisi uera timet: pudẽs uero opinionẽ ueram falsamq;.
Verendum: pauescendum. timendum.
Verenda uiri uel fœminæ pudenda.
Veror teris. cõe antiquitus ueritus facit.
Veret̃: timet. pauescit. horret. Virg. illã ueretur.
Vertere: uexare. trahere. dissipare. pturbare. inolar̃
Verrennes. a uehere id est portare nomĩate. instrumenta rusticorum sunt.
Verrere: scopare. trahere ad rete. quod uerriculũ dicitur.
Verres latro quidam & deprædator patriæ fuit ĩ sicilia uerres ris. inde uerrinus.
Verres nomen porci a uiribus dicit̃ prisc. hic uerres ris pro porco appellatiuum. Nam ẽ & proprium.
Verettum dicitur φ sit tantum uiriul̃ quia ex eo uirus id est sæmen emittitur.
Vergiliæ dictæ φ post uernum oriuntur hæ botrys βοτρυς dicuntur a multitudine a græcis pliades. in genu tauri.
Vergit: inclinat. occidit. occasum habet.
Vergo gis uersi absolutũ & actiũ.
Veribus: uirgis ferreis. burdonibus.
Veridicus: uera dicens: ueritatis assertor.
Veru & uerubus utimur.
Verrit: mundat. scindit. uerro ris uersi uersũ & uerror. prisc.
Verriculum genus retis piscatorii a uerrendo id est trahẽdo dictum. idẽ & tragũ. Idẽ & sagena
Veritus: uerecundatus. timens. a ueror eris.
Verisimile: probabile. credibile similitudinem ueri habet.
Verisius dicitur portus.
Vetris dicitur: φ grandes uires habeat.
Vermiculũ rubrum siue coccineum est enim uermiculus ex syluestribus frõdibus ĩ quo lana tigitur: quæ uermiculum appellatur.

Vermiculum tinctura a similitudine uermis.
Vermico as.
Vermis est animal quod plærunq; de carne uel ligno uel quacunq; re terrena sine ullo concubitu gignitur. proprie autem uermia in carne putri nascitur. tinea in uestimentis: eruca ĩ olenbus. teredo in ligno: tarmus in lardo.
Vermis non ut serpens aptis passibus uel squamarum nisibus repit: sed ĩ directum corpusculi partes gradatim porrigendo contractas: cõtrahendo porrectas in nodũ replicat sicq; agitatus perlabitur.
Vermis significat humilitatem assumpti hominis a christo uel peccatum conscientiæ.
Verna: seruus in domo natus.
Verna famulus.
Vernula seruus domi genitus uel nutritus.
Verna & uernula cõis generis.
Vernalis: subdolus & seruilis: inde uernæ serui dicuntur qui in domo nascuntur.
Vernaculus: seruus. mancipium. famulus.
Vernaculæ: familiaritatis.
Vernales a tempore uerno: sicut autumnalis hyemalis.
Vernat: floret. uegetat. lætatur. crescit. sicut ĩ uere Verno as.
Vernus dies uernum tempus. id est pulcher florens. uel in uere.
Vernosus: annosus.
Vero coniunctio.
Verpus dicitur impudicus digitus: quo iudæi feruntur sabbato anum purgar̃: unde iudæi uerpi dicuntur.
Versat: cogitat. uolutat. mũdat. tractat.
Versatile: uibrabile.
Versiculor uersipellis q̃ diuersos mutat colores.
Versificor aris deponẽs a facio cõpõit̃ & uersus
Versipellis: subdolus: callidus maliciosus dictus φ in diuersa uultum & mentẽ uertat. Inde uersutus & callidus.
Versus non solum aduerbium sed etiam præpositio: ut galliam uersus. Versus retro cõuersus inclinatus. participium.
Versus dicti ab eo φ pedibus in ordine dispositis certo fine moderantur per articulos: q̃ cæsa & membra nominant̃: qui ne longius prouoluerentur: q̃ iudiciũ posset sustinere: modũ statuit ratio unde reuerterẽt̃. & ab eo dictũ uersum φ uertitur. huic adhæret rythmus q̃ non est certo fine moderatus: sed tñ rationabiliter ordinatis pedibus currit.
Versus uulgo dicti quia sic scribebant antiq̃ sicut aratur terra a sinistra ad dextram. a dextra ad sinistram.
Versutia: calliditas. contorta sententia.
Versutus: contortus callidus subdolus. subtilis.

malicioſus.
Verſutus dicit̃ q eius mens ĩ quolibet actu & ad quālibet fraudē uem c̃:uſt̃ & uerſutia dicitur.
Vertic:mi tat.uoluit.euertit.
Ver.o tis t:.componitur ex eo auerto.conuerto euerto.ſub.animaduerto.aduerto.preuerto.reuerto & pene cũ omnibus indubitabilibus compoſitionibus.aduerſus ſũ.ex aduerſo aduerſũ: & uerticordia dea.deriuat̃ diuerticulũ.diuerſorium.uerſus.uerſiculus id eſt ordinatio litterarum quo uertimus ſtilum a fine ad initium.uertigo.uertex.uertumnus deus.uerticulus.uerſutus.controuerſia.conuertibilis cōuerſiuus.tergiuerſor aris.
Verto actiũ.idē reuertor.tor ĩ una ſignificatione & preuerto preuertor ſimiliter uerſo ſimiliter actiũ.ex quo contrauerſor aris deponens.
Verto uerſus.uerſo as facit.tamen euerto as.itē uerſor aris & aduerſor & tergiuerſor & auerſor
Vertex ꝓprie ea pars ē capitis qua capilli colligũtur & ĩ qua cæſaries uertit̃:unde & dicitur
Vertex mans.uertigo.cacumen.
Vertebra dicuntur concaua coxæ quia in eis capita femorum uertuntur.
Vertibula ſunt ſũme oſſiũ partes id eſt cardinales nodis groſſioribus cōglobatæ dictæ ita q ad inflexionem membrorum illa uertunt̃.
Vertigo eſt quotienſcunq; uentus conſurgēs terram in gyrum globi mittit.
Vertigoſus gurges dicitur.
Verticula cardines.
Vertico as aui.
Vertumnus paganorum deus importationis.
Verruca porrum manus.
Verrucæ ſunt ſuperflua caro:unde uerrucoſum.i.ſuperfluum.Verrucæ ſatyriaſis.
Verrubius terebrum inſtrumentum:uerrunco as at.euellit.
Verrucaria haerba heliotropiũ dicta q extinguat uerrucas.
Veruina genus iaculi longum:quod quidam uerutum dicunt.
Veru.id eſt tranſfoſſorium:quo carnes aſſantur.inde uerutus.
Veruti gens ubi ferrum eſt ſolidum & productũ dicti .. ueribus pugnent.
Veruex aries dicitur a uerme quem habet in capite:cuius prurito cornibus appetit:uel a uiribus quod cæteris ouibus fortior ſit imo q uerſã habet naturã cum ſit aſtratus.
Verus a ueritate:hic & uerax ior ciſſimus.ueritas.componitur ſeuerus.ueridicus.
Verus ad naturã ꝑtinet:uerax uero q non mētit̃.
Verus ide ueritas maior ergo eſt ueritas q̃ uerus.
Væſanus:male ſanus.iſanus.uecors.furioſus:cui remedia poterunt ſubuenire.
Væſanio nis niui.
Veſcæ frondes ſiccæ & teneræ. Veſcum eni hoc proprium eſt.
Veſcum papauer id eſt pīgue a ueſcendo.Nã eſt aliud quod nō eſt ad ueſcendum id ē letheũ.
Veſcitur:paſcitur uel manducat.priſc.
Veſcor defecit pretento.
Veſuuius mons campaniæ:qui fertur ardere in quo obiit uitã plinius ſecũdus hiſtoricus. Idē & ueſeuus de quo uirgil.in georgicis & uicina ueſeuo ora iuga eructans igne.
Veſica dicta quaſi uas aquæ in qua liquor colligitur ſicut in uentre cibus.
Veſulus mons galliæ ex quo padus fluuius orit̃
Veſpa animal exiguũ uolatile aculeis uenenoſũ de aſinorũ carnibus putridis naſci dicitur.
Veſpilio ſepulchrorum uiolator.
Veſpiliones foſſarii:qui mortuos ſepeliũt.
Veſper ris quando ſol uel luna nubibus tegũtur nocte uel die.hoc ueſpere indeclinabile ab ora nona uſq; ad occaſum.
Veſperæ ueſperi cũ ſole occidente dies deficit.
Veſpera re ſole ſurgente.hæ ueſperæ rarum ipſa officia.
Veſperus uel heſperus eſt ſtella occidentalis:a quo cætera hæc nomina dicta ſunt.Commutat̃ tñ Nã ueſp ficiu & ueſperæ ꝓ fine diei ponitur.
Veſperus ſtella occidentalis:quã perhibēt dictã a ueſpero hiſpaniæ rege.ex quinq; planetis ē noctē inducēs & ſolē ſequēs Fert̃ q hæc ſtella oriens luciferũ occidēs ueſperum faciat.
Veſperum eſt tempus oriente ſtella cui hoc nomen eſt.a ſtella occidentali dicitur.
Veſperaſco dicitur quaſi a ueſpero as uel a ueſpe
Veſpeſcit:ueſper incipit.ſero fit.ſic dicitur ſicut albeſcit ſeneſcit.
Veſperum ſerum.
Veſpertinum:ſerotinum.diurni finis officiũ dictum a ueſpero ſtella.
Veſpertilio:auis nocturna.ſignificat idola tenebris dedita.
Veſpertilio ꝓ tēpore nomē accepit:eo q lucē fugiēs crepuſculo.i.ueſpertino circũuolet muri ſimilis ſpecie uolatilis ſimul & quadrupes.
Veſta dea paganorũ.uirgo dea ignis:cui ſeruiebant uirgines.
Veſta quaſi nomen ignis dea quæ celebratur romæ.
Veſtales:diuinæ.ueſtæ uirgines in cuius templo ſemper erat ignis.
Veſtes dictæ q ſtatum hominis propriũ uehãt.inde ueſtimentum.componitur ueſtigo as.ueſtigium.ueſtigatius dicitur ueſtio ueſtis.inde ueſtibulum.
Veſtes ſignificant hoīs membra.humanũ corpus carnē uel eccl'iam electos aut uirtutes.

Vestes pleræq; aut a tempore quo maxime usæ sunt appellantur: aut a locis ubi uel primo cõfectæ uel maxime uænditant̃: aut a uariatione coloris aut a noie reptorẽ. quibusdam autem nationibus sua cuiq; ppria uestis ẽ ut parthis sarabare: gallis lineæ: germanis rhẽones: hispanis stringes: sardis mastrucæ.
Vestiarius qui uestibus præest.
Vestimenta significant opera ut beatus qui uigilat & custodit uestimenta sua.
Vestiplicia fœmina quæ uestes plicat.
Vestire: induere. circundare.
Vestimentum est quod usq; ad uestigium ptẽditur quasi uestigimentũ ut est tunica talaris: sed hoc auctores confundũt. Indumẽtũ uero est quod intus ad corpus inducitur. Amictus autẽ uestitus discernitur a cultu quoniã cultus latius intelligitur. Itẽ cultus ab habitu. Nã habitus ad res pertinet: cultus ad homines.
Vestibulum primus introitus domus: locus ãte fores qui dicitur porticus.
Vestibulum uel aditus domus priuatæ uel spatiũ adiacens ædibus publicis dictum q eo uestiãtur fores aut q aditum tecto uestiat aut a stãdo.
Vestibulum a uesta uel uestis.
Vestigia sunt pedum signa primis plantis expssa quod his uiæ percurrentium inuestigentur id est agnoscantur.
Vestigia: signa. imago. cursus.
Vestigat: inquirit.
Vestigare: quasi bestias agere. id ẽ sequi pedum signis uel aliis.
Vesticeps: pubescens.
Vesulus mons liguriæ.
Vetat: prohibet. arcet. submouet.
Veto as secundũ prisc. uetui uetitum. persius uero uetauit dicit.
Veteranus: antiquitus. uetustus.
Veterauit: antiquauit.
Veterani milites qui in usu prælii non sunt post multos militiæ labores qui & suffragium cõsequuntur. idem sunt emeriti.
Vetero as. inde ueterasco.
Veteratus: antiquus.
Veteramentarius qui uetera componit.
Veterator: tergiuersator. insidiator. fraudator. callidus. insidiosus.
Veternum est quidam morbus intercutaneus q reddit hominem pallidum quasi mortuum.
Veternum otium. pigricia. Nam dicitur morbus intercutaneus: qui facit pigrum hominem.
Veternosus: uetustus. annosus.
Vetula: mulier anus quasi uetusta. dicitur etiam uetulus a um.
Vetus annis enumeratur antiquum uero sæculis hic & hæc & hoc uetus uel ueter ãtiquitus ueteris. inde uetustas ueternus a um. uetustus. simus. ueternus uetereo es. ueteresco. uetero as ueterasco. inueteratus. ta. tum.
Vexat: lædit. corrumpit.
Vexatus. id est portatus. Nam ab eo quod ẽ ueho uexo deriuatur.
Vexillum a uehendo dictum id est portando.
Vexillum signum ẽ bellicũ dictum a belli diminutione quasi belli signum.
Vexillũ diminutiuum a uelo.
Veni ãtea uini post a rege albo albares dicuntur.
Vi lapis qui nascitur i æthiopia uiridis & lacteus
Viare: iter facere. ãbulare. inde uiantes & uiatores
Via est qua potest ire uehiculum. dicta a uehiculorum incursu. nam duos actos capit propter euntium & uenientiũ uehiculorum occursũ.
Viaricum sumptus in uia.
Via est quæ uehiculo utit̃ ut legitima quæ ẽ pedum. viii. Semita uero duorum pedum est: ut occurrentes transire non possint.
Vibex plaga ex uirga. cæsio plagarum. prisc. hæc uibex sicut hæc carex.
Vibice producit antepenultimam & penultimã. fœm. persius ponit.
Vibex: pugna.
Vibrat: micat. fulget. aut concutit. crispat.
Viburna: humilia uirgulta. sylua. minuta.
Viburnum: genus ligni minutissimum. genesta mollissima.
Vicatim: uicissim. per singulas uices. uel per uicos aut per singulos.
Vicatim: castellatim. oppidatim.
Vicem & uice duorum casuum.
Vices alternationes: siue multæ congressiones.
Vicis uici cem ce. inde dicitur uicarius uicissim. unde uicissitudo. componitur inuicem ad inuicẽ. & uitricus. i. uice patris custos.
Vici castella & pagi sunt qui nulla dignitate ciuitatis honorantur sed uulgari hominum cœtu incoluntur. & pro paruitate sui maioribus ciuitatibus attribuuntur.
Vicus aũt dictus ab ipsis tm̃ habitationibus uel quod uias tm̃ habeat sine muris. uel quod sit uice ciuitatis: licet uici dicantur ipse habitationes urbis.
Vicia leguminis genus dicta q uix ad triplicem proueniat fructũ cũ alia legumina prouentus habeant fertilitatem.
Vicia hærba uictorialis dicta a uica id est uictoria antiquitus.
Vicia dicta q ad modum uitis hæreat. quere in uitia.
Vicinia est locorum proximitas uicinitas uero regio uicina.
Vicinus & uicina quasi uico nati.

Vicissim alternatim. mutuo. q sibi inuicē succedūt
Vicissitudo: subinde uicissim.
Vicoanum & cistifex: nomina sunt metallorum.
Victitantes: uiuentes quasi a uictu.
Victito as. & inde inuictito as.
Victi cōpos: uictoriae uota adeptus.
Victima dicitur quae dextra uictrici mactat quae etiam post uictos hostes caeditur.
Victia apud ueteres sacrificium post uictoriā. & erat maius q̄ hostia. Alii dicunt qa ictu pcussa cadebat: uel quia uincta ad aras ducebantur.
Victimo immolo.
Victor a uincendo.
Victoria dicta qa ui id est uirtute adipiscatur. hoc est enim ius gentium ui propellere hostes. nā turpe erat dolo.
Victoriosus: uictoria plenus.
Victoriosa: uictoria digna.
Victrix uerbale nomen quia potest esse cōe cum neutris sicut ultrix: unde uictricia & ultricia tā in e q̄ in i faciunt ablatiuum.
Victus tus proprie dictus: quia uitam retinet.
Vicus castrum sine munitione murorum.
Vicus ipsae habitationes urbis sunt: unde & uicini dicuntur. Viae autem ipsa spatia angusta: q̄ inter uicos sunt. quarū ppetuas ac latiores plateas nominamus.
Videlicet: nimirum. quippe. certe: prorsus. scilicet: uere enim uidere licet.
Videmus natura: aspicimus uoluntate: intuemur cura.
Video es uidi uisus: inde frequentatiuum uiso as & deriuat uiso is desideratiuū. i. desidero uidere: sicut & caetera facio facesso: capio capesso
Video es. inde dicitur uisus sus. uisio. uisibilis. uisibiliter.
Viso as reuiso as. unde uisito as. tor. tio. cōponit inuideo. puideo. puidus. sicut inuideo inuidus a um. inuidiosus puideo. auidus.
Videor ta re passiuum. prisc.
Videor esse bonus absol.
Vidua: quae duos uiros habuit.
Vidua dicta quasi a uiro diuisa nec citra consortiū alterius uiri post mortem primi coniugis adhaeserit. Nam quae alteri post priorē nupserūt: uiduae non dicuntur.
Viduata: desolata. nudata.
Vienda: flectenda & modulanda carmina.
Vietus: enacuatus.
Vietum: incuruū. flexū: unde uietos uocauerunt ligna rotarum: quae cantu ambiūt.
Vigent: fortes sunt. ualent.
Vigere apud antiquos pro uincere ponebat.
Vigeo ges uigui. inde uigor.
Vigentes uirtute pleni floridi. q̄si uim agentes.
Vigilare: custodiam adhibere. circūspicere.

Vigilare pro non dormire quasi ad uidendū agilis, uel excubare: & custodire.
Vigil: custos. nocturnus. uisu. agilis. prisc. cōe.
Vigilo as tio bilis: uigilans uigilantia uigilanter uigil uigilia. cōpōit peruigil euigilo puigilo.
Vigilia. cura. cupiditas. p seuerantia. labor.
Vigiliae: excubiae. stationes. uices.
Viginti q̄si decem bis geniti. u. pro b. posita. hi & hae & haec uiginti indeclinabile. Inde uigies uiceni. uicesimus. uigetupliū. uicenus. a ū.
Vigor fortitudo. firmitas.
Villa a uallo idest aggere terrae. uel fossa dicta: q pro limite constitui solet. Nam antiq āteq̄ haberent ciuitates uallū id est mūitionem faciebant ex palis & fossa.
Villicat uillam agit. uillici officiū exercet.
Villico cas & uillicor idem significabant antiquitus. & dicit a uillicus.
Villicus dispensator uel gubernator.
Villicus proprie est gubernator: ūde a uilla noiat. Interdū aūt uillicus nō gubernatōnē uillae sed dispensationē uniuersae domus. Tullio interpretante significat qd' est uniuersa possessionū & uillarū dispensator.
Villicus uilis rei custos dr.
Vilis a uilla dr nullius urbanitatis est.
Vilis abiectus dispectus.
Vilis ior simus. uilitas. hic haec uilis & hoc uile.
Villi a uelādo dicti. unde uillosus a um. hic uillus
Villus qui dependet & longus est.
Vellus uellens ouis est.
Velū cortina.
Vimen uirgultū molle dictū q uim multam habeat uiroris. Natura enim talis est ut si etiā arefacta abluat uirescat. deinde excisa: ac i humo fixa radicibus se ipsa dimergat.
Viminalis mons in urbe roma a uiminibus.
Vinatia sūt q̄ remanent in uinis qñ premūt a uio
Vincere: superare. subiugare. uim uincere.
Vinco uincis uici uictus uictor uictoria. cōponit inuictus inuincibilis inuictissimus. componit deuinco & conuinco.
Vincire: ligare. inuectere. nodare. arctare.
Vincio cis xi. uincior uinctus uincibilis uinculū. componit deuincio conuincio.
Vincla per syncopam uincula id est alligationes ligamenta cathenae.
Vincula a uinciendo id est arctando dicta eo q stringant atq retineant. uel quia uigilant.
Vinctū ligatū & conuinculatū dicimus: uictum uero superatū. Itē uinctus etiā p se significat impeditus uero ex aliquo ligatus. Item ligatus a prioribus hoc distat q non uinctum tm̄ sed etiam qualiter uinctum indicat.
Vinculatus: ligatus.
Vindemia significat finem saeculi. uel in populo

uindictam.
Vindemia uineæ demptio id est uuarum collectio. Inde uidemio as.
Vindex:defensor.propugnator.custos a uindico as:sicut iudex a iudico.
Vindex cis commune.
Vindicabile:passibile.
Vindicat:supplicio dánat.morti dat.ulciscitur.
Vindicat aliquis cum a periculo liberat:ulciscitur uero cũ ille mala sit passus.
Vindicta:punitio.poena.supplicium.
Vindicta est uirgula quædam quam lector mãu mittendi serui capiti imponens eundem seruum in libertatẽ uindicabat dicens quædam uerba solennia.unde uindicta uocabatur.
Vindiculus ẽ fluuius ab extremis galliæ erũpens iuxta quem habitasse ex eo traxisse nomẽ uandali perhibentur.
Vinea est locus ubi plantantur uites.& uestitur. nitidantibus pampinis:uineta uero loca diuersis uineis consita uel uitetum pro uiterum ad similitudinem uineæ.
Vineæ machinamentorum genera:quæ fiunt in modum turrium:ac rotis ducuntur i qbus ascendunt milites & muros expugnant.
Vinea significat ecclesiam.uel populum israel & in m.lo.
Vinitor:uineæ custos.
Vinnius mons in hispania.
Vinolentus qui satis bibit & difficile inebriatur.
Vinum dictũ ꝙ potatum uenas sanguine cito repleat.hinc aliqui ꝙ nos cura soluat lyæum appellant.ueteres uinum uocabant uenenum. sed postꝙ inuentũ est uitus lœtiferi succi:hoc minũ:illud uenenũ est dictum.uini genera sũt diuersa:aut qualitate ut merum.roseũ.album succinatum a colore succinæ gemmæ:limpidum.liquidũ.turbidũ.mustũ ꝙ ex lacu statim sublatũ ẽ.aut a loco:ut falernũ:aut a uase proprio quo potat᷑:ut colathum:aut a uilitate ut spurcum.crudum:aut a generositate ut honorarium:qđ ẽ potentũ.uinũ sobrie potatũ sanitatẽ dat & auget prudentiá.Immoderate sumptũ ad uitia causas dat.Deus ergo creaturá de d tabundantiá humano arbitrio reseruauit: ut parsimonia naturæ esset in magisterio sobrietatis:abundantiæ naturam lapsũꝗ temulẽtiæ sibi adscriberet humana conditio.
Vinum uillum diminutiuũ pnse.
Vini genera lyeum:amineũ.gazeũ insertum.acetum.conditũ.lactatũ.mulsũ.momellũ.pmellũ.saccatũ.oxymellũ.rhodomellũ melleratũ passũ.cateuũ.siccera.corcitus.fex.garum.liquamen salsugo & cætera quæ præmisimus.
Violæ:flores:herbæ purpureæ.
Viola id est lentia.huius herbæ tria sunt genera: purpurea.albid. & subnigra.id est mellina.
Viola propter uim odoris nominatur.
Violarium ubi uiolæ:sicut rosarium ubi rosæ.
Violaces colorem uiolæ habens uel quasi diminutiuum.
Violat:corrumpit:contaminat.polluit.nim facit
Violentus:ualidus dictus quia uim infert. uæhemens.immoderatus.
Violentus fortissimus.
Violentia:uis illata.
Vipera genus serpentis nequissimum significat diabolum uel eius ministros.
Vipera dicta ꝙ ui pereat uel pariat. Nam cũ uenter eius ad partum intumuerit: catuli nõ expectantes maturá naturæ solutiõnẽ corrosis eius lateribus ui erũpunt:Fert᷑ autẽ ꝙ masculus capite in os uiperæ semen expuat.Illa autem ex uoluptate libidinis in rabiem uersa caput maris ore receptum præcidit.Sicꝗ ambo pereũt. Ex uipera uero fiunt pastilli qui tyriaci dicunt᷑ græce.
Vipertinus pullus dicitur.
Vipereus a similitudine serpẽtis uel cõtra dici põt.
Vir dicitur a uirtute:ut mulier a mollicie.
Vir dictus ꝙ in eo maior uis est ꝗ in fœmina: siue ꝙ ui agat fœminá:ꝓ scilicet sibi . a uim est ne fœminis ipugnátibus libido compelleret uiros in alias uel i alium sexũ proruere. Vir ꝗtuor modis intelligitur.sexu quo nascitur: ut masculus sit lege qua maritus sit. ætate qua transit a puero ad iuuentutem.animo ut fortissimũ aliquem dicimus uirum.
Vir primitiuum est.potest tñ a uireo esse.appellatiuum est:& significat corpus animale.deriuatur ab eo hic & hæc uirilis & hoc uirile uirilitas.uirtutẽ quoꝗ quidá uolunt ide denuari & aduerbiũ uiritim.componit᷑ semiuir duumuir:triumuir.quinqueuir.septemuir.decemuir. centumuir.milleuir uirbius.uidua biduanus uiripotens.uirago & uirgo:uir illustris:uir deuotus uir magnificus:uir spectabilis.
Virago fortissima fœmina dicta ꝙ a uiro sit sũpta.
Virigo dicta ꝙ uire agat id est opera uirilia faciat. Quæ uero nunc fœmina. antiquitus uirago uocabatur sicut a seruo seruanta a uiro uirago. hinc & uirgo ut quidam putant.
Virbius bis uir sicut qui resuscitat᷑ . hyppolytus dictus est uirbius.
Vireta loca herbis & uirgis uiridissimis plena.
Vireus nemorosũ.uiride amœnũ.
Viret:uiridis est:uim retinet.uirẽdo surgit.
Vires non habet singulare & facit in uium sicut similia:unũ plurũ.pnse.
Vires dictæ ꝗ uirides propriæ sunt corporis . Nã uirtus animi.

Virescit:surgit confortatur. prisc.

Vireo inde uiresco. uirga uirgula uirgultũm uiridis ior simus: uiriditas: uiridarium. uer. uernis. uerno as.

Virga uel a uirtute dr̃ φ uim multã in se habeat uel a uiriditate. uel q̃ pacis indiciũ est qđ regat. unde hac utunt̃ magi ad pacãdos īter se serpẽtes. & idcirco ī ea hos sustinẽt illigatos. hac ẽt plī reges magñi nũcii & legati utunt̃.

Virga significat disciplinã quasi ad gregẽ ouiũ: baculus uero ad maiores.

Virga ferrea significat iustitiã inflexibilem.

Virgæ sunt summitates frondium arboꝝ:φ dictæ φ sint uirides. uel φ uim habeant arguendi: quæ si leuis fuerit uirga ẽ: si nodosa & aculeata scorpio.

Virgiliæ stellæ.

Virgo a uiridiori ætate dicta est: sicut uirga & uitula. alias ab incorruptione quasi uirago: qđ adhuc ignoret fœmineam passionẽ. Esaie. vii. dicitur. Ecce uirgo concipiet ubi dicit Hiero. In hebræo abalma positũ ẽ. hoc uerbũ iudæi opponũt non uirginẽ sonare sed adolescentulã. & re uera proprie uirgo uthula dr̃: adolescẽtula uero uel puella non abalma dr̃ sed rebara Quid igit̃ significat abalma nisi absconditã uirginẽ & secretã. i. non solũ uirginẽ sed cum epithasi uirginẽ. quia non ois uirgo abscõdita ẽ nec ab hoium separata conspectu sicut rebecca abalma legit̃ id ẽ uirgo secreta & nimia parentum diligentia custodita aut certe ostendatur ubi hoc uerbo appellentur & nuptæ: & impentiam cõfitebor.

Virgo sextum signum dicta quia cũ sol ad hoc signum uenerit terra nil parit sicut uirgo.

Virginalis: uirginis aliquid.

Virginitas ipsa uirtus uirginis castitas.

Virginia uirgo fuit pulcherrima filia uirginii cõsulis quæ uim passa iussa ẽ a patre occidi spõte

Virgilius a uirga dictus. Tres pcipue in scribẽdo poetas secutus est. Theocritũ ī bucolicis. Hesiodum in georgios. Homerũ ī eneide. xxviii anno cæpit scribere. mortuus est li.

Virgultũ proprie dicitur quod de radice arboris pullulat & quasi inutile ab agricolis amputat̃ & hic dicitur uirgultũ φ ex uirga tollitur. Nã ramus dicitur qui de ipso robore exit: uirga uero quæ de ramis.

Viriacus dux hispaniæ qui primo pastor: mox latro: postremo hispanos contra romanos excitauit sed a suis metu interficitur.

Viridis ui & succo plenus: hærbosus. amœnus. robustus.

Viride lignum: uirens uero campus uel pratum.

Viridantes uirorem præstantes.

Viridis ior. simus. ditas: a uireo. hic & hæc uiridis & hoc uiride.

Viridiarium dr̃ ubi sunt uiridia: sicut rosatiũ ubi sũt rosæ.

Virilis a uiro fortis. rigidus. inde uiriliter.

Virissat: uiriliter sapit uirisso as.

Veriteum: genus potionis.

Viritim penul̃. prod̃. horatius. noiatim singulatim. per unũquenq; uirum fortiter.

Viror oris uiriditas.

Viror flos.

Virosa pectora fortia a uiro.

Virosa uenenosa a uirus.

Virtus est habitus bene constitutæ mẽtis. ad animum refertur. huius speciem sunt fortitudo patientia humilitas prudentia.

Virtus ex eo uocata: φ suis uiribus nitens nõ superetur aduersis.

Virtus dicitur a uiro Augustinus. prisc.

Virtus pro ipsa dea proprium.

Virtus est immensitas uirium in labore & pondere corporis.

Virtus & fortitudo differunt. Nã uirtus in aĩ uigore & in habitu est: fortitudo uero una ex eius quattuor partibus licet corporis robur fortitudo dicatur.

Virtus ponitur p sapientia. Interdum etiam pro prudentia.

Virtus est aĩ habitus naturæ moderationi consẽtaneus. hæc habet partes quattuor. prudentiã iusticiam: fortitudinẽ: temperantiam. Prudẽtia est rerum bonaꝝ & malaꝝ utrarũq; sciẽtia. partes eius memoria: itelligẽtia: prouidentia. Memoria est per quã aĩus repetit illa quæ fuerunt. Intelligẽtia ẽ: per quã ea pspicit quæ sũt prouidẽtia ẽ p quã futurũ aliquid uidetur anteq̃ factũ est. Iustitia ẽ habitus aĩ cõi utilitate seruata suã cuiq; tribuens dignitatẽ. Eius initiũ est a natura prefectũ: deinde quædam ī consuetudinẽ ex utilitatis ratione uenerunt: q̃ etiam probata postea legũ metus & religio sãxit. Naturæ ius est quod non opinio genuit: sed quædã innata uis inseruit: ut religionem pietatẽ. gratiã uindicationẽ. obseruantiã. ueritatẽ. Religio ẽ quæ superioris cuiusdã naturæ id est diuinæ curam cerimoniãq; affert. Pietas ẽ per quam sanguine coniunctis patriæq; beniuolens officiũ & diligens tribuitur cultus. Gratia ī qua amiciciaꝝ & officioꝝ: alterius memoria & alterius remunerandi uoluntas continet̃. Vindicatio per quã uis aut iniuria & oĩno oẽ qđ obfuturũ est defendẽdo aut ulciscẽdo propulsat̃. Obseruãtia. per quã homĩes aliqua dignitate antecedentes cultu quodam & honore dignant̃. Veritas per quam immutata ea que sunt aut fuerunt aut futura sũt dicũtur. Consuetudine ius ẽ quod aut leuiter a ua

rora tractum alüit & maius fecit usus ut religio-
nem: & siquid eorum quæ a natura in consue-
tudine mante diximus deuenisse aut qd' in mo-
rem uetustas uulgi approbatõne pduxit. Quod
genus pactum est: par: iudicatum. Pactum ẽ qd'
inter aliquos conuenit. par quod i omnes æqua
le est iudicatum de quo alicuius aut aliquorũ iã
sententiis constitutũ ẽ. Lege ius ẽ quod i eo scri-
pto quod populo expositum ẽ ut obseruet con-
tinetur fortitudo est considerata periculoꝝ susce
ptio & laborum perpessio. Eius partes sunt ma-
gnificentia: fidentia: patientia: perseuerantia. Ma
gnificentia est rerũ magnaꝝ & excelsarum cũ aĩ
ampla quadã & splendida propositione cogita-
tio & administratio. Fidentia per quam magnis
& honestis in rebus multũ ipse animus in se fi-
dutiæ certa cum spe collocauit. Patientia honesta
tis aut utilitatis causa rerum arduaꝝ ac difficiliũ
uoluntaria ac diuturna perpessio. Perseuerantia ẽ
in oratione bene considerata stabilis & perpetua
permansio. Temperantia est firma & moderata
dominatio rationis in libidinem atq; alios non
rectos impetus animi. Eius partes continentia:
clæmentia modestia. Continentia est per quã cu
piditas consilii gubernatione regitur. Clæmẽtia
p quã animi temere in odiũ alicuius illecti conci
tatiq; comitate retinẽť. Modestia per quã pudor
honestus clarã & stabilẽ comparat auctoritatem.
Hæc aũt omnia pp se petenda sunt: quæ & hone
sta sunt. propter se autem uitanda sunt non tan-
tũmodo his contraria: ut fortitudini ignauia: iu-
stitiæ iniustitia: uerũ etiam illa quæ propinqua ui
dentur & finitima esse: absunt autem longissime
Quod genus fidentiæ contrarium est diffidẽtia
& ea re uitiũ est audatia non contrarium sed ap-
positum ac propinquũ. & tamen uitiũ ẽ. Sic uni-
cuiq; uirtuti finitimũ uitium ĩperieť aut certo iã
noĩe appellatũ ut audatia quæ fidẽtiæ pertinatia
quæ perseuerantiæ finitima est. Superstitio q̃ reli
gioni propinqua est: aut sine ullo certo nomine
Quæ omnia uti contraria reꝝ bonaꝝ ĩ rebus ui
tandis reponenť. Virtus est consentiens cũ ratio
ne & perpetua constantia: huic nihil addi potest
quo magis sit uirtus: nihil demi ut uirtus relin-
quatur. Sic in delictis nullũ discrimen. Nihil ne
igitur inter patrẽ necare an seruũ? Nuda igiť ista
si ponas: iudicare qualia sint: non facile possum.
Parenti enim uita nonnũquã sine scelere adimiť:
seruo non. Causa igiť hæc non natura distiguit.
Nã si fit iniuria in seruo semel peccatur. in patre
multa peccantur. Violatur enim qui creauit aluit.
nutriuit. Virtutes mediæ dicuntur a phis inť plus
minusue locatæ. uerbi gratia quattuor principa-
les. Iustitia inter πλεονεξίαν pleonexiã & mio
nexiam: fortitudo inter timiditatẽ & audaciam.
Prudentiam inter calliditatem & hebitudinem.
Temperantia inter luxuriam eneruatorum &
insensibilitatem pecudum.

Virtutes angelica quidem ministeria phibentur:
per quos signa & miracula in mundo fiunt: p
pter quod & uirtutes dicuntur.

Virus proprie humor fluens a natura uiri id ẽ sæ
men: unde & ueretrum dictum est.

Virus a ui dicitur eo q cor penetret.

Virus uenenum iracundia fel. prisc. hoc uirus in
declinabile. sed antiqui uiri & uiro ad secundã
dicebant.

Virulenta: uenenata.

Virule: uenenum.

Vis uiolentia uirtus potestas.

Vis plus significat q̃ multitudo.

Vis pro uirtute & uiolentia ponitur.

Vis est aĩ & corporis potentia: uirtus uero aĩæ.

Vis in eo consistit in quo consideratur quid una
quæq; res possit efficere uelut artifex efficiẽs.
materia imota: qui non indiget: & qui indi-
get: quæ in nr̃a sunt potestate: ut uirtus & q̃
non ut diuitiæ.

Vis est uirtus potestatis p quã causa siue res uel
augetur uel extorquetur.

Vis priuata est: siquis ante iudicium armatis ho
minibus quenq; a suo deiecerit uel expugna-
uerit.

Vis publica est: si qs ciuem ante portionales po
pulum uel iudicem uel regem appellantẽ ne-
cauerit: uerberauerit uel uinxerit.

Vis huius uis. cuius plurale uis inuenitur.

Vis uim ui dicitur: inde uir cum suis cõpositis. &
deriuať uireo res. inde uiresco. uirga. unde uir
gula uirgultum. uirides. ior. simus. uiriditas.
uer ueris; unde uernus na num. & uerno as. ui
ror uiridarium. componitur uiresco. A ui uirus
indeclinabile. unde uirosus componiť uiulẽ
tus. componitur uiolentus ior. simus tia. lẽť.

Violo as. lator uiolatio uiolabilis. deriuatur uin-
co cum suis. uipera & uicium.

Viscus uisceris caro. hoc uiscũ uisci gluten ancu-
pum.

Viscera non tñ sunt intestina. sed qcqd sub co-
rio est a uisco quod est inter cutem & carnem
Item uiscera circũfusa cordi loca quasi uitida
eo q ubi uita & anima contineatur. Item ui-
scera capita neruorũ ex sanguine & neruis co
pulata. Item & tori q illic torta uiscera uideãť

Viscus generis masculini plautus fecit: dictus a
similitudine uisceꝝ.

Viscus species est arboris: unde & uiscũ cõficiť
neutri generis quod putridum dicitur. i quo
errant aues ad escas descendentes. Siquidem
& de hærba fit: quæ uascarago dicitur: dictum
autem uiscum quia glutinosum est.

Viscere: uisitare. uidere. cupide intueri.

Viso is desideratiuum id est desidero uidere a ui su. uiso uisis uisi uisens.

Visitur passiue boetius protulit.

Visiones nocturnæ. imagines. fantasiæ.

Visio species somnii. cum sicut in somno reuelatum est. uigilanti declaratur. sicut uidere amicum: quē ex longo non uiderat: mox surgēs sibi obuiat.

Vispilio fossarius mortuos sepeliens.

Vspiliones dicuntur baiuli uel nudatores cadauerum.

Visus dicitur quod uiuacior sit cæteris sensibus ac præstantior & uelocior: ampliusq; uigilat quā tū memoria inter cætera mētis officia. uicinior est enim cerebro unde plurima manant: ex quo fit ut ea quæ ad alios pertinent sensus generaliter quodam modo habeat uelut iudiciū cum dicimus uide quomodo sonet: oleat: sapiat caleat.

Visus est intimi oculorum ignis & exterioris inunius corporis speciem cohærens sensus cum aliud tāguntur uel ab alio tanguntur qui tactus per corpus usq; ad animam se porrigit.

Visum: somnium. ostentum. prisc.

Visum neutri generis sicut dictum.

Vita dicta propter uigorē uel q̄ uim teneat uinēdi nascendi atq; crescendi: unde & arbores uitā habere dicunt᷑: quia gignūt᷑ & crescunt.

Vita anima.

Vita a uiuo deriuatur a uita uitalis uitalia.

Vitat: declinat. cauet. effugit.

Vito as atio uitabilis. componitur deuito inuito.

Vitare est quicquid contra uitam est declinare.

Vitabundus similis uitanti.

Vittæ dictæ q̄ uinciant: quibs crines innectuntur: fluctesq; ligantur capilli. Tocma autem extremitas uittarum dependens diuersorū colorum Item qua corona uincitur.

Vitia leguminis genus dicta quod hæreat instar uittæ ligantis.

Vitia dicta quod petant usum & uinciant uelut uittæ.

Vitia apud grammaticos illa dicuntur. quæ i eloquio uitare debemus. Sūt autem hæc barbarismus. solœcismus acyrologia. cacephatō. pleonasmos. perisologia. macrologia. tautologia. eclipsis. tapinosis cacosinthetō. āphibologia.

Vitia id est peccata. nihil sunt: sed priuatio boni hoc nomē accepit. quorū auctor diabolus est.

Vitium: peccatum. dedecus. macula.

Vitecella hærba est: quæ sicut uitis quæq; proxima habet uinciendo circumligat.

Vitiosus: uanus. friuolus. ineptus.

Vitis dicta q̄ uim habeat citius radicandi uel inuicem se innectat. uicinisq; arboribus reptando uinciatur.

Vitis usum primus noe instituit. apud græcos autem liberum repertorem appellāt. genera uinium multa sunt quæ tamen mutatione loci q̄litatem & nomina amittunt.

Vitium genera sunt: metymeæ. tasiæ: mareoti des scytiæ. lageos: purpurea: præcia. rhetica: falerna aminea. argitis minor. rhodia. bumaste.

Vitis significat christū & i malo: hæc uitis. uitis i de uinea uinum: quod dicitur quasi uitæ natum: unde uillum uinctum. uindemio id ē uinum demo. uindemiator. uindemiabilis. uindemia.

Vitricus: secundus maritus.

Vitricus qui uxorem ex alio uiro filium aut filiā habentem ducit.

Vitricus quasi nouitricus q̄ a matre nouus superducatur.

Vitrum dictum q̄ in sui perspicuitate trāsluceat. In aliis enim metallis quicqd itus est latet: in uitro quilibet liquor uel species qualis est interius: talis exterius declarat᷑.

Vitrum in fœnice prius inuentum est a mercatoribus nauigantibus in uelo flumio. accensis enim glebis mox harenas translucentes conspexerūt. mox ingeniosa sollertia non his cōtenta est sed aliis mixturis cōfecit. coquit᷑ enī adiecto cypro ac uitro. tingit᷑ & multis modis Obscianus lapis uitro annumerat᷑. Est enim interdū uirēs & niger: fertur uim temperamētum flexibile a quodā esse excogitatū: quē cæsar mox decollari iussit.

Vitrum significat puritatem cordis quæ claret inuicem in cælis. uel puritatem fidei quæ ore & opere aperit.

Vitula & uitulus a uiridi ætate dicti sūt. uel ab eo q̄ sicut uirgo parua sit & nondū enixa. Nam enixa iuuenca uel uacca dicitur.

Vitulus significat christum uel innocentē. & in mala parte quenq; luxuriosum.

Vitumnum & sentinum deos esse pagani putauerunt: quorum unum uitā: alterum sensum largiri finxerunt.

Vituperat: contumeliis afficit: uitio æquiperat. componitur ex uitio & parat.

Viuax: firmus. robustus. diu uiuens.

Viuaria loca ubi pisces uiuunt.

Viua aqua quæ de fonte manans excipitur.

Viuidus: ualidus. fortis. animalis. rubicundus.

Viuida: uia inclinata.

Viuit de uita dicitur.

Viuo uiuis uixi uictum a ui uel a uireo dicitur. Inde uictus uictus uictima. uicto as. uita. unde uitalis. uitalia: uiuax: uiuens. uiuidus. cōponit᷑ reuiuo: conuiuo: unde conuiuium: conuiuor. aris dr̄. uiuus a um. componitur uiuifico as & uiuificus.

Viuo uiui uehor.
Viuus: incolumis. sanus. integer. intactus. uegetus
Vixet pro uixisset ponit Virgilius.
Vix: difficile. tandē. aliquādo.
Vlla: aliqua. diminutiuū ab una.
Vlai nomē loci siue portæ i susis sicut i troia orphea porta.
Vlai interpretat̃ palus siue dolor femoris. aut dolor umbraculi.
Vlciscit̃: punit. uindicat. dānat.
Vlciscimur iniuriā factā: uidicamus uero ne fiat.
Vlcisco & ulciscor ultus idē significabat antiquitus. prisc.
Vlcus quod nascitur in cute putredo ipsa dictū. ꝙ oleat: uulnus uero quod fit ferro uel fuste externus.
Vlcus ceris: inde ulcero as.
Vlcerariū: marrubiū.
Vliginosus ager ē q. semp uiget: humidus uero dicit̃ q aliqñ siccat̃: uligo eni humor terræ ē naturalis nūq̃ recedens.
Vliginosum: humidū. pingue. fæcūdū.
Vlmus genus arboris dicta ꝙ u iginosis locis & humidis melius proficiat.
Vlmus propriū fructū non habet: portare tñ uitem cū fructu solet: significat sæculares uiros q spūales uiros sustentāt: q̃uis ipi spūalia dona non habeant.
Vlna brachiū aut fossa ant inferi.
Vlna scd'm quosdam utriusq; manus extēsio est scd'm alios cubitus: quod magis uerū est: ga olenos græce brachiū dicit̃.
Vlpicū: quod allii odorē habet cū uino tritū calculosis prodesse dicitur.
Vlta: uinditata.
Vltus qui uindicauit.
Vleatus: dānatus.
Vltio: uindicta. punitio.
Vltor facit ne ipune sit facta iniuria: defensor uero curat ne fiat iniuria.
Vltrices diræ deæ apud paganos erāt: omnia ab ulciscor.
Vlterior qui magis ē ultra: hic & hæc ulterior & hoc ulterius ab ultra.
Vltra: amplius ex altera parte.
Vltra ulterior ultimus.
Vltra & citra ita distinguuntur: citra ad nos. ultra uero illuc.
Vltra aduerbiū loci ponit̃ & præpositio cum regit casum.
Vltius posttemus post oēs alios positus: nouus
Vltro: sponte. sua uolūtate.
Vltro: insup nō uolūtarie.
Vltro citroq; huc & illuc.
Vltus: defensus. & uidicatus significat.
Vltroneus: uolūtarius.

Vluā hærba palustris: dicta ab uligine.
Vlua palus.
Vlubræ ciuitas parua: illecebræ.
Vlula genus auis.
Vlulæ a luctu & plāctu dictæ.
Vlulæ in esaia ab omni traslatione noie ipso hebræo nihil appellant̃. Septuagita trā pro his sanocentauros transtulerūt. Sūt qui ululas putant esse aues nocturnas ab ululatione uocis quā efferūt: quas uulgo gauones dicūt.
Vlulat: resonat. ui clamat. uel uæ & luget.
Vlulatus: lamētū. mæror. luctus.
Vllus diminutiuū ab uno.
Vllus aliqs. alicubi & usq̃ aliquādo & nunq̃ hoc differūt: ꝙ aliquis alicubi & aliquādo absolute proferuntur: ut aliquis uenit. alicubi fui. aliquādo contigit. Cum uero dico ullus pendet ex ifinito omniū numero: necesse ē eni ullos oium intelligere & cunctos numeros ad hoc referri & cōgrue unius diminutiuū dicit̃ & ad aliqd eē: quomodo primus & ultimus: summus & unus. Similiter usq̃ ad oia loca refert̃: unquā ad oia tempora: unde coposita eorū negatiua sunt omniū quæ p ea significant̃.
Vmbella lapis uiridis & ualis q & succinū dicit̃.
Vmbilicus ē medius locus corporis dictus ꝙ sit umbus iliū: unde & umbo appellatur. locus ī medio clipei a quo pendet. Ex eo eni infans in utero pēdet: ex eo etiā nutrit̃.
Vmbo scuti pars media ē quasi umblicus.
Vmbo. inde umblicus.
Vmbra ē aer carens sole: dicta ꝙ fiat cū solis obiicitur radiis.
Vmbella diminutiuum.
Vmbra mortis significat obliuionē mētis a dei noticia: imitatio diaboli q mors dicit̃: & mors carnis intelligit̃: quia uera mors ē animæ.
Vmbrata: coronata.
Vmbræ: animæ. simulacra. imagines. somnii.
Vmbræ genus piscis.
Vmbrachia ciuitas in epiro quam augustus nicopolim appellauit ob uictoriam proximæ leucadis.
Vmbria pars tusciæ: unde umber homo.
Vmbri italiæ gēs sed gallorū ueterū propago q appenninū mōtē incolunt: de qbus historiæ phibent: eo ꝙ tempore aquosæ cladis imbribus superfuerit. Ombros græce nominatos:
Vmbrosum: nemorosum. opacum: amœnū. umbram faciens.
Vmeri: dignitas. Vmeri q̃si armi ad distictionē a pecudibus. pprie eni armi q̃drupedū sunt. umeri uero hominū.
Vna: simul. pariter.
Vna comitatū significat ut una pfectis parit̃ uero æqlitatē: ut uiā pariter cū illo duxit.

Vna sabbati uel prima sabbati idem est quē nos diem dominicū dicimus.

Vnare:ad unū colligere:prisc.

Vno as aui & unio unis uniui unitū eiusdē significationis.

Vnca:curua.

Vncare:curuare.

Vncia dicta ꝙ uniuersitatē minorꝫ pōderum sua unitate unciat id est complectat᷑: constat aūt drachmis.viii.id est scrupulis.xxiiii.proīde legitimū pondus habet᷑:qa numerus scrupulotū horas diei noctisqꝫ imitat᷑:uel qa libra efficit duodecies cōputata.

Vncia.xxiiii.scrupulis constat.sic scribitur •

Vncus:curuus:anchora.

Vncus:uncinus diminutiuū.

Vndat:abūdat.id est bullit.in cumulos surgit.

Vndo as.ab unda:similiter abūdo & inundo.

Vnda dicit᷑ quasi uda uel uniuersa aqua:uel umbra uda:unde undosus.undula.ūdo as.undatio.Componit᷑ abūdo.inūdo.tio.bilis.redūdo as.abundans rior tissimus.tia.Ab unda cōponit᷑ undisonus.

Vnde:a quo.ex quo loco.ex qua re uel qua cā.

Vnde gentiūr interrogatiuū:ut ubi nā gēns sit.& in qua gente.

Vndiqꝫ ex omni parte.circūquaqꝫ.

Vnguētū ē omne qđ ex cōi oleo cōfectū sperū cōmixtiōe auget᷑:odoris iocūditatē sumens:& longe redolēs:cuius genera q̄dā dn̄r a locis ut thelinū:q̄dā ab inuentore.ut amaricinum.Sunt aūt ex genere florꝫ.Itē ex materiæ suæ qualitate:ut roseū a rosa.

Vnguētariæ q̄ unguēta faciūt.

Vnguens ex greco οζυκασ uocamus.Illi enī hos oniches uocāt.hic unguis huius unguis

Vngues dicimus hominū:q qa bene sunt ppoliti:unde usqꝫ ad pfectū unguē dicimus.ad cuius similitudinē lapides supradūtur:unde ungula deriuat᷑ quasi per diminutionē:ungulæ uero equorꝫ sunt aut auiū.

Vngulæ genus tormētorꝫ dictæ ꝙ effodiāt:hæ & fidiculæ.

Vngulus anulus gēmatus:hoc noīe dictus qa sicut ungula carne:ita gēma anuli cigit᷑ auro

Vngit᷑ unguēto uel oleo aut adipe perlauat᷑.

Vngo gis xi.unctum unctor unctio:unctura.componitur perungo:dicimus unguere & ungere:quia inter g & uocalem u uim suam amittit.

Vnguen nis:adeps.unguentū.

Vnguina:unctio.

Vnicornis & unicornus be stia est dicta ꝙ unum cornu habeat:idē rhinoceros.

Vnicus:singularis summus.præclarus.

Vnicæ:summæ.

Vnicus pompꝫ:tias aucupis.

Vnicuba unius uiri uxor.

Vniones quædā margaritæ sunt alterum nomē habentes quod tm̄ unusnunq̄ duo simul uel tres repenantur.hic unio huius uniōis.

Vnire:adiungere.consonate.in unum facere.

Vnio nis & uno as eiusdem significationis.

Vnitio:coniunctio.media pars.

Vnitus:unum quid factus.

Vniuersi omnes:uniuersus uero populus uł cætus id est per unumquenque.

Vniuersitas ab uno dicta ꝙ in unitatē colligat᷑

Vniuira:unū uirꝫ habens mulier.

Vniuoca dicūtur quādo duarū aut pluriū rerum unū nomen est:& diffinitio una:ut hominis & bouis animal qđ est substātia animata sensibilis.Aequocorꝫ uero diuersa ē definitio:ut hominis & quod pingit᷑.

Vnq̄:aliquando.quandoqꝫ.

Vnq̄ ad oīa tēpora refert᷑:nūq̄ uero oīum tēporum negatiuū.

Vnus ad numerū pertinet:solus uero de multis intelligit᷑.Item unus e multis:unicus uero solus est.Itaqꝫ unus numerat᷑:unicus itra numerū finit᷑.unus ex græco trahit᷑:unū eni græce ena dicitur.Sic duo & tres quos illi Δυο και Τρία dyo & tria appellant.prisc.

Vnus una unū unius & uni facit genitiuū & datiuū.Scđm antiquos uero uni unæ uni uno.sicut & cætera nomina quæ declinant᷑ scđm pronomina:quæ sunt octo & ab eis composita:unus.solus.totus ullus.nullus.alius.uter & alter.alteruter.neuter.uterqꝫ.Sed producūt penultimā.poetica aūt auctoritate breuiāt:nisi alius qđ semper produci᷑ & alterius quod semper breuiat᷑:ut qđ in syllabis creuit:minuatur in tempore:& alius crescat saltē in tēpore.& sit differētia:quorꝫ omniū tres hn̄t solū uocatiuos.unus.solus.totus.

Vnus unde unio nis.unitus unitas.ullus cōponit᷑ nullus & nihillū.unanimis.unanimit᷑.& uniuersus uniuersitas.uniuersalis.uniuersalit᷑.unicornis.aduno as.

Vocat:clamat.inuitat.nominat.appellat.

Vocatiuus casus dcūs qa per eū aliquē uocamus ut o Virgili:dicit᷑ & salutatorius:qa per eū salutamus:ut salue o ænea:q semper secūdæ psonæ iūgit᷑.Nā reliq casus tertiæ psonæ sūt.

Vocabulū incorporaliū rerū dicebat᷑:dicit᷑ etiam uocabulū quod fit in rebus inanimatis:ut est lapis.

Vocales dictæ ꝙ per se uocem faciant:& sine quibus litteralis uox proferri non potest a.e.i.o.u.

Vocifero & uociferor eiusdē significationis antiquitus:a fero componitur.

Vociferatur:fortiter clamat.uocitat.appellat.frequenter uocat.

Vogesus fluuius prope lingonas

Vola media pars manus:īde & iuolare dicimus.

Vola manus uel palma uel manus illata.

Volare a uelis alarũ dictũ:uel a uelocitate.

Volat pēnis decurrit uelociter currit.

Volo as:inde uolatus.uolito.uolucer cris.cre.cōponit̃ aduolo:deuolo.euolo.reuolo.inuolo.conuoluo.ambulo cũ suis.

Volema genus pyri:Vir.

Volema genus oliuæ dicta ꝙ magnitudine uolam impleant.

Voleniũ gallica līgua bonũ & magnũ dr̃.

Volitat:uelociter uolat.percurrit.a uolo as frequētatiuũ.

Volo as.pennis decurro.

Volo uis uolũtatē habeo.

Volo a græco βουλομαι boylomai facit secũdam psonā per concisionē i & mutationē o ī e.adiectione is ue is antiqtus:& ei in i longa uis causa Tertiā quoq; p cōcisionē i uolt antiqtus & o in u uult.

Volumus pro i u hēt:secũda persona a tertia fit addita is:uult uultis.fert fertis,ē estis. Tertia a prima o i unt uolo uolũt.Et p cætera huiusmodi regulā seruat tertiæ coniugatiōis.Imperatiuo deficit quāuis cōpositā habeat.Sed p hoc utimur uelis uelit:uellē p̃sen̄ & p̃teritum ipertectũ optatiui corruptũ ē.q i a secũda corrupta fit:uelim futuȩ optatiuũ propter differentiā uolam uoles uolet.Alia uero quæ a p̃ma coniugatione solent nasci integra remanent:præter uelim ut dictũ est.

Volo minus ē q̃ opto.opto minus q̃ cupio.

Volo uis ide uultus:uñ toruus.uolũtas. uolũtarius rie.uoluptas.cōponit̃ nolo & malo.

Volsci populi sunt italiæ.

Volubile quod uolui potest.

Volubilis ē q quod uidet totũ desiderat ūde uolubilitas mutatio.

Volucres a uolando dictæ:nā ūde uolare:inde & ambulare dicimus:uolare enī dicit̃ media ps manus uel pedis:quasi motu pēnæ agitant̃.

Volucres nō solũ aues uocamus:sed etiā qcquid nimia uelocitate currit:sed cũ adiectiōe:ut uolucrē equũ.uolucres sagittæ ꝙ his pennæ adglutinant̃.Sine adiectiōe uero alites tm̄: hæc uolucris pro aue dicit̃:hic uolucer & hæc nolucris & hoc uolucre pro ueloci.

Volucres uel aues significāt sanctos cælestem uitā tenētes:uel dæmones & malos.

Volucres cæli interdũ significant supbos:p sententia enī p̃ntis loci allegoria ē tenēda.

Voluit.cogitat.disponit.præcipitat.

Voluo uolui uolui:uoluor uolutus:inde dr̃ uolumē.uolutor.atio.uolubilis.liter.uolubilitas uoluto as:inde uolutabrũ.cōponit̃ aduoluo auoluo.deuoluo.reuoluo:cōuoluo.puoluo.uulgus etiā uoluēdo agēs cũ suis.

Volui dicti ꝙ sint uolubiles & rotũdi.

Volumē ē liber a uoluēdo dcũs:sicut uolumina legis.

Volũtas per n desideriũ ē nondũ adeptæ rei:uoluptas uero p p rei adeptæ delectatio ē bene uel male.

Volũtas ab eo quod ē uelle noīata est.

Volũtas uis animi inuolata uel spōtanea.

Volũtas ē generale nomē oīum legaliũ strumētoȩ:q̃ qa nō ui sed uolũtate præcedit:adeo sic dicit̃.

Volũtas nō ē nisi i bonis:nā i malis & flagitiosis factis cupiditas proprie dicit̃ nō uolũtas.

Volũtates dei duæ eē dñt:una qua deũ uelle dicimus:qd̃ alios facit uelle: sed q̃ multa uult nec facit:cũ sancti ab illo inspirati p qbusdam orant:qd̃ nō fit.Altera q̃ cũ eius p̃scientia sempiterna est scdm quā in cælo & ī terra omnia quecũq; uoluit nō solũ p̃terita & p̃ntia se dicet:am futura iā fecit.Scdm hanc etiā dicimus si et si deus uoluerit:nō qa muteť uolũtas:sed quia id qd ab æterno in eius īmutabili p̃paratũ est uolũtate:tũc erit:secũdum hoc ꝙ dicit̃: deus oīa facere que uult fienda:secundũ uero ꝙ aliqd dicit̃ uelle quod alios facit uelle: nec tñ mē facit:sicut cũ sancti inspirati ab illo p qbusdam orant qd̃ nō fit:tũc ex dilectione dr̃ uelle:qd̃ ex melori tñ prouidentiæ profectu non facit:qa aliter melius facit.

Volusinæ & glabinæ noīa sũt ciuitatũ pluralit̃.

Volutabra dicta ꝙ ibi apri uel porci uolutent̃.

Volutat:cogitat.sensũ uolu it:frequēter uoluit.

Volupia dea paganoȩ a uoluptate dicta.

Volutina dea paganoȩ quā ī uoluminis follicuḻoȩ segetis p̃esse dixerũt.

Voluus dcũs ꝙ sit eius radix uolubil̃ & rotũda.

Voluus agrestis frequēter i cibo sũptus uulnera sanat.

Volux cis barbaȩ proprium breuiať penultima sic similia barbara.

Vomer dcũs ꝙ humũ eruat:uel ab euomēdo terram.hic uomis uel uomer eris aratri dens est

Vomex:summitas uomeris.uomo is.

Vomitus fit ut nihil stomachũ teneat ex frigore uel ex flegmoȩ abũdantia uel eo ege-

Vomica genus apostematis quo egerēdo intestina epar emittũt.

Vopiscus de geminis filiis ille dicit̃:q altero abortito legitime natus fuerit.

Vorago:profanditas:absorbitio.baratrũ.

Vorat glutit.

Vorax:gulosus.glutto.deuorator.

Vortex:uorago aquæ a uertendo.
Voti compos:faciens quod uult. perfector uoti.
Votificat:uotum libat.
Votiuũ qđ iam dedicatũ est uoto.
Votiuũ quod promissum est uotis.
Votrax genus lacerti ẽ.dcã ꝙ ranæ habeat faciẽ. Nã græce rana βατραχοσ batrachos dĩ.
Votum:uo untate pmmissum sponte donum.
Vouet:spõte promittit.optat.uoueo es uoui uotum:unde inuitus:uotiuus a.um. Componitur deuoueo.deuotus deuoto as.
Vox materia uerboꝝ est:uerba uero formata uocẽ indicant.
Vox dicit a uocando uel a boo βοαω βοω.
Vox est aeris ad linguã pcussio q̃ p quasdã arterias gutturis ab aiali pfert̃. Sũt eni soni quos lingua nõ format ut tussis ast nõ sũt uox:si fit sola linguæ pcussio ẽ uox. Si uero talis pcussio ut in linguã redigat sonũ:locutio ẽ. Quod si uis q̃dam imaginationis addat̃:significatiua uox reddit̃.
Vox uocis:unde uocula:uocalis:semiuocalis.
Voco as. uocitor rio. uocans uocabilis:unde cõponit̃ aduoco aduocatus n. euoco inuoco. re uoco. A uoce cõpõit̃ uociferor aris. æquiuocus ca. cum. æquiuoco cas:uniuocus ca. cum.
Vox est aer ad linguã ictus auditu sensibilis. Plato aũt non eẽ uocẽ corpus putat. Nõ eni percussus inq̃t aer sed plaga ipsaq; pcussio id est uox animantiũ proprie uox est: nã i aliis abusiue. Vocis uero species sũt multæ. harmonia symphõia. euphonia. diastema. dyesis. tonus. cantus. arsis & thesis.
Vox græce dicta a βοε ω βοω id est sono: uł latine dicta ꝙ uolũtatem animi ad ficiet: uel uox a uocado. Voces mutoꝝ animaliũ sic declarates efferũt. Aquilas clãgere. accipitres pipilare: uultures pulpulare. coruos cruxare uel crocitare. Miluos lipire uel iutere. Olores drẽsare Grues gruere. Ciconias crotolare. Anseres gritare uel sclingere. Pauones paupulare. Gallos cucurrire uel cãtare. Anates tetrissitare. Turtures gemere. Palumbes paucitare. Perdices cacabare. Graculos fringulire uel gracire. Noctuas cucubire. Merulas frindire uel zinziare. Turdos cucillare uel faciare uel soctitare. Sturnos passitare. Hirũdies minurrire uel trissare. Passeres ticiare. Apes bombillare uł bombire. Cicadas fritinire. Feras etiã proprias uoces habere ita pnũciãt. Leones fremere. Tigrides rachare. Pardos felire. Pãtheras caurire. Vrsos uncare uel sæuire. Apros frendere. Lynces urcare. Lupos ululare. Serpentes sibillare. Elephantos barrire. Onagros magillare. Ceruos rugit̃. Tauros mugit̃. Equos hinnit̃. Asinos rudere. Porcos grunnire. Verres gritare. Arietes crissitare. Oues balare. Hircos micire. Hædos uebare. Canes latrare. Vulpes gannire. Catulos glatire. Lepores uagire. Mustellas drinorare. Mures mintrire. Sorices desstalare. Ranas ranire uel coaxare.
Vpupa spurcissima auis græce dicta ꝙ stercore humano & fetenti pascitur fimo. cristata est pẽnis & rostrata.
Vr caldaica lingua ignis:quem colebant iudæi. incendium.
Vr. inde dicitur ignis: inde uro is. ustio ustor. ira. inde irascor. iratus. irascibilis. componitur iracundus: ira undans ustus ta um:semiustus. bustum: uorans ustum componitur aduro iuro comburo. cõponitur urtica: uma unde furnus.
Vranus ουρανοσ græce cælum. Vranus ipsũ firmamentum.
Vrania: musa astrologia.
Vrania poli motus scrutatur & astra.
Vranus dicitur piscis ab oculo quem i capite hẽt quo semper supra intendit.
Vrbani uocabantur qui romæ habitabant: qui uero in cæteris locis oppidum. Nam sola roma urbs. cætera oppida.
Vrbs dicit̃ ab orbe idest a rotũditate. uł ab urno. .i. sulco arati.
Vrbs ædificium ciuitatis ipsa mœnia sunt ciuitas uero non saxa sed habitatores uocantur.
Vrbs dicta ab orbe quia antiqui ciuitatẽ in orbe faciebant uel ab urno parte arati quo muri designabãt̃ locus eni futuræ ciuitatis sulco designabat̃ id ẽ aratro: quod taurus & uacca trahebant. Oppidum ad opes pertinet. urbs ad mœnia: ciuitas ad hitantes.
Vrceus: uas aquariũ. inde urceolus diminutiuũ.
Vredo: uentus urens.
Vrget: instat. insidiatur incumbit.
Vrias interpretatur lux mea dei: Etheus autẽ abscissus: uel ꝙ in ueritate non stetit.
Vriel: ignis dei interpretatur: sicut legimus ignẽ apparuisse in sylo.
Vri: uituli agrestes: quos quidam uocant bubalos: sed dissimiles sunt.
Vri agrestes boues sunt i germania habẽtes cornua protensa. ut gerulæ capacitate magna: dicta a montibus. οροσ mõs est.
Vri maximi boues sunt maiores cæteris animalibus præter elephantos.
Vrina dicta ꝙ urat seu ꝙ ex renibus egerit̃: cuius idicio salus & ægritudo futura monstratur.
Vrit comburit: torret sollicitat.
Vro ris ussi ustum. ab ur deriuat̃. Vritur æstu seu siccitate. frigore & conscient a.
Vrna mensura ẽ: quam quidam quartarium dicunt: ꝙ quattuor sextarios capit: proprie .ũ. ẽ quæ p cõ dendis defunctorum ciueribus ad

hiberi solet.
Ursus dictus fert' q ore suo formet foetus quasi ortus. Nam aiũt eos informes generare. xxx. die partus: & carnẽ quãdam nasci: quã mater lãbendo in membra cõponit.
Urtica dicta q tactus eius corpus adurat: est enĩ igneæ naturæ & tactu perurit.
Urũ pars aratri q̃ plicat'.
Us filius aram nepos sem traconitidis conditor: q inter palæstinã & celesyriã tenuit principatũ unde fuit iob. Us q̃ & ausitidis regio ẽ sita ab us nepote sem. interpretat' consiliator.
Uscundũ oppidũ orientis qd' ab ipsis habitat'.
Usia ουσία græce substãtia. uñ græci ουσια si dicũt.
Usiadis: substantialis.
Usia uermis est porci: dictus q urit & ardet.
Ussit: combussit.
Ussitat: combutit frequẽter.
Usitatũ: solitũ. familiare. ab usu deriuat'.
Uspiam: alicubi. aliquo loco.
Usquã: alicubi. ad oĩa loca refertur. unde nusquã. prisc.
Usq: diu. adeo. denique longitudinẽ loci uel temporis significat.
Usquequaq: p o a nimis: ex toto. omni modo.
Usque quo? quãdiu? quousq? ad quẽ finẽ?
Usqui: marsi.
Ustum: combustũ. Uror eris: ustus: ustio. ustor. ustulatus.
Ustrina locus ubi cõburunt' pecora.
Usura est incrementũ foenoris ab usurariis creditarum: unde & dr. Usuræ amatoribus nulla ratio ne manus iponimus: usura uox contũptrix.
Usuri: usui habituri.
Usurpat: illicite utit'. psumit.
Usus: assiduitas crebra locutio.
Usus quo in re instructa utimur: ut i codice legere: in tabulis ludere. Sed & ipse fructus agrorum q eo utimur usus dicit'. Usus aũt fructus dicit' quia solo usu habet' fructus eius: manente apud aliũ iure.
Usucapio est adeptio domini per continuationẽ iustæ possessionis uel biẽnii uel alicuius temporis usucapionis.
Ut: queadmodũ. sicut.
Ut: post. statim.
Ut aduerbiũ temporis ẽ: põitur etiam pro utinã: modo est admirandi & significat q̃: modo cõiunctio causalis: sicut uolo ut ubi ego sum: illi sint mecũ.
Ut aduerbiũ temporis: pote & similitudinis eẽ & adiecta i quod est uti: idẽ significat: cui adiicit' nam: sitq aduerbiũ optatiuũ utinam: cõponunt' aduerbia similitudinis: uelut ueluti cõiũctio etiam causalis accipit'.
Ut est etiã optatiuũ: ut deus illũ pdat: hoc ẽ utinam. Ut igit' & uti idẽ significãt: aduerbiũ quidẽ quãdo tẽpus uel similitudinẽ uel qualitatẽ siue interrogationẽ id est quando quomodo significat. Quando uero qua uł an græcas cõiunctiones significat: loco coniũctionis accipit'. præterea utiq cõponit' ide pro uidelicet affirma id aduerbiũ.
Ut uti uter ppositæ grauant' p oẽs syllabas: subiectæ uero generalem seruant accentũ.
Ut inde uti utinã utq uelut ueluti.
Utensilia: uiatici sumptus. usibus apta.
Uter utris neutræ est & masculinũ fixũ.
Uter utra utrũ utrius adiectiuũ ad quemlibet de duobus: ut uter nostræ neniat id est unus. Cũ uero uterq dicimus ambo significat ũde deriuat' utrũ aduerbiũ.
Uter: unus de duobus.
Uterq duo siue ambo: qsq. oẽs.
Uterq de duobus: utriq uero de binis.
Uter & utrũ differũt. Cum enim dicit' utrum uis eligere: significat aut hoc aut illud: uter aũt accipit' pro personis: ut uter uult ueniat: id est q uult de duobus.
Uterini dicti q sint ex diuersis patribus & uno utero editi. Na uterus tñ ẽ mulieris.
Uterus masculinũ: utere neutræ ut donatus dicit.
Uterũ solæ mulieres habent i quo cõcipiũt. Cõfundũt tñ hoc auctores & uterũ pro utriusq sexus uẽtre ponũt: dictus aũt q uterus sit duplex: & ab utraq in duas se diuidat pres q̃ i diuersum diff usæ ac replexæ circũplicant': uel q internus impleant' foetu: hi c & uter dictus q aliqd intrinsecus habeat & mẽbra & uiscera.
Uterus ri: inde uterinus uterina: componit' adulter al enũ utere terens.
Ut ut statim: uelut.
Ut: postq aduerbium temporis. uti est quod in suum ueneni ad id quod ut eamas obtinẽdũ referre. Nã usus illicitus: abusus & abusio potius nominanda est.
Uti ẽ assũmere aliqd i facultatẽ uolũtatis: frui uero ẽ uti cũ gaudio non spe sed re. pinde oĩs q fruit' utit': nõ ois qui utit' fruit' sed id quod i facultatẽ uolũtatis assũmit': nõ propter illud ipm sed propter aliud appetit'.
Uti fr i. potiri. uesci.
Utor eris usus: unde usualis usualiter: usura. usuratus rata tatũ: cõponit' usufructus: usurpo. ab utor. abutor. coutor.
Uto & utor idem significabat antiqtus.
Utica ciuitas africæ in ora man sita.
Utile ad usũ perpetuũ: aptũ uero ad temporis.
Utilius est quod agit charitatis ut sibi prosit.
Utilitas: lucrum. cõpendiũ.
Utinã ut sint optatiuũ aduerbiũ optandi.

Vtpote:tanq̃.ueluti.quasi.utpmũ.mox.ut quõ dam.utaliquando.

Vtres:ita uinaria ab utero dicti.

Vtroq;:ambo.utriq; de binis:utrinq; ex utraq; parte:ambo.

Vtruslibet:cuiuslibet.

Vtrusuis:unus duorum:cuiusuis.

Vtrobiq;:undiq;.

Vtrobiq; ibi & ibi i ambobus locis.

Vtrum.dialectica iterrogatio hñs se ad utrũq;: id est ad affirmationem & negatione:ut cum dico interrogans utrũ sit cælum rotundũ:potes respondere:cælũ est rotundũ:cælum non est rotundum.

Vtrũ:sit nec ne:si illic uel illuc.

Vtrũlibet:quod ex his placet.

Vtrũq;:in ambo loca de duobus.

Vuæ dictæ q intrisecus sunt humore plenæ sucq; & pinguedinis. Na humidũ est quod exterius humorẽ habet:uuidũ qd iterius. Vuage multa sunt genera ex qbus sunt pcoquæ quæ cito maturescũt:duracinæ:purpureæ a colore dactylæ a longitudine. Rhodiæ & libycæ a loco.ceraunniæ q rubeant. stefanitæ:tripedanæ: un iaria.cidonitæ.durab les per totã hyemẽ uenaculæ & numensianæ. Suburbanæ qa fructus eage ad escam ueluti poma i urbibus uẽdunt. Cõmendant eni eas & species & sapores iocunditates. Genera illage q̃ uino deseruiũt sunt plurima ex quibus aminea dicta quasi sine minio:qd albu uinum r ddit. Aminealanita qa plus oibus lanuginẽ habet. Rubiliana q rubeat. Fæcinia minuti acini & duræ cutis nobilis. plus cæteris fæces fert. unde & dicit. Apianæ dulce uinũ faciũt:quas nisi cito legas a uespis & apibus infestantur: unde & dicũt. balanitæ dictæ græce a magnitudine: bituricæ a regione:quæ i macra terra nõ dificiunt: huius merti & basilica ẽ. Argitis.gracula uitis albaatertilis latis folũs. Inertula nigra boni & lenis uini:unde & quasi iners dicit. Oticæ a regione. elboæ a colore q nec nigræ nec albæ sunt.

Vua significat fructus iustitiæ & in malo.

Vua lupina dicta q semẽ eius uuæ simile ẽ. hæc strigos græce dicit.

Vuidus:crassus:pinguis.

Vuidu est. qd intrisecus hẽt humorẽ: humidum uero qd extrinsecus.

Vulua dicta quasi ualua id ẽ ianua uẽtris:uel q semẽ recipiat:uel q ex ea fœtus pcedat.

Vulcanalia.festiuitas paganoꝝ:quã græci ephestiam uocauerũt.

Vulcanus ignis dictus quasi uolans candor uel quasi uolicanus:q per aerem uolet:qui idcirco de femore iunonis natus fingit:q fulmina de uno aere nascunt:claudus quia per naturã nunquã rectus est ignis. Auctor fabrorum in fornace:quia sine igne nullum genus metalli fundit:

Vulgatur:innotescit.diffamat.

Vulgare.cõmune.uil.populare.

Vulgo:passim.confuse.inordinate.

Vulgo inconditæ:ubiq;.

Vulgia:labelloꝝ obtortiones.

Vulgus populus pmiscuus:plebs.

Vulgus passim inhitãs multitudo dcm q̃si qsq; quod uult faciat

Vulgus a uolẽdo uel uolũtate uagus.prisc.

Vulgus masculinũ uel neutrũ est. Semper tamẽ scd'm regulã masculini declinat.

Vulmos d cimus:quia dũ iter agere solẽt uel hyeme soluunt & lassi fiũt & deficiũt:& isfrigidãt & uix anhelãt:isti dicũtur græce phagi απο του φαγεῖν id est comedere ex nimio appetitu ciboꝝ:& non præmasticant.

Vulnerat:lacerat.confodit.conficit.

Vulnus ad animũ refert:ulcus uero ad corporis iniuriã. Itẽ uulnus corporis recẽs plaga. ulcus uero inueteratum uulnus. Itẽ uulnus qd aliq̃ uiolentia fit externus quasi ui:ulcus uero ipsa putredo uel qd ex interiori parte procedit.

Vulnera externus fiũt ui.

Vlcera uero ab interioribus procedũt.

Vulpes dicta quasi uolupes:ẽ eni uolubilis pedibus:& nũq̃ rectis itineribus sed tortis anfractibus curr t.fraudulentũ animal:quæ in fossis & in specubus abscondit. Vnde dominus ait. Vulpes foueas habent. Hæc & i insidus decipit.. Nã dicit q dũ nõ habuerit escã: fingit se mortuã:terra inuoluta:sicq; descẽdẽtes ad cadauer aues rapit & deuorat.

Vulpes:lachrymula pinus sibi medet:& iminẽtem mortẽ propellit.

Vulpes significat diabolũ hæreticũ peccatorem callidum.

Vulpes uulpecula facit diminutiuum.

Volsci genus cãpaniæ nõ lõge ab urbe.ausones dicti sunt ueruti incedebant.

Vultur a uolatu tardo nominata dicit:magnitudine quippe corporis præpetes uolatus non hẽt:has quidã dicũt cõcubitu non misceri:& sine copula cõcipere & generare. Natos eorũ pene usq; ad cẽtũ annos pcedere.

Vultores sicut & aquilæ ultra maria cadauera sentiũt:hæ signis quibusdã mortem hoium dicunt nũciare:lachrymabile scilicet bellũ:multo agmine sequentes.

Vultur ris & uulturius facit nominatiuũ.

Vulturnus fluuius italiæ uadosus.

Vulturnus uẽtus q & calcias dicit:dexterior sub solano dictus q alte tonat.

Vultuosus: contristatus uultu. tristis. mutabilis. pulcher & formosus a uultu.
Vultus dictus q per eum uoluntas animi ondit' Secundũ uolũtaté eni i uarios motus mutat': ũde a facie differt Nã facies simplicit' accipitur de uniuscuiusq; naturali aspectu q nõ leuiter mutat': uultus uero animorũ qualitaté significat quæ in uaria mutatur. ũde & luctuosi dicunt' qui uultum sæpe commutant dicimus & uultum cœli & maris quia cõmutatur.
Vultus significat illuminationem noticiæ, uerũ indicium.
Vxores dictæ quasi unxores. Mos eni erat antiquus: ut nubẽtes puellæ semel uenirent ad limẽ mariti: ptius q̃ igrederẽt' ornarẽt se lineis uittis & oleo ugerẽt. alii ab usu dictas putãt q̃si usores. Tres autẽ ob cãs ducit' uxor. pma causa ẽ prolis. ũde i genesi legitur: Et bene dixit eos dicens. Crescite & multiplicamini. Secũda causa adiutorii dẽ qua ibidẽ. Nõ est bonũ esse hominẽ solũ: faciamus ei adiutoriũ simile sibi. Tertia causa incontinentiæ. unde dicit apostolus: Si quis est incõtinẽs nubat tantum i domino. In eligendo marito quattuor expectari solẽt. uirtus: gẽus pulchritudo sapiẽtia quæ potior ẽ. Itẽ in eligenda uxore quattuor: pulchritudo. genus. diuitiæ. mores: q melio res sunt. Tria requirunt' in nuptiis. fides: proles sacramentũ: In fide attendit' ne præter cõiugale uinculum cum altero uel altera concubat'. In prole: ut amanter suscipiat'. In sacramẽto. ut coniugiũ non separet': nec dimissus uel dimissa alteri coniungat' p aliqua prolis causa. Vxoris species duæ sũt: una matrũfamilias quæ certis sollẽniis fiebat & p coemptionem nã prius se iuicẽ interrogabant: si unus paterfamilias altera materfamilias alteri uellet esse. respõdebat' q se uelle: & tunc ueniebat in manũ uiri. Altera uero usu: tertia quoq; farreo fiebat: sed cũ farratio solis põtifiobus conueniebat. Vxesis: amplificatio. græcũ est.
Vxima citerioris hispaniæ ciuitas quam euertit pompeius.
Vxorius uxori seruiens: uxori deditus.

X Littera usq; ad augusti tempus i usu nõ erat apud latinos. Et digne hoc tpe quo christi nomen innotuit: qa in figura crucis christi scribitur.

X in græcis p ch habet' & scribit'.
Xandicos macedonũ lingua aprilis mẽsis.
Xanthus & simois nomina fluminũ troiæ.
Xanthus cretensiũ rex fuit.
Xantippus lacedæmonũ rex.
Xenia: pmia. dona. munera. beneficia.
Xenodochiũ ξενοδοχειον græce pegrinorum susceptio dicit'. Nam hyrcanus pñceps iudæorum abstractis tribus millibus auri talẽtis de dauid sepulchro. Antiocho hierusalẽ obsidẽti. ccc. dedit: de reliquo uero xenodochia instituit: ut inuidiam auferret.
Xenodochiũ græce col ectuum.
Xenos hospes δεχομαι dechomai recipio hospitium: receptaculũ.
Xenophon nomẽ cuiusdã historiographi & philosophi.
Xerapellinæ dñr ueteres uestes & pcisæ.
Xerolophos siccus ceruus uel potius tumulus. Nã ξεροσ siccus & λοφοσ tumulus
Xerolybia: sicca libya: deserta.
Xerophagia est abstinẽtia ciborum humẽtium. unde & dicitur: eo q siccis qbusdam utatur. Xero est siccum.
Xerxes rex psaræ filius darii: ægyptũq; a patre discisserat cepit & græciã nimia multitudie nauiũ & armatorũ inuasit: sed uictus tñ refugit.
Xerotes: siccitas.
Xeyamis: locus deambulationis.
Xiphilon hærba ad capitis fracturam id est miloquistidos hærba siluia.
Xylon ξυλον græce lignum.
Xylobalsamũ: lignũ balsami græce.
Xylocasia: lignũ casiæ.
Xylomasticon: lignũ masticis.
Xyrometa: mixtura myrrhæ & aloes: unde mortuorũ corpora condiunt' ne putrescant.
Xyromata: aromata.
Vystarches athletarũ pñceps: substãtiæ pñceps.
Xystus: locus deambulationis.
Xofer tuscorum lingua october mensis.

Y & z in solis græcis nominibus scribũtur. y. & . z litteras a græcis usurpauit latinitas propter nomia scilicet græca. Nã usq; ad augusti tempus pro. z. duas ss. ponebãt y. pythagoras ad exẽplũ uitæ humanæ pmus formauit: cuius uirgula inferior primã ætatem significat incertam. Biuium autem quod supest ab adolescẽtia icipit: cuius dextera ps ardua ẽ: sed ad beatã uitã tẽdit. Sinistra facilior sed a luce ad interitũ deducens. Oia græca nomia q̃ in usum latini sermonis ueniũt: per y. scribenda sunt.
Yer & erana hebraice iunius mensis.

Z Littera p græcis nominibus admissa est usq; ad augusti tempus: pro. z. duas ponebant ss. ut massa p maza. Ponitur etiam p d. ut mezentius p medentius.

Zaab species auri: legimus eni species auri nunc offaz: nūc tarsis: nunc obrizum.
Zaba monumentū in plio uiroꝝ fortium.
Zabatus: tristatus. galeatus.
Zabel interpretat' splēdor.
Zaberna: ubi uestes ponunt': uel qdlibet aliud.
Zabema: arca uel armariolum.
Zabit: intellectus.
Zabulon interpretat' fluxus noctis: odor suauitatis. habitaculum pulchritudinis.
Zabulon iterpretat' habitaculū. Sextū eni hunc filium genuit lya. propterea iam secura dixit: habitabit mecum uir meus: unde & filius eius dictus est habitaculum.
Zabulus est sathanas quod latine sonat aduersarius uel transgressor.
Zacharias interpretatur memoria domini; nam anno. lxx. desolatiōis tēpli completo zacharia pdicante memoratus est dei populus: & reædificata est urbs & templū & quod canit': Memorare testamenti sui sancti:
Zacheus interpretatur iustus uel iustificatus seu iustificandus: syrum nomē est: significat humanum genus.
Zacynthos est insula achaiæ.
Zai interpretat' alimentum mundi: littera est hebraica.
Zamn interpretatur iste lacescens uel amaricans proprie ꝙ peccando amaricauerit populum israel.
Zame fons in africa canoras uoces facit.
Zamli interpretat' psalmus uel canticum.
Zande: ciuitas iuxta siciliam.
Zar apud hebræos dicitur secundus mensis id est aprilis.
Zarda: apalicetatus.
Zara in cuius manu erat coccinum: interpretatur oriens: quia primus apparuit: siue ꝙ plurimi iusti ex eo nati sunt.
Zarea interpretat' exortus omnis.
Zauas id est rutas.
Zeb interpretat' lupus.
Zebeæ interptat' hostia: sed lupi hostia quā suffocauerit lupus.
Zebeæ hostia perfecta in malis.
Zebeus interpretatur sacrificium hic.
Zebedeus donatus siue fluens iste interptat'.
Zebub interpretat' musca. unde belzebub uir ul' deus muscarum.
Zeba hebraice uictimas populi. siue uictimam significat.
Zef uicus cuius habitatores dicti sūt zefei: i quorum regione se absconderat dauid cum eū psequeret' saul.
Zephin interptātr' florentes galli.
Zephyrus græce dictus ꝙ flores & gramīa eius flatu uiuificent': hic fauonius dicit' latine.
Zein interpretat' terra commutata.
Zelares proprium fuit.
Zelari dicit' qui cū cruciatu mentis castitatem custodit uxoris.
Zelare: amare: meliora æmulari. in bonā partem & i in malā inuidiari felicitati alterius.
Zelo as. & zelor aris.
Zelfa ancilla lyæ: interptat' oriens.
Zelus: inuidia contentio.
Zelus in bonā partē accipi potest: cum qs nitit' ea quæ meliora sunt æmulari: & in malā partē cū quis dolet aliū se esse meliorem. Inuidia uero aliena felicitate torquet'.
Zelotypus: suspitiosus: ab omnibus timēs. uxorem æmulans.
Zelotypia propric mala suspitio contra uxorem: æmulari.
Zelotes simon dictus est a uico cana: qui interpretatur zelus.
Zema: olla.
Zemirne calami: uel smyrne resina.
Zemelantes lapidis genus.
Zema ζυμη fermentū. græcū est.
Zenobia regina fuit quæ occiso donato marito orientem tenuit: hanc aurelianus cepit prope antiochiam.
Zeno philosophus stoicoꝝ.
Zenones antea dicebant': qui nūc galli senones uocantur.
Zerates pondus duobus calculis cōstat: uel siliqua una & dimidia & sic scribit'. Z.
Zerne impetigines græcé.
Zete hyemales id est domus hyemales: quas calidas facit subducta flamma.
Zete æstiuales: quas frigidas facit subducta aq.
Zete domus: q̄ subtus pedes habent aquas.
Zetus philosophus quidam qui apud græcos i musica primus claruit.
Zetus & orphialtes gigātes q cōtra deos fuerūt.
Zetus & calais aquilonis filii fuerunt.
ζευγμα Zeugma iugatio: nam ζευγος iugū. ζευγνυω iungo.
Zeugma in pluribus sensibus unius uerbi clausula. ut anguis apet iuuenis pereunt ui pondere morsu.
Zeugis ubi carthago ē & uera africa cuius pxia frugifera ē: ulteriora serpētibus & be[...]us plēa.

Zeusis ζεύξις iugatio iūctura græce.
Zezabel interpretat̃ fluens sanguinem uel ubi ē sterquilinium.
Zian meritum græce:actiuū est.
Zimia ζημία græce damnum.
Zimalax:trifolium.
Zima idest corruptio. Azima sine corruptione.
Zimyme:myrtha.
Zinziber qui & artemisia genera habet tria menoglossa tangetes:leptophilox.
Zymbine:lanceæ.aculei lanceatū.
Zimbina:lancea.
Zys acutus:nomen.
Zinzibet genus pigmenti:quod in india nascit̃ lingua eorū ita dicit̃.
Zynzigiæ pentasyllabi pedes græce dictæ q̃si q̄dam cōiunctiones:sed hi nō sunt pedes. sed dicūt̃ pētasyllabi & hexasyllabi.q ultra quoq; sex syllabas non procedūt.
Zynzugiuus:cōiūctiuus.cōcathenatus
Zizania ζιζάνια quā poetæ infelix loliū dicūt. drauca.
Zizania significāt scādala uel male uiuētes uel inimicū:zizania græcū ē:zizaniū uero a latinis.
Zyson semp uiua drauca id est certa & uera.
Zizıparum:species arboris.
Zinlautis lapis legit̃ in eufrate.
Zoi ζωη uita.
Zoa ζωα græce uiuētia animalia sine rōne.
Zoe & psyche ζωη' ᾳι ψυχη græce uita & aīa.
Zoagraphia aialiū pictura uel descriptio Nā zoa græce animalia.
Zodia græce signa dr̃ īde zodiacus quasi signifer dicit̃ qui ē circulus signorū.
Zodiacus inde dcūs qa animalia habeat.
Zodiacus signifer circulus:q duodecim cōtinet signa:id est arietem & cætera.
Zographon:pictor.
Zographimenos qui pingit̃.
Zolomin: præparati in acie.
Zona:cingulus.cinctoriū.
Zonæ cæli circuli ideo appellant̃ q̄ i circūductione sphæræ existūt:quorū circulorū primus arcticos:secundus thermos tropicos:tertius himerinos:quartus chimerinos tropicos:quintus antarcticos:hæ sunt quinq; zonæ de quibus Virg.dixit.Quinq; tenent cælū zonæ.
Zoroastes rex bactrianorū īuētor magicæ artis quē ninus rex assyriorū prelio īterfecit:quādo natus ē solus fertur risisse:malū signum.
Zorobabel tribus integris noibus apud hebræos tradit̃ esse compositū:zo idest iste.ro magister.babel proprie babylon sonat:& efficit̃ iste magister de babylone ibi enī mortuus ē: ibi & princeps iudææ gentis extitit.
Zozimus græce uiuax uel uiuidus.

Zotice uirtutis.id ē uitalis.icedens. consistens.
Zozacus circulus ē:q ex linearū quinq; angulis & una linea constat.
Zoziatum sydetale.
Zozia signa.
Zototeros Ζωροτερος uiuatior.

Deo Gratias.

Infinitas & multiplices benedictionis gratias iā deo patri referimus q p coæternū filium suū in sancti spūs gratia nostrū opus ex multis & diuersis texturis elaboratū atq; cōtextū : licet p multorū annorū curricula ad finē minime p̄duxit:si tamē adhuc ad eiusdē pe fectiōis tumulū ex totius artis grāmaticæ utilitate ualde necessariū & ex compendio q̄ potuimus breuissimum apposuerimus libellum: ut cito quisq; uelit totū trāscurrere possit:& quā uult partē per totā uindicet artē. Pro q̄bus oībus uos inuito:exoro etiam adiuro fratres mei q̄cunq; flagratis ex desiderio regni dei : quicq̄ huius nostri laboris scientiæ doctrinam quasi refugii domum tutissimūq; portū ad christi laudem gloriā & benedictionē obtinere cupitis. Hoc solū summūq; mihi rependatis:imo ex diuīa gratia acq̄ratis:quatenus uestris orationibus elemosynis cæterisq; spūalibus auxiliis adiutus oiumq; meorū percepta uenia peccatorū uobiscū ad æterna ī dealī puenire gaudia. Vbi iā reuelata facie illa uera & coæterna pfruamur sapiētia cū patre & spiritu sancto p infinita sæcula seculorū. Amen.

FINIS.

Impressum Venetiis per Andream de Bonetis de Papia. Anno domini Mcccixxxv. Die ultimo Iunii.Ioanne mocenico inclyto Venetiarū principe regnante.

Registrum huius operis

a

Prima uacat
Papias
ram
Alacris

b

Ais
Ahenus
Ambo
Au. bs

c

uel ctio.
Articuletus
creberrima
corum.

d

cunda
Caceni
Calmum
Canini

e

Cauillum.
tudines
etiam assent nt
Cyclopes

f

gistratus
Concinnum.
b atar
Copulatiua

g

Decumanus.
Delanguere.
Deprecari.
ea m

h

Eber
Eff. tus
rota
Emperici

i

Fxodus
Fabricora
Fas
foeminae.

k

Frons
ficut
G llus
uel gene

l

moses
Hirobi
Hymetus
Honestas

m

lustram
sophus
Iusidior
rerumpit

n

Katecuminus
Lambere
mosynarum
Nō humilis
mittat

o

Littera
M lachias
Mando,
Marcor

p

accidenti
uel bithy
Myrta
Moses

q

sinum
dicunt
quicq
cus uel

r

dinatm
ut non
Operosum
mure ma

s

mento
Paranomasia
Parelluia
lossensibus

t

Prandedeum
Pr ecursor
iugationis
Primo genitus

u

Psichomachia
Punctum
rum quale
uel desideratiuū

x

Ioseph
gitur
R enale
Resupinus

y

Sandapila
Sacietas

Scelera
Socialis

z

Sexus
uero minores
& concessis
dicta pro-

&

Stabulzama
cesariensem
quas tergo
Substantia

ɔ

periculum
Terrificat
Testis
mittit

ꝝ

Vacuat
Velat
agit
Vestes
uindictam
tura tractum.